

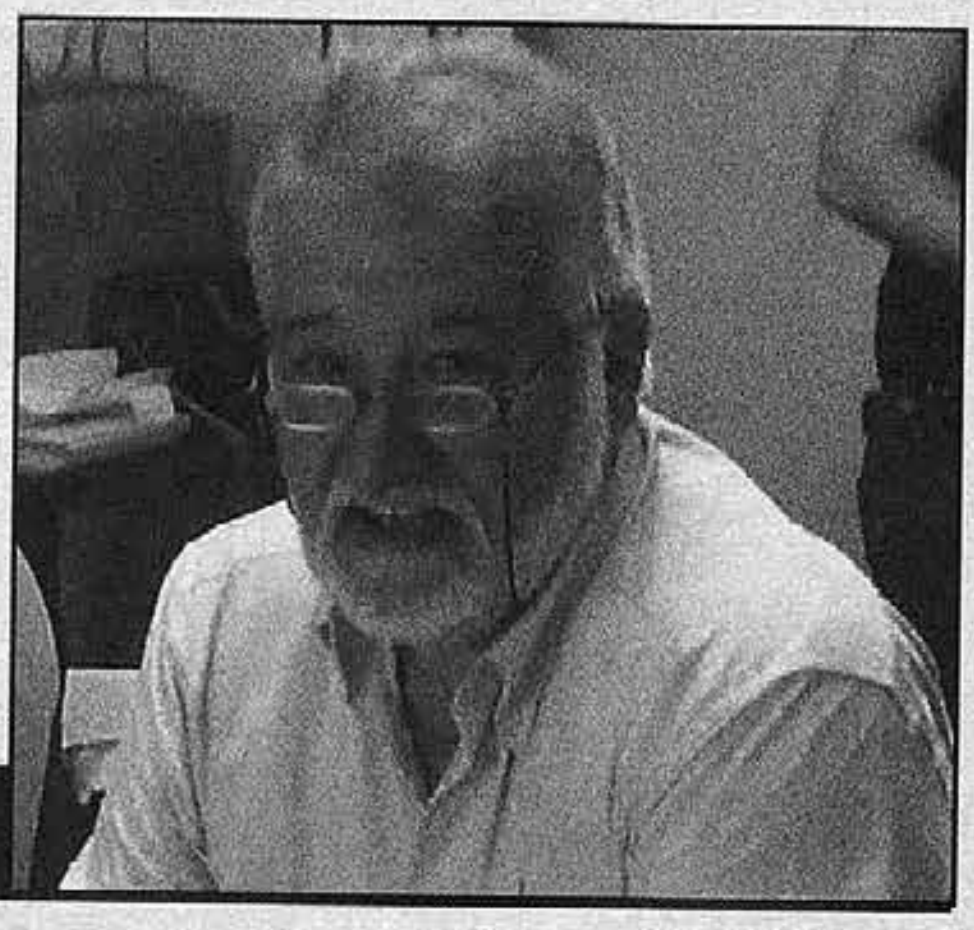
Societat Andorrana de Ciències

ANDORRA I EL SEU CAPITAL SOCIAL

20a DIADA ANDORRANA
XXXIX UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU
18 d'agost del 2007
Prada de Conflent

Salutació

Joandomènec Ros i Aragonès

Benvinguts a la XXXIX Universitat Catalana d'Estiu. Us agraeixo que estigueu novament aquí: ja són vint anys que a Prada es fa aquesta Diada Andorrana. Tant pel programa de la trobada d'enguany com per les edicions anteriors, aquesta diada és molt important. És important per a vosaltres, andorrans, naturalment, però també per a nosaltres. És important que es parli dels diferents temes, en aquest cas socials, polítics, econòmics, de natura o fiscals, com en l'edició de l'any passat, temes que ens interessen a tots.

La temàtica d'enguany, que a més té una llista llarguíssima de ponències, indica fins a quin punt aquest tema del capital social, de la societat, de com sou els andorrans és important. Val la pena remarcar-ho, perquè, molt sovint, els que venim dels camps de les ciències ens pensem que la natura, per un cantó, o les tècniques, per un altre, o altres aspectes de la cultura són les que defineixen millor una societat, però la gent, el poble, els individus aïlladament i els individus associats d'alguna manera, en aquest cas que constitueixen –i comparteixen– aquesta andorranitat (que aprofito per recordar que no figura en la segona edició del *Diccionari de la Llengua Catalana*, com ens recordava en Toni Pol en un article recent al diari), segurament és el més important; no debades es parla de capital social.

També aprofito per dir que suposo que arribarà a bon port una iniciativa que ha tingut el Govern d'Andorra, que ha demanat ajut a l'Institut d'Estudis Catalans (del qual m'honoro de ser secretari general) i a l'Institut d'Estudis Andorrans per dur a terme un treball (similar al que es va fer fa uns anys, dirigit pel professor Salvador Giner, *La societat catalana*, un estudi sociològic de com som els catalans) que descrigui exhaustivament la societat andorrana. Espero que en el termini que calgui –un, dos o tres anys– s'enllesteixi aquest estudi. Crec que les vostres aportacions, avui, aquí, i també altres que heu fet i fareu, seran fonamentals per poder-

les incloure en aquest retrat, instantani i actual però també del passat, de la societat andorrana, i per albirar cap on tendeix aquesta societat, amb totes les seves característiques, cap al futur.

No ens oblidem com som, tots plegats; tots tenim unes certes característiques que ens agermanen, començant pel fet de pertànyer a una mateixa espècie, però després tenim diferències, algunes molt notables i d'altres que no ho són tant. Segurament m'heu sentit dir més d'una vegada que aquí, a la Universitat Catalana d'Estiu, ens apleguem cada any gent que prové de països i contrades allunyats, però que tots ens entenem perquè parlem una mateixa llengua, tenim un passat comú, compartim una mateixa cultura, etc. Aquesta seria la cara de la moneda, però no cal oblidar la creu: compartim moltes coses però som diferents en moltes altres. És bo que aquestes coses diferents s'explicitin i es difonguin, senzillament perquè, com a biòleg, sóc un ferm convençut que la diversitat, en aquest cas la diversitat social, cultural, etc., té el seu paper en el funcionament del món i ens enriqueix a tots. Més en un cas com el d'Andorra, un veritable *melting pot* social per raons diverses, que no lleva que tingueu, com a poble, la vostra personalitat ben arrelada.

No em vull allargar més; teniu molta feina a fer i no vull prendre-us més temps de les vostres interessants ponències i debats, que després quedaran reflectits en els volums publicats. L'Àngels Mach em deia ahir que enguany sortiran abans que altres anys, ja que heu vingut amb els textos ja preparats; quan surti el volum corresponent el llegiré amb interès, igual que aquests dies estic llegint les contribucions de l'any passat. Bona feina i disposeu de mi i del meu equip per a qualsevol necessitat logística o d'altre tipus que tingueu.

Joandomènec Ros i Aragonès
President de la XXXIX Universitat Catalana d'Estiu

Presentació

Àngels Mach i Buch

El Banc Mundial estableix cinc tipus de capital:
- el *capital natural*, format pels recursos naturals i biològics que es poden usar en processos econòmics;
- el *capital físic*, que és el format per l'home en la societat per facilitar els processos de desenvolupament, com ara obres d'infraestructura, maquinària, eines i serveis, com el sistema financer;
- el *capital humà*, que és el nivell de preparació i educació d'un conjunt de persones, que determina la capacitat de producció de cada individu per afegir valor econòmic i millorar les condicions personals d'ingressos;
- el *capital cultural*, que és el recull de normes, valors, creences populars i religioses, tradicions, modes i costums, llengua i institucions d'un conjunt de persones, i
- el *capital social*, que es vincula als valors de l'associacionisme, la consciència cívica, el consens moral i els valors ètics que en conjunt generen en la societat un clima de confiança i el teixit social apropiat perquè els seus membres tinguin capacitat de treballar junts en grups i organitzacions per assolir objectius comuns.

Es considera que l'origen d'aquest concepte, el capital social, es troba en el viatge que va fer el vescomte Alexis de Tocqueville als Estats Units el 1831, que va pensar que l'essència de la democràcia raïa en la capacitat associativa que demostraven els seus ciutadans.
Aquest concepte va reaparèixer més endavant, el 1946, com a fonament de l'economia social de mercat, amb els principis de llibertat de mercat amb l'equilibri social per a la reconstrucció de l'economia alemanya després de la Segona Guerra Mundial, i els principis de l'estat social de dret; la solidaritat, la subsidiarietat i la justícia van ser la clau del miracle alemany, i també del ressorgiment econòmic

dels països nòrdics, els asiàtics i d'Israel els anys 50 i 60. En la seva primera visita a Andorra per pronunciar una conferència, l'any 2005, l'investigador Bernat Sòria, que duia a terme una part de seva recerca a Singapur, ens havia explicat les raons del creixement econòmic i de suport al coneixement que havien convertit aquell país en una peça bàsica de l'economia mundial.

Els anys 90, Putnam va generalitzar el concepte en mostrar que el capital social s'expressa mitjançant la confiança entre els diversos actors socials, el grau d'associativitat entre ells i el respecte a les normes de comportament cívic per promoure i mantenir el benestar col·lectiu. En la societat en què s'estimula l'interès públic col·lectiu per sobre de l'individualisme això repercuteix favorablement en la cohesió de la família, de la comunitat i de la societat. Francis Fukuyama, coincidint amb James Coleman, que definia el capital social com el conjunt de valors i normes informals que comparteixen els membres d'un grup i que permet la seva cooperació, va destacar que encara que no totes les cultures desitgen fomentar exclusivament el creixement econòmic, els processos de desenvolupament més exitosos es produeixen en societats amb capital social elevat. El clima de confiança explica el seu progrés.

Encara que de vegades s'identifica el capital social amb la participació lliure en les associacions voluntàries que articulen la socitat civil, no es tracta de tan sols això. Avui dia es relaciona més el capital social amb els índexs de confiança pública que amb els índexs d'associativitat. Quan els ciutadans confien molt els uns en els altres tenen tendència a associar-se i establir relacions mútues de reciprocitat associativa: aquest és el concepte de *capital social horitzontal* o civil, ja que vincula de forma simètrica i paritària els ciutadans entre ells. Però existeix també el *capital social vertical* o cívic, que vincula recíprocament els ciutadans amb les autoritats i que és el que afavoreix la participació ciutadana. En els estudis de cultura cívica realitzats per Ronald Inglehart es va comprovar que les societats en què els ciutadans confien més entre si són les que tenen índexs de confiança més alts en les seves autoritats i el seu país, i a la vegada índexs de satisfacció també més alts de la pròpia vida i sentiment de felicitat, mentre que en les societats en què els ciutadans confien menys entre si, desconfien de les seves autoritats i també se senten més infeliços.

Andorra té més de 300 associacions registrades, entre esportives, culturals, ONG, de residents, professionals, escolars... És suficient aquesta xarxa per incrementar el capital social del país? Abans els tractes es tancaven només amb la paraula i una encaixada de mans. Aquest clima de confiança segueix vigent? Si els ciutadans d'Andorra augmentem el capital social, serem més feliços?

Per tractar aquest tema, escollit en l'assemblea ordinària de socis, tenim la participació de 25 ponències, entre presencials i llegides, i des dels diversos àmbits es donarà a conèixer en quina posició ens trobem a hores d'ara.

Per poder dur a terme aquesta 20a Diada comptem amb el suport dels ponents

que seguidament ens exposaran les seves ponències i a qui agraim l'esforç per la seva preparació i el seu desplaçament fins a Prada de Conflent; el ministeri del Portaveu del Govern, de Desenvolupament Econòmic, Turisme, Cultura i Universitats, que d'una banda ens ajuda en la logística de la diada i de l'altra, en l'organització general de l'UCE i que repercuteix en uns ajuts per a la inscripció a les activitats de l'UCE a estudiants d'Andorra (quatre places) i estudiants del lectorat del Govern d'Andorra a Praga, República Txeca (dues places); i a Andbanc Grup Agrícol Reig, que ens ajuda en la publicació dels actes que es presenten en el 20è aniversari de la presència d'Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu. A tots, el nostre més sincer agraïment.

Àngels Mach i Buch
Presidenta de la SAC

Gestió de les transformacions socials, programa de la Unesco

Jean-Michel Armengol i Petit

Segons alguns sociòlegs, l'èxit econòmic obté la seva força en els diversos components polítics i culturals de la societat local. Així mateix, defineixen la noció de *capital social* com el conjunt d'institucions, usos i relacions de confiança favorables a la cooperació. Descobriment genial que rehabilita la diversitat cultural com un avantatge en la competència econòmica i que denuncia l'individualisme com a perjudici per a les pràctiques tradicionals de cooperació. Si ens interessem en les noves necessitats dels ciutadans, basades sobre unes xarxes relacionals informals i sobre la creativitat d'algunes persones o grups, les iniciatives locals requereixen precisament aquest famós *capital social*.

Efectivament, encara que es puguin trobar les mateixes necessitats de nous serveis a tot Europa, no sempre es constata la capacitat per transformar aquesta demanda en projectes creadors de llocs de treball i de riquesa. La dinàmica de les iniciatives locals varia considerablement segons les regions. Un cop descartades les explicacions relacionades amb els reglaments i els finançaments, les causes d'aquestes diferències s'han de buscar en les característiques pròpies de cada territori. Com d'altres activitats econòmiques, sembla que les iniciatives locals només es desenvolupen sobre un terreny propici: el capital social.

En efecte, sense participació de la població en la definició de les seves necessitats, sense cooperació activa entre els actors econòmics i polítics, sense capacitat d'innovació endògena i sense cert pragmatisme nodrit de confiança, no hi hauria cap de les iniciatives locals. Prosperen sobre un territori quan hi troben una combinació positiva de factors, com ara les matèries primeres (finançament, professionalitat i competències tècniques), el saber fer (coneixement dels dispositius reglamentaris, comercialització, concepció del servei) i un entorn favorable (clima de cooperació, durada suficient d'incubació). Per consegüent, l'absència d'a-

quests factors revela sense cap dubte una societat civil poc dinàmica i unes perspectives econòmiques grises. Mentrestant, aquest diagnòstic no ens ha de fer condemnar definitivament unes regions handicapades per una feble densitat de població, un clima social conflictiu i una mà d'obra poc qualificada. Alguns exemples en zones rurals portugueses, gregues, franceses i irlandeses demostren que és possible construir un capital social, a condició d'adoptar la bona estratègia de valoració del potencial endogen i de mantenir l'esforç durant deu o quinze anys. Aquí poden i han d'intervenir útilment els organismes internacionals. En efecte, la valoració del potencial local i la mobilització del capital social no depenen únicament dels actors locals, amb capacitats financeres, jurídiques i humanes sovint limitades. Requereixen intervencions de natura particular que no tindran per objectiu difondre unes respostes uniformes sobre un territori sinó fer néixer noves formes de respondre *a mida* dels problemes particulars de cada regió.

MOST, programa per a la gestió de les transformacions socials

Únic programa de les Nacions Unides sobre l'anàlisi i la gestió de les transformacions socials, el programa MOST de la Unesco es basa en un capital social i intel·lectual que dóna valor, gràcies a una xarxa densa d'institucions acadèmiques i d'investigadors repartits a través de tots els continents. Aquí es troba la principal riquesa d'aquest programa intergovernamental: haver sabut posar en marxa i desenvolupar unes xarxes a la vegada productores i redistribuidores de continguts.

Els *partenaires* del MOST produeixen coneixements fonamentals, crítics i actius, sobre unes àrees que corresponen a les principals prioritats del programa: la lluita contra la pobresa, el desenvolupament local, la governabilitat democràtica o, encara, els estudis comparatius sobre les noves dinàmiques socials als països emergents. Institucions acadèmiques i investigadors partenariats hi estan conscientment involucrats perquè el camp de la investigació participi a oferir respostes als grans reptes presentats pels canvis socials en curs.

Així, a més de posar les competències i les intel·ligències al servei de l'anàlisi de les transformacions del món contemporani, vetllen per difondre els resultats dels seus treballs en pro dels que decideixen i de la societat civil mitjançant l'organització de fòrums, la publicació d'obres o fins i tot la posada en marxa de diversos programes de reforç de capacitats individuals o institucionals, entre els quals, les universitats d'estiu.

Aquestes cites *estiuenques* reuneixen regularment joves universitaris (professors, investigadors i joves diplomats de diferents països) al voltant de conferències magistrals, estudis de casos i tallers debats per analitzar els problemes principals que presenten les regions on tenen lloc, i proposen solucions pràctiques i polítiques per intentar resoldre'ls.

Dues forces principals guien aquest programa de formació: una aportació central, de caràcter metodològic, i un esperit d'intercanvi de coneixements entre els parti-

cipants, en què cadascú aporta a la dinàmica els propis conceptes i resultats científics. Tot això, sota la condició essencial d'una perspectiva transdisciplinària, que combina informació quantitativa i qualitativa, experiència pràctica de camp i solidesa del saber científic fonamental.

L'envelliment de la població

L'envelliment va ser seleccionat com a prioritat regional del programa MOST per a la regió Europa, incloses l'Europa central i de l'est, i l'Amèrica del Nord.

Entre les oportunitats i els reptes als quals Europa s'enfronta al segle XXI, la remarcable transició demogràfica actual té profundes conseqüències sobre molts aspectes de la vida individual, comunitària, nacional i internacional. En alguns països desenvolupats el nombre de gent gran representarà més del doble que els infants el 2050. Aquesta transformació demogràfica imposa a les nostres societats el repte de promoure més oportunitats per a la gent gran, a fi que es realitzin prenent part en tots els aspectes de la vida.

Així, la Unesco contribueix a la posada en marxa del Pla d'acció internacional de Madrid sobre l'envelliment 2002, adoptat per la segona Assemblea mundial sobre l'envelliment.

El pla d'acció invoca uns canvis de comportaments, de polítiques i de pràctiques en tots els àmbits i en tots els sectors per promoure el desenvolupament d'una societat per a totes les edats.

Tres direccions prioritàries

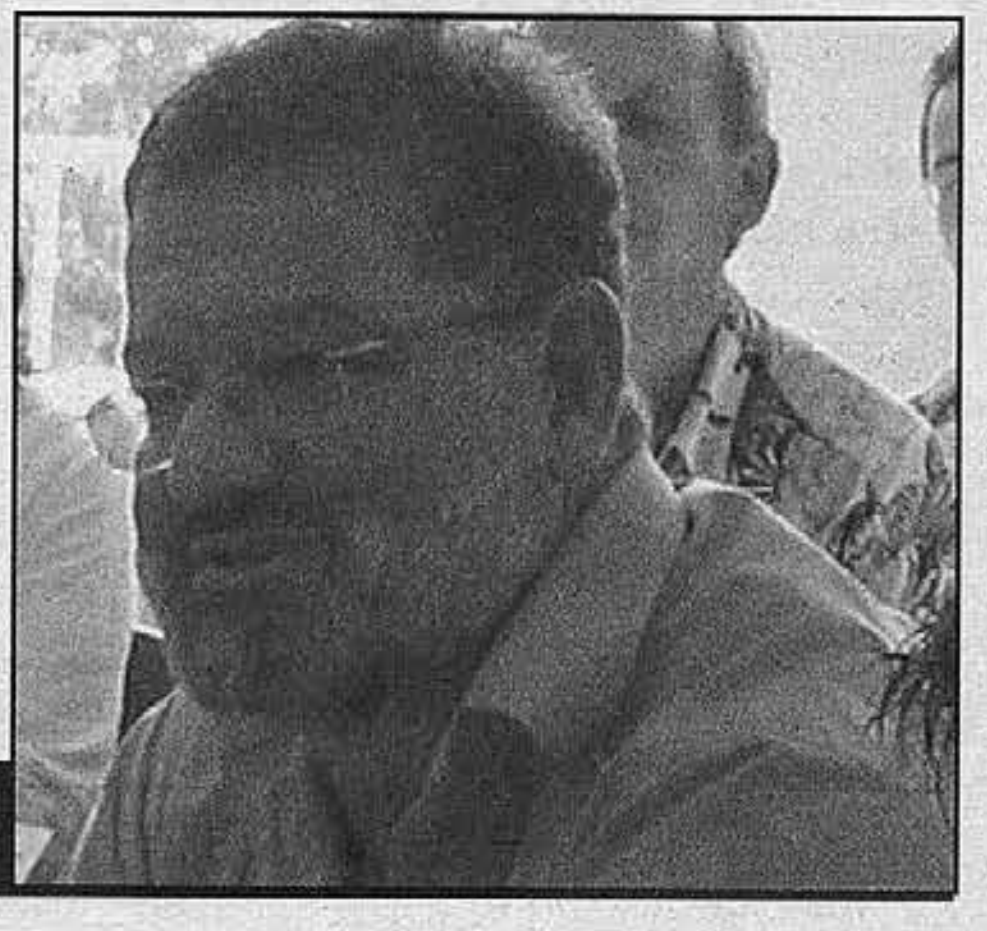
- la gent gran i el desenvolupament;
- promoure la salut i el benestar de la gent gran, i
- assegurar mitjans d'habilitació i de suport.

Aquesta posada en marxa requereix també, *inter alia*, "una visió política, econòmica, ètica i espiritual per al desenvolupament social de la gent gran basada en la dignitat humana, els drets humans, la igualtat, el respecte, la pau, la democràcia, la responsabilitat compartida i la cooperació, i el ple respecte dels valors religiosos i ètics i dels orígens culturals de les persones."

El pla subratlla igualment que "és necessari fomentar i promoure una investigació completa, diversificada i especialitzada sobre l'envelliment en tots els països, en particular en aquells en desenvolupament. La disponibilitat d'informacions fiables és indispensable per identificar els problemes emergents i per adoptar unes recomanacions." Aquí estem precisament al cor del nexe entre investigació i política, que representa l'orientació principal del MOST.

Jean-Michel Armengol i Petit
Llicenciat en comerç internacional i gestió i desenvolupament,
i secretari general de la Comissió Nacional Andorrana per la Unesco

Reflexió sobre el voluntariat d'Andorra

Salvador Brasó i Campderrós

Sovint s'afirma que l'associacionisme i el voluntariat tenen una llarga tradició a Andorra. Penso que aquesta afirmació és una mica exagerada, ja que les quatre associacions sense ànim de lucre i de perfil voluntari més antigues encara avui en funcionament són la Coral Rocafort (1962), l'Orfeó Andorrà (1963), l'Agrupació Sardanista Andorrana (1964) i el Cercle de les Arts i les Lletres (1969). Parlem, doncs, de quaranta-cinc anys la més antiga. Buscar més enllà per poder parlar d'una *llarga tradició* només ens proporcionaria una sola entitat –el Centre Moral-Recreatiu d'Andorra– i l'associacionisme a l'entorn de tradicions populars, com els escudellaries, les germandats o els reviscolats fallaires de Sant Joan, que es troben entre els col·lectius de voluntaris més antics d'Andorra encara vigents avui. I en tot cas, podria afegir-s'hi un altre tipus de voluntaris, massa sovint oblidats: aquells que van ajudar a passar muntanyes i van acollir de forma altruista refugiats de les guerres veïnes del segle passat.

Però si mundialment es considera que no ha estat fins a les darreres dècades que s'ha anat guanyant terreny en la conscienciació de la importància de l'activisme dins de la societat; si no va ser fins al 1985 quan l'Assemblea General de les Nacions Unides va proclamar el 5 de desembre Dia internacional de les persones voluntàries, Andorra no escapa d'aquesta tendència universal, i la història del voluntariat a casa nostra és molt recent, ja que el gros de les entitats actualment existents no arriba a la vintena d'anys de la seva creació.

Per reflexionar sobre el voluntariat a Andorra avui ens hem de situar en el 2005, que va ser el millor moment pel que fa al voluntariat andorrà. Es tardaran anys a tornar a aquella avui malmesa situació. Hi ha una gran eina que ens explica la realitat d'aquell moment: l'edició de la primera, i única fins ara, *Guia d'entitats del voluntariat d'Andorra*, publicada aquell any i que indexa 41 federacions i/o agru-

pacions d'entitats i 279 associacions dels més diversos àmbits: esportives, humanitàries, mediambientals, culturals, de lleure..., totes qualificades estatutàriament *sense ànim de lucre*. Però el que en aquell moment ens tenia esperançats era una espectacular llista de 1.800 anomenats *Voluntaris 2005*, registrats per col·laborar en els Jocs dels Petits Estats d'Europa que aquell any es van celebrar a Andorra, i també el fet que en aquell moment es va crear la Casa del voluntariat.

Insistentment, les entitats existents abans d'aquests Jocs van demanar que el projecte Voluntaris 2005 fos un revulsiu per al món del voluntariat a Andorra, sempre mancat d'un nombre suficient de voluntaris, i que hi hagués un abans i un després dels Jocs. Una trentena d'aquestes entitats, reunides anualment el Dia internacional del voluntariat, s'havien constituït en la Xarxa d'entitats voluntàries amb l'objectiu de reflexionar i explicar tots els possibles camins de participació en el voluntariat d'Andorra i coordinar una pàgina web conjunta d'entitats i activitats davant de la descoordinació i el desconeixement de les entitats entre si i, per part governamental, entre tots els ministeris involucrats. Per primera vegada se superava l'abast d'altres col·lectius d'entitats, tancats cada un dins del seu àmbit: Àgora Cultural per a les entitats de cultura, la Taula de les entitats de voluntariat social i la Plataforma d'entitats humanitàries. L'objectiu de la Xarxa era donar cabuda a tothom sense excepcions ni exclusions.

Tan gran era la força que en aquell moment tenia el voluntariat, que el nou Govern constituït el maig de 2005 va considerar que havia de controlar-la i va crear per primer cop i davant la sorpresa de tothom una cartera de Voluntariat dins el flamant ministeri d'Esports i Voluntariat. Molts projectes van quedar aturats, com la mateixa Xarxa del voluntariat, tot esperant les anunciades actuacions d'aquell sorprenent ministeri.

Però el període comprès entre la creació d'aquella cartera ministerial l'any 2005 i la seva desaparició, el 2007, ha resultat nefast. Han estat dos anys perduts, amb els 1.800 Voluntaris 2005 totalment descoordinats i les entitats desorientades i cansades de l'incompliment de les promeses governamentals. I és que, amb excuses com la protecció de dades, els gestors de la Xarxa del voluntariat mai no van tenir accés a la llista dels 1.800 voluntaris que acceptaven rebre tota la informació relativa al voluntariat d'Andorra. La Casa del voluntariat va tancar, i el ministeri de Voluntariat va resultar que era únicament del voluntariat esportiu, abans de convertir-se en no-res. En definitiva, la intrusió del Govern en el món del voluntariat va consistir a no fer ni deixar fer, cosa que va convertir en dos anys aquest món en terra cremada.

Amb el tema associatiu i del voluntariat, pel que fa a les expectatives de suport i finançament, la realitat andorrana, com en molts altres aspectes, està fraccionada en diferents estaments: Govern i comuns, bancs i fundacions, amb competències i subvencions quant a cultura, joventut i associacionisme absolutament confuses, creuades i mal aprofitades. A títol d'exemples, podem parlar de la *competència*

que les administracions públiques i les entitats bancàries fan a les associacions civils en l'organització d'esdeveniments a càrrec dels corresponents pressupostos, o bé de les habituals objeccions dels comuns a l'hora de subvencionar una entitat les activitats de la qual s'estenen més enllà de la pròpia parròquia, en l'àmbit nacional o internacional.

I a tot això s'hi afegeix la manca de criteri del Govern en la creació i el manteniment de carteres ministerials: en tan sols dos anys s'ha passat d'un megaministeri d'Educació, Joventut, Cultura i Esports a la separació de totes aquestes carteres en ministeris diferents. I es dóna el fet que cada vegada que es canvia una cartera, es canvien les persones, es tarda un temps a definir les competències del nou ministeri, s'aturen projectes que estaven en marxa i es comencen estudis que després, segons els resultats, originen nous estudis, i així successivament, amb el resultat del retard indefinit en la posada en marxa de molts projectes.

A les entitats ja els va costar i els costa complir els requisits de la Llei d'associacions. Moltes no tenen secretariat perquè les subvencions no s'atorguen ni parcialment per aquest concepte; moltes no cobren quotes als socis perquè no tenen la capacitat administrativa per fer-ho, no celebren assemblees per nomenar nou president perquè no es troben candidats i els càrrecs es renoven indefinidament, i per a moltes ja és un problema presentar els papers a temps per sol·licitar subvencions. El panorama de les entitats voluntàries continua sent, doncs, un panorama de precarietat i en molts casos d'indigència, afavorida per una legislació i unes polítiques que els van en contra.

Fa poques setmanes s'ha presentat al Consell General una proposició de llei del voluntariat. Veurem en què acaba després del tràmit parlamentari. Per fer una reflexió sobre el voluntariat d'Andorra avui, com molt amablement la SAC m'ha demanat, crec que és necessària una anàlisi d'aquest projecte, ja que si finalment es converteix en una llei, marcarà el futur del voluntariat a curt i a mitjà termini.

En la proposició de llei, redactada pel Partit Socialdemòcrata, es diu que s'ha de superar el concepte tradicional de voluntariat assistència com a únic i que el voluntariat s'entén en camps molts diversos. Però la veritat és que el text només considera plenament el voluntari assistencial o humanitari; és a dir, que el vell concepte de voluntariat assistència no se supera.

Es diu que el voluntariat és totalment gratuït. Compte amb això, perquè hi ha importants entitats registrades com a entitats sense ànim de lucre en les quals tant alguns càrrecs no administratius com alguns *voluntaris* cobren en menys o més mesura. Serem capaços d'esborrar de la llista de voluntàries aquest tipus d'entitats?

No queda clar tampoc si les entitats esportives són o no són voluntàries segons el text, com el curiós cas del club VPC Andorra Rugbi XV, les inicials del qual volen dir Voluntaris Protecció Civil, qualificació que fa anys que no té cap efecte pràctic. Segons la proposició de llei (article 3.2), els moviments del tipus Voluntaris 2005

no poden tenir la consideració de voluntaris, atès el seu caràcter esporàdic. Vet aquí un concepte molt discutible des del punt de vista d'allò que internacionalment es considera que és el voluntariat.
D'altra banda, el text diu que les entitats tindran l'obligació d'expedir un carnet específic als voluntaris i de subscriure'ls una assegurança. Segur que aquestes previsions són positives i necessàries, però si la llei no preveu també un finançament públic d'aquestes obligacions –cosa que no s'esmenta en l'avantprojecte–, les nombroses entitats que per raons econòmiques no poden tenir un secretariat ni suficients diners a caixa no podran fer-hi front.
Però així com en la proposició de llei queden força delimitats els drets i deures dels voluntaris i de les entitats, quan es refereix a les administracions públiques (Govern i comuns) tot resta dins d'una nuvolada d'ambigüitats: es parla de fer un comitè andorrà del voluntariat, que cada comú dissenyarà un pla del voluntariat i que els ministeris pertinents i els comuns han de promoure, oferir, divulgar, fomentar... tot paraules inconcretes. I per a més inri, diu que el president del comitè andorrà del voluntari serà la persona titular del ministeri competent en la matèria... Ja hi tornem a ser! Si el voluntariat és per definició i per essència una tasca popular, social i eminentment civil, com pot presidir un ministre del Govern l'òrgan que el regeix?
Malgrat tot, aquesta proposició de llei, degudament esmenada, pot donar una bona llei. Però si s'aprova tal com està es perdrà una oportunitat per recuperar el temps perdut i corregir els dèficits existents fins avui. A més a més de tractar adequadament les disfuncions que hem discutit més amunt, la llei podria parlar de tornar a obrir la Casa del voluntariat, entesa com a espai de trobada i alhora com a secretariat administratiu de totes les entitats, i delimitar-ne el funcionament. És aquest secretariat del voluntariat, dissenyat com un organisme públic de pura gestió i sense ingerències en l'autonomia del moviment voluntari, el que hauria d'expedir els carnets de voluntari a demanda de les entitats, concretar les assegurances, gestionar la pàgina web conjunta de les entitats, i és aquesta secretaria la que hauria de convocar anualment les entitats perquè a l'entorn del Dia del voluntariat celebressin una assemblea i nomenessin el president i els membres del comitè andorrà del voluntariat. I, finalment, és aquesta secretaria la que hauria de gestionar una festa del voluntariat, de la mateixa manera que es fa la Nit Literària o la Nit de l'Esport. I tot això amb l'imprescindible finançament de l'administració pública.
La creació d'aquesta secretaria de servei sí que seria una ajuda real i efectiva per a les entitats, que podrien esmerçar els esforços, no en tasques administratives, sinó realment en l'activitat que les omple i les motiva, i, a diferència d'ara, els voluntaris ben aviat notarien que el seu treball és socialment reconegut.
Per tot això, em sembla necessari que el Consell General, abans de prendre decisions, s'informi a fons sobre la realitat i les necessitats en la matèria i demani al

món associatiu el seu parer sobre la futura llei. Si la llei s'aprova tal com està el text actual de la proposició –o, com la dinàmica de lleis anteriors fa témer, encara amb menys compromís per part dels estaments oficials–, s'haurà creat una altra llei, un nou marc legal, però de compliment immediat únicament per a les entitats, mentre que les obligacions de les administracions públiques podran quedar indefinidament posposades, amb la corresponent decepció per part dels voluntaris i les associacions, que una vegada més veurien menystingut el seu treball i els seus esforços.

Creuem els dits perquè no sigui així.

Salvador Brasó i Campderrós
Secretari 2004-2005 de la Xarxa del voluntariat d'Andorra i constructor

L'aportació dels sindicats al capital social andorrà

Gabriel Ubach i Valdívia

El terme *capital social* és un concepte molt nou; comença a utilitzar-se fa molt poc temps, a les darreres dècades del segle XX, en el marc dels models sociològics i econòmics alternatius a les clàssiques teories neoliberals. I apareix al costat de conceptes com *xarxes socials*, o *cooperació pel desenvolupament* o *democràcia participativa*.

Davant els models econòmics liberals, fonamentats en la primacia del capital econòmic, el concepte de capital social valora la importància de les persones dins els diferents sistemes de producció. D'aquí la importància de poder disposar en les nostres societats de xarxes i moviments associatius diferents que aglutinin tot tipus d'inquietuds i actituds davant els reptes que se'ns presenten.

Així doncs, passem a analitzar l'evolució del moviment sindical a Andorra.

1. L'associacionisme sindical a Andorra com a expressió del canvi social i polític

Les associacions voluntàries, tal com les entenem avui dia, són de caràcter més recent i neixen en un marc constitucional i democràtic, en el qual la gent s'adscriu per iniciativa pròpia i en la recerca d'un objectiu comú, on es donen components de reivindicació i de mobilitat socials. L'aparició d'agrupacions sindicals constitueix un bon indicador del funcionament de la societat civil i del seu grau de vitalitat.

Les organitzacions sindicals es generalitzen i adquireixen més relleu quan les societats creixen, es tecnifiquen i guanyen complexitat, i és en aquest procés dinàmic on aquestes agrupacions han d'assumir un paper protagonista com a mitjà organitzador, absorbint i generant comportaments, valors i actituds socials i culturals que impregnen l'entramat social i el dinamitzen.

2. Història del moviment sindical a Andorra

L'arribada de Fhasa enceta un nou període a Andorra: arribada massiva de treballadors estrangers, que comporta una activitat econòmica més gran (aparició de les primeres institucions bancàries), millora de les comunicacions..., però també són anys de reivindicació social i política per part dels *joves andorrans* i dels *treballadors estrangers* de Fhasa, que exigeixen condicions de treball més òptimes i millores salarials (els sous eren molt baixos en relació amb altres indrets). El 26 d'agost de 1933 s'inicia la vaga de Fhasa, seguida majoritàriament pels treballadors espanyols, i es prorroga fins al 21 de setembre. En la memòria històrica i col·lectiva aquests fets són sinònim de conflictes que no van tenir res a veure amb Andorra, conflictes importats. El cert és que ningú no recorda el fet reivindicatiu, unes condicions de treball molt dures i sous molt baixos, i en la memòria col·lectiva només resten dies de conflictes. Aquests esdeveniments coincideixen amb una altra mobilització política: la reclamació del dret de vot per a tots els homes andorrans majors de 25 anys. Els ànims dins de Casa de la Vall i al carrer són complicats. Com a resultat d'aquests conflictes els gendarmes entren a Andorra amb la intenció de mantenir l'ordre, i la situació s'agreuja. La reforma del dret de vot i l'expulsió dels treballadors vaguistes retornen una certa calma al país, i amb els anys el que resta en la memòria col·lectiva és una vaga (o la *huelga*, com es recorda) provocada pels estrangers i molts problemes al voltant. No hem d'oblidar que aquells són anys de forta tensió social, de moviments reivindicatius a les grans ciutats espanyoles, i per tant les reivindicacions dels treballadors de Fhasa s'han d'entendre en un marc més ampli, en els anys d'un moviment obrer que pren consciència de classe i de la seva situació.

Els anys de guerres i de postguerra que es viuen més tard no afavoreixen l'aparició de moviments socials.

Els anys cinquanta són sinònim de canvis i de creixement econòmic. Comencen a arribar molts estrangers, especialment francesos i espanyols, que s'instal·len al país. En el cas dels treballadors espanyols, vénen d'un règim dictatorial en què qualsevol moviment social és eliminat ràpidament.

Els anys setanta, més de quaranta anys després dels esdeveniments de Fhasa, es crea l'Associació de Residents a Andorra (ARA) i, temps després, el Sindicat Andorrà de Treballadors (SAT) amb la finalitat de reivindicar una millora de les condicions laborals i de vida de la ciutadania andorrana. Malgrat que totes dues institucions neixen amb vocació de representar els diferents col·lectius immigrats al país, la realitat és que tant els socis fundadors com la resta de socis són majoritàriament espanyols i molts, catalans. El problema amb què es va trobar l'ARA per arribar als diferents col·lectius immigrats en els inicis (en aquells anys, majoritàriament espanyols i francesos) i durant el anys següents (col·lectius portuguès, filipí...) ha estat la forta segmentació social, que dificulta l'associacionisme social i reivindicatiu. L'ARA neix informalment el 1976 i pocs anys després es dóna a

conèixer amb un manifest a *Andorra-7*. Entre els socis fundadors també hi ha alguns joves andorrans, molts relacionats amb el Centre Cultural d'Andorra. Aquest moviment social i cultural coincideix amb el període de transició democràtica a Espanya, del retorn d'un jovent andorrà que ha estudiat a fora (França, Espanya...) i que respira aires de democràcia... Amb els anys, l'ARA aconsegueix millores per als treballadors (ser reconeguts per la Coordinadora Europea d'Emigrants, negociacions per aconseguir la reducció de la jornada laboral, dies de festa...), però sobretot per als espanyols (ser reconeguts pel seu propi Estat com a treballadors a l'estranger, participació activa en la política espanyola...).

Poc temps més tard, alguns socis de l'ARA decideixen crear el primer sindicat d'Andorra, el Sindicat Andorrà de Treballadors (SAT), que neix amb l'objectiu d'impulsar un sindicalisme nacional. Fins fa uns anys i dins del període preconstitucional, aquesta organització no és reconeguda com a sindicat dins del país (prohibides per llei), però sí per algunes organitzacions sindicals europees. El SAT neix amb molta força i s'organitzen activitats amb diferents personalitats sindicals de la Confederació Europea de Sindicats; però la seva actuació no ha tingut una presència continuada en el temps a causa de la inexistència d'un marc legislatiu apropiat. En aquests anys, els francesos residents al país sí que estaven organitzats sindicalment. Tant els treballadors de correus com de l'ensenyament pertanyen a sindicats francesos. Fins i tot els ensenyants francesos han protagonitzat vagues i manifestacions dins el recinte educatiu en territori andorrà.

L'aprovació de la Constitució, el 1993, legitima el dret d'associació sindical i enceta un període de mobilització i de creació d'associacions de caràcter laboral i reivindicatives. El SAT es mobilitza per legitimar la seva presència a Andorra i arribar als treballadors del país. Mentrestant, comencen a aparèixer associacions diverses a l'administració pública. Aquestes associacions intenten organitzar el col·lectiu de treballadors de l'administració perquè defensi els seus interessos i els seus drets dins de l'aparell administratiu.

L'any 2001 es constitueix la Unió Sindical d'Andorra (USdA). En un primer moment l'USdA era la unió entre els sindicats i les associacions dels treballadors de les administracions general i comunals. L'any 2003 es decideix obrir-se al sector privat i es converteix en un sindicat d'àmbit general per a la defensa dels drets de tots els treballadors i treballadores d'Andorra.

En la seva voluntat de col·laborar i buscar els suports necessaris per al desenvolupament de la tasca sindical, l'abril del 2003 l'USdA s'integra al grup de treball CSI-Pirimed, que aplega diferents organitzacions sindicals franceses (de les regions del Llenguadoc-Rosselló i del Migdia-Pirineus) i catalanes.

Continuant en la seva línia de col·laboració internacional, el desembre del 2005 l'USdA entra a formar part, com a membre de ple dret, de la Confederació Europea de Sindicats, la CES, i obté d'aquesta manera un reconeixement extern que sovint ens és qüestionat en l'àmbit nacional.

3. El paper dels sindicats a Andorra

Els sindicats arreu del món són moviments que apleguen l'acció col·lectiva dels treballadors i les treballadores en defensa dels seus interessos socials, econòmics, laborals, etcètera. L'objectiu principal és aconseguir la millora del benestar, el respecte dels drets de tots els treballadors a partir de la seva acció conjunta; és la força unida de tots els treballadors la que dóna capacitat a les organitzacions sindicals per negociar i establir diàlegs amb les empreses i les administracions públiques. Un exemple clar de com el sindicalisme té en el capital social el seu factor clau, amb el qual es retroalimenta.

A Andorra, però, la situació no és la més propícia per a nosaltres, ja que avui en dia i des de l'aprovació de la Constitució no s'ha produït el desitjat desenvolupament legislatiu que dotaria els sindicats de l'entitat necessària per poder desenvolupar amb normalitat la tasca que hauríem de tenir assignada.

A Andorra no tenim llei sindical, ni de convenis col·lectius, ni de seguretat i higiene en el treball, ni tan sols tenim una llei que defineixi amb claredat l'estatut dels treballadors; per tant, sempre ens estem movent en un marc incert. No som il·legals, perquè la Constitució ens empara, però la nostra capacitat d'actuació és molt limitada.

Si efectuem una comparativa respecte de la majoria de països del món, constatem que tenen unes legislacions que defineixen clarament la importància i el paper que juguen les organitzacions sindicals com a element integrador de la societat. Els seus representants s'hi dediquen professionalment i estan emparats legalment en les seves actuacions. Ningú no pot ser acomiadat per la seva activitat sindical, cosa que no està clara a Andorra, atès que la nostra legislació estableix l'acomiadament lliure. Per tant, la nostra tasca a Andorra encara està lluny de la que poden realitzar els nostres companys sindicalistes.

No obstant això, però, fem una valoració positiva dels darrers anys: s'ha pogut constatar que la societat civil ha pres consciència de la importància del món associatiu. Tot i les dificultats, observem una incipient inquietud perquè el capital social es formuli com un valor important en la nostra societat.

Els sindicats, les associacions de veïns, les associacions ecologistes i pacifistes, els grups de dones són part indispensable de qualsevol país democràtic modern. A Andorra, on la major part de la població no està representada en cap institució política, és fonamental el desenvolupament d'aquestes associacions. Partim d'una societat desmobilitzada, fruit d'una divisió profunda, però que necessita mecanismes per poder lluitar pels seus drets.

Ens congratulem per aquest creixement participatiu de la societat civil com una manera de fer sentir la veu i els drets de la major part de la població, com una manera també de superar la profunda divisió de la societat andorrana i crear una societat més cohesionada, on els interessos de la majoria estiguin per sobre dels interessos d'una minoria. Per això animem tota la població d'Andorra a participar

en les associacions, reflexionant sobre tot allò que afecta el país i, en definitiva, promovent la democràcia participativa, característica del capital social.

4. Futur del sindicalisme a Andorra

La tradició sindical a Andorra és encara incipient i amb la normativa existent és difícil l'afiliació del sector privat. Tot i que s'ha desenvolupat el sindicalisme a les administracions, els organismes i les empreses públiques, queda encara un gran camí per fer en el desenvolupament del món sindical en el sector privat.

Un dels motius principals que provoca aquest fet és la figura de l'acomiadament lliure i la manca de lleis laborals que garanteixin els drets dels treballadors i treballadores d'Andorra.

Aquest punt és fonamental a l'hora de poder desenvolupar el sindicalisme en el sector privat i efectuar una correcta normalització del sindicalisme al país per tal d'aconseguir una Andorra cohesionada on tinguin cabuda tots els ciutadans i ciutadanes, independentment de la seva nacionalitat, raça, sexe i ideologia per tal d'assolir un país desenvolupat i modern, amb un model productiu i de serveis on el capital social esdevingui un element central.

Gabriel Ubach i Valdívia
Funcionari de duana i president de la Unió Sindical d'Andorra (USdA)

Els mitjans de comunicació a Andorra: el seu rol integrador i socialitzant

Lourdes Font i Puigcernal

Abans d'abordar l'escenari mediàtic andorrà per entendre el títol d'aquesta conferència, és a dir, per trobar els significats dels conceptes d'*integració* i *socialització* vinculats a la comunicació de masses, crec que és important recordar alguns aspectes relacionats amb la matèria i que ens ajudaran a situar-nos.

Per això, penso que és important destacar de quina manera els experts defineixen el procés comunicatiu. Es tracta d'un procés senzill però alhora complex que consisteix en el pas d'un senyal des d'una font, a través d'un transmissor, per un canal, i fins a un destinatari. Quelcom semblant quan enviem un missatge o parlem per telèfon.

Des de sempre la comunicació ha format i continua formant part de la intimitat de les persones. Cal destacar que aquesta comunicació, però, també forma part de la publicitat i de la participació de totes les persones en la societat. La comunicació és una part important de les nostres vides. Diuen que comunicar és existir. Quan parlem amb algú estem comunicant. Aquesta senzilla afirmació ens fa adonar de la importància de la comunicació en cadascun de nosaltres. Aquesta comunicació, permanentment present en el nostre dia a dia, pot ser privada, però també pública. I és aquesta segona la que ens interessa tractar per entendre la seva funció integradora i socialitzant.

El procés de socialització suposa que un individu esdevé part d'una col·lectivitat, de la qual assimila unes pautes culturals i d'identitat amb les quals s'identifica. És com un codi no verbal, no escrit, de caràcter tàcit. Amb la socialització els individus que formen part d'una societat reben un seguit de principis per a l'actuació individual i conjunta amb l'objectiu de ser mobilitzats, refermar-se i sentir-se legitimats. Són missatges que ens arriben per mitjà dels diferents processos de comunicació i que ens fan ser part d'una comunitat amb la qual ens sentim més o menys identificats.

La comunicació de masses és la comunicació pública a través dels *mass media*, o el que és el mateix, dels mitjans de comunicació massius. Uns mitjans que conformen una complexa estructura en el sistema de la comunicació, que ens són quotidians i que ens acompanyen pràcticament a tot arreu: premsa, cinema, música, ràdio, televisió, Internet, telefonia mòbil...

L'objectiu principal dels mitjans de comunicació de massa és difondre un contingut a audiències àmplies, heterogènies i molt disseminades. Els *mass media* són mitjans socials de comunicació dedicats a la producció, circulació, difusió i conservació de missatges d'interès social o públic.

Els mitjans de comunicació tenen un segult de clares funcions que segons els experts es poden resumir molt breument i a grans trets en la vigilància de l'entorn, la interpretació d'aquest entorn, la socialització i, sobretot, en la formació, informació i entreteniment dels ciutadans.

Avui dia, per posar un exemple, el sistema ens permet escoltar una ràdio d'Austràlia, veure una tele del Marroc, llegir un blog dels Estats Units i fullejar un diari digital d'Alemanya. Les noves tecnologies han estat clau perquè això sigui així. En els últims temps aquesta societat ha evolucionat fins a la societat del coneixement, del saber-ho tot al moment. Es tracta d'una societat no menys limitada, manipulada i redundant que l'anterior però sí més enriquida i àmplia, amb més possibilitats de saber més i no conformar-se amb el primer missatge que li arriba. Podem saber allò que desitgem pràcticament en qualsevol moment i en qualsevol lloc.

La informació és un dret fonamental, tothom n'ha de gaudir i tenir-hi accés, tot i que malauradament moltes vegades es tracti d'una utopia. Els mitjans de comunicació sovint pensen per nosaltres, decideixen per nosaltres, trien allò que consumim o hem de consumir. Els *mass media* ens fan tenir criteri –o no– davant de cada cosa que ens interessa.

El poder dels *mass media* és indiscutible. Es tracta d'un poder ampli –per a molts, és el quart poder– i que es pot interpretar en múltiples sentits. No és l'objectiu d'aquesta xerrada, però, analitzar els usos comercials o interessats que es pot fer dels mitjans de comunicació. El repte, tal com indica el títol de la conferència, és entendre com es pot vehicular aquest poder cap a la socialització i la integració.

A Andorra disposem de diversos mitjans de comunicació propis. Dos diaris de pagament i dos de gratuïts amb els corresponents suplements; una cadena de televisió pública; unes quantes ràdios; revistes informatives i comercials; publicacions institucionals; portals i pàgines d'Internet; un servei de telecomunicacions... Tot plegat conforma una xarxa completa i competitiva que s'erigeix sobre un escenari comú: el Principat d'Andorra.

A banda dels mitjans autòctons, tenim també una oferta exterior que ens ha fet ser pioners. Des de fa anys al nostre país convivim amb mitjans d'arreu, especialment francesos i espanyols. D'alguna manera, en matèria mediàtica, Andorra s'ha avançat a la globalització gràcies a les seves especificitats. Fins i tot abans que

aquest terme de globalització ens fos familiar. Quan encara no se sentia a parlar d'aquesta globalització, a Andorra ja consumíem mitjans d'arreu. En aquest sentit podríem dir que som pioners, ja que l'oferta internacional de mitjans de comunicació té una llarga tradició al nostre país.

La presència de *mass media* de l'exterior, indubtablement cada cop més gran, respon a la tendència internacional que dibuixa la globalització. Si anys enrere als mitjans autòctons ja els era difícil portar a terme la seva tasca socialitzant i integradora, avui dia aquesta feina indiscutiblement és un repte encara més complicat. Un repte que, tot i ser complex, en general els mitjans andorrans han sabut assolir amb solvència.

Crec que els ciutadans hem de reconèixer obertament els rols integrador i socialitzant dels mitjans de comunicació. Entre tots hem de participar i contribuir a fer que els nostres mitjans consolidin les seves funcions de servei públic i d'interès general.

No podem passar per alt que qualsevol esforç ben invertit en un mitjà de comunicació andorrà serà tan profitós com els esforços que es puguin invertir en campanyes de promoció de la nostra llengua i de defensa de la nostra identitat. Els nostres mitjans de comunicació, aquells que estan fets a Andorra, en clau andorrana i adreçats a tots els ciutadans i les ciutadanes que viuen i treballen al nostre país, han de servir per a quelcom més que per explicar l'actualitat i la informació de proximitat que no trobem en els *mass media* de l'exterior.

Em refereixo que la tasca de socialització, la feina d'integració o la labor de difusió de la idea d'identitat que porten a terme els mitjans de comunicació andorrans és certament efectiva, de la mateixa manera que ho poden ser altres accions igualment profitoses en aquest sentit. Però sens dubte els mitjans de comunicació hi tenen molt a dir i molt a fer.

La capçalera d'un diari o la sintonia d'una ràdio, per posar dos exemples, es poden associar a Andorra amb extrema facilitat. Als ciutadans els serà quotidià i certament accessible identificar-se amb uns colors, unes lletres, uns sons..., un seguit d'elements que els arriben a través dels *mass media*. I els mitjans, amb responsabilitat, han de saber que la seva labor diària és la millor eina per promoure la integració i la socialització de totes les comunitats que conformen la realitat andorrana. Els mitjans de comunicació andorrans, entre altres actors, estan cridats a *fer país*. I els ciutadans hem d'ajudar-los perquè puguin portar a terme aquesta tasca amb la màxima solvència. La identitat d'un país, la seva llengua, la seva cultura, la seva riquesa social i les seves especificitats s'han de defensar i argumentar des de tots els sectors, i molt especialment des del de la informació, la comunicació i el saber. A les escoles del nostre país s'estudien i es transmeten valors relacionats amb la nostra realitat i història. És una labor essencial que porten a terme els professors i educadors, naturalment amb la participació dels pares. En la vida quotidiana, al carrer, a la cafeteria, al lloc de treball, al parc o allà on sigui, els mitjans de comu-

nicació han d'assumir el seu rol educador amb l'objectiu de transmetre valors relacionats amb la nostra realitat i cultura. Els *mass media* serveixen per a més coses que per informar i transmetre missatges comercials. També són capaços de generar opinió, de fer-nos tenir criteri i sobretot de formar-nos com a ciutadans dins d'una comunitat.

Els mitjans de comunicació han de ser, d'alguna manera, part de la nostra formació continuada. Una formació continuada encaminada a ser ciutadans integrats i compromesos amb el nostre país, dirigida a tots els públics sense excloure ningú i amb vocació no tan sols d'estar informats sinó també de sentir-nos part d'un territori que és de tots: Andorra.

Indubtablement els *mass media* hi tenen molt a dir. En la societat de la informació segurament es tracta de la primera i més important eina que els ciutadans tenim a l'abast per promoure quotidianament i sense cap trauma la integració i la socialització de tots i cadascun dels habitants d'Andorra.

Lourdes Font i Puigcernal
Llevadora i consellera general del Centre Demòcrata Andorrà (CDA)-Segle XXI, presidenta de la comissió de Sanitat i Medi Ambient del Consell General

Aportació de la dona emigrant al patrimoni socioeconòmic i cultural d'Andorra

Mari Carmen Barbero i Carvallo / Teresa Cabanas i Piera

L'emigració és un fet actual inaturable i al nostre país des de fa decennis continua essent altament significatiu. Ha sigut i és estudiat des de diferents aspectes: demogràfic, econòmic, social...

Des del punt de vista, concretament, de la dona emigrant, quin paper té? Què aporta al país que ha triat per desenvolupar la seva i la vida dels seus fills? La majoria han vingut per millorar les seves condicions de vida, encara que de motius n'hi ha de diferents i de variats.

Gairebé la meitat de la població femenina és emigrant i de moltes cultures i països, principalment de l'entorn europeu, però també d'Àfrica, Àsia i l'Amèrica Central i del Sud.

Aquestes dones provenen també de diferents estatus economicosocials. El seu establiment no es produeix segons aquesta procedència, sinó d'acord amb la legislació vigent en matèria d'emigració, en la qual es prima, per dir-ho d'alguna manera, la procedència dels països de la UE i es dificulta, també diguem-ho així i està més vedada, la procedència dels altres països.

Dones totes elles treballadores, des de mestresses de casa, serveis, hostaleria, empleades de la llar i professionals de tot tipus que aporten la seva feina diària i conformen un capital humà de gran pes específic per al desenvolupament global del país. Desconec si algú ha fet una avaluació –no econòmica, ja que suposo que sí– de la força, de la voluntat de tirar endavant tot i les dificultats de tot tipus. Del valor i la fortalesa, de l'esforç, del treball, de la maternitat, de la integració d'elles i els seus fills. Tot això és, sota el meu punt de vista, un valor afegit, el qual amplia i fa créixer el ventall de possibilitats humanes i positives, alhora que ajuda que desapareguin els prejudicis i ens obrim al coneixement d'altres cultures, llengües i persones.

La societat en conjunt s'enriqueix i també l'emigració, que se sent respectada i també integrada.
Les dones emigrants dels països no europeus –americanes, africanes i asiàtiques– tenen de vegades impediments per desenvolupar les seves capacitats laborals i intel·lectuals, ja que només es poden dedicar a certes feines que sovint no es corresponen als seus currículums professionals. Això és una autèntica llàstima, perquè són un autèntic *luxe* desaprofitat. No només se les perjudica a elles com a persones; a més a més, també se'n desaprofiten les capacitats objectives per al desenvolupament econòmic i social del nostre país.
No crec que això sigui degut a mesures proteccionistes, sinó més aviat a una manca de visió política i prejudicis motivats per diferents interessos.
Aquestes situacions s'haurien de resoldre amb convenis entre països per evitar l'intrusisme i per facilitar que les persones legalment establertes ho facin en igualtat de condicions i no existeixi cap discriminació per raó d'origen, com dicta la Constitució.
Ens correspon a tots, a la societat en general i sobretot a aquells que prenen les decisions –el poder polític–, valorar les aportacions de les dones emigrants en tot l'organigrama social i donar-los suficients oportunitats per tal que el capital humà femení es destini i s'apliqui sense desaprofitar-lo, en millorar la qualitat de vida tant d'elles mateixes com del país que les acull.
No es tractaria tant de modificar la legislació sinó d'aprofitar la riquesa humana ja existent, donant igualtat d'oportunitats un cop estiguin legalment establertes.
El capital humà femení no és només un benefici per a uns quants, és una riquesa per a tota la societat.

Mari Carmen Barbero i Carballo
Metgessa anestesista i presidenta de l'Associació de Dones Migrants i d'Andorra (ADMA), i

Teresa Cabanas i Piera
secretària i tresorera de l'ADMA

L'Institut de Drets Humans d'Andorra

Elisa Muxella i Molins

Introducció

Sovint, quan pensem en la vulneració dels drets humans, els primers que ens vénen a l'esperit són aquells que atempten contra la seguretat i la llibertat de l'individu i que malauradament avui encara són molts els països que no els respecten.

Els que ja tenim uns quants anys recordem com van ser de cruels els règims dictatorials que anaven des de la dictadura d'Espanya fins a les de Sud-amèrica (Xile, Argentina, Uruguai...), passant per l'URSS d'Stalin o els règims africans sanguinaris com el d'Idi Amin a Uganda.

Fets com la massacre de la plaça de Tiananmen, la fi de la primavera de Praga per l'exèrcit soviètic o, recentment, els segrestos en sòl europeu a càrrec de la CIA fan que ens preguntem de què serveix la Declaració dels drets de l'home que asseguren respectar la majoria de països que l'han signada i que tot sovint els més poderosos no ho fan.

És per això que des del 1967 fins a l'actualitat, l'ONU no ha deixat d'esforçar-se en la creació d'estructures internes (comissions, Consell) que estudien la violació dels drets de l'home per part dels països membres.

És evident que l'esdevenir d'Andorra al segle XX no ha estat el de cap règim dictatorial; és més, ha sigut terra d'acollida per a tots aquells que van fugir de les guerres dels països veïns. La nostra societat sempre ha sigut majoritàriament solidària de manera natural.

Andorra abans de la constitució

S'ha parlat molt de com el nostre país va seguir la seva història amb el règim franquista del país veí, de les converses entre la Mitra i el Generalísimo; però el que sí que és cert és que sortosament vàrem continuar sent un principat independent.

Durant els anys 70 creixen a Europa els moviments progressistes i anticonservadors, que també arriben al nostre petit país, un país ple de contrastos: per una part, Andorra ofereix la possibilitat de trobar-hi literatura prohibida a Espanya, així com pel·lícules d'art i assaig que el règim franquista censura i prohibeix; d'altra part, però, quan les inquietuds progressistes i reivindicatives d'alguns joves andorrans els duen a crear la revista *Tribuna*, màxim exponent a l'època de l'esquerra, aquest fet molesta els més reaccionaris de les classes dirigents i dels poders fàctics. Finalment, aprofitant la crema d'una bandera espanyola en un concert d'en Paco Ibáñez, convidat per la mateixa revista –la bandera fou cremada per un grup d'exaltats que poc tenien a veure amb el nostre país–, Madrid rebé la informació esbiaixada d'alguns membres d'aquesta classe dirigent. El resultat va ser l'expulsió d'Espanya d'aquells compatriotes que treballaven o estudiaven a les universitats espanyoles. Entre d'altres fets, queden així en evidència les nostres limitacions democràtiques de l'època.

Dins de les conquestes socials i polítiques, val la pena assenyalar que la seguretat social data del 1968, que les dones van poder votar el 1970 i que la pena de mort no va ser abolida fins al 1990.

El tercer poder de tot estat democràtic, la justícia, depenia, però, directament dels coprínceps, a través de les vegueries. Andorra, entre la laïcitat del Copríncep francès i l'esperit religiós del Copríncep episcopal; entre els drets civils i polítics exigits pel poble durant la Revolució Francesa i els deu manaments entregats per Déu a Moisès.

Andorra després de la Constitució

El 14 de març de 1993, el poble andorrà diu sí al referèndum sobre la constitució. Andorra esdevé un estat de ple dret reconegut internacionalment.

Tot i així, però, el desenvolupament de la Carta Magna ha sigut molt lent, especialment pel que fa al Títol II, sobre els drets i les llibertats.

Encara avui no està regulat, entre d'altres, el dret de vaga i molts ens qüestionem el nostre dret a la intimitat.

És per tots aquest fets que unes quantes persones, des de diferents àmbits socials i professionals, veien la necessitat que existís a Andorra un organisme des del qual es defensessin i es promulguessin els drets humans. Un organisme on es poguessin estudiar i analitzar les possibles violacions dels drets humans en tots els camps on es produïssin. Un organisme capaç de poder divulgar i difondre els drets humans: l'IDHA

L'article 5 de la nostra Constitució diu textualment: "La Declaració universal dels drets humans és vigent a Andorra."

És clar que una cosa és gaudir dels drets fonamentals i de les llibertats públiques i una altra de diferent fer-los prevaler, ja que tan sols per ser drets inherents a la persona, requereixen la màxima protecció.

Per tant, tot i tenir el marc legal, és en l'exercici dels drets on pot haver-hi les vulneracions i, per tant, un del nostres objectius serà evidenciar-ho.
L'Institut vol posar també en relleu totes aquelles mancances legislatives, reglamentàries o normatives necessàries per aconseguir una articulació dels sistemes de protecció eficaços de tot el conjunt de drets fonamentals, necessaris per viure en solidaritat i pau. Som conscients que la nostra societat requereix reformes tant en el terreny socioeconòmic com en el sociopolític que permetin conjugar tres valors bàsics com ho són els de llibertat, igualtat i solidaritat.
Per tal d'aconseguir les nostres fites, l'Institut necessitarà la col·laboració de tots, perquè en la defensa del drets fonamentals tots hem d'estar-hi implicats.
L'Institut de Drets Humans d'Andorra no solament pretén defensar i divulgar els drets al nostre país, sinó que també és necessari l'estudi i el debat de la seva vulneració arreu del món.

L'IDHA: primeres valoracions

Durant el primer any de funcionament l'IDHA ha volgut destacar, analitzar i assenyalar quins són aquells aspectes dels drets fonamentals que avui encara s'han de desenvolupar mitjançant la normativa escaient que els hauria d'emparar i regular.
Per això es va fer un repàs del funcionament dels diferents organismes que hi estan directament i indirectament implicats, com ara:
El poder judicial.
Els serveis d'ordre.
El centre penitenciari.

Després es van analitzar els diferents temes socials i laborals que durant el primer any de funcionament van sortir a la llum pública com a fets que anaven en contra dels drets fonamentals:
Revisions mèdiques i immigració.
Donació de sang.
Estat de les llibertats d'expressió, de comunicació i d'informació a Andorra.

Finalment es va fer esment als diferents acords, convenis, protocols d'actuació, etcètera que fan referència a la defensa dels drets humans tant a escala europea com en l'àmbit mundial i que encara en la data en què vam fer l'informe no havien estat ratificats pel nostre país.

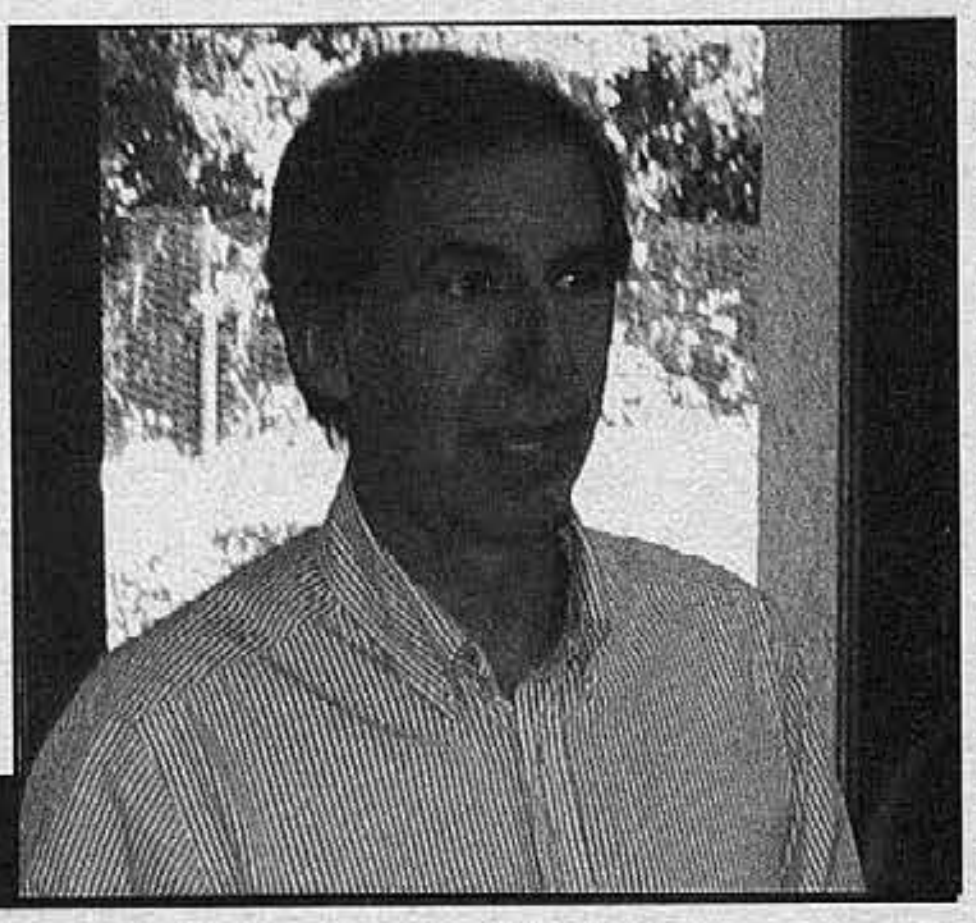
L'IDHA: objectius futurs

Continuar valorant l'actualitat social.
Incrementar la col·laboració amb entitats i organitzacions públiques i privades, nacionals i internacionals compromeses en la defensa dels drets humans.
Fer una més gran divulgació dels drets humans.

Col·laborar amb les escoles per dur a terme treballs amb els estudiants.
Elaborar anualment un informe sobre la situació dels drets fonamentals.

Elisa Muxella i Molins
Farmacèutica i presidenta de l'Institut de Drets Humans d'Andorra (IDHA)

El voluntariat a través de les ONG

César Garcia i Bernardo

1. Voluntariat: què mou una persona a ser voluntari?

Moltes poden ser les causes que porten una persona a donar-se voluntàriament als altres. Posar el seu temps a disposició dels altres, el seu esforç, la seva dedicació. Preocupar-se per aquelles persones que tenen qualsevol tipus de necessitats. Per què fan de voluntaris? Per què es donen a canvi de res, sense remuneració econòmica?

"Tenia temps i vaig pensar que fóra una bona cosa dedicar-lo als altres, que podia fer alguna cosa per ajudar-los."

"Vaig tenir una experiència molt gratificant a l'hospital amb la malaltia d'un familiar i vaig pensar que podria donar als altres part d'allò que jo havia rebut."

"No puc suportar la situació d'injustícia que fa viure en la pobresa milions d'éssers humans i em vaig decidir a actuar lluitant en favor d'aquells que no tenen ni tan sols veu."

"Jo he rebut moltes coses de la societat, he tingut moltes oportunitats, he pogut rebre una formació universitària i penso que tinc l'obligació de retornar part del que m'ha estat donat."

"Crec que totes les persones tenim els mateixos drets però n'hi ha que no els poden exercir, aquests drets. Em sembla una injustícia tan gran que vaig decidir posar-me a treballar per tal que totes les persones puguin exercir els seus drets."

"No m'agradava com s'està deteriorant la natura, no crec que es pugui fer malbé tot solament per l'interès econòmic d'alguns i estic fermament convençut que el món necessita molta més atenció i cura. Per això milito en una ONG."

"Pateixo quan veig per televisió imatges de la pobra gent que malviu al Tercer Món o quan veig els que intenten arribar al primer món. Aquest patiment m'ha portat a passar de la compassió a l'acció i he decidit treballar en una ONG."

"Jo vaig decidir treballar per la fraternitat humana, jo crec que l'estimació als altres m'ha portat a treballar en favor d'ells en una ONG."

Aquests testimonis volen mostrar els diferents motius pels quals les persones que treballen en una ONG van decidir fer-ho.
Hi ha una voluntat de treball pels altres, d'altruisme, de defensa dels drets humans per a tots que fa que el voluntari posi en pràctica un afany de millora en les condicions de vida dels qui, per diferents motius, viuen situacions molt difícils, inacceptables des de la dignitat que com a persones tots tenim en aquest món. La seva estimació als altres fa que es donin incondicionalment i permeten així la millora de vida de milions de conciutadans i el manteniment de la flama que reivindica la lluita contra la desigualtat, la marginació i l'oblit del deure moral que tots tenim de no permetre les injustícies. És l'exemple de com els ciutadans es poden organitzar al marge de l'Estat per aconseguir millores en la vida d'altres ciutadans.
A la majoria de les ONG hi ha també persones que hi treballen cobrant un sou, que estan en nòmina. Tot i no poder ser considerats voluntaris, sí que és veritat que els sous que cobren acostumen a ser més baixos que els que podrien cobrar en el sector privat o públic.
Per altra part, sense aquestes persones les ONG no podrien funcionar perquè el volum de feina ha augmentat considerablement durant els últims anys. És necessària la presència de persones en nòmina per poder desenvolupar totes les feines que cal portar a terme.
La qüestió més important fóra no tant si les ONG han de tenir persones en nòmina en comptes de només voluntaris, sinó quin tant per cent dedica una ONG a les despeses de funcionament. És considera òptim el que es mou al voltant del 10%.
En relació amb aquest aspecte, a Andorra tenim els dos tipus: és a dir, aquelles organitzacions que, a més de voluntaris, tenen un nombre important de persones en nòmina (per exemple Creu Roja) i les que no en tenen cap i treballen solament amb voluntaris (per exemple, Mans Unides o Intermón Oxfam, entre d'altres).
Un aspecte interessant és que entre les persones que treballen a les ONG són majoria les dones. El casos més evidents són les Dames de Meritxell –com el propi nom indica– i Mans Unides, que presenta solament dones. Tenen més capacitat de sacrifici que els homes? Són més aptes per al compromís? Són més conscients de les necessitats dels altres?
Caldria mencionar l'existència al nostre país de la Taula del voluntariat, impulsada principalment pel pare salesià Josep Maria Camprubí, que tenia per objectiu posar en contacte els voluntaris i donar a conèixer la feina que en aquest camp es podia fer al nostre país.
És notable també l'impuls que es va donar al voluntariat amb motiu dels Jocs del Petits Estats que van tenir lloc al nostre país el 2005. El Govern va donar suport al voluntariat i va fer una base de dades amb totes les ONG que treballaven al país

en els diferents àmbits, amb la finalitat de promoure el voluntariat, especialment entre els joves. Va ser decisiva la feina que va posar en marxa en Pere Guiu capitanejant aquesta iniciativa.
Treballar voluntàriament pels altres permet sortir d'un mateix i ser conscient de les moltes necessitats que té qui no gaudeix de les condicions de vida dignes, ja sigui en el primer o en el Tercer Món.
La varietat d'ONG permet cobrir les aspiracions de tots els voluntaris, perquè hi ha organitzacions que treballen exclusivament per les necessitats del nostre país, com les Dames de Meritxell, o bé que ho fan solament pels qui pateixen al sud, com Infants del Món o Intermón Oxfam. També es dóna el cas de les ONG que treballen aquí i a fora, per exemple Càritas o Creu Roja.
Quant a l'orientació o a les fonts de què es nodreixen les ONG, també hi ha varietat. N'hi ha que són laiques (Creu Roja, Unicef, Infants del Món), n'hi ha que són de l'Església catòlica (Càritas, Mans Unides) i n'hi ha que són mixtes, com Intermón Oxfam, que va ser durant molts anys dels jesuïtes, que a partir dels anys vuitanta van deixar pas als laics, que ara dirigeixen l'ONG). També són diverses les motivacions que porten les persones a participar en una ONG; l'altruisme de les laiques i la caritat (amor) cristiana de les confessionals.

2. Les organitzacions no governamentals

Amb aquest nom tan neutre es denomina tot grup de persones que treballen de forma organitzada i legalitzada, i que estructuren una organització que no pretén el lucre, ans al contrari, la recaptació de fons, públics i privats, per tal de destinar-los a causes que tenen a veure amb els drets humans, la salut, l'alimentació, l'educació, la promoció cultural, les condicions de vida dignes dels ciutadans que malviuen.
Malgrat que hom accepta el nom d'*organització no governamental* (ONG), em sembla pobre definir una organització pel que no és. No és governamental; per tant totes les organitzacions sorgides al marge dels governs són no governamentals. Així, una associació que defensi els animals també pot ser considerada una ONG. El nom, però, s'ha empleat per referir-se quasi exclusivament a les organitzacions que treballen en el camp de l'ajuda humanitària. Fóra més lògic, per tant, parlar d'organitzacions d'ajuda humanitària, d'associacions humanitàries, de grup de persones que tenen com a finalitat l'enaltiment de la persona humana lluitant contra les carències que la fan viure indignament, sense poder respondre al nom de persona.

2.1. Les ONGD

Són les ONG que a través de projectes de diferents tipus treballen pel desenvolupament de comunitats, especialment als països del sud, abans anomenat Tercer Món.

N'hi ha al nostre país diverses que formen part d'estructures supranacionals que s'hi han establert en diferents moments: Càritas el 1979, Creu Roja el 1980, Mans Unides el 1982, l'Unicef el 1994, Intermón Oxfam el 1995.
Els seus projectes es desenvolupen conjuntament amb l'organització internacional de la qual formen part, encara que tenen una relació més propera amb determinats països on treballen més directament (Mauritània, Equador, Haití, Rwanda, Cambodja, etcètera).
D'altres són exclusivament nacionals, no traspassen les nostres fronteres: Dames de Meritxell, el 1972, la degana de les ONG; Infants del Món, el 1999 en un primer moment, Muntanyencs per l'Himàlaia el 2002, etcètera.

2.2. La plataforma d'ONG d'ajuda humanitària d'Andorra

L'any 1989 es va constituir el nucli primitiu del que després seria una plataforma; es van reunir Càritas, Creu Roja, Dames de MeritexII i Mans Unides. L'any 1990 van rebre una subvenció col·lectiva per part del Govern. Posteriorment s'hi van afegir l'Unicef i Intermón Oxfam (1995), i finalment Infants del Món va entrar a formar part de la Plataforma d'ajuda humanitària de les ONG d'Andorra.
La finalitat va ser unir esforços davant les emergències produïdes per catàstrofes naturals o per l'actuació de l'home. Quan es presenta una situació d'aquest tipus treballen totes plegades per tal que l'impacte en la societat andorrana sigui més gran i la recaptació de fons més eficaç. Aquestes emergències tenen una durada limitada i els fons recaptats són enviats al lloc corresponent per aquelles ONG que tenen presència a la zona afectada. D'aquesta manera es pot fer arribar ajuda humanitària a tot el món, directament a través d'aquestes ONG que hi treballen. Els fons enviats no són lliurats a cap govern o a d'altres organitzacions, sinó que són gestionats per les mateixes ONG sobre el terreny.
La plataforma manté reunions periòdiques i quan apareix una emergència es planifica la feina conjunta per cobrir totes les necessitats que aquest tipus de situacions demanen: informació a través dels mitjans de comunicació, actes de recaptació, petició de col·laboració a entitats públiques i privades, publicitat, etcètera.
A través de la Plataforma el nostre país pot participar en l'ajuda humanitària internacional que tots els països organitzen quan es presenta una emergència.
El cas més significatiu va ser el del tsunami que va afectar el sud-est asiàtic el 25 de desembre del 2004. La magnitud de la catàstrofe, la feina portada a terme per la Plataforma, les iniciatives d'altres entitats i la resposta ciutadana van permetre obtenir una recaptació com mai abans no s'havia donat. Es va arribar a 700.000 euros, que en aquell moment van suposar una mitjana de 9 euros per habitant, una proporció no assolida probablement en cap altre país del món.
La presidència d'aquesta Plataforma té una durada d'un any i és rotativa entre aquelles ONG que tenen presència a tot el món, és a dir: Càritas, Creu Roja, Intermón Oxfam i l'Unicef.

Ha estat una reivindicació constant de les ONG de la Plataforma l'assoliment del 0,7 en ajuda al desenvolupament als països del Tercer Món. Aquesta fita, no assolida encara pel nostre país, representaria un salt qualitatiu en la nostra presència a l'exterior. Andorra podria estar entre els poquíssims països que donen el 0,7 del PIB per cobrir les necessitats dels països del sud. No ha estat entre les prioritats dels diferents governs del nostre país. Tot i atendre periòdicament les peticions de subvencions a projectes de les diferents ONG, no hi ha hagut fins ara una clara voluntat d'arribar a aquest llindar, que permetria el desenvolupament dels més pobres. Amb un esforç per part del Govern, que no caldria que fos extraordinari sinó progressiu, podríem arribar a aquesta xifra i entrar a formar part del club de donants solidaris amb majúscules. Fóra una aposta progressista que ens permetria parlar als fòrums internacionals amb una autoritat moral basada en la nostra tradició de pau, en una actitud d'acolliment històrica i en uns fets: la donació del 0,7, que reforçaria la nostra posició internacional.

2.3. Altres ONG

Hi ha associacions que són exemples d'iniciatives personals. En un moment determinat una persona ha tingut l'empenta per posar en marxa una entitat que cobrís les necessitats d'un sector determinat de la societat andorrana i a la vegada ha tingut la capacitat de crear una xarxa de voluntaris que l'anés fent seva. A continuació quatre exemples que palesen la diversitat i la riquesa de la societat andorrana en l'associacionisme i el voluntariat, la força dels ciutadans que amb les seves iniciatives són capaços de mobilitzar i conscienciar la societat andorrana.

2.3.1. AINA: el voluntariat a través de les colònies.

El 1976 mossèn Ramon Rossell (mossèn Ramon de Canillo) va posar en marxa les colònies d'AINA. Des de llavors centenars de joves del país han exercit la seva tasca voluntària tenint cura dels infants en diferents moments de l'any. AINA ha estat una oportunitat per als joves. Han pogut exercir el seu voluntariat en aquesta casa de colònies que ha acollit sempre tothom incondicionalment.

2.3.2. Associació de Voluntaris Nostra Senyora de Meritxell: el voluntariat d'atenció als malalts.

Aquesta associació, creada el 1998 per la Marisa Abad, permet als voluntaris dedicar el seu temps acompanyant i atenent els malalts internats a l'hospital, especialment els qui estan sols o els qui tenen problemes psicològics.

2.3.3. Associació d'Amics Solidaris amb el Poble sahrauí (Adsaps): el voluntariat d'acollida a les llars andorranes.

Exemple de col·laboració amb un poble determinat, el sahrauí, aquesta associació permet a unes famílies obrir casa seva durant unes setmanes a nens sahrauís que viuen en condicions extremes durant tot l'any i que a l'estiu poden compartir el seu dia a dia amb les famílies andorranes que els acullen.

2.3.4. Muntanyencs per l'Himàlaia: voluntariat i alpinisme.
El 2002 l'Oriol Ribas posa en marxa aquesta iniciativa que permet als alpinistes dedicar part del seu temps també al desenvolupament dels desafavorits en els pobles de les muntanyes de l'Himàlaia.
2.3.5. Altres associacions: la força de la diversitat.
Hi ha moltes altres associacions que tenen el seu camp d'actuació en altres vessants, com ara la natura (ADN, Apapma), la cultura (SAC, Cercle de les Arts i de les Lletres, diferents cases culturals, el cineclub...), la música (corals, els Petits Cantors, Amics dels Orgues, agrupacions sardanistes, esbarts), els malalts i minusvàlids (Amida, Afmma, Amare...), les dones (ADA, ADMA), la gent gran, les germandats, la gent jove (VOLS, Voluntaris pel Tercer Món), etcètera.

3. Un cas concret, IO: desenvolupament, emergències, comerç just, campanyes

Des del 1956 Intermón Oxfam (IO) ha recorregut un camí sempre marcat per la seva vocació de contribuir a formar un món més just i sense pobresa, on totes les persones puguin viure dignament i gaudir dels seus drets socials i econòmics.
Perquè són persones que creuen en la justícia, en la solidaritat i en la pau treballen per canviar el món. Per això, actuen d'una manera integral: cooperen en més de 500 programes de desenvolupament en més de 50 països d'Àfrica, Amèrica i Àsia; treballen en emergències, fomenten el comerç just i promouen diferents campanyes de sensibilització que tenen per objectiu la mobilització social.
Sumen el seu esforç al de les altres 13 ONG d'Oxfam Internacional per aconseguir una millor eficàcia en la seva tasca.

Missió

Intermón Oxfam són persones que lluiten amb i per les poblacions desafavorides, que formen part d'un ampli moviment global, amb l'objectiu d'eradicar la injustícia i la pobresa, i per aconseguir que tots els éssers humans puguin exercir plenament els seus drets i gaudir d'una vida digna.

Visió

Com a organització, confirma l'aposta per les persones i la coherència entre acció i compromís ètic com els eixos bàsics que orienten el seu desenvolupament i creixement. Entenen que faran una contribució valuosa per construir un món més just si aconsegueixen:
Oferir una resposta integral al repte de la pobresa, treballant de forma cohesionada en els quatre àmbits que constitueixen els seus senyals d'identitat: cooperació per al desenvolupament, acció humanitària, comerç just, mobilització social i campanyes i educació en valors. Entenen que solament connectant allò local amb allò global a través d'aquesta visió integradora poden generar canvis efectius que garanteixin els drets bàsics de les persones.

Contribuir de manera significativa al moviment global per la justícia social, com a membres actius d'Oxfam Internacional, capaços de fer aportacions al desenvolupament de la confederació i de contribuir a impulsar iniciatives transformadores per la justícia i contra la pobresa.
Integrar la diversitat de veus i aportacions dels qui formen IO i d'aquells amb qui treballen. Per això es doten de mecanismes de participació tant de l'equip operatiu estable com de la base social que els dóna suport. La seva reflexió i la seva acció integren de forma eficaç la veu dels destinataris dels seus programes i dels seus aliats. Donen especial prioritat a aconseguir –internament i externament– l'equitat de gènere, perquè entenen que la participació social i política de les dones és una exigència inexcusable de qualsevol estratègia contra la pobresa.
Avançar en la qualitat dels programes, potenciant la seva professionalització i sent una organització cada dia més eficaç i eficient, ben gestionada, orientada als resultats i transparent. Aposten per ser una organització responsable, flexible, capaç d'aportar innovacions i d'integrar nous aprenentatges, i compromesa a retre comptes amb la societat.
Treballar amb rigor i passió, generant entusiasme envers la seva missió, per tal que les seves propostes puguin ser un referent per a un nombre cada dia més gran de persones. Volen incrementar la seva capacitat d'influència social i política per fer-ne un instrument que els ajudi a actuar de manera efectiva com a motor de canvi. Tot això perquè se senten solidaris i els indignen la pobresa i la injustícia.

Valors
Les dones i els homes que formen Intermón Oxfam comparteixen una sèrie de valors que els identifiquen com a membres actius d'aquesta organització i els ajuden a avançar per aconseguir la missió que s'han proposat i construir el món a què aspiren.
Creuen en la *justícia*, que entenen com el reconeixement i la creació, a escala universal, de les condicions que permetin a totes les persones el ple exercici de tots i cadascun dels drets humans. Justícia és la posada en valor de l'individu –de cada ésser humà i de les seves capacitats– en un marc d'equitat col·lectiva.
Defensen la *dignitat humana* com un valor inherent a totes i cadascuna de les persones, que els confereix el dret inalienable de viure en llibertat i en unes condicions adequades per desenvolupar-se, com a individus i membres de la seva comunitat, en totes les dimensions de l'ésser humà.
Creuen en la *solidaritat*, que fa que se sentin responsables de la situació dels seus semblants –especialment dels més vulnerables i desafavorits– i que els impulsa a actuar, i a moure els altres a l'acció per posar fi a les situacions d'injustícia.
Declaren el seu *compromís* amb les persones i la causa de la justícia, perquè tenen la convicció que la continuïtat i la força de les seves accions transformado-

res són el resultat de la responsabilitat que assumeixen i de la profunditat de les seves conviccions.
Finalment, i com a conseqüència de tot això, busquen la *coherència* perquè la seva capacitat per canviar la vida de les persones que pateixen serà més gran si les seves accions i declaracions s'ajusten a les seves conviccions. Aspiren a creure en allò que fan, a fer allò que diuen i a dir allò que creuen, tant dins com fora de l'organització.
En mig segle de vida no només han estat testimonis de la història sinó que també han contribuït a canviar petites històries quotidianes. Han crescut; així com el món ha crescut en habitants, la solidaritat ha crescut en partidaris. Han canviat la seva manera de cooperar amb els més desfavorits i han evolucionat perquè la seva feina beneficiï cada vegada més persones. Se senten orgullosos d'aquests cinquanta anys de caminada i de les fites que, any rere any, han anat sumant.

1956-1964: de les missions a la realitat de la pobresa

L'11 d'agost de 1956 neix el Secretariat de Missions i Propaganda, de la Companyia de Jesús, al servei dels missioners enviats a Bolívia, el Paraguai i l'Índia. Encara que al principi els projectes d'ajuda eren de caràcter religiós i d'assistència, al final d'aquest període la institució realitza un canvi d'orientació. Es prioritza la tasca de suport econòmic i social a les població del sud.

1965-1972: l'Àfrica en l'horitzó

La institució segueix sent de caràcter assistencial, encara que amb un clar enfocament cap a la denúncia i la defensa de la justícia. Es comença a treballar a l'Àfrica i en projectes d'educació formal, principalment. Es canvia el nom a Missió i Desenvolupament, ja que "La missió no pot oblidar en cap moment el desenvolupament".

1973-1986: de Missió i Desenvolupament a Fundació Intermón

La filosofia de treball canvia buscant que els beneficiaris participin directament en el propi desenvolupament. Els projectes en els quals es treballa donen prioritat a la promoció indígena, l'educació popular i la salut, i es potencia el treball amb altres ONG. Missió i Desenvolupament canvia el nom pel d'Intermón i perd la filiació religiosa per convertir-se en una fundació independent.

1987-1996: l'expansió

Intermón expandeix la seva actuació i treballa ara en 28 països de tres continents. S'obren seus en altres ciutats del territori espanyol i s'impulsen les accions educatives i campanyes temàtiques de mobilització i sensibilització. L'any 1992 es comença a treballar en l'àmbit del comerç just, amb projectes sobre el terreny i botigues per comercialitzar aquests productes.

El març del 1995, Josep Escalé, company d'estudis i amic d'Ignasi Carreras, en aquell moment director general d'Intermón, forma un grup de deu persones i es constitueix així la secció andorrana d'Intermón.

Actualment aplega un equip de quinze membres, tots voluntaris, que planifiquen l'any i organitzen les diferents activitats encaminades a la lluita contra la pobresa. La seu es troba a Ciutat de Valls, en uns locals proporcionats gratuïtament per un soci fundador. El fet de ser un comitè integrat exclusivament per voluntaris permet dedicar tota la captació de fons, tant públics com privats, als projectes als quals es destinen els diners recaptats. Un dels aspectes als quals IO dedica molta atenció és el comerç just. La venda de productes del sud pagats a un preu just s'atén gràcies a la botiga Món Just que, malgrat no ser d'Intermón, ven majoritàriament els seus productes, amb la qual cosa ofereix la possibilitat als ciutadans andorrans de fer un consum solidari.

1997-2006: la globalització. D'Intermón a Intermón Oxfam

Intermón s'uneix a Oxfam Internacional i durant aquests anys creixen les actuacions en l'àmbit de l'ajuda humanitària i de les campanyes globals de mobilització social. Gràcies als 240.000 socis i sòcies i col·laboradors d'Intermón Oxfam, l'any 2006 va commemorar el 50è aniversari.

César Garcia i Bernardo
Llicenciat en filosofia i lletres i professor, president d'Intermón Oxfam i de la plataforma d'ONG d'Andorra

Psicologia clínica i "capital social"

Montserrat E. Gil i López

A. La psicologia clínica i el lligam social

Separar-se de la parella, sentir-se angoixat i deprimit, tenir idees obsessives, pensar en el suïcidi, mostrar-se agressiu amb els altres, no voler menjar, perdre un familiar, no poder tenir fills, tenir addiccions a les drogues, l'alcohol, els medicaments i internet... L'objecte de la psicologia clínica és aquest àmbit de patiment psíquic que allunya el subjecte de la seva vinculació social i l'aïlla en el seu dolor. En aquest sentit, l'objecte de la psicologia clínica és privat més que públic, asocial més que social. Expressa la radical singularitat d'un subjecte en ruptura amb ell mateix i amb el seu entorn social.

Parlar de capital social no té sentit des del punt de vista de la psicologia clínica perquè pressuposa la idea d'un lligam social (predeterminat i estable) capaç de superar-se en una plusvàlua productiva.

La psicologia clínica s'ocupa justament d'aquest inestable i sempre problemàtic lligam social. No el considera ja establert definitivament, sinó que en mesura de manera individual la fragilitat permanent i l'existència sempre precària, sempre amenaçada de ruptura.

D'altra banda, la crisi d'aquest lligam social no la podem pensar com a exterior a l'existència del lligam social com a tal. La relació mateixa amb els altres és constitutiva del subjecte i alhora generadora de conflictes.

En aquest sentit parlar de capital social seria silenciar aquesta realitat de l'ésser humà i perseverar en l'intent de voler defugir-la. A més, pensem que la riquesa del lligam social no es pot pensar en termes de producció de capital, és a dir producció d'un objecte exterior a qui el produeix. El valor del lligam social consisteix en la tasca extraordinàriament difícil de la seva pròpia existència.

La psicologia clínica contempla des del seu àmbit les manifestacions i les expres-

sions d'aquesta subjectivitat irreductible malgrat els intents contemporanis d'esborrar-ne les molèsties.
La psicologia clínica és testimoni privilegiat dels efectes d'aquests intents de *sanejament* pels quals es pretén desfer-se d'aquesta subjectivitat parasitària. Aquesta voluntat d'objectivació integral genera noves formes de patiment i de patologies que fan el dia a dia de la nostra pràctica clínica.
La psicologia clínica acull aquesta subjectivitat, li dóna la paraula i des de la pluralitat d'orientacions teòriques i metòdiques que la caracteritza tracta aquest patiment.
Aquest subjecte en fallida personal, simbòlica o real, ja no se sent, en molt casos, subjectat per un projecte, una motivació, un desig; se sent buit, sol, angoixat i desorientat. Alguns d'entre ells necessitaran una medicació i un seguiment permanent.
L'objectiu per a nosaltres, els psicòlegs clínics, és permetre a aquest subjecte una vinculació inèdita amb la societat a través d'un treball psíquic intern que mantingui en un cert equilibri les contradiccions inherents a la seva subjectivitat psíquica.
Una de les característiques de la nostra època, que enllaça amb el que dèiem abans sobre la temptativa contemporània i generalitzada de neutralitzar la subjectivitat psíquica, és d'entendre el desig com a voluntat.
Reduir la subjectivitat psíquica a la voluntat és pensar que no hi ha cap obstacle que no es pugui resoldre perquè en el fons no hi ha res que s'oposi o resisteixi a la nostra voluntat. La subjectivitat psíquica no seria, doncs, un problema per a l'acció i l'èxit de les nostres empreses. Si voler és poder: *just do it*, com ens ho diu una famosa marca en publicitat.
Sabem, però, que la realitat psíquica no funciona d'aquesta manera i que els obstacles, les dificultats, les frustracions són l'horitzó de la nostra relació afectiva amb el món i la condició del nostre accés social a la realitat.
Aquesta subjectivitat, entesa de manera molt general aquí com el que pot afectar el subjecte en la seva relació amb els altres, amb ell mateix i amb el món, sempre ha sigut objecte de recerques i d'estudis científics, mèdics, socials, filosòfics, religiosos, literaris, psicològics... Cada època dóna la seva versió i interpretació d'aquest fenomen a través dels seus propis conceptes.
Actualment aquestes eines conceptuals estan totalment determinades per la implicació contemporània de la ciència i la tècnica. Aquesta implicació, que és interessant en molts casos, sembla, però, que deriva cap a una lectura purament orgànica del patiment psíquic. Si abans dèiem que no hi havia obstacle perquè hi havia voluntat, ara podríem dir que no cal comprensió perquè hi ha capacitat tecnicocientífica d'intervenció quirúrgica.
Entenem això com una altra figura on s'expressa la voluntat de negació de la realitat subjectiva, la voluntat de poder tècnic per sobre de la voluntat de saber. Però aquesta obstinació en el refús de comprensió no és inofensiva i genera conse-

qüències. Tot refús de comprensió d'un problema n'evita la solució i en determina el retorn.
D'altra banda, la nostra època ens obre a una subjectivitat particular afectada per tot aquest context d'avanços tècnics i científics i al mateix temps, a noves formes de patologia, com la depressió, l'ansietat, l'anorèxia, la hiperactivitat, els trastorns obsessius compulsius, les noves addiccions, sovint relacionades amb els objectes nous de la tècnica...
Tot sembla que indica una relació directa entre l'emergència del subjecte modern com a pura voluntat, la voluntat d'objectivació i de control integral de la realitat, i la resistència a acceptar l'alteritat constitutiva del nostre ésser.
La realitat social sembla que es reestructura a partir d'aquest nou context econòmic, tècnic i científic mundialitzat i pensem que n'estan debilitant el lligam social, en buidar-lo de tota representació simbòlica portadora de sentit col·lectiu i individual.
Difícilment en aquestes condicions el concepte de *capital social* pot ajudar a enfortir el lligam social, perquè no sembla que qüestioni el que justament el posa en perill.

B. La subjectivitat contemporània i la figura de l'altre: un esbós

En la primera part hem esmentat que la relació amb l'alteritat era constitutiva del subjecte i del seu vincle social. Hem indicat també que el nou context teòric, científic i econòmic de la nostra societat determinava noves formes d'expressió de la subjectivitat psíquica i debilitava alhora un lligam social estructuralment precari.
M'agradaria en aquesta segona part centrar-me en la representació de la figura de l'altre transmesa per la societat contemporània. Una representació que ha anat transformant-se al segle XX i que també contribueix a debilitar el lligam social.
L'any 1982 Steven Spielberg va realitzar la pel·lícula *E. T.* La història parla d'un extraterrestre que ve al nostre planeta. L'any 2005 torna a tocar el tema però d'una manera molt diferent amb *La guerra dels móns*, una adaptació de la novel·la d'H. G. Wells.
Si en la primera pel·lícula els protagonistes (que són infants) imaginen un possible apropament i intercanvi amb un altre radicalment diferent, en la segona pel·lícula la figura de l'altre ha canviat i és portadora d'absència radical de comunicació, de terror, de devastació.
Tot i que *La guerra dels móns* és una obra escrita el 1898, em sembla interessant seguir, a través d'aquest cineasta, la seva mirada sobre la qüestió ben actual de la relació amb l'alteritat (cultural, religiosa, ètnica...), representada en la figura dels extraterrestres que envaeixen les nostres ciutats i estats.
En l'àmbit històric, dos esdeveniments semblen determinants en aquest canvi de perfil extraterrestre:
El 1989, set anys després de la sortida d'*E .T.*, assistim a la caiguda del mur de

Berlín. Cal recordar que aquest mur va separar, després de la Segona Guerra Mundial, dos móns ideològicament diferents que estaven en *guerra freda*. Amb la caiguda del mur s'inaugurava un diàleg possible amb un altre fins llavors políticament i ideològicament diferent.

L'11 de setembre del 2002 assistim davant de la televisió i en estat de xoc a l'atemptat terrorista de les dues Torres bessones, a Nova York. Tothom s'adona en aquell moment que el nostre món ha canviat, així com la nostra representació de la figura de l'altre. La representació de l'altre sembla que es carrega d'un substrat negatiu, amenaçador i realment perillós.

Dos móns separen l'entranyable *E.T.* de les màquines destructores de *La guerra dels móns*. El que en un cas es podia integrar i compartir, en la darrera pel·lícula ja és radicalment exterior, impermeable a la humanitat i deliberadament hostil. De la caiguda del mur de Berlín passem a l'11 de setembre, del segle XX passem al segle XXI i la representació de l'altre sembla que s'endureix. La mirada de la societat contemporània es modifica.

El fanàtic islamista, el terrorista religiós monopolitzen la figura de l'estranger. El perill ve de casa; compte, doncs, amb allò proper que manifesti el més petit indici d'estranyesa, el detall més mínim de diferència.

Amb aquesta representació de l'altre es transforma també tot un sistema simbòlic de representacions entorn a la identitat que fins ara havien donat les bases comunes al lligam social i a la seva tolerància. Ara sembla que aquestes bases hagin canviat i amb elles tota la jerarquia de referències que permeten trobar ràpidament punts comuns amb els altres, que permeten identificar el mateix en l'altre.

Tot aquest canvi en la selecció i l'organització de criteris per acceptar la relació social té per conseqüència una sensibilitat diferent envers el que és estrany, desconegut, opac, invisible i amagat. Sembla que es manifesta una predilecció pel que és familiar, conegut, visible, aparent i transparent.

Aquest canvi en la representació de la figura de l'altre influeix negativament en el lligam social, en la mesura en què només es tolera el que identifiquem com a propi. El lligam social s'esmicola i la intolerància fa difícil la convivència amb el que és aliè. En aquest sentit, les marques publicitàries han entès perfectament la plusvàlua que podien treure d'aquesta crisi d'identitat i d'aquesta necessitat narcisista de trobar-se en l'altre.

Aquest canvi en la representació de la figura de l'altre comporta també una modificació en la representació de l'espai privat i públic i en la comprensió de la nostra subjectivitat. La societat contemporània occidental, a través dels seus *show reality* ens proposa, per exemple, uns programes televisius on la gent exposa la seva intimitat de manera pública.

Aquests escenaris proposen trobar espais d'identificació on la gent que parla dels seus problemes pel fet de fer-los públics pretén accedir al seu coneixement. Aquest dispositiu força complex indica la preeminència del que és visible, aparent i trans-

parent sobre totes les formes de reserva crítica, dubte o pudor sobre el que realment ens passa. Alhora indica, i sembla que afirma, la idea d'un accés possible i directe a si mateix, una coincidència transparent amb el que som.
Si tot el que em succeeix és aparent, no hi ha contradicció que s'amagui darrere el que em passa. Tot és transparent i el que em mira es pot reconèixer a si mateix, com és reconeix la veritat a través de l'evidència.
A través d'aquesta nova ideologia de la transparència i l'accés immediat a la comprensió, tots aquells caràcters atribuïbles a la figura de l'altre (com la diferència, l'estrany, el desconegut, l'opac) sembla que desapareixen. La idea mateixa de coneixement i de comprensió cedeix terreny davant la idea d'informació i de xarxes d'informació.
A través d'aquest sistema de representacions, en el qual la relació amb l'alteritat és dilueix, es fragmenta també el lligam social i amb ell, tota esperança de construcció d'una societat crítica i respectuosa amb la seva diversitat.
No obstant això, de la mateixa manera que la realitat s'imposa per més que se la vulgui negar, la no-comprensió dels problemes determina, com dèiem al principi, el seu retorn.
La psicologia clínica, amb el seu dispositiu d'escolta i de tractament dels problemes, permet i proposa una altra via de comprensió.

C. Els psicòlegs clínics i el "capital social"

La psicologia clínica té a l'abast uns mètodes de treball que li permeten acollir el patiment psíquic, tractar-lo i produir canvis interns que ajuden a superar les dificultats.
Aquest lloc on un malestar està contemplat des de la seva subjectivitat i singularitat mitjançant una relació particular i especifica amb l'altre és únic en el seu dispositiu. Permet al subjecte que pateix establir una veritable relació de distància i de proximitat entenedora amb el que li passa.
Aquesta comprensió es pot produir mitjançant la posició neutra del psicòleg, que permet el desenvolupament de les identificacions imaginàries del subjecte, sense reforçar-les, amb la qual cosa obre la possibilitat d'un accés inèdit a les seves representacions.
Podríem considerar que aquesta producció és única en el seu gènere perquè la plusvàlua obtinguda coincideix amb la persona que, produint-la, creix i se'n beneficia. Així doncs, el *capital social* pensat des de la psicologia clínica no enriqueix un subjecte exterior amb el treball psíquic sinó que només transforma i fa créixer el treballador que s'hi sotmet.
Aquesta dialèctica de la distància i de la proximitat, del conegut i del desconegut, de la presència i de l'absència, de l'opacitat i de la transparència que s'origina tradicionalment en la idea de l'alteritat fonamenta el treball del psicòleg clínic.
És així, per exemple, com la psicologia clínica es desmarca de tota altra forma d'a-

juda, que va del manual d'autoajuda fins a les noves formes de *coaching*, que no permeten aquesta dialèctica i proposen fer front als problemes senzillament i únicament reforçant la voluntat.
Per als psicòlegs clínics, la voluntat de sobreposar-se als problemes seria una condició necessària però no suficient.
La pràctica clínica, en l'àmbit privat com en el públic, ens ensenya que per més informat (llibres d'autoajuda, internet..) que estigui el pacient sobre què li passa i per més voluntariós que sigui, necessita passar per l'estructura de l'alteritat per arribar a fer front al seu patiment.
Aquest patiment és important. Les xifres que dóna l'OMS sobre la depressió diuen que solament el 30% de la població depressiva està tractada, és a dir una persona de quatre.
A aquestes xifres divulgades per l'OMS sobre la depressió s'hi afegeixen també unes xifres importants de patologies que poden ser greus i que no són objecte d'un seguiment acurat.
Aquests temes preocupen el nostre col·lectiu, que actualment està lluitant per obrir un diàleg amb les administracions públiques i polítiques. Es tracta de firmar un conveni que permeti, des del privat, un més ampli desplegament de recursos per tractar aquests problemes de manera decidida i compromesa.
Sabem que les nostres aportacions al conjunt de la societat poden ajudar i enfortir el lligam social així com prevenir noves patologies.
Sabem que la relació d'ajuda clínica és actualment, en el nou context tècnic, científic i econòmic mundialitzat, unes de les barreres a la fragmentació d'un lligam social que, pensat des del concepte de *capital social*, no sembla que sigui portador de nous projectes de sentit col·lectiu.
Això no obstant, els psicòlegs clínics fem i farem sempre costat a tota iniciativa pública i privada que vulgui treballar per enfortir el lligam social i estem plenament decidits a implicar-nos en tot projecte que obri i actuï en aquest sentit.

Montserrat E. Gil i López
Psicòloga clínica i presidenta de Col·legi de Psicòlegs d'Andorra

Passius socials com a danys col·laterals dels beneficis financers

Dilució del capital social i generació de passius socials. Un resultat del creixement econòmic d'Andorra per la via quantitativa

Eusebi Nomen i Calvet

Revisió conceptual

Una noció de *capital social* que estaria en línia amb els principals escrits en la matèria –Bourdieu (1986), Hirschman (1986), Coleman (1988-1990), Putnam (1993), Fukuyama (1995)– seria la del capital social com un recurs sentit de pertinença a una societat i el respecte vers un conjunt de normes i valors compartits que promouen la confiança i la cooperació social.

I ens podem preguntar si tenim un sentiment fort de pertinença a la societat andorrana si la tònica general és la del respecte vers un conjunt de normes i valors compartits per la majoria dels qui vivim a les Valls, i que per tant existeix un sentiment de confiança mútua i de cooperació social. Interessant reflexió encara que tan sols sigui per motius econòmics, ja que en economia és sabut que la confiança i la facilitat de relacionar-se redueixen els costos de transacció i faciliten el desenvolupament econòmic, al mateix temps que milloren la qualitat de vida. Per tant, el capital social és un recurs intangible important per millorar l'eficiència en assolir els objectius econòmics i socials d'una comunitat.

Però abans de tot, voldria insistir en el caràcter relatiu del concepte *capital*. El terme *capital* té el significat de riquesa, de mitjans que estan a disposició d'un projecte per assolir-ne els objectius. No estem parlant de *patrimoni* –un concepte d'acumulació de recursos sense vinculació a un projecte determinat– sinó que estem en l'àmbit del capital, és a dir, d'uns recursos designats per a un objectiu específic.

En segon lloc, cal recordar la complexitat i el caràcter canviant de les relacions entre les persones d'una comunitat, el dinamisme en els processos de creació de les normes de comportament que les regeixen i la infinita complexitat del processos de creació i destrucció de la confiança, del respecte... així com dels valors socialment respectats.

Per tant, percebem el capital social com un flux canviant d'energia –no és una acumulació material ni és estàtica– que deriva de la interacció entre les persones d'una comunitat, del teixit de relacions, normes respectades i valors, i que està disponible per assolir un projecte.
M'interessa destacar el caràcter de *flux d'energia* i, per tant, d'element dinàmic que depèn de la interacció entre les persones.
I m'interessa destacar també el caràcter relatiu del capital social com a recursos per assolir un determinat objectiu.
Per tant, l'anàlisi del capital social d'Andorra és un exercici complex. Requereix la comprensió dels mecanismes de creació i destrucció de fluxos d'energia, quan les nostres petites ments encara estan captives per segles de materialisme escolàstic. I requereix una premissa prèvia: determinar quin és l'objectiu d'Andorra.
Quan ens preguntem sobre el capital social d'Andorra, necessitem partir d'un consens sobre quin és l'objectiu per al qual es necessita disposar d'aquest capital social. Altrament seria com obrir un debat sobre el capital financer d'una institució sense estar d'acord sobre quin és l'objecte d'aquesta institució... Un debat que seria infinit.

Factors de canvi

Andorra ve d'un passat en el qual els ciutadans sabien perfectament el que calia fer per tirar endavant plegats. El sometent era el model de defensa del territori, un model que es basava en la participació ordenada de tots els ciutadans. Existien mecanismes que regulaven les decisions en l'àmbit de la casa pairal, el quart, el comú i el Consell. El país funcionava amb una administració molt minsa i al mateix temps extraordinàriament eficient. De fet, Andorra era percebuda per analistes estrangers com un cas modèlic d'anarquia, ja que cada ciutadà destinava una part del seu temps i recursos a activitats per a la comunitat i sabia què havia de fer. No calia cap administració àmplia que controlés la població. El fet és que Andorra gaudia d'un excel·lent capital social per assolir la convivència pacífica a les Valls seguint un determinat model de vida.
Però en dues generacions Andorra ha gaudit (o patit) un canvi total en els seus objectius econòmics i socials.
Andorra ha fet un canvi en dues generacions al qual països del nostre voltant han dedicat segles. I en tot cas, els objectius actuals no són pas els de l'Andorra rural. Fet que comporta que el capital social amb què es van educar les persones que avui en dia voltem els 50 anys no sembli adient per als nous objectius estratègics d'Andorra.
En tres generacions, Andorra ha passat de ser una terra on una part de la població estava obligada a emigrar de forma temporal o definitiva a ser una terra en la qual la població immigrada és majoria. I constatem que les grans migracions (proporcionalment grans) poden desarticular les xarxes de relacions socials existents i

poden ser factors de destrucció de capital social (Kliksberg, 2001-2002). El robust capital social de dues/tres generacions enrere permetia el funcionament del país sense quasi cap despesa pública. Per altre costat, els països del nostre voltant havien patit unes terribles guerres i els calien enormes recursos per reconstruir-ho tot. Eren temps de forts proteccionismes que es traduïen en enormes barreres aranzelàries a tot Europa i que Andorra no necessitava.

Capital social, element dinàmic subjecte a canvis...

Capital social teixit durant segles

- Els seus ciutadans sabien perfectament què calia fer per tirar endavant plegats
- Sometent com a model de defensa i protecció.
- Normes per a les decisions en l'àmbit de la casa pairal, quart, comú i Consell
- El país funcionava amb una administració molt minsa i alhora molt eficient (gràcies al capital social existent).

No calia una administració àmplia que controlés cada pas de l'administrat.

- Andorra percebuda com a cas únic d'anarquia que funcionava.

Robust capital social per assolir la convivència pacífica a les Valls seguint el seu model de vida.

L'important diferencial de productes disponibles i de preus va permetre el naixement d'una activitat transfronterera i, a poc a poc, l'obertura d'un turisme atret per les possibilitats de comprar objectes que no estaven disponibles al seu lloc de residència. I durant molts anys es van mantenir importants diferencials en l'oferta de productes desitjats (diferencial qualitatiu) i a sobre amb importants diferencials de preu en productes més corrents.

Andorra tenia un creixement basat en diferencials de qualitat, de productes que no es trobaven en altres mercats. I de fet, el nivell de vida d'Andorra era força superior al del seu voltant.

Però durant la darrera generació, amb l'entrada d'Espanya al mercat comú i l'eliminació de barreres aranzelàries derivada del naixement de l'OMC, Andorra ha passat de ser un mercat de diferenciació –en el qual els visitants trobaven productes que no es venien a casa seva– a ser un mercat de preu. De forma que s'ha passat d'un cert turisme de diferenciació a un turisme en el qual domina l'element quantitatiu, i entrem en dinàmiques de massificació. La reducció dels marges obliga a augmentar la facturació, per mantenir els beneficis, i Andorra ha entrat en una espiral d'atreure més i més persones i reduir més i més les despeses.

Capital social, element dinàmic subjecte a canvis

En tres generacions s'ha passat de

- la vella Andorra → Capital social ancestral

a...

gràcies a un saver sistema aranzelari als països veïns

- una Andorra comercial i turística, basada en un diferencial qualitatiu (oferir productes que no es trobaven als països veïns) → Immigració reduïda/integrada. Capital social fort creat sobre el capital social ancestral

i a...

per l'entrada d'Espanya a la UE i a la creació de l'OMC: el sistema aranzelari desaparegut del nostre voltant

- una Andorra amb un comerç i turisme de greu, mancat de diferenciació → Immigració proporcionalment elevada i estacional. Això provoca una dilució del capital social i l'aparició de passius socials

L'objectiu d'aquest escrit no és pas resumir els darrers seixanta o setanta anys d'història econòmica d'Andorra, però estarem tots d'acord que en els darrers quinze o vint anys Andorra ha tingut una forta immigració, basada en mà d'obra poc qualificada destinada a activitats de turisme de masses i a la construcció d'habitatges per a turis-

tes i per als mateixos residents, que construeixen més habitatges... I ara no toca estudiar si aquesta estratègia és sostenible (o no), però en tot cas, aquesta migració d'un mercat de diferenciació vers un mercat de preu ha provocat que passem d'una economia de qualitat, que podia gestionar la població autòctona amb una petita ajuda de població immigrant integrada, a una economia de quantitat, que requereix grans (proporcionalment grans) fluxos migratoris estacionals i salaris tan reduïts com sigui possible.

Els efectes col·laterals del creixement per la via quantitativa

Hem comentat que els fluxos migratoris –proporcionalment– grans són elements de dilució del capital social. Entren noves persones amb altres valors, sense relacions, amb altres interessos i objectius, i el capital social existent es dilueix. I es dilueix la confiança, apareix gent amb nous objectius, noves formes de relació..., i la gent es posa a la defensiva i es distancia. Es distancia dels problemes comuns i cadascú va per si mateix.

El problema de la dilució del capital social degut a fortes migracions passa a ser encara més greu en situacions de grans fluxos migratoris estacionals. És a dir, quan una proporció important de la població entra al país per als tres mesos d'estiu o els tres mesos d'hivern amb l'única finalitat d'obtenir un sou, fer el màxim d'hores extra, gastar el mínim possible i tornar cap a casa amb el màxim possible.

Però recordem que tan sols les cultures amb un alt capital social arriben a ser societats desenvolupades (Fukuyama, 1995). Fukuyama analitza les societats de l'Amèrica Llatina en les quals, amb els nivells més baixos de capital social, persisteix una cultura de subdesenvolupament.

I cal preguntar-se si la dilució del capital social és (o no) un preàmbul de recessions. I si l'actual recessió en què està sotmesa Andorra està influïda (o no) per la dilució del seu capital social. Fonamental qüestió, en la qual ens centrarem.

El desencaix del capital social té costos econòmics. Efectivament, si la gent es distancia de les qüestions comunes, si no sap comportar-se, es necessita més policia, més justícia, més administració, més activitat legislativa per legislar fins a la darrera possible forma de comportament. L'administració creix, la pressió fiscal creix, la riquesa disponible disminueix..., i si la societat no reacciona i es continua degradant el capital social, aleshores comença la baixada per una espiral infinita. I quantes civilitzacions o imperis han conegut aquest final!

El creixement per la via de la quantitat que Andorra ha tingut des dels darrers quinze o vint anys ha provocat la dilució del seu capital social. I de la feblesa del capital social, sorgeixen passius socials. Quelcom semblant al que succeeix amb el capital financer d'una empresa: que a manca de capital financer, sorgeixen els passius financers.

I en tot cas, podem constatar com actualment a Andorra s'estan creant els passius socials següents:

Una creixent administració que, entre d'altres funcions, assumeix la d'obligar l'administrat a fer allò que ja no fa voluntàriament, perquè el capital social s'ha diluït, ha desaparegut el robust capital social d'uns anys enrere. I sobretot, l'administració passa a fer tasques que abans feia la mateixa població. I un cas paradigmàtic pot ser el de la figura del sometent, totalment diluïda en l'actualitat. I fixem-nos que el sentit de ser responsables de la seguretat del seu país és quelcom que els suïssos encara no han perdut. I no és que guardin una escopeta de dos trets a casa (com mana el sometent), sinó que molts suïssos guarden una metralleta o un fusell militar a casa, de forma temporal o permanent, com a part de les seves obligacions socials. I no s'ha de confondre el fet que actualment cal tenir una policia altament professional (com també és el cas de Suïssa) amb el fet que el ciutadà perdi el sentiment de pertinença i deixi de sentir-se responsable de la seguretat del seu país.

Una creixent administració que requereix una creixent imposició fiscal per nodrir-la i, que al seu torn, genera una creixent pèrdua de competitivitat en un mercat de preu. De forma que el cost de la dilució del capital social generat per una immigració per fer front a un mercat de preu genera la progressiva pèrdua de competitivitat per la via de l'increment de la pressió fiscal.

Una progressiva degradació de la solvència dels fons de la CASS per cobrir les despeses sanitàries i les pensions. A mesura que augmenta el nombre de persones amb salaris relativament inferiors (i contribucions als fons de la CASS cada cop inferiors), s'afebleixen els fons de la CASS per cobrir les seves obligacions futures. De forma que els sous baixos generen passius socials (sanitaris i de pensions) alts. Factura que tard o d'hora algú haurà de pagar. Podríem dir allò de *pa per avui* –paguem molts sous molt baixos, que comporten moltes contribucions baixes que fan créixer les entrades de tresoreria a la CASS a curt termini– *i fam per demà* –ja que no tindrem els fons necessaris per fer front a les despeses sanitàries i a les pensions a les quals ens obliguem davant de moltes persones amb sous molt baixos–. I l'inevitable dèficit financer de la CASS provocarà un dèficit social per la pèrdua de qualitat de vida de tots plegats. Ja sigui per la disminució de la qualitat de les prestacions, ja sigui per l'increment de la pressió fiscal de generacions futures...

Aquest escrit no vol establir una llista exhaustiva dels passius socials (ni financers) que deriven d'un creixement centrat en la via quantitativa i que requereix forts fluxos migratoris estacionals. Volem enfocar el cas sobre el fet que el creixement actual d'Andorra té com a efecte col·lateral la dilució del seu capital social i la generació de passius socials, dels quals destaquem: la creixent (i cada cop més cara) administració, amb la consegüent pressió fiscal, i atès que aquesta pressió fiscal és fonamentalment indirecta, al seu torn provoca la pèrdua de competitivitat en un mercat de preu. I aquest fet pot explicar que la dilució del capital social andorrà generi una progressiva recessió econòmica en una Andorra que està

basada en un mercat de preu i mancada d'avantatges competitius qualitatius. També cal destacar l'efecte col·lateral del deteriorament de passius financers (i socials), com els fons de pensions i salut (i la seva futura qualitat).

La necessitat d'introduir la variable del capital social dins del projecte Andorra 2020

Ara analitzem el capital social d'Andorra com a recurs necessari per assolir l'objectiu de doblar el PIB abans del 2020, com marca el pla estratègic Andorra 2020. Per duplicar el PIB d'Andorra en tretze anys, podem aspirar a dos objectius extrems:

- duplicar el nombre de persones i mantenir constant la productivitat, és a dir mantenir constant el VAB per persona, o
- mantenir constant el nombre de persones i duplicar la productivitat.

O qualsevol combinació d'ambdues.

Si Andorra agafa el camí de doblar la seva població tot mantenint la productivitat, accentuarem el procés de dilució del capital social i la corresponent necessitat de creixement de l'administració. Una administració que cada cop serà més distant de l'administrat. I l'administrat percebrà l'administració com un element que cada cop li és més llunyà... fins a endinsar-nos en dinàmiques socials estranyes a Andorra. I tanmateix, aquesta creixent administració comportarà despeses creixents i pressió fiscal creixent en una economia sense creixement de productivitat.

Per un altre costat, per assolir el projecte de doblar la productivitat en tretze anys cal analitzar si l'actual capital social andorrà és l'adient per migrar vers activitats econòmiques d'alt valor afegit, necessàriament fonamentades en la innovació protegida i en xarxes comercials globals.

I passar del vell i robust capital social d'una societat rural, amb un incipient comerç protegit per una xarxa aranzelària de fa dues/tres generacions, a l'actual capital social diluït i, des d'aquesta fràgil posició, aspirar a assolir en tretze anys el capital social necessari per a una economia de diferenciació per la via de la innovació... no és un projecte senzill. Fins i tot pot ser irreal.

El capital social per tirar endavant una economia fonamentada en la recerca, el desenvolupament i la innovació protegibles és una tasca complexa. I en cap punt del projecte AND 2020 no es considera aquesta variable fonamental: ni Andorra, ni cap país, pot migrar vers una societat de la innovació sense gaudir del capital social per assolir aquest objectiu.

En aquest sentit és important recordar que l'Estat ha d'assumir un paper fonamental en la creació de capital social i afavorir el clima de confiança social, ja que existeix una significativa correlació entre el grau de confiança general i les normes de cooperació dominants en una societat i l'avenç del desenvolupament (Kliksberg, 2001-2002).

Per altra banda, si agafem el projecte AND 2020 al peu de lletra, si s'aprova la llei

d'inversions estrangeres (sense fiscalitat) per atreure grans marques que agafin el relleu de les botigues de les avingudes, aleshores encara accentuarem més el procés de dilució del capital social que ens resta. Amb la consegüent necessitat d'incrementar les administracions i els mecanismes de control i vigilància. I l'increment de costos i de pressió fiscal..., i anirem baixant per l'espiral infinita de la pèrdua d'identitat i de viabilitat a causa de la progressiva dilució del capital social.

Conclusió

El capital social és una variable fonamental en el desenvolupament del PIB i de la qualitat de vida d'una societat.

És un element dinàmic i relatiu a un determinat objectiu.

És fràgil i la seva creació és complexa.

La dilució del passiu social d'Andorra comporta l'aparició de passius socials i financers, com ara el creixement de les administracions, el creixement de la pressió fiscal, el creixement dels passius financers corresponents als fons de salut i pensions..., i pot ser un factor explicatiu de la recessió actual d'Andorra.

Els plans estratègics dels països han de tenir en compte la variable del capital social i han de considerar les mesures necessàries per a la seva gestió i el correcte desenvolupament en línia amb els objectius macroeconòmics i socials previstos.

En aquest sentit constatem les mancances del pla estratègic actual d'Andorra i felicitem la SAC per la seva iniciativa de dedicar la jornada d'avui a aquesta qüestió, que no pot romandre al marge del debat estratègic.

Eusebi Nomen i Calvet
Doctor en administració i direcció d'empreses, professor i director de la càtedra Esade d'anàlisi d'actius intangibles

L'assistència social a Andorra

Montserrat Tomàs i Giralt

Els serveis socials a Andorra

De l'assistència social als serveis socials i/o l'atenció social

Al llarg de la meva ponència veuran que no menciono mai el concepte *assistència social* tal com marca el títol.

El concepte *assistència social* s'ha anat perdent al llarg dels anys i actualment és un terme que està en desús, ja que s'associa molt a la beneficència; per aquest motiu utilitzem el concepte *serveis socials* i/o *atenció social*, que són més amplis, en incloure serveis, prestacions i actuacions.

Els serveis socials a Andorra

Si prenem com a referència la definició que es fa en l'article 3 del Pla nacional de serveis socials, del 26 d'abril del 1995, s'entén que: "L'atenció social (serveis socials) són el conjunt de xarxes d'atenció, programes i prestacions adreçades a la prevenció, al tractament i a la integració de tots els ciutadans; particularment, per ajudar aquelles persones, famílies i/o grups que es troben en una situació d'especial necessitat que no poden superar pels seus propis mitjans, per tal que puguin recuperar la plena autonomia."

Els àmbits d'actuació dels serveis socials i per tant col·lectius amb els quals es treballa són:

- La família.
- La infància.
- La joventut.
- La vellesa.
- Les persones amb discapacitat.
- La igualtat entre l'home i la dona.

- Les persones recluses.
- Les persones drogodependents.
- Els immigrants.
- Altres persones, famílies i grups en risc d'exclusió social.

Aquests serien a trets generals els conceptes bàsics, la definició dels serveis socials i els grups o col·lectius amb els quals s'intervé. Ara bé, no seria just parlar de l'atenció social a Andorra i només centrar-nos en els serveis i els recursos del departament de Benestar i Família del Govern d'Andorra. Cal, doncs, tenir en compte els serveis socials que es proporcionen des dels set comuns, serveis de proximitat complementaris als del Govern.

Serveis socials a Andorra

El departament de Benestar i Família

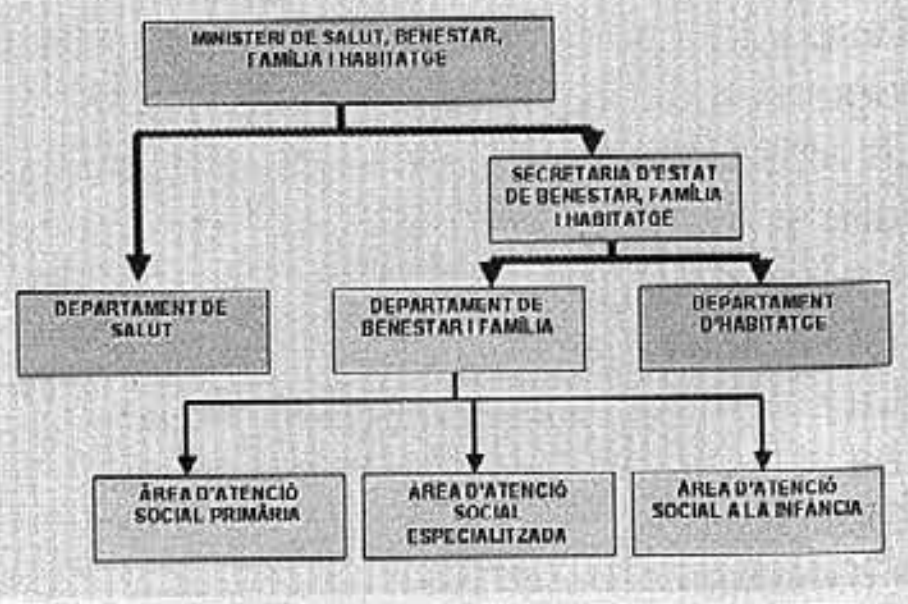
El departament de Benestar i Família del Govern d'Andorra pertany al ministeri de Salut, Benestar, Família i Habitatge. L'organigrama divideix el departament en tres àrees: l'àrea d'atenció social primària, l'àrea d'atenció social especialitzada i l'àrea d'atenció social a la infància.
Cada una de les àrees té la seva pròpia missió i desenvolupa programes propis, però al mateix temps una es nodreix de l'altra.

Organigrama

L'àrea d'atenció social primària

La xarxa d'atenció social primària és la porta d'accés al sistema d'atenció social públic del país. És la responsable de l'atenció directa en l'àmbit individual, familiar i amb determinats col·lectius. Aquesta atenció la desenvolupa el Govern en col·laboració amb els comuns, per tal de garantir el principi d'igualtat i d'equitat territorial. Té caràcter públic i obert, amb una actuació global i polivalent.

El Departament de Benestar i Família

L'àrea d'atenció social primària està composta per un equip tècnic d'atenció social que té com a figura professional bàsica el treballador social.
Programes que desenvolupa:
Programa de formació sociolaboral
Programa d'accés a residències per a gent gran
Programa socioeducatiu
Programa d'atenció penitenciària
Programa d'atenció social a persones amb discapacitat: accés a cobertura sanitària, pensió de solidaritat...

L'àrea d'atenció social especialitzada
La xarxa d'atenció social especialitzada desenvolupa un tipus d'intervenció social més indirecta, centrada en el disseny, la planificació, l'organització i l'estructuració de recursos a escala nacional i la coordinació d'intervencions i actuacions de caràcter transversals, així com el desenvolupament de programes de promoció social d'escala nacional.
Programes que desenvolupa:
Programa *Gent gran i participació social*
Programa *Persones amb discapacitat*
Programa *ONG i entitats cíviques sense ànim de lucre*
Pla d'acció per al foment de la igualtat entre homes i dones: lluita contra la violència domèstica, binomi dona i treball, foment de la participació social i el lideratge de les dones i l'atenció social als grups vulnerables.

L'àrea d'atenció social a la infància
La xarxa d'atenció social a la infància desenvolupa programes, projectes i actuacions adreçats a vetllar pel benestar infantil. Aquests programes són de promoció, de protecció dels infants, assistencials i d'inserció social.
Programes que desenvolupa:
Programa de protecció a la infància en risc
Programa d'adopcions infantils: nacional i internacional
Programa d'acolliment familiar
Programa d'atenció residencial a menors/infants: CAI
Programa de promoció dels drets dels infants

Els serveis socials als comuns
Deia abans que no seria just presentar els serveis socials d'Andorra i deixar de mencionar que els set comuns cada dia més estan desenvolupant la seva atenció social per als ciutadans de la parròquia creant serveis i recursos de proximitat. Així doncs a grans trets podem dir que tots set comuns actuen en:
Serveis per a la infància: guarderies/llars d'infants, activitats de lleure.

Serveis a la joventut: punts d'informació/trobada, activitats de lleure.
Serveis per a la gent gran: casals/llars d'avis, SAD, activitats de lleure.
Exoneracions i/o prestacions econòmiques a la família.

Cada parròquia ha desenvolupat més o menys els seus serveis en funció de la població, les característiques i les necessitats.

Els serveis socials avui

A grans trets, i sense un estudi sociològic específic que ho avali, basant-me només amb les dades de l'atenció social primària, podem dir que el nombre d'expedients atesos per les treballadores socials de base ha disminuït lleument, però la problemàtica que presenten les persones que s'adrecen als serveis socials és més complexa.

Any	2003	2004	2005	2006
Nombre expedients	861	764	690	689

El perfil és el de persones/famílies multiproblemàtiques:
- més dependentd dels serveis socials
- requereixen d'una resposta més immediata
- amb més necessitats
- menys recursos personals
- amb escassa xarxa familiar i social

Estem davant un canvi de perfil d'usuari que s'adreça als serveis socials, i això ens obliga a replantejar la nostra resposta. Cal, doncs, que els serveis socials s'adaptin a la nova demanda per tal de donar una resposta adequada a la necessitat. Per aquest motiu els serveis socials del departament de Benestar i Família aposten per una línia de desenvolupament de serveis, programes i recursos més especialitzats que tenen per objectiu capacitar l'usuari dels serveis socials perquè en depengui menys i proporcionar-li recursos personals i comunitaris que li donin una resposta "possiblement menys immediata" però més sòlida.

Montserrat Tomàs i Giralt
Directora del departament de Benestar i Família
Ministeri de Salut, Benestar, Família i Habitatge

Els recursos humans com a capital social en l'empresa

Mònica Codina i Tort

Exposició llegida per Lydia Magallón i Font

El creixent reconeixement de la importància de les persones en el si de les empreses ha contribuït al ressorgiment del terme *gestió de recursos humans*, com a mitjà per contribuir a la millora del que s'ha arribat a considerar capital social de les empreses.

Ara bé, cal que ens endinsem en els diferents enfocaments que, en la seva breu història, s'han aplicat en la gestió dels recursos humans per entendre la importància que té per a la pròpia supervivència de les empreses.

Començaré parlant de l'enfocament industrial, derivat de l'afluència d'un gran nombre de treballadors en el camp de la producció a final del segle XIX i principi del XX i que va comportar nous plantejaments en la gestió dels recursos humans. En aquest període, cal destacar l'aportació del científic Frederik Taylor, que va ser un dels primers teòrics que va definir el treball com un sistema. Va considerar que, per valorar l'eficiència, les tasques realitzades pels treballadors havien de mesurar-se, i ho va fer utilitzant estudis de temps i comportaments, com a principals fonts d'investigació.

Un altre grup de teòrics, entre els quals es troben com a màxims exponents científics Abraham Maslow, Frederick Herzberg i Douglas McGregor, van definir l'enfocament de les relacions humanes descrites a partir de models de satisfacció i motivació.

Maslow va argumentar l'existència de cinc necessitats innates: fisiològiques, de seguretat, de pertinença, d'estima i d'autorealització. Segons Maslow, el comportament es mou per la urgència de satisfer aquestes cinc necessitats fonamentals

de manera prioritària; és a dir, les necessitats d'alt nivell (estima i autorealització) només poden influir en la motivació si les necessitats de baix nivell (fisiològiques, de seguretat i de pertinença) estan àmpliament satisfetes.
Herzberg defensava un model de manteniment de la motivació que separava els factors pròpiament dits de motivació (el treball realitzat, l'assoliment, la possibilitat de creixement, la responsabilitat, el progrés, el reconeixement) dels factors de manteniment o higiene (posició, seguretat laboral, relacions interpersonals, retribució, condicions laborals). Va aplicar el seu model al context laboral i va promoure l'enriquiment personal laboral mitjançant l'augment de les àrees de responsabilitat dels treballadors, per sobre dels increments salarials, per tal d'augmentar-ne la motivació.
L'enriquiment laboral ha estat utilitzat pels professionals dels recursos humans per donar suport a programes de motivació del treballador i d'autogestió d'equips, així com treball motivacional.
Els professionals dels RRHH, més defensors d'aquestes teories, són sensibles a respondre contínuament als canvis de necessitats per als diferents treballadors, en diferents moments.
McGregor va crear el model basat en unes presumpcions del cos directiu anomenat *la teoria X i la teoria Y*. La teoria X assumeix que als treballadors no els agrada treballar, que se'ls ha de forçar perquè compleixin amb el seu deure i que sempre que puguin evitaran responsabilitats. La teoria Y assumeix que als treballadors no els desagrada treballar, que poden comprometre's per aconseguir objectius de l'organització sense pressions coercitives i que aprendran no només a acceptar sinó també a buscar responsabilitats.
Emmarcats en la teoria X es troben els professionals dels RRHH que se centren en els incentius i les penalitzacions, conjuntament amb una estreta supervisió i inspecció a fi d'assegurar la productivitat. Mentre que en la teoria Y trobem els que es concentren en les millores del sistema que requereixen participació, delegació de responsabilitat i recursos adients perquè la gent competent i amb qui es confia sigui productiva.
El *crack* borsari del 1929 i la profunda depressió econòmica que va ocasionar van propiciar que a començament de la dècada de 1930 les empreses fessin dràstiques reduccions de costos amb la finalitat de poder sobreviure. Així va sorgir l'enfocament del departament de personal.
Es van reduir els programes basats en les relacions humanes, i els departaments de personal es van centrar més en l'eficiència operativa per administrar tasques com ara la selecció, la formació, el desenvolupament, la compensació, els beneficis, la salut i la seguretat.
Com a resultat directe de la depressió, als EUA la llei Wagner, de 1935, garantia als treballadors el dret a organitzar-se i negociar col·lectivament, cosa que dotava els sindicats de la força necessària per agrupar grans esforços organitzatius.

Aquest augment de la sindicació va suposar noves pressions externes en la gestió dels RRHH. Les empreses van crear departaments ad hoc per dur a terme les negociacions sindicals i es va introduir l'enfocament de les relacions laborals. Els departaments de RRHH, que fins a aquell moment tenien com a única missió gestionar els programes d'administració dels beneficis del personal, es veien involucrats en negociacions entre treballadors i directius. Això va provocar un canvi en les prioritats dels experts de RRHH.

Posteriorment, la influència de les teories conductistes, que es van difondre durant els anys 50 de la mà de B. F. Skinner, van proporcionar una sèrie d'instruments per comprendre, influir i controlar el comportament humà en l'entorn laboral.

La florida de legislació i normativa laboral i empresarial durant les tres darreres dècades ha influenciat directament l'aparició d'un enfocament legal/regulador per la necessitat d'exercir algun control sobre aquests ràpids canvis en l'àmbit polític i legislatiu.

Els drets de cadascun dels empleats han passat a tenir una importància capital en l'àmbit legal i legislatiu. Actualment les activitats professionals de RRHH estan sent reconegudes com a necessàries per reduir riscos legals i possibles pèrdues financeres.

La globalització, la internacionalització de les empreses i la mobilitat que cal en els equips van propiciar, en un primer moment, el redisseny del treball i de l'organització en tots els àmbits laborals, ja fos en l'àmbit individual com en la configuració del treball en equip o en la capacitat de transformar l'organització.

Aquesta nova manera de planificar el treball va derivar en el *sistema estratègic*, un enfocament que inclou, d'una banda, la familiarització amb les estratègies empresarials, nacionals i globals, models oberts, quotes estratègiques de mercat i processos estratègics d'organització, i per tant, involucra directament el departament de RRHH amb l'estratègia de l'empresa. I d'una altra banda, es tradueix en programes, polítiques i activitats per promoure la satisfacció de les necessitats, objectius i fins, tant en l'àmbit individual com global, en el repte d'assumir noves dimensions en la gestió del capital social.

Aquests diferents enfocaments al llarg de la història dels recursos humans són els que han donat lloc als diversos sistemes i eines de gestió de les persones en el si de l'empresa en els darrers anys.

En tots els sistemes es té en compte, en més o menys mesura, el capital social com l'actiu principal, però la manera com s'arriba a la pròpia satisfacció i motivació de cada persona en el seu dia a dia laboral esdevé diferent en funció de la cultura organitzativa de cada empresa i dels valors corporatius que guien la seva estratègia.

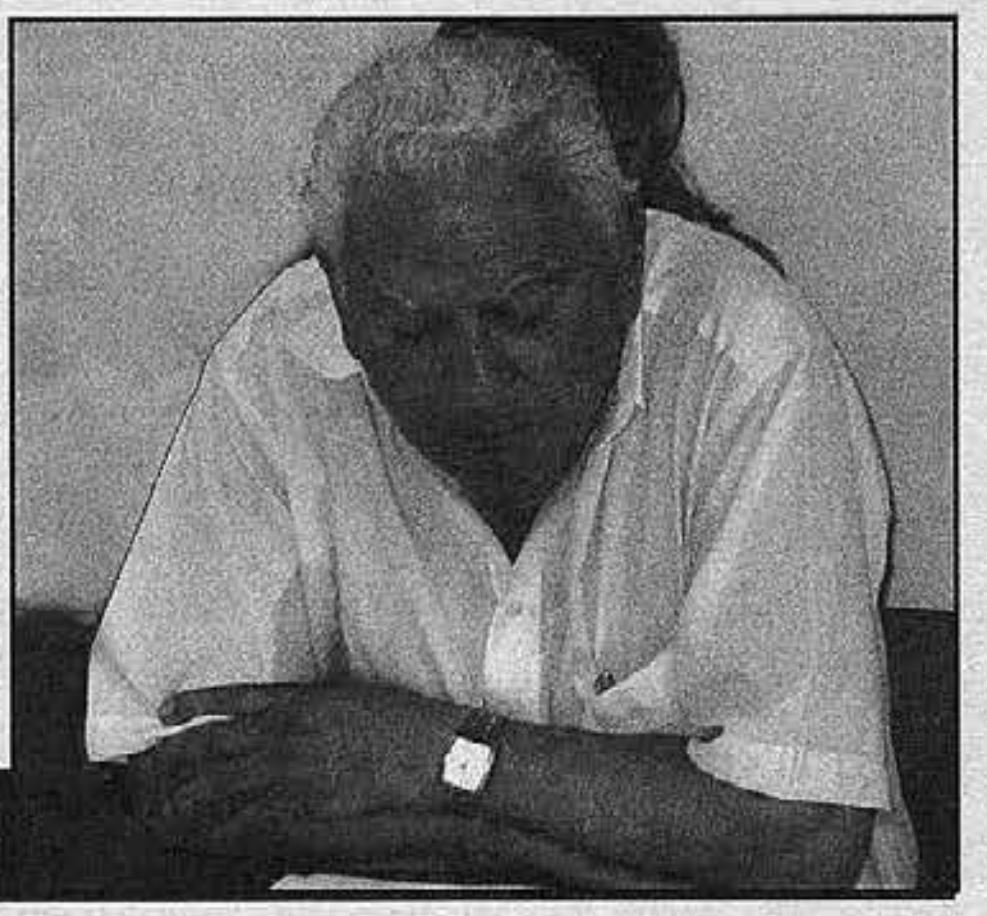
Si considerem que el capital social a les empreses és clau per al seu desenvolupament, no podem obviar aquelles eines que ens han de permetre assolir els estàndards de qualitat en la gestió de les persones, com a contrapartida de la seva contribució als bons resultats de l'empresa.

Ara bé, després d'haver assistit en els darrers vint anys a l'accelerat canvi d'estratègia empresarial, motivat per les noves tecnologies, avui en dia estem passant per un procés de moviments socials que estan començant a afectar la gestió empresarial i que seran decisius en el futur. Per tant, les eines i els sistemes de la gestió dels recursos humans han d'adaptar-se a aquestes realitats.
D'aquí que s'hagi passat, en molt poc temps, d'una simple gestió i administració de nòmines al desplegament d'eines que permeten mesurar el grau de contribució de les persones a les organitzacions, i en conseqüència possibiliten recompensar-les, motivar-les i fidelitzar-les adequadament. El resultat no és cap altre que l'obligació d'estar atent a les necessitats i les interaccions dels capitals econòmic i social, en benefici d'ambdós.
Entre els professionals de la gestió del capital social de les empreses ja es parla dels nous reptes a què comencen a veure's enfrontats, entre els quals cal destacar:
Els canvis en la piràmide d'edat.
La immigració i la diversitat.
La incorporació definitiva de la dona al mercat de treball.
Els canvis en els valors socials.
Pel que fa a la piràmide d'edat, existeix una concentració de professionals en la franja d'edat dels 35 als 50 anys. El nombre de joves que s'incorporarà al món del treball en els propers anys es pot reduir de forma considerable, simplement com a conseqüència del descens generalitzat de la natalitat els anys 80. En canvi, el nombre de persones que arribaran a l'edat de jubilació en els propers deu anys serà considerable. Tot això pot produir un estrenyiment del ventall salarial.
La incorporació d'immigrants al món laboral disposats a treballar més per menys diners, pot generar diferències salarials en la gestió de les persones. Per un costat, trobarem llocs de treball que necessiten una persona qualificada, que cada vegada s'ha de motivar més, pagar-la més, *mimar-la* més, donar-li una carrera professional; en definitiva, gestionar-la, però no ja de manera col·lectiva sinó individual. I per un altre costat hi haurà llocs en els quals el treball es mesurarà per hores, en unes condicions al més ajustades possible a la legislació, gestionant al màxim els costos. Això, evidentment, tindrà com a conseqüència més tensions socials i desequilibris culturals.
La incorporació de la dona al món del treball, on cada vegada està accedint a càrrecs de més responsabilitat, amb les parelles en què treballen tots dos membres i en un període en què cada vegada és més important equilibrar la vida professional amb la personal, imposaran la promoció d'estratègies de conciliació i l'equiparació de salaris.
Els canvis en els valors socials ens fan veure que els joves valoren molt l'oci i el temps lliure i que tenen unes prioritats diferents a les de fa deu anys. El professional disposat a treballar les hores que faci falta, disposat a fer carrera a qualsevol preu a canvi de no tenir vida privada no es troba ja de forma massiva en la nostra

societat en els trams d'edat de la incorporació al mercat de treball, cosa que fa que els models de creixement vertical ja no tinguin els efectes esperats.
Tot això ja està provocant, però cada cop serà més evident, que les empreses hagin de fer un gir en els seus actuals plans de gestió dels recursos humans, perquè la captació de joves professionals qualificats cada vegada serà més cara. Perquè les polítiques retributives actuals, en general, no afavoreixen l'equilibri entre homes i dones i entre llocs de treball, cosa que pot resultar crítica en el futur per atraure i retenir talent.
Els plans de jubilació s'hauran de plantejar amb anticipació per afavorir la sortida de professionals en el moment que interessa a les empreses i, si és possible, als treballadors.
Dins de les empreses, i segons els sectors, es produiran unes obertures del ventall retributiu com no s'han vist mai.
L'empresa haurà de ser capaç d'incorporar a les polítiques de recursos humans els valors socials de les persones que ocuparan els llocs de treball.
El futur ens obre moltes expectatives. Per a les empreses que en tinguin la voluntat i siguin capaces de fer els esforços de gestió d'aquest capital que són les persones, l'horitzó s'albira prometedor. Les que s'entestin a mantenir el mateix tren que han dut fins ara, molt probablement sorgeixin problemes que les portin a no ser competitives en un mercat cada vegada més complex. En conseqüència, si volem que les nostres empreses mantinguin el seu potencial caldrà que estiguem atents a la gestió d'aquest capital social, clau per al desenvolupament econòmic propi i del país en general.

Mònica Codina i Tort
Psicòloga industrial, sots-directora de l'àrea de Comunicació, Imatge i Qualitat d'Andbanc Grup Agricol Reig i exministra de Salut i Benestar Social

La delinqüència i la reinserció social

Pere Canturri i Montanya

No tinc constància, ni tinc cap record, que hi hagués antigament una inquietud manifesta per part de la societat per la reinserció social dels detinguts a la presó a Andorra.

Recordo com era la presó ubicada a la planta baixa de la Casa de la Vall. Hi havia tres cel·les estretes i altes, amb una finestreta de doble reixa que donava a la façana de migdia, més alta que l'actual. La que mira cap a l'Obac. Cap a la Comella. L'ampit de la finestra no era pla, era inclinat, cosa que dificultava la possibilitat d'intentar-hi seure. La sola manera de poder veure l'exterior la resolien els presos posant el camastre repenjat cap a la finestra, enfilant-s'hi i seient-hi al capdamunt. La canalla que anava a jugar al pati de Casa de la Vall –*el corral*, que en dèiem–, els vèiem moltes vegades ajaguts a l'estreta finestra.

Al fons, a la façana de ponent que tenia el roc com a fonament, hi havia una altra cel·la més gran i allargada, mig tallada a la penya amb un banc fet a la pedra que també servia per jeure-hi. La finestra era més petita i la cel·la més fosca. La porta de fusta, de grossos taulons, ferramentes i forrellats, tenia una finestreta per on es donava de menjar al pres.

Als presos considerats perillosos o als convictes d'algun crim se'ls posaven *els ferros*, grilles amb ferros travessers al davant i al darrere dels turmells que dificultaven el caminar i les possibilitats d'evadir-se. Les grilles dels peus podien unir-se per una cadena amb unes manilles als canells.

Fora dels recinte de detenció, hi havia una petita habitació amb un rètol que deia *Cúria*. Era on administraven justícia els batlles. I just al peu de l'escala que donava accés a la primera planta, en una habitació fosca amb solament una espitllera, hi havia el *quarto* del botxí. Era on s'hostatjava aquest personatge quan havia de venir de França o Espanya, i no el coneixia ningú. Era l'encarregat de les penes

corporals, d'assots, marcatge a l'espatlla amb ferro roent, exposició a la vergonya pública, turment o pena capital per penjament. A mitjan segle XIX se sol·licità permís al Copríncep episcopal per adquirir un garrot a fi de servir-se d'aquest instrument per a l'execució dels condemnats. No tinc constància que hagi servit algun cop. Actualment està cedit en una exposició a Catalunya.

Bé, serveixi aquesta petita introducció per testimoniar que en lloc (*Digest*, *Politar*, etc.) es fa menció de cap tipus de previsió de reinserció. Hem de creure que l'escarment de la pena imposada evitava la reincidència i, per tant, la reinserció en la societat seria la conseqüència natural.

Tanmateix, els culpables de delictes greus quedaven marcats. La seva vida en la societat a partir del compliment de les penes imposades no tornava a ser fàcil. Pensem, per exemple, en els que patien el marcatge a l'espatlla amb ferro roent o els exposats a la vergonya, estacats en argolles a la plaça pública.

La justícia era totalment contrària a qualsevol sentit de reinserció. La continuïtat del penat a la societat es basava simplement en l'escarment.

El pas per la presó es considerava quelcom difícil d'esborrar. Per això la dita *Malaltia i presó no adoben cap bon minyó*. Es considerava que, com a mínim, l'empresonat sortiria més gandul del que hi havia entrat.

Evidentment, era diferent per als empresonats a treballs forçats o a galeres que anaven a complir les penes a França i Espanya i que solien deixar-s'hi la pell, o si se'n sortien de les penes i calamitats sofertes, els marcaven pel que els quedava de vida.

A final del segle XIX la prestigiosa revista de la Il·lustració francesa publicava un dibuix de la lectura d'una sentència a la plaça pública d'Andorra. Una rotllana de gent omple la plaça. Al mig hi ha els oficials de justicia i el condemnat.

Anys més tard, el 1942, es repetiria l'escena pública igual. Existeix una fotografia de la lectura d'una sentència de mort d'aquell any. Si un no ho sap, veient el dibuix de la Il·lustració francesa, i la fotografia, diria que es tracta de la mateixa escena. En canvi, hi ha uns seixanta anys de diferència entre ambdues; Andorra havia canviat molt poc. Hi ha un fet destacable. En el dibuix hi ha moltes dones amb un infant al braç, a la fotografia també. En acabar la lectura de la sentència diu que es donava una bufetada als infants perquè recordessin el que acabaven de veure i els servís d'escarment.

La sentència mencionada de final del segle XIX era per a dos inculpats d'un crim. Segons se'ns havia dit, la pena capital els fou commutada per treballs forçats a França. Eren dos reus. L'un ja no va tornar. L'altre va fer-ho ja vell i faltant-li una cama.

Són coneguts també casos en què el delinqüent no solament no s'inseria a la societat una vegada complia la pena; al contrari, s'integrava al món de les *bandositats* i esdevenia un etern delinqüent.

Que el pres havia de retornar a la societat una vegada complerta la pena era, evidentment, assumit. Com hi havia de retornar, ja podia veure's de forma diferent. El

que es creia normal és que retornés penedit. I que l'escarment evités la possible reincidència. Haver estat a la presó en una comunitat petita, on tothom es coneixia, el marcaria de per vida i és possible que s'evités la reincidència. Però també podia comportar un rebuig i un aïllament dins la societat que impedís una convivència amb normalitat i l'aboqués a delinquir novament.

Tornem a l'enunciat de l'exposat.

El concepte de reinserció és molt recent. Al *Diccionari de la llengua catalana* de l'any 1982 aquest vocable no hi consta.

No fou fins a l'any 1998, setze anys més tard, que la Gran Enciclopèdia Catalana i, encara en un suplement, i el *Diccionari de la llengua* de l'Institut d'Estudis Catalans, introdueixen el terme *reinserir*, amb l'accepció: "1) Integrar una persona en una col·lectivitat de la qual ha estat separat temporalment a causa d'algun problema social" i posa l'exemple: "Si li donen una oportunitat, aquest pres es reinserirà a la societat fàcilment."

Per tant, pensar que tothom ha assimilat que una de les missions principals d'un centre penitenciari és aconseguir que el pres torni a fer una vida normal en obtenir la llibertat, no és tan evident.

Crec que inicialment ja existeix una problemàtica: l'oblit de la presó i els seus interns que se sol tenir.

És un món que s'evita recordar. Possiblement ja des d'antic. Una de les obres de caritat que recomanava l'Església era la visita de malalts i presos. Si se n'havia de recordar l'existència és que la societat ho oblidava fàcilment.

Actualment, tot i que la presó se'ns esmenta en qualsevol diari televisiu, en la premsa escrita o en moltes pel·lícules d'acció, no sembla que es tingui massa consciència de la seva realitat pròxima, diària i latent en la nostra convivència.

Se sap que hi ha una presó, però rarament es té consciència que a dins conviuen en règim penitenciari persones, algunes de les quals hi estaran anys.

En la meva primera visita al centre penitenciari, vaig demanar quin era el règim del centre. Vaig haver d'insistir-hi i vaig poder obtenir un parell de fulls, titulats: *Règim disciplinari del Centre Penitenciari. Normes Generals. Finalitats del règim penitenciari*. Aquest darrer apartat, per a mi important, estava buit de contingut. Com a finalitat del règim penitenciari enlloc no es feia referència a la reinserció.

Amb sorpresa, al peu del document hi deia remarcat en negre: "Aquest document és confidencial i reservat als funcionaris del centre penitenciari. Queda prohibida qualsevol còpia així com la divulgació del mateix fora del context penitenciari. Juliol del 2005."

Era inaudit. No existia un règim legal del centre de detenció. Una llei. Solament un document intern i confidencial amb prohibició de divulgar-lo. Era incomprensible que el règim dels agents i dels detinguts depengués d'un reglament intern i secret a l'entrada del segle XXI. El fet podia palesar l'oblit o el desinterès envers el centre penitenciari i els seus interns.

La meva inquietud em va fer dirigir al ministre de Justícia i Interior. Entre d'altres consideracions li deia: "Per la nostra part, mantindrem la confidencialitat que es recomana sobre la normativa general tot i desitjant que el més prompte possible hi hagi una normativa aprovada i pública que puguin conèixer en primer lloc l'intern i tothom que hi tingui interès. L'existència de qualsevol normativa que no sigui de general coneixement i aprovada per l'autoritat competent podria tenir dificultats d'aplicació."

I seguia: "És especialment rellevant l'anteriorment exposat en l'apartat on es fa referència al Règim disciplinari del presos que està regulat per un reglament intern. Les infraccions haurien d'especificar-se a que corresponen segons la seva "tipificació" i les sancions que s'apliquen a cada una d'elles hauria d'ésser coneguda. En cas contrari podria ser d'una arbitrarietat inadequada. També seria necessari que fos públic i conegut pel pres en primer lloc i per tothom."

Com podem veure, era un exemple de funcionament del centre totalment arbitrari, basat en la interpretació i en l'aplicació discrecional que en podia fer el funcionari de torn. Tanmateix, enlloc no es parla de la finalitat de la pena de presó i de la futura reinserció.

Hem de dir que la humanitat i el *savoir faire* del director i dels agents del centre penitenciari van fer que aquest reglament fos interpretat amb indulgència i total correcció envers els presos.

Finalment, la nostra recomanació fou atesa, i el 4 de març d'enguany s'aprovava la Llei qualificada penitenciària i la Llei del cos penitenciari.

En la mateixa llei per primera vegada es parlava de reinserció. L'article 12 diu: "Orientació per a la reinserció social. L'administració penitenciària ha de disposar de mitjans d'orientació per a la resocialització i reinserció social dels interns, per tal de contribuir a reduir els riscos d'exclusió social com a conseqüència del compliment de la pena de privació de llibertat."

Aquí trobem per primera vegada emprat, junt amb la paraula *reinserció*, el terme *resocialització*, que no figura al diccionari. Existeix el terme *socialitzar*, definit com "Fer aparèixer o desenvolupar els caràcters socials d'un individu"; per tant, pot ser es podria interpretar que *resocialitzar* vol dir fer desaparèixer els caràcters socials del pres, si ha viscut en un àmbit marginal, amoral, d'extrema necessitat material i cultural. Això fa encara més complex el que es pretén en l'article mencionat, però com que sempre cal complementar la reinserció, benvingut sia.

La llei, doncs, mana que les persones que han quedat marginades socialment es reeduquin i que es posin els mitjans perquè les que temporalment s'han separat de la societat s'hi reintegrin.

Pretendre que la presó solament serveixi per aïllar de la societat el delinqüent i d'aquesta manera obtenir una major seguretat o fins i tot que amb justícia representi una reparació per a la víctima a la qual té dret, no és suficient. Cal aplicar, doncs, l'article 12 de la llei mencionat.

És necessari que el pres comprengui per què se'l penalitza. Hi ha una gran labor pedagògica en aquest sentit. Però ho acceptarà millor si sap que la societat paral·lelament està disposada a posar tots els mitjans necessaris perquè, complerta la pena, pugui reinserir-s'hi.
Solament així la societat es protegirà d'eventuals reincidències. Penalitzar el delinqüent però a l'ensems reconvertir-lo en un individu diferent al qual s'hagin donat tots els instruments culturals, morals i materials per esmenar-se. Donar-li el que moltes vegades la societat li ha negat anteriorment i que ha motivat considerablement el comportament equivocat que l'ha portat a delinquir.
Serà necessari procurar l'acceptació per la família, pel lloc on ha treballat, pels organismes oficials, per fer que el certificat d'antecedents penals no es converteixi en un llast de per vida.
Obtenir un lloc de treball serà primordial; solament si pot fer front a les despeses mínimes necessàries per viure evitarem la reincidència. En aquest sentit, hem de constatar la labor positiva que realitza el ministeri de Salut, Benestar Social i Família amb el programa de formació sociolaboral, en atendre alguns presos alliberats.
En els barems de les enquestes dels països veïns sol ocupar un lloc rellevant la preocupació per la inseguretat ciutadana. Aquesta està directament relacionada amb la policia, la justícia i els centres de detenció. A Andorra, fins ara, som uns privilegiats quant a seguretat ciutadana. Per això l'interès que s'ha de posar que la policia, la justícia i la presó vagin coordinats a obtenir la reinserció del condemnat una vegada complerta la pena.
En les recomanacions aprovades en el cinquè informe de la Federació Iberoamericana de l'Ombudsman (FIO): *Análisis del Sistema Penitenciario*, en el punt 54 es diu: "Adoptar els mitjans necessaris per assegurar als reclusos el retorn adequat a la vida en llibertat, organitzant en els establiments penitenciaris, règims preparatoris (tercer grau o règim obert i de semillibertat i formes progressives de llibertat condicional."
I en el punt 55 s'insisteix a: "establir plans i programes de suport als reclusos posats en llibertat amb dotació financera i en col·laboració amb institucions de la societat civil. Almenys proporcionar al reclús posat en llibertat els mitjans necessaris per a una ràpida adaptació a la vida en llibertat, com poden ser: documentació, vestimenta, allotjament, treball i, en el seu cas, transport fins al lloc més adequat per a la seva reinserció social."
En el mateix sentit, el Comitè Europeu sobre la Prevenció de la Tortura diu: "També és molt important per als presos mantenir un contacte raonable amb el món exterior. Sobretot, un pres ha de tenir els mitjans per salvaguardar les seves relacions amb la família i amb els amics pròxims de bona reputació. El principi a seguir hauria de ser fonamentar el contacte amb el món exterior, qualsevol limitació de dit contacte s'hauria de limitar exclusivament a temes de seguretat de naturalesa apreciable."

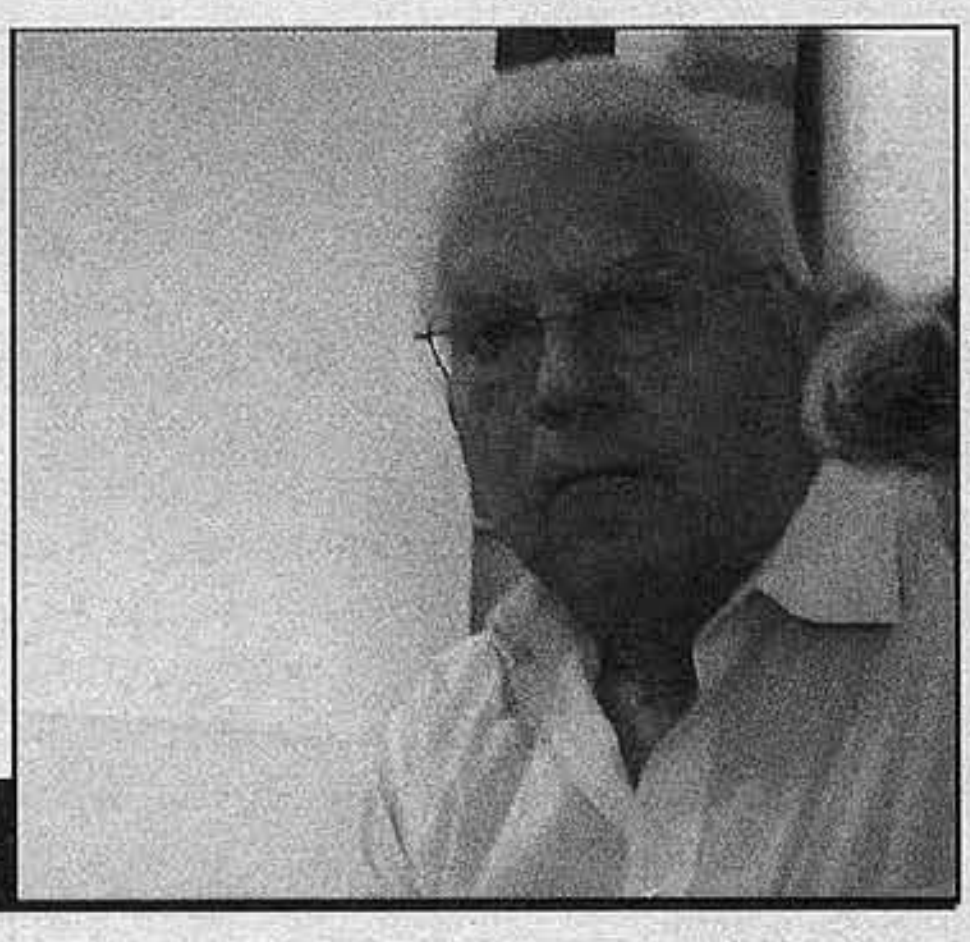
En aquest sentit, des de la nostra institució vàrem promoure al centre penitenciari concerts de música i conferències culturals. Hem de dir que l'interès, l'atenció i l'acceptació per part dels interns fou encomiable.
Insistint en els conceptes anteriors, faríem nostra una reflexió del Médiateur de la República Francesa, quan escriu en *Les presons: donar un sentit a la pena*: "Conciliar execució de la pena, dignitat de les persones i reinserció futura. La nostra societat no es desembarassarà pas dels seus mals contentant-se a emparedar-los."
Les hores a la presó es fan llargues. El temps passa lentament. Els presos tenen molt temps per pensar. És curiós l'interès que demostren, precisament quan l'han infringit, per la llei i la justícia. Molts es llegeixen i rellegeixen les sentències i els articles dels codis pels quals han estat condemnats. Alguns arriben a conèixer les lleis, els autes, les sentències, els recursos, els diferents òrgans de la justícia, com si es volguessin treure la carrera d'advocats.
En aquest sentit, és important que els seus advocats els ajudin a comprendre els dubtes que l'especial redacció i l'específic llenguatge de la justícia els poden suscitar.
Com he dit, l'acceptació de la pena, la seva comprensió, facilitarà l'internament i després la reinserció.
La nova llei penitenciària diu en l'article 12 mencionat: "L'administració penitenciària ha de disposar de mitjans d'orientació per a la resocialització i la reinserció."
Si el pres és analfabet o d'un baix nivell cultural, s'hauran de posar els mitjans educatius necessaris per elevar els seus coneixements a fi d'obtenir que torni a la societat sabent llegir i escriure. Si el nivell cultural és baix, s'ha de procurar, d'acord amb el temps de detenció, que segueixi els programes d'ensenyament primari i l'obtenció del corresponent certificat d'estudis. Serà necessari facilitar als presos que puguin continuar els estudis, si en tenen d'iniciats.
El centre penitenciari haurà de disposar d'una biblioteca amb una oferta cultural variada i amb premsa diària, per promoure l'hàbit de la lectura entre els detinguts. Des d'obres de consulta fins a literatura o revistes generals d'informació i actualitat. S'hauria de possibilitar que els presos tinguessin accés al sistema de préstecs de les biblioteques públiques a fi d'obtenir les obres que no trobin a la del centre de detenció.
Amb aquesta finalitat, haurien de rebre tota la informació de les novetats i altres activitats culturals, concursos, participació en certàmens o altres de què gaudeix el públic en general.
Seria convenient que s'incentivessin les activitats culturals, perquè d'acord amb la direcció del centre es poguessin oferir als interns conferències, recitals, concerts o altres activitats recreatives.
En definitiva, es tractaria d'oferir al pres tot un cúmul de possibilitats que és possible que la vida, i les circumstàncies en què ha viscut, li hagin negat, tot i no aïllant-lo d'un medi al qual tard o d'hora haurà de retornar.

També serà convenient que pugui gaudir de l'assistència religiosa, d'acord amb les creences i, en tot cas, rebre una ajuda moral per personal especialitzat en cas que ho requereixi.
La reinserció o resocialització dels drogodependents o alcohòlics haurà d'inscriure's en programes preestablerts d'acord amb el personal mèdic, tant per als tractaments farmacològics com psicològics. S'ha de considerar que es pot tractar d'individus realment malalts. Llavors, la seva condemna a presó sense un tractament específic en llocs de desintoxicació no creiem que sigui la solució.
S'haurà de facilitar al pres el contacte amb els seus familiars, que donat el cas serà amb qui primer es retrobarà en adquirir la llibertat. En aquest sentit, és positiva la labor de les treballadores socials, que fent d'intermediàries, poden ajudar a resoldre molts problemes en què l'intern ha deixat la família. Aquests poden augmentar el sentiment de culpabilitat del pres o comportar que les conseqüències del seu empresonament ocasionin greus danys materials i morals a persones innocents. La seva reinserció seria més probable si en obtenir la llibertat es troba acollit en una família sòlida en tots els sentits.
És important, tant per a l'equilibri mental i físic del pres, pensar en la seva sexualitat. Per tant, s'han de preveure contactes vis a vis. Especialistes en la matèria haurien de donar les directrius escaients en aquesta matèria. Però no podem esquivar que els delinqüents tenen unes necessitats sexuals.
També és necessari que el pres tingui una activitat física. La pràctica d'algun esport pot contribuir al seu benestar. Fins i tot suggeriria que en alguns casos tingués la possibilitat de competir fora del centre.
És necessari gastar energia física i cuidar la salut. Sempre costarà menys reinserir a la societat una persona sana que un malalt. En aquest sentit, l'atenció mèdica ha de ser constant i l'alimentació que rebi ha de ser amb productes aptes i ben condimentats, sota la supervisió d'un professional dietista.
Tots els manuals que parlen de centres de detenció i del seu monitoratge insisteixen en l'activitat laboral que s'hi ha de desenvolupar.
Els principis bàsics per al tractament de reclusos, adoptats per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 14 de desembre de 1990, en el punt vuitè diuen: "Es crearan condicions que permetin als reclusos de realitzar activitats laborals remunerades i útils que facilitin la seva reinserció en el mercat laboral del país i els permetin contribuir al sosteniment econòmic de la seva família i el seu propi."
Aquest és un punt determinant per a la reinserció. Els governants han d'omplir amb rapidesa i eficàcia aquesta important llacuna del nostre centre penitenciari, donant ocupació a tots els interns, tant als penats com als preventius.
Si s'obté la possibilitat que el seu treball els permeti cotitzar a la seguretat social, a l'ensems que contribueixen a les despeses de la seva manutenció o col·laboren amb les de la seva família, sentiran que el seu aïllament no els exclou de la societat on en un futur s'hauran de reinserir.

Un capítol a part seria la reinserció dels menors d'edat.
Reiteradament, en la memòria anyal i amb recomanacions al ministre de Justícia i Interior he insistit en la necessitat d'un centre específic per a aquests delinqüents. Al seu moment serà imprescindible crear programes especials per a la reinserció dels que hi compleixin penes de detenció.

Pere Canturri i Montanya,
Historiador i Raonador del ciutadà

L'associacionisme històric

Pere Canturri i Montanya

Andorra, hereva d'una cultura tribal, ha d'estar predestinada a l'associacionisme; la proximitat dels nuclis habitats en regions muntanyoses facilita igualment l'íntima relació.

Històricament i políticament, Andorra és una associació de parròquies, legitimada en constituir-se el Consell de la Terra l'any 1419.

Al llarg del temps els andorrans s'han unit en associacions en defensa dels seus interessos gremials, socials, religiosos o festívols.

L'any 1659 es constituïa a les Escaldes la Confraria de Paraires i Teixidors, que tenia per finalitat la defensa d'aquest gremi.

La indústria del teixit, la confecció de mantes, tapaboques i capes era creixent, hi havia llana i els paraires i batans de les Escaldes es beneficiaven de l'aigua calenta per al seu treball.

El 1778 naixeria a Andorra la Consòrcia de Casats de la Parròquia, que tot i tenir com a funció l'organització festívola del carnestoltes, assumia funcions d'assistència importants. Sempre que algun germà queia malalt, després de rebre l'extrema unció, era obligatori que fos vetllat i assistit per dos germans. Penseu com n'era de perillós això en temps de pesta. La germandat havia de cuidar el bestiar o fer les feines del camp durant la malaltia.

La consòrcia posseïa un capital social que deixava als membres de l'entitat a baix interès i que havia solucionat els problemes de moltes famílies en anys de mala collita o en moments de malaltia.

Amb la funció d'ajuda mútua també s'havia fundat, a mitjan segle XVIII, una consòrcia de capellans del Principat.

Amb motiu d'un any de pesta es fundava a Sant Julià la Confraria de Sant Sebastià, encaminada a l'assistència mútua en cas de necessitat.

A Canillo hi havia històricament la societat anomenada La Crema, que tenia per funció rescabalar dels danys soferts en cas d'incendi dels immobles els associats. Una veritable i justa companyia d'assegurances, en diríem ara.
Era comú a totes les valls l'assistència deguda entre veïns. Els que formaven veïnat s'assistien com si fossin de la família, tant en les penes com en les alegries.
La idea associativa del veïnat ha perdurat fins ara. A Canillo, el que en altres llocs són els quarts, s'anomenen veïnats.
Tant els quarts com els veïnats són les associacions pròpies d'un poble. Per torn de cases, els presidien durant un any i administraven els béns comuns, però també contractaven el mestre o el metge per a la seva comunitat.
Amb un caràcter associatiu, naixia a començament del segle XX a Andorra la Vella el Centre Moral i Recreatiu, que ben aviat assumí les funcions de cooperativa, que subministrava als associats queviures a preus reduïts.
Ara bé, aquell associacionisme ancestral, tribal i familiar és evident que amb l'Andorra canviant de mitjan segle passat ha desaparegut.
Ara ha estat substituït per altres associacions més acordes amb la societat actual.
S'ha dit moltes vegades que el caràcter muntanyenc és tancat i individualista. Com hem vist en els exemples mencionats, antigament això no era cert.
En arribar al país les fortes onades migratòries dels anys 60, és notori que els andorrans es tancaren en una espècie d'autodefensa de la seva identitat. Tanmateix, el temps ha demostrat que la històrica hospitalitat dels andorrans ha anat obrint el país fins a la constitució de la societat plural actual.
És constatable també el canvi que Andorra va experimentar amb la vinguda dels refugiats espanyols de la Guerra Civil. Aquests refugiats, junt amb els andorrans que de fora havien retornat al país, foren els impulsors de les noves associacions esportives i culturals: l'Automòbil Club, l'Esquí Club Envalira, la refundació del Sindicat d'Iniciativa, el Futbol Club, esbarts, etcètera.
La idea d'associacionisme és principalment ajuntar com més gent millor a l'entorn d'una activitat comercial, cultural, esportiva, social o política.
Això vol dir, d'entrada, assumir la idea de compartir, de traspassar el protagonisme a l'entitat i de treballar en bé de l'ideal que informa l'associació, prescindint de beneficis particulars o d'influències personalitzades.
El fet que pugui haver-hi moltes associacions *per se* no implica que sigui positiu. Podria ser totalment al revés.
Si diverses associacions es dediquen al mateix fi podria ser degut precisament a un individualisme exacerbat. Tothom vol tenir el protagonisme, cosa que propicia la creació d'associacions repetitives on l'individualisme sols busca ser-ne el director.
Un capítol a part es mereixen totes les associacions que sense ànim de lucre es dediquen a l'ajuda humanitària.
Aquestes associacions necessiten per part dels associats grans dosis d'altruisme, d'amor i, fins i tot, de sacrifici. Són, al meu entendre, les que honoren la societat.

L'article 17 de la nostra Constitució reconeix el dret d'associació per a la consecució de finalitats lícites.
A l'article 18 es reconeix el dret de creació i funcionament d'organitzacions empresarials, professionals i sindicals.
Per tant, els articles 17 i 18 establirien una diferència quant a la possibilitat d'associar-se, en distingir de les associacions en general les organitzacions empresarials, les professionals i les sindicals.
I encara entre les associacions s'hauria de diferenciar les que tenen una finalitat lucrativa de les que actuen amb total desinterès.
Les organitzacions reconegudes en l'article 18 –empresarials, professionals i sindicals–, que precisament s'inclouen en un article diferent de l'article 17, en tenir com a missió la defensa dels interessos econòmics i socials dels associats és evident que s'han de regir per un estatut especial. Ens podríem preguntar si l'associacionisme és important dins la nostra societat.
No sé si vostès són conscients i coneixedors de la quantitat d'associacions existents al país. Jo no ho era fins que vaig redactar la llista següent, que ni és completa ni exhaustiva i que llegeixo a continuació sense ànim de cansar-los. Tot i quedar exclosos de la Llei d'associacions els col·legis professionals, l'afiliació als quals sigui obligatòria, als efectes de la meva exposició i considerant que es mereixen entrar en una mateixa formació, ja que comparteixen finalitats semblants.

Àgora Cultural del Principat d'Andorra
Agrupació d'Arquitectes Experts Pericials d'Andorra
Agrupació Sardanista d'Andorra
Associació Al-Andalus
Associació Socio-Cultural Averroes
Associació Basca Euskaletxea
Associació Casa de Benfica
Associació Cultural Casa de Galícia
Associació Cultural Centre Aragonès
Associació d'Agents de Publicitat
Associació d'Arts i Danses Promodansa
Associació d'Assegurances d'Andorra
Associació d'Empresa Familiar Andorrana
Associació d'Entitats Financeres
Associació d'Escriptors del Principat d'Andorra
Associació d'Exsíndics i Consellers Generals
Associació d'Importadors de vehicles d'Andorra
Associació de Bancs Andorrans
Associació de Bibliotecaris, Arxivers i Documentalistes d'Andorra
Associació de Bombers d'Andorra
Associació de Botigues d'Esports i Lloguer

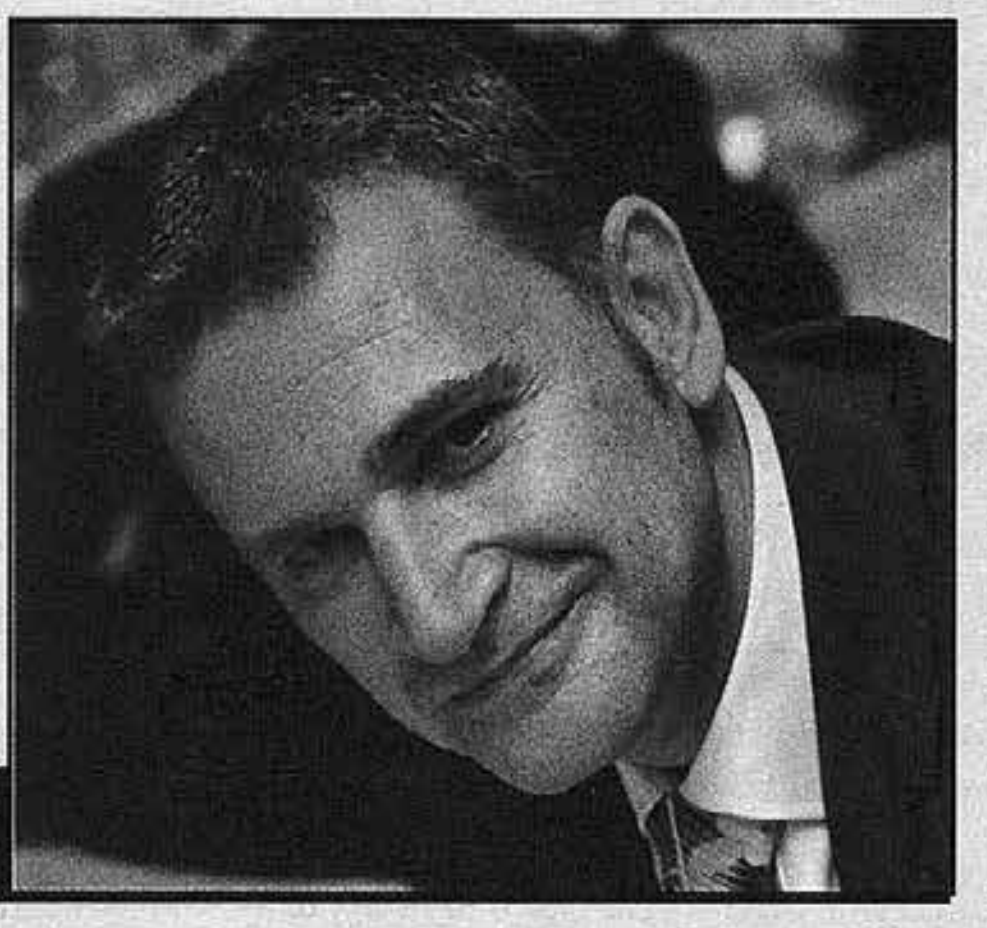
Associació de Castella i Lleó
Associació de Comerciants Calidae d'Escaldes
Associació de Comerciants de Vehicles d'Andorra
Associació de Comerciants i Empresaris Lauredians
Associació de Comerciants i Propietaris de l'avinguda Meritxell
Associació de Consumidors i Usuaris d'Andorra
Associació de Contractistes d'Obra d'Andorra
Associació de Cuina i Rebosteria
Associació de Danesos
Associació de Dones d'Andorra
Associació de Dones Migrants i d'Andorra
Associació de Fabricants de Productes de Tabac d'Andorra
Associació de Filipins d'Andorra
Associació de Fillos do Lalín
Associació de Floristes i Jardiners d'Andorra
Associació de Forners de les Valls d'Andorra
Associació de Francesos a l'Estranger
Associació de Funcionaris del Cos de Banders
Associació de Gais, Lesbianes, Bisexuals i Transgèneres d'Andorra
Associació de Guies i Acompanyants de Muntanya
Associació de la Comunitat Musulmana
Associació de Laboratoris d'Anàlisis Clíniques
Associació de Locals de Nit d'Andorra
Associació de Malalts de Fibromiàlgia i Fatiga Crònica
Associació de Micro, Petita i Mitjana Empresa d'Andorra
Associació de Minusvàlids d'Andorra
Associació de Monitors d'Esquí
Associació de Negociants Importadors i Exportadors de Mercaderies Industrials
Associació de Pagesos i Ramaders del Principat d'Andorra
Associació de Pares d'Alumnes de l'Escola Andorrana
Associació de Pares de Família Separats d'Andorra
Associació de Pares de Nens Escolaritzats d'Origen Marroquí
Associació de Pastissers de les Valls d'Andorra
Associació de Patrimoni Arquitectònic
Associació de Personal i Agents Penitenciaris d'Andorra
Associació de Portuguesos del Pas de la Casa
Associació de Primers Socors
Associació de Proagermanament d'Encamp
Associació de Professionals de Turisme
Associació de Promoció Turística d'Arinsal i Erts
Associació de Recanvistes i Accessoristes d'Automoció
Associació de Residents d'Alto Minho
Associació de Residents d'Andorra

Associació de Residents Marroquins a Andorra
Associació de Residents Portuguesos a Andorra
Associació de Servei de Circulació
Associació de Sobrestants d'Obres Públiques i Construcció
Associació de Someliers
Associació de Tallers Mecànics
Associació de Taxistes
Associació de Transportistes de Mercaderies i Carburants d'Andorra
Associació de Transports de Viatgers d'Andorra
Associació de Treballadors de FEDA
Associació de Treballadors de l'STA
Associació de Treballadors del Comú de Sant Julià de Lòria
Associació de Unió de Radioaficionats Andorrans
Associació de Usuaris de Telecomunicacions d'Andorra
Associació de Veïns del Solà d'Enclar
Associació de Veïns i Comerciants de Prada Ramon
Associació de Waladi
Associació del Personal Adscrit a l'Administració de Justícia
Associació del Personal Adscrit a l'Administració General
Associació del Personal de la CASS
Associació del Personal del SASS
Associació Infantil i Juvenil Esplai Castellnou
Associació Italiana d'Andorra
Associació de Creatius La Xarranca
Branca d'Informàtics
Branca de Constructors
Branca de Personal d'Administració General
Branca de Transport Sanitari
Casa Cultural de Lleó
Casa de la Comunitat Valenciana a Andorra
Centre de la Cultura Catalana
Cercle d'Economia
Cercle de les Arts i de les Lletres
Club d'Empresaris Portuguesos d'Andorra
Club Internacional d'Andorra
Col·lectiu Andorrà de Mainaderes
Col·lectiu de Funcionaris de la Policia d'Andorra
Col·lectiu de Personal de Conservació i Explotació de Carreteres d'Andorra
Col·legi d'Advocats
Col·legi d'Arquitectes
Col·legi d'Economistes
Col·legi d'Enginyers en Topografia
Col·legi d'Enginyers Superiors

Col·legi d'Enginyers Tècnics
Col·legi d'Infermeres i Llevadores
Col·legi d'Odontòlegs
Col·legi de Comptables d'Andorra
Col·legi de Farmacèutics
Col·legi de Fisioterapeutes i Cinesiterapeutes
Col·legi de Gestors i Agents Immobiliaris d'Andorra
Col·legi de Logopedes
Col·legi de Metges
Col·legi de Psicòlegs
Col·legi de Tècnics en Ciències de la Terra
Col·legi Oficial de Dissenyadors d'Interiors
Confederació Empresarial d'Andorra
Consell de Residents Espanyols
Federació Andorrana de Fotografia
Federació d'APAS de las Escuelas Españolas
FIABCI
Fundació Betània
Fundació d'Amics dels Orgues de les Valls d'Andorra
Institut de Drets Humans
Institut d'Humanitats d'Andorra
Més Taxi
Rotary Club
Secció Autònoma Acadèmia de Ciències Mèdiques d'Andorra
Sector de Treballadors de l'Escola Especialitzada Nostra Senyora de Meritxell
Sindicat Andorrà de Treballadors
Sindicat Andorrà de Treballadors d'Hoteleria i Comerç
Sindicat de Funcionaris de Duana
Sindicat de l'Administració Local d'Encamp
Sindicat de l'Administració Local d'Escaldes-Engordany
Sindicat de l'Ensenyament Confessional
Sindicat de l'Ensenyament Públic
Sindicat de Policia
Sindicat de Treballadors de la Ràdio i la Televisió Pública
Sindicat Nacional de Comandaments de la Duana Andorrana
SLOT Principat d'Andorra
Societat Andorrana de Ciències
Taxi Exprés
Unió de Residents Espanyols a Andorra
Unió Sindical d'Andorra
Velles Cases Andorranes

Pere Canturri i Montanya,
Historiador i Raonador del ciutadà

El Consell de Col·legis Professionals Liberals i el seu paper en la societat civil

Xavier Avellanet i Viladomat

La constitució del Consell de Col·legis Professionals Liberals d'Andorra, en qualitat d'agrupació que acull totes les professions liberals titulades, representa al nostre entendre una petita fita en l'evolució i el desenvolupament de la societat civil andorrana.

En primer lloc, per la importància que representen aquests professionals com a capital humà, difícilment *importable* i com un dels motors del sector terciari de l'economia del país. No oblidem que, des de l'època dels cèlebres informes i plans estratègics dels anys vuitanta, en l'actual pla Andorra 2020 es defineix el futur del Principat com un centre de serveis.

Més enllà, però, del pes purament econòmic d'aquest col·lectiu, des del Consell volem fer èmfasi especial en el component que suposa l'exercici d'una professió liberal com a servei públic. En aquest sentit, el professional liberal no té com a únic objectiu de la seva activitat un benefici crematístic, sinó que també ha de considerar la utilitat pública de la seva professió i les seves obligacions ètiques i deontològiques, garantides aquestes darreres pels col·legis professionals.

Veiem, doncs, en la creació del Consell un paradigma de l'evolució de la societat civil andorrana i la seva progressiva presa de consciència com a tal. De fet, més enllà de la mera anècdota, la idea germinal de la creació sorgí en el decurs de la recepció que el Copríncep episcopal ofereix als representants d'aquesta societat civil amb motiu de les festes de Nadal.

Històricament, l'agrupació de professionals s'ha vist dificultada pel seu reduït nombre, atès el baix nombre d'habitants. Cal també considerar la composició de la població, amb un percentatge important de *població flotant* i un creixement immigratori que afavoria l'arribada de persones dedicades a altres sectors de l'economia, considerats al seu moment més rendibles per al país. Aquesta política

apareixia doblada també d'un proteccionisme pel que fa no només als professionals liberals sinó també a alguns sectors més *estratègics* de l'economia, cosa que comportava un accés molt difícil de la població immigrant a aquestes professions. Malgrat aquests factors, la societat andorrana s'ha anat dotant de diverses associacions que comprenen àmbits molt diversos d'interessos, sectors econòmics, activitats socials, humanitàries, artístiques, etc. En canvi, els professionals liberals han arribat relativament tard a aquest panorama associatiu.

Al nostre parer, un dels factors fonamentals per explicar aquest retard ha estat la manca d'una legislació pel que fa als col·legis professionals. Aquesta legislació ha estat llargament demanada i, de fet, els col·legis han anat sorgint i dotant-se d'unes normes de funcionament enmig d'una certa al·legalitat. Començant pel Col·legi de Metges, dotat de suport legal per un decret del Consell General el 1968 –el codi deontòlogic i els estatuts del qual encara avui en dia no es poden adequar a la realitat actual per la insistència del Govern a considerar-lo com una associació–, i continuant amb els col·legis d'advocats i arquitectes, que varen obtenir reconeixement legal tangencialment arran de l'aprovació de lleis que ordenaven els seus àmbits, l'actuació de la classe política del Principat s'ha caracteritzat per la reluctància a reconèixer els col·legis professionals com a entitats de dret públic.

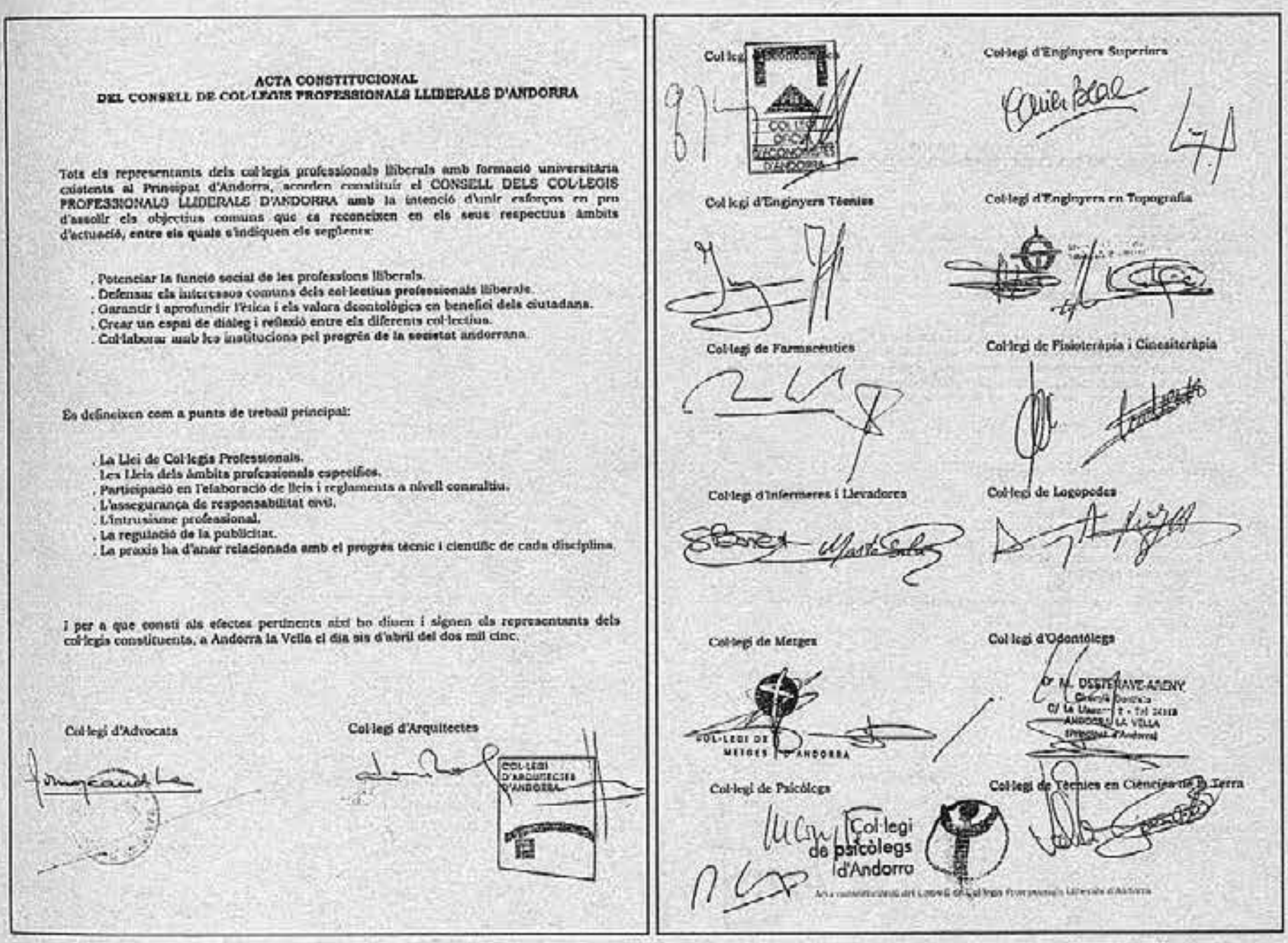
Tradicionalment també, un dels papers dels col·legis –la defensa dels seus col·legiats i la interlocució amb els poders públics– es veia obviat pel fet de la relativa accessibilitat dels dirigents polítics per part dels ciutadans. Ha estat històricament més senzill arreglar, o almenys intentar-ho, directament els problemes professionals parlant personalment amb el responsable polític de torn que fer-ho a través dels col·legis.

Què ha canviat, doncs? Probablement hem arribat a una *massa crítica* de professionals en exercici per l'accés a les professions liberals d'un nombre creixent de titulats. Aquest fet ve donat pel propi creixement de la població i es podria discutir si demostra també un cert èxit en l'assimilació de la població immigrant que ha tingut accés a la nacionalitat després de la relativa obertura que va representar al seu moment la legislació en aquesta matèria.

En un altre àmbit, ha sorgit la necessitat d'articular una mena de *lobby* davant les decisions d'una classe política cada cop menys accessible i poc sensible a les demandes socials no clarament articulades o visibles en forma de notorietat mediàtica.

Però més enllà de permetre a sectors de les professions liberals poc importants numèricament de fer-se més visibles a través del Consell, més enllà de la defensa dels interessos dels professionals, el paper del Consell ha de veure's com una garantia per a la població mitjançant el control de la qualitat, l'ètica i la deontologia dels professionals liberals.

Es pretén també, modestament, contribuir a la normalització social a través de la creació d'entitats que dialoguin amb la classe política (potser això explica en part la seva reacció cautelosa davant l'aparició del Consell), afavorint la interlocució i

ACTA CONSTITUCIONAL
DEL CONSELL DE COL·LEGIS PROFESSIONALS LLIBERALS D'ANDORRA

Tots els representants dels col·legis professionals liberals amb formació universitària existents al Principat d'Andorra, acorden constituir el CONSELL DELS COL·LEGIS PROFESSIONALS LLIBERALS D'ANDORRA amb la intenció d'unir esforços en pro d'assolir els objectius comuns que es reconeixen en els seus respectius àmbits d'actuació, entre els quals s'indiquen els següents:

. Potenciar la funció social de les professions liberals.
. Defensar els interessos comuns dels col·lectius professionals liberals.
. Garantir i aprofundir l'ètica i els valors deontològics en benefici dels ciutadans.
. Crear un espai de diàleg i reflexió entre els diferents col·lectius.
. Col·laborar amb les institucions pel progrés de la societat andorrana.

Es defineixen com a punts de treball principal:

. La Llei de Col·legis Professionals.
. Les Lleis dels àmbits professionals específics.
. Participació en l'elaboració de lleis i reglaments a nivell consultiu.
. L'assegurança de responsabilitat civil.
. L'intrusisme professional.
. La regulació de la publicitat.
. La praxis ha d'anar relacionada amb el progrés tècnic i científic de cada disciplina.

I per a que consti als efectes pertinents així ho diuen i signen els representants dels col·legis constituents, a Andorra la Vella el dia sis d'abril del dos mil cinc.

Col·legi d'Advocats

Col·legi d'Arquitectes

Col·legi d'Enginyers Tècnics

Col·legi d'Enginyers Superiors

Col·legi d'Enginyers en Topografia

Col·legi de Farmacèutics

Col·legi de Fisioteràpia i Cinesiteràpia

Col·legi d'Infermeres i Llevadores

Col·legi de Logopedes

Col·legi de Metges

Col·legi d'Odontòlegs

Col·legi de Psicòlegs

Col·legi de Tècnics en Ciències de la Terra

la col·laboració d'aquest sector social que són els professionals liberals amb els governants i amb la ciutadania. Tot això respectant òbviament els papers propis de cada actor, com el legislatiu del Consell General, l'executiu del Govern, etc.
És evident, però, que es tracta d'un procés relativament llarg que requerirà l'aprovació d'una legislació que oficialitzi els col·legis professionals, la constitució de la majoria com a entitats de dret públic i la generació de les seves normes de funcionament, i garanties de qualitat i bona praxi, així com un esforç d'informació i facilitats per oferir accessibilitat a la ciutadania.
En conclusió, creiem que la creació del Consell de Col·legis Professionals Liberals representa un pas més en la normalització de la societat civil andorrana. Agrupa un sector, els professionals liberals, d'un valor afegit molt important econòmicament parlant i de difícil *importació*, com es demostra en el nostre entorn geogràfic, on se'n pateix un dèficit important. El seu principal repte consisteix, doncs, a permetre un doble diàleg amb la classe política i la societat en general, defensant els interessos dels professionals i simultàniament garantint un servei públic de qualitat.

Xavier Avellanet i Viladomat
Metge oftalmòleg i portaveu del Consell de Col·legis Professionals Liberals

La necessitat d'una llei del voluntariat

Mariona González i Reolit

Introducció

El capital social, tema d'aquesta 20a Diada Andorrana a l'UCE, és un concepte inacabat. I dic això perquè podem parlar de diferents acceptacions del terme, tant des de continguts de normes, creences i valors (Putnam, 1993 i North, 1990) com des dels aspectes basats en la conducta i l'organització social, les relacions socials, la confiança, la reciprocitat i la cooperació (Coleman, 1990). També des de la sociologia trobem una visió més economicosocial del terme, com la plantejada per Bourdieu, quan assenyala la importància de l'eficàcia de les *xarxes* o capital social en el funcionament del camp econòmic de les empreses.

El capital social és, en primer lloc, el conjunt de dones i homes que componem una societat, que al nostre torn expressem els valors i els principis que ens regeixen, dins la diversitat i el respecte a la pluralitat, i de com s'articula la convivència en aquesta societat per assegurar el progrés i l'equitat social. El millor mesurador del capital social és la solidesa de la societat civil: quan és més forta i influent és quan més capital social té una societat.

En la mesura que societat civil, partits polítics i institucions tenen una adequada interrelació en la gestió dels afers públics, s'assegura el progrés social i la seva justa distribució. L'absència de contrapès als poders polítics en la gestió dels afers públics determina pèrdua de qualitat democràtica, la sensació d'una certa impunitat d'alguns electes i una desconfiança cada cop creixent dels ciutadans envers les seves institucions.

El capital social determina la confiança dels ciutadans en les seves institucions i en els partits polítics. Cal més protagonisme de la societat civil, propiciar la confiança que des dels ciutadans es poden canviar les coses. Això depèn de nosaltres, els partits polítics.

Des del punt de vista del Partit Socialdemòcrata (PS), el capital social resulta essencial, ja que permet potenciar el debat polític i la capacitat de propostes de la societat civil. Potenciar el capital social per assolir una més gran participació ciutadana, confiança i credibilitat envers les institucions és una de les nostres grans prioritats. Avui, però, la meva ponència se centrarà només en un àmbit concret del treball que fem i que ens queda per fer per assolir que una part de la societat civil, de les dones i homes que componem aquesta societat –en aquest cas, el voluntariat– sigui un dinamitzador del capital social andorrà.

El voluntariat, una realitat en marxa

El desenvolupament d'una societat del benestar basada en els principis de solidaritat, igualtat, justícia, tolerància, i la millora de les condicions de vida requereixen la participació dels ciutadans, tant a títol individual com de grups organitzats. En les darreres dècades ha guanyat especial transcendència el treball dels moviments de voluntaris per aquests principis. Aquests valors cívics, l'associacionisme i el voluntariat, tenen una llarga tradició a Andorra.

Les institucions internacionals han donat un suport ampli al corrent que he comentat. En primer lloc, la Carta Social Europea del 1961 va estimular la participació dels individus i de les organitzacions benèfiques en la creació i el manteniment dels serveis socials. A més, el valor del voluntariat ha estat reconegut per l'Assemblea General de les Nacions Unides, que, en la sessió del 17 de desembre del 1985, va proclamar el 5 de desembre de cada any com a Dia internacional de les persones voluntàries per al desenvolupament econòmic i social.

Voluntariat i capital social

El voluntariat és, a Andorra, una experiència encara reduïda, però amb enormes possibilitats de creixement. Tenint en compte les dimensions del nostre país, l'examen del volum de les entitats de voluntaris o amb voluntaris ens mostra unes xifres moderades, però molt valuoses si tenim en compte el teixit associatiu que ja opera en l'actualitat.

Totes les accions solidàries que permetin millorar i augmentar el benestar de tots els ciutadans tenen conseqüències molt importants per a la nostra convivència en general i per al capital social d'Andorra. El capital social del voluntariat és l'aportació dels ciutadans, que, de maneres diferents i complementàries, nascudes des de la solidaritat, s'agrupen solidàriament per satisfer l'interès general.

Que li cal al voluntariat per millorar-lo?

Estudis recents sobre aquest fenomen a Andorra (*La situació del voluntariat a Andorra. Expectatives i propostes d'actuació*, de Yolanda Bodoque Puerta) insisteixen en la necessitat de crear un marc institucional clar i favorable a l'expansió del voluntariat. Això implica diversos aspectes: òrgans administratius especialit-

zats en la matèria, protecció legal al voluntari –fins i tot s'ha arribat a parlar d'una mena de contracte escrit (pàgina 68 de l'estudi esmentat més amunt)–, difusió i publicitat de les activitats, formació dels voluntaris, creació d'una xarxa de coordinació i, finalment, suport i foment, però amb respecte a la seva llibertat i al seu inherent esperit crític.

El 7 de juny del 2005, el Sr. Albert Pintat ens va sorprendre amb la creació d'un ministeri d'Esports i Voluntariat. Però no va ser fins al 21 de setembre que va sortir publicat en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el seu decret d'estructuració. No podem dir que no l'esperéssim amb expectació, ja que no s'entenia bé a quin voluntariat es referia, ja que la paraula *voluntariat* engloba una extensa quantitat d'àrees d'actuació, com poden ser les assistencials, de serveis socials, cíviques, educatives i culturals. Finalment, vam comprovar que en aquell decret el Govern es referia exclusivament al voluntariat esportiu, que el ministeri d'Esports i Voluntariat volia fomentar, així com crear un Pla nacional del voluntariat esportiu. És positiu i necessari que l'administració fomenti el voluntariat, però al nostre entendre cal fer-ho en qualsevol de les seves àrees d'actuació.

Els poders públics tenen, en aquest àmbit, un paper rellevant. No es pot oblidar, d'entrada, que han de regular una energia que té l'origen en l'activisme de la comunitat. Per això és imprescindible una normativa que plantegi un canvi en el model tradicional de l'Estat social, que no ha de quedar eximit dels seus deures però pot complir-los millor, col·laborant amb les iniciatives socials. Les societats avançades plantegen reptes que poden ser enfrontats de forma positiva amb una coordinació adequada de l'administració amb el món del voluntariat.

La bona voluntat de les entitats andorranes de voluntariat l'hem anat veient al llarg dels anys. Primer es va constituir la Taula del Voluntariat Social, després es va veure la necessitat de crear una Federació del Voluntariat que englobés totes les entitats independentment de les seves àrees d'actuació. Així va néixer l'any 2004 la Xarxa del Voluntariat del Principat d'Andorra.

Després de dos anys de la creació del ministeri d'Esports i Voluntariat, hem de constatar que no s'ha fet res de concret per tal de donar suport i foment al voluntariat. Hem vist també que aquell ministeri d'Esports i Voluntariat ha desaparegut, que el projecte de la Xarxa del Voluntariat d'Andorra no ha pogut anar endavant per manca d'implicació i de sensibilitat per part de l'administració. I hem vist, finalment, que no existeix per part de l'Administració cap voluntat de crear una normativa que reguli, reconegui i fomenti la feina del voluntariat. Per tot això hem cregut oportú entrar a tràmit parlamentari una proposició de llei del voluntariat per, justament, fer avançar el reconeixement i el suport al voluntariat andorrà.

Trets principals de la proposició de llei

Quin és el marc general en el qual es mou el nostre text? En síntesi, el resumirem en les següents línies:

Primera: un concepte de voluntariat perfectament separat de la relació laboral. El voluntariat no és un frau als drets socials ni una porta falsa per a l'augment de la productivitat.

Segona: el voluntariat és una relació seriosa i opera en un marc organitzatiu estable i clar. No és una acció esporàdica o irresponsable.

Tercera: el voluntari actua en el si d'una entitat de voluntariat. Tots dos assumeixen un compromís amb els respectius drets i deures.

Quarta: el voluntari disposa d'una acreditació.

Cinquena: les entitats de voluntariat han de registrar-se.

Sisena: les administracions, estatal i comunals, practiquen una política de foment del voluntariat que no es limita al repartiment de fons, sinó que inclou fórmules que asseguren la coordinació i la complementarietat. És a dir, els poders públics i els voluntaris actuen en la mateixa direcció –cadascú amb les seves responsabilitats– per resoldre els problemes socials i els nous reptes de la convivència.

Contingut del text legal

El text s'estructura en trenta-quatre articles ordenats en cinc capítols:

I. Disposicions generals

II. Estatut del voluntari i de les entitats del voluntariat

III. Relacions entre l'administració pública i les entitats de voluntariat

IV. Sobre la participació

V. Foment del voluntariat.

Entre les principals aportacions podem ressenyar, en primer lloc, la completa definició del voluntariat, en l'article tercer. Entre d'altres aspectes, se li atorga un *caràcter continuat*, no esporàdic o aïllat, i en *clara diferenciació amb la relació laboral*, funcionarial, mercantil o amb qualsevol altre tipus de relació retribuïda.

La norma fa una relació completa dels drets i deures del voluntari. Entre els drets, destaquen "disposar d'una acreditació identificativa de la seva condició de voluntari davant tercers i obtenir certificació per la seva participació en els programes de voluntariat als quals intervinguin". Les assegurances, el reemborsament de despeses i l'estímul de la formació dels voluntaris també tenen una regulació expressa en el text proposat.

També cal remarcar l'acció de *suport* que poden efectuar les administracions públiques en el marc de la llei. Destaca la previsió legal d'uns *criteris de prioritat* per als convenis, així com l'exigència d'inscripció al Registre d'entitats de voluntariat d'Andorra. Es fa també una previsió sobre el seu dret d'accés als serveis públics en els quals col·laboren (dret a accedir a les instal·lacions dels serveis públics que actuen en el seu sector, ús gratuït d'espais i equipaments de titularitat pública, dret de sol·licitar informació, etc.).

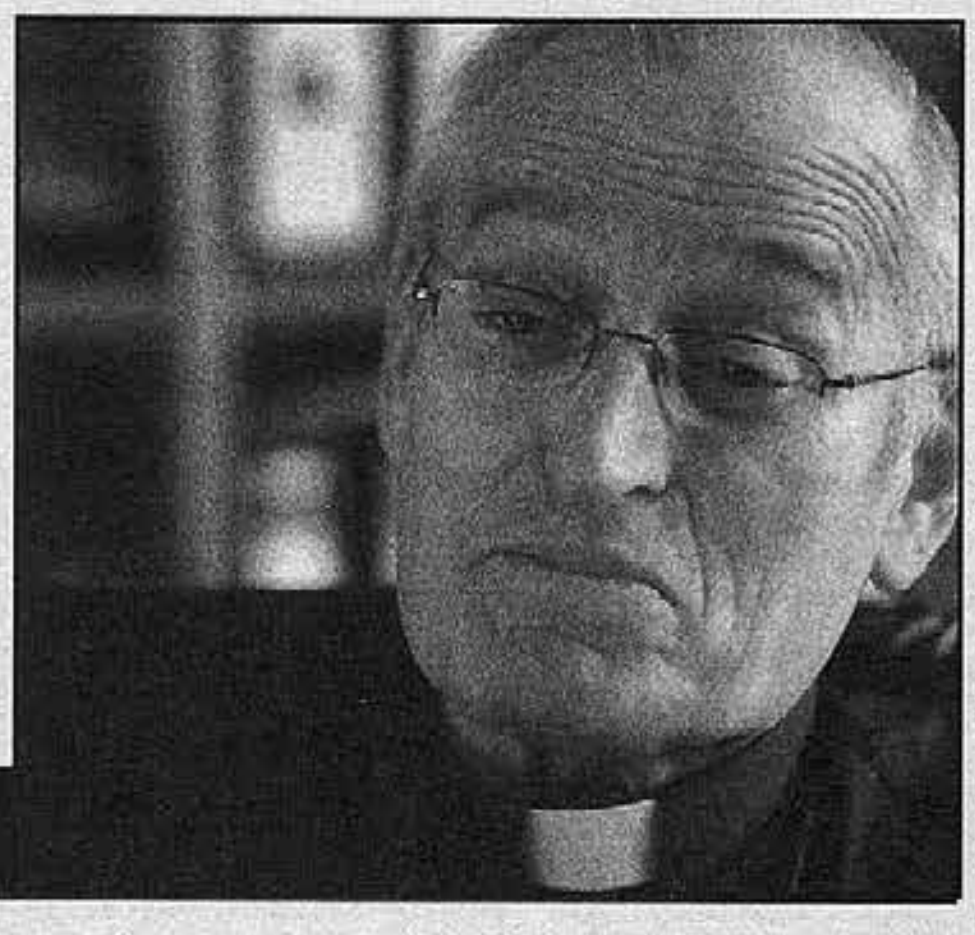
La participació és especialment estimulada i es preveu, a més d'altres formes de consulta, la creació del Comitè Andorrà del Voluntariat com a òrgan de participació, consulta i assessorament. Hi haurà presents, entre d'altres, representants de les entitats existents a Andorra.
Finalment, s'articulen possibles línies de suport públic al voluntariat, que hauran de coordinar-se en un Pla nacional de promoció del voluntariat.

Conclusió

El Partit Socialdemòcrata entén que el capital social del nostre país ha de millorar i enfortir la democràcia, el desenvolupament i el benestar. En aquesta línia hem cregut indispensable prestar una especial atenció a les accions voluntàries nascudes des de la solidaritat. És per això que hem presentat aquesta proposició de llei del voluntariat perquè, en totes les seves àrees d'actuació, sigui un element dinamitzador del capital social andorrà.

Mariona González i Reolit
Consellera general, presidenta del Partit Socialdemòcrata (PS)
i presidenta de la comissió d'Afers Socials del Consell General

Presència de l'Església en la societat andorrana

Mossèn Ramon Sàrries i Ribalta

I. Antecedents històrics

La religió catòlica és present a Andorra des de temps ben endarrerits, molt abans que Andorra existís com a país. La recerca dels seus orígens es perd en la nebulosa del temps, des de sempre vinculada al bisbat d'Urgell, per la seva proximitat geogràfica i social. El primer bisbe d'Urgell del qual es conserva memòria històrica és Sant Just, que ocuparia la seu urgellenca del 517 al 542. Deuria ser també bisbe d'Andorra. Les possessions dels bisbes d'Urgell a Andorra són a la base del que després donarà lloc a la signatura dels Pareatges i al reconeixement d'Andorra com a país independent.

De fet, de la mà de l'Església, Andorra va néixer i va prendre configuració. Alguns fets ens en donen coneixement:

- La primera vegada que surten mencionats el noms de les parròquies d'Andorra és en l'Acta de consagració de la catedral d'Urgell, al segle IX.
- El mateix nom de *parròquia*, que encara avui identifica la realitat municipal, és un terme manllevat a la religió catòlica, que l'utilitzava i encara l'utilitza per identificar el territori de cadascuna de les unitat pastorals.
- Tot i que es troben alguns monuments artístics d'utilització civil, la majoria dels monuments que es conserven en l'actualitat són temples o objectes amb finalitats religioses: retaules, imatges, creus processionals... D'aquesta manera, el patrimoni cultural d'Andorra està profundament vinculat a la presència de la religió catòlica.
- El fet culminant d'aquesta influència és precisament l'existència d'Andorra com a país independent. L'esdeveniment fundacional és precisament un acte públic del qual és protagonista el bisbe d'Urgell: la signatura dels Pareatges el 1278.

Des d'aleshores, la història d'Andorra està estretament vinculada a l'Església,

que, en un ambient de cristiandat, amb el seu mestratge humà i espiritual, ha acompanyat els habitants de les Valls al llarg dels segles.
Però els darrers cinquanta anys la nostra societat ha canviat profundament: la forta immigració des de països d'arreu del món, l'evolució de l'economia, la transformació de la societat han comportat un fort desvetllament del país.

II. La influència del concili Vaticà II

Aquest desvetllament de la societat andorrana coincidí amb l'*aggiornamento* de l'Església que impulsaren els papes Joan XXIII i Pau VI amb el concili Vaticà II. La seva influència a Andorra fou notable. En volem deixar constància.
Es vivien temps d'eufòria i s'obrien noves perspectives. Certament que acabava una època i en començava una de nova. Entre nosaltres, el nomenament de monsenyor Joan Martí i Alanis fou el tret de sortida d'una renovació que tothom veia imminent i necessària.
El primer pas fou el nomenament de nous rectors, coincidint amb les jubilacions o trasllats dels qui hi havia fins aleshores: Escaldes, Andorra, Sant Julià i Encamp veieren nous responsables de les comunitats parroquials. A Escaldes, a més, es nomenà vicari coadjutor i a Andorra, que ja en tenien, un segon vicari. Més tard seguiria el nomenament de rector de la Massana, parròquia que fins aleshores servia el rector d'Ordino.
Nous plantejaments de la pastoral, derivats del concili Vaticà II, veien la llum en les nostres parròquies.
En primer lloc, s'assajaven plantejaments i accions de pastoral de conjunt.
La litúrgia es féu celebrativa i participativa per part dels fidels.
La catequesi volia ser, no tant l'aprenentatge de conceptes, sinó ajudar l'infant a entrar en la vivència de la fe.
La parròquia es feia més comunitària i es convidava els fidels a esdevenir-ne protagonistes, cadascú en la mesura de les seves capacitats i habilitats.
Augmentava la comunicació a través del fulls parroquials i arxiprestals...
Les reunions mensuals dels sacerdots de les Valls foren i encara són molt positives. Es comparteix la pregària, l'estudi, i es planifiquen, s'organitzen i revisen les diverses activitats a escala arxiprestal. Algunes d'aquestes activitats encara persisteixen: les conferències quaresmals o els cursets prematrimonials, per exemple.
En la creació d'Escaldes-Engordany com a parròquia tingué un notable protagonisme l'Església. Mossèn Blai Fortuny, aleshores vicari d'Escaldes, pot parlar de les qui-sap-les hores de reunions, converses i planificacions que foren necessàries i no sempre fàcils. Escaldes, com a nova parròquia, enriquí el col·lectiu de l'Església de les Valls.
Aquesta activitat pastoral feia necessaris nous espais, que no es tenien: la catequesi, trobades de pares, lloc per reunir els consells... Calgué remodelar les

dependències parroquials per adequar-les a les noves necessitats. Fou en aquest ambient que el rector d'Andorra la Vella i arxipreste, aleshores mossèn Pau Vidal, ajudat d'altres bons consellers, reprengueren unes converses, iniciades per mossèn Lluís Pujol, amb els esposos Josep Babot i Maria Pla d'Escaldes sobre la cessió d'un terreny. La idea inicial era per bastir-hi un lloc de culte. Aviat, però, es parlà d'una casa amb dependències parroquials i habitatges per a sacerdots. L'edifici fou inaugurat a les acaballes de l'any 1980. Altres parròquies milloraren les seves instal·lacions parroquials: Escaldes, Sant Julià, Canillo, la Massana...

Pel que fa als infants, mossèn Ramon Rossell, amb un petit grup de voluntaris, va iniciar uns torns de colònies populars, a l'estiu, al casal Sant Cerni, a la rectoria de Canillo. Però en ocasió de l'Any internacional del nen, mossèn Ramon una nit tingué un somni engrescador. Somnià un casal on els infants poguessin fer les seves colònies a l'estiu; on els joves visquessin uns dies de convivència; on els pares es trobessin un cap de setmana... El somni aquesta vegada es féu realitat. AINA naixia amb esperit obert als valors humans i cristians i manté viva la voluntat de servei.

Els pares salesians, des del col·legi Sant Ermengol, impulsaren diverses activitats amb els adolescents i joves. Recordem el Centre Juvenil, Hora 3 i les colònies de Castellnou.

L'acció caritativa i social fa creïble el missatge d'amor de l'Església. A totes les parròquies existia Càritas. Però arribà el moment de coordinar la tasca que es feia i de crear i impulsar nous projectes. Nasqué Càritas Interparroquial. Atès que la consciència de país creixia i es feien necessàries les relacions exteriors, semblà adient instituir Càritas Nacional d'Andorra. En la XII Assemblea General, celebrada a Roma del 26 de maig al 3 de juny de 1983, Càritas d'Andorra fou acceptada com a membre de Caritas Internationalis. Avui és una realitat ben arrelada i reconeguda pels ciutadans. De fet, en tractar-se de temes socials, cal comptar amb Càritas per experiència, dedicació, eficàcia i voluntat de servei.

No pretenem ni podem ser exhaustius en esmentar les accions més notables d'una Església que en aquell moment era viva i dinàmica. Que ningú no se senti molest si no hem esmentat altres accions lloables i de fruits abundosos.[1]

III. La nostra societat, avui

Abans apuntàvem les profundes transformacions que ha experimentat Andorra. Possiblement, com a fet emblemàtic podem recordar la signatura de la Constitució, l'any 1993. La nostra Andorra d'avui, a semblança dels països veïns, és una societat plural, globalitzada, secularitzada...

Quin és el paper de l'Església avui en aquesta societat?

Abans de respondre a aquesta pregunta, no podem estalviar-nos la formulació d'una altra pregunta prèvia: Quina posició pren la societat d'avui respecte a l'Església? Els estudis que s'han fet darrerament sobre les societats europees són

perfectament aplicables a Andorra. Basant-nos en aquests estudis, concretament en el de Giampaolo Crepaldi, secretari del consell pontifici de Justícia i Pau[2] apuntem alguns dels trets definitoris de la nostra societat.

El primer és la *laïcitat*. Avui es tendeix a entendre la laïcitat com l'àmbit de la sola raó, és dir, de la raó que considera la fe religiosa com a irracional i, per tant, no digna d'entrar en el debat públic. La conseqüència és la reducció de la religió a una secta i la tolerància equipara entre si totes les religions.

La laïcitat, com a neutralitat de tots els absoluts, podria acceptar la religió només sota una d'aquestes tres modalitats: com un fet privat, com una secta més en el mercat dels sentiments religiosos o com una mística més o menys genèrica o indefinida. Però sempre negant a la religió una dimensió pública.

Aquesta concepció de la realitat rigorosament racional, per la seva part, esdevé també un absolut: l'absolut de la raó. La tesi de l'exclusiva validesa del coneixement científic es converteix en contestació de la religió absoluta. Així es cau en un contrasentit: la laïcitat que pretén ser neutra de tot absolut es converteix ella mateixa en una opció absoluta, un dogma.

El papa Benet XVI alerta sobre el perill d'una raó positivista en la lliçó pronunciada a l'aula magna de la Universitat de Ratisbona, el dia 12 de setembre de l'any passat: "En el món occidental se sosté àmpliament que només la raó positivista i les formes de filosofia que en deriven són universalment vàlides. Fins i tot les cultures profundament religioses veuen aquesta exclusió del diví de la universalitat de la raó com un atac a les seves més profundes conviccions. Una raó que és sorda al diví i que relega la religió a l'espectre de les subcultures és incapaç d'inserir-se en el diàleg amb les cultures. Per a la filosofia, escoltar les grans experiències i conviccions de les tradicions religioses de la humanitat, de manera particular de la fe cristiana, és font de coneixement. Ignorar-la seria una greu limitació del nostre escoltar i respondre".[3]

El papa Benet XVI dóna molta importància a la relació entre raó i fe. De fet, diverses vegades ha reflexionat sobre aquest tema i les conseqüències de la seva ruptura en la crisi cultural contemporània. Alguns exemples notables, no els únics, són: el discurs a la Cúria romana en ocasió de Nadal, el dia 22 de desembre de 2005; l'encíclica *Deus caritas est*; el discurs a la Universitat de Ratisbona, ja esmentat; el discurs a Verona el 19 d'octubre de 2006, i el discurs de Nadal, el 22 de desembre de 2006.[4]

El pas següent és la *transició de la raó absoluta a la dictadura del relativisme*. Davant qualsevol veritat que no sigui fruit del càlcul o l'experiment, la laïcitat positivista pren una actitud de dubte sistemàtic. L'única certesa és el dubte. Es dubta de tot excepte del propi dubte. Així es programa el relativisme com a dogma, com l'últim dogma que queda després de la destrucció de la veritat. Però el relativisme té un defecte de principi. Si un relativista diu que tot és relatiu, aquesta mateixa afirmació també és relativa i no té cap valor. Quan un relativista afirma que la veritat, que la justícia, no existeix, aquesta afirmació és relativa.

Del relativisme caldrà distingir el pluralisme de valors. És la teoria ètica que afirma que moltes opcions morals són vàlides, moltes formes de vida són vàlides, però no totes. Ni totes les vàlides tenen igual valor. Des d'on ho diu? Des de la capacitat de raonar, des de la capacitat d'argumentar. Només serà possible l'entesa entre el relativisme i el pluralisme quan tots dos tinguin el desig de pensar que potser l'altre té raó. I això s'aconsegueix amb el diàleg. Diàleg és l'art de buscar la veritat, considerar l'altre i les seves raons.

Els bisbes de Catalunya, en el document recentment publicat *Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb ardor* [5] constaten la situació actual. Reprenem algunes de les seves reflexions. Diuen:

Els fets objectius se'ns imposen a tots: la nostra societat es va situant globalment fora de la vida de l'Església.

Avui es donen factors nous en els quals es barregen elements positius i negatius.

Hem sortit d'un ambient sociopolític que condicionava l'expressió de la religiositat.

Estem immersos en una cultura immanentista. Les estadístiques indiquen un retrocés en el nombre de la pràctica religiosa i de la fe cristiana.

També és un fenomen nou l'existència d'un nombre significatiu d'infants i joves que no han rebut el sagrament del baptisme.

Cal tenir en compte, a més, els comportaments morals, des d'aquells que afecten la vida personal i familiar fins als que miren més directament cap a les responsabilitats socials.

Tot això els fa concloure que molts germans i germanes han deixat de tenir l'Església com la seva llar espiritual. Estem davant un allunyament cada vegada més radical de la fe i de l'antropologia cristiana.

IV. La nova evangelització

L'Església, però, no renuncia a fer sentir la seva veu i a anunciar el missatge de l'Evangeli. Ha rebut del seu Fundador la missió de viure immergida en el món que l'envolta i d'estimar-lo profundament. Per això, l'Església és solidària amb els homes i les dones i els proposa el bé més gran: l'evangeli de Jesucrist.

Aquest nou anunci de l'Evangeli, el papa Joan Pau II l'anomenà *nova evangelització*. La proposta de la nova evangelització sortia com a conseqüència d'una anàlisi que el Papa feia de l'europeu d'avui. D'ell deia que és un home secularitzat: "Déu resta fora del seu horitzó de vida... El seu ateisme teòric i pràctic incideix en el seu pensament antropològic. Si l'home no és imatge de Déu i no fa referència a res... quin valor té?... Així posa el desafiament més radical de la història al cristianisme i a l'Església". [6]

Aquesta situació no és absolutament nova ni ha vingut de manera sobtada, ni la crida a la nova evangelització és un fet insòlit. Ja l'any 1953 els capellans francesos Henri Godin i Yvan Daniel publicaren un llibre realment colpidor: *La France, pays de mission?* [7] Parlaven de tres estadis successius en la història de la fe del

poble francès: el de país de cristiandat (en el sentit de gent cristiana); el de país no practicant tot i tenir una cultura cristiana, i finalment el de país de missió. La seva tesi era que grans sectors de la societat francesa havien arribat a aquest tercer nivell. I concloïen que cal enviar-hi missioners. Avui diríem evangelitzadors.

El papa Benet XVI ha reprès el tema, especialment en el discurs ja esmentat a la Universitat de Ratisbona, amb una doble finalitat:

- fer recapacitar els representants de la ciència de les universitats d'Europa sobre el valor d'una visió de l'home, del món i de la història, des de la fe, que és a la base de la seva cultura;
- animar els cristians a imitar, sense cap complex d'inferioritat, els evangelitzadors d'altres èpoques.

Ambdues finalitats són importants: la primera perquè recorda l'experiència històrica de la trobada entre el cristianisme i Europa, amb el qual "es van enriquir mútuament tots dos amb valors que han estat l'ànima de la civilització europea".

La segona perquè, lluny de dimitir de les seves responsabilitats, l'Església ha de ser conscient que "no és estranya a l'home europeu i, encara menys, ha de sentir-se inútil o impotent per resoldre la crisi i els problemes d'Europa, sinó que porta en si mateixa el remei a les dificultats i l'esperança del demà".

Sobre aquesta *nova evangelització* escriu monsenyor Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona: "No és un mètode de treball ni un programa nou, sinó un missatge orientat a fer reverdir tots els mètodes i tots els programes pastorals, els més nous i directes i els altres".[8]

El Papa assenyala els camins d'aquesta nova evangelització:

- En primer lloc, l'autoevangelització de l'Església: "El remei i les solucions hem de cercar-los a l'interior de l'Església i del cristianisme, és a dir, en la veritat i en la gràcia de Jesucrist, redemptor de l'home, del cosmos i de la història. La mateixa Església ha d'autoevangelitzar-se per tal de respondre als reptes d'avui".
- Aquesta autoevangelització comprèn la justícia social, amb l'atenció deguda als "nous pobres" i a les "minories ètniques".
- L'evangelització, si bé comença dins el cor de l'home i de l'Església, no hi resta tancada. Té vocació de sortir fora. Es projecta en el treball de transformació de la societat i de la cultura. El fet de creure no és socialment insignificant perquè el lligam amb Crist no es pot considerar secundari o accessori a la vida, sinó la seva veritat definitiva i principi d'acció.
- El Papa remarca molt la importància del testimoniatge. El presenta com "una categoria de l'anunci evangèlic que va lligada al signe".

V. Activitats de l'Església en la societat andorrana

Volem recórrer els diversos camps de la nostra societat on l'Església és present i les activitats pastorals que es porten a terme:

En l'ensenyament

Tres són els centres d'ensenyament de l'Església a Andorra avui. El col·legi Sant Ermengol, fundat pel bisbe Ramon Iglesias Navarri, l'any 1965, a Andorra la Vella, i dirigit per la Congregació Salesiana. S'hi cursen estudis d'infantil, primària, secundària, ESO i batxillerat. Aquest curs ha tingut una matrícula de 812 alumnes.
El col·legi Janer, de les religioses de la Sagrada Família, a Santa Coloma. S'establiren a Andorra el 23 d'octubre de 1883. L'any 1970 deixaren l'antic col·legi, al carrer de les Monges, per traslladar-se a Santa Coloma, on són ara. El darrer curs han tingut 826 alumnes d'infantil, primària, secundària, ESO i formació professional.
El col·legi de la Sagrada Família d'Escaldes, fundat l'any 1936, on s'han matriculat 346 alumnes.

En l'acció caritativa i social

Encara que sigui propi i específic de cada parròquia atendre les necessitats humanes, tant personals, com familiars i socials, des del 12 d'abril de 1979 està erigida canònicament, amb personalitat jurídica pròpia, Càritas Nacional Andorrana. Té com a finalitat específica:
- promoure la formació de la consciència del poble de Déu en matèria de caritat dinàmica i justícia social;
- promoure i encaminar la comunicació cristiana dels béns;
- orientar i coordinar l'acció caritativa i social organitzada de la comunitat cristiana d'Andorra.[9]

Això es porta a terme a través de diversos programes:
Atenció primària: un espai d'acollida, d'escolta, d'orientació i d'acompanyament que esdevé el primer pas per ajudar la persona o la família a millorar les seves condicions de vida. L'any 2006 va atendre 236 persones i/o famílies del Principat.
Suport: la seva missió és afavorir i potenciar la millora de la qualitat de vida de les persones i/o famílies que es troben en situació de necessitat o de risc social, mitjançant una resposta global i multidisciplinària. Es varen atendre 32 persones el 2006, de les quals 21 en el marc de l'assessorament psicològic i 11 en l'orientació jurídica.
Mou-te: ofereix atenció integral a les persones sense llar residents a Andorra, per tal d'aconseguir-ne la reinserció social i laboral, a més de detectar i prevenir aquelles que es troben en situació de risc. El darrer any es varen atendre 9 persones, en cinc de les quals s'aconseguí la inserció laboral.
El programa Transeünts: pretén la promoció de les persones, ja sigui mitjançant l'orientació laboral, la derivació a recursos més adients dins el seu entorn o altres. La funció d'aquest programa esdevé en bona part assistencial. Càritas Andorrana va atendre 144 persones transeünts.
Voluntariat: té com a finalitat fomentar les actituds de solidaritat i ajuda mútua

entre els integrants de la nostra societat i, en general, els més desafavorits, tant amb suport personal com familiar. Durant el darrer any, Càritas pogué realitzar 116 serveis de voluntariat social d'acompanyament, dels qual es varen beneficiar 44 persones. Tot gràcies a 17 voluntaris.

Rober: reciclatge i solidaritat: les fites d'aquest programa són la recollida, la classificació i la distribució de roba i estris de segona mà i nous, de particulars i empreses, amb l'objectiu de poder cobrir diferents necessitats de persones en situació de dificultat i alhora contribuir en la gestió responsable del medi ambient mitjançant la neutralització de materials diversos. L'any 2006 particulars i empreses varen donar 21 tones de roba usada i de segona mà. Pel rober de Càritas varen passar 3.160 persones, es varen realitzar 260 donacions de forma gratuïta; 227 foren tèxtils i 24 lots de mobles i estris.

El programa de cooperació internacional: té com a objecte la realització de projectes per al desenvolupament al Tercer Món i col·laborar en el finançament d'altres. En concret foren:

- assistència sanitària al nord-est de Turkana (Kenya);
- canalització d'aigües a l'hospital de Tripanomiasis, a Nagage (Angola);
- la participació als projectes Centre de Joves Don Bosco, a Oyem (Gabon);
- dispensari mèdic a Kakok, a l'illa de Vache (Haití), i
- missió catòlica Sant Joan Bosco a Korhogo (Costa d'Ivori).

Campanya de sensibilització: adreçada a nens i joves amb la finalitat de sensibilitzar-los en els valors de la solidaritat. Es concreta en la recollida d'aliments de primera necessitat per a aquelles persones que, en les festes de Nadal, es troben en situació de precarietat. Hi varen participar escolars de 32 aules del col·legi Sant Ermengol i del Col·legi dels Pirineus, l'ajut dels quals va servir per repartir lots d'aliments a 42 famílies.

Campanya de reis, organitzada conjuntament per RTVA i Càritas Andorrana: té com a objectiu que nens i nenes de famílies menys afavorides puguin gaudir de joguines noves en la festivitat de Reis. Es varen recollir 850 joguines, aportades majoritàriament per particulars. Es pogueren repartir joguines a 200 nens i nenes del país. Vàrem comptar amb 21 voluntaris, la majoria joves escolars, que col·laboraven en les tasques de classificació i a embolicar i repartir els lots.

Altres accions en àmbits diferents: col·laboració en el finançament del Centre Català de Solidaritat (Cecas), suport a la tasca social al centre penitenciari de la Comella, programa *SOS* i plataforma d'ONG d'Andorra.[10]

Mans Unides: campanya contra la fam al món

Mans Unides és el nom de l'organització de l'Església que treballa per fer prendre consciència del problema de la fam al món. I al mateix temps promou diverses activitats, principalment durant el mes de febrer de cada any, a fi de recaptar fons per finançar projectes de desenvolupament social en països del Tercer Món.

Ja són 25 les campanyes que s'han dut a terme. La darrera, aquest mateix any 2007, amb un pressupost cobert de 115.320 euros.

Per l'educació en el temps lliure dels infants i joves
Es disposa de la casa de colònies AINA, inaugurada l'any 1981. Està ubicada en plena natura, a la parròquia de Canillo. Disposa de prop de 200 places. A l'estiu s'hi organitzen tres torns de colònies per als nois i noies del país i campaments per a joves. La resta de l'any està oberta a múltiples activitats de formació i esplai.
Dos petits centres més són el casal Sant Cerni, annex a la casa rectoral de Canillo, i la borda de Meritxell, situada prop del santuari, per a grups més reduïts que busquin uns dies de pau i de silenci.

Al servei dels matrimonis
Per als joves que volen celebrar el seu amor com a sagrament de l'Església, s'organitza el curset prematrimonial; tres vespres, durant els quals tenen unes converses amb una parella, un metge i un sacerdot. Se n'organitzen sis durant l'any. El nombre d'assistents varia segons els anys, sempre per damunt de les 70 parelles.

Pastoral de la salut
L'Església és diàriament present a l'hospital Nostra Senyora de Meritxell, en la persona del capellà del centre. Aquesta presència no exclou que cada sacerdot pugui anar-hi per visitar els seus feligresos i amics.
Cada diumenge i festiu s'hi celebra la santa missa, a les 12 del migdia.

Al centre penitenciari
Es fa una atenció espiritual als reclusos que ho demanen per mitjà del capellà del centre penitenciari. La seva labor es concreta en les converses particulars i les celebracions que s'organitzen periòdicament, a l'entorn de diades assenyalades.

En atenció a la gent gran
Des de fa quinze anys és present a diverses parròquies el moviment Vida Creixent. Agrupa persones ja jubilades que es reuneixen mensualment per conviure, reflexionar sobre un tema, pregar i ocasionalment berenar. Participen també a les trobades que es fan en l'àmbit diocesà i regional.

Aportació al món de la cultura: seminari de la Càtedra de pensament cristià
El bisbat d'Urgell va instituir l'any 2004 la Càtedra de pensament cristià, sota la direcció del Dr. Francesc Torralba. Cada any, entre d'altres activitats, la càtedra organitza un seminari. Durant un dia tenen lloc tres conferències amb diàleg-debat sobre temes d'actualitat. Els temes han estat:

2004: *Repensar la dignitat humana.*
2005: *Educar en un món vulnerable.*
2006: *Claus ètiques per al segle XXI.*
2007: *Memòria del segle XX. Idees per al futur.*
El seminari té lloc al Centre de Congressos Lauredià, a Sant Julià de Lòria, ciutat universitària. I els textos de les conferències són publicats en català i castellà per Pagés Editors, en la col·lecció d'assaig Argent Viu.

Presència en els mitjans de comunicació
L'Església ha volgut fer una presència discreta i prudent en els mitjans de comunicació.
Com a publicació pròpia s'edita un full mensual, *Església de les Valls*. Per altra part, un diari d'àmbit nacional cedeix una pàgina setmanal. I en els altres es fan col·laboracions ocasionals.
Sempre estem oberts a periodistes de tots els mitjans que ens demanen la nostra opinió en forma d'entrevista, comentari, enquesta, etcètera.
Conscient de la seva missió evangelitzadora, l'Església vol fer-se ben present, a més, en la societat andorrana a través de les festes tradicionals, els actes populars i tots els esdeveniments que fan viable aquesta presència. No en va, el manament de Jesús en enviar els apòstols arreu del món fou: "Aneu i anuncieu la Bona Nova a tota criatura."

Mossèn Ramon Sàrries i Ribalta
Rector d'Andorra la Vella, arxipreste i conciliari delegat episcopal de Càritas Andorrana

Notes
1- R. Sàrries. "Andorra, 25 d'anys d'una època. Mirant enrera" *Església d'Urgell*, núm. 346, març 2006.
2- *Butlleti de Doctrina Social de l'Església*, núm. 1, 2006.
3- *L'Osservatore Romano*, 14 de setembre 2006. [Citat a *Documents d'Església*, 884, 15 novembre 2006. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006].
4- Aquests textos poden trobar-se a *www.vatican.va*
5- Bisbes de Catalunya. "Creure en l'evangeli i anunciar-lo amb nou ardor" *Col. Documents del Magisteri*, núm. 47. Barcelona: Claret, 2007.
6- Joan Pau II. *Discurs al Consell de les Conferències Episcopals d'Europa*, 11 d'octubre de 1985. [*L'Osservatore Romano*, 13 de setembre de 1985]
7- Editions du Cerf, París, 1953.
8- Joan Carrera. *Del postconcili al postprogressisme*. Barcelona: Ed. Mediterrània, 1994.
9- Càritas Andorrana. *Estatuts*. Andorra la Vella, maig 1994
10- Càritas Andorrana. *Memòria 2006*. Andorra la Vella: Andorrana, 2007

Evolució de la comunitat portuguesa a Andorra

Consideracions sobre el capital social dels portuguesos a Andorra

Magda Santos i Matias

Andorra, a partir dels anys 80, coneix un creixement significatiu del col·lectiu de portuguesos emigrats. El percentatge de portuguesos en el territori andorrà augmenta de manera exepcional a principi dels anys 90. L'any 2005 la població portuguesa s'estima d'11.294 individus, que suposa un 14% de la població total. Actualment, el col·lectiu portuguès que ha emigrat a Andorra és el conjunt poblacional que més ha contribuit al creixement demogràfic del Principat. La seva presència i volum, en els darrers vint anys, fa que sigui inqüestionable el seu pes social.

Per tal d'intentar respondre al creixent interès que la comunitat portuguesa suscita en diversos sectors andorrans i el pes sociològic que té dins la societat andorrana, el Centre de Recerca i Estudis Sociològics va promoure una investigació que pensés en la població portuguesa com un total relacionable i objectivable. L'estudi, presentat sota el títol *A que sabe um sumol a 2.000 metros de altitude? Identidade, integraçao e redes sociais dos portugueses emigrados en Andorra*, pretén, en primer lloc, elaborar un perfil sociodemogràfic d'aquest conjunt de portuguesos i, en segon lloc, analitzar-ne la situació social. D'una manera general, aquests dos àmbits d'actuació teòrica conceptualitzen l'enfocament davant del mencionat objecte d'estudi.

L'anàlisi de la situació social dels portuguesos emigrats a Andorra s'ha estructurat en tres eixos considerats fonamentals: els processos i mitjans de migració (trajectes migratoris i xarxes socials), la integració social (en els vessants economicolaboral, politicojurídic, lingüisticocultural i civicoassociatiu) i la identitat (relació amb la societat d'origen i de destí, relacions intraètniques i interètniques, etc.). El punt de trobada d'aquests eixos ens porta a una comprensió aprofundida de la integració social i dels processos identitaris d'aquesta població, a més a més d'identificar els mecanismes que regulen els fluxos migratoris entre Portugal i Andorra.

En aquest article parlarem només sobre la importància del capital social en els

processos migratoris i en la integració social, i intentarem exposar algunes de les conclusions a les quals l'estudi va arribar, específicament sobre aquesta matèria.
En relació amb els trajectes migratoris i a les xarxes socials, una de les hipòtesis establia que gran part dels emigrants té un conegut o una relació de parentesc a Andorra i que aquesta relació els ha servit d'informador i de suport en l'inici del procés migratori. Efectivament, en el conjunt d'entrevistes realitzades, aquesta situació s'ha produït en 12 dels 15 casos. També s'ha observat que com més difícils eren les condicions d'emigració per a l' individu –situació econòmica dèbil al país de origen– més forts eren els vincles de parentesc i més importància tenien els vincles d'interdependència personal en el procés d'interacció social.
D'altra banda, s'ha fet palès l'augment en aquests darrers anys d'una immigració de caràcter més solitari, sense suport de xarxes familiars preestablertes a Andorra. Sobretot es dóna en persones amb condicions econòmiques més favorables, amb un nivell d'estudi més elevat i originaris de zones menys interiors.
El capital social d'aquests migrats, encara que sigui menor al de partida, és fàcilment recuperat un cop en territori andorrà. El seu capital cultural els permet establir unes xarxes socials bastant més extenses i heterogènies.
En relació amb els trajectes migratoris, es verifica encara una forta homogeneïtat quant als llocs d'origen dels immigrants portuguesos residents a Andorra. Encara que les dades no permeten percentatges clars, es pot verificar que són poques les persones de la comunitat portuguesa que no pertanyen a les regions del nord del país, com són O Minho i Tras Os Montes. Des d'aquest punt de vista, i si entenem el capital social com un conjunt de recursos entrelligats en les xarxes socials –relacionals i familiars– accessibles i utilitzats pels individus en les seves accions (Nan Lin, 2001), es pot afirmar que els processos migratoris són fenòmens condicionats pel capital social.
En la dislocació territorial, l'existència prèvia de les xarxes socials i de grups units per llaços de parentesc o veïnatge al lloc de recepció funciona com a impuls, en el sentit d'accionar aquesta mateixa dislocació i per una altra banda proporcionar el suport necessari en els moments inicials, i actua com un amortidor social davant de la indefensió econòmica, laboral, residencial i afectiva de l'individu. Aquestes xarxes socials actuen com una espècie de guia de conducta i de resocialitzacio en un context cultural divers (de vegades, advers) que inicia el seu procés migratori.
La qüestió residencial, sobretot en l'inici del procés migratori, és un element molt important que condiciona que l'arribada del nouvingut sigui més o menys favorable. El fet de tenir familiars o amics que ofereixin allotjament, si més no durant els primers mesos, esdevé una condició gairebé *sine qua non* per decidir immigrar a Andorra. Les dificultats per trobar casa per llogar o una habitació en un hotel econòmic empitjoren la seva situació.
Així doncs, es pot afirmar que les xarxes familiars i relacionals juguen un paper decisiu pel que fa a la recerca d'un habitatge pel nouvingut.

Aquestes xarxes socials promouen nous fluxos migratoris, atrets per la fluïdesa en la circulació d'informació sobre la possibilitat de feina, recursos, béns i serveis. En el fons, tot tipus d'informació, des dels salaris oferts en determinats llocs de treball fins a l'existència d'un determinat immoble per lloguer, proporciona una inserció més fàcil per part d'aquell que inicia o projecta iniciar un procés de migració. En l'estudi efectuat, la utilització de xarxes socials en la primera feina, a excepció de dos casos, s'ha donat per part de tot els entrevistats.

Les xarxes i grups socials funcionen com a petites estructures preexistents en l'acte d'emigrar; no només permeten la supervivència del nouvingut, en reduir-li dràsticament les despeses derivades de l'emigració, sinó que també possibiliten l'existència d'un subcorrent migratori que es mou, moltes vegades, al contrari de les tendències econòmiques generalitzades. Són, sens dubte, aquests circuits socials que obren camí per a l'entrada i l'establiment de persones que no estan directament vinculades a l'oferta de mà d'obra en el país de destinació. Per això creiem que la interpretació del fenomen migratori exclusivament a través dels factors d'atracció i des d'una perspectiva excessivament economicista ens dóna una visió massa reduccionista, i que per tal de tractar aquest fenomen de forma més global s'ha d'analitzar també des de la dimensió social i cultural. L'emigració, en definitiva, no només és una decisió individual de recerca de millores i avantatges salarials, sinó que moltes vegades funciona com un procés més col·lectiu que individual.

Un altre dels eixos que aborda l'estudi és la integració social. La inserció del migrant en l'ambient receptor és vista com un procés d'integració gradual que es pot resumir en tres fases. Aquestes fases, tot i que no deixen de ser tipologies merament analítiques, constitueixen bases importantíssimes en la caracterització de determinats processos individuals i del grup en la societat d'acollida. La utilització empírica que puguem fer sobre qualsevol individu o col·lectiu emigrat no haurà de ser reduccionista o estàtica. Amb això es vol dir que un determinat individu podrà trobar-se en una determinada fase del cicle migratori mentre que el grup que el defineix podrà trobar-se en una altra fase del cicle. És a dir, que la seva lectura ha de tenir sempre en compte el desfasament entre individus i el dinamisme propi d'un cicle.

En la primera fase, la d'inscripció en la societat d'acollida, bàsicament per la relació salarial, l'immigrant és només un agent econòmic, integrat en l'esfera laboral, però vivint una situació de marginalitat relativa de la vida social, cultural, institucional i política de la societat que l'acull. Aquesta marginalització objectiva no sempre és percebuda pel migrant com a tal, perquè tendeix a percebre la seva permanència en el nou espai com una situació temporal, en què espera assolir determinades fites econòmiques. Aquesta situació temporal és interpretada com una espècie d'absència, "un parentesc físic relatiu a una vida que es desenvolupa en l'espai d'origen" (Dassetto, 1990, citat per Machado, 2002), cosa que ens porta a pensar en processos de doble marginalització.

Els hàbits de consum i la gestió del rendiment són indicadors decisius d'aquesta fase, atès que el migrant manté bases de consum practicades en la societat d'origen i destina considerables parts del seu rendiment a l'enviament de diners o a l'estalvi. En aquesta fase, els retorns són freqüents i la composició d'aquest flux migratori està integrat generalment per individus de sexe masculí, encara que puguin sorgir casos femenins.

En la segona fase es produeix una profunda transformació en el procés migratori a mesura en què l'emigrat es torna un subjecte de dret i actor social. El migrant entra de forma progressiva en l'espai i en el temps de la societat d'acollida i processa la seva sedentarització i estabilització. Les coordenades sociodemogràfiques canvien del tot un cop que la situació solitària s'altera i, gràcies al matrimoni amb autòctons o al reagrupament familiar, el migrant augmenta i diversifica les seves relacions amb la societat que l'envolta.

És el moment en què la qüestió de l'etnització de les necessitats de la segona generació guanyen terreny. Es dóna una dinàmica entre les necessitats socials i culturals del migrant i l'adquisició de noves conductes per part seva. Es defineixen recorreguts geogràfics i territoris residencials, i s'adquireixen trets de la cultura d'arribada en l'adopció de recursos lingüístics i comportamentals en l'espai públic. Des del punt de vista social i governamental de la nació d'acollida, es dóna una conscienciació que "s'han demanat braços però han vingut homes" (Dasseto, 1990, citat per Machado, 2002).

En la tercera fase, el migrant aconsegueix arribar a la plenitud com a subjecte de dret i actor social. Aquesta fase només és efectiva tres o quatre dècades després de la seva arribada. És una etapa en la qual els migrants es diferencien entre si: defineixen les formes d'adopció a la societat d'acollida i compleixen o no les estratègies de mobilitat ascendent. En aquest procés de diferenciació i d'heterogenització del flux, els uns tendeixen, més que els altres, a mobilitzar les xarxes en les seves estratègies econòmiques i a utilitzar, en una escala major o menor, les referències privilegiades de l'espai d'origen en l'adaptació al camp professional, social i polític. És, a la fi, la fase que discuteix i fa efectiva la participació política i el dret a la naturalització.

Com hem vist, tot el procés d'integració cultural és analitzat per diferents usos del capital social. El capital social que es compon per xarxes socials informals entre els individus es troba també en formes de sociabilitat distintes, com poden ser les activitats associatives, familiars, laborals o escolars. Aquestes xarxes poden afavorir, per exemple, la continuació de negocis, l'obtenció de feines per indicació de coneguts amb la finalitat d'ocupar llocs de treball disponibles, la resolució de qüestions individuals en els problemes quotidians...

La comunitat portuguesa es distingeix per la gran utilització del seu capital social en el vessant economicolaboral. És a dir, les xarxes familiars i relacionals són fonamentals en el funcionament del mercat de treball i en la seva integració. Les

xarxes socials són utilitzades en la contractació de mà d'obra i juguen un paper decisiu en el sector de la construcció civil.
Una altra forma bastant eficaç de construir una àmplia xarxa de contractes que facilita la incorporació en el mercat de treball és l'associacionisme.
En les entrevistes realitzades s'ha posat en manifest que hi ha poques formes d'associacionisme ètnic. Els diumenges, després dels actes religiosos, en les entrades de les esglésies es formen petits nuclis de persones. És un lloc de trobada privilegiat on s'intercanvien informacions i es fan contactes. Per a la resta, la dimensió cívica del viure en societat, les formes de participació en actes socials que traslladen la comunitat ha semblat confinada a expressions menors i minoritàries.
S'entén, per una altra banda, que el capital social es troba especialment entrelligat amb el capital lingüisticocultural. La llengua catalana divideix clarament les classes socials i imprimeix un estatus social de més prestigi per a qui la domina. En el conjunt d'entrevistats en l'estudi, només un terç dominava la llengua catalana. Tot i així, els individus qüestionats tenien una clara percepció de les possibilitats i els avantatges que l'ús de la llengua catalana implica.
En conclusió, podem parlar d'un accés diferenciat als béns materials i simbòlics per part de la població portuguesa, sabent que aquesta diferenciació té l'origen en les limitades xarxes socials utilitzades i del baix capital social que la caracteritza.
El capital social d'un individu depèn de la posició que aquest ocupa. Si, per una banda, els intercanvis són fàcils entre els membres de la comunitat portuguesa, aquests mateixos es revelen escassos per a les persones de posicions socials diferenciades.

Magda Santos i Matias
Llicenciada en sociologia per l'Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa de Lisboa i doctoranda al mateix centre

Els valors de la societat andorrana

Joan Micó i Ibàñez / Josepa Batalla i Salvadó

Capital social. Definicions

El capital social és un concepte relativament recent que s'ha utilitzat en diferents disciplines (sociologia, ciència política, economia) i, tot i que no s'ha arribat a una definició consensuada, fa referència a xarxes socials, normes de reciprocitat i confiança.[1] Aquestes característiques de l'estructura social afavoreixen la interacció entre els individus, faciliten la coordinació de les activitats per satisfer les seves necessitats en benefici mutu i, per tant, contribueix a la cohesió social i al benestar i al desenvolupament de la societat.

La primera definició de *capital social* va aparèixer en un llibre de Lyda Hanifan publicat l'any 1916, en el qual defineix el capital social com "aquelles substàncies tangibles [que] compten per a la majoria en la vida diària de la gent: denominades bona voluntat, companyonia, simpatia i relacions socials entre els individus i les famílies que integren una unitat social".[2]

Aquest concepte es va popularitzar a partir dels treballs de Robert Putnam, que defineix el capital social com "els aspectes de les organitzacions socials, com les xarxes, les normes i la confiança, que permeten l'acció i la cooperació per al benefici mutu (desenvolupament i democràcia)". En una obra de 1993 (*Making democracy work: civic traditions in modern Italy*) argumenta que les regions on la gent té més capital social (pertinença a organitzacions civils, interès en assumptes locals, etc.) tenen un millor desenvolupament econòmic i que la cultura civica també afavoreix un govern local més eficaç. En un llibre de l'any 2000 (*Bowling alone: The collapse and revival of American community*), Robert Putnam afirma que el capital social està disminuint als Estats Units i demostra que el descens de participació en organitzacions civils està minvant el desenvolupament de normes de confiança i de reciprocitat general i té conseqüències nega-

tives en relació amb la vitalitat democràtica i també en l'àmbit personal i comunitari.[3]

James Coleman defineix el capital social com "els aspectes de l'estructura social que faciliten certes accions comunes dels agents dins de l'estructura", i considera que es compon dels següents recursos:[4]

Les xarxes socials (vincles de parentiu, xarxes comunitàries informals, organitzacions socials, etc.), que requereixen una inversió de temps i dedicació per al seu manteniment, però que permeten obtenir beneficis en forma de fluxos de solidaritat, capacitat de defensa d'interessos i obtenció d'informació.

Les normes socials (voluntarietat, altruisme, comportament) i els drets comuns acceptats, així com les sancions que els fan efectius.

Els vincles de confiança social, que garanteix una sèrie d'obligacions i expectatives recíproques que possibiliten la cooperació; també pot incloure les relacions d'autoritat (cessió consensuada de poders a un líder, per gestionar problemes col·lectius).

Pierre Bordieu (1980) defineix el capital social com "les xarxes permanents i la pertinença a un grup que asseguren als seus membres un conjunt de recursos actuals o potencials", i per a Fukuyama (1995) el capital social és l'expectativa que sorgeix dins d'una comunitat de comportament normal, honest i cooperatiu, basat en normes comunes, compartides per tots els membres de la comunitat.

El capital social també ha estat definit per organitzacions com el Banc Mundial, com "les institucions, relacions i normes que conformen la qualitat i la quantitat de les interaccions socials d'una societat", i per l'OCDE, com "les xarxes junt amb normes compartides, valors i opinions que faciliten la cooperació dins i entre els grups".

Es pot considerar que el concepte de capital social sorgeix com a reacció al pensament econòmic clàssic i neoclàssic, que considera la societat com una sèrie d'individus independents, amb objectius particulars que competeixen en el mercat, mentre que des de la perspectiva del capital social les persones utilitzen els recursos socials per aconseguir, mitjançant la cooperació mútua, objectius que serien difícils d'assolir.

Des de l'àmbit econòmic es considera que el capital social és una variable important en relació amb el creixement econòmic i el desenvolupament. Així, tot i que fa referència a una realitat menys tangible que el capital físic (béns materials) o el capital humà (coneixements), el capital social també és decisiu per a l'activitat productiva, la satisfacció de necessitats personals i el desenvolupament comunitari. Es considera que el capital social és una acumulació de diferents tipus d'actius socials, psicològics, culturals, institucionals, etcètera que augmenten la quantitat (o la probabilitat) d'un comportament cooperatiu mútuament beneficiós per a les persones que el posseeixen i per a la societat en general.[5] Així, cal considerar el capital social juntament amb els altres tipus de capital (físic, natural i humà) a

l'hora d'analitzar el desenvolupament econòmic d'un país o una regió, de manera que perquè aquest progrés es produeixi o sigui sostenible cal una bona combinació dels diferents tipus de capital, tot i que cal destacar que el capital social està molt més lligat amb el capital humà que amb els altres.
Entre les principals crítiques que han formulat a aquest concepte de capital social alguns autors (Harriss i De Renzio,1997), destaquen que l'existència de xarxes i normes que afavoreixen l'intercanvi econòmic no sempre garanteix que això afavoreixi la democràcia; que el capital social no sempre és positiu (hi ha xarxes i organitzacions com les màfies), i que el concepte de capital social és imprecís, ja que s'utilitza en referència a diversos aspectes (vincles familiars, normes socials, organitzacions socials, relacions entre societat civil i Estat, etc.).

Classificacions

Segons l'àmbit que abasta, el capital social pot ser individual (xarxa de relacions útils que té una persona mitjançant les quals pot obtenir avantatges i beneficis), empresarial (conjunt de recursos mobilitzats mitjançant una xarxa de relacions socials que proporcionen avantatges competitius), comunitari (capacitat que tenen els individus que formen part de xarxes o grups socials d'actuar com un col·lectiu per assolir objectius i beneficis definits en comú) i públic (xarxes de relacions entre les organitzacions estatals i els agents econòmics i socials que ajuden a realitzar les tasques d'una forma més eficaç).
També se sol classificar el capital social en tres categories: *bonds* o xarxes vincle (relacions entre membres homogenis, basades en un sentit d'identitat comuna, com la família, els amics més propers i la gent que comparteix una cultura o pertany a una comunitat), *bridges* o xarxes pont (relacions entre membres més heterogenis i que pertanyen a diferents comunitats, com coneguts, amics distants i associacions) i *linkages* (relacions amb persones o grups situats més amunt o més avall en l'escala social).[6]
Putnam distingeix entre els vincles oberts, que fan de pont (*bridging*), dels vincles tancats, que uneixen els iguals (*bonding*).

Indicadors de capital social

El fet de no ser un element tangible i que la definició sigui multidimensional dificulta la quantificació del capital social. A més, també es plantegen interrogants sobre la possibilitat de mesurar una característica comunitària a partir de les dades que descriuen les accions i les opinions dels individus, ja que alguns autors consideren que el capital social col·lectiu no és la simple suma dels diferents capitals socials individuals.
Tot i això, per mesurar el capital social se solen utilitzar indicadors indirectes subjectius d'algunes de les seves dimensions, principalment indicadors sobre la confiança social (confiança en la gent i en les institucions) i sobre la participació de les

persones en organitzacions. De fet, hi ha una estreta relació entre aquestes dues dimensions del capital social, ja que quan la gent participa més en organitzacions voluntàries es coneix millor i confia més en els altres membres, de manera que com més gran sigui la xarxa d'organitzacions voluntàries que cooperen entre elles, hi haurà un nombre més gran de persones que confien entre elles, tot i que també es podria considerar la relació en l'altra direcció, és a dir que les persones que confien més en els altres són les que més participen en organitzacions voluntàries.[7]

1) Confiança

Molts estudis demostren que un alt grau de confiança social redueix els costos de les transaccions i facilita el flux d'informació. La confiança afavoreix la cooperació sense la intervenció directa del poder o del mercat, i per tant contribueix al manteniment de l'ordre social i també del capital social.

En l'Enquesta mundial de valors (World Values Survey)[8] es demana, d'una banda, per la confiança en general envers la gent i envers alguns grups específics de gent, i de l'altra, la confiança en diferents institucions:

- "En general, diria que es pot confiar en la majoria de la gent o que s'ha d'anar amb molt de compte quan es tracta amb gent?"
- "Pensa que la majoria de les persones s'aprofitarien de vostè si poguessin, o que tractarien de ser justes?"
- "Em podria dir en cada cas si vostè confia del tot en la gent d'aquest grup, hi confia una mica, no hi confia gaire o no hi confia gens?: En la seva família / el seu veïnat / les persones que coneix personalment / les persones que coneix per primera vegada/ gent d'una altra religió /gent d'una altra nacionalitat"
- "Per a cadascuna de les següents organitzacions, em podria dir quina confiança hi té: molta confiança, bastant confiança, poca confiança o cap confiança?: L'Església / la premsa / la televisió / els sindicats / la policia / el Consell General (el parlament) / el Govern / els partits polítics / els funcionaris / les principals empreses / les organitzacions mediambientals / les organitzacions de dones / les organitzacions caritatives o humanitàries / la Unió Europea / les Nacions Unides".

2) Associacionisme

El nivell d'associacionisme és l'altra variable que se sol utilitzar per mesurar el capital social. Es considera que les relacions de xarxa milloren l'eficàcia de la societat ja que faciliten accions col·lectives coordinades. En l'Enquesta mundial de valors s'inclou també aquesta pregunta:

- "Per a cadascun dels següents tipus d'organitzacions voluntàries, em podria dir si és un membre actiu, un membre inactiu o no és membre d'aquest tipus d'organització?: Església o organització religiosa / esport o organització lúdica / art, música o organització educativa / sindicat / partit polític / organització mediam-

biental / associació de professionals / organització humanitària o caritativa / associació de consumidors"
Ara bé, cal tenir en compte els problemes i les limitacions que comporta aquest indicador, ja que no es pot saber si mesura el capital social general o només les relacions i interaccions en grups petits. D'altra banda aquesta pregunta no acaba d'indicar en quin grau hi participen les persones que es consideren membres actius: algunes poden ser sòcies sense participar-hi activament (només pagant una quota); és a dir, que no permet mesurar específicament la intensitat ni la freqüència de la participació.

3) Xarxes socials
Una altra forma de mesurar el capital social és mesurar la quantitat de xarxes que té una persona i la força dels enllaços en la xarxa, però això és força complicat de realitzar i no hi ha un qüestionari estandarditzat per mesurar d'aquesta manera el capital social.

L'article de Marta Portela i Isabel Neira inclou un exemple de com es poden utilitzar els indicadors per analitzar la influència del capital social en el creixement econòmic. Per mesurar el capital social en tretze països de la Unió Europea utilitza els indicadors de confiança social (percentatge de persones que diuen que es pot confiar en la gent) i pertinença a associacions (percentatge de persones que són membres actius o inactius d'alguna de les associacions) obtinguts de l'Enquesta mundial de valors, que tot i que no reflecteixen totes les dimensions del capital social, són les variables més representatives utilitzades en investigacions sobre aquest tema. D'altra banda, utilitza el producte interior brut (PIB) per càpita (calculat com la relació entre el PIB en milers de dòlars i la població) com a indicador del desenvolupament econòmic del país, i per quantificar el capital humà utilitza la proporció de persones que tenen estudis de nivell superior al secundari. A partir d'aquests indicadors proposa un model economètric que planteja la influència que té la variable del capital humà i les variables de capital social en el PIB per càpita. Els resultats corroboren la hipòtesi que el capital social repercuteix en el creixement econòmic de forma similar com ho fa el capital humà (mostra la influència positiva i significativa de les variables del capital social i del capital humà en el creixement econòmic). Aquestes dades indicarien que cal afavorir les xarxes socials per augmentar la confiança general, cosa que repercuteix en el desenvolupament del país.

Indicadors del capital social d'Andorra

Tot seguit es presenten els indicadors del capital social que es recullen en l'Enquesta mundial de valors a Andorra, si bé caldrà fer més anàlisis d'aquests resultats que tinguin en compte els diferents models teòrics i la seva multidimensionalitat.

1) Confiança

"En general, diria que es pot confiar en la majoria de la gent o que s'ha d'anar amb molt de compte quan es tracta amb gent?"

	Freqüència	Percentatge
Es pot confiar en la majoria de la gent	200	20,0
S'ha de d'anar amb molt de compte	795	79,2
No contesta	5	,5
No sap	3	,3
Total	1003	100,0

Un 20% de la població es mostra confiada en general amb els altres, mentre que la majoria (79%) pensa que s'ha d'anar amb compte.

En la mateixa pregunta realitzada a Espanya (any 2000), un 33% de la població declarava que es podia confiar en la gent, davant el 64% que considerava que calia ser prudent, mentre que a França (any 1999) un 21% pensava que es podia confiar en la majoria de la gent i un 75% deia que cal anar amb compte. A Portugal (any 1999) la proporció de població que confia en la gent és inferior: un 11% pensava que s'hi pot confiar mentre que el 87% considerava que cal anar amb compte. A Luxemburg un 24,9% pensa que s'hi pot confiar, davant el 70,9% que diu que cal tenir prudència. En el conjunt d'Europa, destaca que als països nòrdics (Noruega, Suècia, Finlàndia, Dinamarca i Països Baixos) la majoria de la població afirma que es pot confiar en la gent (*Banco de Datos ASEP/JDS. http://www.jdsurvey.net*).

La confiança interpersonal i les orientacions culturals associades estan relacionades amb el desenvolupament econòmic i amb l'estabilitat democràtica. Les dades de l'Enquesta mundial de valors de 1990 mostren una alta correlació positiva entre la confiança interpersonal i el funcionament de les institucions democràtiques en tot el món (en la majoria de les democràcies estables almenys un 35% de la població expressa l'opinió que es pot confiar en la majoria de la gent).[9]

Les respostes varien en funció de les característiques de les persones. Destaca que els homes, les persones amb estudis universitaris, els professionals i tècnics i les que es consideren d'esquerra i no religioses o atees diuen en una proporció més alta que es pot confiar en la majoria de la gent. En funció de l'edat, la nacionalitat o la classe social, tot i que hi ha diferències (els més joves, les persones de nacionalitat portuguesa i de classe obrera o baixa són les que diuen en més proporció que cal anar amb compte), no s'observa una relació estadísticament significativa.

"Em podria dir en cada cas fins a quin punt confia en la gent d'aquests diferents grups?"

	Hi confia del tot	Hi confia	No hi confia gaire	No hi confia gens	No sap
La seva família	83,0%	14,5%	1,7%	,7%	,1%
El seu veïnat	4,2%	47,0%	32,8%	15,7%	,3%
Persones que conceix personalment	22,8%	67,5%	7,4%	2,2%	,1%
Persones que conceix per primera vegada	1,1%	25,2%	34,8%	38,6%	,3%
Gent d'una altra religió	3,1%	71,4%	15,1%	8,4%	2,0%
Gent d'una altra nacionalitat	3,5%	76,1%	13,3%	5,1%	2,0%

Malgrat que la majoria de la població manifestava en una pregunta anterior que no es pot confiar en la gent en general, en demanar per grups específics es matisa aquesta afirmació, ja que la majoria confia en la gent més propera. Així, la família és el grup al qual més confiança es té (un 98% confia en la família: un 83% hi confia del tot i un 15% hi confia), seguit de les persones que es coneixen personalment (un 23% hi confia del tot i un 67% hi confia). També destaca que un 76% diu que confia en la gent d'una altra nacionalitat (a més d'un 4% que hi confia del tot) i un 71% confia en la gent d'una religió diferent (un 3% també hi confia del tot). Les dades s'han d'interpretar en el context andorrà, amb una gran presència de persones de diferents orígens i nacionalitats i on la població nativa és minoritària, però també pot haver-hi en aquesta resposta un component de *correcció política*, en el sentit de no declarar un rebuig que pugui semblar discriminatori envers aquests col·lectius de persones (que tampoc són rebutjats com a veïns). En relació amb el seu veïnat, un 4% hi confia del tot i un 47% hi confia (en conjunt, més de la meitat de la població hi confia). D'altra banda, la desconfiança es manifesta clarament en relació amb les persones que es coneix per primera vegada, ja que un 73% afirma que no hi confia gaire o gens.

És a dir, que tot i que hi ha una desconfiança envers els altres en general, sí que es confia en les persones concretes –especialment en les més properes, encara que tinguin idees o estils de vida diferents–, mentre que la desconfiança es concreta en les persones que no es coneixen.

Les respostes sobre la *confiança en la família* no mostren relacions significatives en funció de les diferents variables sociodemogràfiques, ja que en tots els casos és majoritària la confiança.

Pel que fa a la *confiança envers el veïnat*, s'observa que augmenta entre les persones de més edat, de manera que només hi confien un 33% dels que tenen entre 18 i 24 anys i un 45% dels que tenen entre 25 i 34 anys, però els grups de més

edat hi confien majoritàriament (augmenta fins al 67% dels majors de 65 anys). En funció del nivell d'estudis, s'observa que les persones amb estudis primaris són les que confien en menor proporció en els veïns, mentre que tant els que no tenen estudis finalitzats com els que tenen estudis universitaris hi confien en més proporció. Per ocupacions, els propietaris, directius o comandaments intermedis i els professionals o tècnics són els que manifesten més confiança amb el seu veïnat, així com les persones de nacionalitat andorrana, francesa o del grup d'altres nacionalitats. Per a la resta de variables analitzades no s'observen diferències estadísticament significatives.

En relació amb *les persones que coneixen personalment*, només destaca que les persones de nacionalitat andorrana i francesa i de classe alta o mitjana, així com les no religioses o atees, són les que amb major percentatge hi confien.

La confiança envers *la gent que coneixen per primera vegada* és més alta entre els homes que entre les dones (30% i 22%, respectivament), entre les persones amb estudis universitaris (37%), els professionals o tècnics i els treballadors de la indústria i la construcció, les persones del grup d'altres nacionalitats (malgrat que la relació no és significativa) i les no religioses o atees.

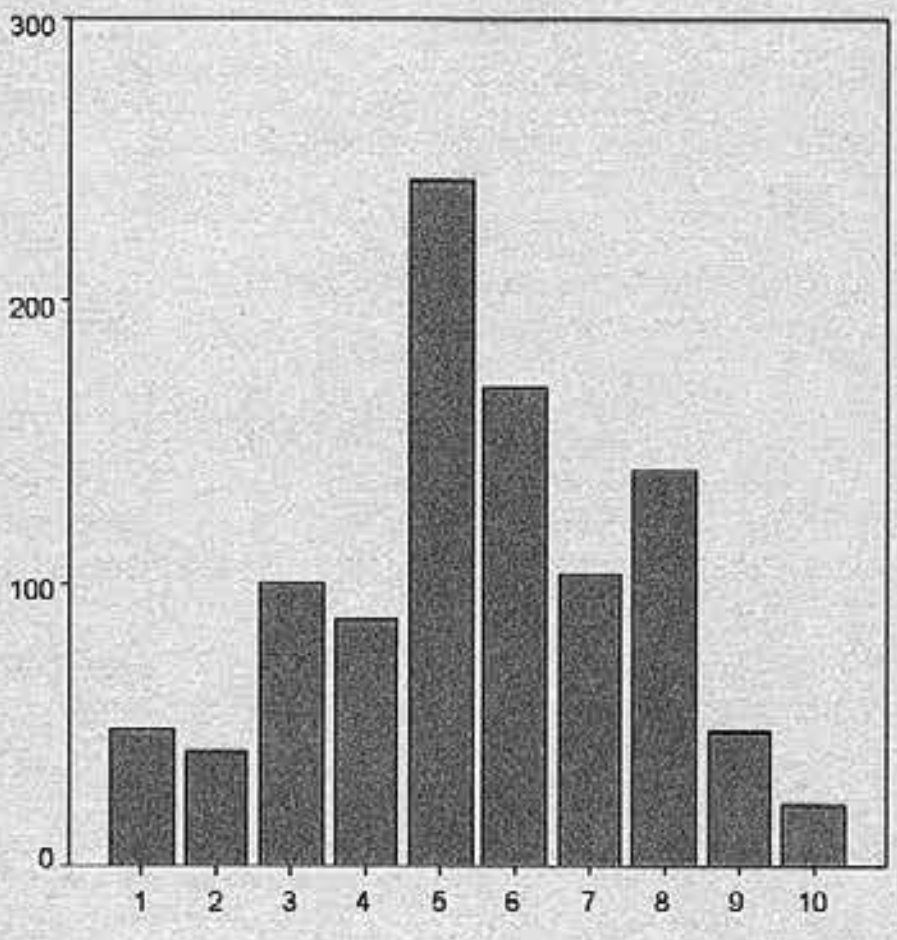
Sobre la confiança envers *la gent d'una altra religió,* es detecten diferències significatives en funció de l'edat (mostren més confiança les persones d'entre 45 i 64 anys) i l'ocupació (més confiança entre els propietaris, directius i comandaments intermedis), i de la religiositat (les persones atees són les que menys confien en gent d'una altra religió), mentre que en funció del nivell d'estudis (tot i que hi confien més les persones amb estudis universitaris) i per a la resta de variables, no són significatives.

Finalment, tot i que s'observen algunes diferències en relació amb la confiança envers *la gent d'una altra nacionalitat* entre els diferents grups de població, estadísticament no són significatives.

"Pensa que la majoria de les persones s'aprofitarien de vostè si poguessin, o que tractarien de ser justes?" (escala entre 1 "les persones intentarien aprofitar-se de vostè" i 10 "les persones tractarien de ser justes")

	Freqüència	Percentatge
1	49	4,8
2	40	4,0
3	101	10,0
4	87	8,7
5	243	24,2
6	170	17,0
7	103	10,3
8	140	14,0
9	47	4,7
10	21	2,1
No sap	1	,1
No contesta	1	,1
Total	1003	100,0

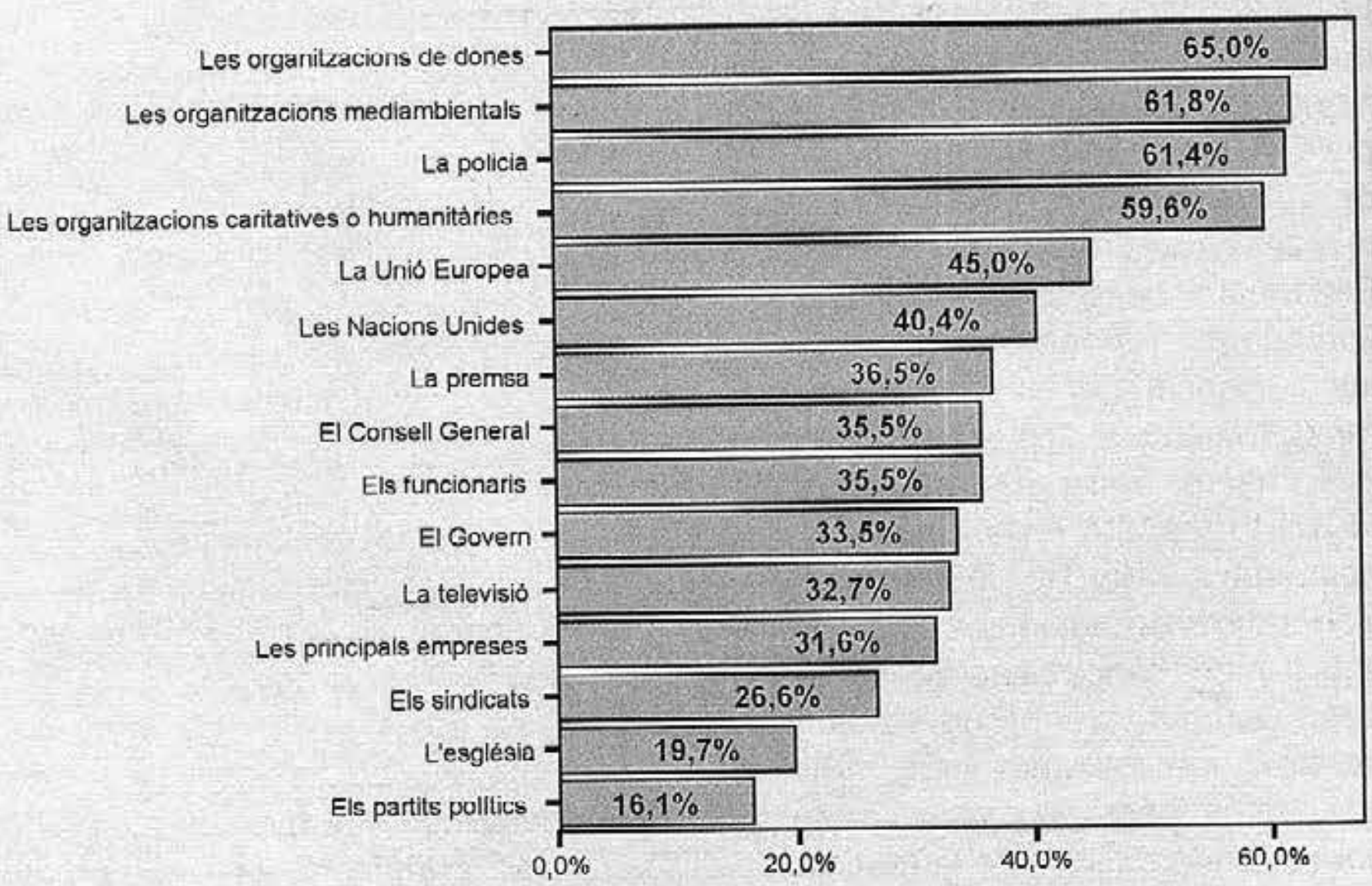
La mitjana en una escala entre 1 (creu que la majoria de les persones s'aprofitarien si poguessin) i 10 (creu que les persones tractarien de ser justes), és de 5,49, és a dir que es troba en el punt mig de les dues opcions.

En funció de les característiques sociodemogràfiques de la població, les diferències no es poden considerar significatives; destaca una mitjana més baixa entre els portuguesos (4,87) i més alta en el grup d'altres nacionalitats (6,01). D'altra banda, s'observa una relació amb la pregunta sobre la confiança en la gent: mentre que la mitjana de les persones que pensen que cal anar amb molt de compte és més baixa (5,12), la mitjana de les persones que creuen que es pot confiar en la majoria de la gent és de 6,82, és a dir tendeixen a creure en major proporció que la majoria de les persones tractarien de ser justes.

"Podria dir quina confiança té en cadascuna de les següents organitzacions?"

	Molta o bastant	Poca o gens	Ns/Nc
L'església	19,7%	80,1%	,3%
La premsa	36,5%	63,2%	,3%
La televisió	32,7%	67,3%	,0%
Els sindicats	26,6%	70,5%	2,9%
La policia	61,4%	38,1%	,5%
El Consell General	35,5%	62,2%	2,3%
El Govern	33,5%	65,3%	1,2%
Els partits polítics	16,1%	82,8%	1,1%
Els funcionaris	35,5%	63,6%	,8%
Les principals empreses	31,6%	67,5%	,9%
Les organitzacions mediambientals	61,8%	37,1%	1,1%
Les organitzacions de dones	65,0%	32,4%	2,6%
Les organitzacions caritatives o humanitàries	59,6%	39,9%	,6%
La Unió Europea	45,0%	53,0%	2,1%
Les Nacions Unides	40,4%	57,9%	1,7%

En les darreres dècades, en la majoria dels països occidentals s'observa una tendència descendent de la confiança en el govern i en els líders polítics. Segons Inglehart, la disminució de la confiança en el govern forma part de l'erosió més general del respecte a l'autoritat que s'està produint en la majoria de les societats industrials avançades, vinculada amb els processos de modernització i postmodernització. Així, mentre que disminueix la confiança en l'autoritat política, augmenta el nivell de confiança en moviments relacionats amb la protecció del medi ambient. Els postmaterialistes donen la seguretat econòmica per suposada, fins al punt que influeix poc en el seu benestar subjectiu, i transfereixen la seva preocupació a altres aspectes de la vida com la política i la qualitat de l'entorn físic i social (manifesten nivells més baixos de satisfacció amb el seu entorn i avaluen la política amb criteris més exigents). El sorgiment dels valors postmaterialistes s'inscriu dins un gir postmodern més general que està transformant els criteris amb els quals la població de les societats industrials avançades avalua la gestió dels governs. Això condueix a la paradoxa que la població d'aquestes societats avançades, democràtiques, estables i pròsperes no mostren nivells més alts de satisfacció amb els seus sistemes polítics que la població dels països autoritaris i pobres; al contrari, mostren menys confiança amb els seus líders i institucions polítiques, precisament perquè és una població més exigent i crítica.

Percentatge de confiança en les organitzacions (molta+bastant)

En relació amb les institucions i organitzacions per les quals s'ha demanat, destaca que les que obtenen una major confiança són organitzacions no governamentals (de dones, mediambientals, humanitàries), que juntament amb la policia són les que ocupen els primers llocs (entre un 60% i un 65% hi confien molt o bastant). Les organitzacions supranacionals com la Unió Europea i les Nacions Unides obtenen la confiança del 45% i del 40% de la població, respectivament. Es pot distingir un tercer grup d'organitzacions en les quals confia molt o bastant aproximadament un terç de la població (entre un 32% i un 36%), que són els mitjans de comunicació (premsa i televisió) i les institucions polítiques (Consell General, Govern) i els funcionaris, juntament amb les principals empreses. Només un 27% de la població confia en els sindicats, i en menor proporció declara confiar molt o bastant en l'Església (20%) i els partits polítics (16%).

Comparant-ho amb els països de l'entorn, s'observa que la població d'Andorra confia en menor proporció en la majoria de les organitzacions esmentades (excepte en les ONG...), però sobretot en relació amb l'Església, destaca la poca confiança que hi tenen les persones, mentre que per a la població de Portugal és la institució que inspira més confiança (80%).

Comparació del grau de confiança en les organitzacions (% molta+bastant)

	Andorra 2005	Espanya 2000	França 1999	Portugal 1999	Luxemburg 1999
L'Església	19,7%	41,7%	44,2%	80,1%	45,9%
La premsa	36,5%	40,0%	35,3%	63,4%	43,2%
La televisió	32,7%	38,0%	--	--	--
Els sindicats	26,6%	30,9%	33,4%	42,9%	46,8%
La policia	61,4%	61,4%	65,5%	64,3%	69,8%
El Consell General (Parlament)	35,5%	46,7%	38,8%	42,9%	56,2%
El Govern	33,5%	42,9%	--	--	--
Els partits polítics	16,1%	26,2%	--	--	--
Els funcionaris (Servei civil)	35,5%	39,8%	44,7/	47,6%	53,9%
Les principals empreses	31,6%	41,3%	45,2	48,3%	35,7%
Les organitzacions mediambientals (moviment ecologista)	61,8%	56,8%	--	--	--
Les organitzacions de dones (moviments feministes)	65,0%	44,4%	--	--	--
Les organitzacions caritatives o humanitàries	59,6%	--	--	--	--
La Unió Europea	45,0%	50,5%	45,4%	59,8%	52,7%
Les Nacions Unides	40,4%	49,3%	49,9%	62,1%	55,1%

Font: Banco de Datos ASEP/JDS. "Los estudios de valores 1981-2004" *http://www.jdsurvey.net*

Les dones, la gent de més edat i amb estudis primaris o sense estudis confien en major proporció en l'Església que els homes, els joves i les persones amb més formació. També és significativa la relació amb la posició en l'escala ideològica, ja que augmenta la confiança en l'Església entre les persones de centre i de dreta, i també hi confien més les persones que es declaren religioses que les no religioses i atees.
En relació amb la confiança amb la premsa, les diferències observades en funció de les variables sociodemogràfiques i ideològiques no són significatives, i pel que fa a la confiança amb la televisió, només destaca una major proporció de persones que hi confien entre les que es consideren de classe alta o mitjana, de centre-esquerra o centredreta, i religioses.
Els sindicats desperten més confiança entre els homes, la població més jove i amb estudis universitaris, així com en els professionals i tècnics i els treballadors de la indústria i la construcció, les persones que es consideren d'esquerra i les no religioses i atees.
La confiança envers la policia és més alta entre les persones majors de 45 anys, amb estudis primaris, secundaris o sense estudis, els propietaris, directius o comandaments intermedis i el personal administratiu, els treballadors del comerç, restauració o serveis personals, les persones de dreta o centredreta i religioses.
Pel que fa al Consell General, diuen en major proporció que hi confien molt o bastant els homes, les persones majors de 45 anys, els propietaris, directius o comandaments intermedis i els professionals o tècnics. També hi tenen major confiança les persones de classe alta o mitjana-alta, de dreta o centredreta i les que es consideren religioses.
El Govern també obté més confiança entre els homes, les persones majors de 45 anys, de classe alta o mitjana-alta, de dreta o centredreta i les que es consideren religioses.
En augmentar l'edat s'observa una tendència a tenir més confiança envers els partits polítics, fins a arribar als majors de 65 anys, on torna a disminuir. En funció del nivell d'estudis destaca que els que tenen més confiança en els partit polítics són els que tenen estudis de formació professional o primaris incomplets, mentre que els que tenen estudis universitaris són els que menys hi confien. Per ocupacions, els propietaris, directius i comandaments intermedis són els que declaren una major confiança, així com les persones de classe alta o mitjana-alta, les persones de dreta (encara que la relació no resulta significativa estadísticament) i les religioses.
Tot i que els homes i la gent gran són els que diuen en major proporció que confien en els funcionaris, la relació no és significativa, i en funció del nivell d'estudis, les persones amb estudis universitaris i les que tenen estudis primaris incomplets són les que en major proporció hi confien. També hi ha percentatges més alts entre els professionals i tècnics i entre les persones no ocupades (jubilats, mestresses de casa, estudiants), entre les persones de classe alta i mitjana-alta i de dreta (encara que la relació no és significativa) i entre les persones que es declaren atees.

Les persones que confien en major proporció en les principals empreses són els homes, els majors de 45 anys, amb estudis secundaris o de formació professional, els propietaris, directius i comandaments intermedis, els treballadors de la indústria i la construcció i les persones no ocupades, així com les persones de classe alta i mitjana-alta i de dreta (encara que la relació no és significativa), i les que es consideren de centre i de dreta.
No hi ha una relació significativa pel que fa a la confiança en les organitzacions mediambientals en funció de l'edat o el sexe, però sí que s'observa que hi tenen més confiança les persones amb estudis secundaris, formació professional o universitaris, les persones de classe alta i mitjana-alta i de dreta (encara que la relació no és significativa), les que es consideren d'esquerra o de centreesquerra i no religioses o atees.
Les dones diuen en major proporció que tenen molta o bastant confiança en les organitzacions de dones, així com les persones amb estudis secundaris, formació professional o universitaris, els propietaris, directius o comandaments intermedis, els professionals o tècnics i les persones no ocupades, a més de les persones que es consideren d'esquerra.
Les organitzacions caritatives o humanitàries desperten major confiança entre les dones i les persones més grans, així com les que tenen estudis universitaris, els propietaris, directius o comandaments intermedis, els professionals o tècnics i les persones no ocupades, i també entre les persones de classe alta i mitjana-alta i d'esquerra (encara que en aquest cas la relació no és significativa).
El perfil de les persones que tenen més confiança envers la Unió Europea i les Nacions Unides és el mateix: els més joves i els que tenen entre 45 i 64 anys, les persones amb estudis secundaris, formació professional o universitaris, els propietaris, directius i comandaments intermedis, els professionals o tècnics i les persones no ocupades, les persones de classe alta i mitjana-alta i les que es consideren de dreta o de centreesquerra.

2) Associacionisme

"Vostè és membre de les següents organitzacions?"

	No és membre	Membre inactiu	Membre actiu
Església o organització religiosa	64,8%	23,4%	11,8%
Esport o organització lúdica	52,3%	15,9%	31,8%
Art, música o organització educativa	60,0%	17,1%	22,9%
Sindicat	89,8%	7,9%	2,4%
Partit politic	90,5%	6,6%	2,9%
Organització mediambiental	85,7%	8,8%	5,5%
Associació de professionals	83,2%	7,2%	9,6%
Organització humanitària o caritativa	77,6%	9,7%	12,7%
Associació de consumidors	92,5%	4,1%	3,4%
Altres organitzacions	98,7%	,1%	1,2%

La majoria de la població no és membre de les diferents organitzacions per les quals s'ha demanat. Destaca la proporció més alta de persones que són membres de l'Església o d'organitzacions religioses, d'organitzacions d'art, música o educatives i d'organitzacions esportives o lúdiques. Tot i això les persones que declaren que pertanyen a l'Església o organitzacions religioses se'n consideren majoritàriament membres inactius, mentre que les persones que pertanyen a alguna organització esportiva o lúdica, a organitzacions d'art, música o educatives, o a organitzacions humanitàries o caritatives en són sobretot membres actius. Les organitzacions que tenen menys membres entre la població (entre un 8% i un 10%) són els sindicats, partits polítics i les associacions de consumidors.

Són *membres de l'església o d'una organització religiosa* en major proporció les dones, les persones de més edat, les que tenen nivells més baixos d'estudis, de nacionalitat portuguesa o del grup d'altres nacionalitats, les que es consideren de dreta o centredreta, i evidentment les que són religioses.

Entre les persones que pertanyen a una *organització lúdica o esportiva* destaquen els homes, les persones més joves, amb més nivell d'estudis i de classe alta o mitjana-alta. Aquest perfil també es correspon a les persones que són membres d'alguna *organització d'art, música o educativa*.

Els membres dels *sindicats* són en major proporció homes, entre 25 i 54 anys, amb estudis secundaris o universitaris, professionals i tècnics, que treballen en l'administració pública, de nacionalitat andorrana i que es consideren d'esquerra, i els membres de *partits polítics* també són sobretot les persones de nacionalitat andorrana, que treballen a l'administració pública, que es consideren d'esquerra i de classe mitjana-alta.

Les persones que pertanyen a *organitzacions mediambientals* són en major proporció les que tenen més nivell d'estudis, de nacionalitat andorrana i ideològicament d'esquerra, i per a la resta de variables sociodemogràfiques les diferències no són significatives.

En les *associacions professionals* destaca la presència en major proporció d'homes, en edat laboral, amb nivells més alts d'estudis, els que treballen com a autònoms, els professionals, empresaris o gerents, de nacionalitat andorrana i de classe alta o mitjana-alta.

D'altra banda, les dones, majors de 35 anys, amb nivells alts d'estudis, professionals, empresàries o gerents, de nacionalitat andorrana i de classe alta i mitjana-alta són membres de les *organitzacions humanitàries i caritatives* en major proporció que els altres grups de població.

Pel que fa a les *organitzacions de consumidors*, destaca que en són membres sobretot les persones amb estudis secundaris o formació professional i de nacionalitat andorrana o portuguesa, però per a la resta de variables no hi ha diferències significatives.

En relació amb *altres organitzacions* esmentades per les persones enquestades, només un 1% ha dit ser-ne membre; es tracta principalment d'organitzacions culturals o de residents (Centre de la Cultura Catalana, Unió de Francesos a l'Estranger...), associacions que representen determinats grups socials (associacions de dones, SomcomSom) o organitzacions de protecció dels animals (Laika).

Joan Micó i Ibàñez
Sociòleg i director del Centre de Recerca Sociològica (CRES) de l'Institut d'Estudis Andorrans, i

Josepa Batalla i Salvadó
Sociòloga i investigadora del CRES

Notes

1- Lisakka, L. (2007) "Medición del capital social y aplicaciones". *Capital social: factor de competitividad y desarrollo social.* Cursos de verano. Universidad del País Vasco – EUSTAT. [*http://www.eustat.es/document/datos/CV07_04.pdf*]

2- OECD Insights: *Human Capital.* [*http://www.oecd.org/dataoecd/36/6/37966934.pdf*]

3- Alguns crítics assenyalen que no s'està produint un declivi comunitari sinó una substitució per nous actors (grups ecologistes, feministes, ONG, etc., que a més d'existir en el món real també existeixen virtualment a través d'Internet, on creen noves comunitats de gent que comparteixen interessos, tot i que en alguns casos no es coneixen físicament), però Putnam considera que aquestes associacions no comparteixen vincles interpersonals i que per tant no són comparables a les formes comunitàries tradicionals.
Maya Jariego, I. (2002) "En busca del mundo perdido (El declive de la comunidad o el auge de comunidades personales)". *Araucaria. Revista Iberoamericana de Filosofía, Política y Humanidades.* Núm. 7. [*http://www.institucional.us.es/araucaria/nro7/rese7_2.htm#_edn1*]

4- Alberdi, J; Pérez de Armiño, K. (2000) "Capital social". *Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo.* [*http://dicc.hegoa.efaber.net/listar/mostrar/29*]

5- Portela, M.; Neira, I. (2003) "Capital social: las relaciones sociales afectan al desarrollo". *Colección de Documentos. El Desarrollo y sus Dimensiones.* Institut Internacional de Governabilitat de Catalunya. [*http://www.iigc.org/documentos/?p=30106*]
En aquest article s'explica que el capital social com el capital físic i humà és un recurs en el qual es poden invertir altres recursos amb l'expectativa de beneficis futurs; pot ser un substitut (pot compensar la carència de capital financer o humà establint bones relacions) o un complement d'altres recursos (per si sol no és suficient per al desenvolupament); necessita manteniment (les relacions socials requereixen renovació o confirmació periòdica) i no es deprecia amb la utilització, sinó que millora (es deteriora si no s'utilitza); es pot utilitzar per a determinats propòsits (d'informació, consell, etc.); es pot transformar en altres classes de capital; i expressa una relació (relacions de confiança i cooperació cívica). En canvi, es diferencia dels altres capitals que és més difícil de veure i mesurar, i és molt més difícil de construir mitjançant intervencions externes (requereix una infraestructura social eficient i un coneixement de les pràctiques locals).

6- OECD Insights *Human Capital.* [*http://www.oecd.org/dataoecd/36/6/37966934.pdf*]

7- Schwieren, C. "El mesurament d'indicadors subjectius en estadístiques socials." [*http://www10.gencat.net/drep/binaris/mesurament_tcm112-43885.pdf*]

8- Enquesta que es realitza periòdicament a més de 80 països de tot el món per mesurar el canvi de valors de les societats. En l'onada de l'any 2005, Andorra hi ha participat per primer cop.

9- Inglehart, R. *Modernización y posmodernización: El cambio cultural, económico y político en 43 sociedades.* Madrid: CIS – Siglo XXI, 2001.

Bibliografia

Bourdieu, P. (1980) "Le capital social, notes provisoires" *Actes de la recherche en sciences sociales*, gener, p. 2-3.

Coleman, J. S. (1988) "Social Capital in the Creation of Human Capital" *American Journal of Sociology*, vol. 94, suplement, p. 95-120.

Fukuyama, F. (1995) "Social Capital and the Global Economy" *Foreign Affairs*, vol. 74, núm. 5, p. 89-103.

Hanifan, L. (1916) "The Rural School Community Center" *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 67: 130-138.

Harriss, J.; De Renzio, P. (1997) "An Introductory Bibliographic Essay". A: Harriss, J. (ed.), "Policy Arena: 'Mising Link' or Analytically Missing: The Concept of Social Capital". Monogràfic de *Journal of International Development*, vol. 9, núm. 7, p. 919-938.

Putnam, R.; Leonardi, R.; Nanetti, R. (1993) *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*, Princeton University Press, Princeton.

Cultura i llengua, bases de la societat andorrana

Teresa Cabanas i Piera
Arnau Colominas i Navarro

El nostre és potser un petit país en territori, en extensió o en recursos, però no ho és pas en cultura. Les nostres tradicions i costums estan d'allò més arrelats a la nostra terra i a la nostra gent. Potser, sovint, ens queixem de la poca varietat o qualitat dels actes culturals que es fan a Andorra, però de ben segur que si ho comptem en proporció als nostres habitants i ho comparem amb altres grans ciutats més o menys veïnes nostres, ens n'endurem una bona impressió. Passa el mateix amb el nombre d'associacions que vetllen per promocionar i perpetuar la nostra cultura.

Al llarg dels anys, Andorra ha nodrit els seus ingressos a base de les seves peculiaritats. A principi de segle, la gent que venia al país a fer turisme eren els afeccionats a l'excursionisme i el senderisme. L'oferta ha anat creixent: va ser el turisme que venia a gaudir d'uns dies d'esquí en un entorn immillorable i a la vora de les grans ciutats de l'entorn, o els turistes dedicats a les compres, que venien a trobar peces que als països veïns no hi eren o eren molt més cares, o pel nostre patrimoni romànic, tan destacable. Posteriorment és l'oci i el termalisme, i tot envoltat de la nostra peculiaritat, el fet de ser una societat de muntanya, que conserva (encara) els seus orígens i la seva manera de ser pròpia. Però quant de temps durarà això?

Del petit comerç familiar hem passat a franquícies de multinacionals, dels hotels de cinc habitacions a hotels de luxe que en tenen centenars, tot plegat en un món globalitzat que no para d'igualar-nos als altres i la nostra societat se'n ressent.

A totes les cases d'Europa podem trobar avui en dia la mateixa tauleta de nit d'Ikea; nosaltres ja no duem barretina però sí uns texans de la marca de moda, igual que ho fa un belga o un danès, però encara ens queda un bocí del que no és tan material, del que és més personal i alhora col·lectiu. La nostra cultura, i sobretot la

nostra llengua, és un gran símbol d'identitat. La llengua, perseguida fora de les nostres fronteres, menystinguda sovint fins i tot a casa nostra i amenaçada per llengües molt més potents al voltant, encara ens fa sentir una mica autòctons a casa nostra i és un dels nostres signes d'identitat més potents, si no el que més.
A casa nostra, l'afany de fer diners dels uns, el desinterès dels altres, el conformisme i tantsemenfotisme d'uns tercers està fent que la nostra llengua a Andorra estigui en seriós perill d'extinció. Cada cop sentim menys català al carrer o a les llars, però el que és pitjor és que la llengua cada cop és menys utilitzada als patis de les escoles. La nostra llengua està quedant restringida cada cop més a l'administració i a certes professions molt concretes.
Per altra banda, els nouvinguts molt pocs cops troben interès en el català. El sistema econòmic del país fa que molts vinguin temporalment, pel simple fet de fer diners, i això sumat que no tenen cap necessitat d'usar-lo en el seu dia a dia fa que no el vulguin ni necessitin aprendre'l. Els que sí que s'hi esforcen (malauradament una minoria) es troben un important topall a l'hora de fer-lo servir quan fan els primeres passos amb el català. No els donem l'oportunitat d'aprendre'l. La immensa majoria de catalanoparlants, quan el que s'adreça a nosaltres és forà, canviem d'idioma. Sovint fins i tot fem la idiotesa de pensar que algú africà, americà o belga pot saber el castellà millor que el català i ens hi adrecem amb aquest idioma que per a ell és tan estranger com el nostre.
Tot això té una solució difícil, però és cosa de tots; d'empresaris i polítics en primer lloc, però de mestresses de casa, constructors, perruqueres o escombriaires, tant se val a què ens dediquem per donar un cop de mà a la nostra llengua, usant-la habitualment i amb tothom.
Algunes entitats sorgides de la societat civil ens preocupem per la nostra llengua, i en general per la nostra cultura. Àgora Cultural és una entitat que engloba diverses de les associacions culturals del Principat, entitats que entenen la cultura en majúscules, aquella que va des de la música o la dansa, fins a l'art, de les lletres al cinema, de la fotografia a la ciència, de la llengua al patrimoni: Fundació Amics dels Orgues de les Valls d'Andorra, Esbart Santa Anna, Associació de Creatius La Xarranca, Associació d'Escriptors del Principat d'Andorra, Centre de la Cultura Catalana, Cercle de les Arts i de les Lletres, Cineclub de les Valls, Federació Andorrana de Fotografia, Societat Andorrana de Ciències, Velles Cases Andorranes, Promodansa, Associació sociocultural Averroes.

Teresa Cabanas i Piera
Presidenta del Centre de la Cultura Catalana (CCC), secretariat d'Àgora Cultural 2007, i

Arnau Colominas i Navarro
Gerent del CCC

GrandValira social: la muntanya i la neu a l´abast de tothom

Cristina Viladomat i Cortabitarte

Bona tarda senyors i senyores
Agraeixo la invitació a aquesta jornada, així com l'oportunitat de fer-los partícips de la filosofia empresarial que ha desembocat en el fons social de què parlarem en aquesta ponència.
La nostra empresa és relativament jove. El primer remuntador farà cinquanta anys el proper mes de desembre. Al principi era molt petita i el meu pare hi feia quasi bé de tot, des del muntatge de les instal·lacions fins a les evacuacions de ferits, tot això fent classes d'esquí.
Poc a poc tots aquests departaments s'han convertit en diferents centres de negoci gestionats i coordinats per un director general i diversos *subdirectors* de cada àrea.
Es treballa i s'ha treballat sempre intensament durant cinc mesos cada any. La neu i tot el que comporta és una feina difícil i dura, però el meu pare i fundador de l'empresa deia sempre que tenia molta sort de fer el que li agradava, deia que l'esquí i la natura són bons per a la salut, que fomenten l'esperit de superació i que durant l'estona que passes a la muntanya t'oblides de les limitacions o les preocupacions generades per la vida diària.
Aquest primer remuntador s'ha convertit, amb l'esforç i la constància de molta gent, en el que ara es coneix com a Grandvalira, a partir de la unió de forces de les dues estacions de la vall, Pas de la Casa-Grau Roig i Soldeu el Tarter. Es varen fusionar alguns departaments i se n'han creat de nous, per optimitzar processos i evitar al màxim la duplicitat de tasques.
L'any 2005 el consell d'administració de Nevasa, gestora de la marca Grandvalira, decideix crear un fons social per canalitzar les demandes d'ajuda que arriben tant en un sector com a l'altre per fer-ho al màxim d'operatiu i útil. Es crea un patronat,

per la qual cosa es forma un consell consultiu d'experts en l'acció social i la muntanya. Es va cridar mossèn Ramon de Canillo, pel seu amor i trajectòria dedicada als infants i la joventut; els senyors Bueno i Marsal, per la seva història com a presidents d'Ensisa i Saetde; la senyora Nani Duró i el senyor Valentí Giró, per la seva vinculació amb la muntanya, i jo mateixa, com a coordinadora dels projectes. Es prioritzen geogràficament els projectes més propers (Encamp, Canillo, Andorra i fora del país), donant sempre preferència a fomentar l'esquí i el lleure en la infància i la joventut.

Es varen respectar els compromisos adquirits, com l'acollida dels nens de la fundació oncològica Enriqueta Villaveccia, que ara ja fa vint anys vénen a passar una setmana al Pas de la Casa. El col·lectiu de metges que els acompanyen diuen que els tractaments donen millor resultat en tornar de les vacances a la neu. Els que poden esquiar ho fan; si la salut no els ho permet, organitzem passejades en helicòpter o amb trineus de gossos. De ben segur, podem assegurar que, a jutjar pels seus somriures almenys mentre estan a l'aire lliure s'obliden de la seva malaltia.

S'han trobat projectes nous, com *Els nens de la lluna*: per primer cop i gràcies a un equip humà d'una gran qualitat, han pogut esquiar a la nit, ja que la seva malaltia no els permet rebre l'acció directa del sol a la pell. Durant una estada a Grandvalira, al sector de Pas de la Casa, poden esquiar o realitzar altres activitats a l'estació a partir de les sis de la tarda, fet difícil per a ells de trobar en altres centres d'esport o d'activitat *outdoor*.

D'altres col·lectius de nens, com el col·legi especialitzat de Lleida La Llar de Sant Josep, i un programa de reinserció amb l'UCA de l'hospital Nostra Senyora de Meritxell s'estan posant en marxa des que Nevasa va decidir dotar amb 60.000 euros aquest fons social. Si bé sovint la dificultat de trobar projectes compromesos realment és difícil, poc a poc se'n van adquirint de nous, com el recentment realitzat amb la fundació ADIS de la Cerdanya per acostar disminuïts intel·lectuals al món de l'esquí i els esports d'aventura.

La implicació d'un membre del consell de família és important, perquè la possibilitat de moure recursos dins de l'organització i de transmetre la filosofia del fundador són qualitats que cal tenir en compte, ja que sovint no és tant la quantitat econòmica que s'hi destina sinó com es fa. El compromís de la feina ben feta i el suport i l'ajuda de tots els membres de la família i de l'organització de l'empresa són bàsics a l'hora de posar en marxa un projecte i fer-ne el seguiment. Els mitjans de comunicació comencen a tractar la necessitat d'una acció social responsable i no simplement d'aparença exterior.

En totes les situacions, Grandvalira Social intenta que els projectes quedin vinculats als serveis i les instal·lacions que proporciona el domini esquiable. És la manera d'optimitzar els recursos i que les accions d'ajut social es lliguin a la vocació de l'empresa de generar il·lusió, fomentar l'esport i el lleure per ajudar a superar les limitacions.

- Posar la muntanya i la neu a l'abast de tothom va ser una ambició de Francesc Viladomat, plasmada en la creació del fons social per al desenvolupament de projectes relacionats amb el mon de la neu i els col.lectius amb necessitats especials, amb dificultats per accedir a aquest entorn.

Avui és la primera fotografia en commemoració del 50è aniversari de la col·locació del primer rellotge de sol de la Cota per Francesc Viladomat

Creació i missió

- Grandvalira Social és un fons social constituït el desembre de 2005 pel Consell d'Administració de NEVASA i que està destinat a l'ajuda de col·lectius d'infants i joves amb necessitats d'atenció especial, així com a projectes relacionats amb l'esport.

Creació i missió

- L'actualitat de la necessitat d'una responsabilitat social corporativa, demanda a l'empresa privada d'un compromis real amb els projectes i accions dutes a terme.

- Els mitjans de comunicació comencen tractar la necessitat d'una acció social responsable i no simplement d'aparença exterior.

Expansión.com FT.com THE WALL STREET JOURNAL el Economista.es

BBVA destinará 20 millones de euros a proyectos sociales en Latinoamérica

Publicado el 05/07/2007, por EXPANSION.COM

Las cajas destinan a filantropía el triple de dinero que el resto de las demás empresas

Publicado el 14/07/2007, por M.Á. Patiño

Grupo Banco Popular obtiene calificación A+ para su informe de responsabilidad social corporativa

16:34 - 24/07/2007

Garrigues entra en el camino de la responsabilidad social

Expansión.com FT.com THE WALL STREET JOURNAL el Economista.es

Private practice: Corporate social responsibility category

By Sarah Murray. FT.com site

Published: Jul 06, 2007

FT REPORT - CORPORATE CITIZENSHIP AND PHILANTHROPY: Social issues sweep campus

Financial Times

Published: Jul 05, 2007

NATIONAL NEWS: Enterprise enters social mainstream

By Jonathan Guthrie, Enterprise Editor, Financial Times

Published: Jun 21, 2007

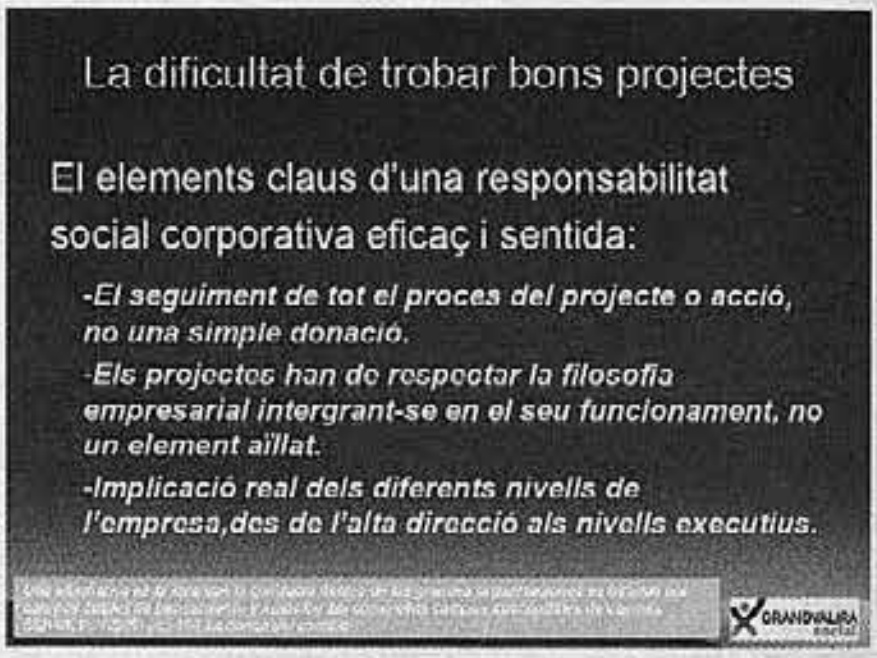
Funcionament de GRANDVALIRA SOCIAL

- El comitè de Grandvalira Social s'encarrega de valorar les propostes de petició d'ajuts segons una sèrie de criteris per determinar la seva admissió.
- CRITERIS DE SELECCIÓ DE PROJECTES:
  - Proximitat geogràfica

- Projectes dedicats a l'àmbit de la infància i la joventut, tot i que no deixa de banda els altres col·lectius socials.

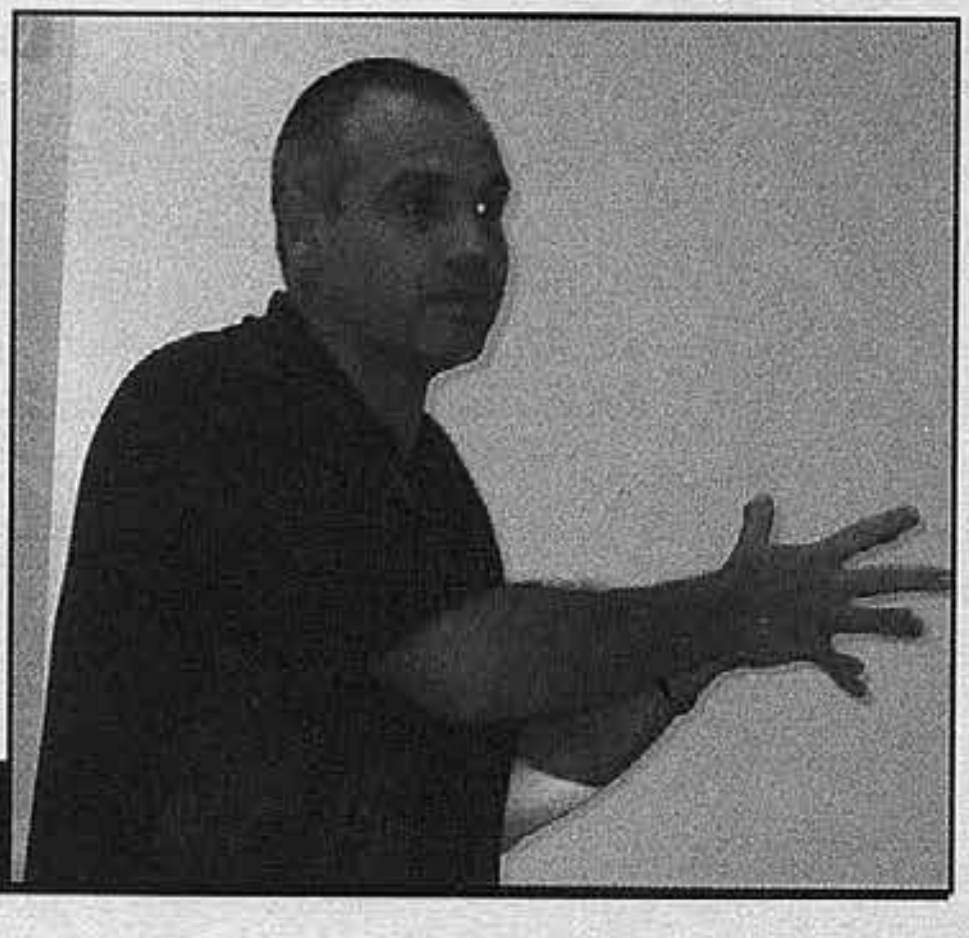

Cristina Viladomat i Cortabitarte
Consellera del consell d'administració de Saetde, presidenta de Grandvalira Social (Fons Social de Nevasa) i presidenta de l'Empresa Familiar d'Andorra

Els mitjans de comunicació, l'evolució dels lectors i la llibertat d'expressió

Albert Roig i Loscertales

Ara ha fet tot just tres anys i mig que va sortir al carrer (a final de gener del 2004) el primer mitjà escrit d'informació diària gratuït, i ara fa precisament tres anys en vaig assumir la direcció. L'aparició del *BonDia* en el seu primer moment no va comportar gaires canvis en el panorama comunicacional del país; és més, l'*stablishment* –si em permeteu l'expressió– de les empreses de comunicació consolidades de fa anys al Principat li auguraven un trist resultat i no donaven al nostre mitjà escrit gaires mesos de vida: "La premsa gratuïta diària no té espai al país", deien. Però l'estiu del 2004, amb la redefinició del diari, convertit en un *gratuït de proximitat* (i deixant de banda models com els que trobem a les grans capitals europees), la incorporació d'una línia editorial, un llibre d'estil i una ampliació de la plantilla de treballadors va permetre al *BonDia* anar creixent de forma progressiva i posicionar-se en l'espai de la premsa escrita. De tal manera que aquí estem, tres anys i mig després, sent el diari més llegit del país, segons les xifres que coneixem tots els mitjans, sent referent de molts ciutadans i convertint-nos en un mitjà indispensable per entendre dia rere dia l'actualitat del país.

Voldria que em disculpéssiu per la lleugeresa –o la immodèstia– d'haver començat aquesta ponència reivindicant el paper i l'evolució del diari que dirigeixo en la nostra societat. Però crec que és important fer-ho per intentar situar el procés de canvi que hem viscut els mitjans de comunicació del país en almenys els últims cinc anys, tot i que encara estem a anys llum del que passa al nostre voltant més proper.

Fa cinc anys, deia, tot semblava bastant inamovible: la premsa escrita estava *controlada* per dos mitjans, el dial rebentat d'emissores i l'única televisió pròpia vivia en espera de com l'afectaria el canvi digital. Malgrat que a d'altres països les empreses de comunicació creixien i es posaven al dia cercant nous horitzons a

través de noves plataformes, com les digitals o internet, i els gratuïts eren una realitat consolidada, a Andorra res no anava amb nosaltres i tot indicava que no era possible superar l'estancament de les empreses del sector en el qual es vivia instal·lat: semblava com si ja ens anés bé, que *no calia moure res i que el pastís ja estava ben repartit.*

M'agradaria pensar, però, que la irrupció d'un mitjà com el nostre, un mitjà gratuït i d'informació diària, si bé en un primer moment va comportar menyspreu en alguns d'aquests empresaris del sector, posteriorment va anar trencant esquemes, i de mica en mica ha comportat que s'anessin renovant actituds. Crec sincerament que hem contribuït, en la mesura que ens pertoca, que el panorama comunicacional del país evolucionés, ja sigui per la sana competència o bé ja sigui perquè, tard o d'hora, no pots resistir-te a un procés globalitzador, i més democratitzador, dels mitjans. La premsa gratuïta ha ampliat la base de lectors, això és una realitat contrastable. I, sincerament, com més lectors, més possibilitats d'informació, i, per tant, més pluralitat informativa, i aleshores més rica i democràtica serà la nostra societat.

Una altra cosa és si la proliferació d'empreses que es dediquen a la comunicació pot ser sostenible, econòmicament parlant. Però el que és clar és que com més varietat, millor. Si som capaços de subsistir tots plegats, en aquesta guerra salvatge que comporten les regles del lliure mercat, estic convençut que estem contribuint de forma positiva a l'estructuració de la nostra societat, ja de per si prou complexa. Això sí, hem de saber diferenciar entre el client i el lector, i per tant *hem de ser capaços de no ser referents dels nostres clients, sinó dels nostres lectors*, perquè si no, hipotequem la nostra credibilitat. Si ens omplim la boca reclamant transparència als nostres governants i polítics, si els demanem constantment que toquin de peus a terra i treballin sobre la realitat del país i els interessos col·lectius, si volem una societat més justa i més democràtica, amb una ciutadania madura i forta, també hem de ser capaços de traslladar aquestes exigències als mitjans de comunicació. En som un pilar importantíssim, i hem de saber evolucionar i estar a l'alçada d'allò que ens demanen els nostres lectors, la societat en general.

I què vol el lector?

És evident que en els darrers anys el lector ha anat evolucionant. En diverses direccions. S'ha tornat molt més crític, i això és bo. Si tenim un lector més exigent, haurem d'oferir-li una informació més acurada i rigorosa. *Un lector inconformista ens ha d'esperonar a fer millor la nostra feina*, malgrat que no ens agradi que ens ho diguin. Perquè, desenganyem-nos, el nostre sector professional acostuma a ser poc autocrític i massa sovint pensem que disposem de la raó absoluta... Potser a alguns companys de feina no els agradarà que digui això, però el nostre és un món ple de vedets i *massa sovint no som capaços de fer una anàlisi amb visió crítica de la nostra feina.* Ja sé que generalitzo, i que el que acabo de dir no és apli-

cable ni a tots els treballadors ni a totes les direccions del sector de la comunicació, però és evident que en bona mesura existeix aquesta tendència a creure'ns els millors del món.
I què ens demana el lector? Vol de nosaltres no només que li acostem la informació, sinó que hi vol sinceritat, rigorositat, sentit crític, immediatesa i, sobretot, saber reconèixer l'error. Tot plegat ens ajuda a ser més creïbles.
Però no només estem davant d'un lector crític, sinó de persones que accedeixen a la informació per múltiples plataformes, que tenen mil i una maneres de conèixer l'actualitat. Situem-nos en qualsevol dels països del nostre entorn més immediat, i imaginem-nos que acaba de passar qualsevol desgràcia (amb pèrdua de vides humanes, per exemple). En pocs minuts els diaris digitals treuen fum i informen puntualment de com ha estat l'accident en qüestió, del tràgic balanç de víctimes i de com els serveis d'emergència estan fent les tasques de rescat. En poca estona els diferents canals de televisió ja estan retransmetent en directe imatges de la zona i fan connexions amb els corresponsals que s'hi han desplaçat. I les ràdios no se n'estan d'interrompre la programació per donar l'última hora del succés. Aquesta forma de procedir, que ja és norma habitual en els mitjans de comunicació a d'altres països, aquí estem a anys llum de fer-ho realitat. A Andorra encara tenim un llarg camí per recórrer. És molt trist, però *un ciutadà del país pot saber abans què està passant "in situ" a Austràlia i desconèixer què està passant a dintre de les nostres fronteres* (més enllà de connectar-se en directe a les càmeres de Mobilitat). Aquest és un repte de futur que tenim les empreses de comunicació del país: la immediatesa de la informació, és a dir, *t'ho explico en el mateix moment en què està passant*.
I en aquest tema sóc molt autocrític, perquè penso sincerament que ja arribem tard, que el nostre consumidor, la societat en general, ja fa anys que ens ho demana i que no hem sabut oferir-l'hi a temps ni estem a l'alçada de les circumstàncies. Vull ser optimista, però, i malgrat que anem a pas andorrà –és a dir, a poc a poc– hem entrat en una nova etapa, de canvis, de transformació, i hi arribarem un dia o un altre. I el primer que ho faci s'emportarà el pastís.
És evident que tot plegat requereix inversió econòmica, però és una inversió rendible i que obre nous horitzons. I crec que *és més una qüestió d'innovació, d'estar en permanent renovació... d'actitud en definitiva, que no pas de diners.*

L'explosió dels blocs, la democratització de la informació

En aquest apartat no vull deixar de referir-me a l'explosió més important dels últims temps, i de la qual sóc, no només un acèrrim defensor, sinó també un gran consumidor alhora que practicant. Em refereixo als blocs i a la seva filosofia autèntica, que és *la participació, la conversa, la interactivitat...* Amb ells ens acostem més al ciutadà i fomentem el debat, cosa que ens enriqueix.
A Andorra comença a aflorar tímidament l'ús dels blocs com un mitjà més d'infor-

mació i interactiu, on qualsevol ciutadà opina lliurement sobre allò que llegeix o allò que passa. He comprovat personalment, des que tinc el meu propi bloc, que hi ha molta gent disposada a opinar sobre les notícies, a dir-hi la seva, a deixar petjada sobre com creu que haurien de ser les coses i sobre la gestió que es fa sobretot de la cosa pública. És evident, i tornant a fer referència a l'evolució dels lectors, que així com els gratuïts han contribuït a una ampliació de la base lectora de diaris, *els blocs han contribuït, no només a la immediatesa informativa, sinó a una major democratització de la informació*, sense filtres per part de cap gabinet de premsa, i sovint hi trobem més informació que no pas en un mitjà de comunicació tradicional.

Dimecres llegia al bloc del Saül Gordillo –bloc de referència per a molts– un extracte de l'article publicat a *La Vanguardia* d'Andrew Keen en el qual afirma que "l'anonimat –i la irresponsabilitat– és el problema més gran d'aquesta explosió de la xarxa; jo faig una crida a tots per actuar contra això. Si no ho fem, a internet pot acabar imposant-se el model xinès de control directe". Home, jo potser no seria tan taxatiu com Keen, però és cert que l'ús irresponsable de les eines que ens dóna internet acaba malmetent la seva pròpia filosofia. És evident que en aquest terreny, el de la xarxa, lluitem contra la irresponsabilitat en el seu ús, i segurament per això molts encara no s'atreveixen a obrir els seus blocs, o a construir diaris digitals, i fer-los participatius (sobretot els polítics andorrans). Hi ha una certa por de llegir crítiques, que tothom pugui saber què pensem de les seves actuacions. Un diari en paper no dóna aquesta possibilitat... Els blocs, els diaris digitals, sí que fan aquesta funció.

Control dels mitjans i llibertat d'expressió

La nova era digital ha comportat un canvi d'hàbits a l'hora de consumir informació. *La xarxa i els blocs s'han convertit en essencials a l'hora de saber puntualment què està passant.* I això què implica? Doncs, com ja he dit abans, una major democratització del món informatiu, i per tant, menys control i més llibertat d'expressió. Es fa més difícil la possibilitat d'*influir* per part dels poders (polític i econòmic) sobre determinades notícies, es dificulta el control perquè la xarxa és lliure.

Segurament per aquest motiu, per la llibertat d'actuació que ens ofereixen les eines d'internet, en una societat tan petita com l'andorrana costa més arribar als nivells d'ús de la xarxa per a la informació, com passa en altres països de referència. Vull dir que malgrat tot el que s'ha arribat a avançar en la llibertat de premsa, encara hi ha reticències a entrar de ple en l'era digital en el camp informatiu. I per què? Doncs perquè *és menys controlable*, i l'actual sistema de diaris en paper, ràdios i tele públiques és un sistema que ja es té apamat de fa anys i que els interlocutors sempre són els mateixos, i, per tant, més fàcilment influenciables, que no pas si ara de cop es trobessin amb diaris digitals, confidencials i blocs a dojo.

Alguns ho fem..., poc a poc, és cert, i no tan de pressa com ens agradaria, però

ens hi anem encaminant. I què té de positiu apostar per la lliure informació a internet? D'una banda, com deia abans, que hi ha menys control de la informació. Aquest és un tema que porta de corcoll tots els gabinets de premsa de partits i institucions i poders públics en general (hi ha algunes honroses excepcions, és cert): tenen la necessitat constant de filtrar la informació i que surti com ells volen... No és un retret, al cap i a la fi és la seva feina: vendre el seu producte. Però... ai las!, si un titular no agrada, si el contingut del text no s'encamina per allà on volia determinat governant o institució, o si han sortit publicades notícies que no agrada que se sàpiguen..., preparem-nos, perquè farà servir totes les armes possibles: l'amistat amb l'empresari del mitjà de torn és la més recurrent, per tal d'influir en l'orientació de la informació.

Això s'acaba amb un diari digital, per exemple? Home, segurament no, però sí que és menys susceptible de ser controlat. És evident, tot depèn de la filosofia amb què neixi. Tenim exemples als nostres països veïns de diaris digitals i/o confidencials que ja s'han creat a partir d'una determinada ideologia i amb la funció bàsica de fer propaganda dels seus. És lícit, òbviament. Però també en trobem que s'han creat per informar sobre l'altra cara de la moneda, és a dir, no sobre el que s'ha dit en una roda de premsa, sinó sobre el que hi ha al darrere d'aquella roda de premsa. I això és el que no agrada, sobretot als polítics: explicar la realitat massa sovint passa factura. Però sí que agrada al *lector*, perquè s'ha tornat molt més exigent i *no en té prou que li expliquin la versió oficial, sinó que vol saber més*.

Aleshores, un mitjà de comunicació digital, pot ser lliure? Pot ser-ho més o menys en funció de per què es creï, però sempre ho serà més que un diari en paper, una ràdio convencional o una tele pública. Allò que sí que és completament lliure són els blocs personals, on deixes la teva opinió i les persones que et llegeixen escriuen lliurement el seu comentari. I no en càpiga cap dubte: aquesta llibertat és el seu èxit.

Estic plenament convençut que l'aposta del futur és aquesta: per lliure i per immediata. Per aconseguir-ho *hem de continuar trencant esquemes, fer caure determinades mentalitats excessivament controladores i acabar de treure'ns l'encarcarament en el qual durant molts anys hem viscut en el món de la comunicació*. Alguns ja vam néixer amb aquesta filosofia i hi seguim treballant. Aquest és el pas que ens fa falta, perquè el consumidor d'informació ens ho demana, i perquè és una de les eines bàsiques per fer una societat més democràtica i més forta.

Albert Roig i Loscertales
Mestre dedicat al periodisme i director del diari BonDia
http://albertroig.bondia.ad

Patrimoni i matrimoni, ahir i avui

Susanna Arias i Martínez / Joan Carles Rodríguez i Miñana

Evolució dels contractes i les herències

Ja des d'antic, el patrimoni legislatiu d'una societat civil com la nostra ens permet explicar quin és el capital social de què gaudim per fer front als conflictes, que ens garantiran que tot allò que forma part de l'àmbit patrimonial dels ciutadans gaudeix d'una seguretat jurídica que permet situar-nos en un estat democràtic evolucionat i competitiu internacionalment –amb una regulació legislativa, per part de l'Estat, i amb una regulació particular dels propis béns, en l'àmbit familiar o individual.

La seguretat jurídica, doncs, és el resultat d'un intervencionisme progressiu de l'Estat sobre el control dels conflictes de qualsevol tipus. Per actuar dins d'un marc de seguretat òptim es preveu l'aparició de figures públiques i privades que actuen com a garants al llarg de tot els conflictes i, en casos com la figura del notari, de manera prèvia a l'aparició d'aquests conflictes.

Així, hauran sentit a dir que si el notari obre les seves portes es troben tancades les de la Batllia, i tanmateix si s'obren les portes de la Batllia és el notari qui les té tancades. Per tant, mentre no hi hagi conflicte el notari garantirà la seguretat de la part contractant més dèbil i l'informarà d'allò que pacta. I un cop s'hagi incomplert el pactat o manqui capacitat personal o material per contractar, el notari no podrà actuar i caldrà acudir als tribunals.

Sabem –per altres intervencions del nostre company i notari de les Valls, el Sr. Joan Carles Rodríguez i Miñana– que ja al segon Pareatge, de data 6/12/1288, es fa referència a Andorra a la figura del notari –figura pública que ja existia des d'abans– en relació amb la regulació del seu nomenament per part dels coprínceps. Ja des d'aleshores el notari sempre ha tingut una gran importància com a garant de la seguretat jurídica de manera prèvia al conflicte.

És cert, però, que en determinades poblacions, sobretot les més llunyanes a la ubicació del notari, no s'hi acudia en tots els casos. En certs termes comunals, les parts compareixien davant del capellà o dels cònsols, figures que es trobaven a disposició del ciutadà –més properes i de confiança– i que els ajudaven a instrumentar la seva voluntat o a resoldre els petits conflictes que els podien afectar.
El que s'ha de matisar, en tot cas, és el fet que dels conflictes de caràcter més rellevant se'n feia partícips aquestes altres figures, el capellà o els cònsols, i eren aquests qui aconsellaven sobre el mode o tramitaven per si mateixos i en nom de les parts els conflictes a través de la figura pública més adient.
Això explica perquè era el capellà qui recollia molts dels contractes que afectaven la vida dels seus veïns –ja no només en les seves funcions característiques, el registre demogràfic i civil de les persones, sinó en d'altres que tenien abast particular i gran implicació patrimonial–, com era autoritzar testaments o redactar contractes que s'havien iniciat amb caràcter verbal, però que a causa de la seva rellevància per al patrimoni d'una família de diverses generacions s'havien de recollir per escrit.
És, doncs, el contracte verbal una llegenda o una institució certa? El contracte verbal és una figura jurídica existent en el dret que no té més particularitat que el seu fonament en uns valors (honestedat, confiança i un conjunt d'usos i normes no escrites) que, amb el temps, ha portat els ciutadans i l'Estat a cercar una seguretat jurídica per a aquells actes de rellevant importància econòmica per a ells.
Aquests tipus de contractes eren vàlids i eficaços, però ja des de l'època medieval –com he dit abans– es coneix al Principat l'existència d'una figura garant prèvia al conflicte (el notari), que cohabita amb d'altres (avui advocats, procuradors i batlles o magistrats) per tota la vida del contracte i que permetrà assolir una major seguretat jurídica entre les parts.
És cert que es parla de l'existència de contractes tancats amb una *encaixada*: però si bé han existit, és més en el seu primer estadi –com a acte o fase preparatòria del contracte–, uns acords previs que es tancaven amb una encaixada, se signaven més tard per escrit i davant de notari.
No és només qüestió de coneixement del patrimoni del país el que permet assegurar que el contracte verbal té un caràcter bàsicament –tot i que no exclusivament– preparatori, sinó que és també un fenomen de conseqüències posteriors. És a dir, a efectes d'incompliment de les clàusules dels contractes, d'interpretació i aplicació de la legislació que els regeix, els contractants requereixen la presència de figures com l'advocat i el notari, per reduir-ho tot a una qüestió de prova, que jugarà tota la seva força dintre d'un procediment civil.
Quin sentit tindria, sinó, l'expressió popular *les paraules se les endú el vent*, si no fos que les parts saben que allò que no apareix per escrit simplement és difícil de provar. En aquest sentit, la seguretat jurídica que protegirà el patrimoni econòmic de les famílies es troba en la regulació escrita i solemne (davant de notari), i no deixa a

l'esdevenidor la regulació de llurs patrimonis. Aquest control afecta, primerament, l'ampliació i la protecció del patrimoni familiar i, en segon lloc, la prolongació en el temps i la pervivència d'aquest patrimoni en les posteriors generacions.
En el primer cas trobem els contractes que han aclarit que com a prevenció dels conflictes que puguin sorgir es recorre a l'advocat i/o al notari per formalitzar per escrit els termes que els regulen particularment i els que afecten la solució dels seus conflictes.
En el segon, trobem un cas específic del dret civil català en què és necessària la intervenció del notari: la successió contractual i els heretaments, per als quals dues famílies convenien sobre el futur i la destinació dels béns que els pertanyien mentre pervivia un nou matrimoni, que potser encara no s'havia celebrat, i per a una descendència que encara no s'havia concebut, aquesta darrera sempre per la via de la substitució.
La doctrina civilista (com assenyala Joan Egea Fernández, catedràtic de dret civil per la Universitat Pompeu Fabra en *La successió contractual en el dret civil de Catalunya*) ha advertit que, tot i que el dret civil català ha estat fortament romanitzat, l'hereu contractual és una figura jurídica que s'allunya dels principis de la institució romana i dels esquemes de la donació universal de tots els béns, presents i futurs, en reservar una quantitat per testar, la regulació de la qual per testament no podia ser contradictòria als pactes successoris establerts als capítols matrimonials.
La formulació i la determinació per part de la doctrina i la jurisprudència dels conceptes que engloben aquesta figura jurídica catalana responen a l'objectiu de garantir una nova regulació d'elements que afecten el matrimoni i el patrimoni familiar. Un dels conceptes determinants dels capítols és que qualsevol dels intervinents estigui vinculat a la figura del matrimoni, de manera que així es desenvolupa la seva eficàcia jurídica –parcialment o total–, segons el tipus d'heretament de què es tracti.
Ahir i avui, sota diverses figures jurídiques, es podia i es pot establir el destí successori dels nostres béns, presents i futurs, només a partir de la celebració del contracte matrimonial, previsió que incloïa el destí dels béns que pertanyien a l'àmbit del negoci familiar, i es regulen els pactes successoris com una de les formes de successió en l'explotació familiar.
De qualsevol manera, la figura jurídica dels heretaments que s'atorgaven davant de notari mitjançant capítols matrimonials, si bé establien, de manera prèvia i preventiva, les regles que regirien el patrimoni de la constitució d'una societat civil –la matrimonial–, en ésser essencialment de caràcter irrevocable allargava el període en què podien néixer tot tipus de conflictes quant a la seva interpretació i aplicació, sobretot quan es conjugava amb aquella part que es reservava per testar, ja que com feia referència abans, el testament, de caràcter revocable, no podia ser contradictori a les regles i els termes de successió convinguda als capítols matrimonials.

És aquest motiu, evitar conflictes que neixen en una determinada època i amb efectes i conseqüències que es prolonguen més enllà de l'esmentada generació que els estableix, el que fa que el notari, que intervé igualment com a garant del ciutadà més desprotegit, ho faci des d'un estadi posterior, per evitant així, en la mesura del possible, el conflicte legal. Així, majorment, es decideix el destí successori dels béns, de manera individual i revocable, per mitjà del testament, fins al darrer alè del causant.

La seguretat jurídica i d'altres valors d'economia processal, gairebé sempre de caràcter preventiu (com l'assessorament de les parts –advocats–, la contractació o l'atorgament amb garanties davant de tercers –notari–), són la font d'una regulació legal preventiva –intervencionista, doncs– i d'una evolució garant de la protecció i el destí dels béns d'un ciutadà –individualment considerat o com a integrant d'un grup familiar.

Aquest capital social –el legislatiu–, més tècnic, també forma part d'una societat civil com la nostra, esdevinguda avui més madura i forta. Així aquell, juntament amb el capital social, format pel substrat nacional i migratori, la religió del país, el sistema i model polític, fiscal i social, les associacions –com ara, la SAC, la casa de colònies AINA, el voluntariat, dintre i fora de les ONG–, els mitjans de comunicació, etc., porten el ciutadà en l'evolució de la societat civil a una democràcia garant d'una seguretat que permetrà el creixement del capital econòmic i social de la societat on viu. Dintre d'aquestes normes haurem d'englobar aquelles que, sent part de la nostra història, siguin vàlides per cohabitar en les noves relacions socials –com ara la figura del notari, ja preexistent als Pareatges, o figures socials com la casa, com a institució primària en la comunitat andorrana, el patrimoni familiar i l'explotació del negoci familiar que engloben el grup familiar.

Aquest conjunt de valors i regles que formen el capital social d'una societat civil actual seguirà una tendència de creixement progressiu, sempre que mitjançant el dret es posi a disposició dels ciutadans el major nombre de figures jurídiques i/o socials que garanteixin el coneixement i la defensa davant dels possibles conflictes que neixen de les relacions socials entre les persones.

Susanna Arias i Martínez
Llicenciada en dret i oficial de notaria, i

Joan Carles Rodríguez i Miñana,
Llicenciat en dret i notari

La dona com a pilar de la societat andorrana

Pilar Triquell i Seró

Permetin-me que els parli des del punt de vista que he pogut adquirir aquests darrers anys, ja des de la fundació de l'Associació de Dones d'Andorra i més cap aquí com a presidenta d'aquesta associació. Tot i que el món associatiu ha format la meva visió de la dona a Andorra en el moment actual, en preparar aquesta intervenció, ho he volgut fer en l'àmbit personal, cercant de trobar els referents sobre la dona del nostre país en un viscut de diverses dècades d'evolució.

Quan viatgem a l'exterior, moltes vegades la gent que trobem coneix poc Andorra, però una de les comparacions que els ve al cap és, de manera recurrent, Suïssa. He trobat en diverses ocasions persones que, en descobrir Andorra, em fan la pregunta: "Des de quan voten les dones? Des de fa poc, com en alguns indrets de Suïssa?" I la resposta que els donem –"Des dels anys 70"– sempre els reconforta, en haver trobat un model o referent per entendre Andorra. Crec, però, que el moment en què la dona ha adquirit el dret de vot dóna molt poca informació per entendre, com a element aïllat, el lloc de la dona en la societat d'un país determinat. I particularment la seva evolució actual.

Si bé és cert que a Andorra la dona va haver d'esperar fins als anys 70 per poder votar, també és cert que els drets polítics i de vot eren en aquella època molt restrictius al nostre país, i no només per a la dona. Hi ha un altre dret, el de propietat, que també parla bastant de la societat, de la dona en un lloc concret, i aquí, la dona andorrana en surt ben parada al llarg dels segles. Tot i que l'home tenia preferència sobre la dona a l'hora d'heretar, una pubilla era mestressa de casa seva i del llinatge dels seus avantpassats, amb les prerrogatives i la força econòmica que podia tenir un hereu; en alguns casos fins i tot imposava el seu cognom com a primer al marit que s'hi casava. En molts països del nostre entorn europeu –alguns presos com a exemple de democràcia– durant molts segles l'home era

l'únic que tenia accés a la propietat veritable i la dona quedava supeditada a l'hora d'heretar.
Tot això per dir-los que la història és difícil d'escriure a l'hora d'examinar els drets de la dona i que a Andorra, com a la resta d'Europa, el passat ens ha donat moltes dificultats, però també moments i situacions molt nostres sobre els quals hem construït la situació actual. Aprofito, en tot cas –i sempre que puc ho faig– per trencar una llança a favor de les dones del nostre país, que els anys 50, 60 i 70 van lluitar per la situació de la dona, potser no de manera tan ideològica com en altres indrets però d'una manera pràctica, instal·lant negocis, treballant com a dones emprenedores i establint-se en el món econòmic pel seu propi peu.
Tanmateix, quan vaig obtenir el primer permís de conduir a Andorra, l'any 1964, era poc usual que una dona conduís al nostre país. Avui dia, l'evolució ha estat extraordinària.

1. L'educació

L'educació dels infants cada cop és menys sexista. El gènere de la joventut determina cada cop menys la tria de la carrera que s'efectua. Les dones tenen a les escoles d'Andorra les mateixes oportunitats que els homes. Enguany, els tres joves que han guanyat els premis a l'estudi del Govern, que els finança tota la carrera per haver estat els millors estudiants respectivament en cada sistema escolar –el francès, l'espanyol i l'andorrà–, són tots tres dones. Això per si sol no hauria de ser cap novetat, però no deixa de ser significatiu, atès el fet, no encara molt allunyat, que les dones es dedicaven majoritàriament a *ses labors* o tasques domèstiques, com s'anomenava en aquells temps. La dona andorrana, potser pel fet mateix del desenvolupament econòmic d'Andorra en les darreres dècades i l'alta participació femenina en el món del treball, ja està molt socialitzada en matèria laboral, i això la porta a seguir pautes d'estudi semblants a les dels homes. Això és bo, i hem de vetllar perquè aquest fet es consolidi. La igualtat d'oportunitats en l'educació, sense suposades carreres per a homes i carreres per a dones, ha de portar a la igualtat en el món econòmic.

2. L'empresa

És, malauradament, en el món econòmic on possiblement encara trobem les diferències més grans entre l'home i la dona. Amb educació i capacitats iguals, les estadístiques ens demostren que hi ha diferències salarials entre els homes i les dones que realitzen certes tasques. Això és particularment sorprenent en treballs altament qualificats: és que la dona és encara considerada menys fiable i menys portada a romandre a l'empresa a llarg termini quan comenci a tenir família? Sembla que sí, però a Andorra, com a arreu, això està evolucionant, particularment pel que fa a les noves generacions. També cal, però, que les empreses tinguin cada vegada més sensibilitat per afavorir i donar igualtat d'oportunitats salarials i de

desenvoulpament del treball a homes i dones, particularment davant de les situacions d'embaràs o d'atenció dels infants.

3. La família

La família és un pilar de la societat. Però la família tradicional nuclear ha evolucionat molt en les darreres dècades. Després parlaré de les famílies monoparentals, un problema que toca particularment la situació de la dona a Andorra. Abans, però, voldria fer esment del rol de la dona en el si de la família. Els models patriarcals, de l'home proveïdor de les necessitats econòmiques i de la dona a càrrec dels infants i de les tasques domèstiques, ja no tenen la validesa que en feia el model. La incorporació de la dona al món del treball ha portat una evolució de les mentalitats. Moltes parelles joves comparteixen les tasques de la llar, i fins i tot parelles més madures han canviat d'hàbits. Això té el costat positiu, d'alliberar la dona d'un rol predeterminat. L'evolució que encara ha de venir, però, és aquella en què els rols a la llar siguin veritablement intercanviables, fins i tot quan hi hagi infants. Quan un home també pugui triar lliurement de romandre a la llar si creu que els infants necessiten una atenció continuada i la seva dona té una feina més remunerada o de més contingut; és a dir, quan les tries no es facin en funció del gènere del membre de la parella sinó en funció dels interessos conjunts del nucli familiar. Això no ha de portar a negar els rols del pare i de la mare, però sí a alliberar els membres d'una parella de rols predeterminats en matèria laboral i econòmica. En la manera d'obrar dels nuclis familiars actuals, que també valoren la comunitat d'objectius de la família, trobem les llavors perquè la dona i l'home triïn lliurement les maneres d'ordenar el dia a dia familiar.

4. Les situacions monoparentals

Vull fer un esment específic de les situacions monoparentals a Andorra, perquè des de l'associació que presideixo hem hagut de tractar-ne molts i de molts variats en els darrers anys i crec que il·lustren bé els problemes amb què s'enfronta la dona com a pilar de la societat. L'elevat nombre de parelles que trien seguir camins separats al cap de pocs anys de convivència –o altres casos més complicats de maltractaments o d'incompatibilitats, o senzillament de triar de ser mare sola– fa que hi hagi un nombre creixent de famílies monoparentals en la societat occidental, i Andorra no n'es una excepció. Això hauria d'afectar tant els homes com les dones, però l'estructura familiar fa que en la més gran part dels casos la mare quedi a càrrec primordial dels infants. Quan els pares no abonen les pensions, o quan desapareixen del país, cosa més fàcil per la reduïda dimensió territorial d'Andorra i l'alt nombre de persones amb lligams en altres estats de l'entorn, la situació es complica molt per a la dona. Una dona en aquesta situació compromesa i difícil necessita, per ser pilar de la societat, l'ajuda i el suport, de vegades moral, de la comunitat. Des de les associacions de dones i des del Govern i els comuns, es treballa en aquestes situacions per ajudar a resoldre-les.

5. La política

En una democràcia, la societat determina la política, i viceversa, la política influeix sobre la societat, particularment en matèria legislativa, però també amb l'exemple. Per això és important que els polítics d'Andorra es concentrin en la situació de la dona en l'àmbit intern i en els organismes internacionals als quals Andorra pertany. Les iniciatives del Consell General en aquest sentit han estat molt productives. També és bo que les dones ostentin carteres ministerials, escons parlamentaris i consolats comunals, cosa que, sense haver arribat a una proporció prou representativa de la societat en general, està avançant. Els partits polítics haurien de fer més per incorporar des de l'inici les dones en posicions de responsabilitat per a una major paritat en els càrrecs polítics. També seria bo que la dona trobés referents en el món judicial, més enllà de les primeres instàncies, i particularment en el Tribunal Constitucional, on des de la seva creació, el 1993, encara no ha servit cap dona com a jutge més elevat de la nació andorrana.

6. La violència domèstica

La violència a la llar familiar pot ser física i psicològica, i pot afectar tant l'home com la dona. Tanmateix, les diferències físiques, i certs condicionaments socials, fan que els casos de violència domèstica envers la dona siguin molts més prevalents. A Andorra hi ha violència domèstica, i la dona la pateix, ni més ni menys que en altres llocs, de manera proporcional a la població. La petitesa del territori fa, però, que l'allunyament i la discreció per als llocs de refugi es facin més complicats. Hem de saber donar una resposta contundent, com a societat, als casos de violència envers la dona, ja que manifesten, potser de la manera més explícita que hi pugui haver, que la igualtat entre homes i dones encara no és al nivell que hauria de ser.

7. El pilar de la societat

He fet algunes pinzellades sobre la dona en la societat andorrana actual, que troba moltes correspondències amb la situació al nostre entorn però que també té les seves peculiaritats. Què en podem deduir per a la dona com a pilar de la societat andorrana? Podem concloure que, efectivament, la dona ha estat un pilar del país, històricament, per les estructures jurídiques i econòmiques d'Andorra. Ja ho era quan fa segles la pubilla assegurava la successió de la casa, o més cap aquí, quan la dona s'incorporava al món empresarial en la primera economia dels anys 50, o quan reclamava el dret de vot. I ho continua sent abraçant les noves formes de vida del segle XXI i participant de ple en les institucions polítiques i econòmiques del nostre país. Però la dona no és un pilar exclusiu per a un país. Ho és tota la societat, compresa de dones, homes, infants, gent gran i tots els sectors en general d'un país, la qual sosté un estat.

La contribució de la dona en aquesta nova etapa del caminar d'Andorra ha de ser d'assegurar la seva igualtat per fer de la nostra societat una veritable societat moderna, singular però equilibrada, en harmonia amb els grans avenços socials de l'Europa actual.

Pilar Triquell i Seró
Pintora i gravadora, i presidenta de l'Associació de Dones d'Andorra (ADA)

Capital social i sostenibilitat

Joan Albert Farré i Santuré

Tota societat vol créixer, prosperar i millorar el benestar dels seus ciutadans. Aquestes fites, que formen part de l'anomenat *progrés social*, comporten implícitament un desenvolupament en la nostra societat que no sempre és sinònim de progrés, entès des del punt de vista de la sostenibilitat.

Quan parlem d'Andorra, de la seva societat civil i del seu capital social, entès com un conjunt de valors intangibles que fan que es pugui construir una societat civil de manera estructurada per desenvolupar una democràcia madura, informada i responsable, hem de parlar també del relativisme que això suposa, perquè estem parlant d'un conjunt de normes i valors que, malgrat que són l'eix vertebrador per gaudir d'un creixement sostenible, estan per sobre de les preferències individuals, sense que es pugui jutjar si un grup de normes és millor o ens convé més que l'altre, motiu pel qual s'han de valorar de manera individualitzada els diferents elements integrants del nostre capital social, que, de manera enunciativa i no limitativa, són els següents:

La casa.

Una societat basada en usos i costums (*Manual digest*).

Els consenyors – coprínceps.

Els comuns.

El Consell General.

Totes les que emanen de la societat, com poden ser: el sometent, la Germandat de Sant Sebastià, la Consòrcia d'Andorra la Vella, la Mútua Elèctrica, Nord Andorrà, Tabacalera, les mútues d'aigua, els esbarts, AINA, etc.

I. Punt de partida del nostre capital social

El capital social de tota societat és principalment heretat i transmès per institu-

cions com la família i l'escola, i, per tant, per cercar-lo i estudiar-lo hem d'endinsar-nos en la nostra història i veure i entendre l'origen de la nostra societat.
La societat andorrana ha estat una societat basada en els usos i costums de la terra i de la família, una societat on la *casa* ha estat sempre el nucli central a través del qual s'han organitzat i estructurat les famílies. Per tant *la casa* ha estat una de les principals fonts de capital social de la nostra societat i a través d'ella s'han establert els vincles entre els seus membres, de manera que poguessin anar defensant al llarg del temps la perennitat i el manteniment dels seus drets i interessos, ja que la casa era el substrat o nexe d'unió entre la societat civil i l'Estat.
Les famílies vetllaven pel manteniment i la preservació de la *casa* i dels seus béns patrimonials. Per aconseguir aquesta perpetuació i alhora evitar la fragmenació patrimonial, se servien de la institució de l'*hereu universal*, instaurada per mitjà del sistema de capítols matrimonials, en què es definia el destí dels béns de cada família a l'avança de manera impertobable, per tal de consolidar d'antuvi els interessos patrimonials de la casa i assegurar-ne la permanència com a centre interlocutor i defensor dels interessos del nucli familiar. Així, la gestió i l'administració dels béns i les terres de la *casa* servia per mantenir els valors tradicionals de la nostra societat.
La *casa* ha estat, doncs, una riquesa històricament dins de la nostra societat, en permetre a diferents ciutadans unir-se per defensar uns interessos conjunts que si no el país podia no haver tingut en compte.
Hem dit també que la nostra societat s'ha basat sempre en *la terra*. Ha estat una societat eminentment ramadera, fet que ha marcat o ha deixat una forta petjada en la nostra societat i en la gestió comunitària del territori; la terra és el símbol de pertinença, una marca d'identitat i un vincle unificador molt propi de les societat agrícoles i ramaderes de muntanya.
Les famílies vetllaven pel manteniment i preservació de la casa i dels seus bens patrimonials. Per aconseguir aquesta perpetuació i alhora evitar la seva fragmentació patrimonial, es servien de la institució d´hereu universal instaurat per mitjà del sistema de capítols matrimonials, on es definia el destí dels bens de cada famìlia a l´avança de manera impertorbable, per tal de consolidar d´antuvi els interessos patrimonials de la *casa*, i assegurar la seva permanència com a centre interlocutor i defensor dels interessos del nucli familiar. Així, la gestió i administració dels bens i terres de la *casa* servia per mantenir els valors tradicionals de la nostra societat
La *casa* conté, doncs, les famílies i els béns que integren la comunitat. Cal tenir en compte que Andorra, en ser un país d'alta muntanya, disposa de molt poc terreny privat cultivable, aproximadament un 10%; la resta, és a dir un 90% del territori aproximadament, és comunal, és a dir pertany a la col·lectivitat i és gestionat pels comuns i pel conjunt de cases que formen la col·lectivitat. Per tant, el comú ha gestionat tradicionalment per mitjà dels caps de casa els béns de la parròquia, i això forma part del nostre capital social.

Andorra és un dels pocs territoris al món que no ha venut les seves muntanyes, que les ha conservat com a comunals, malgrat que ha permès o ha entrat en el règim de concessions per a la seva explotació –fins i tot en la figura del cens emfitèutic, com és el cas del Pas de la Casa, que ja es veurà quin tractament hi donen les futures generacions polítiques–; però en qualsevol cas, no ha alienat a data d'avui cap part del seu territori i és el comú l'encarregat d'administrar i gestionar aquestes propietats col·lectives, fet que ha tingut ressò en la Llei de delimitació de competències dels comuns.

Aquestes circumstàncies, que formen part de la memòria, del nostre patrimoni, del nostre tarannà i de la nostra identitat, són també una forma de capital social inherent al nostre país i una base sòlida per a una bona política d'ordenament del territori.

Les cases han estat el bressol de moltes de les nostres institucions, i en tant que substrat i nucli familiar de la nostra societat civil, a més de gestionar el conjunt dels béns col·lectius que han estat les muntanyes i els boscos, de defensar els interessos familiars, han tingut també una altra funció, que ha estat la de gestionar les associacions i els aplecs emanats de la mateixa societat civil, perquè eren els membres de les cases els que assistien, participaven o participen en bloc, per exemple, en el dia de Nostra Senyora Meritxell, en l'aplec de Canòlich, en les fires del bestiar que s'organitzen a Andorra la Vella i Canillo, o en les festes de canvi de pastures que es fan a mig estiu a Setúria, Sorteny i altres indrets. Totes aquestes tradicions han estat transmeses de pares a fills.

Però la modernitat, el desenvolupament econòmic, el comerç que ha viscut el nostre país ens han portat una altra riquesa. Des de la segona meitat del segle XX fins a l'actualitat, s'observa de manera paradoxal que una societat amb mentalitat de muntanya, tradicional, vinculada a l'agricultura i a la ramaderia ha fet una simbiosi amb el món capitalista contemporani i ha combinant la ruda tradició ancestral amb la modernitat dels negocis, del comerç i del turisme, fins al moment actual, en què es comencen a desenvolupar els serveis financers i d'assegurances, els de lleure i atenció corporal, i les tecnologies de la informació i comunicació (TIC).

Aquestes qualitats que es poden trobar en una bona part de la població andorrana són i han estat un dels trets característics de la nostra societat, causants i fermament vinculats al desenvolupament econòmic que ha sofert el nostre país en els darrers trenta anys.

Aquest darrer patrimoni o riquesa sorgit de la simbiosi entre la societat ramadera i l'empresarial forma part del nostre tarannà, i aquesta mixtura i influència mútua entre tradició, comerç i modernitat també és un altre exponent del nostre capital social que cal preservar. I per fer-ho cal que l'Estat aconsegueixi mantenir una base agrícola i ramadera, però no solament, com s'ha dit, perquè els pagesos i agricultors són els *jardiners* del nostre paisatge, sinó també perquè aquesta simbiosi entre tradició i modernitat és part del nostre capital social que l'Estat ha de mantenir, oferint els mitjans perquè aquestes activitats agrícoles no decaiguin

davant els interessos immobiliaris i especulatius que provoquen un canvi massiu d'ocupació del sòl, i més en un moment en què el conreu del tabac, que és el que ha mantingut aquest sector, es troba en crisi.

II. Reflexió sobre creixement i progrés d'una comunitat

A- Immigració

Quan parlem de capital social d'una societat ens referim a tota la població i a la seva riquesa de continguts; parlem dels seus valors intangibles endògens, de les seves institucions, de les seves normes morals, de la seva pròpia idiosincràsia, en definitiva de les seves especificitats, i de la seva riquesa interior, que va molt més enllà de les seves pròpies institucions i de la seva pròpia llengua.

Per tant, sembla que *a priori* el capital social es trobaria en la població autòctona (nacionals i residents) i que la població nouvinguda no seria portadora d'aquest capital social, sinó que, en tot cas l'adquiriria per transmissió, per la via de la formació cívica, per osmosi cultural o senzillament per imitació social, i s'hi hauria d'adaptar a mesura que es perpetua en la seva estada i integració al país, tot i que després aquests nouvinguts fan i faran evolucionar els conceptes fonamentals del nostre capital social.

El nostre ha estat sempre un país obert, que s'ha enriquit tradicionalment amb l'acolliment d'immigrants, però quan les taxes o índexs d'immigració arriben a ser tan elevats com els nostres *versus* el percentatge de població total autòctona, és susceptible que s'acabi erosionant el capital social i consegüentment que es dificulti la consolidació d'un sentiment d'identitat nacional basat en un mínim de valors sòlidament i majoritàriament arrelats en el si de la població, com a punt de partida per poder després arribar a una realitat política i fàctica acceptada, defensada i compartida per una àmplia majoria de la població. En aquest sentit, l'esforç de formació, que passa sempre per l'escola i la família, és doncs molt necessari per mantenir la cohesió social, però no és suficient si no es conceptualitzen prèviament els fonaments del nostre capital social.

B- Formació i educació

Davant, doncs, d'una possible dificultat d'adaptació que podria sorgir d'alguns col·lectius d'immigrants que volguessin mantenir-se fidels als seus trets culturals originals i no acceptessin que ells o els seus fills rebessin una formació pròpiament andorrana, la manca d'una cèdula familiar sòlida i ben estructurada o d'arrelaments a la societat andorrana fa que el model educacional andorrà hagi d'omplir aquest buit o aquestes mancances, per buscar el punt d'equilibri necessari i sempre sense oblidar els perills de la *comunitarització*, afavorida per un món cada vegada més globalitzat. Entenent la globalització i la comunitarització que se'n deriva com un fenomen afegit que també ajuda a un procés de desvertebració dels clàssics models socials, en proporcionar un nou segment de la població que es queda a l'exterior de la xarxa cívica i social que els ofereix l'Estat per integrar-s'hi, de manera natural.

Amb els nostres alts índexs d'immigració assolits, tots els programes integradors i esforços que realitzi l'Estat han d'augmentar tant en qualitat com en quantitat, i més tenint en compte que la integració d'una persona en una societat no s'acaba amb l'aprenentatge de la llengua, malgrat que sigui un bon vehicle per iniciar el seu procés d'integració cultural.
Ens enfrontem a una nova societat, molt més globalitzada, complexa, un món on els criteris d'atorgament de les nacionalitats que coneixem entraran en una nova dimensió en què fàcilment una persona acabarà tenint vincles o relacions amb diversos territoris al llarg de la seva vida, seqüencialment o al mateix temps, i el nostre país s'ha de preparar per preservar el seu capital social, més que no ho fan els altres, per la nostra dimensió, major vulnerabilitat i per la nostra situació actual de país altament receptor d'immigració i que vol romandre obert i tolerant.
És molt necessari, doncs, que els presents i el conjunt d'intel·lectuals en general sensibilitzats pel manteniment del nostre capital social treballem plegats, no solament en el camp de la història i geografia, també en el camp de la filosofia i altres ciències socials, per arribar a definir i recopilar els conceptes polítics bàsics que corresponen al nostre capital social, per poder-los documentar i així transmetre als nouvinguts i a les noves generacions.

C- Sistema de representació popular

El polític entès com un veritable representant del ciutadà, proper i accessible per a la defensa dels seus interessos i per solucionar-li els problemes quotidians, comporta també que els representants populars sentin la pressió dels administrats o electors, que se senten amb el dret d'interpel·lar contínuament la classe política amb els seus problemes individuals, que a la vegada són els que configuren l'interès general. Això és així precisament perquè provenim d'una societat civil forta que emana del nostre tradicional sistema d'organització per mitjà de les *cases*, com a centres neuràlgics i plataforma per a la defensa dels interessos dels ciutadans, i per tant, que atorgava als seus interlocutors un cert pes polític i de representació que els legitimava per participar en la vida pública de la comunitat.
La facilitat d´interpel·lació constant a la classe política, és la base del nostre capital social, per això sempre s´han valorat les persones per davant dels propis partits, fet que confronta de tottes totes amb el sistema de partits, ortodoxament parlant. L'actual sistema de partits no forma part del nostre capital social; és un model nou que costa de penetrar en la nostra societat, atès el refredament i el distanciament constant creixent entre representats i representants polítics.
Tal com diu Michel Rocard, amb la seva llarga experiència, quan cita Freud, que diu que al món hi ha tres oficis molt difícils de practicar: governar, educar i psicoanalitzar. Si una persona com Sigmund Freud, l'any 1937 ja posava de manifest la gran dificultat que representa en les societats avançades els vincles entre el governant i el governat, no és estrany que a Andorra, amb el nou règim d'autogovern

resultant de la Constitució de 1993, també s'escoltin crítiques envers els elegits, com també succeeix en la resta de democràcies occidentals.
Paradoxalment, s'observa que el ciutadà cada dia demana més al Govern i cada cop aquest mateix ciutadà té menys confiança amb el governant, amb la qual resten els administrats cada vegada més distants de les qüestions polítiques del dia a dia. En canvi, en la figura del cònsol –les eleccions dels quals tenim a la cantonada–, tal com passava en la Grècia clàssica, origen de la democràcia, el ciutadà cerca una persona assequible, assenyada, representativa territorialment i propera al poble, fet que denota la grandesa del sistema andorrà.

III- Perspectives de canvi

L'administració, com a braç interventor de la societat amb indicadors clars i entenedors, ha de fer una correcta radiografia del sistema, diagnosticar els problemes i cercar les solucions necessàries per protegir i promulgar el respecte i el manteniment del nostre capital social, prendre iniciatives, com per exemple la creació del Centre d'interpretació del romànic al poble de Pal.
No podem esperar que la manca d'eines difusores i preservadores del nostre capital social serveixi perquè els nous residents o les noves generacions emergents acabin qualificant el nostre capital social com un vestigi del passat, per no haver-ne sabut definir clarament i convenientment els conceptes fonamentals al voltant d'uns valors comuns degudament especificats i compartits.
Cal millorar la necessària cohesió social del nostre país, fet que de ben segur haurà de comportar reflexions o canvis a l'entorn de la política immigratòria, per tal d'arribar a garantir la qualitat de la integració de la població al voltant d'uns valors comuns plenament compartits per una immensa majoria.
Som una societat petita, molt pròxima a la classe política, que són els que tenim l'honor de presidir la piràmide civil en una societat molt viva on es passa de la problemàtica a la solució del conflicte de manera molt ràpida. Andorra gairebé es pot considerar com un laboratori d'antropologia, on els poders públics han de fer els esforços que siguin necessaris per poder arribar a recopilar i transmetre el nostre capital social, tant per la via oral com escrita, perquè al cap i a la fi, com diuen els anglesos, *you grow and bloom where you are planted* (creixes i floreixes allà on et planten).
Sense la consecució d'aquests fins no podem parlar de sostenibilitat, ni de creixement sostenible. No podem continuar apostant per la política de *l'últim hereu*; s'ha d'apostar per un creixement social generacional i transmetre el llegat del nostre capital social a les futures generacions. La nostra societat ha de poder superar la dicotomia entre el creixement i el manteniment del nostre capital social com a garantia d'un creixement sostingut i del manteniment de la nostra tradició i configuració social.

Des de la meva condició de membre del Consell General, tinc la percepció clara que l'actual situació d'alentiment del país que s'està vivint ha d'aportar els elements de dinamització de la nostra societat per poder assolir, usant els elements fonamentals del nostre capital social, un creixement sostenible que respecti l'economia liberal, el progrés social i el capital ecològic del nostre país i que salvaguardi alhora la nostra identitat.

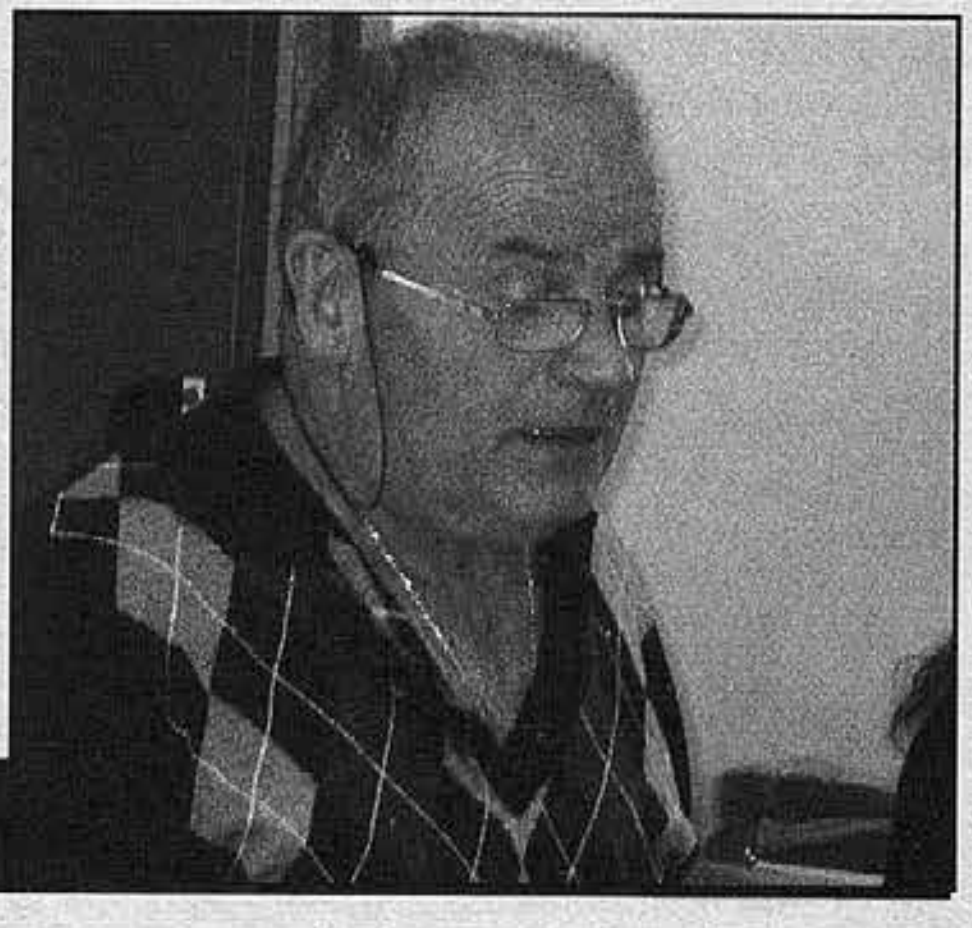
La Constitució de l'any 1993 va donar la sobirania al poble andorrà, amb la seva pròpia identitat com a país, però el capital social forma part també d'aquesta identitat nacional i la complementa, i és aquí on tots els andorrans i residents hem de fer els esforços necessaris per trobar i recopilar les senyes i el contingut humà diferenciadors i indispensables que mostrin la riquesa cultural de la nostra comunitat i que la configurin com a pròpia i diferenciada de les altres. Si no som capaços de recollir, construir o determinar en què consisteix aquest capital social inherent a la nostra comunitat, haurem malbaratat el llegat que moltes generacions d'andorrans ens han deixat.

Entre tots cal que fem els esforços necessaris perquè això no passi, cal que construïm una societat moderna, oberta, plural, tolerant i competitiva, on aconseguim conjugar els nostres valors del passat, de provada solvència, amb els nous valors de les societats modernes emanats de la globalització; que aconseguim mantenir una identitat andorrana forta i amb el major respecte pel nostre ordenament intern, per la nostra Constitució i per les nostres tradicions. Aleshores el nostre creixement serà sostenible, com han sabut sempre aconseguir els andorrans i residents del nostre país.

Joan Albert Farré i Santuré
Advocat i conseller general del Partit Liberal d'Andorra (PLA), president de la comissió d'Interior del Consell General

El lleure a Andorra com a formació en els valors humans.

Trenta-un anys educant en valors

Mossèn Ramon Rossell i Serra

Més d'un quart de segle

Enguany fa 31 anys de les primeres colònies populars de Canillo. També de l'esplai, ja que durant el curs organitzàvem el pelegrinatge juvenil, els dies 7 i 8 de setembre; les festes de la tardor, amb la castanyada; els jocs de neu, les festes de primavera... En parlar de valors, de bon començament diem que, a diferència de l'escola, les colònies i l'esplai estan lliures d'obligatorietat i per això es poden dedicar en profunditat a l'educació d'actituds i de valors humans i cristians.

Omplir un buit social

Des que plegaren els campaments del Consell General (Camic), durant els estius es creà el buit d'organitzacions per acollir els infants dels pares/mares treballadors. Sols hi havia el col·legi de la Sagrada Família d'Escaldes, que feia el servei de guarderia fins a 10 anys. Era l'estiu del 1976. En aquells anys, el *boom* turístic d'Andorra era a l'estiu. I els horaris dels pares i mares s'estiraven més enllà de les deu hores laborals. Quan succeïa un accident dins la llar per l'absència dels pares/mares, la queixa era sempre la mateixa: "Ningú no fa res per als infants". A més, cal afegir-hi els grups de joves que trucaven a les rectories per a un aixopluc, que ho solucionava traient el cotxe del garatge per cedir-los-el una o dos nits. No és estrany que les colònies de Canillo naixessin com una obra social de Càritas Andorrana. Això ens ha marcat el camí en dos punts ben definits. El lema fou *Cap nen sense colònies* i els destinataris en prioritat, els fills de les famílies treballadores.

Anys de canvi

Els aires del Maig 68 comencen a bufar a Andorra. Es discuteix la confessionalitat. De les discussions, algunes tenses, en surt la llum: "La veritable fe cristiana és

acollir tothom i programar de tal manera que hi pugui participar qualsevol infant o jove monitor, independentment de la seva adscripció religiosa o laica." Per al mossèn quedava clar que la feina era de l'església cap enfora, amb un treball sistemàtic de sortir a trobar la resta de la comunitat. És un concepte d'Església que se sap oberta, que es posa en contacte amb l'entorn, que se sent cridada a testimoniar la Bona Nova de Jesús a través de la justícia i de l'amor per a tothom. Era clar que les colònies no eren una guarderia. Seguidament s'agafa consciència que les colònies van més enllà d'un entreteniment per a infants. Cal trobar uns valors que donin identitat, vàlids per a tota la comunitat andorrana.

Valors que donen identitat

Els valors que han marcat el camí d'AINA són:

- Fer país: un país es coneix i s'estima quan es trepitja a peu.
- Fomentar la convivència entre els infants d'un país que peca de parroquialisme, de quatres sistemes escolars, de força desigualtats socials. 14 dies de colònies per "crear lligams d'amistat", com deia Saint Exupéry.
- Conrear l'esport del senderisme a l'estiu i de l'esquí de fons a l'hivern. Aquests esports, per desgràcia, una mica ventafocs dins el país, són els més complets en tots els camps físic, cultural, espiritual.
- Despertar la creativitat a través de tallers, focs de camp, vetllades..., sense haver de recórrer a comprar als grans magatzems.
- Afinar la sensibilitat amb els valors elementals en la vida: l'alegria, la disciplina, els bons mots, l'esperit de servei...
- Ajudar l'espiritualitat que cada infant duu de casa seva.

Aquests valors creen un excel·lent espai de relacions humanes, on l'estimació és l'element principal. Es tracta d'un grup diferent del de l'escola amb el qual estableixen una convivència al costat d'un món molt proper: els monitors. Aquests joves altament responsables tenen clar que la millor estratègia per aprendre les habilitats socials que els infants faran servir després al llarg de la seva vida es basa en unes línies d'acció: compartir, passar-s'ho bé, la descoberta i l'experimentació, la gestió dels conflictes des de la consciència de grup... I tot passa pel contacte amb la natura, ja que el medi natural planteja als infants uns reptes que els demanen superar-se ells mateixos, prendre consciència de les limitacions, ser exigents, etc.

Els animadors de l'aventura i de la festa

AINA dóna molt però rep molt més. Andorra té un greu buit: què hi ha a l'estiu per als joves de 15 a 18 anys?

AINA crea dos campaments per a ells, Tamarros i Caina. El primer, que s'instal·la al planell gran del bosc d'Incles durant catorze dies, ha celebrat aquest estiu les noces de plata. Caina és el campament gràcies al qual un jove fa la volta a Ando-

rra pels cims i llacs en tres estius. Ambdós campaments demanen un esforç extraordinari en personal molt entrenat, en preparació, en material, en economia... Però tots els sacrificis són pocs pel que AINA rep: són l'escola dels monitors. Cada any ens donen una fornada de tres a cinc monitors.

El primer valor que el monitor d'AINA viu és el voluntariat. Un torn de colònies es fa sempre de manera altruista. Quan un jove s'ofereix per fer un segon torn rep una ajuda per als estudis. Aquesta ajuda és més valuosa segons una graella: si tenen el títol, si han vingut a totes les formacions i a l'esplai durant el curs, si és el tercer estiu que fa de monitor.

AINA compta amb una vuitantena de joves monitors, amb els quals és generosa amb contraprestacions: poden venir-hi sempre que vulguin, com a casa seva; els paga els títols de monitors o de director a condició de dirigir una formació als més joves; els subvenciona totes les trobades de monitors o cursets, sigui a França o a Espanya; els paga totes les despeses de les reunions o dies de convivència per a les programacions. AINA ho té clar: invertir en educació dels joves monitors. Per aquest motiu en té tants. Del contrari, no seria AINA. Els monitors combreguen amb aquesta filosofia d'AINA, tal com ho revela aquesta carta d'una monitora de l'estiu 1998:

"Sóc un monitora de colònies i també de campaments. Comparteixo amb els adolescents experiències, excursions... I també el seu creixement, els seus problemes, les seves il·lusions... És molt difícil explicar en poques línies què vol dir ser monitora. En la meva opinió, té una doble cara (que no s'ha de confondre a tenir una doble personalitat). D'una banda, té una dimensió social: la monitora com a educadora, que utilitza el joc per ensenyar a viure, com a transformador social, com a dinamitzador de grups, com a jove actiu que vol nedar sovint contracorrent. De l'altra, té una dimensió personal: la de l'experiència dels anys viscuts, la de l'aprenentatge i el desengany, la dels records, etc. Les dues dimensions conviuen en la monitora i, molt sovint, una en determina l'altra i m'han fet una millor monitora."

Encara una altra que m'he trobat fa tres dies com a ofrena als peus de la Mare de Déu de Meritxell, amb la data del dia 15 d'agost de 2007, festa de la Mare de Déu:

"Estimat Ramon. T'agraeixo moltíssim els 30 dies de colònies que he pogut viure com cada any. Gràcies a tot l'equip encara avui és possible que en aquest món hi hagi un racó on el temps passi diferent i on els valors són els que han passat durant els anys: 'amor', estimar tothom sense cap distinció de cap mena. D'aquests torns de colònies m'emporto moltes coses: somriures, abraçades, reflexions, però sobretot una frase que m'ha marcat perquè en la senzillesa d'una cançó de bona nit, cantada cada vespre amb cents de nens i nenes, ho diu tot: 'Bona nit a tots, que descanseu en pau; esperem que avui sigui un dia per recordar'. Jo no tinc Confident, però alguna cosa em diu que una part d'aquests diners [retorna l'ajuda per als estudis que per fer dos torns li tocava] vull que siguin per poder fer possible dintre de la humilitat que AINA continuï endavant. Moltes grà-

cies. Un monitor d'AINA."
Escrits com aquests revelen que les colònies segueixen en peu, amb força bona salut i amb molts monitors i moltes monitores!

Portes obertes!

AINA obria les portes amb aquest missatge: *Una obra de tots, bastida entre tots al servei de tots.* AINA educa a través del paisatge. Aquest no és sols les muntanyes i llacs, ho és el nostre patrimoni cultural i ho són les nostres institucions. Per aquesta raó les autoritats i entitats del país són convidades a compartir taula amb els colonistes i fer sobretaula amb els monitors. Hi accepten un bon 50 per cent.
AINA, inscrita al Govern com una associació (Associació AINA, Església de Canillo), treballa en equip amb les altres associacions dels país:
- Creu Roja, que ha realitzat a AINA cursos de primers auxilis i altres trobades de formació;
- les associacions de gent gran d'Andorra, d'una manera especial, amb la de Canillo, amb trobades de Vida Creixent, el dinar de Nadal, quintos... La propera serà el campionat nacional de botifarra;
- Càritas, amb qui compartim cursets de formació de voluntariat, seguiment dels infants que necessiten beca...
- Mans Unides: col·laborem estretament en la Campanya contra la fam, animem Mans Unides dels Joves i organitzem un cinefòrum dins la campanya del mes de febrer, ajudem monitors per anar al Tercer Món com a cooperants (Benin, Perú, Nicaragua, Guinea, Camerun, Senegal, Bolívia i darrerament Paraguai, d'on hem acollit fins i tot una monitora, són països relacionats amb AINA);
- a l'Unicef hem d'agrair la seva invitació a totes les formacions i a totes les conferències que organitza com també el nombrós material que ens fa arribar. També ha cedit la casa per als cursets que organitzem per als adolescents (dos aquest any 2007). I sobretot ens uneix el treball en defensa dels drets dels infants. La casa edita cada estiu un nou cançoner. En la darrera pàgina es reprodueixen els Drets dels infants. Estem atents amb l'Unicef a lluitar contra tota mena d'exclusió. Cada dia, molts nens i nenes se senten apartats o discriminats per motius com ara la manera de vestir, l'alçada, el pes, la religió, el color de la pell... AINA en cada torn acull fins a tres discapacitats. Hem d'obrir el cercle perquè ningú no se senti exclòs, perquè tothom s'integri, participi i tingui les mateixes oportunitats de créixer, de fer amics, jugar, aprendre i divertir-se. Estic visibilitzant els infants no sols els del Tercer Món sinó també els de casa nostra;
- el Centre de la Cultura Catalana, que em confià escriure un llibre sobre mossèn Cinto Verdaguer que està orientat com un diàleg entre el poeta capellà i un servidor tot recorrent llacs i muntanyes. La conversa no podia ser cap altra: les excursions que hem fet a Andorra, els contes i llegendes, les cançons i l'amor a la Mare de Déu de Meritxell;

- la Societat Andorrana de Ciències, que, no sols m'ha convidat diferents cops a parlar de la joventut, del lleure, dels dos mil anys de cristianisme, de les *Homilies* d'Organyà, que a la vegada han estat classes de formació per als joves monitors, sinó que també han fet d'AINA una distribuïdora dels seus llibres per als amics comuns que estimen tot allò que de cultura es fa a Andorra.

AINA, que reserva els dos mesos d'estiu per als infants d'Andorra (lectura de l'estadística 2007) i cada setmana una part de la casa per a l'esplai, obre les portes als infants i joves del món. Cada any hi acollim uns deu mil infants i joves. Estem agermanats amb els Éclaireurs de Lorient (Bretanya) des del 1977, amb el Grup Sardanista Montserrat de la Terra Ferma des dels 1983 i amb l'UEC de l'Anoia des del 1984.

L'esperit d'AINA en un conte

Succeeix el dia 2 d'agost d'aquest tercer torn de colònies (estiu 2007) i del campament Tamarros: *Viu la música, sent l'estiu a AINA.* Toca l'excursió d'AINA a Sant Joan de Caselles, el Vilar, l'Armiana, la vall del Riu, la borda de Mora, els Plans, l'Aldosa de Canillo, el camí del Gall i AINA. Els 96 ainistes serpentegen el senderol que uneix Caselles i l'Armiana en 55 minuts. El Martí obre el bé de Déu de colonistes. El Joan tanca la corrua. Els dos es comuniquen amb el *walki*. Per damunt de tot, la seguretat! A l'Armiana esperen la Mar, el Dani i el Ramon amb l'esmorzar, la més bona recompensa a l'esforç de la primera hora del matí. Ho resa la dita dels padrins andorrans: *al matí al port, a la tarda al foc.* "Hem pujat en 55 minuts", exclama la Myriam deixant-se caure damunt la gespa rentada per la rosada. Són les 10, el sol comença a picar. Cal reprendre el camí. Abans, però, com a bon costum a AINA, mossèn Ramon glosa l'excursió: *Obriu els ulls. Mireu. Des de l'Armiana hi ha la fotografia més bonica de l'església romànica de Sant Joan de Caselles, que fa de llàntia d'amor a la mainada d'AINA tots els dies de l'any. Ah! Mireu aquesta casa enrunada. Era cal Fontana. Aquí va néixer la meva padrina de cal Toni, veïna de la rectoria, la Lola. Era el dia de la Fira d'Andorra la Vella, el 29 d'octubre de 1901. Tothom era a la Fira. No hi havia ningú al veïnat. La jove mare es va espavilar tota sola... Ara enfilareu cap a la ball del Riu, la vall més verge d'Andorra, coronada pel llac més profund de les Valls i pel pic de l'Estanyó. Dinareu a la borda de Mora, la més típica del contorn... Bona ruta! Obriu bé els ulls! Sigueu feliços!*

El corriol que fa de porta a la vall del Riu té un esbudell. El monitor agafa de la mà l'Hugo, un ainista de Barcelona que té el padrí a Andorra. Té por de l'esbudell. En fer el primer pas, la por el fa caure.

–Aiiii!, cridat l'espantat colonista.

–Aiiii! ...ii!, li contesta una veu que es va perdent vers el fons de la vall.

L'Hugo no entén res. Crida perplex:

–Qui ets?

–Qui ets? ...ets?, li contesten les veus misterioses.

L'Hugo s'enfada: "Covard!"
–Covard! ...ard, li retornen la injúria.
I s'estableix un trist diàleg de mai no acabar:
–Estic trist!
–Estic trist! ...ist!
–Vull plorar!
–Vull plorar! ...rar!
–Em fas por!
–Em fas por! ...or!
–Me'n torno a casa! ...a casa!
El nen mira el seu monitor i li pregunta:
–Què està succeint?
El monitor somriu i li explica:
–Bon amic, presta atenció–. Llavors el monitor llança envers la muntanya:
–T'admiro!
I les veus li responen:
–T'admiro! ...miro!
De nou el monitor torna a cridar:
–Hugo, ets un valent!
I les veus de bell nou s'allarguen:
–Hugo, ets un valent! ...valent!
La sorpresa esdevé un joc per al monitor i sobretot per als ainistes, que comencen a belar fins a esgargamellar-se:
–Sempre a punt!
–Sempre a punt ...punt!
–Visca Andorra!
–Visca Andorra! ...Andorra!
–T'estimo!
–T'estimo ...estimo!
Fins i tot el Miquel, que sempre repeteix mil vegades les frases més importants, se suma al joc:
–Estic molt content!
–Estic molt content! ...content!
I tots a una veu clogueren:
–Gràcies!
–Gràcies! ...cies!
–Mil gràcies a tothom!!
–Mil gràcies a tothom! ...tothom!
La mainada confusa i embarassada no entén res. Llavors, el monitor, amb una paciència amarada de tendresa els explica:
–Això que escolteu se'n diu ressò, l'eco, però en realitat és la vida, que ens retor-

na tot el que diem o fem. La nostra vida és simplement un reflex de les nostres accions. Si desitgeu servir els altres, perquè estimeu, creareu un món de solidaritat; si admireu la bellesa de la vall del Riu, aquesta aparelx més bonica, i si és el llac de Fontargent, l'aigua esdevé més blava i cristal·lina; si anheleu més amor al món, vosaltres creeu més amor al vostre voltant; si voleu ser feliços de veritat amb les coses senzilles de cada dia, doneu generosament alegries i felicitat a tothom a qui trobeu pels senderols de la vida; si desitgeu somriures, somrieu, canteu "pessigolles, les escamparem pel món...".

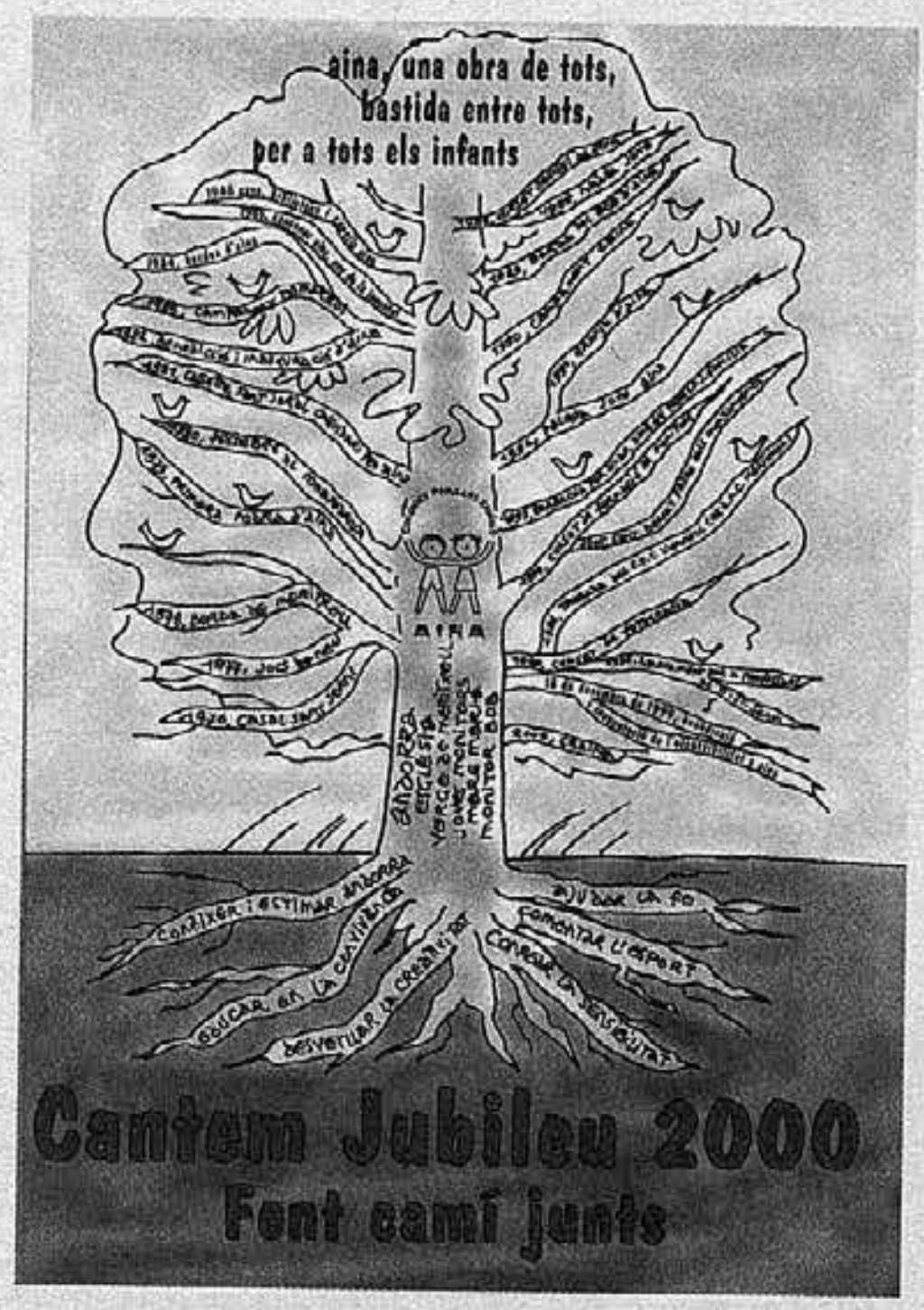
La vida no és una casualitat, és el teu reflex.

Conte llegit en la Missa dels pares a l'església de Sant Cerni, diumenge 12 d'agost de 2007

"Everybody dance now, two times, three times, four times"

L'arbre d'AINA

Hem treballat de manera exigent i tenaç perquè cada cop AINA ofereixi una més gran qualitat de colònies i d'acolliment. No podem caure en l'autocomplaença. Però sí que val la pena contemplar els orígens, analitzar d'on venim per continuar el camí envers la nostra Ítaca personal. Ens ho exigeix l'educació en valors dels infants i joves. La responsabilitat és enorme per no compartir-la.

El tronc de l'arbre d'AINA

Una monja, entesa en administració, la germana Maria Espasa; una mestressa de casa amb mà mestra per fer miracles a la cuina, Teresina Rossell; quatre alumnes de la classe de cultura religiosa a l'INEM (Institut Espanyol), Toni Moliné, Elisa Moliné, Dolors Mach i Josep Maria Rossell, i el capellà de Canillo, que se sentia un privilegiat de poder viure en una parròquia de la més altra muntanya, envoltada de cims, llacs, rierols, boscos i valls, decidiren fer ús del dret humà de somiar. El

somni fou una mescla d'imaginació vana de coses tingudes per impossibles i d'una esperança motivadora i un projecte engrescador. No eren unes criatures. Però la capacitat de somiar, gràcies a la paraula de Jesús –"si no us feu infants no entrareu al regne del cel–, restava ben viva. Es posà dins la motxilla la cançó de Machado: "Caminante son tus huellas/ el camino y nada más...", i es posaren a obrir camí caminant. Era l'estiu de 1976.

Les arrels

Com a bons muntanyencs sabien que per fer via cal dues bones cames: saber a quin cim es vol ascendir i conèixer el senderol que hi mena. El primer sense el segon engendra l'angoixa; el segon sense el primer lleva la motivació. El cim era –és– l'educació de la mainada i de l'adolescència en, pel, durant i per al temps de lleure; el camí era –és– els valors que donen identitat a AINA:

Fer conèixer i estimar Andorra (fer país).

Fomentar la convivència entre tots els infants i joves de les set parròquies andorranes i dels quatre ensenyaments del país.

Fomentar l'esport: el senderisme a l'estiu i l'esquí de fons a l'hivern, esports a l'abast de tots els infants i molt saludables per al cos i per a l'esperit.

Conrear la imaginació per tal que en una societat on cada dia es donen més les coses fetes a la mainada no els manqui la creativitat, usant els materials que ens donen el bosc i el riu.

Sembrar aquells valors fonamentals en el nen/a per créixer: la disciplina, el domini de si mateix, l'alegria, la pau, la companyonia, la solidaritat, el perdó, la tendresa...

Ajudar la fe de cada infant –aquella fe que cadascú porta de casa seva– amb el cultiu de l'espiritualitat.

Les branques

L'educació a AINA –el cim per conquerir– es fa a partir de les necessitats. Les respostes interessen en la mesura en què es fan preguntes. Cada branca és una resposta a una necessitat dels ciutadans d'Andorra.

1976: a Andorra fa trenta anys no hi havia activitats d'estiu per a la mainada. Feia quatre anys que el Consell General havia deixat d'organitzar els campaments (Camic). En aquells anys, l'onada turística venia més a l'estiu que a l'hivern. Més feina per als pares i per a les mares. Horaris laborals més llargs. Els fills havien de quedar-se al pis si no volien ser rodamóns pels carrers. La gota d'aigua que féu vessar el vas fou l'incendi al pis provocat per un nen al Pas de la Casa, mentre el pare i la mare treballaven en un supermercat de la població. El veïnat fou solidari amb la família amb tot i per a tot. Però els comentaris de la gent eren que el problema subsistia. La humil resposta de la part de l'església de Canillo fou convertir el paller de la rectoria en una casa de colònies de quaranta llits. S'anomenà, en honor del patró del poble, Casal Sant Cerni. El lema continua sent: *Cap infant*

sense colònies, perquè els infants de famílies treballadores són prioritaris a l'hora de les inscripcions. Trenta-sis colonistes, quatre monitors, una cuinera, una administradora i el rector del poble inauguraven les primeres colònies, amb el nom de Colònies Populars de Canillo. Era la primera quinzena del juliol de 1976.
1977: una de les realitats de les Colònies Populars de Canillo fou educar els joves confiant-los la responsabilitat d'educar la mainada. Per a trobades de formació de joves com a monitors en el lleure convertírem el paller de l'església del santuari de Meritxell en casa per als monitors. Els joves la tenen com a segona casa pairal.
1978: són nombrosos els nens i les nenes que s'apunten un any i un altre a les colònies. Alguns es queixen de repetir les excursions. S'estrena un mapa d'excursions gràcies al qual un colonista d'AINA que comença als 7 anys podrà fer cada estiu una nova excursió fins als 17 anys sense repetir-ne cap:
1. Cercle dels llacs dels Pessons.
2. Port d'Envalira, Maià, Siscaró, Incles.
3. Llac de Fontargent.
4. Llac de Juclar.
5. Llac de l'Isla, Cabana Sorda, Querol.
6. Estanys de la Coma de Ransol i pic de la Serrera.
7. Llacs de la vall del Riu, pic de l'Estanyó.
8. Casamanya.
9. Comapedrosa.
10. Fontblanca.
11. Grau-roig, Montmalús, Meranges.
11. El Forn, camí del Canal, les Pardines.
12. Itinerari de natura, el Tarter, Riba Escorxada, camí de les Vaques, el Forn, Canillo.
13. Caselles, l'Armiana, borda de Mora, els Plans, l'Aldosa, Canillo...
Les excursions són la primera eina pedagògica d'AINA per fer conèixer i estimar Andorra.
1979: Any internacional del nen. Un bon any, per donar resposta a la demanda de colonistes. Els 36 del primer any passen a ser 80, fet que obliga els més grans a dormir en tendes al prat de Sant Joan. L'Any internacional del nen és una bona ocasió per posar la primera pedra d'una nova casa de colònies. Fou el 30 de setembre de 1979 a les 16 h. El bisbe copríncep Joan Martí Alanis beneí la primera pedra, que es batejà amb el nom d'AINA en homenatge a l'Any internacional del nen d'Andorra.
1980: fou un any clau pel que fa al compromís dels joves monitors. Els fonaments de la nova casa de colònies hi eren, però calia que el país fos sensible a l'obra. Emprenguérem una campanya casa per casa, pis per pis des del Pas de la Casa fins a Sant Julià en què oferíem el calendari d'AINA obra de l'artista Sergi Mas.
1981: els monitors comencen una nova activitat, la pujada d'un pessebre a la muntanya. El pic escollit fou el Comapedrosa, amb la convicció que si se n'era

capaç, també es podia ser capaç d'acabar AINA superant els mil entrebancs que sorgien. S'hi posà tretze hores per arribar el pic.
1982: inauguració d'AINA. El 19 de juny de 1982 el bisbe copríncep Joan Martí Alanis beneí la nova casa de colònies i alberg. El Govern, Sindicatura i l'Honorable Comú de Canillo en foren testimonis. AINA és 1.459 m² construïts per a 180 places: cuina, menjador, habitacions, tallers, tres sales d'audiovisuals, amfiteatre, videoteca, ludoteca, sala de dansa, farmaciola, calefacció, megafonia, granja i un espai verd de 7.000 m², tot pensat per oferir unes colònies de màxima actualitat com la mainada exigeix i es mereix.
1983: Andorra organitza activitats d'estiu, però resta un buit: els adolescents de 15 anys en són exclosos. AINA crea el campament Tamarros. El primer es plantà al bosc de les Fonts.
1984: les bordes d'AINA. S'acull la mainada de 7 a 14 anys. AINA s'adona que per educar amb eficàcia cal separar els infants segons l'edat. Es basteixen les bordes d'AINA (48 llits) per als adolescents de 12 a 14 anys. D'aquí en endavant hauran el seu llenguatge, les seves excursions i dels catorze dies de colònies, sis els faran en acampada.
1985: el cançoner. És l'Any internacional de la joventut. Tots els divendres del curs els monitors es reuneixen per fabricar el cançoner de l'Any internacional del jove, gràcies al qual es treballa la llengua catalana, s'integren els immigrants, es familiaritzen amb les tradicions del país, se sembren valors. Des del 1985 el cançoner esdevé l'estri pedagògic més important de la casa després de les excursions.
1986: la biblioteca. La formació permanent dels monitors demana una biblioteca especialitzada en pedagogia, en muntanyisme, en andorranitat. Les institucions hi donen suport. Corre la veu pel país que "abans d'arraconar un llibre, cal oferir-lo a AINA". Els monitors tenen cura de fer arribar (a la presó) els llibres que no poden fer cap servei a la casa. Aquest mateix any s'inaugura la capella com a taller de cultura religiosa i com a museu i fons bibliotecari d'AINA.
1987: cursets d'esquí de fons. Infants i monitors demanen viure l'esperit d'AINA al llarg de l'hivern. S'organitzen quatre cursets d'esquí de fons, esport que s'ha convertit malauradament en la ventafocs de la temporada blanca. Els cursets es desenvolupen com a convivència, cosa que permet compartir taula, vetllada, cants, missa jove, classes teòriques.
1988: Nadal Jove. El delegat episcopal de joventut del bisbat d'Urgell demana a AINA que els joves d'Urgell puguin participar en la pujada del pessebre a la muntanya amb esquís de fons i programar, Andorra i el bisbat, el Nadal Jove. El lloc escollit és la cruïlla de Juclar-Siscaró. El bisbe copríncep presideix la missa jove prenadalenca.
1989: la borda dels monitors. Cada torn de colònies té dinou monitors per a la casa i sis per a les bordes, que presten un servei altruista a la mainada. AINA els ho agraeix bastint per a ells la borda del Bob, on puguin tenir el seu cau per dormir i per als seus afers personals. La nova casa consta de dues sales de catorze llits

cada una, una habitació per als professors, una sala de reunions, una d'audiovisuals i els seus corresponents serveis de dutxes.
1990: campament Caina. La demanda de nois i noies per al campament Tamarros supera les trenta places que AINA ofereix. Per aquest motiu es crea un nou campament, Caina, que consisteix a fer la volta a Andorra pels cims i llacs. En tres setmanes, una per estiu, es fa tota la volta. Ambdós campaments són el planter dels nous monitors d'AINA.
1991: granja i corral d'AINA. La ignorància dels infants amb dels animals porta AINA a bastir la granja, gràcies a la qual els colonistes es familiaritzen amb una vintena de classes d'aviram i oví. S'institueix el taller de granja: la mainada, per patrulles, els dóna menjar reciclant les deixalles de la cuina, cullen els ous, dibuixen els animals i les farines que correspon a cada un...
1992: Pasqua Jove. L'èxit del Nadal Jove encoratja els monitors a organitzar la Pasqua Jove. Del Dijous Sant al Diumenge de Pasqua conviuen a la borda de Meritxell compartint reflexió i compromís: matí i vespre aprofundeixen en els temes corresponents als dies sants: l'amistat (Dijous Sant), l'alliberament (Divendres Sant), les lectures bíbliques de la vetlla pasqual (Dissabte Sant); compromís. De la convivència surt el programa de colònies enllestit per portar a la impremta i també els equips corresponents a cada torn de colònies i als dos campaments. El millor fruit de la convivència és l'esperit d'equip que es crea entre els joves, fet que beneficia enormement la feina de l'estiu amb la mainada.
1993: Any internacional de la família. Es crea la plataforma per implicar els pares i les mares en les colònies dels fills: reunions a la sala d'actes de Santa Maria del Fener d'Andorra la Vella, un llibret informatiu, i a l'espai d'AINA es basteix la barbacoa per compartir si més no un àpat famílies, colonistes i monitors.
1994: títols de monitors. Per a AINA no n'hi ha prou amb la vocació del monitor, cal que es professionalitzi. De cinc a deu joves monitors cada curs participen a les escoles de la Verge de Blanca de Lleida o a l'Escola Mirall per diplomar-se com a educadors en el lleure.
1995: Sant Bernat. Els símbols donen identitat. A l'entrada d'AINA s'entronitza una artística escultura de Sant Bernat, patró dels excursionistes de muntanya i símbol de l'hospitalitat que AINA ha d'oferir a qui estima la muntanya, seguint les petjades de Sant Bernat de Menton.
1996: agermanament dels colonistes d'AINA i els colonistes del bisbat d'Urgell. En ocasió del 95è aniversari de la coronació de la Mare de Déu de Meritxell com a patrona d'Andorra pelegrinen al santuari nacional per compartir una eucaristia d'acció de gràcies, una gimcana per conèixer Andorra i l'àpat de germanor.
1997: taller de fotografia. Els monitors que segueixen estudis universitaris sobre els mitjans de comunicació creen un laboratori de fotografia i amplien l'equip per crear el butlletí de la casa, *mAINAda*.
1998: agermanaments. L'obertura d'AINA amb altres moviments esdevé una

necessitat cultural, pedagògica i espiritual. Es formalitza l'agermanament amb els Éclaireurs de Lorient (França), amb la UEC de l'Anoia i amb el Grup Sardanista Montserrat de Lleida. A cada entitat se li destina un taller de la casa amb el seu corresponent nom. Igualment es rehabilita el casal Sant Cerni, el segon pis de la rectoria, per acollir llurs monitors.

1999: accessibilitat d'AINA. A les portes de l'any 2000, el 18 de desembre de 1999, AINA inaugura i beneeix les rampes, l'ascensor i els serveis per acollir discapacitats, amb el compromís d'acollir-ne tres en cada torn de colònies. Finalment s'aconsegueix de ple el somni: *Cap infant sense colònies*.

2000: Gaina. Els exmonitors creen el grup Gaina per fomentar amb els seus cònjuges i fills l'esperit d'AINA i, a l'ensems, oferir llur professions: metges, mestres, educadors socials, bombers... per fer la formació dels joves monitors.

2001: titulació de directors. Se suma a les titulacions d'educadors en el lleure la de director de colònies i esplais. AINA es fa càrrec de les despeses corresponents a tres diplomes dins del món de l'educació en el temps de lleure i poder d'aquesta manera acollir els joves d'arreu que necessiten certificats de pràctiques per al títol de monitor.

2002: AINA crea Mans Unides Juvenil. L'obertura cap al Tercer Món enriqueix AINA. Es crea una estreta relació amb Mans Unides d'Andorra, col·laborant de prop en les campanyes contra la fam durant el mes de febrer. Organitza cada any un cinefòrum per sensibilitzar els joves davant la injustícia de la pobresa entre el nord i el sud. Es col·labora econòmicament perquè els joves monitors vagin a prestar un servei en algun país del Tercer Món. S'ha anat Benín, Camerun, Perú, Nicaragua, Guinea, El Salvador, Rwanda, Senegal, Afganistan i Brasil, i darrerament a Mèxic. De les estades es manté comunicació amb Senegal, Nicaragua i Guinea.

2003: Fundació i AINA. A més de formar part de la Fundació d'Esplais Mare de Déu de Núria, té un monitor dins de la junta i un dins de la seva escola de formació.

2004: el pluralisme. Davant la pluralitat que representen les quaranta nacionalitats de residents d'Andorra s'institueix a les colònies el Dia de la pluriculturalitat, per aconseguir *la unitat dins de la diversitat.*

2005: més tallers per personalitzar. El gran nombre de colonistes demana, per tal de no massificar-los, la creació de nous tallers a l'exterior del domini d'AINA. Se'n basteix un als baixos de la rectoria i un altre a allò que resta de l'església del segle XII de Sant Cerni de Canillo.

2006: trenta anys de colònies. L'aniversari s'ha celebrat amb tota mena d'actes: exposició de fotos, conferències i, allò més important, el retrobament amb els monitors de l'estiu 1976 al 1982.

VIU LA MÚSICA , SENT L ' ESTIU A AINA ! ESTADÍSTIQUES 2007

TORNS	1er 3 al 15 de Juliol				2on 17 al 29 de Juliol				3er 31 de juliol al 12 d 'Agost				CAINA 16 al 22 de Juliol		TAMARROS 30 de juliol al 12 d'Agost		TOTAL
EDATS	7-11 CASA		12-14 BORDA		7-11 CASA		12-14 BORDA		7-11 CASA		12-14 BORDA		14-17		14-17		
SEXE	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	M	F	
CANILLO	1	3	3	2	6	13	2	1	3	1	2	3	1	1	1	2	45
LA MASSANA	5	1			2	3	2	3	5	4	4	1	1	1		1	37
ORDINO	9	4			2	2	1		7	2		2			1	1	31
ENCAMP	8		2	1	4	2	1	2	8	3	2	2		1	1		37
ANDORRA	5	6	2		2	4	3	2	10	6	4		1		1		46
ST.JULIÀ DE LORIA	12	7		1	5	2	2	2	6	4	3		1				45
ESCALDES	6	3	3	1	4	3	1	2	9	6	6	5		1	4		54
BISBAT D'URGELL	10	14	11	5	9	9	14	4	5	8	6					7	102
ALTRES AMB LLIGAMS A ANDORRA	9	3	5	6	6	13	4	5	8	4	2	4	3	2	3	3	80
MONITORS	8	7	4	1	11	16	4	2	10	12	3	3	2	2	3	3	91
TORNS	121		47		118		57		121		52		16		36		568
TOTAL	168				175				173				16		36		568

Agermanats amb el grup Sardanista Montserrat de Lleida (100 places , del 23 de Juny al 3 de Juliol)

TOTAL ESTIU 2007: 668 NENS/ES , NOIS/ES

62930 Hospedatge,manutencions,varis monitors

9	13-08-07	ajudes monitors dos torns	.	9.600,00	0,00	9.600,00
9	13-08-07	matrículee títols monitor	.	700,00	0,00	10.300,00
9	13-08-07	3 formacions monitors	.	1.500,00	0,00	11.800,00
9	13-08-07	aplec de l'esperit,tarrag	.	750,00	0,00	12.550,00
9	13-08-07	pasqua jove	.	500,00	0,00	13.050,00
9	13-08-07	manutenció 15 dies monito	.	19.885,00	0,00	32.935,00
		1		32.935,00 €	0,00	32.935,00

Conclusió

AINA se n'orgulleix del camí fet. De l'equipament magnífic de què amb una pedra cada any s'ha dotat. Però AINA és conscient que AINA són els infants, els joves i el seu creixement en la vida, realitat que ha de ser font d'energia i d'imaginació per continuar el camí donant resposta a les necessitats d'Andorra.

Mossèn Ramon Rossell i Serra

Rector de la parròquia de Canillo i responsable de la casa de colònies AINA

Reptes de futur en matèria de voluntariat

Víctor Filloy i Franco

Tenim dues orelles i una boca que ens recorden que hem d'escoltar el doble i parlar la meitat

Abans d'entrar en els paràmetres que definiran la meva ponència, *Reptes de futur en matèria de voluntariat*, desitjo expressar que he dedicat uns quants anys (pocs, sens dubte) de la meva vida al voluntariat. Entre d'altres activitats voluntàries voldria destacar el principi del camí en l'àmbit de la solidaritat, l'any 1991, durant els Jocs dels Petits Estats d'Europa, on evidentment vaig fer de voluntari olímpic; tot seguit vaig entrar a fer part del col·lectiu de voluntaris de la Creu Roja Andorrana durant prop de tretze anys, en què vaig oferir part del meu temps lliure a ajudar a qui ho necessitava sense esperar res a canvi. Aquesta és la veritable definició del voluntari.

A final del 2004 la Fundació dels Jocs dels Petits Estats d'Europa Andorra 2005 va voler comptar amb mi per a l'organització de la Divisió del Voluntariat, tasca que vaig desenvolupar durant un any. En acabar els Jocs, el ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació em va donar l'oportunitat de coordinar el departament de Cooperació al Desenvolupament, on vaig poder tenir molt contacte amb diferents cooperants voluntaris de tot el món que treballen dins del marc de les ONG amb caràcter internacional. Aquí vaig poder copsar de primera mà un tipus de voluntariat desconegut per mi fins aleshores. Per tant, m'agradaria creure que no hi entenc gran cosa de voluntariat, ja que gràcies a aquesta varietat d'ocasions que he pogut tenir durant els darrers anys en el món del voluntariat he constatat que el perfil del voluntari no és el mateix en cap país del món, les seves necessitats no són les mateixes i la seva realitat tampoc.

Per tant, després de la meva experiència i basant-me en els diferents treballs d'in-

vestigació que han sorgit de diverses iniciatives ministerials en els darrers anys, el meu propòsit és analitzar prèviament el nostre camí, i no fer un espai de jurisprudència comparada amb altres documents d'altres països. Cal conèixer la nostra realitat, no comparar-la.

En aquest sentit els reptes de futur en matèria de voluntarial són reptes d'Estat, i no del Govern exclusivament; són de tothom i pretenc que estiguin recolzats sobre estudis nacionals i elaborats per tècnics del país.

Com recorda la llei presentada pel Partit Socialdemòcrata al Consell General, l'any 2004, a iniciativa del ministeri de Benestar i Família, en conveni amb l'Institut d'Estudis Andorrans, es va realitzar un treball d'investigació amb l'objectiu d'analitzar la situació del col·lectiu de voluntaris a Andorra mitjançant un treball d'enquesta adreçada a 786 ciutadans i ciutadanes majors de 18 anys, amb un nivell de confiança del 95,5%. En l'apartat de conclusions es recomana establir unes línies bàsiques d'actuació que ens permetin conèixer la situació del voluntariat a Andorra mitjançant la relació ferma i compromesa amb les entitats gestores de voluntariat, desenvolupant enquestes a sectors diana, per planificar actuacions adreçades al foment del voluntariat.

Personalment extrec d'aquest treball diverses línies d'actuació:

- Redefinició i reconeixement de la imatge social del voluntariat.
- Creació d'una borsa del voluntariat que relacioni les demandes de persones voluntàries amb la seva disponibilitat i expectatives.
- Incorporar la visió de les entitats en l'establiment d'estratègies prioritàries d'acció així com en el seu desenvolupament.
- Creació d'una borsa d'activitats per donar publicitat dels projectes concrets i directament relacionada amb la borsa del voluntariat (retroalimentació).
- Implicació del sector privat en la promoció del voluntariat.

L'abril de l'any 2005, un mes abans de la celebració dels Jocs dels Petits Estats d'Europa, el *Diari d'Andorra* publicava un article d'opinió, titulat *Voluntariat, educació no formal*, que entre d'altres coses deia: "El voluntariat sempre vol sumar no substituir, el voluntariat mai va en contra de les persones ni les utilitza, el voluntariat mai exclou a ningú. El món del voluntariat és un món d'aprenentatge constant."

Recordo que es va assolir una base de dades amb 1.784 voluntaris, que representaven el 2,46% del total de la població d'aleshores. Un conjunt de persones del país que van manifestar el desig de participar activament en el desenvolupament d'un esdeveniment esportiu.

Per una altra banda, durant la setmana dels Jocs es va posar a disposició de les entitats del voluntariat un espai dedicat per vincular nous voluntaris provinents dels Jocs. Davant l'escassetat de persones que s'hi van adreçar i vist el perfil dels voluntaris dels JPEE Andorra 2005 es desprèn que aquestes persones desitjaven ser voluntàries de manera puntual i per a aquest esdeveniment en concret. Això

ens va obrir una fórmula de voluntariat menys coneguda al nostre país, l'acció d'un voluntariat puntual per a esdeveniments concrets.
Recentment, el ministeri de Salut i Benestar ha publicat el Pla nacional d'atenció social, després de gairebé un any de feina. Aquest document de base participativa presenta en el seu format dues parts diferenciades: una primera en què es fa una diagnosi sobre quina és la realitat social andorrana amb relació a cinc àmbits: gent gran, discapacitats, gènere, infància i família, i solidaritat i voluntariat. La segona part conté les propostes que s'han consensuat entre tots els participants i que han de servir de guia a l'administració per poder actuar en la nostra realitat social.
Dins del segon apartat podem observar un desplegament exhaustiu de propostes relatives a la solidaritat i el voluntariat en els apartats següents:
- Marc regulador.
- Organització del voluntariat i de la xarxa del voluntariat.
- Sensibilització i foment del voluntariat.
- Estudis i prospectiva.

Personalment extrec d'aquest treball una línia bàsica d'actuació: cal aprofitar per part de l'administració andorrana els coneixements de les entitats del país per al disseny de les polítiques de voluntariat.
Un cop feta aquesta petita anàlisi de les darreres actuacions i estudis en matèria de voluntariat; ens podem preguntar:

Quins són els reptes de futur en matèria de voluntariat?
Penso que els reptes de futur en matèria de voluntariat són o poden ser coincidents amb els exposats en l'apartat segon de l'exposició de motius de la llei presentada pel grup parlamentari socialdemòcrata, és a dir:
Afavoriment de l'acció voluntària i el seu reconeixement social.
Superació del concepte tradicional de voluntariat, que s'estén a camps molt diversos i que no es limita a la idea purament assistencial.
Configuració del voluntariat com a acció organitzada i fructífera dins d'entitats sense ànim de lucre, no com a acte individual i aïllat.
Delimitació clara entre els llocs que poden cobrir els voluntaris i els propis del personal assalariat.
Creació d'un marc jurídic de drets i deures que afecten els voluntaris i els beneficiaris i també de les entitats de voluntariat i les administracions públiques.
Reconeixement de les possibilitats de participació i consulta a les entitats de voluntariat en les decisions administratives que afecten el voluntariat.
Coordinació i col·laboració entre les entitats de voluntariat i les administracions públiques.
Aquests reptes de futur són els que tots desitgem, però no incidiré en un discurs

ple de bones intencions i de paraules ben sonants en relació amb el voluntariat. Us exposo dos simples projectes que penso que són bàsics abans de disposar d'una llei en aquesta matèria. Permeteu-me, doncs, que faci una proposta de reptes de futur immediats que ens permetran assolir el repte de disposar d'un marc operatiu de qualitat en aquesta qüestió.

El primer pas es tracta simplement de saber de qui estem parlant i de quantes persones estem parlant. Si els demano, ara mateix, quants voluntaris hi ha al nostre país o quin és el perfil personal majoritari, o si es tracta bàsicament de persones joves, de persones en edat laboral, o de gent gran..., estic segur que ni vostès ni jo tenim la resposta. Per tant, el primer pas hauria de ser la creació d'una base de dades del voluntariat, que gestionarien les mateixes entitats, una base de dades tutelada pel ministeri competent en voluntariat, una base de dades única i que cada entitat hauria de responsabilitzar-se de tenir actualitzada. La creació d'un registre actualitzat de voluntaris és el reconeixement del voluntariat, des del rigor i la transparència.

Sens dubte, aquesta eina d'anàlisi i diagnosi de la nostra població voluntària ens permetrà poder disposar d'una visió real de la situació i de les característiques del nostre voluntariat, una eina que ens permetrà, doncs, orientar de manera molt més rigorosa i efectiva totes les accions destinades a aquest col·lectiu. Puc afirmar que en l'àmbit intern des del ministeri competent en voluntariat ja hi estem treballant i volem disposar d'aquesta eina informàtica abans de final d'any.

Com a segon pas, cal aprofitar per part de l'administració andorrana els coneixements de totes les entitats del país per al disseny de les polítiques de voluntariat. Cal cogestionar i coparticipar de manera interdepartamental, interinstitucional, amb les entitats del voluntariat mitjançant un mecanisme d'anàlisi periòdica de la situació i les tendències del voluntariat a Andorra.

En aquest sentit l'any 2008 iniciarem un diàleg profund amb les entitats de voluntaris per a la creació del consell nacional del voluntariat, un organisme de participació, consulta i assessorament. Aquest organisme, de rang institucional, en el qual s'haurien de veure inclosos tots els sectors representatius del voluntariat, les entitats del voluntariat, l'administració general i les administracions comunals, tindria com a primera aposta l'elaboració d'una llei andorrana del voluntariat. Evidentment, establint un reglament intern de funcionament del consell.

El voluntariat es troba davant d'un seguit de reptes que són fonamentals per afrontar positivament el nostre futur: la societat de la informació i les noves tecnologies de la comunicació, la mundialització, l'enfortiment de la cohesió social, les noves necessitats socials emergents, els nous marcs de relació entre el sector social, públic i privat, la sostenibilitat i la degradació ambiental, l'equitat i la justícia socials, el foment del bé comú, la nova cultura organitzativa, el paper dels valors de la comunitat, el foment de la convivència i les noves formes del voluntariat.

Cal posicionar-nos conjuntament per tal d'afrontar aquests reptes i materialitzar-

los en oportunitats per a la societat i per al sector en cadascun dels nostres àmbits d'actuació. I això solament és possible si sumem les nostres sinergies i aportem elements de responsabilitat cada un de nosaltres.

Com a tercer i últim repte de futur immediat, caldria crear un espai físic, dedicat al voluntari, un espai d'assessorament, de recerca, d'esbarjo, en definitiva un espai dedicat exclusivament a aquest col·lectiu, un espai que tindria com a objectiu dotar d'informació els voluntaris, captar noves persones amb esperit benèvol, dinamitzar el sector, crear una borsa d'activitats voluntàries, implicar el sector privat en la promoció del voluntariat i coordinar el col·lectiu de manera única i rigorosa.

Permeteu-me que resumeixi fent referència a un petit extracte d'una web d'una de les moltes ONG del nostre país, que diu el següent:

"[...] L'acció voluntària és l'expressió d'un compromís lliure i altruista amb la societat, i això diu molt en favor de la qualitat humana d'un país, perquè la qualitat d'un país es mesura sobretot pels valors de la seva gent.

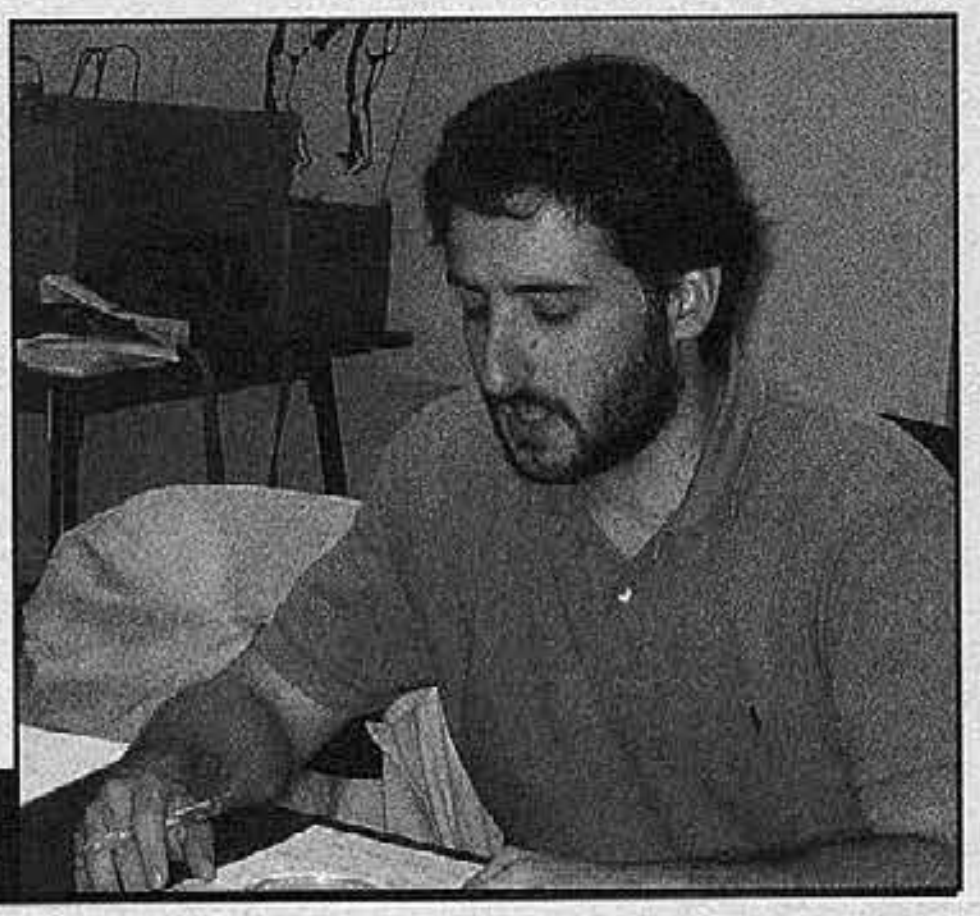
En la construcció d'aquest país que volem, els voluntaris hi teniu molt a dir, perquè un país on la seva gent està disposada a donar sense esperar res a canvi, és un país que val la pena. Ben segur que tota persona té molt per donar i molt per rebre. Necessitem persones generoses perquè hi ha moltes coses per fer, i no hi ha res més bonic que saber que estàs fent un servei que afavoreix algú."

Per tant volem comptar amb els voluntaris en aquesta proposta de creació del consell nacional del voluntariat, ja que no entenc una llei per a voluntaris sense la seva participació. En aquest sentit, és un repte de futur immediat assolir la creació de les tres propostes enunciades anteriorment, amb la finalitat d'orientar-nos cap a nous reptes de futur.

Moltes gràcies.

Víctor Filloy i Franco
Secretari d'Estat de Joventut i Esports

Cloenda
20a Diada Andorrana

Èric Jover i Comas

La Diada d'Andorra d'enguany ha estat un èxit, amb unes ponències de gran interès que han enfocat des de diferents perspectives la temàtica proposada del capital social. Cal destacar que aquest fet encara té més valor si es considera que el capital social és un concepte abstracte que presenta certes dificultats a l'hora de copsar-lo. Tant en l'obertura realitzada per la presidenta de la SAC, Àngels Mach, com en diferents ponències, s'ha intentar definir el concepte de *capital social* sigui a partir de la definició que en fa el Banc Mundial com les de diferents intel·lectuals. Però resumint, el que podríem dir és que el capital social d'una societat és una suma d'intangibles que poden relacionar-se amb fets tan trivials com el valor que té la paraula donada, una ferma encaixada de mans, una llengua per entendre's i, sobretot, sentir-se part d'un projecte comú de país. De fet, el capital social no és res més que la confiança que existeix entre els diferents membres de la societat.

Però el concepte de capital social no s'exhaureix amb aquest vessant lleugerament bucòlic. En efecte, diferents ponents han aportat dades que demostren que aquest capital social té conseqüències en el desenvolupament econòmic i social del país. Com menys capital social, menys desenvolupament econòmic i menys qualitat de la democràcia. En un país on la gent no és solidària per si mateixa, l'Estat ha de tenir una presència més activa, eixamplant el seu funcionariat i augmentant una sempre costosa estructura burocràtica. Així doncs, veiem que, tot i ser un concepte abstracte, el capital social té conseqüències importants en les nostres societats. És hora de fer un exercici d'introspecció i de saber com anem de capital social a casa nostra.

Primer de tot, hem de ser conscients de la dificultat de quantificar aquest tipus de paràmetre. El ponent Joan Micó ens ha explicat com s'han d'utilitzar dades indi-

rectes per arribar a fer-ne una valoració i ens ha presentat els resultats de les últimes enquestes realitzades a Andorra. Les dades presentades ens situen de ple en el context europeu, en presentar resultats similars als dels nostres veïns. Aquests resultats, segons la majoria de conferenciants, es correspondrien amb una progressiva degradació del nostre capital social que estaria íntimament correlacionat amb els valors intrínsecs de la nostra societat tradicional. En aquest sentit, aquesta societat tradicional s'ha anat dissolent amb l'arribada de la pretesa modernitat.

És evident per a tothom que l'espectacular creixement que ha tingut Andorra des de mitjan segle XX no s'ha fet sense problemes. Potser la part més remarcable d'aquest creixement i també la que ha tingut més conseqüències pel que fa al capital social és l'augment demogràfic que ha patit Andorra. En efecte, Andorra va passar de tenir 6.189 habitants el 1955 a tenir-ne 65.227 el 1993; és a dir va multiplicar la seva població per deu en menys de cinquanta anys. És evident que aquesta progressió no ha vingut donada solament pel creixement vegetatiu de la població sinó que la immigració hi ha tingut un rol destacadíssim. Aquest fet és especialment rellevant si es considera que diferents pensadors han vinculat una immigració important com un dels principals causants del descens del capital social. A més, en el cas d'Andorra tenim l'agreujant que una part d'aquesta immigració té un marcat caràcter estacional, fet que fa gairebé impossible la seva integració i dificulta la construcció d'una societat homogènia.

Però la Diada Andorrana no ha estat tan sols una llista de les deficiències del nostre país, sinó que s'han intentat identificar quins són els paràmetres que ens poden ajudar a augmentar, o si més no mantenir, el nostre capital social. S'ha fet especial esment de la importància del teixit associatiu per vertebrar la nostra societat. Aquest teixit d'associacions diverses i ONG han de fer de pal de paller de la nostra societat civil per ajudar a integrar en un projecte de país tots els habitants de les Valls, vinguin d'on vinguin, al voltant de valors comuns com poden ser, entre d'altres, la solidaritat o la cultura.

Els mitjans de comunicació, que alguns anomenen el quart poder, també tenen molt a dir quant al manteniment del capital social. El mitjans de comunicació nacionals tenen la responsabilitat d'informar però també de formar els seus lectors. Poden fer que el lector, vingui d'on vingui, se senti part de la realitat d'un país i esdevenir així una important eina d'integració al país, a la llengua i a la nostra cultura. En aquest sentit, tenen la possibilitat de transmetre als lectors els valors que nosaltres volem que siguin els eixos vertebradors de la nostra societat.

Hem parlat del quart poder, però els tres altres també hi tenen gran importància. L'executiu perquè és el que ha de marcar el *tempo* de l'activitat política al país i ha de gestionar el dia a dia per orientar-nos cap al model de país que els seus votants li han demanat. El capital social serà molt dependent del model que triem. A més, en la seva gestió diària, el nostre govern, conjuntament amb els comuns, també té

uns serveis socials que estan orientats a ajudar la població en general, però fent un especial èmfasi en els sectors més desprotegits, a viure en unes condicions de vida dignes. El poder legislatiu no en resta exclòs i tindrà la tasca d'elaborar una llei del voluntariat; el projecte de llei ja existeix –i de moment no sembla que tingui el suport majoritari de les associacions– i hauria de contribuir a crear un marc on es facilitin les tasques de les associacions que tan beneficioses són per a la societat. Finalment, el Sr. Pere Canturri, raonador del ciutadà, ha fet notar que el poder judicial haurà de reforçar cada cop més la reinserció dels presos en la societat, ja que hauria de ser un dels principals objectius de les penes de privació de llibertat. En efecte, tan sols una bona reinserció pot fer minvar el problema creixent arreu dels delinqüents reincidents.

No vull oblidar-me de fer esment d'alguns dels pilars tradicionals de la nostra societat que també tenen i han de tenir un rol important en la preservació i reconstrucció del nostre capital social. Vull destacar especialment el paper de la dona, que ha estat a Andorra el pal de paller de la nostra societat, com ens ho han recordat la Sra Pilar Triquell i la Sra. Mari Carmen Barbero, i també recordar els valors derivats de la tradició cristiana. En el pas a la modernitat hem abandonat el nucli bàsic de la nostra societat tradicional, la família, per caure en l'individualisme més exacerbat, amb uns més que dubtosos resultats. En aquest sentit, ha estat especialment emocionant la ponència de mossèn Ramon Rossell, que ha recordat la tasca que ha realitzat i que realitza a les colònies d'AINA. Una tasca constant de formació tant dels més joves com dels monitors en valors essencials de convivència i amor als joves que el dia de demà, superant l'individualisme, seran part integrant d'aquest teixit social que busquem reformar.

En conclusió, en la 20a Diada d'Andorra s'ha tractat un problema llunyà i alhora proper, el del capital social. Per valorar l'estat de salut d'un país s'acostuma a emprar fredes dades macroeconòmiques, com el gastadíssim PIB, quan, si realment volem saber com es troben les nostres valls, el que hem de fer és passejar pels seus carrers, parlar amb la seva gent i mirar com viuen o més aviat com conviuen.

Èric Jover i Comas
doctor en química, vocal de la junta de la SAC i coordinador dels Debats de recerca

Annex 1
El futur de l´Euroregió

XXXIX edició de la Universitat Catalana d´Estiu
24 d´agost del 2007 a les 12 del migdia

A la foto Francina Armengol,
Joandomènec Ros,
Pasqual Maragall i Jordi Gallardo

Jordi Gallardo, secretari d'Estat de Política Cultural del Govern d'Andorra

L'encaix d'Andorra dins del concepte d'euroregió

És evident que estem a Europa i que formem part de l'espai mediterrani. Tot i que som un país d'alta muntanya, fins i tot pel que fa al clima es podria dir que reunim influències de l'espai mediterrani, que tenim a poc més de dos-cents quilòmetres. Així doncs, tant des del punt de vista geogràfic com des del climàtic, Andorra entra dins del que s'anomena *espai mediterrani*, sense complexos, com també dins de l'espai pirinenc.

Fent un repàs a la nostra història, podríem dir que l'aïllament geogràfic i el curs de la història han anat modelant les relacions exteriors d'Andorra amb els seus veïns. Malgrat que és un estat independent i sobirà, no podem amagar que existeix una convivència política i social entre Andorra i els nostres veïns espanyols i francesos motivada, entre molts altres factors, per la proximitat geogràfica.

Situats com estem en el cor dels Pirineus, entre dos grans estats, és una obvietat dir que les sinergies entre les regions veïnes de les dues vessants dels Pirineus i Andorra es copsen en el mateix dia a dia de les persones que vivim al Principat. Per això, fins i tot culturalment aquesta creació de sinergies és assumida per la societat andorrana, de tal manera que l'esperit de pertànyer a un espai geogràfic més ampli que l'andorrà és molt present.

Més encara en un moment històric com el que estem vivint, en què el procés de globalització va lligat a un procés de modernització.

La globalització no és un procés nou, fa anys que es produeix; el que ha irromput amb molta força és la presa de consciència de la transcendència que té i la popularització que ha viscut.

Vivim en un moment en el qual és molt probable que algunes accions sorgides en el nostre propi entorn immediat tinguin repercussions més enllà de les nostres fronteres.
De la mateixa manera que el nostre dia a dia es veu cada vegada més influenciat per fenòmens produïts en contextos socials allunyats del nostre entorn més immediat.
Així doncs, podem dir que les fronteres físiques avui s'han vist superades pel procés de globalització, la mobilitat, les noves telecomunicacions i el multiculturalisme.
L'ampliació als estats de l'Europa central i oriental o la redefinició de competències entre els estats membres i la Unió Europea, que semblaria que comença a ser una proposta real, plantegen nous desafiaments als quals caldrà estar atents els propers anys.
Els ciutadans volem veure de prop tot aquest procés i participar-ne en l'evolució; volem veure'ns protegits per Europa.
S'entén que molts dels problemes que ens afecten solament es poden solucionar mitjançant una cooperació més estreta i més propera als nostres ciutadans.
En aquest context, l'Europa de les regions és una proposta magnífica per enfortir la cooperació transfronterera, el desenvolupament sostenible, la cohesió social i l'equilibri territorial.
Un projecte d'euroregions permetria elaborar projectes a una escala més reduïda, però sense que deixessin de ser importants quant a repercussió. El més interessant és la immediatesa que es pot aconseguir a l'hora de posar-los en marxa.

En quin estat es troba la implicació d'Andorra dins del projecte?
Andorra, tot i no ser membre de la UE, disposa d'un marc jurídic de cooperació amb Brussel·les. L'acord signat entre Andorra i la Comunitat Europea el 15 de novembre del 2004, que va entrar en vigor l'any 2005, té una incidència especial en matèria d'educació, infraestructures, energia, telecomunicacions, creació de l'espai pirinenc, cultura, medi ambient, afers socials i salut.
D'altra banda, el tractat constitucional de la UE recull en els annexos, per iniciativa andorrana, un apartat específic referent als petits estats en què es diu que es tindrà en compte la situació particular dels estats de reduïdes dimensions geogràfiques.
L'acord de cooperació permet a Andorra poder entrar dins del programa de projectes de la UE i de fons Interreg. Podríem dir que el marc jurídic en el cas d'Andorra està marcat.
El concepte d'euroregió és molt interessant per a Andorra. La Generalitat de Catalunya ens ha fet saber diverses vegades de manera informal la possibilitat de comptar amb Andorra dins del grup de regions mediterrànies.
Per nosaltres és important poder formar part del projecte i esdevenir un dels motors

principals d'un plantejament que per dimensions s'ajusta molt més a la realitat andorrana que el model de l'Europa dels grans estats.
Un clar exemple del paper que pot tenir Andorra en un projecte de característiques similars, tot i ser a una escala més reduïda, és la Comunitat de Treballs dels Pirineus, on Andorra com a únic Estat que en forma part, n'ha esdevingut un dels principals dinamitzadors.
El projecte de l'Europa de les regions o el d'agrupació europea de cooperació territorial, que és un altre projecte que ha sorgit amb força de la Generalitat actual, són dos projectes dels quals no volem quedar al marge; la prova és que avui n'estem defensant la importància per a Andorra.
L'un seria un model més teòric, amb implicacions polítiques, ja que parlem de la creació d'un nou espai europeu, i segurament amb un recorregut per fer molt més llarg.
L'altre sembla menys ambiciós però més immediat: està encaminat a desenvolupar infraestructures de comunicació.

Què representa per a Andorra el projecte de cooperació territorial?
L'objectiu principal de la proposta, pel que hem pogut saber, és el desenvolupament de les línies ferroviàries Montpeller-Barcelona i Tolosa-Narbona.
Millorar les comunicacions existents entre les regions veïnes és un dels principals objectius del nostre Govern, si tenim en compte la situació geogràfica del país i la manca de grans infraestructures de comunicació, ja siguin aeroports o xarxes ferroviàries.
El projecte de cooperació territorial intenta buscar una operativitat efectiva i ràpida entre Catalunya, el Migdia-Pirineus i el Llenguadoc-Rosselló.
Per a Andorra, una connexió importantíssima dins d'aquest objectiu seria la línia Barcelona-Puigcerdà-Andorra.
Des del punt de vista de les comunicacions per carretera, si bé del costat català els accessos per carretera han millorat els darrers anys d'una manera espectacular, del costat francès encara avui dia tenim mancances importants.
Un projecte de connexió important és, sens dubte, i així ho hem fet saber en les nostres converses amb la Comunitat Europea, l'extensió de l'eix de carretera E9, que travessa tot Europa, d'Amsterdam a Barcelona, i de la qual l'únic tram que falta fer de doble via ràpida és Tarascó-Puigcerdà.
D'aquests dos projectes (connexió Barcelona-Puigcerdà-Andorra per tren i l'extensió de l'eix E9), en desconeixem actualment quina prioritat tenen dins del projecte de cooperació territorial.
Sabem que complim els paràmetres establerts per Brussel·les per poder formar part d'una agrupació europea territorial i, per tant, això representa una oportunitat important per implicar-se encara més en l'entorn immediat.

La Comunitat de Treball dels Pirineus (CTP), un exemple que cal seguir

No podem desaprofitar aquest moment de defensa de les regions europees per aconseguir un paper més important dels Pirineus a Europa.

L'objectiu d'Andorra dins de la CTP és que l'espai pirinenc gaudeixi d'un reconeixement i d'una imatge com els que fins ara ha tingut de manera inqüestionable l'espai alpí amb territoris diferents: Liechtenstein, Suïssa i Itàlia.

Cal aprofitar la Comunitat de Treball dels Pirineus perquè esdevingui un instrument eficaç i necessari amb vista a aconseguir una unió més estreta entre les comunitats que configuren l'espai pirinenc, promoure el desenvolupament econòmic i millorar així les condicions de vida dels nostres pobles.

El concepte de la CTP és un clar exemple de model d'agrupació de diferents territoris veïns sota interessos comuns: infraestructures i transport, formació i desenvolupament tecnològic, cultura i joventut, i el desenvolupament sostenible.

Andorra hi col·labora des de fa 25 anys, en som membres observadors des de l'any 83, sense que l'estatus d'observadors hagi representat cap impediment per liderar alguns dels projectes o comissions de la mateixa CTP.

Hem estat un dels motors de dinamització entre els territoris de l'Estat francès i els de l'Estat espanyol.

En el cas de l'euroregió o de l'agrupació europea de cooperació territorial, el rol que pot tenir Andorra com a petit estat pot ser important, com en el cas de la CTP, i esdevenir un motor de dinamització entre les regions del nord i del sud dels Pirineus.

Moltes gràcies

El futur de l'Euroregió

XXXIX edició de la Universitat Catalana d'Estiu

Francina Armengol, presidenta del Consell de Mallorca

Bon dia. Gràcies, senyor president de la Universitat Catalana d'Estiu.
En primer lloc, vull agrair-vos que m'hagueu convidat a participar en aquest acte i d'aquesta manera ampliar la llista, cada vegada més activa, de mallorquins i mallorquines que participen en aquesta universitat d'estiu.
Permeteu-me que les meves primeres paraules siguin per saludar, molt especialment, el centenar d'illencs que enguany han viatjat fins a Prada de Conflent per aprofitar aquests dies d'aprenentatge i d'esbarjo.
Amics de l'UCE, us acostau a una data important; l'any que ve, l'UCE complirà quaranta anys; una edat òptima; s'arriba a la maduresa, l'experiència acumulada ja comença a ser important i l'energia vital encara es manté gairebé intacta. Per tant, coratge i que en poguem celebrar molts més.
Prada és, per tant, des de fa 39 anys, un espai de trobada. I com un espai de trobada hem de definir també l'euroregió, el tema central d'aquesta taula de debat.
Voldria començar la meva intervenció referint-me al procés de consolidació de l'Europa comuna. Un procés que sembla que, a dia d'avui, travessa una situació d'incertesa.
Em referesc especialment a una certa dificultat amb què ens hem trobat a l'hora de definir i d'assumir l'estructura política europea. Crec que seria un error obviar les reticències de molts de ciutadans en relació amb la constitució europea, com ha quedat demostrat en diversos referèndums.
I també crec que és un fet constatable, la insatisfacció que ha generat el procés de construcció de l'Europa política entre diferents sectors.
Molts han vist que les expectatives que havien posat en la construcció europea, com un espai supranacional, on trobarien encaix i resposta als seus problemes, més enllà de les fronteres dels estats actuals, s'han vist una mica frustrades.

També és cert que l'administració europea és vista pels ciutadans com una cosa llunyana, poc entenedora, excessivament burocratitzada, poc operativa, per manca d'agilitat i que, al cap i a la fi, no hem estat capaços de fer entendre a la ciutadania com en són ja, d'importants, les decisions que es prenen a Europa i com ens afecten directament.

He volgut començar parlant de la Unió Europea en general i som conscient que n'he destacat alguns aspectes poc positius, però que ningú no faci de les meves paraules una lectura antieuropeista o poc entusiasta amb el projecte europeu. Estic convençuda que només serem allò que volem ser, dins el context europeu.

Si he començat d'aquesta manera és perquè, partint del panorama general, que no sempre és un camí de roses, em serà més fàcil defensar el perquè de la necessitat d'impulsar iniciatives com l'euroregió i per què consider aquest espai compartit més interessant i més important que mai.

Si, precisament, tenim clar que Europa té dificultats evidents de formar part de la realitat dels nostres ciutadans; si tenim clar que Europa és encara vista com una cosa llunyana, només a partir de projectes que aposten per la proximitat i per la concreció de les accions que s'han de dur a terme el somni europeu tendrà possibilitats de consolidar-se.

A més a més, la Unió Europea és un territori prou gran i heterogeni perquè sigui imprescindible que aposti per polítiques diferenciades i adequades als diferents territoris que la integren.

És evident que les polítiques de desenvolupament econòmic o cultural, per esmentar-ne dues que em preocupen especialment, s'hauran d'adequar a les realitats de producció, en el primer cas, i a les realitats identitàries, en el segon, de cada un dels territoris i de les nacions que integren la Unió Europea.

Els que em coneixen saben que som una ferma defensora de la política d'unir esforços per aconseguir els millors resultats possibles en la gestió d'allò que és públic, en definitiva en la gestió d'allò que és de tots i que ens beneficia a tots.

Per tant, entendreu que defensi aferrissadament la unió de territoris amb característiques i interessos comuns per fer-nos més forts davant les institucions europees i aconseguir, d'aquesta manera, el màxim d'ajuda i de reconeixement possible.

Crec en l'Euroregió perquè basa la seva existència en aquesta unió d'esforços.

I molt concretament crec en l'espai de l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, integrada per Aragó, les Illes Balears, Catalunya, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus com a nucli principal, perquè és aquell en què es troben situats els nostres països.

Des de fa anys, alguns territoris europeus han fet un pas importantíssim, un pas del qual el meu company i amic, Pasqual Maragall, ha estat un entusiasta i un activista. El pas a què em referesc és la capacitat i la voluntat de crear euroregions que ultrapassen les fronteres estatals. Amb la unió de territoris i de ciutadans el nostre potencial augmenta de forma considerable.

No fa falta dir que cada vegada, en un món globalitzat, obrir-nos camí per tenir

unes economies competitives és més complicat. A Mallorca i a Menorca sabem quines són les repercussions que té en la nostra economia la competència asiàtica; pensau en el mercat de la sabata i de la bijuteria, per posar-ne dos exemples. Tampoc no podem descuidar l'impacte que en les nostres economies té l'ampliació de la UE, amb la incorporació de l'Europa de l'Est, i altres processos liberalitzadors que ens obren noves oportunitats, però també ens obliguen a assumir reptes sense precedents.

Sense anar més lluny, tota la conca mediterrània, en la mesura que aconsegueixi una major estabilitat política, esdevé un territori competidor importantíssim per al nostre turisme. Destinacions de l'Europa de l'Est o la zona dels Balcans també són una amenaça, en el bon sentit, per a la nostra activitat econòmica principal.

I com podem lluitar contra aquesta competència? Oferint valors afegits als que sempre hem ofert. Seguretat i qualitat. I quan parl de seguretat, no ho faig parlant només en termes policials; seguretat que els serveis que nosaltres oferim superin amb escreix els que ofereixen els nostres competidors directes.

Per això la Unió, i concretament l'euroregió Pirineus-Mediterrània és una garantia de supervivència per a nosaltres. Reptes com la insularitat, la recuperació patrimonial dels nostres pobles i ciutats, el declivi d'algunes activitats econòmiques, del nostre teixit industrial, abans capdavanter i ara immmers en una gran incertesa... els hem d'afrontar amb la mirada posada en Europa.

Tenim interessos comuns i problemes comuns que, junts, podem intentar resoldre. Problemes que resoldrem, en bona part, en la mesura en què siguem capdavanters. Capdavanters tecnològicament, capdavanters en la modernització dels nostres processos de producció, capdavanters en qualitat de serveis i capdavanters en producció cultural.

Fins ara m'he referit a aspectes més econòmics, però us deia al principi que també m'interessen molt els aspectes culturals. No ens és gens fàcil obrir-nos camí cap al reconeixement cultural i lingüístic. És difícil dins Espanya i fora. Aquí tenim un gran repte.

Aconseguir l'oficialitat del català a Europa seria un pas de gegant, de gegant i de justícia. El context europeu ens permet plantejar debats molt interessants en relació amb la llengua catalana.

Especialment ara, que a casa nostra reconduirem una de les polítiques més nefastes que s'han fet mai en matèria lingüística. Una política encaminada a l'atac permanent contra la llengua catalana.

Però tornem a l'àmbit europeu, que és el que ens interessa avui. Per exemple l'any que ve, el català pot tenir un gran protagonisme a escala internacional, perquè el 2008 ha estat declarat per l'ONU l'Any internacional de les llengües, i la Comissió Europea ha proclamat el 2008 l'Any europeu del diàleg intercultural.

Segur que estau ben avesats a sentir parlar els polítics de *sostenibilitat*, i ara pensareu, però na Francina no ens parlava de llengua, ara? Idò sí, vull referir-me al

concepte de *sostenibilitat lingüística*. Un concepte encertadíssim que l'altre dia vaig recuperar rellegint la web de Linguamon-Casa de les Llengües.
El missatge era clarissim: el planeta serà ecològicament sostenible si el progrés econòmic o industrial no posa en perill el medi natural. De la mateixa manera, serà sostenible lingüísticament si es garanteix la supervivència de les llengües al marge del nombre de parlants o del pes polític i econòmic que tenguin.
Es tracta, idò, d'aconseguir que les llengües puguin conviure. Que la potència d'unes no comporti la desaparició de les altres. Que convisquin sense establir relacions de dominació ni de subordinació.
Guanyar pes econòmic i guanyar la batalla de les noves tecnologies, aspectes que defensa l'euroregió, és una via més per garantir el nostre futur lingüístic.
Pensau també que enfortim, a partir d'iniciatives europees, la nostra identitat comuna. N'és un bon exemple la iniciativa del Centre d'Estudis Transfronterer Pau Casals, que tendré l'oportunitat de visitar avui horabaixa. I que ja anuncii que el Consell de Mallorca té la intenció de participar-hi activament.
Una iniciativa que ens permetrà una relació més fluida entre els nostres estudiants i els nostres professors, siguin de secundària o universitaris.
I els lligams culturals que pretenem enfortir em donen peu a referir-me a un fet que consider especialment rellevant.
S'equivoquen totalment aquells que perceben Mallorca com un territori tancat en ell mateix, instal·lat en la introspecció, un territori assimilat només a aquella ruralia conservadora i tradicionalista.
Mallorca, precisament per tradició històrica, ha estat una terra que ha mirat cap a Europa i especialment cap als territoris que avui integram l'euroregió.
El nostre primer Regne de Mallorca resulta que incloïa la terra que avui ens acull. El palau dels reis de Mallorca es troba a Perpinyà.
I resulta que el mallorquí més universal de la nostra història i diria que de tota la cultura catalana, Ramon Llull, va viatjar arreu d'Europa aconsellant reis i papes i compartint els seus coneixements amb les principals universitats del seu temps. Alguns dels millors cartògrafs de l'edat mitjana eren jueus mallorquins, les nostres drassanes i els nostres navegants tenien fama reconeguda...
Justament quan Mallorca ha estat més viva i més activa, econòmicament i culturalment, ha estat quan ha mirat cap a fora. Pensau en la riquesa que generaren els comerciants illencs de final del XIX i principi del XX, emprenedors que foren capaços d'introduir els seus productes a Europa i a Sud-amèrica. En són exemple els sollerics, els andritxols...
I pensau en la revolució cultural que suposà la connexió dels nostres intel·lectuals amb Catalunya. Miquel dels Sants Oliver, Gabriel Alomar, Alcover, Costa, Marià Aguiló, Rosselló-Pòrcel... per esmentar-ne alguns..., personalitats del món cultural que es fan militants de la llengua catalana i van forjant un discurs identitari prou interessant, a partir del model que observen al Principat.

Per tant els mallorquins som europeistes de mena. No ens resulta un invent modern mirar cap a Europa. És un llegat històric al qual no renunciarem; ans al contrari, l'enfortirem.
I l'enfortirem dins l'àmbit de l'euroregió, com a espai per fer plausible el projecte europeu.
Permeteu-me que posi el focus apuntant directament a Mallorca, no només perquè és el meu àmbit d'actuació política, sinó també perquè dins el nou context polític de les Illes Balears, i com us acab de dir, tenim un interès especial a col·locar Mallorca en el mapa d'Europa.
No es tracta d'iniciar pugnes entre illes, ni molt manco, però els illencs sabem que és molt i molt difícil promoure el sentiment de balearitat.
Ningú no es defineix com a balear, llevat d'algun context futbolístic de màxima rivalitat... És una feina pendent de les institucions de les Illes Balears i, especialment, del nostre govern autonòmic, cohesionar aquest territori geogràficament fragmentat i que secularment ha viscut en desconnexió total i absoluta.
Menorca, per exemple, sempre ha mirat més cap a Barcelona i les Pitiüses cap a València. Aquesta és una realitat objectiva.
Deia, per tant, que la nostra realitat ens obliga sovint a actuar individualment com a illa, sense que això sigui vist de cap manera com una rivalitat.
Pensau que el nou context polític, amb un nou estatut d'autonomia que fa guanyar pes als consells en matèries molt importants, ens obligarà a plantejar-nos polítiques noves en relació amb Europa.
Mirau, hi ha un aspecte del qual m'agradaria parlar-vos, i és com entenc jo quin ha de ser el paper de Mallorca dins l'Euroregió Pirineus-Mediterrània i dins d'Europa en general.
Mallorca, per pes demogràfic i per pes econòmic, no pot defugir la seva responsabilitat de lideratge.
Mallorca juga un paper fonamental a l'hora de generar el desenvolupament econòmic de les Illes Balears. Pensau que Mallorca és el principal reclam turístic del país i que la principal via de comunicació amb el món la tenim ubicada a Palma, concretament, a l'aeroport internacional de Son Sant Joan.
La marca *Mallorca* ha de ser explotada al màxim.
Mallorca ha de tenir entitat pròpia dins Europa perquè té capacitat de liderar un canvi dins el context de les illes mediterrànies. Un canvi que passa per establir relacions directes amb la Unió i d'estrènyer els lligams entre les illes de l'Europa mediterrània; és un repte que volem afrontar.
Teniu en compte que el nou estatut ens permetrà gestionar les competències de turisme, especialment les de promoció turística i d'economia. No ens podem quedar de mans plegades. Aquest fet ens obligarà a moure'ns dins un terreny fins ara reservat al govern autonòmic.
Per a un territori com el nostre vendre la marca *Mallorca* ha de ser una prioritat.

Una marca que d'altra banda ja està prou consolidada. Alerta! Quan dic *vendre*, ho dic en el bon sentit de la paraula. No vendre Mallorca als especuladors, a les sangoneres que durant anys l'han sucada perquè uns pocs en traguessin grans beneficis. No vendre Mallorca als qui només han vist en la nostra illa la possibilitat de convertir-la en un gran parc temàtic per a turistes...

Res d'això. Sabem que la nostra principal indústria és el turisme, que aquest és el nostre motor econòmic, però el volem un motor que funcioni amb energia neta, que no contamini, un motor que generi riquesa per a tots, un motor respectuós i solidari...

El president Antich diu moltes vegades que la nostra principal indústria no és el turisme; que és el paisatge, i té raó... Sense paisatge no hi ha turisme, almanco el turisme de qualitat que voldríem i sense paisatge tampoc no hi ha qualitat de vida. Trobar l'equilibri entre negoci i qualitat de vida és el nostre objectiu.

I tenim l'avantatge que cada vegada hi ha més gent que comparteix aquesta idea: sense sostenibilitat territorial no hi haurà turisme. Ara ja és el mateix sector que demanda una regulació, un posar fre a tant de creixement urbanístic, aturar la destrucció indiscriminada de l'entorn natural...

Segurament aquesta és la pitjor herència que ens han deixat. No en tengueu cap dubte, no és només l'endeutament, que ha deixat les institucions en una situació d'inanició econòmica. La pitjor herència és tot allò que ja ha quedat destruït per sempre o que, jurídicament, ens serà molt costós de protegir i, desgraciadament, en alguns casos, impossible de salvaguardar.

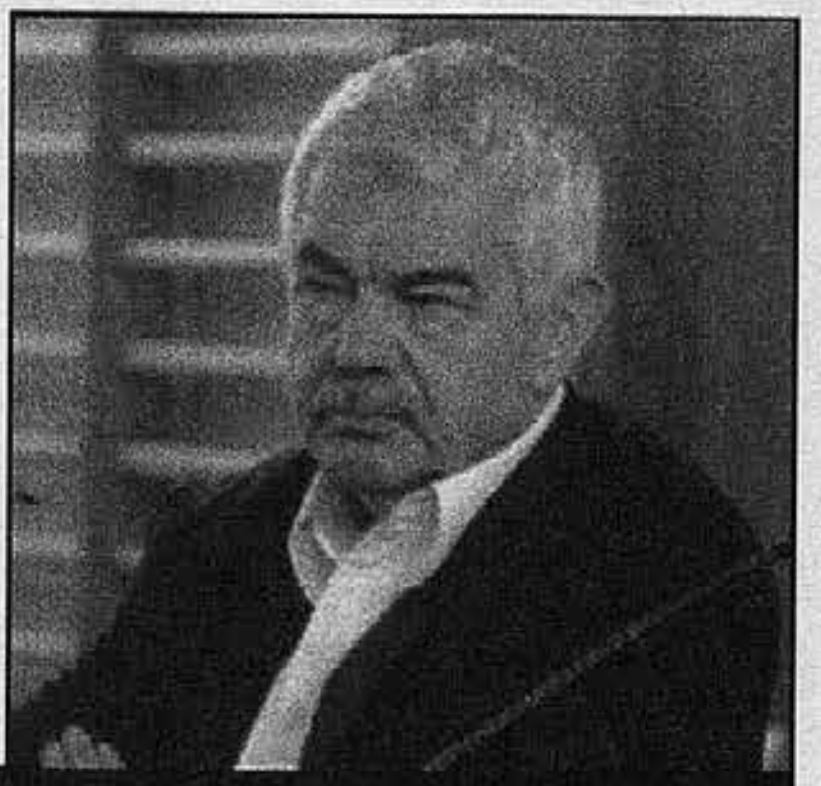
Ja per anar acabant i resumint els trets centrals de la meva intervenció: defens l'Euroregió perquè ens proposa un marc d'interrelació estable amb territoris germans i amb altres territoris que tenen problemes molt semblants als nostres.

Defens l'euroregió perquè de la unió podrem treure uns majors beneficis i perquè la nova etapa que hem encetat al Consell de Mallorca ens servirà per donar un impuls importantíssim a la nostra illa dins el context europeu.

I sobretot, i molt important, perquè ser membres actius de l'Euroregió no és altra cosa que agafar el testimoni de la nostra història. I amb aquest el relleu a la mà completarem la cursa que segles enrere ja iniciaren mallorquins il·lustres, que posaren per primera vegada el nom de Mallorca, amb lletres grosses, en el mapa del món.

Moltes gràcies

El futur de l'Euroregió, en el marc de la XXXIX edició de la Universitat Catalana d'Estiu

Transcripció de la intervenció

Pasqual Maragall, expresident de la Generalitat de Catalunya

Moltes gràcies. Senyor President de la Universitat, Senyora Presidenta del Consell de Mallorca i estimada amiga.

Em plau moltíssim estar avui aquí, rodejat de gent de pertot. Veig gent de la Terra Ferma, veig gent de l'Empordà, gent de les Illes, del Rosselló... Gràcies Francina per donar profunditat i abast amb la teva presència i la teva paraula a la regió europea que tots plegats formem. Jo crec que la victòria de la Francina i del Xisco ha estat una de les poques bones notícies políticament parlant dels darrers temps, deixeume que ho digui. Espero que els seus efectes siguin tan positius com tots esperem. Mireu, Prada abans era romanticisme històric i ara és futur. Abans era història i ara jo crec que és futur, perquè és Europa. Beneïts siguin, doncs, els qui la van inventar i felicitats també als qui l'heu mantinguda.

L'euroregió és el nom que convé, probablement, al que aleshores, fa uns anys, es va anomenar Països Catalans, que potser era una denominació que s'esqueia des del punt de vista dels nostres sentiments però que probablement no facilitava les coses en el sentit d'avançar pràcticament en l'aprofundiment d'aquest sentiment. Volia esborrar la ratlla, i de fet ja no hi és, la ratlla. Un xic de cua sí que hi ha, però més n'hi ha en el peatge que no pas a la ratlla –menys segurament fins i tot al peatge d'aquí dalt que al peatge de la Selva.

En tot cas, crec que hem de dir clarament que aquesta euroregió té un sant patró, i aquest sant patró es diu sant Pau Casals. En Pau Casals va tenir dos gestos importants; molts, d'importants, per descomptat, però dos de molt significatius a la seva vida: un va ser el seu discurs a les Nacions Unides, on va dir que Catalunya era una nació. Pràcticament es va saber, segurament per a milions i milions de persones, que Catalunya existia i que era una nació gràcies a Pau Casals. I després, quan es va instal·lar a Prada, perquè amb aquest posar-se ell a Prada, a la ratlla, estava dient moltes coses. Ja sabeu que ell tenia una casa a Sant Salvador, a la província

de Tarragona, i aquell lligam entre la Catalunya Nord i la Catalunya més del sud, per dir-ho d'alguna forma, jo crec que Pau Casals l'explicita millor que ningú. Ell hauria de ser, em fa l'efecte, i és, moralment, doncs, el patró d'aquesta institució.
Ara què hem de fer? Crec que per descomptat hem de travessar tots els incidents de *parcours*, que diuen els francesos, que encara hi haurà, que encara hi ha –i tenim algunes notícies dolentes des d'aquest punt de vista del terrorisme, etc. en aquestes últimes hores–, però nosaltres, què hem de fer? Jo crec que hem de fer una regió europea, efectivament. I com es fa, una regió europea? En aquesta regió en la qual estem ara tot just arribant, un té aquesta sensació, venint de la nostra Catalunya a la Catalunya Nord, de trobar el Vallespir suau, el verd de França, els rius de debò que nosaltres pràcticament no tenim i també l'ordre republicà antic, que és una cosa que sempre, des de l'altra banda de la ratlla, hem admirat.
Doncs bé, què hem de fer? Com es fa, una regió europea? I vull anar a les coses pràctiques, no només a les romàntiques.
Primer: millorant les infraestructures, accelerant el TGV Perpinyà-Nimes i accelerant també el de Tolosa-Narbona, perquè tot això també relliga l'euroregió. A veure si el senyor Sarkozy, que amb la Constitució Europea està sent, sembla, més eficaç que no pas ho havien estat els seus predecessors i els nostres governants, a veure si també en aquesta matèria té la mateixa eficàcia. I a veure el senyor Moratinos com es comporta. Ara tindrem la cimera francoespanyola, a final d'estiu, i serà el moment de comprovar fins a quin punt uns i altres estan disposats a anar endavant, en el sentit que ens interessa.
En segon lloc: hem d'aprofitar les línies de l'AVE –ja veureu que vaig a coses molt concretes– per a mercaderies fins als ports de Barcelona i de Tarragona. Està previst que l'any 2009 sigui així. Per cert, el port de Barcelona ja té un centre logístic a Tolosa en aquest moment. Jo crec que totes aquestes línies s'han d'enfortir perquè a última hora són aquestes comunicacions les que donen vida a l'existència d'aquests conceptes més grans, més romàntics i més sentimentals com puguin ser la pàtria, les nacions o les identitats. Si no hi ha els vasos sanguinis, si no hi ha les comunicacions, si no hi ha les connexions que irriguen aquest cos que nosaltres formem sentimentalment, doncs malament, perquè els sentiments són molt importants però la física també compta, i si la física no aguanta els sentiments tampoc continuarien.
Tercera cosa que hem de fer: mobilitzar, jo crec, recursos en el terreny cultural. Crec que s'han de mobilitzar recursos per al Centre Pau Casals i crec que això s'ha d'aconseguir a través de les decisions que puguin prendre les persones que hi tenen, en aquest moment, competència: el senyor Malvy, Martin Malvy, bon amic; el senyor Montilla, la senyora Francina Armengol i el senyor Marcel·lí Iglesias, que per cert, no el veig per aquí i crec que hi hauria de ser, perquè a més ell, posats a ser, és de Bonansa.

Annex 2.

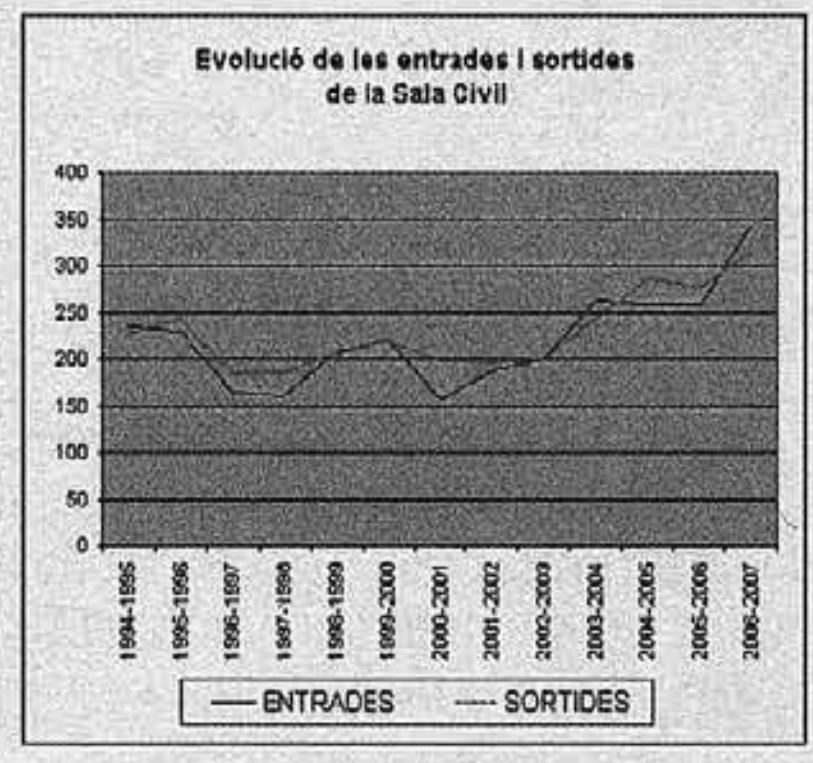
Resum de l´Acte d'obertura de l'any judicial 2007-2008

Consell Superior de la Justícia

Memòria sobre l'estat i funcionament de l'administració de justícia

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala civil

ANY	ENTRADES	SORTIDES
1994-1995	235	229
1995-1996	231	242
1996-1997	166	185
1997-1998	162	186
1998-1999	208	206
1999-2000	221	221
2000-2001	157	198
2001-2002	187	195
2002-2003	200	200
2003-2004	264	245
2004-2005	260	286
2005-2006	260	277
2006-2007	342	315
1994-2007	2893	2985

Sala penal

ANY	ENTRADES	SORTIDES
1994-1995	69	46
1995-1996	40	54
1996-1997	47	72
1997-1998	32	35
1998-1999	32	34
1999-2000	43	53
2000-2001	46	39
2001-2002	32	29
2002-2003	41	41
2003-2004	30	38
2004-2005	56	47
2005-2006	40	49
2006-2007	51	45
1994-2006	559	582

Sala administrativa

ANY	ENTRADES	SORTIDES
1994-1995	51	33
1995-1996	71	70
1996-1997	60	66
1997-1998	69	75
1998-1999	50	58
1999-2000	74	64
2000-2001	77	88
2001-2002	84	71
2002-2003	74	83
2003-2004	105	72
2004-2005	121	130
2005-2006	120	113
2006-2007	102	103
1994-2007	1048	1026

TRIBUNAL DE CORTS

Memòria del Tribunal de Corts any judicial 2006-2007

"Disminució del nombre de causes noves entrades (152) respecte de l'any anterior (223), però paral·lelament, disminució del nombre de causes restants per executar o pendents de judici oral (70 + 69), respecte a l'any anterior (115 + 95), cosa que tradueix el manteniment constant del nombre de causes evacuades per sentència (173), superior al de les causes noves."

SENTÈNCIES NOTIFICADES
Tribunal de Corts: 205 Recursos de Delictes Menors: 20 Recursos de Contravencions Penals: 15
Total Notificades: 240

TRIBUNAL DE CORTS

Estadística general anyal recapitulativa de l'evacuació de les causes.

Període del dia 01 de juliol del 2006 al dia 30 de juny del 2007.

EVACUACIÓ DE CAUSES

Causes restants d'anys anteriors	Causes noves entrades	Causes evacuades (vistes orals)	Causes restants per evacuar (tràmit)	Causes pendents de judici oral
160	152	173	70	69

EVACUACIÓ DE RECURSOS DILIGÈNCIES PRÈVIES

Recursos restants d'anys anteriors	Recursos Nous Entrats	Recursos evacuats (Autos)	Recursos restants per evacuar (tràmit)
27	57	53	31

SENTÈNCIES NOTIFICADES

Tribunal de Corts: 205

Recursos de Delictes Menors: 20
Recursos de Contravencions Penals: 15

Total Notificades: 240

TRIBUNAL DE CORTS

Estadística general anyal recapitulativa de l'evacuació de les causes.

Període del dia 01 de juliol del 2006 al dia 30 de juny del 2007.

EVACUACIÓ DE CAUSES

Causes restants d'anys anteriors	Causes noves entrades	Causes evacuades (vistes orals)	Causes restants per evacuar (tràmit)	Causes pendents de judici oral
160	152	173	70	69

EVACUACIÓ DE RECURSOS DILIGÈNCIES PRÈVIES

Recursos restants d'anys anteriors	Recursos Nous Entrats	Recursos evacuats (Autos)	Recursos restants per evacuar (tràmit)
27	57	53	31

INSTRUCCIÓ AFORATS

Incoades	Pendents
1	1

PROCEDIMENTS D'EXTRADICIÓ

Incoades	Pendents
1	1

EVACUACIÓ DE RECURSOS CONTRA QUALSEVOL MESURA PREVENTIVA DE CARÀCTER PERSONAL O ECONÒMIC, EN FASE D'INSTRUCCIÓ (ART. 194): 6

EVACUACIÓ DE RECURSOS CONTRA ELS AUTES D'EXECUCIÓ DE SENTÈNCIES (ART. 196): 5

AUTES DE SOBRESEÏMENT PROVISIONAL: 6

AUTES DE SOBRESEÏMENT DEFINITIU: 8

AUTES DICTATS DE PRÒRROGES DE PRESÓ PREVENTIVA: 7

AUTES DE REVOCACIÓ DE L'AUTE DE CONCLUSIÓ DEL SUMARI: 13

AUTES D'EXTINCIÓ DE RESPONSABILITAT PENAL: 1

AUTES D'INHIBICIÓ DE CAUSES A FAVOR DEL TRIBUNAL DE BATLLES: 28

AUTES D'INHIBICIÓ DE CAUSES A FAVOR DEL TRIBUNAL UNIPERSONALDEL BATLLE: 4

AUTES D'INHIBICIÓ DE CAUSES A FAVOR DE LA JURISDICCIÓ DE MENORS: 6

AUTES CONSTATANT LA PRESCRIPICIÓ DELS FETS DELICTIUS: 6

AUTES DESESTIMANT LA DEMANDA DE NUL·LITAT D'ACTUACIONS: 1

EXECUCIONS

EXECUCIONS PENALS

		DENEGAT	ATORGAT
RESOLUCIONS EN MATERIA DE LLIBERTAT			
LLIBERTAT PROVISIONAL		3	2
LLIBERTAT CONDICIONAL		2	6
SEMI LLIBERTAT		1	3
SEMI LLIBERTAT amb control monitorit		0	3
LLIBERTAT PER COMPLIMENT PENA	3		
EXTINCIÓ ACCIÓ PENAL	1		
SUSPENCIÓ MESURA EDUCATIVA	1		
RESOLUCIONS EN MATERIA DE PERMISOS I SUBSTITUCIONS			
PERMISOS SORTIDA		1	2
SUBSTITUCIÓ PENA PER EXPULSIO		6	2
SUBSTITUCIÓ PENA PER ARREST		0	1
RESOLUCIONS EN ALTRES MATERIES I VISTES DE REVOCACIÓ			
SUSPENCIÓ MESURA EDUCATIVA	1		
REVOCACIONS PENA PRESÓ COND	2		
VISTES PER REVOCACIÓ DE PENA	2		
INCIDENT DE NUL·LITAT	1		
EXTRADICIÓ	1		
SUSPENCIÓ PROVISIONAL EXPULSIÓ	2		

EXECUCIO DE PENES DE PRESÓ CONDICIONALS QUALIFICADES EN TRAMIT	61		
TREBALLS EN BENEFICI DE LA COMUNITAT	1		

EXECUCIONS EN MATÈRIA DE RESPONSABILITAT CIVIL I ALTRES	
Autes Fixant Responsabilitat civil:	13
Autes Fixant Honoraris d'Advocat:	11
Autes Autoritzant Conduccions de Vehicles:	06
Autes Constatant Prescripció	06
Autes en Revisió:	03
Autes Resolent Incidents Nul·litat:	02

ESTOC DE CAUSES PENDENTS D'EXECUCIÓ AL JULIOL DEL 2006 = 208

SENTÈNCIES NOTIFICADES=	205

CAUSES EXECUTADES	
Pel Tribunal de Corts:	258
Trameses a Batllia per Execució:	035

CAUSES ANTIGUES EXECUTADES I ARXIVADES PEL TRIB. CORTS = 169

ESTOC DE CAUSES PENDENTS D'EXECUCIÓ AL JULIOL 2007 = 214

SOL·LICITUDS DE CANCEL·LACIÓ D'ANTECEDENTS PENALS		
Sol·licituds de Cancel·lació 178	Cancel·lacions positives	165
	Cancel·lacions negatives	13

INSCRIPCIONS DE NOUS ANTECEDENTS PENALS
Delictes Majors 237
Delictes Menors 855
Total Antecedents: 1092

CERTIFICATS D'ANTECEDENTS PENALS EMESOS
3199

ARXIUS
Causes Arxivades 427

RECURSOS D'APEL·LACIONS DE SENTENCIES DEL TRIBUNAL DE CORTS	
RECURSOS FORMULATS (06/07) 42	
PENDENTS DE RESOLUCIÓ 17	RESOLTS 25
RECURSOS PENDENTS CLOENDA ANTERIOR 8	
PENDENTS DE RESOLUCIÓ 0	RESOLTS 8

BATLLIA

II. Valoració de la tasca judicial realitzada a la Batllia

II.1. Valoració general

II.- VALORACIÓ DE LA TASCA JUDICIAL REALITZADA A LA BATLLIA.

II.1) VALORACIÓ GENERAL.

Una visió global de la tasca realitzada permet apreciar que la Batllia, en tot el seu conjunt, ha tramitat durant aquest any judicial uns 33.290, expedients (18% més que l'any anterior), dels quals uns 20.400,- corresponen a expedients de nova factura, és a dir, entrats durant l'exercici[1].

L'evacuació i l'execució d'expedients es situa per sobre dels 15.700,- dossiers.

Han quedat a trâmit més de 17.500,- dossiers (5.000,- més que l'exercici anterior), dels quals 12.057,- corresponen a execucions d'actes administratius, és a dir a expedients que no són propis i derivats de l'exercici de la potestat jurisdiccional, tal com queda definit a l'article 1 i ss. de la Llei qualificada de la Justícia.

Valoració per seccions i departaments d'execució

Secció civil

A. Contenciós civil

Tal com ja es feu l'any judicial passat, les causes entrades es distribueixen per procediments de la manera següent:

	Any 04/05	Any 05/06	Any 06/07
• Ordinaris	328	436	464
• Abreujats:	707	791	754
• Mínimes quanties:	1137	783	772
• Arrendaments urbans:	212	192	176
• Contenciós Matrimonial:	242	239	242
i. Divorcis: (87), (94) i (100)			
ii. Mesures provisionals: (28), (27) i (33)			
iii. Mesures paterno-filials: (14), (11) i (10)			
iv. Separacions: (113), (107) i (99)			
• Interdictes:	20	7	7
• Laborals:	95	77	133
• Propietat horitzontal		41	41
• Terceries de domini		1	1
• Ordres Judicials			202

Segons les incidències, les dades obtingudes en aquest període són les següents:

Segons les incidències, les dades obtingudes en aquest període són les següents[2]:

	PERÍODE 1/07/04 A 30/06/05	PERÍODE 01/07/05 A 30/06/06	PERÍODE 1/07/06 A 30/06/07
• Causes totals entrades	2756	2564	2792
• Causes totals resoltes[3]	1600	1581	1836
• Desistiments	447	413	458
• Transaccions	434	346	373
• Inhibicions			93
• Suspensions	37	68	48

[2] Les xifres són indicatives. Pot existir un cert marge d'error.

[3] Es recull únicament les causes objecte de resolució. No les que han estat objecte de transacció, desistiment o arxivades per altra causa.

B. Jurisdicció voluntària

B.1. General :

Res per destacar. Sembla que l'entrada i evacuació d'expedients s'ha estabilitzat des de fa uns anys entre els 400 i els 500.

Execucions civils

En aquest període estadístic hi ha hagut un increment de 110 causes noves per executar en relació amb l'estadística de l'any darrer; malgrat això, resten pendents d'executar 1.556 causes, només 28 més que en el període anterior.

Secció administrativa

S'ha detectat un increment significatiu en aquesta secció, amb un total de 261 causes noves entrades, que representen un augment de 90 causes, és a dir un 53% més que en el període anterior, i resten per evacuar 165 causes.

Respecte de les administracions concernides per les demandes jurisdiccionals, les dades són les següents:

CASS	61 causes
Govern d'Andorra i comuns	200 causes

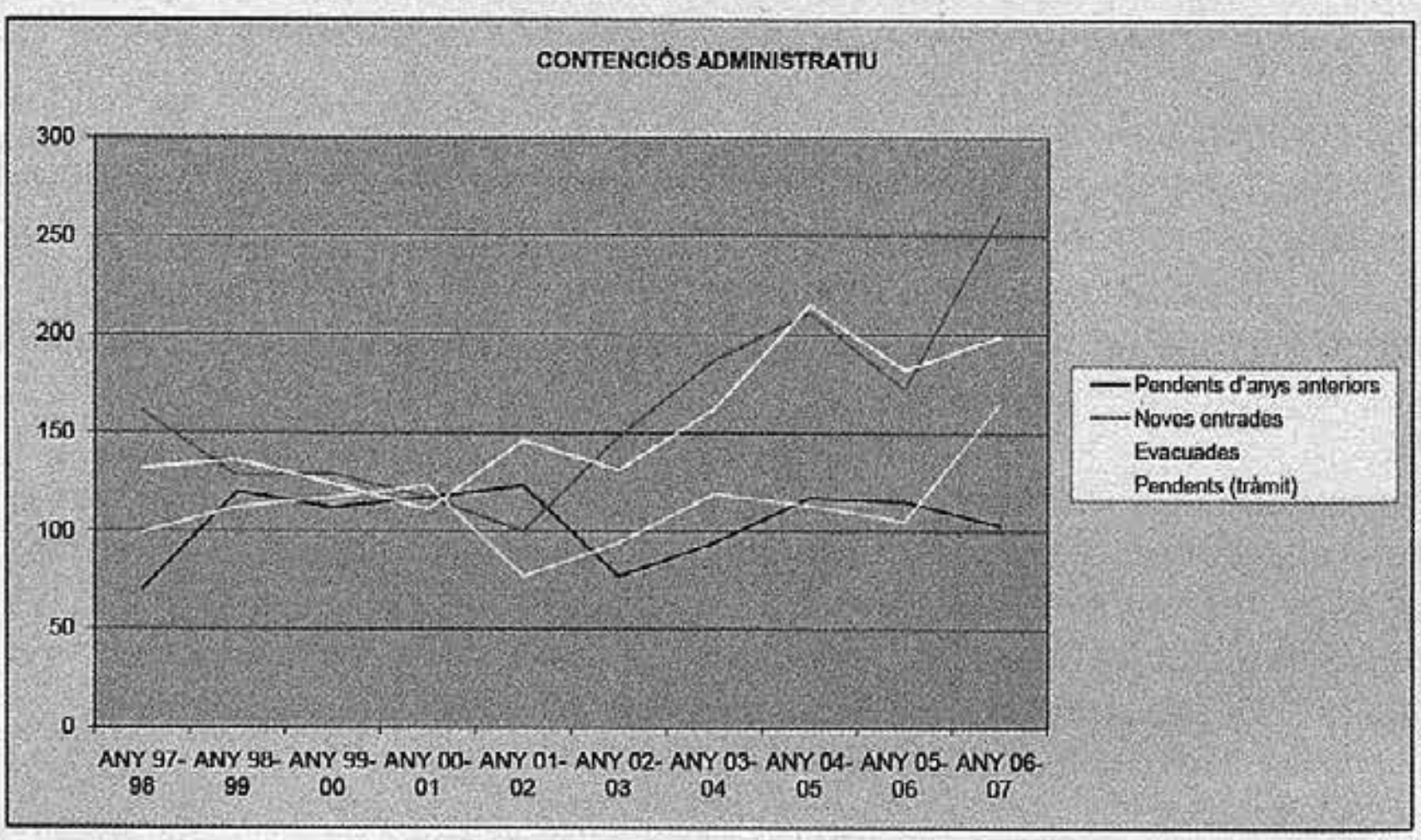
En el Departament d'execucions adminstratives hi ha hagut un increment de 4.935 causes noves per executar en relació amb l'anterior període estadístic; malgrat això s'han executat en aquest exercici 3.439 demandes i resten pendents d'executar 12.057 dossiers.

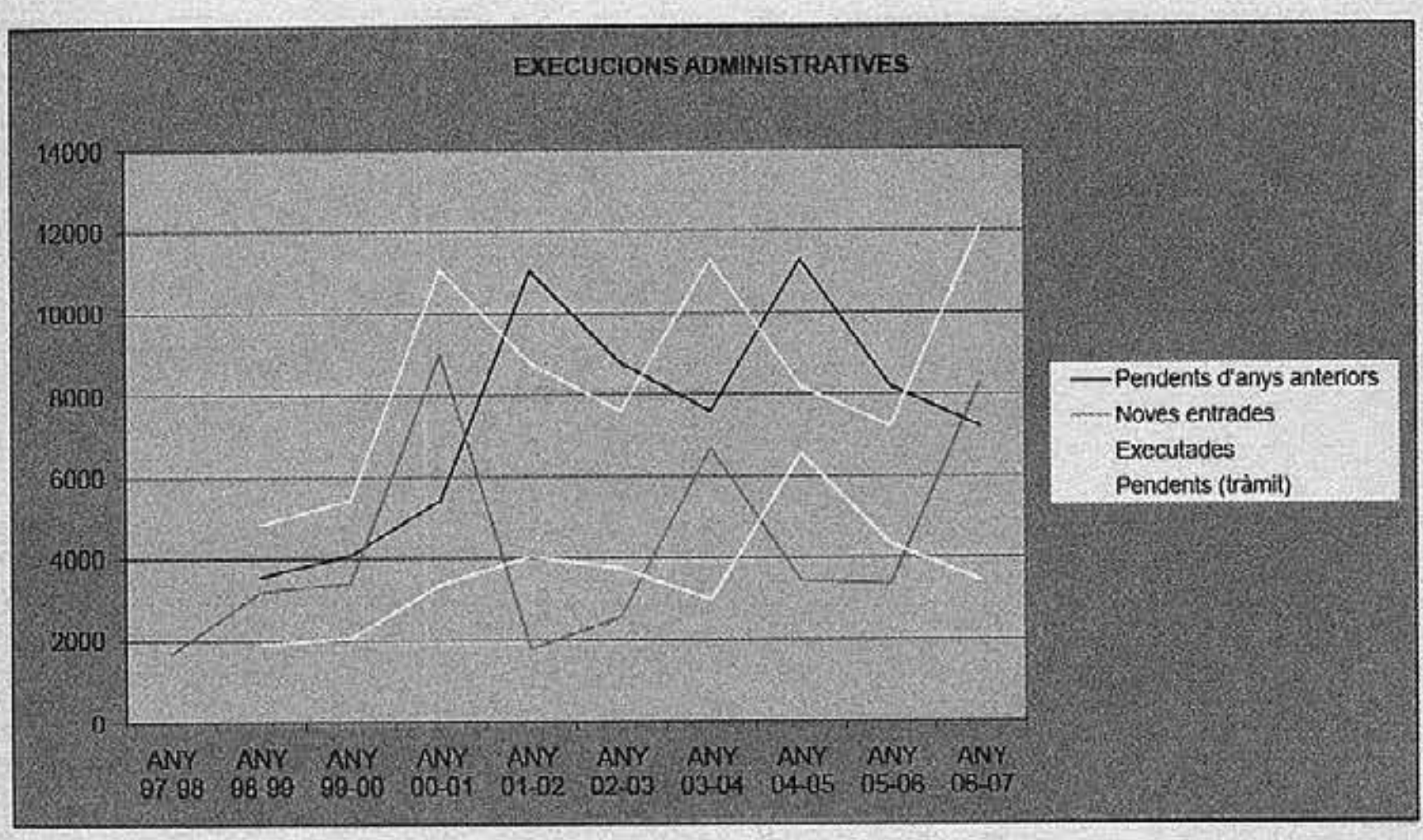
Secció penal

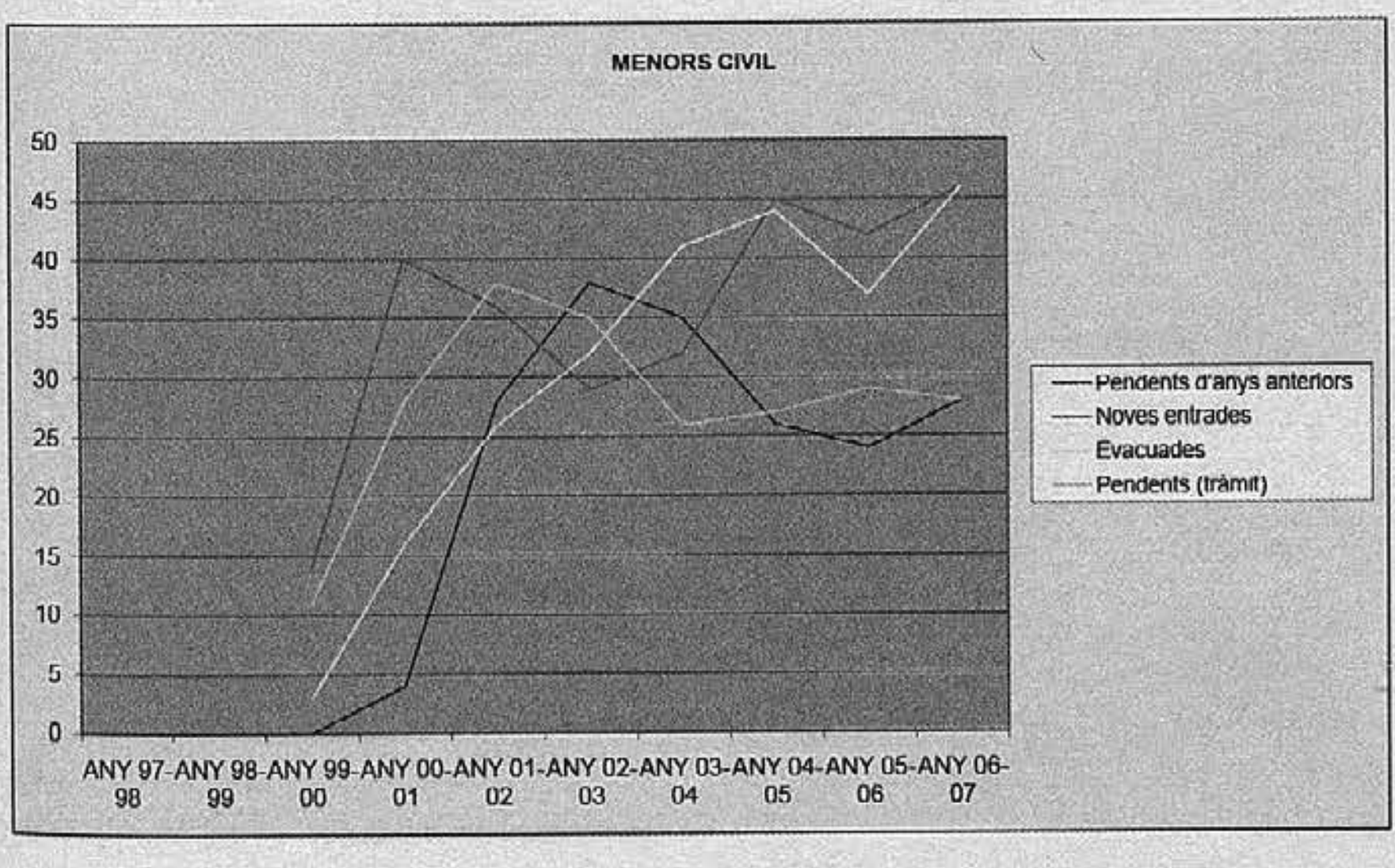
Igual que en el darrer període estadístc, la secció penal de la Batllia, en el seu apartat d'execució d'ordenances penals i a causa de l'entrada en vigor del nou Codi penal, ha constatat un augment molt important en les causes noves entrades, tenint en compte el nombre d'ordenances penals que es dicten durant la instrucció, un 40 % més pel que fa a delictes menors i un 75 % més pel que fa a contravencions penals.

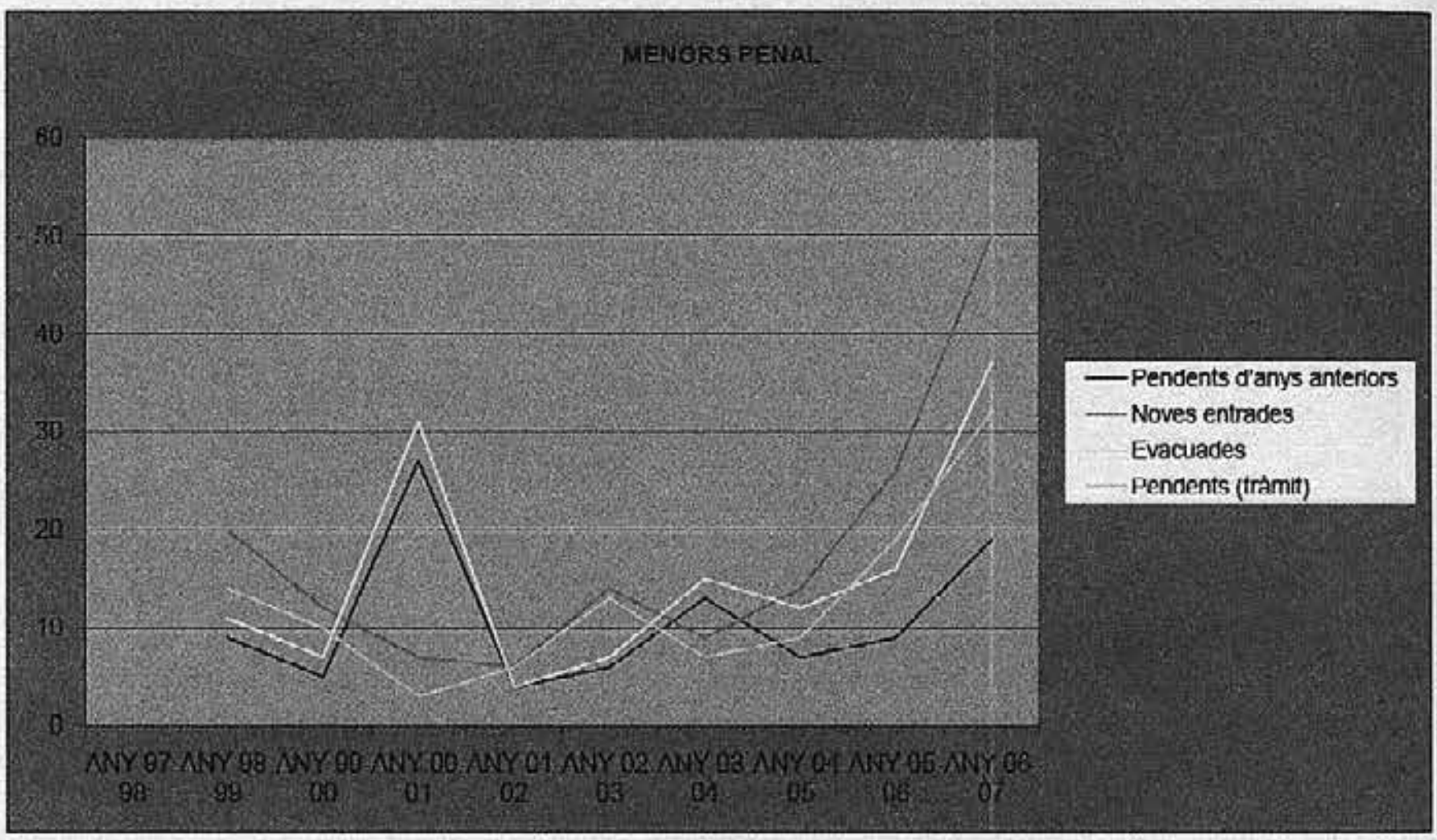
Pel que fa a la tramitació s'observa un descens en relació amb l període estadístic anterior.

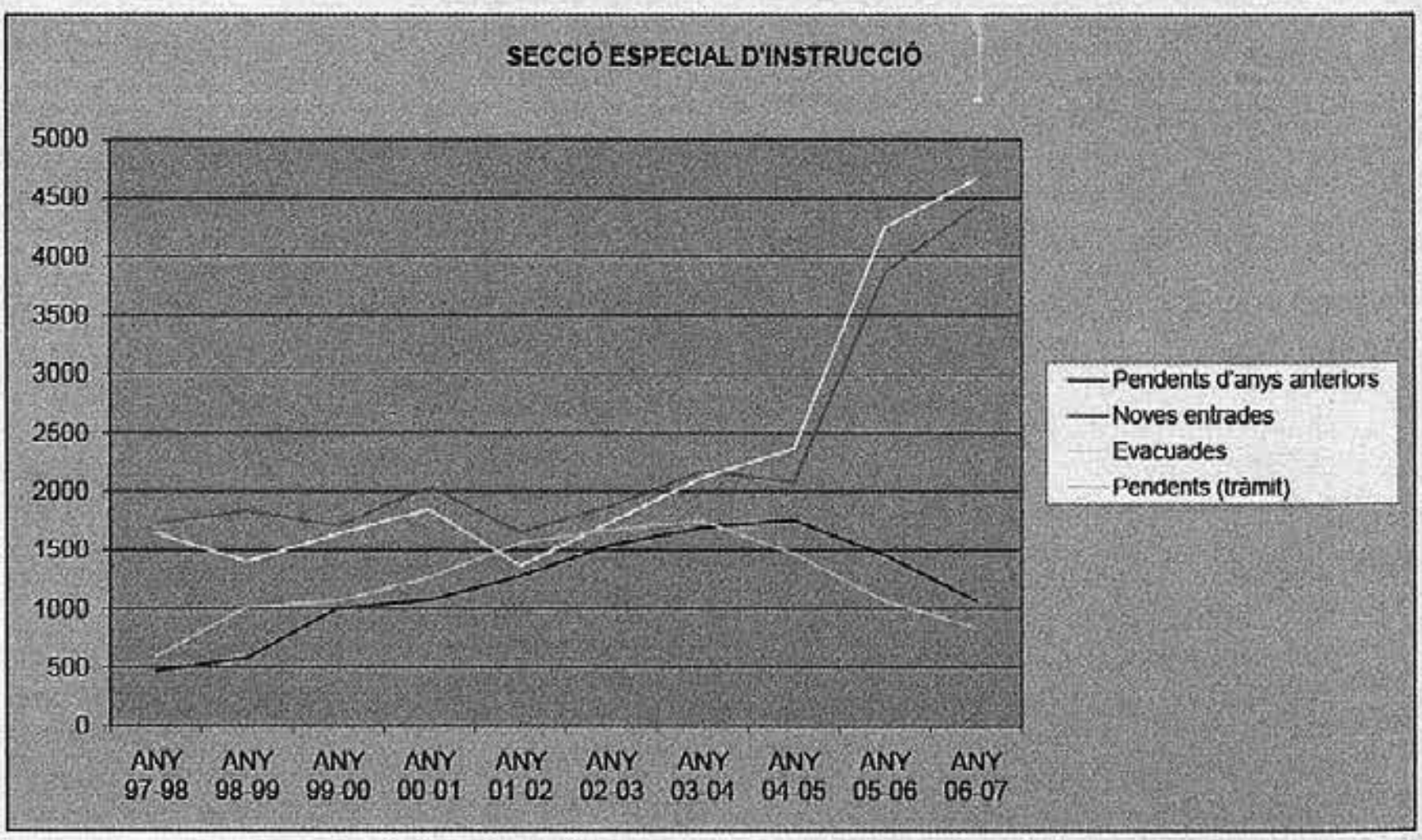
	ANY 97-98	ANY 98-99	ANY 99-00	ANY 00-01	ANY 01-02	ANY 02-03	ANY 03-04	ANY 04-05	ANY 05-06	ANY 06-07
SECCIÓ ADMINISTRATIVA:										
Contenciós Administratiu										
Pendents d'anys anteriors	70	120	112	117	123	77	94	117	115	103
Noves entrades	161	128	129	117	100	148	187	211	172	261
Evacuades	132	136	124	111	146	131	162	215	182	199
Pendents (tràmit)	99	112	117	123	77	94	119	113	105	165
Execucions Administratives										
Pendents d'anys anteriors		2355	4086	5433	11.038	8776	7584	11.231	8199	7203
Noves entrades	1674	3199	3411	8993	1797	2560	5698	3446	3356	8293
Executades		1921	2065	5197	4035	3737	2979	6590	4537	3439
Pendents (tràmit)		4853	5436	11.034	8776	7584	11.231	8199	7203	12057
SECCIÓ DE MENORS:										
- civil -										
Pendents d'anys anteriors			0	4	28	38	35	26	24	28
Noves entrades			14	40	36	29	32	45	42	46
Evacuades			3	16	26	32	41	44	37	46
Pendents (tràmit)			11	28	38	35	26	27	29	28
- penal -										
Pendents d'anys anteriors					37	2	0	15	7	8
Noves entrades			22	12	7	6	14	9	14	12
Evacuades			11	7	31	8	7	15	13	17
Pendents (tràmit)			11	10	13	36	7	9	10	12
SECCIÓ ESPECIAL D'INSTRUCCIÓ:										
Pendents d'anys anteriors	470	580	1004	1072	1278	1543	1692	1754	1455	1069
Noves entrades	1.728	1835	1705	2038	1652	1873	2177	2081	3865	4431
Evacuades	1.647	1404	1640	1844	1367	1739	2120	2364	4252	4662
Pendents (tràmit)	593	1011	1069	1266	1563	1677	1749	1471	1068	838

EXECUCIONS ADMINISTRATIVES
14000
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
ANY 97-98
ANY 98-99
ANY 99-00
ANY 00-01
ANY 01-02
ANY 02-03
ANY 03-04
ANY 04-05
ANY 05-06
ANY 06-07
Pendents d'anys anteriors
Noves entrades
Executades
Pendents (tràmit)

MENORS CIVIL
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
ANY 97-98
ANY 98-99
ANY 99-00
ANY 00-01
ANY 01-02
ANY 02-03
ANY 03-04
ANY 04-05
ANY 05-06
ANY 06-07
Pendents d'anys anteriors
Noves entrades
Evacuades
Pendents (tràmit)

MENORS PENAL
60
50
40
30
20
10
0
ANY 97 98
ANY 98 99
ANY 99 00
ANY 00 01
ANY 01 02
ANY 02 03
ANY 03 04
ANY 04 05
ANY 05 06
ANY 06 07
Pendents d'anys anteriors
Noves entrades
Evacuades
Pendents (tràmit)

SECCIÓ ESPECIAL D'INSTRUCCIÓ
5000
4500
4000
3500
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
ANY 97-98
ANY 98-99
ANY 99-00
ANY 00-01
ANY 01-02
ANY 02-03
ANY 03-04
ANY 04-05
ANY 05-06
ANY 06-07
Pendents d'anys anteriors
Noves entrades
Evacuades
Pendents (tràmit)

Annex 3

Resum de l´informe anyal al Consell General de la institució del Raonador del ciutadà

... Podem constatar que després dels vuit anys passats, la Institució està plenament consolidada i que és a bastament coneguda pels ciutadans.
El nombre de casos examinats i admesos a tràmit durant aquest any ha anat en augment i ha passat a superar el de l'any passat.
L'any 2005, les queixes o reclamacions admeses i tramitades per la institució foren 174 i l'any 2006 l'increment ha estat considerable: hem passat a examinar 240 expedients.

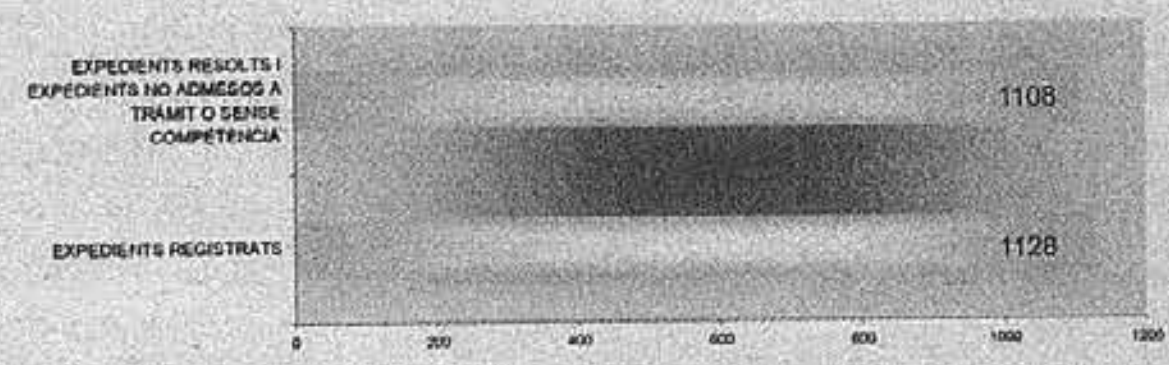
Primera part
Anàlisi Institucional del funcionament de la Institució durant l'any 2006
Resum estadístic de l'activitat de la Institució
... Tal com s'apunta en el susdit resum, durant aquest any s'han obert un total de 240 expedients, 235 dels quals han estat resolts, i es remarca que 5 resten en tràmit per haver estat presentats pocs dies abans de finalitzar aquest exercici. Els que no han estat admesos a tràmit i que afectaven el funcionament de la justícia van ser lliurats immediatament al Consell Superior de la Justícia. Tanmateix, volem deixar constància que, durant aquest termini, no hi ha hagut cap assumpte que no hagi pogut ser resolt per la institució a conseqüència de la manca de resposta per part de l'òrgan al qual va ser adreçat.
Del total dels 240 expedients, 97 van tractar-se com a expedients formals escrits i 143 en concepte d'expedients informatius verbals relacionats en aquest informe en forma de resum, atès el fet que versen fonamentalment sobre sol·licituds d'informació dels ciutadans que no van donar lloc a posteriors actuacions per part del Raonador del ciutadà.

Resum estadístic de

1) Expedients

	Any 2002	Any 2003
TOTAL EXPEDIENTS REGISTRATS	251	258
TOTAL EXPEDIENTS RESOLTS NO ADMESOS A TRÀMIT O SENSE COMPETÈNCIA	245	258
TOTAL EXPEDIENTS EN TRÀMIT	6 (resolts)	0
TOTAL EXPEDIENTS SENSE RESOLUCIÓ PER PART DE L'ADMINISTRACIÓ	0	0

Total d'expedients
Comparatiu 2002/2003/2004/2005/2006

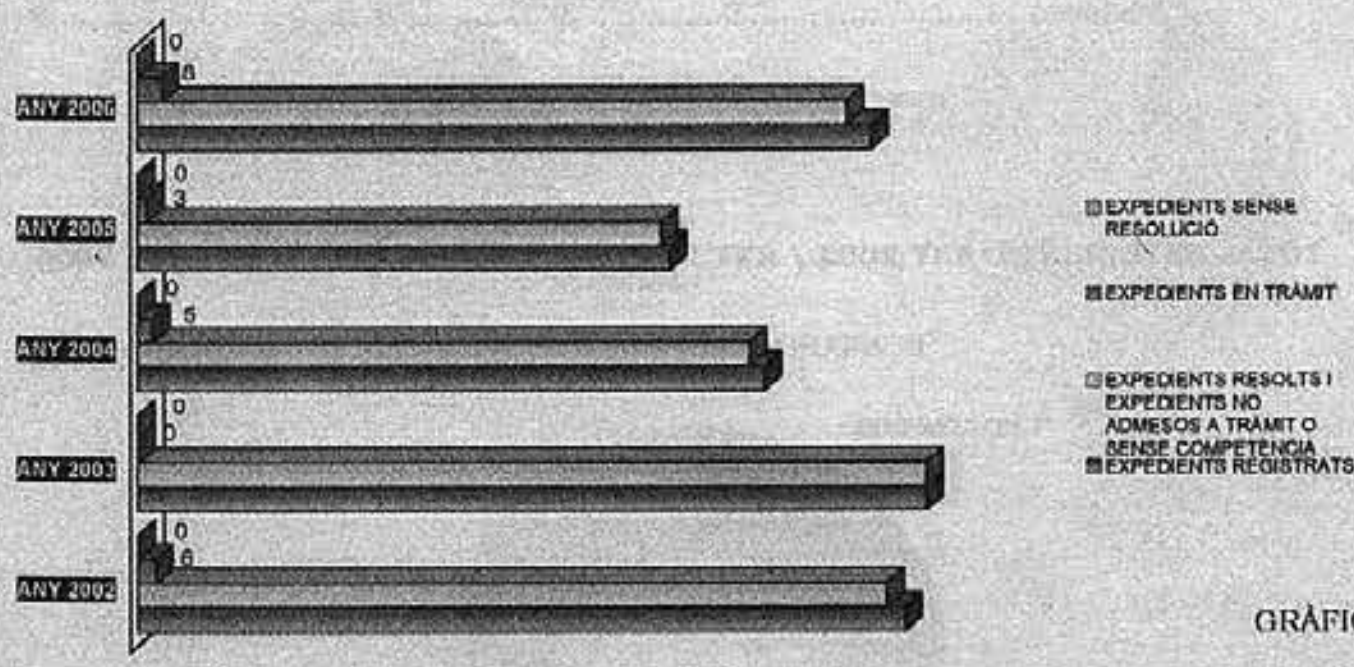

GRÀFIC 1

	Any 2002	Any 2003	Any 2004
A) TOTAL EXPEDIENTS FORMALS A INSTÀNCIA DE PART I D'OFICI, I INFORMATIUS ESCRITS	201	176	87
B) TOTAL EXPEDIENTS INFORMATIUS VERBALS	50	82	118

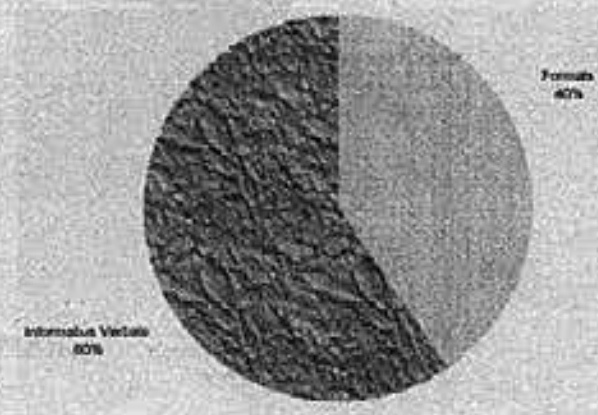
l'activitat de la Institució

	Any 2004	Any 2005	**Any 2006**
	205	174	**240**
	200	171	**235**
	5	3	**5**
	0	0	**0**

GRÀFIC 2

	Any 2005	**Any 2006**
	77	**97**
	97	**143**

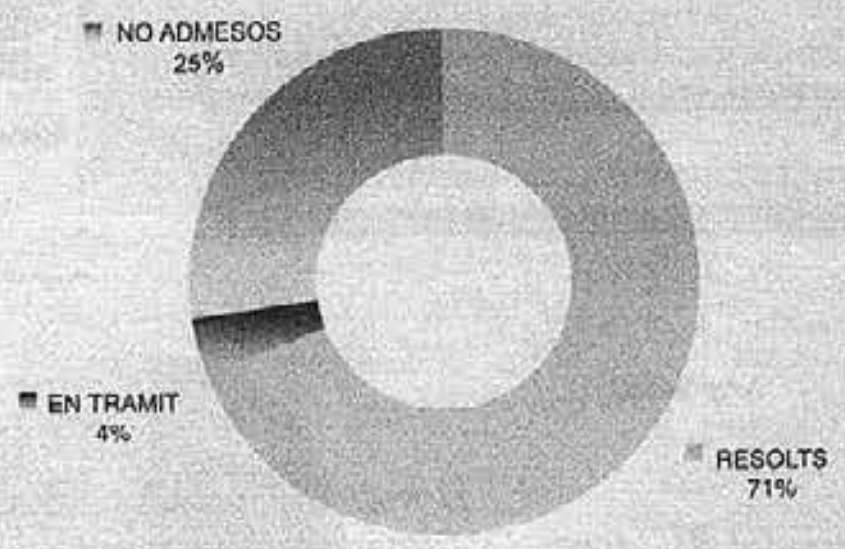

GRÀFIC 3

A) EXPEDIENTS FORMALS

		Any 2002	Any 2003	Any 2004	Any 2005	**Any 2006**
1.	TOTAL EXPEDIENTS FORMALS					
	A INSTÀNCIA DE PART	141	124	56	58	**80**
1.1	Admesos a tràmit	87	97	46	43	**72**
	- Resolts	81	97	42	41	**67**
	Favorable al demandant	31	27	9	14	**34**
	Queixes	4	5	2	4	**13**
	Reclamacions	27	33	7	10	**21**
	Favorable a l'Administració	50	59	33	27	**33**
	Queixes	9	4	4	6	**11**
	Reclamacions	41	55	29	21	**22**
	- En tràmit	6	0	4	2	**5**
	Queixes	0	0	3	1	**0**
	Reclamacions	6	0	1	1	**5**
1.2	No admesos a tràmit	54	27	10	15	**8**
	Queixes	31	8	5	4	**6**
	Reclamacions	23	19	5	11	**2**
	Mediació	0	0	0	0	**0**

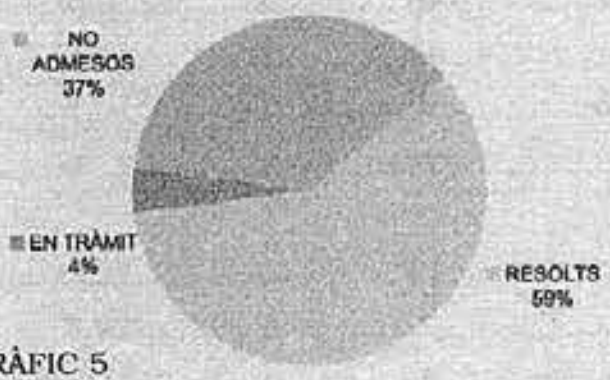
TOTAL EXPEDIENTS: ANY 2002 / ANY 2003 / ANY 2004 / ANY 2005 /ANY 2006

GRÁFIC 4

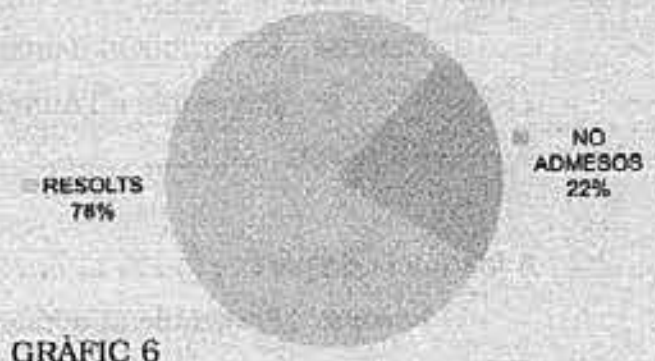
TOTAL EXPEDIENTS FORMALS, A INSTÀNCIA DE PART, PER ANYS

ANY 2002

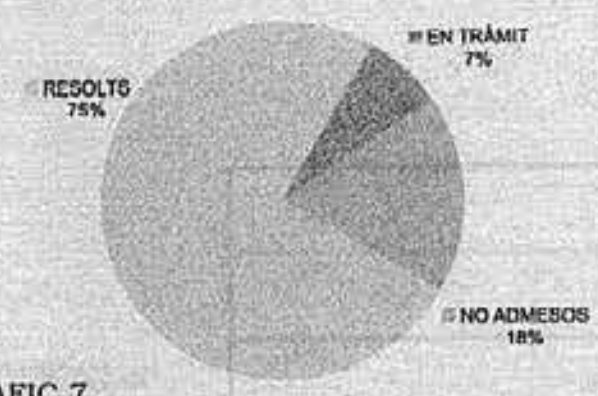
GRÀFIC 5

ANY 2003

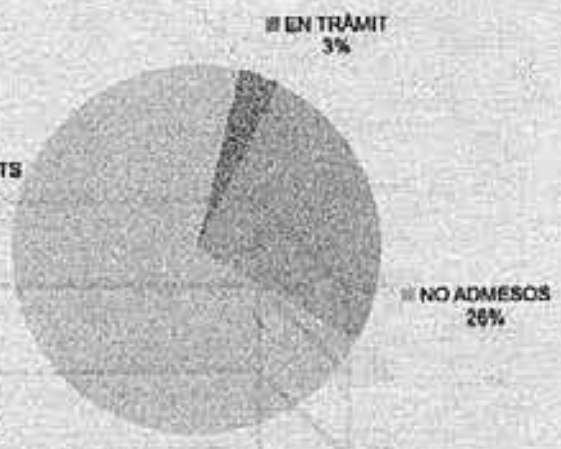
GRÀFIC 6

ANY 2004

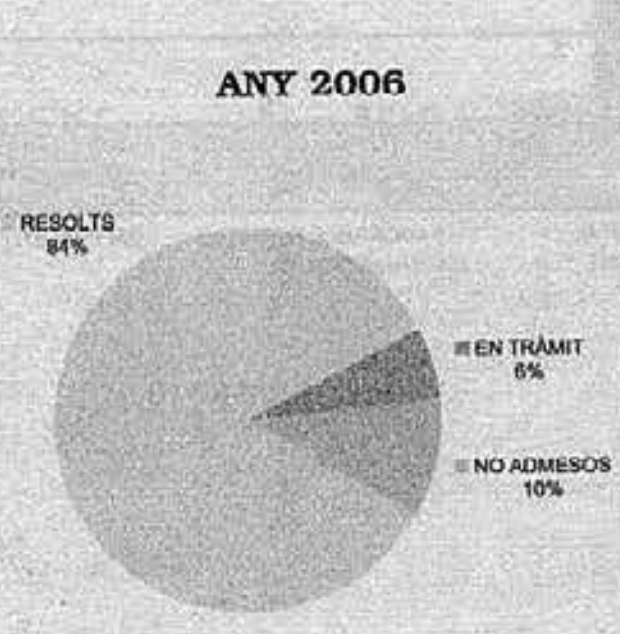
GRÀFIC 7

ANY 2005

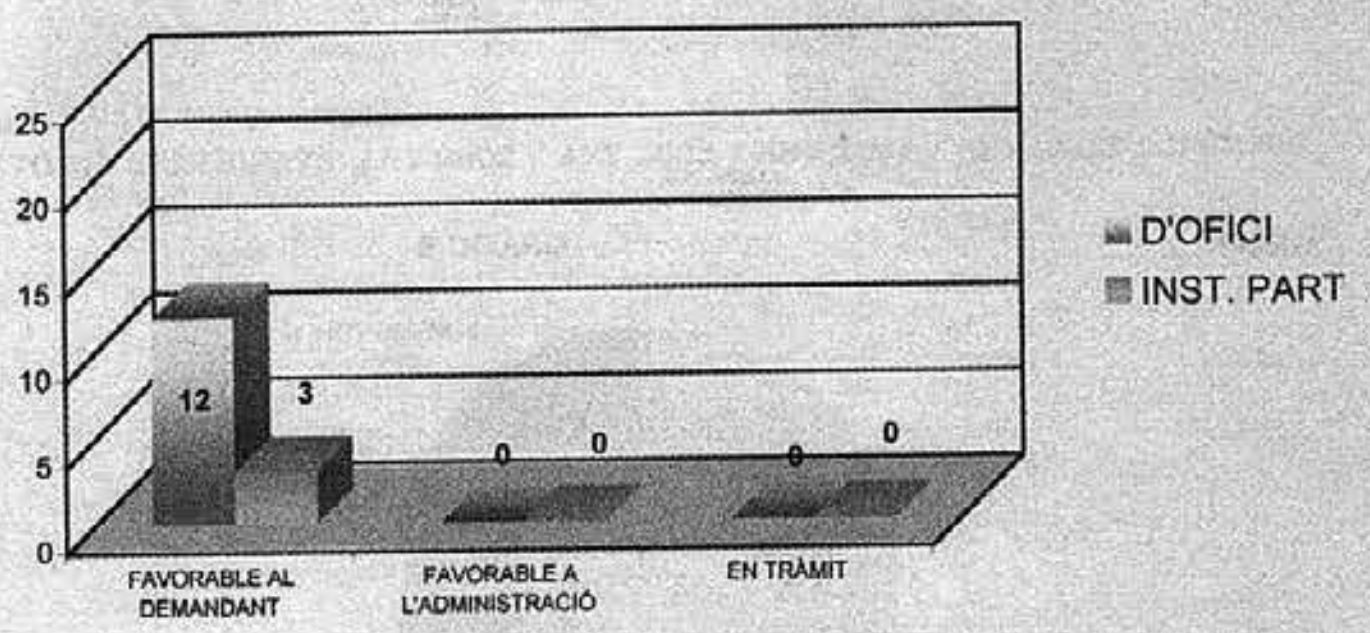
GRÀFIC 8

ANY 2006

GRÀFIC 9

			Any 2002	Any 2003
2 TOTAL EXPEDIENTS FORMALS				
INFORMATIUS ESCRITS I D'OFICI			60	52
2.1 D'ofici			48	34
	Resolts	Favorable al demandant.	44	32
		Favorable a l'Administració	4	2
	En tràmit		0	0
2.2 A instància de part			12	18
	Resolts	Favorable al demandant.	7	5
		Favorable a l'Administració	1	1
	En tràmit		0	0
	No admesos a tràmit		4	12

GRÀFIC 10

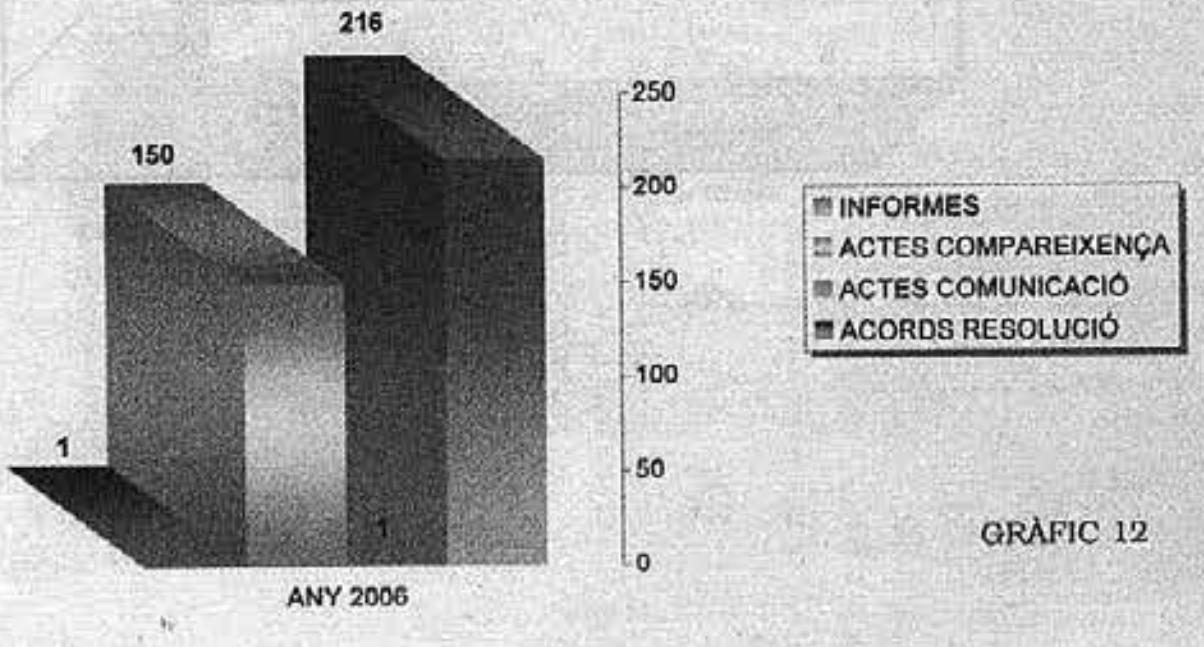
	Any 2004	Any 2005	**Any 2006**
	31	19	**17**
	21	16	**12**
	21	14	**12**
	0	1	**0**
	0	1	**0**
	10	3	**5**
	6	3	**3**
	0	0	**0**
	0	0	**0**
	4	0	**2**

B) EXPEDIENTS INFORMATIUS VERBALS

	Any 2002	Any 2003
TOTAL EXPEDIENTS VERBALS	50	82
1. ACTES DE COMPAREIXENÇA	50	76
2. ACTES DE COMUNICACIÓ	4	13
3. ACORDS DE RESOLUCIÓ	50	90

2) Informes, actes i acords de resolució formalitzats

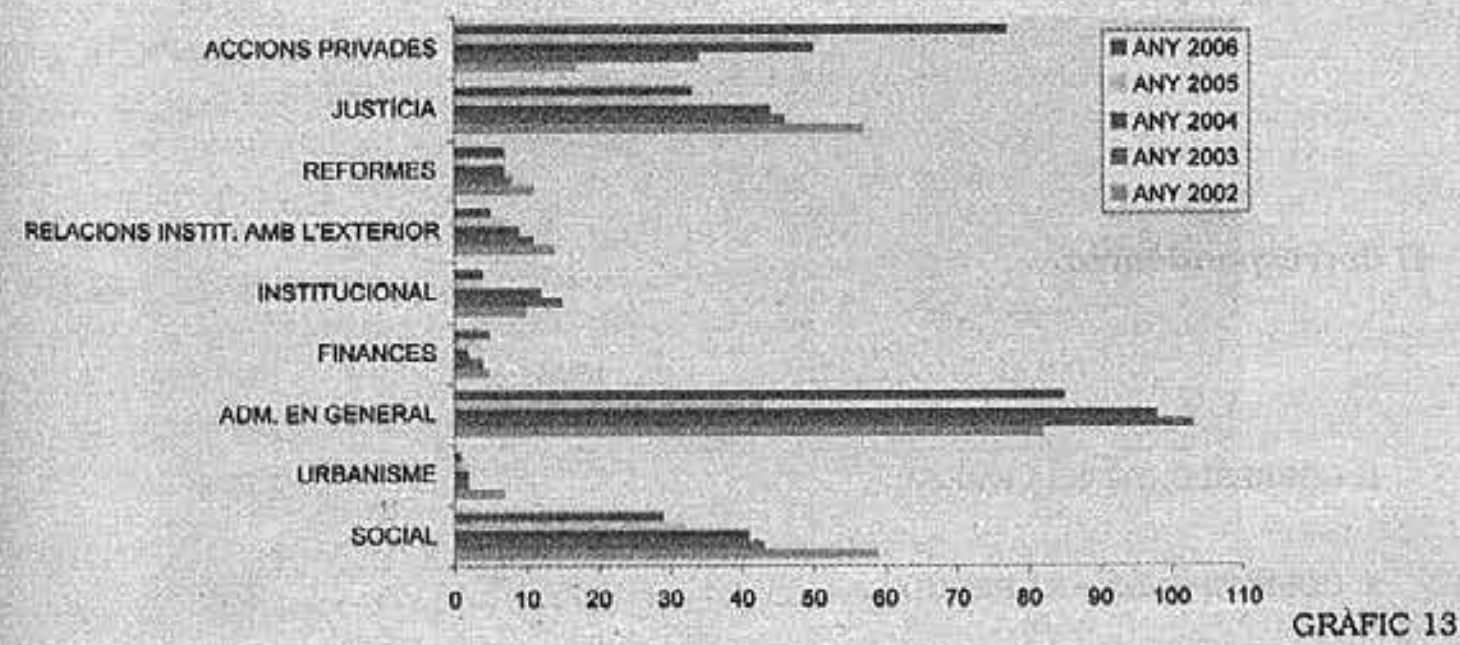
	Any 2002	Any 2003
1. INFORMES	5	3
2. ACTES DE COMPAREIXENÇA	81	95
3. ACTES DE COMUNICACIÓ	14	22
3. ACORDS DE RESOLUCIÓ	179	205

GRÀFIC 12

	Any 2004	Any 2005	Any 2006
	118	97	143
	117	97	143
	4	0	0
	122	97	144

	Any 2004	Any 2005	Any 2006
	2	2	1
	127	110	150
	12	0	1
	201	143	216

GRÀFIC 13

Annex 4

Resum de l´informe de l´Assemblea general de l´Institut de Drets Humans d'Andorra, març 2007

Resum de feines fetes
El poder judicial

Tenint en compte que tota l'administració de justícia es fixa com a fites assumibles: la igualtat, la celeritat i l'equitat, és necessari donar tots els mitjans per aconseguir-ho i en aquest sentit s'hauria de:

1. Gaudir del manteniment d'un cos de jutges que perdurés, més enllà dels sis anys, i aconseguir que la carrera judicial dins del cos fos una realitat; el batlle hauria de tenir una estabilitat en la feina i una previsió de futur per tal que dins de l'administració de justicia poguéssim trobar professionals amb una experiència en el càrrec més enllà dels quinze anys.

I amb una millor especialització.

2. Augmentar els efectius humans; des de la Constitució de 1993 s'ha incrementat el nombre de sentències i en canvi la quantitat de personal contractat no ha seguit la mateixa proporció. A títol d'exemple direm que en el cas de baixa per maternitat d'una batlle no se'n preveu la substitució.

D'altra banda, l'entrada en vigor del nou Codi penal ha fet que bona part dels delictes qualificats de majors passessin a ser menors i, per tant, responsabilitat de la Batllia i no del Tribunal de Corts, com abans. Això ha significat més increment de feina per als jutjats de primera instància (Batllia), que ja de *per se* estan molt carregats, cosa que deixa pas a una lentitud considerable per la saturació que aquest increment suposa.

Sovint la cambra legislativa fa la seva feina sense tenir en compte l'impacte que pot tenir l'aplicació de la norma, i el cas del Codi penal n'és un clar exemple, en el qual el canvi no ha estat acompanyat de l'augment de mitjans, de manera que de tenir 500 casos l'any s'ha passat a 1.500, i és la Batllia qui fa el filtre, cosa que augmenta el retard en la feina.

3. Poder dur a terme l'execució de totes les sentències: avui, però, les execucions que impliquin, per exemple, la incautació d'un vehicle o un bé mobiliari no es poden dur a terme per manca d'espai per dipositar-hi els béns, cosa que crea implícitament una inseguretat.

4. Gaudir de locals en millors condicions, més i més amplis.

El servei d'ordre: la policia

Des de l'IDHA es proposa dur a terme:

- la formació continuada dels agents policials en matèria de drets humans;
- esdevenir l'organisme independent que pugui portar a terme la investigació en casos, esperem, que siguin esporàdics, on s'hagin denunciat maltractaments.

L'IDHA també s'adhereix a la demanda reiterada del Col·legi d'Advocats pel que fa a l'accés a un advocat des del mateix moment de la detenció així com gaudir d'un codi que determini com s'han de fer els interrogatoris.

El centre penitenciari

De la totalitat de la visita volem destacar avui un aspecte primordial que s'hauria de modificar:

La manca d'un centre de detenció de menors; això vol dir un espai on es puguin reconduir els menors de les seves conductes delictives i després d'haver complert la pena ser aptes per reintegrar-se a la societat.

Un espai diferent i separat de la reclusió dels adults, sense cel·les amb barrots on el menor pugui dur a terme tasques, treballs i estudis amb personal qualificat que pugui seguir la seva evolució (psicòlegs, mestres especialitzats, metges, etc.).

Revisions mèdiques i immigració

En l'estat actual de la qüestió, tres són els elements rellevants que necessiten una correcció urgent:

- L'administració no especifica prou clarament els motius de les limitacions a la immigració i no els argumenta.
- El reglament deixa molt marge a la subjectivitat.
- El que és del tot injustificable és que tots els tràmits d'immigració de què estem parlant es duguin a terme un cop la persona implicada ja està, *de facto*, instal·lada a Andorra. Això genera problemes familiars i personals importants, i és una font de vulneracions de drets humans inqüestionable.

Per intentar resoldre aquest tema proposem:

1. Que l'administració exposi clarament els motius als límits que es posen a la immigració, de manera argumentada.
2. Que es faci evolucionar urgentment la reglamentació, amb criteris que continguin la màxima objectivitat i mirin d'evitar la possibilitat d'arbitrarietats.
3. Que s'estableixi clarament l'obligatorietat de complir tots els tràmits relatius a l'estat de salut del potencial immigrant abans de venir a Andorra, al seu lloc d'origen, de manera que s'eviti desplaçaments i assentamenta que es vegin revocats posteriorment. Molts països ho fan així, i és perfectament realitzable.

Donació de sang

Pel que fa a aquest tema, la nostra proposta és:

- Que el Govern deixi de persisitir en aquesta via i, llevat que aporti arguments irrebatibles al debat, reculli sang dels donants amb criteris que assoleixin simultàniament tres objectius:

1. No rebutjar donants de manera arbitrària.
2. Ser més respectuós amb els coneixements científics actuals pel que fa a criteris de risc de transmissió d'infeccions per via sanguínia.
3. Respectar el dret a la dignitat, sigui quina sigui la tendència sexual de cadascú.

Violència domèstica

Des de l'IDHA demanem, en primer lloc, protecció física, psicològica i jurídica, amb l'ajuda de professionals formats que tinguin capacitat organitzativa per coordinar-se. En segon lloc, demanem ajudes amb la rapidesa suficient perquè la víctima no se senti més sola, aterrida i amb dependència econòmica del maltractador.

Estat de les llibertats d'expressió, de comunicació i d'informació a Andorra: conclusions

De les consideracions generals i dels episodis exposats més amunt es pot concloure que el respecte de les llibertats d'expressió, de comunicació i d'informació es troba formalment garantit per la norma constitucional i que aquests drets no són conculcats sistemàticament pels poders públics, però que es veuen fortament mediatitzats per una sèrie de condicionants derivats de les peculiars relacions de poder dins la societat andorrana, l'escassa cultura democràtica de les classes dirigents, la por de represàlies de la base social i la fragilitat de les empreses periodístiques. Es pot dir que l'estat d'aquests drets reflecteix amb fidelitat el context general del país en relació amb el respecte dels drets humans.

Pel que fa a l'actuació dels aparells de l'Estat, es constata un poder excessiu d'intervenció per part de la policia i la complaença del Govern respecte d'aquest poder. En aquest sentit, cal afegir que, arran de l'episodi dels controls de les trucades telefòniques, s'ha pogut saber, de fonts de l'advocacia, que el control de trucades i les escoltes telefòniques autoritzades per la Batllia a petició de la policia no són actuacions selectives, decidides de forma col·legiada pel Tribunal de Batlles "atès que es tracta d'una conculcació de drets que només s'hauria de practicar de forma excepcional i justificada", sinó pràctiques generalitzades que els batlles autoritzen de forma unipersonal.

Finalment, s'ha de dir que, malgrat tots els condicionants externs i les mancances pròpies del sector, els mitjans de comunicació constitueixen una punta de llança de l'obertura informativa i, en general, de la construcció de la democràcia real en l'Andorra constitucional.

Tractats i convencions

Conclusions:

L'IDHA lamenta la lentitud d'Andorra tant en la ratificació dels instruments internacionals de defensa dels drets humans com el desenvolupament legislatiu del títol II de la Constitució.

L'IDHA considera inacceptable que les promeses fetes al Sr. Gil Robles encara no s'hagin respectat cinc anys després de la seva visita i planteja com a objectiu mínim per als propers dos anys la ratificació pel Consell General dels convenis assenyalats com a importants pel comissari europeu.

A aquest efecte seria convenient que la nova junta visités el síndic general i el fes part dels drets i llibertats reconeguts al títol II de la Constitució, que necessiten un desenvolupament legislatiu urgent, així com la llista de tractats Internacionals que l'Institut considera de ratificació prioritària.

Llista de participants a la 20a Diada Andorrana a la XXXIX Universitat Catalana d'Estiu

Nom i cognoms	Professió	Lloc de residència
Albert Adellach i Rincon	Bander	Escaldes-Engordany
Meritxell Aixendri i Martí	Filòloga catalana	Tarragona
Salvador Alegret	Catedràtic de química analítica (UAB)	Barcelona
Iago Andreu i Sotelo	Periodista	La Massana
Susana Arias i Martínez	Llicenciada en dret	Encamp
Èrica Armengol	Estudiant	Andorra la Vella
Cinta Audí i Diego	Periodista	Escaldes-Engordany
Marta Bascompte i Grau	Òptica optometrista	Escaldes-Engordany
Galdric Bertrana i Figueras	Estudiant	Escaldes-Engordany
Guillem Bertrana i Figueras	Estudiant	Escaldes-Engordany
Univers Bertrana	Director d'informatius RTV	Escaldes-Engordany
Daniel Buyo	Voluntari	Andorra la Vella
Teresa Cabanas i Piera	Mestressa de casa	Andorra la Vella
Martina Camiade	Professora titular Univ. Perpinyà	Perpinyà
Pere Canturri i Montanya	Raonador del ciutadà	Andorra la Vella
Rosa Campos i Abella	Hotelera	Andorra la Vella
Yasmina Canedo	Periodista	Andorra la Vella
Mercè Casal i Ruiz	Professora de secundària	La Massana
Arnau Colominas i Navarro	Gerent del CCC	Ordino
Maria Cucurull i Canyelles	Lingüista (correctora)	Andorra la Vella
Silvia de Cambra	Professora de secundària	Sant Julià de Lòria
Rosa Duró i Solanelles	Diplomada Treball Social	Sant Julià de Lòria
Joan Albert Farré i Santuré	Conseller general	Sant Julià de Lòria
Diana Figueras i Nieto	Professora	Escaldes-Engordany
Víctor Filloy i Franco	Secr. Estat Joventut i Esports	Sant Julià de Lòria
Lurdes Font i Puigcernal	Llevadora	Ransol (Canillo)
Fernando Galindo	Fotògraf	La Seu d'Urgell
Sara Garcia	Administrativa	Andorra la Vella
Cèsar Garcia i Bernardo	Professor	Sant Julià de Lòria
Maria Gassió i Reventós	Diplomada en relacions laborals	Tarragona
Montserrat E. Gil i López	Psicòloga clínica	Escaldes-Engordany
Josep M. Grinyó i Borràs	Pagès	Castelldans
Èric Jover i Comas	Químic	Escaldes-Engordany
Jaume Lladó i Font	Activista cultural	Perpinyà
Josep Maria López i Llaví	Periodista	Encamp/Barcelona
Robert Lusilla i Vila	Tècnic construcció	Andorra la Vella
Àngels Mach i Buch	Farmacèutica	Canillo
Lydia Magallón i Font	Mestra	Escaldes-Engordany
Pietat Martin i Vivas	Periodista	La Massana
Albert Martínez i Pons	Arquitecte	Sabadell
Joan Micó i Ibàñez	Sociòleg	Santa Coloma

Elena Minguell i Vilana	Diplomada en turisme	Encamp
Elisa Muxella i Molins	Farmacèutica	Andorra la Vella
Mireia Nogué i Sànchez	Professora	Escaldes-Engordany
Eusebi Nomen i Calvet	Economista	L'Aldosa, la Massana
Jordi Pasques i Canut	Escriptor	Oliana
Mònica Pérez i Bàrcia	Adm. i direcció empreses, Banca finances	Escaldes-Engordany
Jordi Pià	Estudiant	París
Antoni Pià i Roca	Gestor	Andorra la Vella
Cerni Pol i Rossa	Estudiant	Canillo
Antoni Pol i Solé	Arquitecte	Canillo
Silvia Puente	Pedagoga	Andorra la Vella
Meritxell Rabadà i Duque	Funcionària	Andorra la Vella
Jaume Rifà i Giribet	Arquitecte tècnic	Ordino
Alain Rippol	Comerç exterior	Andorra
Liliane Rippol	Secretària Ambaixador de França a Andorra	Andorra
Joan Carles Rodriguez Miñana	Notari	Sispony, la Massana
Albert Roig i Loscertales	Periodista	Andorra la Vella
Ramon Rossell i Serra	Mossèn	Canillo
Gemma Rufach	Gravadora	Balaguer
F. Xavier Sanagustín i Viu	Enginyer industrial	Canovelles (BCN)
Pere Sanmartí	Programador informàtic	La Massana
Carme Solé i Espuga	Sociòloga	Les Borges Blanques
Ramona Solé i Vilella	Docent	Andorra la Vella
Montserrat Tomàs i Giralt	Dir. de Benestar i Família	Andorra la Vella
Roger Torruella	Operador d'imatge ATV	Encamp
Pilar Triquell i Seró	Presidenta ADA	Andorra la Vella
Jaume Ventura	Periodista	Sant Julià de Lòria
Cristina Viladomat i Cortabitarte	Presidenta EFA	Andorra la Vella
Rosa Viver i Pratdesaba	RR. PP.	Vic (Barcelona)

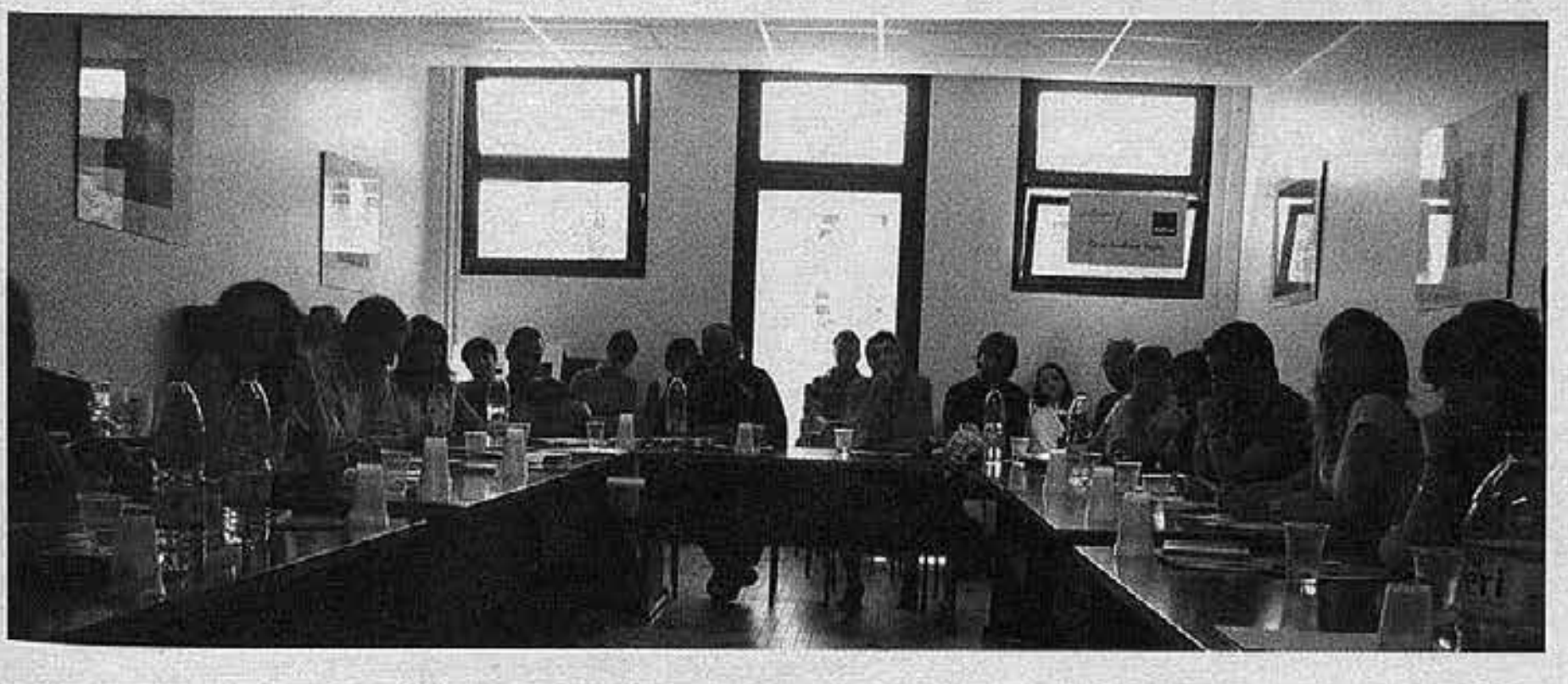
Recull fotogràfic

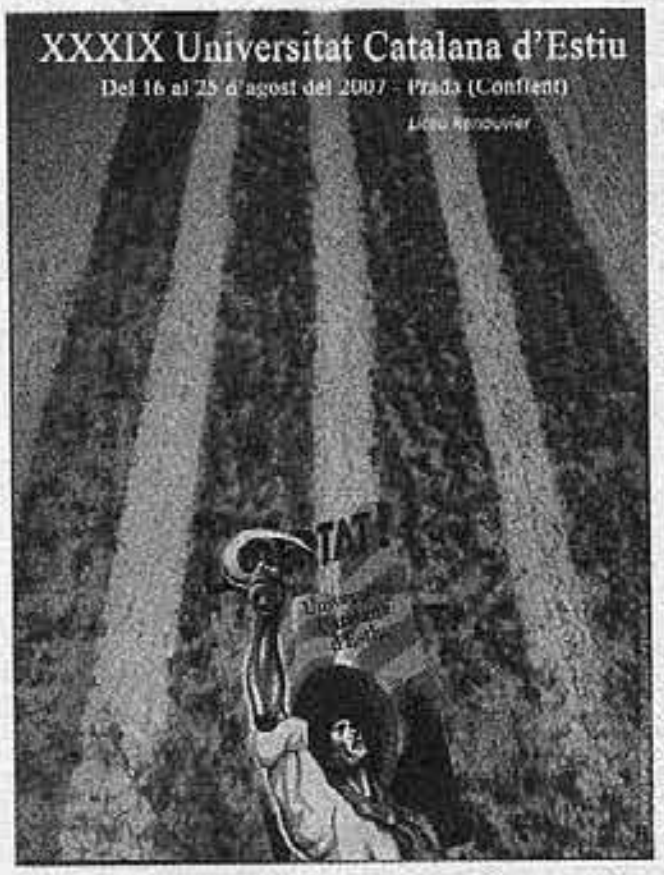

Programa

XX Diada Andorrana

«Andorra i el seu capital social»

dia 16

ho organitza:
Societat Andorrana de Ciències

ho patrocinen:Ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior i Andbanc (Grup Agrícol Reig)

matí, de 2/4 de 10 a la 1

Presentació

Aportacions llegides

Gestió de les transformacions socials, programa de la UNESCO
a càrrec de Jean-Michel Armengol i Petit, llicenciat en comerç internacional i gestió i desenvolupament i secretari general de la Comissió Nacional Andorrana per a la UNESCO

Reflexió sobre el voluntariat d'Andorra
a càrrec de Salvador Brasó i Campderrós, secretari 2001-2005 de la xarxa del voluntariat i constructor

L'aportació dels sindicats al capital social andorrà
a càrrec de Gabriel Ubach i Valdivia, funcionari de duana i president de la Unió Sindical d'Andorra (USDA)

Ponències

Els mitjans de comunicació, el seu paper integrador i socialitzador
a càrrec de Lourdes Font i Puigcerver, llevadora i consellera general pel Centre Demòcrata Andorrà (CDA) - Segle xxi, presidenta de la Comissió de Sanitat i Medi Ambient del Consell General

Aportació de les dones migrants al patrimoni socioeconòmic i cultural d'Andorra
a càrrec de Mari Carmen Barbero i Carballo, metgessa anestesista i presidenta de l'Associació de Dones Migrants i d'Andorra (ADMA), i Teresa Cabanas i Piera,secretària i tresorera de l'ADMA

L'Institut de Drets Humans d'Andorra
a càrrec d'Elisa Muxella i Molins, farmacèutica i presidenta de l'Institut de Drets Humans d'Andorra (IDHA)

El voluntariat a través de les ONG
a càrrec de César Garcia i Bernardo, llicenciat en filosofia i lletres i professor, president d'Intermón Oxfam i de la plataforma d'ONG d'Andorra

Salutació del rector

Psicologia clínica i 'capital social'
a càrrec de Montserrat E.Gil i López, psicòloga clínica i presidenta de Col·legi de Psicòlegs d'Andorra

Passius socials com a danys col·laterals dels beneficis financers
a càrrec d'Eusebi Nomen i Calvet, doctor en administració i direcció

d'empreses, professor i director de la Càtedra ESADE d'anàlisi d'actius intangibles

L'assistència social a Andorra
a càrrec de Montserrat Tomàs i Giralt, pedagoga i directora de Benestar Social i Família del Govern d'Andorra

Els recursos humans com a capital social en l'empresa
a càrrec de Mònica Codina i Tort, psicòloga industrial,sotsdirectora general d'Andbanc (àrea de recursos humans i suport al negoci) i exministra de Salut i Benestar Social

La delinqüència i la reinserció social / L'associacionisme històric
a càrrec de Pere Canturri i Montanyà, historiador i raonador del ciutadà

Debat

tarda, de 2/4 de 4 a les 7

Aportacions llegides

El Consell de Col·legis Professionals liberals i el seu paper a la societat civil
a càrrec de Xavier Avellanet i Viladomat,metge oftalmòleg i portaveu del consell de col·legis professionals liberals

La necessitat d'una llei del voluntariat
a càrrec de Mariona González i Reolid, consellera general i presidenta del Partit Socialdemòcrata (PS) i presidenta de la Comissió d'Afers Socials del Consell General

La religió catòlica i la seva influència en el capital social andorrà
a càrrec de mossèn Ramon Sàrries i Ribalta,canonge i conciliari delegat episcopal de Càritas Andorrana

Evolució de la comunitat portuguesa a Andorra
a càrrec de Magda Santos i Matias, llicenciada en sociologia per l'Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa de Lisboa i doctoranda

Ponències

Els valors de la societat andorrana
a càrrec de Joan Micó i Ibáñez, sociòleg i director del Centre de Recerca Sociològica (CRES) de l'Institut d'Estudis Andorrans i Josepa Batalla i Salvadó,sociòloga i investigadora del CRES

Cultura i llengua, bases de la societat andorrana
a càrrec de Teresa Cabanas i Piera, presidenta del Centre de la Cultura Catalana (CCC) i secretària d'Àgora Cultural 2007, i Arnau Colominas i Navarro, gerent del CCC

L'empresa familiar com a model de capital social
a càrrec de Cristina Viladomat i Cortabitarte, consellera del Consell d'Administració de SAETDE,directora de Grandvalira Social (Fons Social de NEVASA) i presidenta de l'Empresa Familiar d'Andorra

Els mitjans de comunicació, l'evolució dels lectors i la llibertat d'expressió
a càrrec d'Albert Roig i Lescentales, mestre dedicat al periodisme i director del diari BonDia

Patrimoni i matrimoni, ahir i avui
a càrrec de Susanna Arias i Martínez, llicenciada en dret i oficial de notaria, i Joan Carles Rodríguez i Miñana,llicenciat en dret i notari

La dona com a puntal de capital social
a càrrec de Pilar Triquell i Seró,artista plàstica i presidenta de l'Associació de Dones d'Andorra (ADA)

Capital social i sostenibilitat
a càrrec de Joan Albert Farré i Santurté,advocat i conseller general pel Partit Liberal Andorrà (PLA),president de la Comissió d'Interior del Consell General

El lleure a Andorra com a formació en els valors humans
a càrrec de mossèn Ramon Rossell i Serra, rector de la parròquia de Canillo i responsable de la casa de colònies AIRA

Reptes de futur en matèria de voluntariat
a càrrec de Víctor Filloy i Franco, secretari d'Estat d'Esports, Joventut i Voluntariat

Debat
Cloenda

Tallers d'art

El gravat calcogràfic: l'aiguafort
per Gemma Rufach

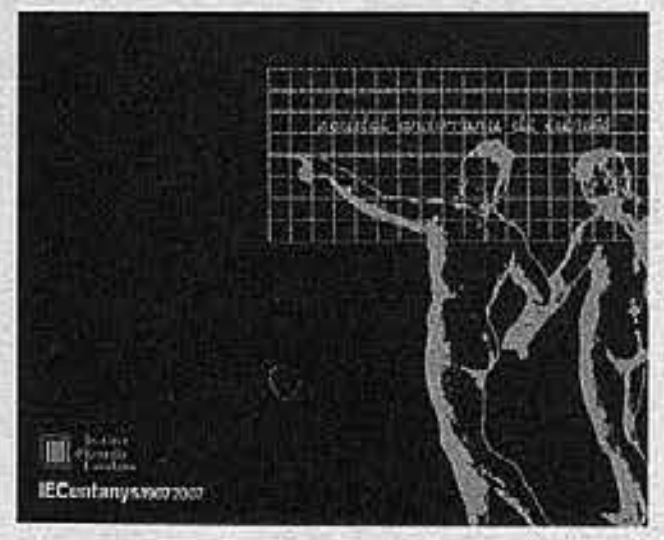
del 17 al 19 i del 21 al 24 de 3 a 5 de la tarda

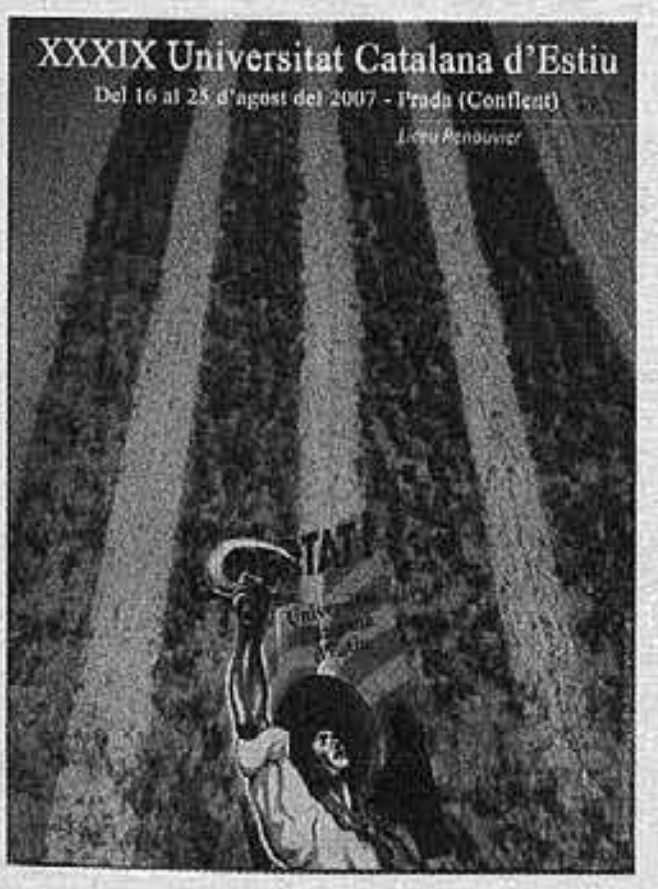
La paraula 'gravat' fa referència a una part del procediment per a obtenir una estampa. L'estampa és el resultat d'aplicar tinta i pressió a una planxa matriu prèviament gravada. L'aiguafort és una tècnica calcogràfica indirecta en què un mordent (l'àcid) atacarà i incidirà en el metall. Per damunt d'una planxa de zinc escampem un vernís protector i amb una punta s'hi dibuixen les formes de la imatge, i allora la planxa queda al descobert. Tot seguit se submergeix en un bany d'àcid que corroeix els traços descoberts, deixant-los enfonsats per després poder acollir la tinta a l'hora d'estampar.

divendres, 24

12 del migdia
El futur de l'Euroregió
amb Francina Armengol (presidenta del Consell de Mallorca), Pasqual Maragall (expresident de la Generalitat de Catalunya), Jordi Gallardo (secretari d'estat de Patrimoni Cultural i Política Lingüística,Govern d'Andorra)

Programa

XXXIX Universitat Catalana d'Estiu. Prada de Conflent

20a Diada Andorrana a la UCE Catalana d'Estiu

ANDORRA I EL SEU CAPITAL SOCIAL

Dissabte 18 d'agost del 2007, al Lycée Renouvier (Ctra. de Catllà)

Organitza: ***Societat Andorrana de Ciències***

SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES
Centre Cultural La Llacuna
Carrer Meritxell, Centre Vinyoles nº 4
AD500 Andorra la Vella
Telèfon 620989 Fax 852262
Correu electrònic socand@andorra.ad

PROGRAMA MATÍ (de les 9:30 a les 13:00 hores)

Presentació

Aportacions llegides:

Gestió de les transformacions socials, programa de la UNESCO
en comerç internacional i gestió i desenvolupament i secretari general de la Comissió Nacional Andorrana per la UNESCO

Reflexió sobre el voluntariat d'Andorra
Salvador BRASÓ I CAMPDERRÓS, secretari 2004-2005 de la xarxa del voluntariat d'Andorra i constructor

L'aportació dels sindicats al capital social andorrà
Gabriel UBACH I VALDIVIA, funcionari de duana i president de la Unió Sindical d'Andorra (USDA)

Ponències:

Els mitjans de comunicació, el seu rol integrador i socialitzador
Lourdes FONT I PURGUERNAL, llevadora i consellera general pel Centre Democràtic Andorrà (CDA) - Segle XXI, presidenta de la Comissió de Sanitat i Medi Ambient del Consell General

Aportació de les dones migrants al patrimoni socioeconòmic i cultural d'Andorra
Mari Carmen BARBERO I CARBALLO, metgessa anestesista i presidenta de l'Associació de Dones Migrants i d'Andorra (ADMA) i Teresa CABANAS I PIERA, secretària i tresorera de l'ADMA

L'Institut de Drets Humans d'Andorra
Elisa MUXELLA I MOLINS, farmacèutica i presidenta de l'Institut de Drets Humans d'Andorra (IDHA)

El voluntariat a través de les ONG
César GARCIA I BERNARDO, llicenciat en filosofia i lletres i professor, president d'honorabilitat Oxfam i de la plataforma d'ONG d'Andorra

Salutació del rector

Psicologia clínica i "capital social"
Montserrat E. GIL I LÓPEZ, psicòloga clínica i presidenta del Col·legi de Psicòlegs d'Andorra

Passius socials com a danys col·laterals dels beneficis financers
Eusebi NOMEN I CALVET, doctor en administració i direcció d'empreses, professor i director de la Càtedra Estudis d'anàlisi d'actius intangibles

L'assistència social a Andorra
Montserrat TOMÀS I CURALT, pedagoga i directora de Benestar Social i Família del Govern d'Andorra

Els recursos humans com a capital social en l'empresa
Mònica CODINA I TORT, psicòloga industrial, subdirectora general d'Andbanc (àrea de recursos humans i suport al negoci) i exministra de Salut i Benestar Social

La delinqüència i la reinserció social/ L'associacionisme històric
Pere CANTURRI I MONTANYA, historiador i Raonador del ciutadà

Debat

PROGRAMA TARDA (de les 15:30 a les 19:00 hores)

Aportacions llegides:

El Consell de Col·legis Professionals liberals i el seu paper a la societat civil
Xavier AVELLANET I VILADOMAT, metge otorinòleg i portaveu del consell de col·legis professionals liberals

La necessitat d'una llei del voluntariat
Mariona GONZÁLEZ I REOLT, consellera general i presidenta del Partit Socialdemòcrata (PS) i presidenta de la Comissió d'Afers Socials del Consell General

La religió catòlica i la seva influència en el capital social andorrà
Mossèn Ramon SARRIÉS I RIBALTA, enviprest i conciliari delegat episcopal de Càritas Andorrana

Evolució de la comunitat portuguesa a Andorra
Magda SANTOS I MATIAS, llicenciada en sociologia por l'Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa de Lisboa i doctoranda al mateix

Ponències:

Els valors de la societat andorrana
Joan MICÓ I IBÁÑEZ, sociòleg i director del Centre de Recerca Sociològica (CRES) de l'Institut d'Estudis Andorrans i Josepa BATALLA I SALVADÓ, sociòloga i investigadora del CRES

Cultura i llengua, bases de la societat andorrana
Teresa CABAÑAS I PIERA, presidenta del Centre de la Cultura Catalana (CCC), secretariat d'Àgora Cultural 2007, i Arnau COLOMINAS I NAVARRO, gerent del CCC

L'empresa familiar com a model de capital social
Cristina VILADOMAT I CONTIJOCH, consellera del Consell d'Administració de SAETDE, directora de Grandvalira Social (Fons Social de NEVASA) i presidenta de l'Empresa Familiar d'Andorra

Els mitjans de comunicació, l'evolució dels lectors i la llibertat d'expressió
Albert ROIG I LOSCERTALES, mestre dedicat al periodisme i director del diari Bon Dia

Patrimoni i matrimoni, abir i avui
Susanna ARIAS I MARTÍNEZ, llicenciada en dret i oficial de notaria i Joan Carles RODRÍGUEZ I MIÑANA, llicenciat en dret i notari

La dona com a puntal de capital social
Pilar TRIOLLELL I SERÓ, artista plàstica i presidenta de l'Associació de Dones d'Andorra (ADA)

Capital social i sostenibilitat
Joan Alberti FARRÉ I SANTURÉ, advocat i conseller general pel Partit Liberal Andorrà (PLA), president de la Comissió d'Interior del Consell General

El lleure a Andorra com a formació en els valors humans
Mossèn Ramon ROSSELL I SERRA, rector de la parròquia de Canillo i responsable de la casa de colònies AINA

Reptes de futur en matèria de voluntariat
Víctor FILLOY I FRANCO, secretari d'Estat de Joventut i Esports

Debat

Cloenda

Amb el suport de:

Govern d'Andorra
Ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior

andbanc
Fundat el 1930

Recull de premsa

Diari d'Andorra

Diari d'Andorra, 30/01/2007

BREU

Prada debatrà sobre "Andorra i el seu capital social"

ANDORRA LA VELLA. La Diada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent, tractarà aquest any sobre el tema *Andorra i el seu capital social*, segons van acordar els socis de la Societat Andorrana de Ciències (SAC), l'entitat que organitza l'acte. En el marc de l'assemblea, el col·lectiu va determinar el conjunt de temes que s'aniran tractant en les activitats que programa al llarg de l'any.

Diari d'Andorra, 18/08/2007

FORMACIÓ

El capital social andorrà centra avui la Universitat d'Estiu de Prada

A la diada del Principat hi participen 25 ponents de tots els sectors

Vint anys de presència andorrana

Tema sociocultural
Per celebrar la vintena edició de la diada del Principat a l'UCE s'ha volgut escollir el tema del capital social del país.

Organitzada per la SAC
Com cada any, la Societat Andorrana de Ciències (SAC) ha estat la promotora de la jornada dedicada a Andorra

Redacció
Andorra la Vella

Andorra tornarà a participar avui en una nova edició de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) que s'organitza a Prada de Conflent, a la Catalunya nord. El Liceu Renouvier serà de nou l'escenari de la diada dedicada al Principat, promoguda per la Societat Andorrana de Ciències (SAC) i que enguany tractarà sobre el capital social del país. La d'avui serà la vintena ocasió en què el país està representat a l'UCE, per la qual cosa s'ha volgut tractar un tema sociocultural. Un total de vint-i-cinc ponents de tots els àmbits de la societat andorrana intervindran en la jornada, que estarà dividida en dos blocs. El primer començarà a dos quarts de deu del matí i s'estendrà fins a la una, i el segon s'iniciarà a dos quarts de quatre de la tarda i es tancarà a les set. Tots dos es clouran amb un debat per part dels participants.

A les ponències es parlarà, entre d'altres, de voluntariat, sindicalisme, el rol integrador dels mitjans de comunicació, l'aportació de les dones migrants al país, drets humans, religió, economia, cultura i llengua i sostenibilitat. Alguns dels conferenciants seran Pere Canturri, raonador del ciutadà; Gabriel Ubach, president de l'USdA; Joan Micó, director del CRUS; Vitor Filloy, secretari d'Estat de Joventut i Esports, i monsen Ramon Rossell de Canillo.

Diari d'Andorra

Any XVI • Número 5.579 — DIUMENGE, 19 D'AGOST DEL 2007 — Preu: 1,80 euros

L'Institut d'Estudis mostra a Prada el resultat d'una enquesta de valors socials

Més del 80% de la població desconfia dels partits polítics

LA CARA I LA CREU
Les ONG i la policia són els més acceptats, i el Govern i el Consell tenen poc crèdit

INTEGRACIÓ
Un expert augura que si la societat no comparteix els objectius creixerà la recessió

VOLUNTARIAT
Entitats i càrrecs públics creuen que cal regular el treball altruista PÀGINES 3 I 4

DIADA ANDORRANA A PRADA

La gent que viu a Andorra, la manera que té d'associar-se, d'implicar-se, la confiança en les institucions, quines eines ajuden a la integració i com evoluciona el que ara s'anomena capital social van ser el centre del debat de la jornada andorrana a la UCE.

Més de dues terceres parts de la societat desconfia de les institucions i els partits

Una enquesta feta per l'Institut d'Estudis Andorrans revela que la policia i les ONG són les més ben valorades

El director de l'Institut d'Estudis Andorrans, Joan Micó, durant un moment de la seva ponència. FERNANDO GALINDO

Les frases

"La disminució de la confiança en el Govern forma part de l'erosió general del respecte cap a l'autoritat"

Joan Micó
Director de l'IEA

"Cada cop el ciutadà demana més al Govern i cada cop té menys confiança en el governant"

Joan Albert Farré
Conseller del PLA

"La intrusió del Govern va consistir a no fer ni deixar fer i va convertir aquests dos anys en terra cremada"

Salvador Brasó
Exsec. Xarxa Voluntariat

Cinta Audí / Pietat Martín Vivas
Prada de Conflent

"Podria dir quina confiança té en les institucions? (entre les quals s'engloben el Govern i el Consell General)". Davant d'aquesta pregunta actualment més dels dos terços de la població andorrana responen "poca o gens". Aquesta és una de les principals conclusions que es pot extreure de l'Enquesta Mundial dels Valors a Andorra feta al 2005 per l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA) i que ahir va donar a conèixer el director de l'entitat, Joan Micó, a la Universitat Catalana de Prada de Conflent.

L'estudi constata que el Govern aixeca desconfiança al 65,3% dels enquestats, el Consell General a més del 62% i els partits polítics al 82,8%. I aquesta disminució de la confiança –segons els experts, va destacar Micó– forma part de l'erosió més general respecte de l'autoritat que s'està produint a la majoria de les societats industrials desenvolupades. Davant d'aquesta situació, el representant de l'IEA va comentar que el que caldrà analitzar ara més a fons és si les diferències que hi ha avui en l'àmbit social al Principat –"només un petit percentatge pot participar activament als comicis, per exemple"– té alguna incidència en la poca valoració que fa la població andorrana de les figures institucionals. Quant als motius que expliquen aquesta situació la presidenta del Col·legi de Psicòlegs, Montserrat Gil, present a la Diada va indicar que "potser la confiança es retira perquè davant un problema es donen respostes tècniques i falta l'element de les relacions humanes".

Però no únicament els organismes polítics surten malparats a l'Enquesta Mundial de Valors. L'església, els sindicats i els mitjans de comunicació obtenen uns resultats poc favorables: més del 80% de la societat confia poc o gens en l'església –un percentatge que dista molt del que passa a altres països europeus, on els graus de confiança superen el 40%, només el 26% dels entrevistats confia en els sindicats i el 36,5% en la premsa.

Els rols han canviat, segons va indicar Micó, perquè els andorrans dipositen la major part de la seva confiança en les organitzacions no governamentals i la policia (entre un 60% i un 65% declaren confiar-hi molt o bastant).

El conseller liberal Joan Albert Farré també es va referir a la falta de credibilitat que generen els partits polítics entre la ciutadania i la va atribuir que "l'actual sistema de partits no forma part del nostre capital social, i costa de penetrar en la nostra societat, atès el refredament i distanciament constant creixent entre representats i polítics". El polític va destacar que a més hi ha la paradoxa que es dóna de que "cada cop el ciutadà demana més al Govern i cada cop té menys confiança amb el governant". Farré va indicar que per trencar aquesta dinàmica i facilitar la integració s'ha d'insistir perquè es trobin elements comuns compartits per tots els ciutadans i va apuntar que la situació "d'alentiment actual del país ha d'aportar elements de dinamització de la nostra societat i objectius comuns com pot ser el creixement sostenible".

El Govern, intrús en el voluntariat

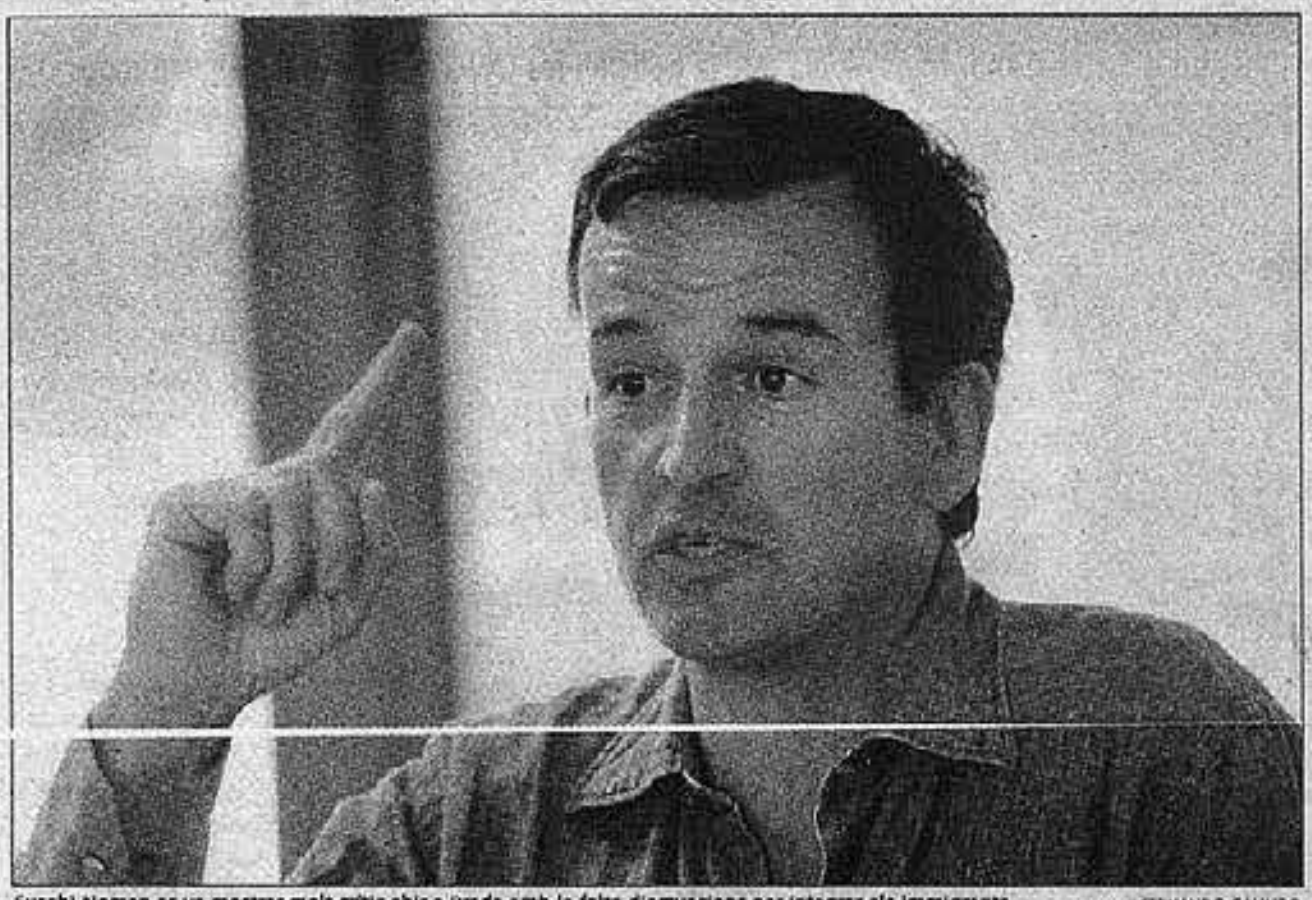
La implicació de la ciutadania en el funcionament de la societat a través del voluntariat va ser motiu de diverses ponències a Prada i totes van coincidir en la necessitat de crear un marc adequat perquè es pugui desenvolupar correctament. I és que l'exsecretari de la Xarxa de Voluntariat Salvador Brasó va criticar que el Govern hagi impedit que tirés endavant el projecte que va néixer amb els Jocs dels Petits Estats del 2005 que va aconseguir 1.800 inscrits i que va acabar en no res perquè mai no es va facilitar la llista de voluntaris perquè els col·lectius poguessin contactar amb ells. I va criticar que es creés un ministeri de Voluntariat que va tenir una durada de només dos anys "perquè la intrusió del Govern va consistir a no fer ni deixar fer i va convertir aquests dos anys en terra cremada". La consellera del PS va atribuir el creixement del voluntariat "a la pèrdua de confiança en els poders polítics i per això es busquen d'altres sortides" i va defensar la proposició presentada per la formació per regular aquest àmbit.

Entitats i polítics coincideixen en la necesssitat de regular el treball desinteressat a favor de la societat civil

DIADA ANDORRANA A PRADA

Un expert augura més recessió si la societat no comparteix els objectius

Nomen diu que es facilita poc la integració de l'immigrant i això desarticula el teixit social

Eusebi Nomen es va mostrar molt crític ahir a Prada amb la falta d'actuacions per integrar els immigrants. FERNANDO GALINDO

Pietat Martín Vivas / Cinta Audí
Prada de Conflent

El capital social, o sigui les persones que viuen i treballen a les Valls, "no tenen un objectiu comú, ni un sentiment de pertinença a alguna cosa comuna ni hi ha uns valors compartits". A partir d'aquesta premissa, Eusebi Nomen, doctor en administració i direcció d'empreses i professor d'Esade, va descriure ahir a la Universitat Catalana d'Estiu un panorama força negatiu del futur econòmic al qual està abocat el país si no es canvia la manera de fer i s'aposta per la integració, "perquè Andorra ara és un agregat d'individus i s'ha de tenir compte amb les migracions i gestionar-les, o del contrari ja t'ho trobaràs i la factura serà grossa".

El professor va remarcar que la dinàmica actual de no planificar "porta a la immigració massiva i a deixar fer espontàniament, i així s'arriba a la dilució, que és més greu en el cas dels temporers". Per aquest motiu va destacar que Andorra ha de reflexionar sobre si té el capital social adient per tirar endavant, "perquè llavors cal que la gent no hi sigui per fer diners, sinó per ser-hi" i va precisar que això succeïa abans, "quan els padrins tenien molt clar que hi havia un objectiu comú pel qual lluitar, ja que per canviar el BMW no cal cap objectiu comú". Nomen va assegurar que el fet que l'economia andorrana hagi passat de ser diferent perquè tenia el que no hi havia en d'altres mercats a buscar només oferir un preu inferior al d'altres llocs ha portat a la recessió actual, "que no es deu que entrin menys turistes, sinó a la destrucció del PIB *per capita*, que és descarada i ja n'hi ha prou". L'especialista va criticar el creixement de l'administració, "com no ho fa, a aquest ritme, en lloc del món" i que s'ha traduït en impostos indirectes que suposen una pèrdua de beneficis i canvi del capital social, la qual cosa resta identitat i integració. Va reclamar a l'Estat que exerceixi el paper que té perquè les persones puguin quedar-s'hi.

Persones soles i dependents

La directora de Benestar Social, Montserrat Tomàs, va coincidir amb Nomen que la situació al país és cada vegada més precària perquè així ho detecta el departament, ja que el perfil de l'usuari "és una persona cada vegada més dependent, que requereix una resposta més immediata, amb més necessitats, menys autònoma i amb una escassa o nul·la xarxa familiar, és a dir, persones que estan soles al país". Tomàs va afirmar que per això és necessari adequar els serveis que no donen resposta a les necessitats que hi ha ara mateix. Així, el nou model passa per "donar una resposta perquè la persona se'n pugui sortir sola i no dependre tant de la xarxa" i va afegir que "s'espera que l'administració doni resposta a tot, però també els ciutadans s'han de crear les seves pròpies xarxes comunes".

L'aportació de les dones, desaprofitada

L'ADMA assegura que es limita l'accés de les estrangeres a certes feines i reclama un canvi

La falta de polítiques d'integració que està provocant que la gent no senti el país com seu també genera un desaprofitament dels valors potencials que poden aportar els immigrants. Aquest va ser l'argument de la ponència de la presidenta de l'Associació de Dones Migrants i d'Andorra (ADMA), Mari Carmen Barbero, que va atribuir a "la falta de visió política i als prejudicis motivats per diferents interessos" el fet que s'estiguin desaprofitant capacitats i en aquest cas, les dones, perquè es limiten els llocs de treball als quals poden accedir i es queden en feines poc qualificades, tot i que estiguin força preparades. Barbero va destacar que "gairebé la meitat de la població femenina és emigrant i amb la seva feina diària conforma un capital humà de gran pes específic per al desenvolupament del país" i va demanar que "es valori l'aportació de les dones emigrants en tot l'organigrama social i es donin suficients oportunitats per no desaprofitar que el capital humà femení millori la qualitat de vida, tant d'elles, com del país que les acull".

La importància del moviment social i les mancances en drets humans

La societat civil ha pres consciència de la importància del món associatiu, per la qual cosa l'USdA considera "fonamental" desenvolupar-lo. Segons va assenyalar el secretari general del sindicat, Gabriel Ubach, "partim d'una societat desmobilitzada, fruit d'una divisió profunda, però que necessita mecanismes per poder lluitar pels seus drets". En la mateixa línia es manifestava la presidenta de l'Institut dels Drets Humans d'Andorra, Elisa Muxella, que va comentar que, tot i l'evolució legislativa que ha viscut el país, "encara hi ha mancances", com ara el dret a vaga encara no està regulat i "molts de nosaltres ens qüestionem si existeix el dret a la intimitat", referint-se al cas del control als telèfons mòbils realitzat als periodistes del Diari.

Necessitat de potenciar el català i canviar els hàbits comunicatius

El català es troba en "seriós perill d'extinció" segons va declarar la presidenta d'Àgora Cultural, Teresa Cabanas– a causa del "desinterès i el conformisme" de bona part de la societat. I és que, va afegir, avui el teixit poblacional del Principat no potencia la promoció de la llengua oficial i la població nouvinguda sovint troba cada interès en l'idioma. Cabanas considera imprescindible que hi hagi una implicació de tots els agents socials (no només polítics) per fer front al retrocés que pateix l'ús de la llengua oficial, perquè "és cosa de tots". D'altra banda, el director del *Bon dia*, Albert Roig, també va destacar la necessitat dels mitjans per trobar noves vies de comunicació, com per exemple els blocs per aconseguir la interacció.

Editorial

Integració

Les ponències de la ja tradicional Diada d'Andorra a la Universitat d'Estiu de Prada de Conflent, sota el títol *Andorra i el seu capital social*, van tractar ahir una qüestió d'abast molt ampli. El valor d'allò que aporten els membres d'una comunitat al col·lectiu pot resultar difícil de quantificar en termes absoluts, però és clau per al desenvolupament i el creixement. Una societat forta, amb arrels i signes identitaris que la majoria de la població fa seus serà una societat més potent. A Prada hi va haver anàlisis crítiques, en el sentit que amb el pas dels anys la societat del país ha anat canviant, ha perdut cohesió i s'ha debilitat en tots els aspectes, amb el perill d'evidenciar més les febleses en èpoques de recessió. Altres ítems que poden valorar-se amb preocupació són la constatació des del ministeri de Benestar Social que existeix una societat cada vegada més individualitzada, amb persones més dependents i sense el suport d'un nucli familiar, o també els resultats d'un treball de l'Observatori, que determinen, per exemple, que més del vuitanta per cent de la població no confia en els partits polítics. En tot aquest debat no es pot obviar el fenomen de la immigració i el fet que des de fa molt temps es palesin dificultats d'integració dels nouvinguts en un territori que ha experimentat un fort creixement demogràfic i econòmic en les darreres dècades. La rotació laboral que representen les persones que s'instal·len al país i hi treballen durant una temporada o els problemes per augmentar l'ús social del català són símptomes que el Principat no està aconseguint ser un país integrador. L'accés a la nacionalitat, amb un termini de vint anys de residència per a la naturalització, és un obstacle important. Ho demostra el fet que moltes persones que amb el temps arriben a complir aquest requisit no volen adquirir aleshores el passaport. També, al marge de qüestions estrictament polítiques, és necessari potenciar àrees com l'associacionisme de tota mena, el voluntariat i l'esport, unes eines molt útils per aconseguir que la ciutadania s'identifiqui amb objectius col·lectius.

http://www.diariandorra.ad/noticies/view.php?ID=3927 06/09/2007

Tema: Tema el dia

• DIADA ANDORRANA A PRADA

Més de dues terceres parts de la societat desconfia de les institucions i els partits

Una enquesta feta per l'Institut d'Estudis Andorrans revela que la policia i les ONG són les més ben valorades

La gent que viu a Andorra, la manera que té d'associar-se, d'implicar-se, la confiança en les institucions, quines eines ajuden a la integració i com evoluciona el que ara s'anomena capital social van ser el centre del debat de la jornada andorrana a la UCE.

Cinta Audí / Pietat Martín Vivas
Prada de Conflent

Diari d'Andorra Página 3 de 5

Augmenta la desconfiança envers les institucions

- "Podria dir quina confiança té en les institucions? (entre les quals s'engloba el Govern i el Consell General)". Davant d'aquesta pregunta actualment més dels dos terços de la població andorrana responen "poca o gens". Aquesta és una de les principals conclusions que es pot extreure de l'Enquesta Mundial dels Valors a Andorra feta al 2005 per l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA) i que ahir va donar a conèixer el director de l'entitat, Joan Micó, a la Universitat Catalana de Prada de Conflent.

L'estudi constata que el Govern aixeca desconfiança al 65,3% dels enquestats, el Consell General a més del 62% i els partits polítics al 82,8%. I aquesta disminució de la confiança –segons els experts, va destacar Micó– forma part de l'erosió més general respecte de l'autoritat que s'està produint a la majoria de les societats industrials desenvolupades. Davant d'aquesta situació, el representant de l'IEA va convocatar que el que caldrà analitzar ara més a fons és si les diferències que hi ha avui en l'àmbit social al Principat –"només un petit percentatge pot participar activament als comicis, per exemple"– té alguna incidència en la poca valoració que fa la població andorrana de les figures institucionals. Quant als motius que expliquen aquesta situació la presidenta del Col·legi de Psicòlegs, Montserrat Gil, apuntà a la Diada va indicar que "potser la confiança es retira perquè davant un problema es donen respostes tècniques i falta l'element de les relacions humanes".

Però no únicament els organismes polítics surten malparats a l'Enquesta Mundial de Valors. L'església, els sindicats i els mitjans de comunicació obtenen uns resultats poc favorables: més del 80% de la societat confia poc o gens en l'església –un percentatge que dista molt del que passa a altres països europeus, on els graus de confiança superen el 40%, només el 26% dels entrevistats confia en els sindicats i el 36,5% en la premsa.

Els reis han entrevist, segons va indicar Micó, perquè els andorrans dipositen la major part de la seva confiança en les organitzacions no governamentals i la policia (entre un 60% i un 65% declaren confiar-hi molt o bastant).

El conseller liberal Josep Albert Farré també es va referir a la falta de credibilitat que gaudeixen els partits polítics entre la ciutadania i la va atribuir que "l'actual sistema de partits no forma part del nostre capital social, i costa de penetrar en la nostra societat, atès el refredament i distanciament constant creixent entre representats i polítics". El polític va destacar que a més hi ha la paradoxa que es dóna de que "cada cop el ciutadà demana més al Govern i cada cop té menys confiança amb el governant". Farré va indicar que per trencar aquesta dinàmica i facilitar la integració s'ha d'"assistir perquè es trobin elements comuns compartits per tots els ciutadans i va apuntar que la situació "d'aletllament actual del país ha d'aportar elements de dinamització de la nostra societat i objectius comuns com pot ser el creixement sostenible".

El Govern, intrús en el voluntariat

La implicació de la ciutadania en el funcionament de la societat a través del voluntariat va ser motiu de diverses ponències a Prada i totes van coincidir en la necessitat de crear un marc adequat perquè es pugui desenvolupar correctament. I és que l'associació de la Xarxa de Voluntariat Salvador Brasó va criticar que el Govern hagi impedit que tirés endavant el projecte que va néixer amb els Jocs dels Petits Estats del 2005 que va aconseguir 1.800 inscrits i que va acabar en no res perquè mai no es va facilitar la llista de voluntaris perquè els col·lectius poguessin contactar amb ells. I va criticar que es creés un ministeri de Voluntariat que va tenir una durada de només dos anys "perquè la intrusió del Govern va consistir a no fer ni deixar fer i va convertir aquests dos anys en terra cremada". La consellera del PS va atribuir el creixement del voluntariat "a la pèrdua de confiança en els poders polítics i per això es busquen d'altres sortides" i va defensar la proposició presentada per la formació per regular aquest àmbit.

De la meva agenda

Mossèn Ramon de Canillo

Gràcies als 86 monitors i als benefactors d'AINA, estiu 2007

La mainada d'AINA a l'Armiana.

Succeeix el 2 d'agost d'aquest tercer torn de colònies i del campament Tamarros: "Viu la música, sent l'estiu a AINA!" Toca l'excursió AINA, Sant Joan de Caselles, el Vilar, l'Armiana, vall del Riu, borda de Mora, els plans, Aldosa de Canillo, camí del Gall. AINA. Els 96 ainistes serpentegen el senderol que uneix Caselles i l'Armiana en 55 minuts. El Martí obre el bé de Déu de colonistes. El Joan tanca la corrua. Els dos es comuniquen amb el *walkt*. Per damunt de tot, la seguretat! A l'Armiana esperen la Mar, el Raní i el Ramon amb l'esmorzar, la millor recompensa a l'esforç de la primera hora del matí. Ho resa la dita dels padrins andorrans: "Al matí al port i a la tarda al foc". "Hem de pujar en 55 minuts", exclama la Miriam. Són les 10, el sol comença a picar. Cal reprendre el camí. Abans, però, com a bon costum d'AINA, mossèn Ramon glosa l'excursió: "Obriu els ulls. Mireu, des de l'Armiana hi ha la fotografia més bonica de l'església romànica de Sant Joan de Caselles, que fa la llàntia d'amor a la mainada d'AINA tots els dies de l'any. Ah! Mireu aquesta casa enrunada. Era cal Fontana. Aquí hi va néixer la meva padrina de cal Toni, veïna de la rectoria, la Lola. Era el dia de la fira d'Andorra la Vella, el 29 d'octubre del 1901. No hi havia ningú al veïnat. La jove mare es va espavilar tota sola... Ara enfilareu cap a la vall del Riu, la vall més verge d'Andorra, coronada pel pic de l'Estanyó. Dinareu a la borda de Mora, la més típica de la vall... Bona ruta! Obriu bé els ulls! Sigueu feliços!

El corriol que fa de porta a la vall del Riu té un esbudell. El monitor afaga de la mà l'Hugo, un ainista de Barcelona que té el padrí a Andorra. Té por a l'esbudell. En fer el primer pas, la por el fa caure.

–"Aiiii!", crida l'espantat colonista.

–"Aiiii! Aiii!", li contesta una veu que es va perdent vers el fons de la vall.

L'Hugo no entén res. Crida perplex: "Qui ets?"

–"Qui ets?, qui ets?", li contesten les veus misterioses.

L'Hugo s'enfada: "Covard!"

–"Covard, covard,!", li retornen la injúria.

I s'estableix un trist diàleg de mai no acabar.

–"Estic trist!"

–"Estic trist!... trist"

–"Vull plorar!"

–"Vull plorar... plorar!"

–"Em fas por!"

–"Em fas por... fas por!"

–"Me'n torno a casa!"

–"Me'n torno a casa... a casa!"

El nen mira el seu monitor i li pregunta:

–"Què està succeint?"

El monitor somriu i li explica:

–"Hugo, presta atenció." Llavors el monitor llança devers la muntanya:

–"T'admiro!"

I les veus li responen: "T'admiro! T'admiro!"

De nou, el monitor torna a cridar: "Hugo ets un valent!"

I les veus de nou allarguen: "Hugo, ets un valent!... un valent!"

La sorpresa esdevé un joc per al monitor i sobretot per als ainistes, que comencen a belar fins a esgargamellar-se:

–"Sempre a punt!"

–"Sempre a punt!.. a punt!"

–"Visca Andorra!"

–"Visca Andorra!... Andorra!"

–"T'estimo!"

–"T'estimo!... estimo!"

Fins i tot el Miquel, que sempre repeteix mil vegades les frases més importants, se suma al joc:

–"Estic content!"

–"Estic content!... content!"

I tots a una veu clogueren: "Gràcies!"

–"Gràcies... cies!"

–"Mil gràcies a tothom!"

–"Mil gràcies a tothom!... a tothom!"

La mainada confusa i embarassada no entén res. Llavors, el monitor, amb una paciència amarada de tendresa els explica:

–"Això que escolteu, la gent li diu resso, l'eco, però en realitat és la vida, que ens retorna tot el que diem o fem. La nostra vida és simplement un reflex de les nostres accions. Si desitgeu servir els altres, perquè estimeu, creareu un món de solidaritat; si admireu la bellesa de la vall del Riu, aquesta aparcix més bonica, i si és el llac de Fontargent, l'aigua d'aquest esdevé més blava i cristal·lina. Si anheleu més amor al món, vosaltres creeu més amor al vostre voltant, si voleu ser feliços de veritat amb les coses senzilles de cada dia, doneu generosament alegries i felicitat a tothom que trobeu pel camí de la vida. Si desitgeu somriures, somrieu.

La vida no és una casualitat, és el teu reflex!

"Everybody dance now, two times, three times, four times"

Conte llegit a la missa dels pares a l'església de Sant Serni

Diumenge, 12 d'agost del 2007

Diari d´Andorra, 19/08/2007

Diari d´Andorra, 20/08/2007

DILLUNS
20 D'AGOST DEL 2007

CULTURA

MÚSICA

L'Orquestra dels Països Catalans es queda sense músics andorrans

L'únic component del país fins ara ja no participa en el conjunt

Joan Antoni Guerrero / Andorra la Vella

Josep Martínez, l'únic compositor andorrà que tenia l'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans, dirigida per Salvador Brotons, ha deixat de col·laborar-hi. D'aquesta manera, ja

formació simfònica, que aquests dies es troba reunida a Prada, on farà el recital de clausura de la Universitat Catalana d'Estiu, ha vist frustrat el seu objectiu d'aconseguir tenir representants de tots els territoris de parla catalana.

Josep Martínez ha estat l'únic integrant andorrà del conjunt. ARXIU

El projecte de formar una orquestra amb joves intèrprets dels Països Catalans es remunta al 2004, quan Salvador Brotons va dirigir el concurs en el marc del Fòrum Mundial de la Joventut que es va celebrar dins del Fòrum Universal de les Cultures de Barcelona. Mesos després, Brotons, en declaracions a aquest rotatiu, va assegurar que la voluntat dels promotors del conjunt era ampliar el nombre de músics originaris d'Andorra que pogessin participar en la nova empresa. Amb tot, però, sembla que la iniciativa entre els joves intèrprets andorrans no ha acabat de quallar. Martínez no figura aquest any dins de la llista de músics de la formació ja que forma part de l'orquestra i Ateneu i del Quartet Tristany.

En la llista oficial de components que s'ha facilitat aquest any, el segon en què tots els membres es reuniran a Prada de Conflent per fer-hi assajos i un concert, no figura el nom de cap andorrà i sí, en canvi, de la resta de territoris de parla catalana, com són l'Alguer, Catalunya, la Franja de Ponent, les Illes Balears i el País Valencià. El març passat es va obrir un procés de selecció a l'Escola Superior de Músics de Catalunya (Esmuc) per a joves músics tan catalans com andorrans, però segons sembla cap intèrpret del Principat va respondre a la crida.

Brotons, un dels directors més prestigiosos que hi ha a Catalunya, havia manifestat que la integració de joves andorrans al projecte era important pel fet que Andorra "és culturalment implicada en el marc dels Països Catalans". El fet, però, és que l'estructura de l'orquestra –com el mateix Brotons reconeix– és una limitació ja que, en tractar-se d'estudiants, és difícil l'organització dels assajos i els concerts.

Aquests dies a Prada fan les proves per al recital de dissabte. L'organització del projecte recau en l'associació mallorquina Fòrum Musical, la qual confia que, en properes edicions, algun jove músic andorrà s'hi animi. L'entitat, que es dedica a l'ensenyament de la música, va veure la llum l'agost del 2004, però no va ser fins al 2005 que va entrar en contacte amb l'UCE, la qual ho esdevingut una de les entitats impulsores del projecte musical. Entre d'altres iniciatives, els promotors de l'orquestra es dediquen al llarg de l'any a recuperar i editar partitures i a fer les audicions –set fins cada dos anys– per aconseguir nous membres.

Aquest any el treball i el concert se centraran en l'obra de Matilde Salvador i Jaume Pahissa. A més de la trobada de deu dies a l'UCE, aquest any l'orquestra de joves intèrprets farà un segon concert a Mutxamiel, al País Valencià, el 26 d'agost. De moment queda lluny la possibilitat que les estades musicals de la jove formació simfònica es puguin portar a terme a Andorra. Salvador Brotons havia manifestat ja l'any passat que l'organització hi tenia interès.

Apunts

Audicions cada dos anys
De les audicions que s'han fet aquest any –les primeres es repetiran el 2009– no n'hi sortit cap candidat adient.

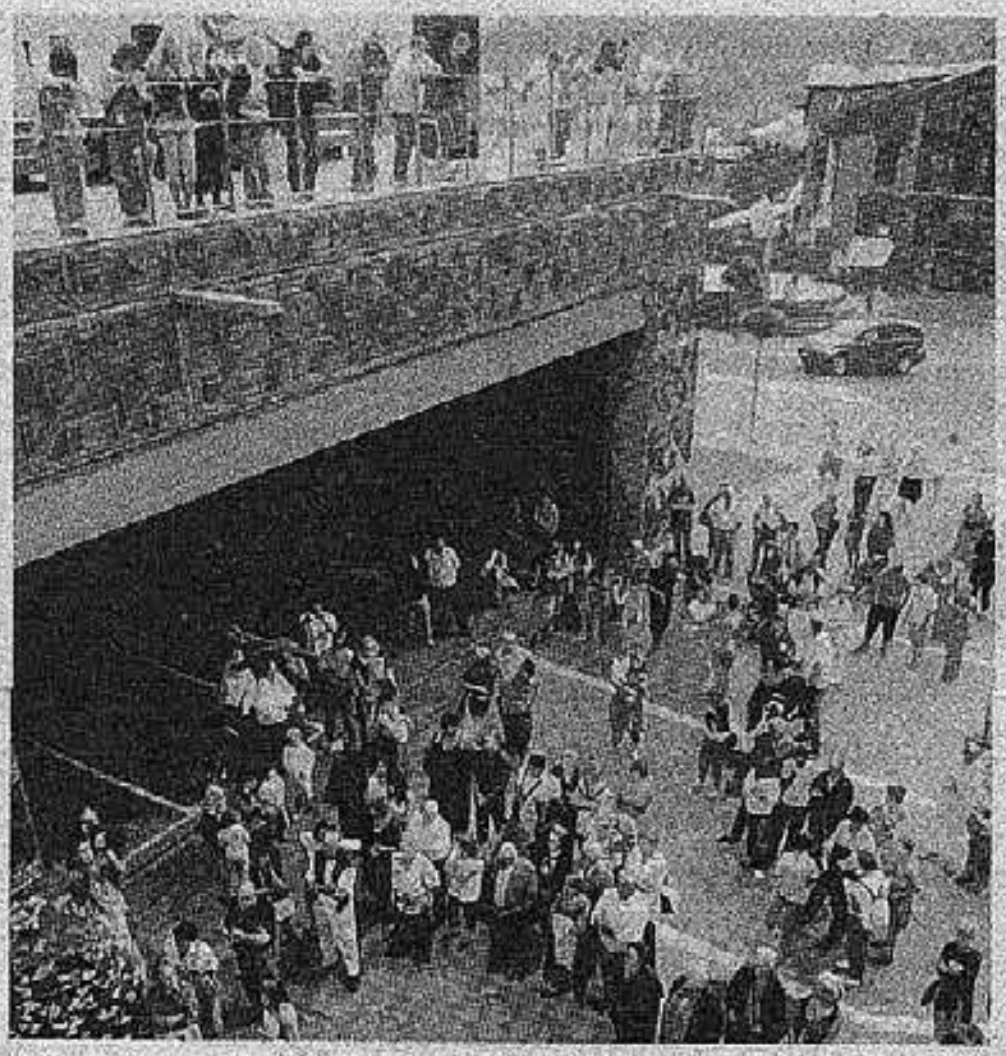
Projectes a Andorra
El director de l'orquestra, Salvador Brotons, havia assegurat que tenia la intenció de portar els membres de la formació al Principat.

Tribuna

Ersehi **Naman**, *director de la càtedra d'anàlisi d'actius intangibles, Esade*

Pobre capital social...

Una noció de capital social que estaria en línia amb els principals escrits en la matèria seria la del capital social com un recurs sentit de pertinença a una societat i el respecte vers un conjunt de normes i valors compartits que promouen la confiança i la cooperació social.

I ens podem preguntar si tenim un sentiment fort de pertinença a la societat andorrana, si la tònica general és la del respecte vers un conjunt de normes i valors compartits per la majoria dels qui vivim a les Valls, i que per tant existeix un sentiment de confiança mútua i de cooperació social. Interessant reflexió. Encara que tan sols sigui per motius econòmics, ja que en economia és sabut que la confiança i la facilitat de relacionar-se redueixen els costos de transacció i faciliten el desenvolupament econòmic alhora que milloren la qualitat de vida. Per tant, el capital social és un recurs intangible important per millorar l'eficiència en assolir els objectius econòmics i socials d'una comunitat.

Però cal insistir en el caràcter relatiu del concepte *capital*. El terme *capital* té el significat de riquesa, de mitjans que estan a disposició d'un projecte per assolir els objectius. Per tant, quan ens preguntem sobre el capital social d'Andorra no ens podem limitar a l'estudi dels recursos, sinó que cal analitzar el lligam entre aquests recursos socials i l'objectiu que es vol assolir. Altrament, seria com obrir un debat sobre el capital financer d'una institució sense estar d'acord en quin és l'objecte d'aquesta institució... un debat que seria infinit.

El capital social té una segona característica fonamental: és dinàmic, és canviant. I és vulnerable, molt vulnerable, com analitzarem a continuació.

Durant segles Andorra va teixir un robust capital social. Els ciutadans tenien un fort sentiment de pertinença a una societat, una forta identitat. Existia un fort respecte vers un conjunt de normes de funcionament, de la casa pairal, del quart, del comú, del Consell... Existia confiança i cooperació social. Recordem la figura del sometent com a exemple de cooperació social i de confiança entre els ciutadans de les Valls. De fet el país funcionava amb una administració molt minsa i al mateix temps molt eficient gràcies al capital social existent. No calia una administració gruixuda que controlés cada pas de l'administrat ni legislés fins al darrer possible esdeveniment. De fet Andorra era percebuda per analistes estrangers com a cas únic d'anarquia que funcionava.

Però aquest capital social era robust i adient per a un determinat objectiu, per a una determinada forma de vida. Quan canvia l'objectiu social, l'ancestral capital social pot entrar en crisi. És vulnerable, molt vulnerable. I per un altre costat hi afegim el fet de les grans migracions que ha tingut Andorra en les dues darreres generacions. Recordem els escrits de Kliksberg, que constata que les grans migracions (proporcionalment grans) poden desarticular les xarxes de relacions socials existents i poden ser factors de destrucció de capital social. Analitzem el que ha succeït a Andorra:

Sense ànim de fer una història econòmica d'Andorra, i centrant-nos en el capital social, podem estar tots d'acord que els anys 40 Andorra gaudia del robust capital social ancestral que li permetia funcionar sense quasi cap despesa pública. Per altre costat, els països del voltant havien patit terribles guerres i els calien enormes recursos per reconstruir-ho tot. Eren temps de forts proteccionismes que es traduïen en enormes barreres aranzelàries a tot Europa... que Andorra no necessitava. Podem estar tots d'acord que aquesta situació aranzelària va permetre un important diferencial de productes disponibles i de preus. Fet que va afavorir el creixement d'una activitat transfronterera i, a poc a poc, l'obertura d'un turisme atret per les possibilitats de comprar objectes que ni estaven disponibles al seu lloc de residència. I durant molts anys es van mantenir importants diferencials en l'oferta de productes desitjats (diferencial qualitatiu) i a sobre amb importants diferencials de preu per a productes més corrents.

Andorra tenia un atractiu per diferenciació, en oferir productes que ni es trobaven en altres mercats. I de fet el nivell de vida d'Andorra era força superior al del voltant. Era una economia de diferencials qualitatius que podia gestionar la població autòctona amb una petita ajuda de població immigrant integrada. I per a aquest objectiu l'ancestral capital social continuava sent adient. I Andorra seguia amb una administració molt reduïda i eficient. Tothom sabia què havia de fer, i en general, no gosava passar-se de la ratlla.

Però durant la darrera generació, amb l'entrada d'Espanya al mercat comú i l'eliminació de barreres aranzelàries derivada del naixement de l'OMC, Andorra ha passat de ser un mercat de diferenciació, en el qual els visitants trobaven productes que no es venien a casa seva, a ser un mercat de preu. De forma que s'ha passat d'un cert turisme de diferenciació a un turisme en què domina l'element quantitatiu, i entrem en dinàmiques de massificació. La reducció dels marges obliga a augmentar la facturació per mantenir els beneficis, i Andorra ha entrat en una espiral per atreure més i més persones i reduir més i més les despeses. I les *ratlles* socials desaparicixen. Ja ni es parla de passar-se (o no) de la ratlla. Apareix la gran immigració de mà d'obra poc qualificada, amb quotes d'estacionalitat. Hem passat a una economia estacional de quantitat que requereix grans (proporcionalment grans) fluxos migratoris estacionals i salaris tan reduïts com sigui possible.

Però tot té un cost, i com deia Kliksberg, les grans migracions (proporcionalment grans) poden desarticular les xarxes de relacions socials existents i poden ser factors de destrucció de capital social. El capital social d'Andorra ha patit l'habitual desarticulació del capital social que generen les fortes migracions i a sobre ha canviat d'objectius.

Andorra ha patit una dilució del seu capital social i un canvi d'objectiu social. Quan una empresa no disposa del capital financer necessari per assolir un objectiu, què passa? Doncs que ha de recórrer a passius financers. A escala social, passa quelcom de similar: a manca de capital social, apareixen passius socials (i també financers). M'explico. En aquests moments podem destacar tres importants *passius socials* que s'han disparat en els darrers anys: en primer lloc, hem necessitat una creixent administració que, entre altres funcions, assumeix la d'obligar l'administrat a fer allò que ja no fa de forma voluntària. I sobretot passa a fer tasques que abans eren innecessàries o que ja feia la mateixa població. En segon lloc, aquesta creixent administració requereix una creixent imposició fiscal indirecta, que al seu torn genera una creixent pèrdua de competitivitat en un mercat de preu. I en tercer lloc, el fet que ja vam tractar en un article anterior: la progressiva degradació de la solvència dels fons de la CASS per cobrir les despeses sanitàries i les pensions per un creixement econòmic a curt termini basat en sous baixos i responsabilitats socials altes a llarg termini.

Ens trobem que la dilució del capital social andorrà contribueix a una progressiva recessió econòmica en una Andorra basada en un mercat de preu i sense diferenciació. I no ens hauria de sorprendre. Com deia Fukuyama, "tan sols les cultures amb un alt capital social arriben a ser societats desenvolupades", i constatava com en les societats de l'Amèrica llatina amb els nivells més baixos de capital social persisteix una cultura de subdesenvolupament.

És sabut que l'Estat ha d'assumir un paper fonamental en la creació de capital social, afavorint el clima de confiança social, ja que existeix una significativa correlació entre el grau de confiança general i les normes de cooperació dominants en una societat i l'avenç del desenvolupament. Però, a sobre, ens trobem que el pla estratègic d'Andorra no preserva cap mesura per crear capital social, i s'imaginen què passaria si es tirés endavant el projecte "*d'obertura econòmica*" amb l'objectiu de canviar la titularitat de les botigues per atreure grans marques i "doblar el PIB"? Deixant a part que el PIB no es doblaria, el que aconseguiríem és una major dilució del que resta de capital social a Andorra. I seguiríem baixant per l'espiral infinita de cada cop més administració, més taxes, menys competitivitat ... i sobretot, menys identitat.

I no vull acabar sense felicitar la Societat Andorrana de Ciències per escollir aquest tema per a la Diada d'enguany. La societat civil va per davant!

UNIVERSITAT D'ESTIU DE PRADA

El Govern acorda amb Catalunya fer un estudi sociològic sobre el Principat

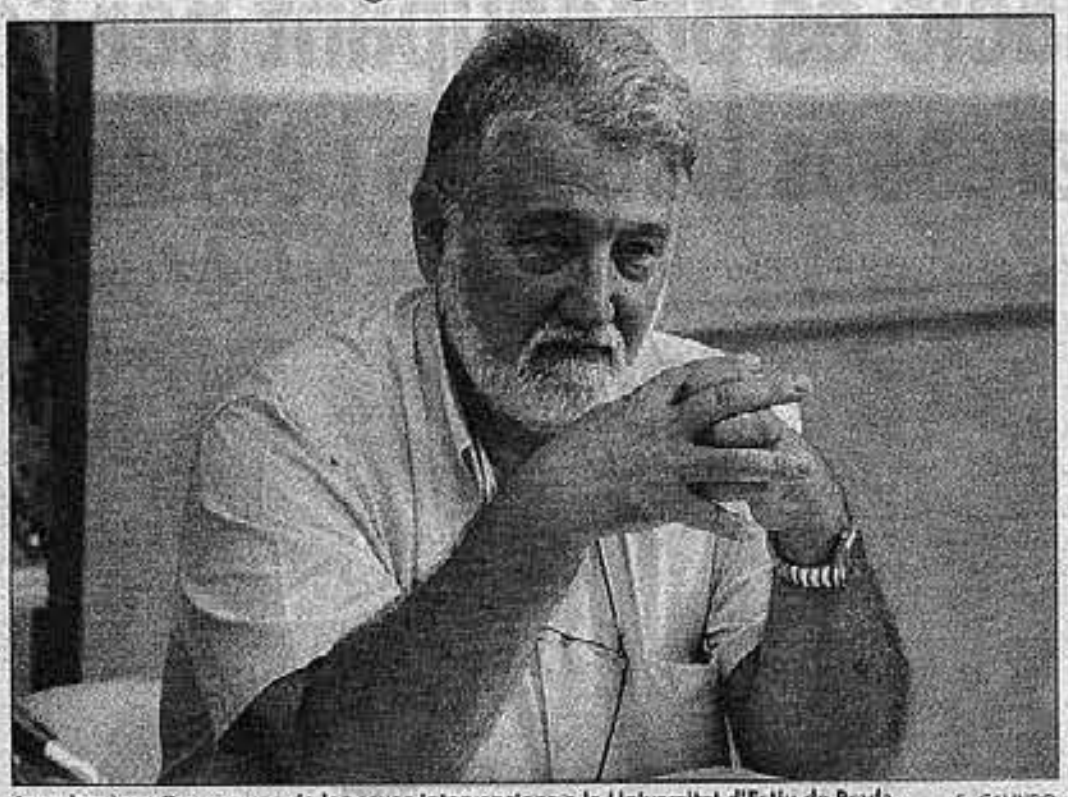
L'Institut d'Estudis Andorrans i el seu homòleg català s'encarregaran d'elaborar l'informe

C. Audí / P. M. Vivas
Prada de Conflent

Com s'estructura la societat andorrana, què pensa, com actua, què li agrada i com ha evolucionat amb els anys. Aquests són alguns dels interrogants que intentarà respondre un futur estudi sociològic que impulsaran, de manera conjunta, l'Institut d'Estudi Andorrans i el seu homòleg català, fruit d'un acord al qual han arribat recentment totes dues institucions. La iniciativa la va donar a conèixer el president de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) de Prada de Conflent, Joandomènec Ros, en el marc de la diada dedicada al Principat. Un projecte, segons va destacar, que es troba "en fase preliminar".

Ros va explicar que ha estat el Govern qui s'ha interessat per impulsar l'estudi, per la qual cosa ha encarregat el projecte als dos organismes especialitzats en sociologia. "L'interès polític hi és i les ganes de fer-ho bé i la capacitat per tirar-ho endavant, també", va afegir. El màxim responsable de l'UCE va avançar que, tot i que encara no s'ha definit del tot quin format prendrà l'informe, s'intentarà seguir el model que va fer ara fa deu dècades el sociòleg català Salvador Giner, actual president de l'Institut d'Estudis Catalans. En aquell moment, Giner va fer una anàlisi exhaustiva de la societat catalana, partint de la base de moltes dades que ja existien prèviament i d'altres que es van compilar per a l'estudi. En els propers mesos se succeiran una sèrie de reunions per donar forma al projecte i concretar els àmbits d'actuació. "La idea és establir, primer, un index sobre què ha de contenir aquest estudi i qui pot fer cada part –les persones que l'han de fer ja han estat contactades– i a partir d'aquí, començar a treballar", va manifestar Ros. El representant de l'UCE va comentar que, durant aquesta prospecció prèvia, se sabrà de quines dades disposa actualment Andorra per fer l'estudi i quines caldrà recopilar. "En el cas de Catalunya tenim moltes dades des de feia molt temps, però en el cas d'Andorra potser en alguns àmbits no hi seran", va assenyalar Ros.

L'informe podria estar enllestit en uns dos o tres anys i, en principi, estarà subvencionat íntegrament per l'executiu. "No sé si hi haurà una implicació de la Generalitat, però m'imagino que no. Segons el pressupost, potser el Govern d'Andorra hi implicarà entitats bancàries perquè ho subvencioni", va concloure l'estudiós.

Joandomènec Ros, en una de les seves intervencions a la Universitat d'Estiu de Prada. F. GALINDO

Filloy anuncia la creació del consell nacional del voluntariat per al 2008

El voluntariat va ser un dels temes que va ocupar bona part de les ponències de la Diada andorrana de Prada, que va versar sobre el capital social. El secretari d'Estat de Joventut i Esports, Víctor Filloy, va anunciar la intenció de crear el consell nacional del voluntariat, un organisme de participació, consulta i assessorament de les entitats solidàries del país. Per això, l'any que ve s'iniciaran les rondes de contactes amb tots els agents implicats per impulsar el projecte, que hauria d'englobar tots els sectors representatius del voluntariat i les administracions general i comunal. I el seu primer objectiu, va comentar Filloy, serà elaborar la llei del voluntariat. El secretari d'Estat va destacar la necessitat de crear una base de dades per conèixer, amb exactitud quina massa de voluntaris hi ha actualment al país, perquè "el primer pas es tracta simplement de saber de qui i de quantes persones estem parlant". També caldria habilitar, va afegir, un espai dedicat "exclusivament" al col·lectiu.

El raonador reclama que els presos tinguin contactes vis-a-vis

Pere Canturri assegura que és important que els reclusos puguin tenir contactes íntims "per a l'equilibri mental i físic"

"No podem esquivar que els delinqüents tenen necessitats sexuals". Aquest és l'argument que va fer servir el raonador del ciutadà, Pere Canturri, per reclamar que els interns del centre penitenciari tinguin dret a tenir contactes íntims, ja que va assegurar que aquest és un dels aspectes que forma part de la vida normal i que no es pot negar als presos perquè estiguin privats de llibertat.

Canturri va fer aquesta petició dins de la ponència que va pronunciar a la Diada d'Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu, en la qual va insistir que s'ha de canviar de model perquè no es pot pretendre que "la presó solament serveixi per allunyar de la societat el delinqüent" i per aquest motiu va assegurar que s'ha de proporcionar al pres un seguit de possibilitats perquè després sigui més fàcil que retorni a la societat i no torni a delinquir. Així, el raonador va destacar la importància que el reclús estigui en contacte amb els familiars, que pugui estudiar, fer exercici i tenir una ocupació i va recordar que fa poc un intern li deia que "em dediico tot el dia a dormir i veure la televisió i això no és suficient". I en aquest mateix àmbit va situar la necessitat que es posi en marxa un sistema que permeti que tinguin relacions íntimes, ja que va afirmar que "és important, tant per a l'equilibri mental com per al físic del pres, pensar en la seva sexualitat i, per tant, s'ha de preveure contactes vis-a-vis". Pere Canturri va indicar que perquè aquesta petició es pugui concretar "els especialistes en aquesta matèria" hauran de determinar com s'ha de fer.

I és que ara mateix els interns del centre penitenciari no poden mantenir cap contacte íntim perquè a les instal·lacions de la Comella no s'ha adequat cap espai a aquest efecte i perquè fins ara des del Govern no s'ha donat el vistiplau a aquesta demanda, que de manera reiterada han fet tant els reclusos com el raonador. L'última referència del director d'institucions penitenciàries a aquest assumpte va ser per dir que el vis-a-vis "és un tema un *tuntal bi*".

Pere Canturri durant la intervenció a Prada de Conflent. F. G.

Les frases

"No podem esquivar que els delinqüents (en referència als interns a la presó) tenen necessitats sexuals"

"És important tant per a l'equilibri mental com per al físic pensar en la seva sexualitat, per tant, s'ha de preveure el vis-a-vis"

Pere Canturri, raonador del ciutadà

L'any de la picor

Estadístiques

Si, ja se sap allò que deia Disraeli, que hi ha mentides, mentides podrides i estadístiques. Però alguna cosa deuen voler dir. El diari del dimenge destaca l'estudi sociològic presentat a la diada andorrana de Prada. Les estadístiques canten: un vuitanta per cent dels habitants del país es malfia de les institucions del Govern i més encara dels partits. A Catalunya, una enquesta recent també situa en un percentatge altíssim el rebuig a l'acció de govern: un seixanta per cent. L'enquesta andorrana també presenta una xifra sorprenent, i que hauria de ser analitzada amb més profunditat: el vuitanta per cent d'opinions negatives que també recull l'Església catòlica. Déu n'hi do –i mai més ben dit.

Albert Villaró

Diari d´Andorra, 21/08/2007

La seca, la meca i ...

ENQUESTA SOCIOLÒGICA

Els partits es mostren preocupats per la falta de confiança ciutadana

Creuen que "s'ha de reflexionar" perquè hi ha "un problema"

Les frases

"Això mostra que tenim feina. El context global és preocupant i la imatge del polític ja fa temps que està tocada"

Sergi Ballelles
Vicepresident del PLA

"S'ha de pensar que la majoria de gent no pot votar i no se sent representada; això influeix en la resposta"

Francesc Casals
Primer secretari del PS

"Una dada com aquesta preocupa. En l'àmbit comunicatiu hi ha d'haver uns intercanvis diferents i veure què s'espera de nosaltres"

Lurdes Font
Consellera general CDA+Segle 21

C. Audi
Andorra la Vella

Els partits polítics es mostren preocupats per l'elevat grau de desconfiança dels ciutadans que mostra l'enquesta *Mundial de Valors* feta a Andorra i segons la qual més del 80 per cent de la població assegura confiar-hi poc o gens. Els polítics consideren que davant d'aquests resultats "s'ha de reflexionar", perquè evidencien que "hi ha un problema".

Tot i això, cada formació atribueix l'escassa confiança ciutadana a motius ben diferents. El vicepresident del PLA, Sergi Ballelles, va comentar ahir que el fet que més dues terceres parts de la població del país desconfiïn dels partits "vol dir que hem de fer molta feina" i que, de fet, "en el context global, la imatge del polític ja fa temps que està tocada". Ballelles, no obstant això, està "convençut" que actualment la classe política del país "és bastant pròxima als ciutadans", i hi afegeix que cal pensar que els partits que hi ha al poder "sempre tenen un desgast important". El vicepresident del PLA considera que les picabaralles polítiques dels països de veïns tampoc no hi ajuden, ja que contribueixen que la població es creï una imatge general negativa dels dirigents i dels partits.

En canvi, des del PS la concepció és ben diferent. El primer secretari de la formació, Francesc Casals, creu que el fet que una part important de la població no tingui dret a sufragi pot haver influït en els resultats de l'enquesta. "S'ha de pensar que la majoria no pot votar, i això influeix en la resposta, ja que hi ha gent que no se sent representada". Casals també va fer autocrítica i va comentar que "potser" els problemes de la societat i els dels partits "no sempre coincideixen", per la qual cosa, va concloure, les formacions polítiques "haurem de fer un esforç per explicar millor tot allò que fem".

La consellera general de CDA+Segle 21, Lurdes Font, es va mostrar sorpresa per l'alt percentatge de gent que desconfia dels grups polítics i creu que la clau es troba en la comunicació: "Hi ha d'haver uns intercanvis diferents i hem de veure què s'espera de nosaltres. Hem d'intentar que les demandes socials i les respostes que donem vagin en el mateix sentit."

L'Església, "perplexa" i incrèdula

L'arxipreste diu que la realitat mostra que "la gent ve a l'església" i que no hi ha una desconfiança del 80%

Els resultats de l'enquesta *Mundial de Valors* també toquen de prop l'Església, ja que més del 80 per cent de la població andorrana assegura desconfiar-hi. Aquesta percepció de la institució religiosa, no obstant això, divergeix de l'opinió de l'arxipreste de les Valls, mossèn Ramon Sàrries, que va assegurar ahir que dades així "ens fan mal". "Em fa la impressió que hi ha més gent que confia en l'Església; cal pensar que els números són molt freds i la realitat és una altra", hi va afegir. En aquest sentit, el mossèn –que va recalcar que els resultats de l'enquesta no han estat encara avaluats pel col·lectiu que representa i que parlava a títol personal– va recordar que l'any passat hi va haver 1.250 nens que van fer la catequesi, és a dir, "més d'un miler de famílies que van confiar en nosaltres". Per això, Sàrries es va mostrar "perplex" per les dades, "tenint en compte" la realitat: "Hi ha gent que s'acosta a l'Església per portar els fills a catequesi, per celebrar el matrimoni, etcètera." Davant d'aquesta situació, l'arxipreste es pregunta si en realitat el que passa és que "hi ha un engany" i la societat acut a l'Església i després declara no dipositar-hi la seva confiança. "Tot depèn de com es fa l'enquesta i què s'interpreta després", va concloure.

Diari d´Andorra, 21/08/2007

Ermenqoteca

Diari d´Andorra, 22/08/2007

AQUELL ESTIU DEL 97

A la recerca del "xucuxú" del tren

Que dolentes que són les hemeroteques que fan bona la dita de ser propietari dels teus silencis i presoner de les paraules. Forné, Mare, es va entossudir durant la seva dècada a convertir-se en exemple vivent d'aquesta màxima. Incunables com ara el metro aeri o els Jocs Olímpics difícilment podran ser superats aquest segle. El llistó el va posar molt alt. I ara fa deu anys el teníem a Prada dins d'aquest clàssic estiuenc anomenat Jornada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu. En aquest fòrum, el cap

Forné anuncia a Prada la reactivació del projecte ferroviari l'Hospitalet-Andorra

de les llavors abassegadores forces liberals anunciava la reactivació del projecte ferroviari per allargar fins Andorra la línia que arribava i arriba a l'Hospitalet. Quan encara li mancaven dos mandats sencers, Forné ja avançava els projectes que s'havien de tirar endavant, com ara l'aeroport de la Seu, obrir la legislació a la inversió estrangera, fer d'Andorra un centre neuràlgic de la pràctica esportiva d'alt nivell i per a la celebració de congressos, l'obertura del museu nacional o el trasllat del Museu de l'Automòbil a un altre edifici. S'ha de reconèixer que ni el *pitonisso* Pito l'hauria clavada tant.

Diari d´Andorra, 22/08/2007

Diari d´Andorra, 22/08/2007

Diari d´Andorra

Any XVII • Número 5.562 DIMARTS, 22 D'AGOST DEL 2007 Preu 1 euro

Menys del 3% dels ciutadans són membres actius d'un partit o d'un sindicat

ASSOCIACIONS *Les entitats lúdiques, esportives o lligades a l'art són les que concentren més adeptes*

Menys del 3% dels ciutadans són membres d'una agrupació política o sindicat al país, segons les dades de l'enquesta que el Centre d'Estudis Andorrans va presentar durant la Diada d'Andorra de Prada de Conflent. Les associacions esportives i lúdiques –amb més d'un 31%– i les relacionades amb l'art, amb un 23%, són les que concentren més adeptes entre la població del Principat. **PÀGINA 6**

Diari d´Andorra, 22/08/2007

Editorial

Escassa implicació politicosindical

El centre de recerca sociològica va realitzar una enquesta, que es du a terme en l'àmbit mundial, sobre la implicació dels ciutadans en vessants polítics, socials, culturals, esportius i religiosos. Els resultats són força interessants, alhora que decebedors. Dels diferents aspectes, només les xifres de participació en esports, religió, organitzacions educatives o no governamentals mantenen uns percentatges mitjanament acceptables. En canvi, l'afiliació a partits polítics o sindicats presenta uns resultats que mereixen una profunda reflexió. Cap dels dos àmbits no aconsegueix una participació activa de més d'un tres per cent, situació similar a la de l'afiliació de l'Associació de Consumidors i Usuaris.

Aquestes dades coincideixen en l'esperit de les ja publicades sobre la desconfiança dels ciutadans en els partits polítics. Les especials característiques de la legislació andorrana, que limita el dret del vot a una minoria, no ajuden a la participació activa de la major part dels ciutadans, però, tot i així, els percentatges són baixíssims i preocupants. La classe política troba dificultats per connectar amb els electors, però amb els residents la distància és abismal. El no nacional té majoritàriament la sensació que els afers polítics estan fets i dirigits al cos electoral. La falta de polítiques actives d'integració no pot tenir altra conseqüència que la indiferència final del resident cap a la realitat política nacional.

En l'àmbit sindical el problema és semblant, però amb d'altres connotacions. Les úniques associacions de treballadors que tenen certa força són les del sector públic, amb la garantia dels seus integrants de no ser represaliats ni menystinguts en els seus llocs de treball. I la major part dels funcionaris són nacionals. La representació sindical a l'empresa privada és gairebé inexistent perquè dedicar-s'hi és una activitat de gran risc per al manteniment de la feina. Si no s'aconsegueix una legislació laboral que protegeixi els representants dels treballadors, difícilment l'associacionisme laboral s'estendrà més enllà de les segures aigües de la funció pública.

Tocar Andorra

Se'ns presentava la Diada andorrana de l'UCE a Prada de Conflent amb un interrogant sobre el tema d'aquest any: *Andorra i el seu capital social*. Capital social, així, de bones a primeres, et fa parar a pensar un moment. Acostumats a sentir la paraula capital cada dia, associada a moviments de diners i a balanços fiscals, et distreu quan fa referència a la gent, a les persones. El capital social d'Andorra va passar per la taula de debat de la Diada de la SAC a Prada a poc a poc, però des del primer moment es va notar el pes específic, la densitat, la importància que representa per a un país, en aquest cas per a Andorra, la gent que hi viu i hi treballa. A destacar de la llarga llista d'intervencions, sense per això desmerèixer les altres, tres ponències: la del professor Eusebi Nomen, la de Pere Canturri, raonador del ciutadà, i la de mossèn Ramon de Canillo. El discurs de Nomen va ser escoltat per la trentena de presents amb ulls oberts i orelles parades. Paraules clares i directes: "Si les persones que viuen al Principat no tenen un objectiu comú, ni un sentiment de pertinença, el país es desfà." "S'hi ha de ser per viure, no només per venir a fer diners." "La integració de la immigració és la peça clau." "Abans la gent d'Andorra tenia objectius comuns, ara per canviar el BMW no cal tenir-ne." En resum: perquè un país funcioni la gent que hi viu se l'ha de creure, l'ha de notar, l'ha de poder tocar. El raonador del ciutadà va exposar la manera com es pot fer per recuperar el capital social que per raons de comportament va a parar a la presó. Com es pot reinserir a la societat el pres, per tal que el pas per la presó li sigui positiu. Ho va centrar en la població reclusa menor d'edat, amb exemples de treball social com a oportunitat per recuperar la normalitat en llibertat. Mossèn Ramon de Canillo ens va parlar, com no podia ser d'altra manera, de la tasca pedagògica i educadora d'AINA, focalitzant en la convivència, compartir i aprendre, l'horitzó necessari perquè el jovent sigui la saba nova del país.

La seca, la meca i ...

Jordi **Pasques**

ENQUESTA SOCIOLÒGICA

Menys del 3% de ciutadans són membres actius d'un partit polític o d'un sindicat

Les organitzacions lúdiques, esportives i relacionades amb l'art són les que tenen més adeptes al Principat

C. Audí / Andorra la Vella

La majoria de la població andorrana no forma part activa de cap organització associativa. I una minsa part del conjunt dels ciutadans del país, menys del 3 per cent, es declaren membres actius d'un partit polític o d'un sindicat. En canvi, les organitzacions lúdiques, les esportives i les relacionades amb l'art tenen més adeptes, sobretot gent jove amb un nivell d'estudis més alt. Així ho constata un informe de l'*Enquesta Mundial de Valors* fet al Principat, una anàlisi que mostra els indicadors del capital social que hi ha al país.

El nivell d'associacionisme d'un país és una variable que sovint s'utilitza per mesurar el capital social i es considera que les relacions de xarxa "milloren l'eficàcia de la societat, perquè faciliten accions col·lectives coordinades", segons apareix en un informe elaborat pel Centre de Recerca Sociològica i que el seu director, Joan Micó, va donar a conèixer durant la Diada d'Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent. No obstant això, aquest indicador s'ha d'analitzar amb compte, ja que no es pot saber si s'està mesurant el capital social general o únicament les relacions i interaccions en grups petits.

Sigui com sigui, però, el nivell associatiu que hi ha a Andorra és baix. Almenys així ho confirmen les dades de l'*Enquesta Mundial de Valors*, en la qual es demana als entrevistats si són membres d'alguna organització. L'estudi revela com més del 90 per cent dels enquestats declaren que no són membres de cap partit polític, un percentatge molt similar al dels que asseguren no formar part de cap sindicat (89,9 per cent). Únicament el 6,6 per cent es considera membre inactiu d'alguna formació política i un 2,4 per cent assegura formar-ne part de manera activa. Pel que fa als sindicats, les xifres són molt semblants: el 7,9 per cent s'hi declara membre inactiu i el 2,4 per cent, actiu. L'estudi constata com la major part dels membres dels sindicats són homes d'entre 25 i 45 anys, de nacionalitat andorrana i amb estudis secundaris o universitaris. La gran majoria són professionals i tècnics, que treballen a l'administració pública i que es consideren d'esquerres. Un perfil molt semblant als que es declaren membres d'algun partit polític, que també manifesten que són d'esquerres i de classe mitjana alta.

Com són les persones que formen part d'un sindicat o un partit?

Homes i de mitjana edat
La majoria de la gent que assegura formar part d'un sindicat o un partit polític són homes i tenen entre 25 i 54 anys.

Nivell d'estudis mitjà o alt
Els nivells d'estudis són secundaris o universitaris. També hi ha molts professionals, tècnics i treballadors de l'administració pública.

Andorrans i d'esquerres
Bona part dels membres es declaren ideològicament d'esquerres i de classe mitjana alta i són de nacionalitat andorrana.

Gent jove a l'art i l'esport

Per contra, els organismes esportius o lúdics i els artístics, educatius o musicals són els que acullen un major nombre d'associats actius. El 31,8 per cent de la població forma part d'alguna organització esportiva o lúdica i aproximadament el 23 per cent, d'alguna relacionada amb l'art o amb l'educació. Les organitzacions humanitàries i les caritatives apleguen gairebé el 13 per cent de la població i sobretot dones majors de 35 anys i amb nivells alts d'estudis. Es tracta habitualment, segons remarca l'estudi, de professionals, empresaris o gerents, de nacionalitat andorrana i de classe alta i mitjana alta.

Pel que fa a les organitzacions mediambientals, només aconsegueixen reunir el 14 per cent de la població (la meitat dels quals se'n declaren membres inactius). La gent que hi participa també té, en major proporció, un elevat nivell d'estudis, és de nacionalitat andorrana i amb una ideologia més propera a l'esquerra.

Finalment, un altre grup social que ha estat base d'estudi és el que forma part de les associacions professionals, amb un 9,6 per cent de membres actius. El perfil més comú és el d'un home andorrà, d'edat laboral, amb alt nivell d'estudis i que és autònom, empresari o gerent.

El perfil dels afiliats a les organitzacions religioses dista dels altres grups

Les persones que es declaren membres de l'Església o les organitzacions religioses tenen un perfil molt diferenciat del de la resta d'organitzacions que apareixen a l'*Enquesta Mundial de Valors* feta a Andorra. En major proporció es tracta de dones, les persones de més edat, les que tenen nivells més baixos d'estudis, de nacionalitat portuguesa o del grup d'altres nacionalitats –no l'andorrana– i que es consideren de dreta o centredreta. Com a membres inactius hi ha més del 23 per cent de la població i membres actius, prop del 12 per cent. Uns percentatges també diferents als de la resta de grups, on la majoria de persones que diuen formar part d'alguna organització asseguren que ho fan de manera activa. Prop del 65 per cent dels enquestats, en conseqüència, declaren no ser membres de cap organització religiosa.

Diari d´Andorra, 24/08/2007

Integrats a Prada

Fa deu anys també hi havia la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent i també una jornada dedicada a analitzar aspectes relacionats amb el Principat, amb la seva corresponent processó de ponents i periodistes més enllà del Baladrà i en plena canícula. L'objectiu no era cap altre que radiografiar el país, debatre i informar sobre el passat, el present i el futur amb llargues hores de reflexió i pluja d'idees. Aquell estiu del 1997 la jornada es va dedicar a la integració dels immigrants, un tema que no ha passat de moda i que avui en dia planteja un escenari sense gaires canvis. Les associacions de residents ja mencionaven aleshores que els requisits per a l'obtenció del passaport no ajudaven a la plena integració. Des de llavors el Govern liberal ha accedit a unes rebaixes, passant dels vint-i-cinc anys de residència als vint de l'actualitat. Segueixen semblant una eternitat. L'altre tema que va centrar bona part de la *calorosa* discussió a Prada va ser l'ús del català al carrer. Llavors, si fa no fa com ara, al pati de l'escola el castellà sonava, i molt.

Diari d'Ando

El col·lectiu de residents troba dificultats d'integració al país

Però quedava una llei de la immigració per redactar. S'hi aferraven els residents, que demanaven als polítics que allò que es plasmés negre sobre blanc fos àmpliament consensuat. El text ha arribat, però els problemes es repeteixen. Sempre quedarà el consol que d'aquí a deu anys, i si un tsunami o qualsevol altra catàstrofe natural no ho impedeix, Prada continuarà al mateix lloc per posar sobre la taula problemes, solucions i bones intencions. I qui sap si el passaport serà *només* qüestió de quinze anys.

Diari d´Andorra, 26/08/2007

Retalls

L'efecte Maragall

L'expresident Maragall és un d'aquells personatges que, estiguem o no d'acord amb les seues idees, mai ens deixa indiferents. Les seues intervencions públiques fugen de la correcció política, del que és previsible o del que és convenient per moure's en l'estricte terreny de la sinceritat, agradi o no als seus correligionaris, al conjunt dels ciutadans o al president Zapatero. Ara, aprofitant la jubilació política, es dedica a pronunciar conferències i a impartir cursos per diferents llocs de Catalunya. Dijous passat a Vilopriu, divendres a Prada de Conflent; Maragall diu coses que de vegades resulten xocants: afirma que l'esquerra europea hauria de ser tan atrevida com la dreta a l'hora de defensar la Constitució; recomana al PSC que excedeixi dels seus propis límits partidistes i busqui coincidències amb els qui fins ara han sigut diferents o "contraris" per formar una força política, el Partit Democràta Europeu, més àmplia i representativa. A Prada va afirmar ahir que amb l'Estatut no n'hi ha prou per garantir unes bones infraestructures per a Catalunya, tot i que la escassament un any va afirmar, després de la ratificació en referèndum, que l'Estat tindria, a partir d'ara un paper residual a Catalunya. [...]

Juan Cal "La peixera"
(*Segre*, 25-8-07)

al DIA
Treball

Diari d´Andorra, 26/08/2007

PROFESSIONS I *PROFESSIONALS*

"Andorra està abusant del camí fàcil que destrueix el nostre capital social"

ENTREVISTA AMB

Eusebi Noman

director de la càtedra d'anàlisi d'actius intangibles d'Esade

Va participar ara fa una setmana a la Universitat Catalana d'Estudis (UCE) de Prada de Conflent, on va desenvolupar el concepte de capital social vinculat amb Andorra. També no fa gaire va dirigir un dels articles d'opinió publicats al Diari. L'andorrà Eusebi Noman és director de la càtedra d'anàlisi d'actius intangibles i professor associat del departament de política d'empresa d'Esade. Ha assessorat empreses en diversos articles d'opinió publicats al Diari. L'andorrà Eusebi Noman és director de la càtedra d'anàlisi d'actius intangibles i professor associat del departament de política d'empresa d'Esade. En el camp empresarial, ha gestionat complexes actius intangibles, com ara el desenvolupament integral de la masoveta dels Jocs Olímpics de Barcelona'92. Al camp de l'administració, ha realitzat diversos projectes: la creació del sistema de propietat intel·lectual i industrial d'Andorra i la reforma del sistema de propietat industrial de Rússia.

Text: Albert Bets
Fotografia: Fernando Galindo

–Recentment ha parlat del capital social aplicat a Andorra, i les seves afirmacions no han estat particularment esperançadores...

–"Després de l'objectiu que hi hauria de tenir un país, si es vol desenvolupar, és mesurar com està el capital social. És a dir, si els seus projectes estratègics tenen un consens, si es desenvolupen o si existeix vincles de confiança i relació, el que es coneix com capital social. De moment que d'un temps ençà només se'n veu bitlles de mesos se'n pagarà veure pinsos de primera. Això és greu: valen. Cal diferenciar les societats que creen valor de les que malbaraten valor."

–El que està dient és que a Andorra no es treuen pinsos?

–"Exacte. A Andorra malbaratem diners, el que guanya un, ha pagat l'altre, i no tenim pinsos."

–Per això li deia que no havia precisament sigut optimista?

–"El que sí és optimista és aquell que es beneficia de la redistribució del valor. Per això entenem que depèn de l'objectiu que vulguis. Si ets un individu que vols com a objectiu quedar-te amb el màxim dels processos de redistribució de riquesa, el discurs que li ha avui en dia a Andorra és perfecte. Si, en canvi, ets una societat que vol millorar el nivell social, crear valor, invertir pensant d'un camp de blat de moro, alcaldesa no anem per bon camí."

–Quin proposaria per canviar aquesta dinàmica?

–"Jo no proposo res. Tornar a dir, si el canal és que un conjunt d'individus et queden amb el mínim dels processos de redistribució de riquesa, ja està bé."

–Però què creu que s'hauria de fer per invertir aquesta situació?

–"Animar a tothom que es vol un objectiu de creació de valor és un procés molt complicat. Països i els països nòrdics tenen molt clar que no volen un sistema econòmic que afavoreixi el gran especulador, sinó que vulgui un sistema social que permeti la creació de valor, del qual se'n beneficiï tota la societat. Per això gestionen molt bé el capital social i tenen molta cura que el creixement del PIB vagi per la via d'increment de la productivitat i no per augment de població immigrada."

–Un increment massa ràpid, què s'hi ha de perdre, l'administració, els empresaris...?

–"El principal responsable són les persones que si podria escoltar més a representants."

–Els polítics.

–"Bé, aquest que vagin alguna cosa més que polítics i que, a banda de fer política, s'ocupin de crear valor per a la societat."

–Creu que els polítics andorrans no fan això?

–"En aquests moments, el missatge que em ve és fa pensar que no és l'objectiu principal, perquè no s'està fent res al respecte. Es centren la gestió del capital social amb fer obra social o recuperar de cases antigues. Les estadístiques diuen que a Andorra cada vegada hi ha més gent amb pensacions socials mínimes."

–Es calla amb com s'està portant el tema de la immigració a Andorra. Com s'hauria de fer?

–"Jo és un problema d'integració, perquè els seus sistemes educatius fan una tasca impossible. El que ha passat és que en quinze anys s'ha atansat la població, i aquests immigrants ve bàsicament per fer diners, amb ànsies de fer-los prou ràpidament, i el que volen és establir per poder tornar cap a casa. Aquest és un tipus d'immigració molt diferent al de Suïssa o Suècia, on hi ve gent altament formada que escull estar a viure a aquest país perquè li agrada com s'hi treballa, hi interessa ser allà i vol ser membre d'aquell equip."

Però no és aquesta una situació ideal i, per tant, difícil d'aplicar a Andorra?

–"Hagi no dic que sigui fàcil. Com sempre, hi ha dos camins, el difícil i el fàcil. El difícil, si ets capaç de fer-lo, té un retorn excel·lent; en canvi, el fàcil tothom el sap fer, però el va cost. I Andorra està abusant d'aquest camí fàcil, cosa que comporta la destrucció del capital social del país."

–Tot això ho té clar el Govern andorrà?

–"Jo crec que és una qüestió d'hora, no sé si dubtar en ser per adonar-se'n. Altres sota els quals és el seu objectiu. La prioritat dels dirigents és que hi pugui haver individus que en puguin guanyar molt bé la vida. Mirin el cant tennis: i no els preocupa si això genera pensions socials que si tothom al cap de cinc o deu anys. No veig una política pública orientada vers la creació de valor per a tothom, sinó que està més per la redistribució de riquesa perquè ser el beneficiari només uns quants individus."

–En un moment de globalització, vostè ja donava importància al tema de la identitat. Per què creu?

–"L'home humà és un animal molt complicat. Per a nosaltres és important el sentiment de pertinença a alguna cosa. T'has de sentir part d'un equip i no d'un conjunt d'individualitats. Mira el que passa al futbol. Si el teu equip és un conjunt de futbolistes que juguen bé però cadascun va pel seu propi camp, és un desastre. En canvi, quan entren els valors, entren identitat vers el club, la ciutat o el país constitueix a passar coses interessants. En qualsevol conjunt de persones passa el mateix. Si no ets més que un agregat d'individus, no va bé. Mentre que si ets un equip, una societat, una nació, comences a passar coses."

I això és el que no passa a Andorra?

–"Em fa sensació consegueixi i s'està difonent. A més, està molt estudiat, no crec dir res de nou. Si les subjectives importants no es gestionen amb molta cura, produeixen una degradació dels vincles entre les persones."

–Com descriuria la nació ideal?

–"Ideal si fa no una persona per la qual és important la qualitat de vida, les relacions amb les persones i el benestar. És clar, si per a tu és important fer coses més diners millor, la teva societat ideal és aquella que et permet *fotre el cabron*."

Mossèn Ramon de Canillo

Diari d´Andorra, 2/09/2007

Perdre la confiança en l'església

Alguns comunicants a l'UCE ens contagiaren amb els seus valors el valor de la confiança.

A la Universitat d'Estiu de Prada en la Diada d'Andorra s'ha citat un sondeig segons el qual la gent d'aquest país ha perdut la confiança en l'Església. No lligo caps. Sis-cents seixanta-vuit infants i adolescents han participat a les colònies de l'Església, Aina. A més, ha comptat amb un equip de noranta-un joves que altruistament han renunciat a les seves vacances per prestar un servei a la mainada a través de l'obra social i educativa de l'Església, Aina. D'aquesta bonica realitat fins ara en deia confiança. És veritat, no sóc sociòleg. Tampoc no vull caure en l'engany de les estadístiques, que segons el president del sindicat els participants a la manifestació "són ics"; i segons la guàrdia urbana "són la meitat d'ics".

No cal esmerçar tant diner per adonar-se que la gent ha perdut la confiança en l'Església. És una realitat molt evident. Els ciutadans han perdut la confiança en la família –digueu-m'ho a mi si parlem del sofriment dels fills per aquest drama–. Desconfiança *vis-à-vis* de l'escola –els pares creuen que canviant el fill d'escola solucionaran el problema–. Poca confiança en els polítics, això ja ho ratifica el sondeig, la crisi de la civilització i la crisi de l'Església han caminat juntes al llarg de la història.

Qui no s'adona de la desconfiança que amara les relacions polítiques, laborals, socials, religioses serà perquè és un sentimentalista, és a dir, es posa les ulleres amb vidres de color de rosa. Malgrat que sigui una utopia, cal superar la desconfiança, ja que sense confiança no es pot viure. Si no faig confiança als monitors i a la comptable d'Aina, "*apaga y vámonos*". Tallem les arrels a la desconfiança, que entre altres són:

1. El cinisme és generador de desconfiança. El cínic és la persona que critica destructivament la societat i no fa res per canviar-la.

2. El diàleg epidèrmic. La comunicació és sols d'esdevenimetns (informació) o a tot estirar és d'idees. La taula rodona a Prada me'n fou penyora, a excepció d'algun comunicant. El diàleg ha de ser en profunditat. Hem de comunicar els valors a través del testimoniatge si no volem viure en una societat d'imatge, que tantes empentes i cops de braços genera per tal de posar-se al davant de l'altre.

3. El progrés en l'extensió temporal és cosa bona si va acompanyat de la concentració espiritual. Eric Fromm ho diu "tenir per ser" i no ser per tenir. Només de tenir es cultiva el joc brut.

La gent perd la confiança en l'Església i en la civilització. La crisi és positiva, ja que implica la provocació a la llibertat. Amb la crisi, començo a ser lliure. Gràcies a la crisi, sóc jo. Allò important d'una crisi rau en la renovació carismàtica que em demana. Déu me'n guard de negar els resultats d'un sondeig sociològic; i menys, de cercar-hi excuses. Dir-me que la gent perd la confiança en l'Església em desvetlla aquella fe que té el poder d'elevar-nos per damunt de la desesperança i de guarir-nos del cinisme. Sentir que la gent desconfia de l'Església em duu a cercar l'únic camí que em mena devers l'altre, el camí del cor. Davant uns dogmes en atur de l'Església, retrobem l'Evangeli per pouar-hi:

a. La serenor, la calma, la intimitat per acollir donant i per donar acollint; per tenir voluntat de voler tenir necessitat de l'altre.

b. El sentit de responsabilitat gràcies al qual sé veure on puc influir i hi influeixo. Com diuen els francesos: "*Je suis, je pense.*"

c. El goig de viure en una comunitat per dir, amb Paul Claudel: "*Je suis en paix avec touts les frères sous le firmament*", o senzillament pugui resar *Pare nostre* –nostre que són també les indiferents, els que em són infidels o em causen mal–. En una societat on pugui recordar davant les lamentacions per la manca de confiança. "En un temps de crisi i de desconfiança, tothom hi ha de posar el coll per fer de la prova un pas devers el progrés temporal i espiritual."

Quan el sociòleg ha explicat a l'UCE el punt del sondeig que dóna com a resultat: "La gent d'Andorra ha perdut la confiança en l'Església", una companya de taula m'ha confessat: "Jo crec en Crist, però no en l'Església". Li agraeixo la confessió que m'ha permès:

1) Donar-li com a penitència un "tu t'ho perds. Jo he après sempre de tothom. També dels *menjacapellans*. A la vida, el pessimisme, la tristesa, la desconfiança donen pas a la malaltia; el bon ànim, un somriure per a tots, la confiança t'enforteixen, paraules d'un dels meus metges catòlic no practicant.

2) Fer un sentit *mea culpa* perquè l'única feina que l'Església té no és fer créure la gent en la cúria romana i diocesana, sinó de transmetre el ric tresor del dipòsit de vida que Jesús ens ha confiat: anem per tots els racons del món i anunciem la bona nova de la salut. El sondeig em revela que els cristians comuniquem les veritats de l'Evangeli com si fossin mentides en una societat que la majoria de firaires ens venen les mentides que nosaltres ens empassem com a grans veritats.

Un *mea culpa* que l'endemà el feia davant la meva Confident, que és mare de l'Església des del Divendres Sant a la tarda al peu de la Creu de Jesús. Del gran pecat de la desconfiança de la gent de bé de Jerusalem, en va brillar l'acte més gran de confiança de la gent de bé de Jerusalem, en va brillar l'acte mé gran de confiança de Jesús: Mare aquí tens el teu fill... Ella ens convida a tots a la seva festa del proper dissabte, 8 de setembre, i em confia: "*Être dans le vent: una ambition de feuille morte. Partir au large grâce au vent: une ambition d'homme vivant*" (Gustave Thibon). Deixar-se emportar pel vent: l'ambició d'una fulla morta. Anar més enllà gràcies al vent: una ambició de l'home viu. He comprès: "Per a la gent sóc capellà; amb la gent sóc un germà més." Sant Agustí.

Diari d´Andorra, 3/09/2007

Capital social

Hi ha qui creu que les muntanyes són l'embolcall perfecte que ens protegeix de tot i tothom. No parlo de guerres (que, mogudes bàsicament per interessos econòmics, n'hi ha de tota mida). Parlo de tranquil·litat i seguretat. Aquells que així ho creuen, no dubten a vendre que som (o millor dit érem) un ossi de pau al bell mig d'un món que ha perdut el rumb i que va cap a la seva perdició irremissible. En to transcendent s'omplen la boca de mots com *família, tradició, costum, herència, país*, etc. Per encadenar seguidament el record d'un *passat* millor que el present, quan no directament *gloriós, meravellós* o *bucòlic*. Com sempre, la realitat acaba (sobre)sortint i les alarmes es disparen. De sobte resulta que més de les dues terceres parts de la societat desconfia de les institucions i dels partits (DdA, 19/07/07). Aquests indicadors només són la punta de l'iceberg del problema. La societat (civil) andorrana no existeix. Només som una munió de gent (80.000 ànimes aprox.) sense cap mena de projecte comú. Una munió de gent que fins ara ha conviscut (!) plegada (sense contacte, o amb el mínim possible) i amb el guany econòmic, el diner (com més ràpid millor), com a únic element (falsament) cohesionador. I ara, amb un nou segle pel davant, apareixen imparables tots els problemes que durant anys i malgrat els indicis (reals i comprovats) existents, s'havien anat obviant/tapant amb el color del diner. Com sempre, hi haurà qui en tindrà prou amb la clau econòmica per explicar la crisi. Però l'actual marc geosocial i la conseqüent explosió del model, s'hauria produït igualment. El capital social és la clau. Sense la gent no es va enlloc. Cal veure si havent-li girat l'esquena durant tant de temps, ara es poden recuperar els valors que realment compten per donar sentit a tots els aspectes que fan una societat (civil, repeteixo) cohesionada, més rica i capaç de tirar/mirar endavant sempre. De moment, vists els resultats de l'enquesta de l'Institut d'Estudis Andorrans (i altres) està tot per fer. Dir que l'esperança és l'últim que es perd és fàcil. El que costa és canviar el xip.

Ramon M. Llorens

La seca, la meca i...

Diari d´Andorra, 13/09/2007

Tribuna

Antoni **Pol i Solé**

20 anys a la Universitat Catalana d'Estiu

Enguany, i a través de la Societat Andorrana de Ciències, s'han complert 20 anys de presència andorrana continuada dins la Universitat Catalana d'Estiu, en la seva ja 39a edició.

Aquest fet, per si mateix poc rellevant, és important si som conscients dels diversos significants que se'n desprenen.

Aquesta presència s'ha donat en l'àmbit institucional i com a membres de l'associació, primer, i després de la fundació Universitat Catalana d'Estiu, que és l'encarregada d'escollir el rector i aprovar el programa anual.

Però també s'ha produït en l'àmbit participatiu directe a través de l'organització de la Diada andorrana feta cada any des del 1988 fins avui, tocant temes actuals i d'interès per a la societat andorrana, de manera oberta i plural. Els temes: ***Andorra, estat, institucions, societat / Els moviments migratoris a Andorra / La identitat nacional / El futur d'Andorra / Tendències polítiques a Andorra / Alternatives econòmiques per a Andorra / Andorra i la catalanitat / El finançament de l'estat andorrà / Andorra en el món / La integració a Andorra / Andorra i l'aprofitament dels recursos naturals / L'ordenació del territori andorrà / Formació i ensenyament a Andorra / Andorra i la integració a la Unió Europea / Una història d'Andorra temàtica / Andorra i els seus veïns del sud / Els límits òptims del creixement andorrà / Andorra i els seus veïns del nord / Els models de fiscalitat per a Andorra / i Andorra i el seu capital social,*** **n'han estat el centre de la qüestió.**

"La voluntat conscient de conèixer el nostre ser s'ha plasmat en les corresponents publicacions de cada diada"

I aquesta voluntat conscient de conèixer el nostre ser, tot estant i treballant més enllà de les nostres fronteres, s'ha plasmat amb les corresponents publicacions de cada diada que de cara endins ens permetien fer transcendir l'acte en el temps i de cara enfora han constituït la millor carta de visita per donar a conèixer l'Andorra moderna que es repensa afirmant la voluntat de continuar sent.

Naturalment tot això no s'hauria pogut fer sense l'aportació desinteressada de més de 350 ponents, ni el suport del Govern d'Andorra i el patrocini d'Andbanc.

Però ser presents, participar i publicar, en un acte, del nostre entorn, de la rellevància de la Universitat Catalana d'Estiu, és coherent amb la voluntat d'obertura d'Andorra al món, que es va iniciar a la primera meitat del segle XX (tot i haver-se provat des de la segona meitat del segle XIX) de portes endins, i es va poder començar a fer de manera decidida i àmplia, de portes enfora, a partir dels anys 1980.

Aquesta obertura al món, i sobretot al nostre entorn immediat, la Societat Andorrana de Ciències la va iniciar ja el 1986 amb la seva participació des de llavors en la convocatòria del Congrés de metges i biòlegs de llengua catalana, que es fa cada quatre anys, i amb els convenis que ha signat amb l'Institut d'Estudis Catalans i la Societat Catalana de Química i les relacions internacionals que manté amb diferents organismes, o en l'organització per quart any de les Trobades Culturals Pirinenques fora d'Andorra amb entitats pirinenques.

Tot i continuar creixent dins d'Andorra i sent qui som, ens cal ampliar, en tots els àmbits, la nostra presència i les nostres connexions amb el món i el nostre entorn, tant com fer present en allò que més ens convingui aquest món que ens envolta dins d'Andorra.

Diari d'Andorra, 16/09/2007

De la meva agenda

Mossèn Ramon de Canillo

Cinc mil pelegrins a Meritxell, cinc mil per seguir el camí de Maria (2)

Pelegrinatge del Solà d'Enclar, un dels més estimats de la Verge.

Emociona trobar-te durant el mes de setembre famílies que allarguen la Diada de Meritxell pelegrinant al santuari. Tots se sumen als més de quatre mil que hi pelegrinaran el 7 i 8 de setembre. Un agraïment als coordinadors de la Festa Magna que acompanyaran els set-cents pelegrins de les llars i associacions de la gent gran d'Andorra carregats de sentides pregàries i generoses ofrenes per a la patrona. Fou el botó a la Diada Nacional. Caminem devers Meritxell perquè saben que allí tot és llum. Tots hem cantat a la nostra Mare: "Bella i clara Aurora/ feu d'aquest cimal/ dels pobles d'Andorra/ la Casa Pairal." L'aurora ens fa do del sol que és la llum del món. L'aurora, Meritxell, que ens n'assenyala el camí. Seguim-lo.

L'alegria. Mai com avui no s'havien fet tants discursos sobre la pau que broll de la font de l'alegria. Mai com avui no s'havia mullat tant de paper d'impremta per glossar la pau. Però, mai com avui les persones no havíem caigut tan endins del pessimisme, que és la negació de la pau. Ens entossudim a veure les coses pel costat negatiu. I si he de fer cas dels mitjans de comunicació, m'esgarrifo en comprovar que critiquem més que no pas construïm. Per un pam més de poder, un es menja el fetge de l'altre. Sortosament que l'Associació de colònies de Catalunya i Andorra tenim com a patrona la mare de Déu de l'alegria. I a fe que la vivim a colònies, l'alegria, cantant a cor què vols i amb paraules boniques i tendres com "pessigolles, les escamparem pel món..." Des de sempre m'ha commogut l'escena de la visitació de Maria de Natzaret a la seva cosina Elisabeth a Ain Karim. Només arribar la Verge Maria a casa de la seva cosina, embarassada de Joan, Isabel canta: "El nen ha saltat d'entusiasme a les meves entranyes!" La joia de la Mare de Jesús encara és més intensa: "Alegra't ànima meva!" –li respon– "el Senyor ha fet en mi meravelles". D'on brollen tanta alegria i tanta joia? Li demano amb sentiment d'enveja a la meva Confident. Em confia: d'un cor obert a l'Esperit Sant que ho abranda tot amb la flama de l'amor; de caminar envers l'altre: "vaig a casa de la meva cosina"; de servir i ajudar: "m'hi vaig estar tres mesos, fins que va néixer Joan"; de veure sempre les coses positives de l'altra gent: "feliç tu que has cregut...!"; i de cantar per lloar i donar gràcies: "magnifica la meva ànima el Senyor!" L'alegria és condició imprescindible per caminar per la vida, "pujarem dalt dels cims amb el cor alegre...", encara em ressonen els cants dels ainistes de l'estiu.

L'emigrant. Vivim en un món de desplaçats per les guerres, per la fam, a la recerca d'una feina. Andorra és un país marcat per la immigració que cal acollir humanament i raonablement –ens deia l'Eusebi a la Universitat d'Estiu a Prada, el dia d'Andorra–. Josep, Maria amb el nadó als braços conegueren l'exili, l'emigració. La primera fou la fugida a Egipte, la segona, l'altre, el Calvari, Creu. En la Sagrada Família esguardo les nombroses famílies que segueixen les seves petjades. Malgrat totes les inseguretats que ens toca de viure, Andorra ha de continuar essent el país acollidor que s'ha dignificat amb el seu tarannà hospitalari dels avis i padrines. "Veniu al meu Regne perquè era estranger i em vàreu acollir."

La presència de l'altre. Quin contrasentit! Vivim en el segle de les comunicacions, i patim la incomunicació. Més greu encara, ignorem l'altre. A l'UCE afirmàven una cosa més greu: "desconfiem dels altres". Cleofàs i el seu company se'n tornen a la seva casa d'Emaús el dia de Pasqua "perquè això de Jesús de Natzaret ja s'ha acabat del tot". Fan camí capcots i ignoren qui és el qui els acompanya, escena tan repetida en el nostre món. Maria m'alliçona a acollir l'altre, "tots en un sol cor estaven presents a la pregària amb les dones, amb Maria, Mare de Jesús quan baixà l'Esperit de Déu sobre cada un d'ells". I al convit de noces de Canà hi portà el millor vi, que ajuda tant la comunicació.

Estimar és servir. Estimar és molt més que mirar-se el melic l'un a l'altre. Estimar és servir. El servei és la mesura de l'amor. Encara que la majoria de vegades els nostres serveis són insignificants, rutinaris i humils, ells tenen per un altre costat, el valor de l'estimació que els fa importants. El servei broll sempre de l'amor, "heus aquí la servidora del Senyor!" Maria digué a l'arcàngel Gabriel. Estimo quan acullo per donar i quan dono per acollir.

Agraïment. Hi ha molta gent jove que no sap dir gràcies. A AINA els exigeixo dir "gràcies". No les necessito, les gràcies. Però sé que si no ho diuen, no són tan feliços. Dir gràcies indica que ens adonem que som feliços. La millor manera de dir gràcies a una persona és comunicar-li que ens fa feliços amb el favor rebut. Maria ens ho ensenya. Li diu a Déu que és molt feliç, "el meu esperit celebra Déu que em fa feliç!"

El sofriment de cada dia. La creu no està de moda. Malgrat tot, no em canso de repetir als joves: no vulgueu que us regalin res. Vulgueu guanyar-vos-ho a pols amb el vostre esforç. Tot allò que és bo, costa, em deia la padrina paterna. No és pot somiar una societat on regni la veritat, la justícia, l'amor i la pau sense carregar-se cadascú la part de responsabilitat que li toca, la lluita constant per tirar endavant el nostre carro. Tot el camí de Maria és marcat pel sofriment: neix Jesús i assassinen els Nens Innocents; als 10 dies el vell Simeó li clava al cor una espasa de dolor: "aquest Nen serà un motiu de caiguda per a molts a Israel". Maria ens infanta al peu de la Creu. El sol de Pasqua de Maria a Jerusalem brilla gràcies a les tenebres del Divendres Sant al Calvari. Els nostres germans de l'Ariège, anomenen la seva patrona de Sabart amb el significatiu nom de la mare de Déu de la Victòria "perquè la creu no és de mort, sinó de vida" em confia el Daniel, un dels artífexs de l'agermanament, Meritxell-Sabart. Per al poble d'Andorra, Meritxell és llum; una llum que ha brillat amb una esplendor inefable quan la història dels andorrans ha passat per nits massa tenebroses.

Devots de Maria són qui segueixen les seves petjades, humils i quotidianes, i per aquesta raó, gens fàcil, de seguir-les. Ella, la dona que féu l'opció difícil de creure en l'impossible em confia, "creure en l'impossible, val la pena sempre de fer-ho".

Diari d'Andorra, 16/10/2007

Tribuna

Òscar Ribas Reig, *excap de Govern*

El declinar de la política (I)

Estem davant la desaparició de la política o davant una mutació que obliga a pensar i practicar la política d'una altra manera? Després dels resultats de l'enquesta presentada per l'Institut d'Estudis Andorrans a la Universitat Catalana de Prada de Conflent i publicada al Diari d'Andorra del 19-08-2007, és una pregunta obligada.

Segons l'enquesta, les dues terceres parts de la nostra societat civil desconfien de les institucions i dels partits. El Govern suscita el recel del 65,3% dels enquestats. El Consell General, de més del 62%, i la desconfiança en els partits polítics és del 82,8%. De la davallada no se salva ni l'Església, ni els sindicats, ni els mitjans de comunicació. Solament obtenen resultats dignes les organitzacions no governamentals, amb el 60%, i la policia, amb el 65%.

Són dades que inviten a una reflexió molt seriosa per part de les institucions, els partits i la mateixa societat. Mentre no s'inventi una altra alternativa, la política i els polítics són absolutament necessaris en un règim democràtic.

Val a dir que aquesta propensió a la desvalorització de la política no és un fenomen exclusivament andorrà. És un fenomen que també, amb altres percentatges, es dóna al nostre entorn europeu. Àdhuc això no exclou que suposi un risc per a una societat que ha de viure i desenvolupar-se en una democràcia parlamentària. Tampoc no ha d'ésser una excusa per no actuar.

A partir de la constatació, cal buscar-ne les causes i les solucions, que en tot cas possiblement siguin dispars i complexes, i no sempre lligades a l'actitud dels polítics, als quals, en el marc de la pròpia dinàmica, se'ls sol responsabilitzar, amb massa facilitat, del fenomen. Certament que també ells han d'assumir part de la responsabilitat. Solament part. L'altra correspon a la mateixa societat. Hem de confiar que experts en sociologia i en política (no en eleccions) puguin arribar a trobar eixides al punyent problema.

Sense ser expert en politologia m'atreveixo a avançar algunes de les fonts que m'apareixen com a òbvies, malgrat, possiblement, no ho siguin.

No ha de sorprendre, així, que es valori en nom del *pragmatisme* els polítics i la política amb resultats diferents a la policia i les ONG i a les esglésies com a constitucions d'altres temps que ens allunyen del *plaer*.

En aquest context, s'obliga els polítics (si volen assolir o conservar el que s'anomena *poder*) a complaure l'electorat, sostenint-se en la incorrecta definició: "L'interès comú és la suma dels interessos particulars." L'eslògan més escoltat de boca dels dirigents dels partits és: *Nosaltres ens ocupem del que realment preocupa la gent*. I què preocupa? No cal repetir-ho. Els polítics se situen més a prop de les funcions d'un consell d'administració de qualsevulla multinacional que de les responsabilitats d'un governant de governar. Governar vol dir dirigir, guiar, conduir, pilotar, liderar, etcètera.

Això suposa una despolitització i explicaria en part el desinterès dels ciutadans envers la política i els polítics.

La segona causa la situo en el poder mediàtic, que pot transformar políticament la jugada. En el frenesí de l'univers mediàtic, en qüestió d'hores, un tren desapareix per deixar pas a un altre tren. Una nova tragèdia relega a l'oblit la tragèdia d'ahir. Un nou escàndol aparta de l'escena un altre. Una guerra tapa una altra, que no ha acabat, però ja no és novetat. En les qüestions polítiques l'espectacle preval sobre el fons.

En aquest ambient guanya el polític que més aguanta perquè tot passa i és difícil mantenir un problema en escena. I a aquest ritme els ciutadans no se senten compromesos.

Però en aquest marc mediàtic hi ha més. La determinació que en aquest camp exerceix la televisió sobre les estructures ideològiques i mentals de l'espai polític constitueixen una de les qüestions clau en el procés. La cultura de la televisió és simplificadora i selectiva: solament val el missatge elemental i només existeix el que surt en TV (l'anàlisi del redactor de qualsevulla televisió val més que el d'un cap de Govern o del cap de l'oposició). La democràcia perd intensitat i la política s'assembla a la competició esportiva.

En aquest context la política perd seriositat.

La tercera causa podria ser el sistema polític que es mou per *auscultació* de l'opinió política per mitjà de les enquestes, la qual cosa produeix una neutralització de la participació ciutadana en lloc d'activar-la. L'actuació dels polítics es fa erràtica perquè no els importa contradir-se si el resultat de l'enquesta ho aconsella o canvia d'un resultat a l'altre. El polític, la primera responsabilitat del qual és *liderar*, no *lidera*.

El seguiment oportunista dels governants, a cop de sondejos, situa la política al mateix nivell dels programes de *reality show* fets a impulsos d'*audímetres*. Això no és una altra cosa, de manera larvada, que populisme, que no té res a veure amb la cultura democràtica que s'espera dels governants en defensa de l'Estat i de no submissió a una opinió pública mediatitzada per qualsevol impacte emocional que els esdeveniments tenen, tan intensos com breus, en la *societat espectacle*.

En aquest cas, la política entra en el descrèdit i propicia l'eclipsi del poble i condueix cap a la indiferència democràtica.

La quarta causa: la por del governant als ciutadans. Aquest està disposat a baixar del pedestal, a sacrificar el seu paper en la història, per passar a ésser reconegut no com un home d'Estat, sinó, per tal que els ciutadans no molestin, com un simple especialista a gestionar.

La venjança dels ciutadans és la indiferència, fer-lo fora del *poder* cíclicament amb els seus vots, i complaure's amb les seves corrupcions.

La quinta. La lluita pel poder fa que la dinàmica hostil amic/enemic estigui present en la vida quotidiana. El ressentiment amb què el govern i l'oposició es tracten recíprocament, per acabar fent polítiques que, com a màxim, es diferencien per *matisos* desdiu de tota idea adquirida sobre la dignitat de la política. A distància pot semblar una exigència del guió de la societat espectacle. D'alguna manera cal cridar l'atenció dels ciutadans, més atents a l'espectacle que al contingut polític. En absència d'arguments majors, la tensió en el *discurs* és una manera de fer creure als ciutadans que el que està en joc és molt. El diàleg objectiu es fa impossible perquè el que importa no és la *veritat*, sinó la *posició*; no el que es diu, sinó qui i com es diu. Ningú és responsable per si mateix, tot és imputable a les estructures socials.

En aquesta conjuntura, la racionalitat de la política es redueix al joc d'estratègies per a la conquesta o el manteniment del poder. La qual cosa el ciutadà percep de manera negativa: "Tots són iguals", és la frase més escoltada.

Tot això fa que els ciutadans, com si haguessin estat expropiats de la seva pròpia capacitat expressiva, optin pel *silenci* o la indiferència. Solament, de manera esporàdica i de tant en tant, mostren la seva indignació revestida de crit ètic col·lectiu quan es produeixen fets dispars com ara una declaració de guerra o l'oposició a una llei fiscal, o la defensa concreta d'una determinada acció mediambiental, etcètera.

Diari d´Andorra, 17/10/2007

Tribuna

Òscar Ribas Reig, excap de Govern

El declinar de la política (i II)

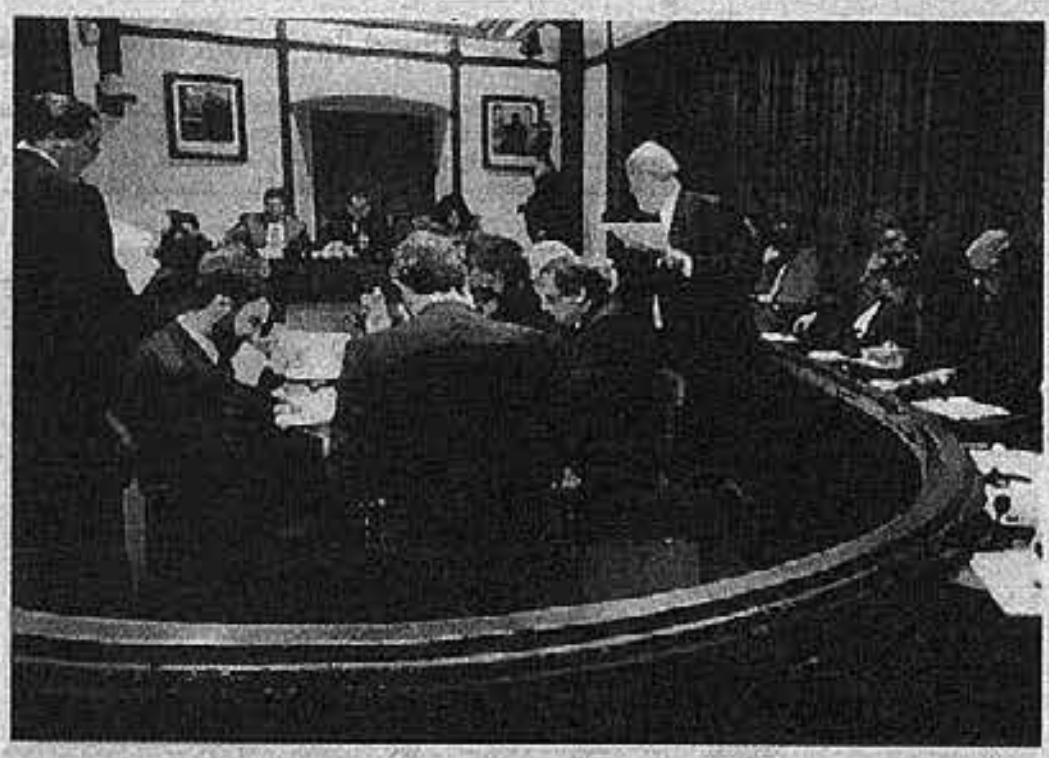
En la societat moderna els silencis són massa. El pudor sobre el passat en què es mou propicia la por a explicar la història, i fa que d'una generació a l'altra no es transmeti la veritat, sinó massa silencis. A partir d'aquí les identitats, com diu Wieworka, són més produïdes que reproduïdes, més invencions que tradicions, la qual cosa condueix a una pèrdua de *sentit* de la vida política, a una pèrdua de la profunditat humana, deixant-nos únicament davant l'únic cicle biològic dels éssers vius: naixement i mort. Res valorem d'abans i per tant no podem valorar res del futur.

I què dir dels resultats negatius de l'enquesta respecte a l'Església? Deixant de banda els dogmes metafísics amb els quals es pot creure o no, totes les esglésies tenen en comú principis ètics i morals (o si es vol normes de conducta) fonamentats en la *responsabilitat personal*, que xoca amb unes actituds de la societat moderna, que reclama cada dia més drets i menys deures.

Aquest canvi d'escala de la societat suposa la crisi del que va ésser marc natural del desenvolupament de la democràcia: l'Estat nació.

Silenci en els objectius de cada acció, que es perd en les diferents baules de la cadena dels partits. Fora dels partits no hi ha política. Els ciutadans es limiten a votar (lliurement, això sí), suficientment condicionats per la propaganda. En els EUA, per exemple, s'ha demostrat que històricament el partit guanyador és el que inverteix més en propaganda televisiva. Aquest règim s'anomena partitocràcia.

Silenci sobre els fets polítics perquè més enllà de l'estricte reconeixement d'error, totes les altres explicacions són supèrflues. Això explica la insistència a sol·licitar perdó d'accions tan distants en el temps com les creuades o la colonització d'Amèrica, entre altres. Perquè és més fàcil acceptar la lectura simplista del present que reconèixer que en aquells temps les diferències no eren tan clares i les ambigüitats eren múltiples. I l'esdevenidor ja no interessa ningú.

"En el món en què ens movem, on la política i els polítics són necessaris, no hi ha espai per a la novetat. I sense assajar no hi ha possibilitat d'avançar"

Silenci de l'Estat perquè sempre l'ha zones de confusió.

Silenci dels ciutadans, perquè sempre és més fàcil assumir sense piular que passar pel *trago* dur de les explicacions dels uns i dels altres.

Silenci de les idees. Despullada la política de les ideologies, les institucions ofereixen l'espectacle pornogràfic del poder pel poder, la política com a mitjà sense un objectiu, perquè la finalitat s'esgota en ella mateixa: el poder. Tornem als temps de Maquiavel: darrere la raó d'Estat no hi ha ni tan sols la defensa de les institucions, que seria allò propi de la modernitat, sinó, simplement, la conservació del poder per part del *príncep*. La política deixa d'ésser el que era: el reconeixement dels límits del possible. Aquest matís és el que diferencia la política de la simple voluntat de poder.

En aquest cas els vincles entre ciutadans i acció política es deterioren.

Silenci sobre valors, no nous, però sí una mica oblidats –com ara la responsabilitat i el sacrifici personal, pensar en clau plural i no solament en clau individual, entre altres–.

Silenci, silenci i més silencis...

Fins aquí algunes de les causes que eventualment podrien propiciar la desconfiança en la política i de l'Església. El lector sabrà distingir si totes, unes poques o fins i tot cap poden relacionar-se amb la política a casa nostra.

En el nostre cas quan la societat ha de conformar un Estat relativament exigu el risc del *desamor* que sura de l'enquesta comentada és més rellevant en conseqüències que en altres Estats.

En el món en què ens movem, on la política i els polítics són necessaris, no hi ha espai per a la novetat. I sense assajar no hi ha possibilitat d'avançar. El curt termini s'imposa al llarg. El benestar d'avui s'imposa al de demà. Si tots els que d'una manera o una altra podem considerar-nos responsables del tipus de societat en què vivim: polítics, empresaris, directius, professors, pares, etcètera, seguim fent el que ens demana la societat global del benestar i de l'espectacle, falsament considerada com a moderna, res canviarà. I si és cert que podrem seguir instal·lats per un temps en la il·lusió del benestar actual, no escapa a ningú que tard o d'hora això s'acabarà. Mirar cap a un altre costat, eludir les responsabilitats, no és ja més per a ningú una opció que sigui acceptable d'assumir.

Recull de premsa

el Periòdic d'Andorra

el Periòdic, 29/01/2007

FÒRUMS DE DEBAT

La SAC centra el debat de Prada en la socioeconomia

La vintena edició analitzarà el potencial econòmic en funció dels agents socials

La Diada d'Andorra se celebrarà el tercer dissabte del mes d'agost

M. S.* / J. S.*
ESCALDES-ENGORDANY

Satisfets pel debat propiciat l'any passat entre els representants de tots els partits polítics i dels diversos gremis professionals implicats i veient que la temàtica és encara més vigent atesa la intenció del Govern, els membres de la Societat Andorrana de Ciències (SAC) van aprovar divendres al vespre dedicar la pròxima edició de la Diada d'Andorra de la Universitat Catalana d'Estiu a la capacitat econòmica de la societat. La jornada, que correspondrà a la vintena edició, posarà damunt de la taula el potencial de creixement d'Andorra partint de l'anàlisi dels agents socials que la mouen.

El debat, doncs, no farà tant èmfasi en l'estadística o les grans xifres de la macroeconomia sinó en els aspectes que la impulsen des de la base, tal com va avançar a aquest rotatiu la presidenta de la SAC, Àngels Mach: «Parlarem de tots els aspectes que fan que un país funcioni, que no sempre són de caràcter econòmic». Per això, hi va afegir, el lema de la Diada serà, en principi, *Andorra i seu capital social*, però, segons va puntualitzar, «entenent *capital social* com el concepte que pren relleu en l'actualitat, que és la part més socioeconòmica, no la més financera».

La 20a edició de la Diada d'Andorra, que se celebrarà a Prada de Conflent el 18 d'agost, inclourà, quan falta que els organitzadors n'estableixin el programa concret, la participació dels representants dels principals actors de la societat.

EL PERIÒDIC / L'edició de l'any passat del certamen va analitzar les diferents propostes sobre el finançament de les arques públiques que tenen els partits polítics i els col·legis professionals relacionats amb l'economia. Així, a Prada, des d'una anàlisi transversal, es van plantejar qüestions com ara el model fiscal en funció de les negociacions amb l'entorn internacional i la UE o en funció de les possibilitats de negoci dels empresaris. Els ponents van exposar les opcions de fiscalitat, així com les repercussions conseguents. ■

*redaccio@andorra.elperiodico.com

►► Un moment del debat de la Diada d'Andorra de l'any passat.

el Periòdic, 18/08/2007

ENSENYAMENT SUPERIOR

Huguet inaugura la 39a edició de l'UCE

El capital social del Principat, a debat en la 20a Diada d'Andorra

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY

El conseller d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya, Josep Huguet, va donar ahir el tret de sortida a l'acte inaugural de la 39a edició de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE). També van participar activament en l'esdeveniment l'autor del cartell 2007, Antoni Miró, el batlle de Prada, Joan Francesc Denis, i el president de l'UCE, Joandomènec Ros.

Durant aquesta setmana estan programats diferents actes, com ara conferències i ponències, però també hi haurà lloc per a l'oci amb concerts a la plaça de la vila de Prada, a les esglésies del Conflent i a l'abadia de Sant Miquel de Cuixà, i una programació diària de cinema en català a la sala Lido.

Els cursos versaran sobre temes d'interès de diferents àmbits. Els lectors abraçaran des de les ciències naturals fins a la salut, la tecnologia, les ciències socials, les humanitats o la formació cultural. Val la pena destacar la conferència que tractarà la formació cultural de coneixement de la història i la llengua catalanes i occitanes, ja que Èric Jover portarà a terme demà la part que correspon a Andorra.

També demà el Principat tindrà un paper especial en les Jornades de l'UCE, ja que celebrarà la 20a Diada Andorrana. La SAC, juntament amb el Ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior, organitzarà la Diada, que tractarà la situació d'Andorra i el seu capital social.

En l'acte de cloenda el secretari d'Estat de Política Cultural d'Andorra, Jordi Gallardo, amb la presidenta del Consell de Mallorca, Francina Armengol, i l'expresident de la Generalitat Pasqual Maragall debatran sobre el futur de l'Euroregió. ■

►► Una vista dels ponents, l'any passat.

el Periòdic d'Andorra dg. 19

Pàgines 3 i 4

Diada Andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu

El capital social és el futur d'Andorra

El voluntariat, els mitjans de comunicació i el rol de la dona, els temes més destacats

Per Canturri i Muxella, cal més consciència social sobre els presos i els drets humans

La llengua, la cultura i l'assistència social van ser temes debatuts en diverses ponències

el Periòdic, 19/08/2007

Els experts remarquen el paper del capital social

Els organitzadors de la vintena edició de la Diada d'Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu, celebrada ahir a Prada de Conflent, van destacar la «bona salut» de la jornada, dedicada al capital social.

►►TEMA DEL DIA **3 i 4**

el Periòdic, 19/08/2007

TEMA DEL DIA Pàgines 3 i 4

Diada Andorrana

UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU A PRADA

Els experts destaquen el paper del capital social per al futur del país

Els organitzadors de la vintena edició de la jornada celebren la vitalitat de l'esdeveniment

El voluntariat, els mitjans de comunicació i el rol de la dona centren bona part de les ponències

IAGO ANDREU*
PRADA (VINAT ESPECIAL)

La vintena edició de la Diada Andorrana en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), celebrada ahir a Prada de Conflent, va aplegar destacades personalitats de la societat civil i política per debatre sobre el capital social. Els organitzadors van voler destacar la «bona salut» de la Diada, que aquest any tenia el suport del Grup Andbanc Mora. La presidenta de la Societat Andorrana de Ciències, Maria Àngels Mach, va recordar que «fa 20 anys, quan vam arribar a l'UCE, hi havia gent que no confiava en el projecte».

Durant el parlament inaugural de la jornada, Mach va admetre que el tema escollit podia semblar massa «abstracte i conceptual», però va afirmar que aquest era precisament l'objectiu que es perseguia. «És bo alternar temes tècnics, com el de l'any passat, amb d'altres de més contingut humà». Mach va fer seva la definició de capital social que dóna el Banc Mundial, és a dir, el conjunt de valors ètics i cívics que formen el consens moral bàsic de qualsevol societat i va repassar breument l'evolució d'aquesta noció des del segle XIX fins als nostres dies.

En el parlament de benvinguda a la delegació andorrana, el rector de l'UCE, Joandomènec Ros, va encoratjar els assistents a preservar el capital social per tal de mantenir els llegams culturals de tots els territoris de parla catalana. Això no obstant, també els va demanar que conservessin els seus trets diferencials: «Viu bibòleg i conec la importància de la diversitat», va concloure.

25 PONÈNCIES / En la Diada Andorrana d'ahir van participar una trentena d'experts que van presentar un total de 25 ponències. Entre els ponents, hi havia destacats representants de la classe política, com ara la centrista Lourdes Font, la socialdemòcrata Mariona González i el liberal Joan Albert Farré. Precisament, les col·laboracions de Font i González van tractar dos dels temes que van centrar la jornada d'ahir: els mitjans de comunicació i el voluntariat. El paper dels mitjans com a catalitzadors del capital social va ser tractat en la intervenció d'Albert Ruiz, director del *Bondia* i, de manera parcial, en la ponència de la presidenta de l'Institut de Drets Humans d'Andorra, Elisa Muxella. El voluntariat va ser un dels altres temes del dia i, a més de González, en van parlar Salvador Brasó, que va ser secretari de la Xarxa de Voluntariat fins al 2005, i Víctor Fillol, secretari d'Estat de Joventut i Esports. El rol de la dona i la seva importància com a transmissora del capital social també va ser tractat en diverses ponències. ■

*iandreu@andorra.elperiodico.com

▸▸ Vista general de la jornada andorrana d'ahir a Prada.

intervencions

TEXT: JAUME VENTURA
FOTOS: I. A.

LURDES FONT
CONSELLERA DE CDA+S21

La consellera general de CDA+S21, Lurdes Font, va intervenir per tractar el rol socialitzador dels mitjans de comunicació a Andorra. Font va destacar que que el país «s'ha avançat a la globalització gràcies a les seves especificitats».

CRISTINA VILADOMAT
FONS SOCIAL GRANDVALIRA

La presidenta del Fons Social Grandvalira, Cristina Viladomat, va fer un repàs d'aquesta organització, des dels orígens fa cinquanta anys fins a la unió de les estacions de Pas de la Casa-Grau Roig i Soldeu-el Tarter.

RAMON ROSSELL
RECTOR DE CANILLO

El responsable de la casa de colònies Aina va centrar la ponència en el lleure com a factor del capital social. Segons el rector de Canillo, les activitats de la casa de colònies promouen valors com la creativitat, la convivència i l'esport.

JOAN ALBERT FARRÉ
CONSELLER DEL PLA

L'advocat Joan Albert Farré va defensar la importància de l'educació i la investigació per «preservar el capital social davant dels reptes de la immigració». També va demanar la sensibilització de la societat.

CONFERÈNCIES

Canturri defensa la reinserció dels presos

- Pel Raonador, no es té consciència de la proximitat del centre de la Comella
- Le presidenta de l'IDHA valora molt positivament el primer any de l'organisme

JAUME VENTURA*
PRADA (VALL D'ORIENT) ESPECIAL

La ponència del Raonador del Ciutadà, Pere Canturri, es va centrar en la defensa de la reinserció dels presos que hi ha actualment al Centre Penitenciari de la Comella.

Canturri, que va fer un repàs de les condicions que històricament hi havia hagut al centre, va destacar que «tothom ha assimilat que una de les missions principals d'un centre penitenciari és obtenir que el pres torni a fer vida normal en obtenir la llibertat», però també hi va afegir que aquesta situació «no és tan evident» avui en dia. De fet, Canturri va assenyalar que, «tot i que la presó s'esmenta en qualsevol informatiu, no sembla que es tingui gaire consciència de la seva realitat proxima», i hi va afegir que «rarament es té consciència que a dins conviuen persones en règim penitenciari, algunes de les quals hi estaran anys».

▸▸ Montserrat Tomàs, Mossèn Ramon, Lurdes Font i Cesar Garcia, entre d'altres ponents.

El Raonador del Ciutadà hi va aprofitar també per recordar que «la llei mana que les persones que han quedat marginades socialment es reeduquin i que es posin els mitjans perquè les que temporalment s'han separat de la societat s'hi reintegrin».

A més, Canturri també va destacar que «pretendre que la presó solament serveixi per aïllar el delinqüent de la societat i d'aquesta manera obtenir més seguretat o fins i tot que amb justícia representi una reparació per a la víctima a la qual té dret, no és del tot suficient».

Per acabar, Canturri va indicar una sèrie de mesures per millorar la convivència dels reclusos, com ara preveure contactes vis a vis amb les parelles, facilitar la pràctica d'esport, disposar d'una biblioteca àmplia o fins i tot intentar elevar els coneixements dels presos que siguin analfabets o tinguin un baix nivell cultural.

DRETS HUMANS / La presidenta de l'Institut de Drets Humans d'Andorra (IDHA), Elisa Muxella, va valorar el primer any de vida de l'organisme i va recordar-ne l'inici. Muxella va destacar que durant aquest any l'entitat «ha volgut destacar, analitzar i assenyalar quins són aquells aspectes dels drets fonamentals que avui encara s'han de desenvolupar mitjançant la normativa escaient que els hauria d'emparar i regular».

Muxella va explicar que s'ha fet un repàs del funcionament de diferents organismes que estan implicats en aquest àmbit, com ara el poder judicial, els serveis d'ordre i precisament el Centre Penitenciari. Després es van analitzar els diferents temes socials i laborals que durant el primer any de funcionament van sortir a la llum pública com a fets que anaven contra els drets fonamentals, com ara les revisions mèdiques i immigració, donacions de sang i estat de les llibertats d'expressió, de comunicació i d'informació al Principat.

Finalment, Muxella va destacar que els objectius futurs de l'IDHA són «continuar valorant l'actualitat social; incrementar la col·laboració amb entitats compromeses amb la defensa dels drets humans; i elaborar anualment un informe sobre la situació d'aquests drets». ■

*jventura@andorra.elperiodico.com

LES INTERVENCIONS

Els ponents exposen diferents visions sobre el capital social

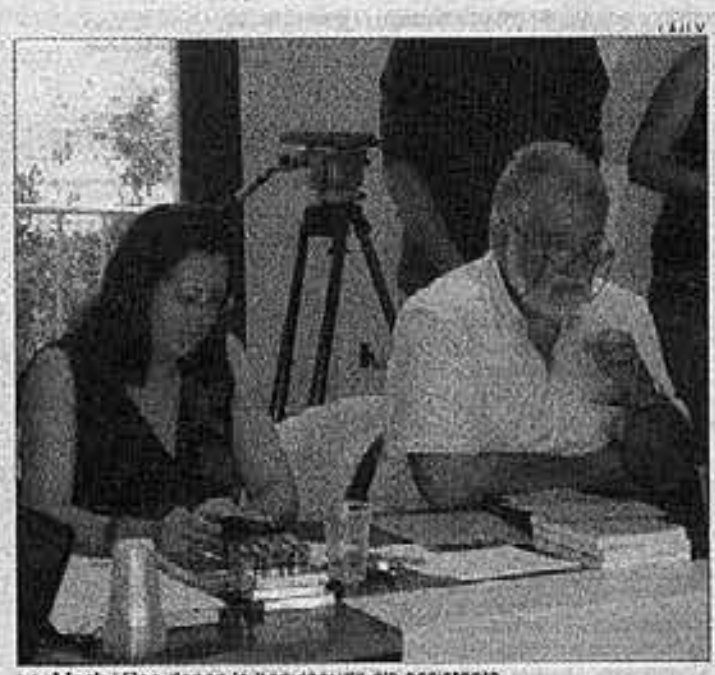
- La llengua, la cultura, l'assistència social i el sometent formen part de les intervencions
- Nomen reclama que la noció de capital social formi part del projecte Andorra 2020

UGO ANDREU
PRADA (VALL D'ORIENT) ESPECIAL

Les intervencions durant la Diada Andorrana d'ahir van evidenciar la disparitat de criteris existent a l'hora de definir què és el capital social. Els ponents van exposar diferents maneres d'entendre aquesta noció, fent èmfasi en la llengua, la cultura, l'assistència social o institucions pròpies com ara el sometent.

Una de les intervencions més tècniques va ser la del catedràtic d'ESADE Isabel Nomen, que va relacionar la desaparició del capital social amb la generació de passius socials. Segons Nomen, quan la societat es transforma ràpidament el capital social es dilueix i desapareixen institucions com ara el sometent, que són absorbides per una administració sobredimensionada. També va demanar que es tingui en compte el capital social a l'hora de definir projectes com l'Andorra 2020.

En una línia força diferent, la directora del Departament de Benestar Social i Família, Montserrat Tomàs, va explicar el sistema d'atenció social del Principat. L'assistència social andorrana té marcats uns àmbits d'actuació (infància, vellesa, discapacitats, immigrants...) que, en bona mesura, concorden amb els objectius del programa MOST de les Nacions Unides, detallat a la ponència de Jean-Michel Armengol, secretari general de la Comissió Nacional Andorrana per a la UNESCO. ■

▸▸ Mach i Flos donen la benvinguda als assistents.

Editorial

L'opinió del diari s'expressa només als editorials. Els articulistes hi exposen posicions personals.

El capital social en el futur d'Andorra

La Diada d'Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu ha estat, un any més –i ja en són vint– un lloc de reflexió per analitzar què és i per on va el país. És un lloc en què tots diuen el que pensen –o potser el que volen– i els missatges són tan variats com els ponents que hi participen. Això comporta problemes, però a la vegada també implica posicions raonades o raonaments personalistes, que vol dir sectorials. És com una rosa dels vents que bufa per tot arreu i cadascú es queda amb el que l'interessa, encara que tots escoltin el que diuen. Bon púlpit, per tant, per llançar els sermons que puguin caure a l'ànima d'aquells devots fidels i no pas dels altres.

Aquest any s'ha parlat del capital social. Un concepte tan ampli forçosament havia de provocar diferents versions sobre un tema, o sigui una mirada parcial d'aquest tema. Els uns defensaven el voluntariat, d'altres la influència dels diferents sectors en la vida del país, la participació cultural, la política de reinserció i un llarg etcètera. Si haguéssim de fer unes conclusions serien difícils o almenys no formarien un bloc definitori que marqués futures tendències. La idea que va quedar clara és que el capital social és imprescindible per fabricar el futur del país. Queda encara en suspens quin és aquest capital social i com cal desenvolupar-lo.

> UN PAÍS ÉS COM UN MERCAT: UNS ULLS QUE MIREN I D'ALTRES QUE SÓN MIRATS

Pertanyem a una gran família, la humana. Malgrat això, no sempre ho sabem reconèixer. La prova és que fem diferenciacions i establim gradacions de família més propera o llunyana. De la primera en parlem i ho defensem, de la segona ho recordem i no ens mullem. Un país és com un gran mercat. Un país són uns ulls ben oberts. Els ulls que miren i els ulls que són mirats. Un país són pedres noves sobre pedres velles. Les últimes eliminen les primeres i del constructor depèn conservar-les o no. Un país són moltes coses, tantes com les que es van dir a Prada de Conflent.

El nostre país és petit. Analitzar les coses que li són pròpies es fa, com s'ha fet en vint anys, només en mitja jornada universitària. Per això cada any es poden aportar novetats, perquè la discussió sempre és incompleta. Aquesta vegada volia ser emocional, però una vegada més les conclusions són econòmiques. Tot està en funció del desenvolupament. Parlem de capital social no com a element de noves pedres sobre les velles, sinó com a la ciment ació que mantingui l'edifici. El capital social està sempre als soterranis de la discussió. Seria bo que pugés almenys al primer replà. Parlem així perquè aquest és un país petit, però molts de nosaltres l'estimem. Per això volem que sigui gran. No un mercat, sinó una àgora ciutadana. Com desitgem que sigui la Diada.

Noms propis

Maria Àngels **Mach**

Presidenta de l'ACA

Vint anys consecutius organitzant la Diada de Prada és tot un record. La supervivència demostra que és una iniciativa arrelada. Tant de bo que els pròxims vint siguin per fer una feina coordinada i eficaç.

el Periòdic, 20/08/2007

REPORTATGE

Els accents de Prada de Conflent

I. ANDREU
PRADA DE CONFLENT

Malgrat els desitjos dels organitzadors de la Universitat Catalana d'Estiu i dels defensors del pancatalanisme, Prada de Conflent té ben poca cosa de Catalunya. Quan un arriba al Lycée on ahir es va celebrar la Diada Andorrana, el primer que es troba és la rotonda dels Països Catalans. Però no és que la jacobina França s'hagi tornat sensible a les reivindicacions de les minories nacionals, és, senzillament, que l'UCE va finançar les obres de la rotonda i, ja se sap, l'idioma dels diners no coneix fronteres.

Una cosa similar passava abans amb una de les portes d'accés al Lycée que va sufragar Catalunya Ràdio amb una campanya de subscripció popular. Les obres de remodelació del centre l'han fet desaparèixer i els participants a l'UCE d'aquest any es van veure obligats a entrar per un accés provisional. Es podria dir que els vestigis de catalanitat de Prada han tingut el mateix destí que aquesta porta.

La plaça del poble té l'aire de moltes localitats del sud de França: som al Conflent, però podríem ser a tocar d'Ais de Provença. En un extrem de la plaça, entre l'Ajuntament i l'oficina de Crèdit Marsellès, s'hi troba el restaurant Casa Nostra, amb la façana plena de senyeres. Els cambrers, però, parlen una barreja d'espanyol i francès i més d'un client català del local fa esforços per parlar en francès, en un intent per exhibir habilitats multiculturals. La carta, això sí, és en català, a diferència de molts establiments de Barcelona.

El més curiós del Casa Nostra, però, és la música ambiental. Si hi ha turistes anglesos, sona el *God save the Queen*, per als francòfons Edith Piaf i Jacques Brel, per als espanyols *Asturias, patria querida* i, per fer honor al nom del local, els catalans són rebuts amb *Volem pa amb oli* i *L'estaca*. Aquells que dubtin de la projecció internacional de la llengua han de prendre nota: dissabte, a Prada, una parella d'anglesos cantava *L'estaca*. ≡

el Periòdic, 21/08/2007

REPORTATGE

La necessitat d'una Llei del voluntariat

González defensa a la Diada Andorrana el fet de crear un marc per expandir el voluntariat

J. V.
ESCALDES-ENGORDANY

«El voluntariat és, a Andorra, una experiència encara reduïda, però amb enormes possibilitats de creixement». Així s'expressava la consellera socialdemòcrata Mariona González en llegir l'aportació a la Diada Andorrana de la Universitat Catalana d'Estiu, que va tenir lloc aquest darrer cap de setmana a Prada de Conflent.

En aquest sentit, el document preparat per la socialdemòcrata indicava que **«recents estudis que s'han fet sobre aquest fenomen al Principat insisteixen en la necessitat de crear un marc institucional clar i favorable a l'expansió del voluntariat. Això implica òrgans especialitzats, protecció legal al voluntari i difusió i publicitat, entre d'altres».**

En aquest sentit, però, González va destacar que **«després de dos anys de creació del Ministeri d'Esports i Voluntariat, hem de constatar que no s'ha fet res concret per tal de donar suport i foment al voluntariat. Hem vist també que aquell ministeri ha desaparegut, que el projecte de la Xarxa del Voluntariat no ha pogut avançar per manca d'implicació i de sensibilitat per part de l'Administració. Per aquestes raons i moltes d'altres hem cregut oportú entrar a tràmit parlamentari una proposició de Llei del voluntariat».**

González va aprofitar l'acte per enumerar els trets principals de la proposició. En primer lloc, va assenyalar **«un concepte de voluntariat perfectament separat de la relació laboral. El voluntariat no és un frau als drets socials ni una porta falsa per a l'augment de la productivitat».**

A més, va destacar que **«el voluntariat és una relació seriosa i opera en un marc organitzatiu estable i clar».** També va manifestar que **«el voluntari assumeix uns drets i deures i disposa d'una acreditació»**; que les entitats de voluntariat han de registrar-se; i, finalment, que **«les administracions, estatal i comunals, practiquen una política de foment del voluntariat que no solament es limita al repartiment de fons, sinó que també inclou fórmules que asseguren la coordinació i la complementarietat. És a dir, els poders públics i els voluntaris actuen en la mateixa direcció per resoldre els problemes socials i els nous reptes de la convivència».** ■

*jventura@andorra.elperiodico.com

PERE LAVA

►► Atenta ► González, al banc socialdemòcrata durant una sessió del Consell General.

el Periòdic, 21/08/2007

Joandomènec **Ros**

Rector de l'UCE

A Prada es va parlar de la creació d'un estudi sociològic d'Andorra entre l'IEA i i la Universitat Catalana. Es diu que ja es tenen dades. Si són com algunes que es van donar a la Diada, val més tornar a començar.

el Periòdic, 22/08/2007

DIADA ANDORRANA

Ubach diu que la gent veu la importància del món associatiu

- Creu que, tot i les dificultats, s'observa un canvi de tendència a la societat del país
- Destaca que «a Andorra la situació no és la més propícia per als sindicats»

JAUME VENTURA*
ESCALDES-ENGORDANY

TONY LARA

►► Ros i Ubach en una imatge recent.

El secretari general de la Unió Sindical d'Andorra (USdA), Gabriel Ubach, va destacar en la ponència de la Diada Andorrana que fan una valoració positiva dels últims anys, «en què s'ha pogut constatar que la societat civil ha pres consciència de la importància del món associatiu. Tot i les dificultats, s'observa una incipient inquietud perquè el capital social es formuli com a un valor important en la nostra societat».

Tot i aquest canvi de tendència, la realitat és que Ubach va fer un retrat força negatiu de la situació dels treballadors al Principat. Per una banda, va assenyalar que «a Andorra la situació no és la més propícia per als sindicats, ja que avui en dia i des de l'aprovació de la Constitució no s'ha produït el desitjat desenvolupament legislatiu que dotaria els sindicats de l'entitat necessària per poder desenvolupar amb normalitat la tasca que hauríem de tenir assignada».

En aquest sentit, l'aportació del sindicalista també va recordar que «no tenim llei sindical, ni de convenis col·lectius, ni de seguretat i higiene en el treball; ni tan sols tenim una llei que defineixi amb claredat l'estatut dels treballadors, per la qual cosa sempre ens estem movent en un marc incert. No som il·legals perquè la Constitució ens empara, però la nostra capacitat d'actuació és molt limitada».

Pel que fa a les diferències amb altres països, la tesi d'Ubach sosté que si s'efectua una comparativa respecte a la majoria de països del món es constata que «tenen unes legislacions que defineixen clarament la importància i el paper que tenen les organitzacions sindicals com a element integrador de la societat».

A més a més, va recordar que «els representants que tenen s'hi dediquen professionalment i estan emparats legalment en les seves actuacions. Ningú pot ser acomiadat per la seva activitat sindical, cosa que no està clara a Andorra perquè la nostra legislació estableix l'acomiadament lliure».

Finalment, el sindicalista va reconèixer que «ens congratulem per aquest creixement participatiu de la societat civil com una manera de fer sentir la veu i els drets d'una gran part de la població, com una manera també de superar la profunda divisió de la societat i crear-ne una de més cohesionada, en què els interessos de la majoria estiguin per sobre dels d'una minoria». ■

*jventura@andorra.elperiodico.com

GALLARDO, AMB MARAGALL I ARMENGOL

Les activitats de la Diada Andorrana a Prada no han acabat. Divendres, el secretari d'Estat de Patrimoni Cultural i Política Lingüística, Jordi Gallardo, debatrà en una taula rodona sobre el futur de l'Euroregió i estarà acompanyat de l'expresident de la Generalitat, Pasqual Maragall, i de la presidenta del Consell de Mallorca, Francina Armengol.

UCE

GALLARDO DEBAT AMB MARAGALL I ARMENGOL EL FUTUR DE L'EUROREGIÓ

Prada ● El secretari d'Estat de Patrimoni Cultural i Política Lingüística, Jordi Gallardo (a la fotografia, el primer de la dreta), va participar ahir al migdia en un debat sobre el futur de l'Euroregió a la Universitat Catalana d'Estiu que se celebra a Prada de Conflent (França). El polític liberal va intercanviar opinions sobre la temàtica en qüestió amb l'expresident de la Generalitat de Catalunya, el socialista Pasqual Maragall, i amb Francina Armengol, presidenta del Consell de Mallorca. Durant la seva ponència, Maragall va enumerar un conjunt de punts necessaris per a la projecció d'aquest projecte com és el cas de la millora de les infraestructures, com per exemple un tren d'alta velocitat que passi per Perpinyà, Nimes, Tolosa i Narbona que transporti les mercaderies als ports de Barcelona i Tarragona.

el Periòdico de Catalunya, 25/08/2007

El model socialista ▸ El projecte de l'excap del Govern

Pàgines 15 i 16 ▷▷▷

Maragall lloa la dreta europea i insisteix en el Partit Demòcrata

L'expresident del PSC assumeix que la seva proposta pot dividir el socialisme com passa a Itàlia

Proposa peatges i finançament privat perquè l'Estatut i l'Estat no arreglen les infraestructures

MARC ANDREU
PRADA DE CONFLENT ENVIAT ESPECIAL

La llibertat de càtedra i de pensament, amb una oratòria brillant plena d'ironies i idees polèmiques. De tot això va fer ahir gala Pasqual Maragall en una franca i insòlita roda de premsa –només en va convocar dues als tres anys que va presidir la Generalitat– i en una estructurada conferència sobre l'euroregió a la Universitat Catalana d'Estiu (UCE). Després de proposar-ho dijous davant el president i líder socialista José Montilla, Maragall va insistir en la seva idea de «dissoldre» el PSC en el Partit Demòcrata europeu, encara que, va admetre, deixi pel camí sectors de l'esquerra que no combreguin amb la idea. A més, va sorprendre pels seus elogis a la dreta europea i la seva recepta liberal de «peatges» i «finançament privat» per resoldre el déficit d'infraestructures de Catalunya ja que, segons l'expresident, això no ho arreglarà ni l'Estatut ni la inversió de l'Estat.

«No li feu més punta al llapis perquè no en tiri», va avisar Maragall als periodistes que van forçar la roda de premsa. No va fer falta. Ell portava el llapis ben assortit. D'entrada, va dir que «la dreta europea desenvolupa iniciatives importants per desenclavar» el projecte de la UE i la seva Constitució i que «el centreesquerra ha de fer un esforç» per no quedar endarrerit. A la conferència, Maragall va concretar: «Sarkozy està sent més eficaç que els seus predecessors i els nostres governants».

MILITANT DE BASE / És en aquest context que Maragall va reiterar la idoneïtat d'un Partit Demòcrata europeu que unelxi el centreesquerra: d'excomunistes a democristians. Res nou sobre una idea que fa anys que cova però que només fa mesos que ha trobat referent a Itàlia. «Els partits són instruments i ens hem de dissoldre en organitzacions més grans conservant tots els accents».

Per si de cas, Maragall va afegir que opinava com a militant de base: «Ja no sóc el president del PSC; sóc un expresident que escriu articles i dóna conferències». Va aclarir que no pensa liderar el nou partit i que només l'eurodiputat Raimon Obiols està «qualificat» i «té un projecte» per, en el termini d'un any, inserir el PSC en el mapa polític europeu.

▸▸ Pasqual Maragall, a la conferència d'ahir de la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent

el projecte

IDEA ITALIANA AMB MARCA DELS EUA

⊃ També defensada pel centrista francès François Bayrou, la idea d'un Partit Demòcrata europeu similar al seu homònim nord-americà ja madura a Itàlia. El seu oponent seria un hipotètic Partit Republicà on cabrien Silvio Berlusconi i Nicolas Sarkozy. Després d'un congrés previ el desembre del 2006 a Roma, on Maragall va coincidir amb democristians espanyols, el Partit Demòcrata naixerà oficialment el 14 d'octubre.

⊃ El partit agrupa socialistes i excomunistes del DS amb democristians i liberals de La Margarita, socis al Govern de Romano Prodi. A la primavera, hi van donar suport congressos paral·lels del DS i La Margarita. Però se'n va escindir un 20% del DS, amb l'històric Giovanni Berlinguer al capdavant, que pretén unir-se amb Verds i Refundació Comunista.

L'expresident relativitza els contactes amb CiU i vol grup del PSC a Madrid

▸▸ Per enèsima vegada, Pasqual Maragall va reclamar ahir que els socialistes catalans recuperin després de les pròximes eleccions generals el grup parlamentari propi que van tenir a Madrid durant les dues primeres legislatures de la democràcia. «Ja és hora de tornar a tenir el que vam perdre per culpa del cop d'Estat» del 23-F de 1981, va sentenciar l'expresident. Al marge d'això, Maragall no va voler especular sobre el resultat de les generals i sobre si un pacte PSOE-CiU al Congrés podria tenir com a contrapartida la ruptura del tripartit i la instauració de l'anomenada sociovergència. «Això se li ha de preguntar a CiU–, va dir enigmàticament.

▸▸ El que sí que va confirmar Maragall és haver-se reunit aquest estiu amb el dirigent de CiU Francesc Homs per parlar sobre el futur del catalanisme i del projecte del Partit Demòcrata. «El meu despatx i el de Jordi Pujol estan molt a la vora», va ironitzar Maragall, que va admetre compartir amb Homs «un llenguatge comú». Però va precisar que els seus contactes amb CiU no impliquen «canviar de pensament», sinó que intenten sumar ideologies diverses a un projecte superior. «Res que no sigui divers té futur; res que no sigui unitari, tampoc», va sentenciar. Va anunciar que té previst reunir-se aviat amb el líder d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira.

El que sí que va assumir Maragall és que en el procés de configuració de la nova força quedaran fora, a Catalunya com ja està passant a Itàlia, «socialistes» i gent d'esquerra que «no hi voldran entrar» i seguiran aferrats a les seves velles «banderes».

UN LIBERAL DELS PAÏSOS CATALANS / Encara que tampoc és nou en un Maragall que entre els esquerrans dels anys 70 era conegut com l'americà per les idees econòmiques portades de la seva estada als EUA, l'expresident socialista va abraçar ahir sense embuts un ideari liberal davant les 250 persones que van escoltar la seva conferència a l'UCE sobre l'euroregió. Un ens que, segons va parafrasejar dijous, abasta «de Gandia a Tolosa i d'Aragó a les Illes» en el que, va venir a dir ahir, és la tapa *doro* europea o «nom actual dels Països Catalans». Identitat cultural que, per cert, va defensar fins i tot rebutjant l'independentisme.

Segons Maragall, l'Estatut «no arregla» els problemes amb les infraestructures «perquè atorga competències però no fa carreteres». Després de criticar la concepció radial de les comunicacions a Espanya i França, va sostenir que no s'ha d'esperar que «l'Estat aprovi no sé quin pressupost». Per això, va proposar recórrer a Europa, a la iniciativa privada, a entitats financeres i «als peatges», com en èpoques passades, per pagar les infraestructures que Catalunya i l'euroregió necessiten.

AVE, MAT I TÚNEL DE TOSES / En concret, va reclamar més AVE, la MAT i el túnel de Toses, a més de suport a la indústria aeronàutica de l'Airbus. En el pla cultural, va apel·lar a les caixes d'estalvi i museus com l'IVAM, el MNAC i el Macba. I va trencar una llança a favor dels «pocs polítics amb sensibilitat cultural». Només va citar Narcís Serra i els presidents d'Aragó i les Balears, «i

el Periòdic, 26/08/2007

CLAUSURA DE LA UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU

Augmenta la participació però disminueixen les matrícules

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY

Ahir va tancar les portes la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) a Prada de Conflent, amb un índex de participació superior al de l'any anterior, però amb un lleu descens pel que fa a la matriculació. De fet, aproximadament 1.700 persones han participat a l'edició d'aquest any, que commemorava el centenari de l'Institut d'Estudis Catalans, pràcticament 100 persones més respecte a l'any passat.

El nombre de matrícules ha patit una petita davallada. Una vintena de persones no van poder matricular-se als cursos per manca d'allotjament, però l'organització va afirmar ahir que s'intentarà solucionar aquest problema logístic amb la rehabilitació del Centre Pau Casals. A banda d'això, la UCE ha comptat amb la col·laboració de més professors i conferenciants que en la passada edició. En total, van participar-hi 332 professionals, 48 més que l'any passat.

El gruix més gran de participants, un 64,4%, van ser de Catalunya, seguits pels balears, amb un 16,4%, i els valencians, amb un 8,16%. La presència andorrana va sumar un tímid 2,1%, juntament amb l'Alguer i la Franja de Ponent. ■

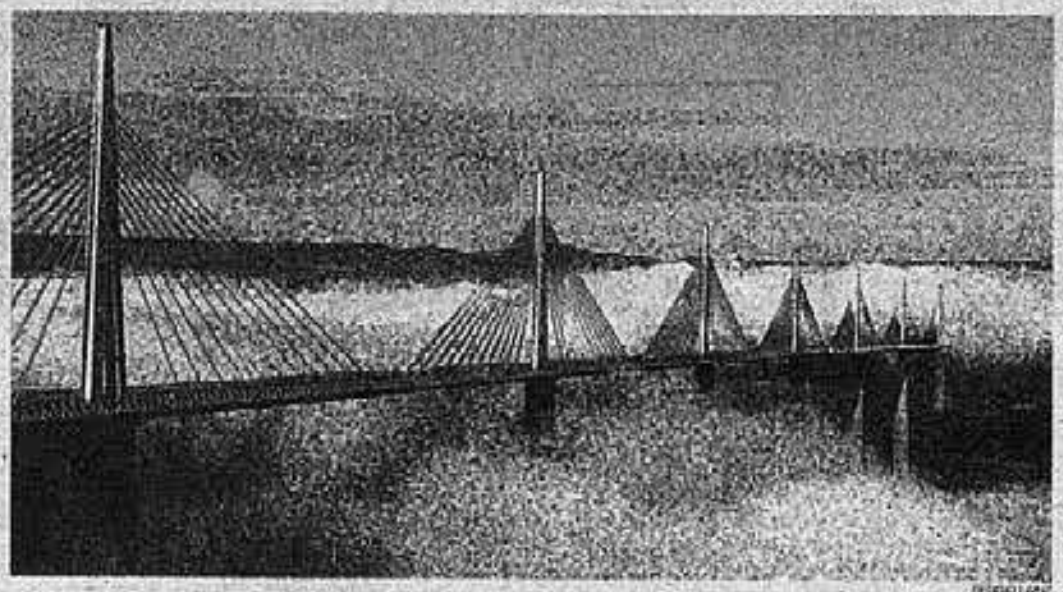
La implicació de Catalunya en un eix estratègic

L'euroregió Pirineus-Mediterrani

Per potenciar el projecte s'han d'accelerar les comunicacions, afavorir l'aliança logística i apostar per l'Airbus

PASQUAL
Maragall

L'euroregió Pirineus-Mediterrani ha estat enguany el tema de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada. La universitat d'estiu abans era considerada un romanticisme historicista. Ara és la universitat d'una euroregió de futur, de la nostra part d'Europa. Agraïts als que la van inventar i els que la mantenen. Catalunya sola té una forta personalitat, però no té la dimensió suficient ni el dret a ignorar que comparteix amb altres territoris el que es va anomenar, potser amb excés d'optimisme, Països Catalans. Val a dir: un idioma entre diversos, un dret, una història, uns herois.

Triar, doncs, l'euroregió com a tema de la trobada d'aquest any ha estat, sens dubte, un encert. Diguem-ho tot. Volem esborrar la ratlla, però la ratlla ja no hi és.

El sant patró de Prada i de tot això és sant **Pau Casals**, que va fer-hi parada i fonda. Com també van raure a prop de Prada els monjos de Montserrat que van tenir problemes al final del franquisme arran de les Rutes Universitàries i altres esdeveniments avui excessivament oblidats. **Pau Casals** va fer alguna escapada discreta a Sant Salvador, on tenia casa, a tocar del Vendrell, la terra de **Joan Reventós** i de la vídua d'**Apel·les Fenosa**.

AL REMEMORAR els anys finals del franquisme i de la transició a la democràcia, no puc resistir la temptació d'esmentar els noms d'altres persones que, amb un peu a França i un altre aquí, van mantenir el nexe entre passat i futur i continuen sent testimonis de fets irrepetibles i emocionants, i d'una cultura, subcultura europea si voleu, irrepetible i valuosa.

Entre aquestes, tres dones singulars: la **Nicole Fenosa**, la **Pierrette Gargallo** i la **Marietta Llorens Artigas**. Elles tres, amb **Picasso** i Gósol [1], representen potser millor que ningú l'estret lligam de fa 100 anys entre els dos cantons de la ratlla. Ara hi hauríem d'afegir el Museu de Ceret, que du la **Josefina Matamoros**, nascuda a l'Ebre i establerta ara a Collioure, on està enterrat **Machado**.

¡Quin país el nostre!

S'ha d'esborrar la línia que ens ha separat durant segles, demostrar que Europa és veritat

Pau Casals va tenir dos gestos històrics: un va ser el discurs que va pronunciar a Nacions Unides explicant que Catalunya és una nació i l'altre instal·lant-se a la frontera de França i muntant els seus concerts al peu del Canigó.

I ara ¿què hem de fer? ¿Com es fa una regió europea? ¿Quin hauria de ser l'obc de l'euroregió? ¿Com ens hi hem de posar?

a) Accelerant les comunicacions (TGV Perpinyà-Nimes i Tolosa-Narbona, a més a més de Girona-Narbona).

b) Aprofitant les línies de l'AVE a la nit per dur mercaderies dels ports i als ports de Tarragona i Barcelona. El port de Barcelona ja té centre logístic a Tolosa.

c) Mobilitzant recursos per al Centre Pau Casals.

d) Apostant per la gran empresa de l'euroregió, que es diu EADS (Airbus). És l'empresa més important de l'euroregió, del nostre tros d'Europa.

De tot això se'n cuidaran els presidents **Malvy** (Migdia-Pirineus), **Montilla** (Catalunya), **Xiacu Antich** (Illes) i, espero, **Marcel·lí Iglesias** (Aragó), que és de la Franja (de Ponent), parla català de naixement i, amb seguretat, maldarà per construir el túnel de baixa cota a Bordeus, una obra gairebé faraònica. A veure si en la cimera franco-espanyola de finals d'estiu **Moratinos** empenyi.

Tot plegat per esborrar la ratlla que ens ha separat forçosament durant segles. Tot plegat per demostrar que Europa és veritat, que els trens i les carreteres són ara instruments de treball i font de riquesa.

Fa uns quants anys es va presentar a Tolosa l'Airbus-380. Hi vaig ser. Boeing i EADS porten una competència durísima en el mercat mundial del transport aeri. Tenim, doncs, a tocar una de les seus industrials més importants d'un dels sectors decisius de l'economia internacional. Juguem-hi fort, en la mesura de les nostres possibilitats.

Europa té una carta que és també un cost: la diversitat. I això es cura comunicant

Hem de mobilitzar recursos per a aquests quatre objectius: Entitats financeres, organismes empresarials, institucions culturals, des de les caixes fins als museus (MNAC, Macba, IVAM), tots haurien de coincidir en aquest objectiu estratègic. Afortunadament, hi ha a la política persones com **Narcís Serra**, **Raimon Obiols**, **Recoder**, **Bergalló** i altres que tenen sensibilitat per l'art i per empreses d'abast considerable. En elle hem de confiar.

Infraestructures. No solament l'AVE, no solament l'Airbus, no solament la MAT. També l'arribada del tren-et francès des de Puigcerdà fins a la Seu i Andorra. El subdesenvolupament de les infraestructures a prop de la ratlla fronterera és endèmic. Andorra està més interessada que ningú a millorar les connexions. Estic convençut que el cap de Govern coincideix en la necessitat del projecte. Em consta. (A part d'això, Andorra vol dir alguna cosa més: vol dir una cadira i una veu a Nacions Unides).

ESCOLTEU: Europa té un atot que és també un cost: la diversitat. I això es cura comunicant. Europa no és com els Estats Units o com altres grans països. Deu tenir entre 50 i 100 idiomes. I cultures jurídiques i polítiques històricament diferents. Ara bé: té una moneda i té una bandera comunes. Per tant, Europa, si ho fa bé, pot entendre i ajudar a resoldre els problemes del món i de la globalització molt més bé que els països unidimensionals.

Però tot comença sumant des de baix, des de les comarques i les ciutats, des de Catalunya i l'Euroregió. Per això, a Prada, en lloc d'aquell grafit tan cutre a prop de Perpinyà que els meus amics de Prada van fotografiar i em enviar i que proclamava: «*Soyez propres, parlez français!*» (que es pot traduir com: «sigueu nets, parleu francès»), vaig acabar la meva presència a Prada dient: «Sigueu propis: parleu català».

[1] A Gósol, **Picasso** va llegir a **Françoise** poesies de **Joan Maragall** i les va traduir al francès en un carnet que es guarda al museu que el pintor té a Barcelona. I va pintar el vell de Can Tampanada, imatge de la decrepitud i la mort que el va acompanyar sempre més, fins i tot entaforat en el retrat de **Gertrude Stein**. ■

Expresident de la Generalitat

Recull de premsa

7DIES
Edita: Premsa Andorrana SA

7 Dies, núm. 660-19/07/2007

XXXIV UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU

- **Del 16 al 25 d'agost a Prada de Conflent**
- **18 d'agost del 2007**

20a Diada Andorrana a la UCE
Andorra i el seu capital social
ponències i debat per tot el dia al liceu Renouvier, carretera de Catllar i Molitg-les-Bains, Prada de Conflent.
Patrocina Ministeri del Portaveu, Cultura i Ense-nyament Superior, i Andbanc Grup Agrícol Reig.

7 Dies, núm. 665 - 23/08/2007

▸ Sabeu? Enguany van anar-hi lo meu nét, lo Jordi –lo més pitit– i la seua xicota, i van tornar emocionats, per exemple, una de les coses de les que més parlaven l'endemà, diumenge, a l'hora de dinar, va ser sobre la ponència que va fer lo director de l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA), el Joan Micó, un xicot que me cau molt bé, treballador i sabedor d'allò que diu, ell va posar damunt la taula los resultats d'una enquesta feta per l'Institut d'Estudis Andorrans i que dixa molt clar com pensa la gent del país sobre temes ben interessants... Per exemple, lo que mos contava lo Jordi sobre lo que han contestat los enquestats sobre la confiança que tenen en les institucions i, la veritat, més que pena és per posar-se a tremolar... Per exemple, a la pregunta de la confiança amb les institucions, entre elles lo Govern i lo Consell, val a dir que actualment, més de dos terços de la població ha respost: "Poca o gens. Fort no que haiguem arribat a aqueixa situació? Ara, que com diva la seua xicota, lo pitjor percentatge lo reben los polítics en si, ja que fins a un 82,8% (vuitanta 2%l) dels preguntats asseguren que no tenen credibilitat, ja que només mereixen un 16,1% que diuen que ja los hi va bé com va...

Fernando Galindo

Més del 80% de la població desconfia dels partits polítics

▸ "Podria dir quina confiança té en les institucions?", entre les quals s'engloben el Govern i el Consell General. Davant d'aquesta pregunta, actualment més dels dos terços de la població andorrana responen "poca o gens". Aquesta és una de les principals conclusions que es poden extreure de l'Enquesta Mundial dels Valors a Andorra feta el 2005 per l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA) i que ahir va donar a conèixer el director de l'entitat, Joan Micó, a la Universitat Catalana de Prada de Conflent.

7 Dies, núm. 666 - 30/08/2007

notícies del país

Menys del 3% dels ciutadans són membres actius d'un partit o d'un sindicat

Ferrando Gallindo

▸ La majoria de la població andorrana no forma part activa de cap organització associativa. I una minsa part del conjunt dels ciutadans del país, menys del 3 per cent, es declaren membres actius d'un partit polític o d'un sindicat. En canvi, les organitzacions lúdiques, les esportives i les relacionades amb l'art tenen més adeptes, sobretot gent jove amb un nivell d'estudis més alt. Així ho constata un informe de l'Enquesta Mundial de Valors fet al Principat, una anàlisi que mostra els indicadors del capital social que hi ha al país. El nivell d'associacionisme d'un país és una variable que sovint s'utilitza per mesurar el capital social i es considera que les relacions de xarxa "milloren l'eficàcia de la societat, perquè faciliten accions col·lectives coordinades", segons apareix en un informe elaborat pel Centre de Recerca Sociològica i que el seu director, Joan Micó, va donar a conèixer durant la Diada d'Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent.

Recull de premsa

Més andorra, 16/08/2007

Cultura

La Universitat Catalana d'Estiu dedica una jornada a la societat andorrana

La 39a edició de la Universitat Catalana d'Estiu dedica un dia a Andorra dins de la 20a Diada Andorrana que organitza la Societat Andorrana de Ciències (SAC) amb el patrocini del Ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior i Andbanc. Versarà sobre el tema central *Andorra i el seu capital social*, i serà durant tot aquest dissabte al Liceu Renouvier. Comptarà amb experts que tractaran diferents temes com els mitjans de comunicació, la societat andorrana i la immigració, entre d'altres. Estan previstes altres ponències durant la jornada com *L'empresa familiar com a model de capital social*, a càrrec de Cristina Viladomat, directora de Grandvalira Social, i *La dona com a puntal de capital social*, amb Pilar Triquell, presidenta de l'Associació de Dones d'Andorra (ADA).

Més andorra, 20/08/2007

DIMARTS 20 D'AGOST DE 2007 núm. 467

diari més andorra

L'USdA constata les traves al sindicalisme al sector privat per l'acomiadament lliure

- El secretari general del sindicat recalca que les associacions «són indispensables en qualsevol país democràtic»
- La 20a Diada Andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent, debat sobre el capital social d'Andorra P3

Més andorra, 20/08/2007

L'USdA critica les traves a un sindicalisme en el sector privat per l'acomiadament lliure

- El secretari general, Gabriel Ubach, va afirmar que les associacions «són indispensables en qualsevol país democràtic»

Sindicats

M.B.

L'USdA va reafirmar les dificultats per desenvolupar un sindicalisme en el sector privat per l'existència de l'acomiadament lliure.

UCE

Els ponents que van participar a la jornada dedicada a Andorra a la Universitat Catalana d'Estiu.

Malgrat que el sindicalisme al Principat s'ha desenvolupat en l'Administració pública, «queda pendent encara un llarg camí per fer en el desenvolupament del món sindical en el sector privat», sobretot per «l'existència de l'acomiadament lliure i la manca de lleis laborals que garanteixin els drets dels treballadors». Així ho va manifestar el secretari general de l'USdA, Gabriel Ubach, durant la ponència que el sindicalista va oferir dissabte passat a la 20a Diada Andorrana de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) a Prada de Conflent.

En concret, Ubach va reivindicar «una correcta normalització del sindicalisme» perquè «s'aconsegueixi una cohesió social». L'actual situació de manca de regulació sindical, llei de convenis col·lectius, lleis de seguretat i higiene en el treball fan que, segons Ubach, hi hagi un «marc incert». D'aquesta manera, un dels principals objectius per l'USdA és que «ningú pot ser acomiadat per la seva activitat sindical, cosa que no està clara a Andorra». Malgrat aquestes dificultats, el sindicalista andorrà va fer una valoració positiva dels últims anys i va remarcar que, a nivell general, «la societat ha agafat consciència de la importància del món associatiu». En aquest sentit, Ubach també va parlar de la irrupció d'associacions ecologistes, pacifistes i grups de dones, entre d'altres, que va considerar com a «part indispensable de qualsevol país democràtic modern». Al Principat, aquestes agrupacions, per a Ubach, prenen especial importància perquè «la major part de la població no està representada en cap institució pública».

A més, el sindicalista també va reconèixer que la societat civil del Principat està fent un esforç per participar en l'esfera pública i, així, «superar la profunda divisió de la societat andorrana». La irrupció d'aquesta àmplia gama d'organitzacions que defensen interessos de diferents comunitats permet que tothom sigui present en la societat civil. Ubach va manifestar que, així, «els interessos de la majoria estaran per sobre dels interessos d'una minoria».

La UCE analitza el capital social del Principat

M.B.

La 20a Diada Andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent va aplegar dissabte passat uns 25 ponents, que van presentar diferents visions sobre Andorra i el seu capital social. Destaquen les conferències sobre el voluntariat de les ONG a càrrec de César García; els valors de la societat andorrana que van presentar Joan Micó i Josepa Batalla; el paper de la dona a càrrec de Pilar Triquell, els mitjans de comunicació com a rol integrador i socialitzador a càrrec de Lourdes Font, la xerrada 'Delinqüència i la reinserció social', oferta per Pere Canturri, o bé l'empresa familiar com a model de capital social a càrrec de Cristina Viladomat.

Editorial

Més andorra, 20/08/2007

Diada andorrana a l'UCE

La jornada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) a Prada de Conflent, que va tenir lloc dissabte, va analitzar en aquesta ocasió el tema del capital social d'Andorra des de diferents vessants, com també les possibles actuacions que s'haurien de prendre per millorar-lo. Els ponents van donar els seus punts de vista sobre aquest valor intangible, però de cabdal importància, que suposa el capital social perquè hi hagi una societat madura i forta. De les conclusions de la trobada es dedueix la necessitat de prendre mesures per redreçar una societat en certa manera desestructurada com és l'andorrana a causa de la important afluència d'immigració. En aquest sentit, el debat sobre aquesta important qüestió hauria de servir perquè es posin en marxa les iniciatives polítiques adients per tal que, per exemple, a Andorra es pugui exercir finalment el dret de sindicació. Un any més, s'ha posat de manifest que la cita organitzada per la Societat Andorrana de Ciències (SAC) s'ha convertit ja en indispensable per analitzar els principals temes que afecten el país.

Més andorra, 21/08/2007

L'ADA preconitza una major paritat entre homes i dones per designar càrrecs polítics

Per a Triquell, en l'educació hi ha «una igualtat d'oportunitats» que no hi és a les empreses

El trencament del model tradicional de família comporta l'afloració de famílies monoparentals

Dona

M.R.

L'Associació de Dones d'Andorra (ADA) proposa una major paritat en la designació de càrrecs de responsabilitat dins els partits.

«Els partits polítics haurien de fer més per incorporar des de l'inici les dones en posicions de responsabilitat que porti a una major paritat en els càrrecs polítics». Així ho va exposar la presidenta de l'Associació de Dones d'Andorra (ADA), Pilar Triquell, durant la celebració de la 20a Diada d'Andorra que va tenir lloc dissabte passat a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent.

A més, Triquell també va criticar que encara existeixen moltes diferències entre homes i dones dins el món empresarial, sobretot «a nivell salarial». Per això, la presidenta de l'ADA va afirmar que cal que «les empreses tinguin cada vegada més sensibilitat per afavorir i donar igualtat d'oportunitats entre homes i dones». En aquest sentit, Triquell va criticar les situacions d'embaràs o d'atenció als infants que fan que les empreses decideixin a favor d'un home per ocupar el càrrec de responsabilitat.

Tant els partits polítics com les empreses són dos escenaris on Triquell va destacar aquesta desigualtat entre homes i dones. Per contra, va considerar que «l'educació dels infants és cada vegada menys sexista». A tall d'exemple, Triquell va recordar que els tres joves que van guanyar els premis d'estudi del Govern dels tres sistemes educatius van ser dones. D'aquesta manera, Triquell va considerar que hi ha «una igualtat d'oportunitats en l'educació sense suposades carreres per a homes i carreres per dones».

Malgrat que la dona està socialitzada en matèria laboral, segons Triquell gràcies a «una evolució de les mentalitats».

Entre els canvis que va mencionar Triquell també va posar èmfasi en el trencament del model familiar tradicional nuclear que ha evolucionat els darrers anys. És aquí on afloren les famílies monoparentals, normalment formades per una mare amb fills. Per a la representant de l'ADA, «la dona es troba en una situació compromesa i difícil i necessita el suport de la comunitat», tant des del Govern com des dels comuns. En aquestes situacions que encara s'han de solucionar, segons va dir Triquell, la dona «és un pilar de la societat» que contribueix al desenvolupament del país d'una manera «equilibrada i en harmonia amb els grans avenços socials de l'Europa actual».

Discriminacions dins l'empresa

L'embaràs i la cura d'infants fan que les empreses triïn per a un càrrec de responsabilitat l'home en comptes de la dona

La immigració, sobretot l'estacional, perjudica el capital social

M.R.

Les conclusions a les quals van arribar els conferenciants van coincidir que el capital social és una suma d'intangibles que es basa en la creació d'un clima de confiança entre els individus que formen una societat. També van afegir que són una sèrie de factors en comú que es comparteixen dins la societat, com ara la llengua i valors tradicionals. No obstant això, per als experts, la creixent immigració que ha patit Andorra les darreres dècades, sobretot estacional, va fer reduir el capital social perquè la integració dels nouvinguts es feia més complicada. A mesura que els immigrants s'anaven socialitzant dins el país, es va crear un clima propici perquè aquests construïssin noves xarxes associatives per facilitar la relació amb les institucions del Principat. Així, es va possibilitar la revertebració del teixit associatiu d'Andorra i es va establir una transmissió dels valors existents a la societat. Aquesta tasca, però, és necessari que hi intervinguin els poders públics i els mitjans de comunicació, que són els encarregats de fer més pròxima la realitat del país.

Avui és noticia

Andorra

L'Associació de Dones d'Andorra preconitza una major paritat entre homes i dones per als càrrecs polítics

P4

Més andorra, 22/08/2007

Avui és noticia

Andorra

El Raonador considera convenient incentivar la formació dels presos

P4

Més andorra, 22/08/2007

El Raonador considera convenient incentivar la formació i les activitats culturals a la presó

Per a Pere Canturri és necessari que es procurin programes d'ensenyament primari i de continuació dels estudis

L'objectiu és que el pres, un cop complerta la condemna al centre penitenciari, es pugui reinserir a la societat

Presó

M.B.

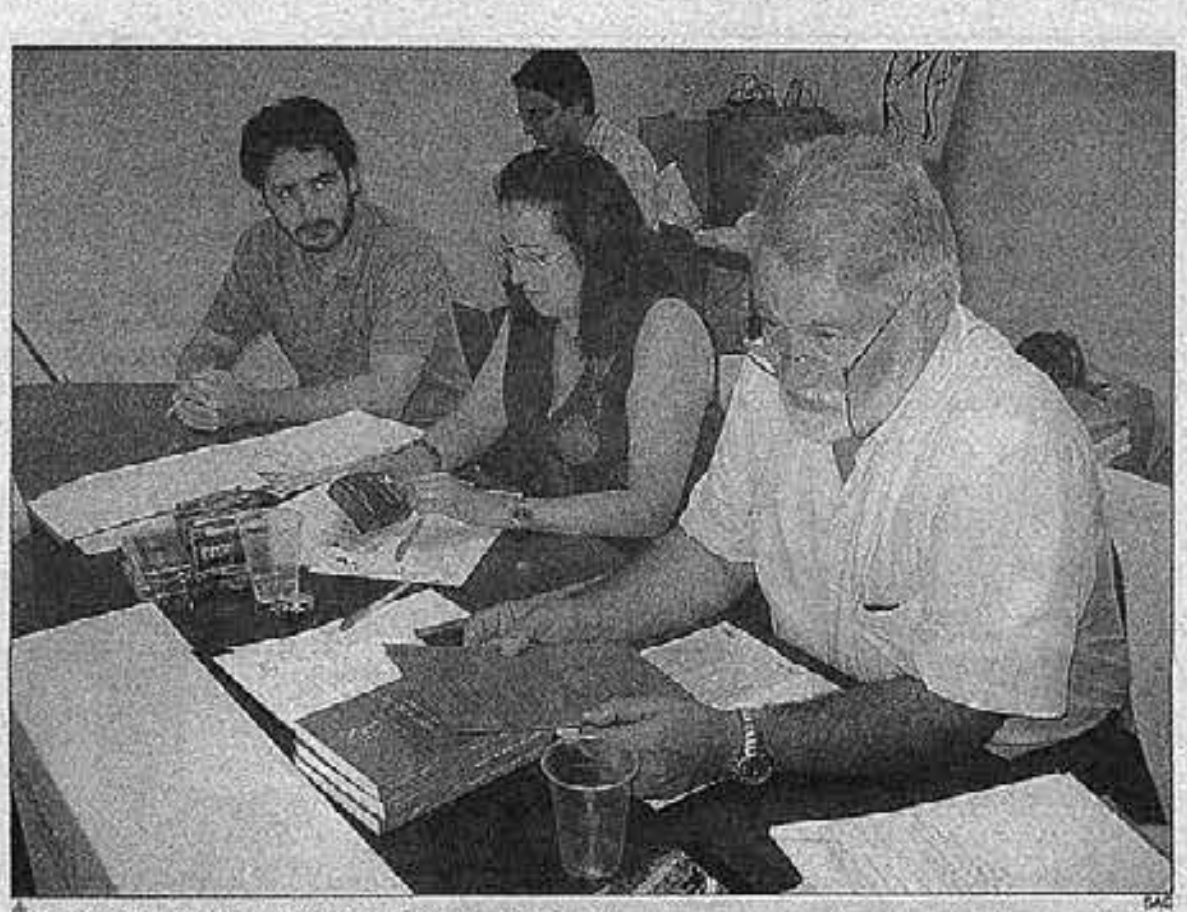
El Raonador del Ciutadà, Pere Canturri, considera que les institucions penitenciàries han de procurar la formació dels presos.

El Raonador del Ciutadà, Pere Canturri, va opinar que cal incentivar els reclusos perquè segueixin programes de formació i que s'afavoreixi l'organització d'activitats culturals dins el centre penitenciari. Aquesta és una de les propostes que va exposar Canturri a la 20a Diada Andorrana que es va celebrar dissabte passat a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent.

Segons el Raonador, l'objectiu del compliment de la pena per part del pres és que aquest «comprengui per què se'l penalitza i posteriorment la societat ha de posar tots els mitjans necessaris perquè, un cop complerta la pena, pugui reinserir-s'hi». Aquesta voluntat queda reflectida a l'article 12 de la Llei qualificada penitenciària i a la Llei del cos penitenciari. Canturri va destacar la tasca que està duent a terme el Ministeri de Salut, Benestar Social i Família amb el programa de Formació Sociolaboral d'atenció als presos alliberats. Dins el centre penitenciari, per a Canturri, si el reclús és d'un nivell cultural baix «s'haurà de posar els mitjans educatius necessaris per elevar els seus coneixements» de tal manera que segueixi «programes d'ensenyament primari i l'obtenció del certificat d'estudis corresponent». A més, segons el Raonador, per als que ja tenen estudis iniciats, la presó els hauria de facilitar la continuació de la seva formació. En aquest sentit i per potenciar una oferta cultural al centre penitenciari, la presó disposa d'una biblioteca per «promoure l'hàbit de lectura entre els detinguts», va afegir Canturri, on disposen de llibres, revistes i premsa diària. No obstant, el Raonador va afirmar que «s'hauria de possibilitar als presos que tinguessin accés al sistema de biblioteques públiques».

A part de la formació, Canturri també va considerar interessant que s'incentivin més activitats culturals al centre penitenciari, com ara conferències, recitals o concerts. De fet, la presó ha acollit algunes activitats recreatives, com alguns concerts de música i xerrades, que, segons Canturri, «han rebut per part dels interns un interès i una acceptació encomiables».

D'altra banda, un altre dels aspectes que el Raonador va esmentar és la necessitat que els presos comptin amb una assistència religiosa d'acord amb les seves creences, com també la possibilitat que els drogodependents o els alcohòlics que hi compleixin condemna es puguin resocialitzar. La família és un dels puntals amb els quals el pres hauria de poder comptar i mantenir un règim de visites regular. Per a Canturri, és molt important «una atenció mèdica constant al pres». Per tant, també cal contemplar contactes vis a vis i permetre la pràctica d'algun esport per mantenir una bona forma física del reclús.

La jornada de la SAC a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent.

Promoció de les activitats al centre

Segons Canturri, els concerts i conferències han rebut un «interès, atenció i acceptació encomiables» per part dels interns de la presó

Els usuaris de serveis socials es redueixen

Des del 2003 al 2006, l'Atenció Social Primària ha passat de 861 expedients a 689

Benestar social

M.B.

Des del 2003, el nombre dels expedients oberts per la Xarxa d'Atenció Social Primària s'ha reduït i ha passat dels 861 als 689 de l'any 2006. Així ho va exposar la directora de Benestar Social i Família, Montserrat Tomàs.

No obstant això, el que va destacar Tomàs és que aquesta disminució comporta un canvi de perfil. D'aquesta manera, la persona que acudeix a l'Atenció Social Primària és més dependent dels serveis socials, disposa de més necessitats per cobrir i compta amb menys recursos personals. Per tant, aquest usuari necessita una resposta immediata, segons va afirmar Tomàs. En concret, la directora de Benestar Social i Família va exposar que existeixen diferents programes engegats dins el departament que es centren principalment en l'atenció social a la infància, sobretot pel que fa a la protecció dels infants en risc i els menors interns al centre d'acolliment. També hi ha una atenció especialitzada per protegir la gent gran, les persones amb discapacitat o bé programes d'atenció penitenciària i plans d'acció per al foment de la igualtat entre homes i dones, entre d'altres.

Més andorra, 23/08/2007

Un expert en economia constata l'oblit del capital social en el projecte Andorra 2020

Per a Eusebi Nomen, la disminució del capital social del Principat «pot ser un factor explicatiu de la recessió actual»

Economia

M.B.

L'expert en economia Eusebi Nomen va constatar que el pla Andorra 2020 no contempla la importància del capital social.

«Constatem les mancances del pla estratègic actual d'Andorra». Així de contundent es va mostrar el doctor en administració i direcció d'empreses i professor i director de la Càtedra Esade d'anàlisi d'actius intangibles Eusebi Nomen, a l'hora d'avaluar els objectius que s'inclouen dins el pla Andorra 2020. L'expert, que va oferir una xerrada dissabte passat a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent, va afirmar que «els plans estratègics han de tenir en compte la variable del capital social». En concret, Nomen va analitzar l'objectiu de doblar el PIB abans del 2020 que s'inclou en aquest projecte. Segons l'expert, per poder-lo assolir, o es duplica el nombre de persones i es manté la mateixa productivitat, o bé es manté la població i es duplica la productivitat. En el primer cas, Nomen va argumentar que aquest camí comportaria una «accentuació del procés de dilució del capital social i la corresponent necessitat de creixement de l'Administració» que condueix a «despeses i pressió fiscal creixents sense un augment de la productivitat». Al contemplar el cas de doblar de productivitat mantenint la mateixa població, Nomen va titllar-ho «d'irreal» perquè al partir d'un capital social diluït no s'arriba a una economia basada en la innovació. Per això, Nomen va afirmar que «ni Andorra ni cap país pot migrar vers una societat de la innovació sense gaudir del capital social per assolir aquest objectiu».

Davant d'aquesta situació, el professor d'Esade va recordar que la creació d'un clima de confiança social per afavorir el creixement de capital social recau en el Govern i «l'Estat ha de prendre un paper fonamental perquè existeix una significativa correlació entre el grau de confiança general i les normes de cooperació dominants en una societat», va afegir Nomen. Per acabar, l'expert també va apuntar que «si s'aprova la llei d'inversions estrangeres sense fiscalitat, per atraure grans marques que agafin el relleu, aleshores encara accentuarem més el procés de dilució del capital social que ens resta» i faria necessari el creixement de les administracions i de mecanismes de control i vigilància. Segons Nomen, això portaria «una espiral infinita de pèrdua d'identitat i de viabilitat a causa de la progressiva dilució del capital social».

Una variable cabdal per al desenvolupament del PIB

M.B.

Entre les conclusions que va remarcar Nomen en la seva conferència destaca la importància del capital social «com a variable fonamental en el desenvolupament del PIB i de la qualitat de vida d'una societat». Aquesta afirmació també va ser compartida pel director del Centre de Recerca Sociològica (CRES), Joan Micó, que va posar com a exemple un article de Marta Portela i Isabel Neira on utilitzaven indicadors de confiança social i de pertinença a associacions per analitzar la seva influència en el creixement econòmic d'un país. Segons mostra aquest estudi, realitzat en 13 països de la Unió Europea, els resultats obtinguts corroboren «una influència positiva i significativa» d'aquestes variables de capital social en el PIB per càpita. Segons l'anàlisi de Nomen, el fet que Andorra hagi patit una disminució del capital social en les darreres dècades, causat bàsicament per la forta immigració, «pot ser un factor explicatiu de la recessió actual».

Més andorra, 23/08/2007

Calidoscopi

Capital sostenible

LYDIA MAGALLÓN

Aquestes darreres setmanes l'ambient està caldejat amb els ensurts que estan donant els mercats financers, les borses cauen, els inversors no saben què fer amb el seu capital, amb els seus estalvis posats en carteres que els anaven donant algun guany. Quin maldecap!

Sort que els gestors del banc es fan càrrec d'orientar el rumb de cada cartera per evitar que perdi capital econòmic! Però quin ensurt aquest dissabte passat a Prada de Conflent, durant la Diada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu. Dues persones que em mereixen un gran respecte, per la seva professionalitat i per la prudència amb què fan les seves afirmacions, van presentar-nos una situació molt més desastrosa que la de la Borsa, en referir-se a un altre capital del qual tot just ara es comença a parlar: el capital social.

L'Eusebi Nomen va ser molt clar i contundent en la seva exposició i no es va estar de dir que el capital social a Andorra ha quedat diluït, com el sucre dins el cafè calent. Molta gent, però, sense cap relació, sense un projecte comú que li permeti de mantenir-se cohesionada, il·lusionada per avançar cap a un destí comú; com els grans de sucre d'una cullerada, que són incomptables, però invisibles l'un per l'altre quan entren en contacte amb el cafè. Un company de la feina em comentava: «No em sento membre d'una comunitat». Parlem de sentir, un fet intangible que no es pot mesurar amb els sistemes habituals de mesura.

Som una societat amb molta gent sola i en la qual els uns no ens fiem dels altres i no compartim res perquè no confiem en ells. Se n'adonen? Aquesta presa de consciència sobtada em va produir un trasbals. M'imaginava que no anàvem massa bé, però aquesta constatació em va fer més efecte que la caiguda de la Borsa

Però el Joan Micó, a través del Centre d'Estudis Sociològics, sí que ha mesurat una dada que repercuteix directament en aquest sentiment: la confiança. Del miler de persones que ha enquestat, gairebé 800 diuen que no confien en els altres. Som una societat amb molta gent sola i en la qual els uns no ens fiem dels altres i no compartim res perquè no confiem en ells. Se n'adonen? Aquesta presa de consciència sobtada em va produir un trasbals. M'imaginava que no anàvem massa bé, però aquesta constatació em va fer més efecte que la caiguda de la Borsa.

He estat treballant de prop temes de sostenibilitat, sí, sí, això de mantenir allò de què avui disposem per a les generacions futures. Però en tots els llibres, articles, seminaris als quals he assistit i que he estudiat, sempre parlen que per aconseguir la sostenibilitat cal que els tres puntals sobre els quals es recolza el projecte de sostenibilitat –econòmic, social, mediambiental– estiguin equilibrats. A Andorra el mediambiental trontolla de valent, el social ens l'acaben de desnonar i l'econòmic sembla que no passa pel millor moment. És hora de despertar-se; ens hi juguem el nostre futur i el dels nostres fills. Estem realment disposats a deixar-ho perdre tot? Ens cal reaccionar ara, passar a l'acció per trobar aquest, encara que només sigui un, objectiu que ens permeti esdevenir un poble. Si volem, podem fer-ho!

//opinio@mes.ad

Més andorra, 27/08/2007

Universitat

La 39a edició de la Universitat Catalana d'estiu reuneix prop de 1.700 persones

Un total de 1.696 persones van participar a la 39a edició de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), que es va celebrar fins dissabte a Prada de Conflent. Aquesta xifra, que inclou els alumnes, professors i personal, suposa un augment d'un 7,2% respecte a l'edició de l'any passat, quan hi van participar 1.581 persones. Destaca l'augment d'alumnes del País Valencià, que ha passat del 8,16% al 9,1%, i els de les Illes Balears, que han suposat un 16,4% dels matriculats. En canvi, s'ha reduït força l'alumnat de la Catalunya Nord, que ha passat del 12,12% del 2006 a un 8% enguany. La presència d'alumnes d'Andorra, l'Alguer i la franja de Ponent continua sent pràcticament simbòlica, amb un 2,1% en total.

Més andorra, 27/08/2007

Postres de música

Jugant a bitlles en la soledat

INMA TORRA

Ens pot agradar o no, però tot sovint cal mirar i estudiar els Estats Units de Nord-amèrica, per intuir i potser de vegades poder predir el nostre futur.

Per gràcia o desgràcia, les tendències a tots nivells –socials, econòmics, tecnològics i polítics– tot sovint són un mirall perfecte des d'on poder planificar amb avantatge, si es volen corregir els defectes del nostre sistema capitalista, narciso-individualista, que poc –o res– té de semblant a les velles i antigues societats civils de què l'esperit de comunitat era un pilar.

A la societat que ens ha tocat viure, cada dia més i amb més intensitat, metafòricament, tots i cadascú de nosaltres juguem a bitlles sols, ben sols, amb la nostra silenciosa intimitat i individualitat, perquè cada cop hi ha menys ciutadans que juguin en grup. Saber que només un 3% dels andorrans són membres actius d'un partit polític o sindicat és una dada social a tenir en compte, perquè corrobora en part aquesta soledat, i més si afegim que, durant la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent, Eusebi Nomen, catedràtic d'Esade, constava la desaparició del nostre capital social i ens alertava de les seves conseqüències.

Robert D. Putnam, professor a la universitat de Harvard, l'any 1995, ja va publicar un sorprenent i revelador assaig on analitzava el declivi del capital social als Estats Units des del 1950. Amb el títol «Bowling Alone: America's Declining Social Capital», Journal of Democracy, Putnam demostrava amb prop de 500.000 entrevistes durant el darrer quart de segle com l'activitat civil necessària per construir una democràcia forta es dilueix.

Escoltant la comparsa de la tradicional rua de Festa Major de la Seu, on disfressats participen grups amics i veïns, recordant que hi ha milers de persones anònimes que ofereixen el seu temps de franc a malalts i necessitats de tota mena, fent cert allò que sempre hi ha una mà que t'ofereix ajuda; recordant comunitats per a un «software» lliure, com ara el nou Linux, Ubuntu, per equilibrar aquest capital social que es mira des de la política i les institucions, una pregunta.

Potser les dades sociològiques demostren que el que es reclama silenciosament a les dues bandes de l'Atlàntic és una nova manera de fer política, destronant poderosos «lobbies» de poder o partitocràcies feudals?

Solucions? Les proposades per Putnam es poden consultar a la pàgina web «tot és millor junts»: bettertogether.org, on es pot imprimir una llista de 150 opcions a posar en marxa. Són traduïbles per a Andorra?

//opinio@mes.ad

Més andorra, 30/08/2007

El Govern obrirà la Casa del Voluntariat i iniciarà un diàleg amb les associacions

La Secretaria d'Estat proposa fer una base de dades per tenir una visió real de la situació en aquest àmbit

Un Comitè del voluntariat andorrà decidirà si cal en aquest país l'elaboració d'una llei que reguli aquesta matèria

Govern

JULIÀ RODRÍGUEZ

La potenciació del voluntariat del país és l'objectiu de les accions proposades per la Secretaria d'Estat de Joventut i Esports.

El Govern està disposat a prendre accions de cara a la potenciació del voluntariat. Així ho va expressar ahir el ministre Portaveu, Juli Minoves, en l'habitual roda de premsa de dimecres per donar a conèixer els acords del Consell de Ministres. En aquest sentit, el pla de treball del Govern en aquesta matèria s'iniciarà amb la realització d'una base de dades que permeti tenir una visió real i les característiques del voluntariat que hi ha a Andorra. L'informe presentat ahir per la Secretaria d'Estat de Joventut i Esports aposta per la creació d'una base de dades única i gestionada per les pròpies entitats sota la tutela del ministeri competent. «Es tracta d'una eina per saber el nombre de voluntaris que hi ha i la formació que s'ha de fer», va indicar Minoves. Una vegada estigui a punt aquesta base de dades, s'encetarà un diàleg amb tots els agents implicats amb la finalitat de posar en marxa un Comitè de voluntariat andorrà, que serà un òrgan de participació, consulta i assessorament, com també d'elaborar una llei del voluntariat si així ho considera oportú. Per acabar, la Secretaria d'Estat preveu també la creació de la Casa del Voluntariat, que estarà situada al costat del Punt Jove d'Escaldes-Engordany, encarregat de fomentar el diàleg, la recerca i la difusió dels projectes. Aquest local servirà també per establir relacions estables entre totes les associacions i entitats de voluntaris. Les accions que seran posades en funcionament per l'Executiu s'anuncien quan fa poc el PS va criticar que no s'estigués fent res en aquesta matèria. El Consell de Ministres va decidir també ahir aprovar una contribució de 348.000 dòlars per a les operacions de manteniment de la pau de les Nacions Unides, i de 137.336 dòlars per al pla general de millora de les infraestructures d'aquest organisme internacional. Una altra aportació que va rebre el vistiplau del Govern és una de 30.000 euros per ajudar el Perú.

El ministre Portaveu, Juli Minoves, en la roda de premsa d'ahir per explicar els acords del Consell de Ministres. ACN

Mòduls de català oral per a l'hospital, les estacions i l'hoteleria

J.R.

Els mòduls de català per a treballadors continuen endavant, ara amb una nova partida de 22.000 euros, en aquest cas per a l'empresa Inlingua. Primer van ser una cinquantena de conductors de la Cooperativa interurbana els que es van aprofitar dels mòduls (corresponents al nivell A, l'oral, i de 20 hores de durada).

Els cursos estaran ara adreçats al sector serveis: l'hospital, les estacions d'esquí i l'hoteleria i es preveu que els segueixin uns 500 treballadors, segons afirmen els responsables el Servei de Política Lingüística. I és que el Govern continua preocupat pel fet que només el 29% de la població utilitza habitualment la llengua catalana per comunicar-se.

El ministre Portaveu, Juli Minoves, va animar ahir de nou les empreses del país a prendre part en aquesta acció, que persegueix la normalització de la llengua oficial del país al lloc de treball.

Més andorra, 30/08/2007

Quiosc internacional

el Periódico

L'euroregió Pirineus-Mediterrani

L'euroregió Pirineus-Mediterrani ha estat enguany el tema de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada. La universitat d'estiu abans era considerada un romanticisme historicista. Ara és la universitat d'una euroregió de futur, de la nostra part d'Europa. Agraïts als que la van inventar i els que la mantenen. Catalunya sola té una forta personalitat, però no té la dimensió suficient ni el dret a ignorar que comparteix amb altres territoris el que es va anomenar, potser amb excés d'optimisme, Països Catalans. Val a dir: un idioma entre diversos, un dret, una història, uns herois. Triar, doncs, l'euroregió com a tema de la trobada d'aquest any ha estat, sens dubte, un encert. Diguem-ho tot. Voliem esborrar la ratlla, però la ratlla ja no hi és. (...)

I ara ¿què hem de fer? ¿Com es fa una regió europea? ¿Quin hauria de ser l'abc de l'euroregió? ¿Com ens hi hem de posar?

a) Accelerant les comunicacions (TGV Perpinyà-Nimes i Tolosa-Narbona, o més o més de Girona-Narbona).

b) Aprofitant les línies de l'AVE a la nit per dur mercaderies dels ports i als ports de Tarragona i Barcelona. El port de Barcelona ja té centre logístic a Tolosa.

c) Mobilitzant recursos per al Centre Pau Casals.

d) Apostant per la gran empresa de l'euroregió, que es diu EADS (Airbus). És l'empresa més important de l'euroregió, del nostre tros d'Europa.

De tot això se'n cuidaran els presidents Malvy (Migdia-Pirineus), Montilla (Catalunya), Xiscu Antich (Illes) i, espero, Marcel·li Iglesias (Aragó), que és de la Franja (de Bonança), parla català de naixement i, amb seguretat, maldarà per construir el túnel de baixa cota a Bordeus, una obra gairebé faraònica. A veure si en la cimera franco-espanyola de finals d'estiu Moratinos empeny.

Tot plegat per esborrar la ratlla que ens ha separat forçosament durant segles. Tot plegat per demostrar que Europa és veritat, que els trens i les carreteres són ara instruments de treball i font de riquesa.

Fa uns quants anys es va presentar a Tolosa l'Airbus-380. Hi vaig ser. Boeing i EADS porten una competència duríssima en el mercat mundial del transport aeri. Tenim, doncs, a tocar una de les seus industrials més importants d'un dels sectors decisius de l'economia internacional. Juguem-hi fort, en la mesura de les nostres possibilitats.

Hem de mobilitzar recursos per a aquests quatre objectius. Entitats financeres, organismes empresarials, institucions culturals, des de les caixes fins als museus (MNAC, Macba, IVAM), tots haurien de coincidir en aquest objectiu estratègic. Afortunadament, hi ha a la política persones com Narcís Serra, Raimon Obiols, Recoder, Bargalló i altres que tenen sensibilitat per l'art i per empreses d'abast considerable. En ells hem de confiar. (...)

Infraestructures. No solament l'AVE, no solament l'Airbus, no solament la MAT. També l'arribada del tren-net francès des de Puigcerdà fins a la Seu i Andorra. El subdesenvolupament de les infraestructures a prop de la ratlla fronterera és endèmic. Andorra està més interessada que ningú a millorar les connexions. Estic convençut que el cap de Govern coincideix en la necessitat del projecte. Em consta. (A part d'això, Andorra vol dir alguna cosa més: vol dir una cadira i una veu a Nacions Unides).

Pasqual Maragall (*El Periódico*, 29-VIII-07)

Més andorra, 21/09/2007

Postres de músic

La dilució del capital social

CRISTINA ORDUÑA

Han sentit a parlar d'allò de la dilució del capital social? Jo sí: és una manera de parlar de la pèrdua de la identitat, de la cohesió i la vinculació entre les persones que formen un grup. En aquest cas, com sempre, es tracta d'Andorra. I és que el Principat ha patit «una disminució del capital social en les darreres dècades, causada bàsicament per la forta immigració», la qual cosa pot ser un factor explicatiu de la recessió actual. Són conclusions d'un home llest que ja ho ha dit per activa i per passiva en diverses oportunitats. Gràcies, Sr. Nomen.

Aquesta parafernàlia, traduïda a un llenguatge més planer, és que resulta que hi ha massa treballadors que pugen i baixen, que entren i surten del Principat. Què això ve, sobretot, del fet que a aquells que tenen els calerons –i el poder– els importa un cagalló d'ocell qui hi ha dins del territori, mentre fabriqui bitllets amb què folrar la butxaca. Que, a menor interès d'uns d'integrar, menor interès dels altres a sentir-se integrats... i el desinterès porta a la desídia i aquesta, a la falta d'interès real pel teu entorn i a un rendiment laboral i econòmic cap la baixa. Ja ho sabia William Wallace, aquell famós escocès que va dur a la revolució els seus congèneres fa centúries. Ho recorden? «Braveheart» al cinema. Una mostra pràctica que saber arengar els congèneres és mostra de lideratge.

Ja podem dir ja..., que volem fer un «Andorra 2020» si, en el fons, no posem els factors elementals perquè sigui possible. Però, de debò algú creu que els executius de qualitat volen patir situacions com la que ha viscut la Júlia, sense garanties d'una protecció de la dignitat laboral i humana? Hi ha molts altres indrets on treballar i la manca de cultura de la mínima protecció laboral, l'obvi poquíssim interès dels administradors de la cosa pública –sigui en l'àmbit legislatiu o en l'executiu, tant li fa– que hi hagi, fan treure les ganes d'exercir en territori andorrà. És un peix que es mossega la cua, perquè amb poca qualitat, poc avenç es pot aconseguir, de tipus econòmic i tecnològic. És també d'una obvietat meridiana.

Doncs bé, estem en plena situació de dilució del capital social. Admiro els que segueixen tirant pilotes fora com si la cosa no anés amb ells, o bé com si no fos tan important, o bé fent que volen, com passa amb el gos de l'hort... Però, no passa res... Seguim covant plans per al futur! Oléee! I deixem de banda les persones, que la major part no tenen passaport (no voten, no mereixen)... Al cap i a la fi, la major part del capital propi –en aquest cas, econòmic i familiar– ja el tenen sa i estalvi a fora de les fronteres andorranes...

//opinio@mes.ad

BONDIA

BonDia, 14/08/2006

JORNADA ESPECIALITZADA

El capital social a debat a la 20a Diada Andorrana a la UCE

Vint-i-cinc ponents participaran a la jornada que cada any organitza la SAC

REDACCIÓ ANDORRA LA VELLA

Per vintè any consecutiu, la Societat Andorrana de Ciències (SAC) organitza la Diada Andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu que se celebra com cada any a Prada de Conflent durant la segona quinzena d'agost. Concretament, aquest proper dissabte 18 d'agost, durant tot el dia, vint-i-cinc persones vinculades a diferents sectors socials i econòmics del país es dedicaran a exposar el seu punt de vista sobre *Andorra i el seu capital social*, tema central entorn del qual gira la jornada, que està patrocinada pel Ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior i l'entitat bancària Andbanc.

Segons els organitzadors de la Diada, es tracta de conèixer "quin és el nostre capital social, base de la nostra societat civil, alhora base de la nostra democràcia". Segons la SAC, "el capital social, com a conjunt de virtuts i normes que articulen una societat, ens serveix per conèixer quins són aquells valors intangibles què fan que es pugui construir una societat civil de manera articulada, complexa i avançada i que permeti el desenvolupament d'una democràcia madura i forta".

Aquesta diversitat permetrà escoltar els diferents parers a partir de les argumentacions que faran el ponents sobre temes tan variats com el voluntariat a Andorra (Cèsar Garcia i Víctor Filloy); l'aportació de les dones migrants al patrimoni andorrà (l'ADMA i l'ADA); els recursos humans com a capital social en l'empresa (Mònica Codina); els valors de la societat andorrana (Joan Micó i Josepa Batalla); l'assistència social (Montserrat Tomàs), la psicologia clínica (Montserrat Gil), la cultura i la llengua com a bases de la societat andorrana (Teresa Cabanas i Arnau Colominas); l'empresa familiar (Cristina Viladomat); el lleure com a formació en els valors humans (mossèn Ramon Rossell); la delinqüència i la reinserció social (Pere Canturri i Montanya). D'entre les 25 ponències hi haurà set aportacions llegides, entre les quals destaquen la de Magda Santos sobre l'evolució de la comunitat portuguesa a Andorra i la de Gabriel Ubach sobre l'aportació dels sindicats. ■

Una imatge de la Diada Andorrana durant la UCE de l'any passat.

L'evolució dels mitjans de comunicació

El paper de la premsa en la configuració del capital social també tindrà el seu espai en la 20a Diada Andorrana a la UCE. El director del *BonDia*, Albert Roig, llegirà una ponència que porta per títol *Els mitjans de comunicació, l'evolució dels lectors i la llibertat d'expressió*, on farà un repàs dels canvis dels últims temps en el panorama comunicacional i els reptes de futur que han d'afrontar les empreses de comunicació.

BonDia, 20/08/2007

Junts, obrirem nous horitzons
AXA i Winterthur s'uneixen per oferir-te els millors serveis en assegurances.
AXA winterthur

Les vacances deixen en suspens la gestió dels menús especials

Quan falten poc més de tres setmanes per a l'inici del curs escolar, encara no s'han concretat les actuacions previstes per donar servei als alumnes amb al·lèrgies i intoleràncies alimentàries.

AVUI Pàgina 3

Victor Filloy anuncia la creació del Consell Nacional del Voluntariat

El secretari d'Estat de Joventut i Esports va anunciar en la 20a Diada Andorrana l'elaboració de la llei del voluntariat com a primer objectiu del Consell Nacional del Voluntariat, previst per al 2008.

ANDORRA Pàgines 8 | 9

JOANDOMÈNEC ROS. El rector de la UCE va estar present una estona a la Diada Andorrana per felicitar la SAC per haver arribat a la vintena edició

PUBLICACIÓ. Ros també va expressar la seva satisfacció perquè les ponències després veuen la llum a través d'una publicació.

20A DIADA ANDORRANA A L'UCE

Filloy anuncia la creació del Consell Nacional del Voluntariat

El voluntariat, com un dels elements essencials del capital social va ser un dels temes que va centrar bona part de les ponència de la 20a Diada Andorrana. Les veus crítiques de Salvador Brasó i de Mariona González van tenir el parallamps en Víctor Filloy, que va anunciar per al 2008 la creació del seu Consell Nacional que tindrà com a primera feina elaborar la llei del voluntariat.

ALBERT ROIG
PRADA DE CONFLENT

"No entenc una llei per voluntaris sense la participació dels interessats". Era la frase que feia servir el secretari d'Estat de Joventut i Esports, Víctor Filloy, per cloure la seva conferència a la 20a Diada Andorrana a la UCE celebrada dissabte a Prada de Conflent, organitzada per la SAC i patrocinada pel Grup Andbanc BIBM. Una afirmació que també servia de resposta a la proposició de llei sobre el voluntariat presentada pels socialdemòcrates.

Filloy va anunciar tres grans objectius a assolir per part de la seva secretaria d'Estat: la creació d'una base de dades del voluntariat andorrà, la creació el 2008 del Consell Nacional del Voluntariat i la creació d'un espai físic dedicat al voluntari.

Pel que fa a la creació d'una base de dades, el secretari d'Estat va explicar que l'objectiu era tenir-la enllestida a finals d'any per "poder disposar d'una visió real de la situació i de les característiques del nostre voluntari". Segons Filloy, la base de dades seria única i la gestionarien les pròpies entitats, que s'encarregaran de tenir-la actualitzada, amb la tutela del ministeri.

Filloy durant la seva intervenció a Prada.

Un cop elaborada la base de dades, Filloy va anunciar que l'any 2008 "iniciarem un diàleg profund amb les entitats de voluntaris per a la creació del Consell Nacional del Voluntariat", un organisme que serà de participació, consulta i assessorament. La seva primera missió serà la d'elaborar la tan reclamada llei del voluntariat.

L'última de les propostes de Filloy, la de la creació d'un espai físic, una mena de Casa del Voluntariat, tindria les funcions d'un lloc d'assessorament, de recerca, d'esbarjo. "En definitiva, un espai dedicat exclusivament a aquest col·lectiu, un espai que tindria com a objectiu dotar d'informació els voluntaris, captar noves persones amb esperit benèvol, dinamitzar el sector, crear una borsa d'activitats voluntàries, implicar el sector privat en la promoció del voluntariat, i coordinar el col·lectiu de manera única i rigurosa", va concloure el secretari d'Estat.

La de Filloy va ser l'última de les ponències d'una Diada a Prada que portava per títol *Andorra i el capital social*, en què precisament les diferents visions sobre el voluntariat van marcar bona part de les 25 ponències presentades. A més de Filloy, Salvador Brasó i Mariona González, a través de textos llegits, també van donar la seva opinió sobre la situació del voluntariat.

TERRA CREMADA

L'exsecretari de la Xarxa del Voluntariat d'Andorra, Salvador Brasó, va ser molt crític amb l'actuació del Govern i també amb el text de la proposició de llei presentada pel Partit Socialdemòcrata.

Brasó va acusar el Govern de voler "controlar" la Xarxa d'Entitats Voluntàries creant un ministeri específic l'any 2005 amb el nou gabinet de Pintat. Segons Brasó durant els dos anys que va durar el ministeri en qüestió, "molts projectes van quedar aturats, com la mateixa Xarxa del Voluntariat" i això va contribuir a fer que els 1.800 voluntaris registrats per col·laborar en els Jocs dels Petits Estats acabessin "totalment descoordinats i les entitats desorientades i cansades d'incompliments governamentals". "La casa del Voluntariat", va afegir Brasó, "va tancar" i "la intrusió del Govern en el món del voluntariat va consistir a no fer ni deixar fer, convertint en dos anys aquest món en terra cremada". Brasó també va criticar que amb l'excusa de la protecció de dades "els gestors de la Xarxa del Voluntariat mai van tenir accés a la llista dels 1.800 voluntaris".

La ponència de Mariona González va fer una anàlisi justificant la proposició de llei sobre el voluntariat presentada pel PS. »

Vetllar per la protecció dels drets humans

La presidenta de l'Institu de Drets Humans d'Andorra, l'IDHA, Elisa Muxella, va exposar les mancances que té Andorra en aquesta matèria. Muxella va posar un èmfasi especial en la necessitat de vetllar perquè la declaració universal dels drets humans no sigui vulnerada a Andorra. "Tot i tenint el marc legal, és en l'exercici dels drets on poden haver-hi les vulneracions i, per tant, un dels nostres objectius serà evidenciar-ho", va afirmar.

Els costos de la dissolució del capital social

Eusebi Nomen, doctor en administració i direcció d'empreses, va alertar de la dissolució del capital social per culpa del creixement econòmic per la via quantitativa en els darrers vint anys. S'ha passat "d'una economia de qualitat gestionada per la població autòctona a una economia de quantitat que requereix grans fluxos migratoris estacionals i salaris reduïts". Aquest creixement "ha provocat la dissolució del capital social" i aquest desencalx té costos econòmics.

La delinqüència i la reinserció social

El raonador del ciutadà, Pere Canturri, va exposar la necessitat de fer polítiques penitenciàries perquè el pres pugui reinserir-se a la societat. Segons Canturri, "pretendre que la presó solament serveixi per a aïllar de la societat el delinqüent i d'aquesta manera obtenir una major seguretat, o fins i tot que amb justícia representi una reparació per a la víctima a la qual aquesta té dret, no és suficient" S'han de donar tots els instruments culturals, morals i materials per esmenar-se.

L'empresa familiar, model de capital social

La ponència presentada per la directora de Grandvalira Social, Cristina Viladomat, va explicar la contribució de l'empresa familiar al capital social des de l'experiència del Fons Social de Nevasa. Va afirmar que treballen amb el mateix objectiu que Francesc Viladomat quan va posar el primer remuntador, és a dir, "posar la muntanya i la neu a l'abast de tothom". Grandvalira Social desenvolupa projectes relacionats amb el món de la neu i els col·lectius amb necessitats especials.

Nova gestió social a l'empresa

Mònica Codina, exministra de Salut i Benestar i subdirectora d'Andbanc, va emmarcar la seva ponència en els nous reptes en la gestió del capital social de les empreses. Va explicar que s'han produït "canvis en els valors socials" i que ja no es troben "de forma massiva" professionals disposats a "treballar el que faci falta o a fer carrera a canvi de no tenir vida privada". Les empreses han de fer un gir en els seus plans de gestió. D'aquest gir en depèn mantenir el seu potencial i ser

20a DIADA ANDORRANA A LA UCE

Diari digital, el repte de futur de la comunicació andorrana

REDACCIÓ
PRADA DE CONFLENT

El paper que els mitjans de comunicació tenen en la vertebració de la societat, i els reptes de futur que han d'afrontar, va ser un altre dels eixos que va centrar bona part de de la 20a Diada Andorrana a Prada. De fet, el debat de la tarda, previ a la cloenda, va girar al voltant de la ponencia presentada pel director del *BonDia*, Albert Roig.

El responsable dels continguts d'aquest mitjà va explicar l'evolució dels mitjans en aquests últims cinc anys, sobretot a partir de l'aparició del *BonDia* com a primer diari gratuït, i posteriorment amb la posada al carrer del segon gratuït, el *Més Andorra*. Segons Albert Roig, l'aparició d'un gratuït de proximitat com el *BonDia* va trencar amb l'esquema tradicional de mitjans escrits i va constituir un pas endavant en l'ampliació de la base de lectors de diaris, "ja que arribem a tothom i no només a una determinada elit política, econòmica o empresarial", i, per tant, afavoreix la riquesa i la pluralitat informativa.

Roig, però, va ser molt autocritic amb els propis mitjans, ja que "no hem evolucionat al mateix ritme que la societat i la demanda informativa que en fa". El director del *BonDia* va fer una anàlisi positiva d'aquesta evolució del consumidor de mitjans, ja que els lectors cada vegada són més crítics i demanen saber més d'allò que ha passat i no quedar-se només amb les versions oficials, cosa que ha d'esperonar els mitjans a l'hora d'elaborar notícies.

L'EXPLOSIÓ DIGITAL

Com a gran repte de futur, Albert Roig va emfatitzar en la importància de l'era digital. En aquest sentit, va retreure que cap empresa de la comunicació hagués posat en marxa un diari digital o que els periodistes, amb poques excepcions, no utilitzessin blocs per comunicar. "Qui es vol mantenir informat ens reclama immedialesa, és a dir, saber què està passant en el mateix moment que passa, i això a Andorra no ho oferim". Roig va dir que "un ciutadà del país pot saber què està passant *in situ* a Austràlia o al Perú i desconèixer què està passant a Andorra".

També va afirmar que els diaris digitals i els blocs contribueixen a "una major democratització de la informació" ja que donen l'oportunitat al ciutadà a opinar-ne. En aquest sentit, va dir que "les eines que ens dóna internet per a la informació contribueixen a fer una societat més democràtica i més forta". Roig va dir que posar en marxa aquestes eines "és més una qüestió d'innovació, d'estar en permanent renovació... d'actitud en definitiva, que no pas d'inversió". ■

Albert Roig durant la seva intervenció a la 20a Diada Andorrana.

El rol dels mitjans de comunicació

La consellera general del grup CDA+S21, Lurdes Font, va explicar que "els mitjans de comunicació andorrans estan cridats a fer país". Font va afegir que "la identitat d'un país, la seva llengua, la seva cultura, la seva riquesa social i les seves especificitats s'han de defensar i argumentar des de tots els sectors, i molt especialment des del de la informació, la comunicació i el saber". La consellera general també va emplaçar els ciutadans a reconèixer els rols integrador i socialitzant dels mitjans de comunicació.

BonDia, 21/08/2007

El migrant portuguès triga trenta anys a integrar-se

Un estudi sociodemogràfic del migrant portuguès a Andorra analitza a partir d'enquestes als residents el procés d'arribada i d'integració al país. Una de les conclusions que destaca és que les xarxes familiars i relacionals són fonamentals a l'hora de decidir la migració i l'establiment al Principat.

ANDORRA Pàgina 3

ANÀLISI SOCIODEMOGRÀFICA DEL MIGRANT PORTUGUÈS

El migrant portuguès triga trenta anys a integrar-se plenament

L'estudi presentat a la Diada Andorrana de la UCE a Prada sota el títol "A que sabe um sumol a 2.000 metros de Altitude? Identidade, integraçao e redes sociais dos Portugueses Emigrados en Andorra" elabora el perfil sociodemogràfic dels residents portuguesos al nostre país i n'analitza la situació social. La investigació va ser promoguda pel Centre de Recerca i Estudis Sociologics.

AD. ANDORRA LA VELLA

Magda Santos i Matias, llicenciada en sociologia per l'Instituto Superior de Ciències do Trabalho e da Empresa de Lisboa i doctorada al mateix centre, va presentar dissabte una ponència escrita dins el marc de la 20a Diada Andorrana a Prada de Conflent organitzada per la Societat Andorrana de Ciències. Santos basa la seva exposició en un estudi fet als immigrants portuguesos per conèixer el perfil sociodemogràfic i n'analitza la situació.

L'anàlisi de la situació social dels portuguesos emigrats a Andorra està estructurat en tres eixos: els processos i els mitjans de migració, és a dir, com arriben a Andorra i a través de qui; la integració social i la identitat. Una de les conclusions d'aquesta anàlisi és que un migrant portuguès no s'integra plenament fins al cap de trenta o quaranta anys, i que les xarxes familiars i relacionals són fonamentals en el funcionament del mercat de treball i en la seva integració.

L'estudi també afirma que les expressions d'associacionisme ètnic són minoritàries.

> Les xarxes familiars són fonamentals en el procés d'integració

> La llengua catalana divideix clarament les classes socials

> La gran majoria de la comunitat portuguesa pertany a regions del nord

XARXES SOCIALS

Gran part dels portuguesos que decideixen emigrar a Andorra hi tenen un conegut o una relació de parentiu. Precisament aquest vincle és el que li ha permès tenir informació i, sobretot, suport en el moment de l'inici del procés migratori. A més, coincideix que la gran majoria de persones de la comunitat portuguesa al país pertanyen a les regions del nord, O Minho i Tras Os Montes.

Aquestes xarxes familiars o de veïnatge juguen un paper decisiu a l'inici del procés migratori i "condicionen que l'arribada del nouvingut sigui més o menys favorable", afirma Maga Santos a la ponència. Familiars o amics ofereixen allotjament, element clau a l'hora de decidir migrar cap a Andorra, ja que "les dificultats per trobar casa per llogar o una habitació en un hotel econòmic empitjoren la seva situació".

La sociòloga afirma que aquestes xarxes socials també serveixen per promoure nous fluxos migratoris i obren circuits per a "l'entrada i l'establiment de persones que no estan directament vinculades a l'oferta de mà d'obra en el país de destinació", és a dir, que en aquests casos l'emigració funciona com un procés més col·lectiu que individual.

INTEGRACIÓ SOCIAL

L'estudi revela també que hi ha tres fases en la integració de l'immigrant portuguès, ja que aquesta és gradual. La primera fa referència a únicament i exclusiva a la relació laboral, és a dir, la persona que ve a Andorra percebent la seva permanència com una situació temporal per assolir determinades fites econòmiques.

En aquesta fase, segons Magda Santos, l'immigrant portuguès viu "una situació de marginalitat relativa en la vida social, cultural, institucional i política" del Principat.

En aquests casos, "el migrant manté la relació econòmica" amb Portugal i "destina considerables parts" del seu sou a l'enviament de diners o a l'estalvi, manté nul·les relacions socials i els retorns al país d'origen són freqüents.

Si se supera aquest estadi de precarietat, el resident portuguès va integrant-se de forma progressiva en la societat andorrana, cercant l'estabilització. Aquesta s'aconsegueix gràcies al reagrupament familiar o al matrimoni amb andorrans o andorranes, de tal forma que es diversifiquen les relacions socials.

I l'última fase en la integració social és quan "el migrant aconsegueix arribar a la plenitud com a subjecte de dret i actor social", és a dir, plenitud de drets. Però aquesta fase, segons Magda Santos "només és efectiva tres o quatre dècades després de la seva arribada".

IDENTITAT CULTURAL

Finalment, l'estudi fa referència al manteniment de la identitat cultural de l'immigrant portuguès i afirma que "hi ha poques formes d'associacionisme ètnic" i que aquestes són "expressions menors i minoritàries".

Allò que sí que ha detectat l'estudi és que "la llengua catalana divideix clarament les classes socials", de tal manera que qui la domina té un estatus social de més prestigi. A més, consideren que l'ús del català aporta més possibilitats de millora en el mercat laboral i avantatges en les relacions socials. Destaca, però, que només un terç dels immigrants portuguesos domina el català. ■

Bon*Dia*, 21/08/2006

EDITORIAL

L'estudi sociodemogràfic

L'anàlisi de l'estudi sociodemogràfic del migrant portuguès que es va presentar a Prada de Conflent dins el marc de la 20a Diada Andorrana per part de la sociòloga Magda Santos reflecteix de forma acurada quin és el procés que porta el ciutadà lusità a emigrar cap a Andorra, com ho fa i quins canals utilitza. Un estudi que al mateix temps tracta sobre la integració social dels residents portuguesos especificant els diferents estadis o etapes pels quals passa un ciutadà majoritàriament provinent del nord de Portugal abans no acaba integrant-se. D'una banda, l'immigrant que només ve temporlment, per qüestions econòmiques, i que envia diners al seu país d'origen. És el resident gens integrat al país d'acollida, que no té cap intenció ni interès de quedar-s'hi. Si l'immigrant supera aquest estadi, segons l'estudi ens trobem davant de l'immigrant portuguès que assoleix el reagrupament familiar o es casa amb un nacional andorrà, cosa que contribueix a una primera fase d'integració al país. Però no serà fins al cap de trenta o quaranta anys de la seva arribada que assolirà la plena integració en la cultura i la identitat del Principat. Es tracta d'una molt bona anàlisi que explica amb detall tot el procés d'integració del migrant portuguès a casa nostra.

Bon*Dia*, 22/08/2007

> **L'arxipreste de les Valls constata un retrocés en la pràctica religiosa**

ANDORRA Pàgina 7

Bon*Dia*, 22/08/2007

EDITORIAL

Laïcitat i religió

L'arxipreste de les Valls, Ramon Sàrries, reflexiona sobre l'allunyament de l'Església en la societat actual i el fet que hagi deixat de ser un referent. A més, en fa responsable la transformació de la societat cap a la laïcitat, la qual considera que ha provocat que la religió sigui vista com una secta, un lloc privat. També creu que la tolerància ha igualat totes les religions.

Aquestes constatacions que fa l'arxipreste, però, no tenen en compte que segurament aquesta és la riquesa de la nostra so-cietat: la possibilitat que tenim d'escollir religió, o, senzillament, de no escollir-ne cap. A més, la tolerància ens ha permès saber respectar els altres, a no diferenciar-los en funció de les seves creences religioses i a establir ponts de diàleg entre elles.

BonDia, 22/08/2007

RELIGIONS

L'arxipreste constata un retrocés en la pràctica religiosa

Ramon Sàrries afirma que la societat laica ha reduït "la religió a una secta"

A.R. ANDORRA LA VELLA

El rector d'Andorra la Vella i arxipreste de les Valls, Ramon Sàrries, reconeix que "estem davant un allunyament cada vegada més radical de la fe i de l'antropologia cristiana". Segons Sàrries "molts germans i germanes han deixat de tenir l'Església com la seva llar espiritual".

L'arxiprest afirma, en la ponència presentada a la Diada Andorrana a Prada, que aquesta situació és semblant a la dels països veïns, ja que la nostra societat no difereix de les dels estats espanyol i francès, que defineix com a "plurals, globalitzades i seculars".

Per justificar el procés de transformació que viu la institució de l'Església en els darrers temps, Sàrries es basa en les característiques de la nostra societat. El rector d'Andorra la Vella diu que un dels trets definitoris és la laïcitat, que porta com a conseqüència "la reducció de la religió a una secta" i que la tolerància "equipara entre si totes les religions".

La pràctica religiosa ha anat minvant a les últimes dècades.

Però, segons Sàrries, la laïcitat entra en un contrasentit, ja que en la pretensió de voler ser neutra "es converteix en una opció absoluta, un dogma" que només accepta la religió com un fet privat, una secta o una mística indefinida.

> Segons Ramon Sàrries, la tolerància "equipara entre si totes les religions"

> La "nova evangelització" presta especial atenció als "nous pobres"

L'arxipreste també retreu que en la societat s'hagi instaurat una actitud de "dubte sistemàtic" en què l'única certesa és el dubte. Davant d'aquest fet, Sàrries aposta pel diàleg, per "l'art de buscar la veritat, considerar l'altre i les seves raons", i d'aquesta manera arribar a una entesa.

Tot plegat fa que "la nostra societat es va situant fora de la vida de l'Església" i que hi hagi "un retrocés en el nombre de la pràctica religiosa i de la fe cristiana" i un descens d'infants i joves en els batejos.

LA "NOVA EVANGELITZACIÓ"

Davant d'aquesta situació, les autoritats eclesiàstiques aposten per "la nova evangelització", amb especial atenció als "nous pobres" i a "les minories ètniques".

A Andorra, remarca l'arxipreste, el treball es fa en diversos programes caritativosocials: atenció primària, suport a les famílies amb risc social, orientació laboral, voluntariat, recollida i distribució de roba, cooperació internacional, sensibilització del jove en la solidaritat, educació en el temps de lleure i suport al malalt, al pres i a la gent gran. ■

BonDia, 27/08/2007

AVELLANET. Vol que hi hagi "una garantia per a la població mitjançant el control de la qualitat, l'ètica i la deontologia de les professions liberals".

PROFESSIONS LIBERALS

Els col·legis professionals veuen els polítics menys accessibles

Avellanet veu necessària la creació d'entitats que dialoguin amb la classe política

A.R. ANDORRA LA VELLA

El secretari del Consell de Col·legis Professionals, Xavier Avellanet, afirma que aquest col·lectiu precisament es va crear per "la necessitat d'articular un *lobby* davant les decisions d'una classe política cada cop menys accessible i poc sensible a les demandes socials no clarament articulades o visibles en forma de notorietat mediàtica".

Avellanet també defensa la necessitat de "la creació d'entitats que dialoguin amb la classe política" per contribuir a la normalització social. Segons el secretari del Consell, aquesta seria una de les funcions principals del seu col·lectiu, "afavorir la interlocució i la col·laboració d'aquest sector que són els professionals liberals amb els governants i amb la ciutadania".

Xavier Avellanet reconeix que aconseguir que el Consell de Col·legis Professionals tingui aquest paper en la societat "és un procés relativament llarg".

El camí a seguir passa, en primer lloc, per "l'aprovació d'una legislació que oficialitzi els col·legis professionals". A més, els mateixos col·legis s'han de constituir "com a entitats de dret públic" i han de construir "les seves normes de funcionament, garanties de qualitat i bona praxi". I a més, han de fer "un esforç d'informació i facilitats per oferir l'accessibilitat a la ciutadania".

Segons Avellanet, només d'aquesta manera el paper dels sectors de les professions liberals es podrà veure "com una garantia per a la població mitjançant el control de la qualitat, l'ètica i la deontologia de les professions liberals".

> El secretari del Consell vou llarg el procés de reconeixement

> Veu la classe política poc sensible a les demandes socials

ABANS I ARA

Històricament, el paper dels col·legis professionals no era tingut en compte pels poders públics per la proximitat i accessibilitat dels dirigents polítics per part dels ciutadans. "Era més senzill", explica Avellanet, "arreglar, o almenys intentar-ho, directament els problemes professionals parlant personalment amb el responsable polític de torn que fer-ho a través dels col·legis".

Ara, però, el gran nombre de titulats i uns polítics menys receptius contribueixen a donar sentit al paper dels col·legis professionals. ■

La unió dels col·legis professionals es va fer l'abril del 2005.

"Una petita fita"

Xavier Avellanet creu que la Constitució del Consell de Col·legis Professionals ara fa més de dos anys "representa al nostre entendre una petita fita en l'evolució i desenvolupament de la societat civil andorrana", i ho justifica constatant "la importància que representen aquests professionals com a capital humà, difícilment "importable", i com un dels motors del sector terciari del país", posant l'accent en el servei públic que fan.

BonDia, 28/08/2007

El Correllengua passa de llarg

Finalment, Andorra no formarà part del circuit de l'onzena edició

ANNA JIMÉNEZ
ANDORRA LA VELLA

El Centre de la Cultura Catalana (CCC) confirmava ahir que l'onzena edició del Correllengua, que s'inicia l'11 de setembre vinent a Barcelona, no passarà pel Principat després que el 2006 Andorra fos el país que donava el tret de sortida al circuit.

Arnau Colominas, gerent del Centre de la Cultura Catalana, va explicar que "la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL) és qui decideix l'itinerari; cada any varia i en aquest no han pensat en Andorra". Si bé és cert que el CCC té l'oportunitat i la llibertat d'organitzar, amb altres entitats del país, activitats amb motiu del Correllengua, Colominas va declarar que "no podem assumir més feina del que és normal", i va recordar que en les passades edicions, el seu paper és limitava a donar un cop de mà ja que "ens venia tot donat des de la CAL".

El fet, però, que Andorra no formi part dels més de 50 municipis catalans que acolliran diferents actes relacionats amb la llengua i la cultura catalana, no deixa indiferent el responsable del centre català, que va instar el Govern, i en especial el servei de Política Lingüística, a donar suport a la iniciativa catalana, com ja van fer en l'edició del 2006. Tot i així, Colominas va reconèixer la poca predisposició de la CAL a fer arribar el Correllengua al Principat.

Teresa Cabanes i Arnau Colominas, presidenta i gerent del Centre de la Cultura Catalana.

ORGANITZACIÓ INADEQUADA

El Correllengua es va engegar el 1993 a les Illes Balears, segons va recordar Colominas, i no va ser fins el 1997 que la CAL se'n va fer responsable i va ampliar el ressò d'aquesta iniciativa a tot el territori de parla catalana.

Malgrat les bones disposicions de la CAL i els deu anys ja d'experiència, el gerent del CCC va remarcar la manca d'organització quant al Correllengua. "Sempre ha estat emmarcat de polèmica; les activitats importants les decideixen a la CAL i fan molta pressió als municipis", explicava Colominas, que va recordar el gran treball elaborat durant el 2006: "Ens va tocar treballar moltíssim i de manera desinteressada, i el nostre nom no va sortir ni als tríptics."

Aquestes discrepàncies van acabar amb un canvi de junta de la CAL que s'enfronta aquest any a l'organització del Correllengua. Davant d'aquest fet, i el ressò mediàtic, social i cultural de la iniciativa, Colominas va lamentar que aquest any Andorra no formi part del circuit. Un circuit que s'iniciarà l'11 de setembre vinent a Barcelona i finalitzarà a Perpinyà el 3 de novembre. La comarca més pròxima a Andorra, l'Alt Urgell, acollirà els actes del Correllengua també l'11 de setembre, que tenen uns objectius ja marcats: "Aconseguir el ple reconeixement de la unitat de la llengua catalana, l'oficialització a tot el territori i el foment d'uns hàbits interpersonals de fidelitat lingüística", insisteixen a la CAL. ■

> Colominas lamenta que el Govern no hi col·laborari

> Més de 50 municipis acolliran els actes del Correllengua 2007

BonDia, 30/08/2007

EL DEBAT SOBRE EL VOLUNTARIAT

La Casa del Voluntariat s'ubicarà al costat del Punt Jove d'Escaldes

El Comitè Andorrà del Voluntariat serà l'encarregat d'elaborar la nova llei

A. B.
ANDORRA LA VELLA

Tal com ja va anunciar el secretari d'Estat de Joventut i Esports, Víctor Filloy, en la 20a Diada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu, declaracions que ja va reproduir el *Bon Dia* en l'edició del 20 d'agost, el Govern crearà durant el 2008 el Comitè Andorrà del Voluntariat. Abans, però, es crearà una base de dades única i gestionada per les mateixes entitats sota la tutela del ministeri competent per disposar del nombre de voluntaris que hi ha al país. L'objectiu és tenir-la enllestida abans de final d'any.

Aquests són els dos primers objectius que es proposa la secretaria d'Estat. Però n'hi ha un tercer, i és que tal com va dir Filloy, "cal crear un espai físic dedicat exclusivament a aquest col·lectiu, un espai que tindria com a objectiu dotar d'informació els voluntaris, captar noves persones amb esperit benèvol, dinamitzar el sector, crear una borsa d'activitats voluntàries, implicar el sector privat en la promoció del voluntariat i coordinar el col·lectiu de manera única i rigorosa". Doncs bé, aquest espai ja té ubicació: al costat del Punt Jove d'Escaldes-Engordany, al parc de la Mola.

> Víctor Filloy ja va avançar a la Diada Andorrana a Prada la creació de l'espai

> La base de dades de voluntaris estarà enllestida a finals d'aquest any

Víctor Filloy en la seva conferència a Prada el 18 d'agost passat.

Ahir ho va fer públic el ministre Portaveu, Juli Minoves, en la roda de premsa posterior a la reunió del consell de ministres.

El Govern també va fer públic el seu interès perquè amb aquestes eines –la base de dades, el Comitè Andorrà del Voluntariat i la Casa del Voluntariat– s'inicii un diàleg profund amb totes les associacions i entitats implicades. L'objectiu, tirar endavant una llei andorrana del voluntariat, una tasca que correspondria al Comitè Andorrà del Voluntariat.

PROPOSICIÓ DE LLEI DEL PS

La decisió del Govern topa directament amb el grup parlamentari socialdemòcrata. El PS va presentar una proposició de llei sobre el voluntariat. En ella insisteixen en la necessitat de crear un marc institucional "clar i favorable a l'expansió del voluntariat".

En aquest sentit, els socialdemòcrates diuen que "les administracions han de practicar una política de foment del voluntariat que no es limiti al repartiment de fons, sinó que inclogui fórmules que assegurin la coordinació i la complementarietat". ■

Albert Roig

Espai de reflexió i comentaris

El periodisme a Andorra

agost 21st, 2007

Interessant debat el que s'està produint en els dos últims posts dedicats a la Diada a Prada i al paper dels mitjans de comunicació. Per poder continuar debatent, us destaco alguns dels paràgrafs del debat dels diferents comentaris.

El Didac ha dit sobre **els canals d'informació andorrans** *"Andorra és, i no descobreixo la roda dient això, una societat tancada en la que la informació té uns canals molt marcats. S'ha de tenir en compte que quan s'escriu en un diari s'escriu per a un determinat lector i aquest no sempre coincideix amb el perfil de l'andorra tipus"*. I sobre **la immediatesa informativa** diu: *"Recuperem l'exemple del Roc de Caldes, de res serveix penjar immediatament a les edicions digitals, o les radios i als informatius les novetats si no hi ha l'hàbit previ de consultar-ho. Les dades de l'assassinat estaven al carrer, abans que els mitjans se n'interessin ja que aquest és el mecanisme amb el que funciona un determinat estrat de la societat andorrana"*.

La Josefina afegeix *"De fet, us puc ben assegurar que els últims dos anys, en què no he treballat com a periodista, m'he assabentat més, i abans, de la notícia, que no pas quan era periodista. I també m'he adonat que, en molts casos, la notícia que apareix publicada als diaris -dies després-, té poc a veure amb la realitat"*. I continua amb la **competència malentesa** entre mitjans a Andorra: *"Si un mitjà de la competència se t'avança en una notícia prou important, se suposa que no has d'intentar contrastar-la i publicar-la igualment. Si te la treballes, parles amb gent, i t'ho confirmen, llavors no és tan obligat citar la primera font d'informació, perquè tu també t'ho has treballat fent trucades.*

http://albertroig.bondia.ad/ 27/08/2007

Però si no la pots contrastar i és prou important, la publiques citant sempre la font d'informació".

El Josep Pont ens explica **les realitats diferents** que llegeix en cada mitjà: *"Em sorprèn molt llegir realitats diferents en funció del diari que llegeixi"*. I continua dient *"Suposo que va lligat amb les discussions del país i la necessitat de treure notícia, també me queixo de la poca rigorositat en la informació: a part del que ja he dit abans sobre publicar rumorologia, hi ha el fet que massa sovint ens trobem amb notícies poc o gens contrastades..."*

El **xavi considera que la xarxa està poc i mal utilitzada**: *"Des del meu punt de vista crec que la xarxa està poc utilitzada, ja no només pels mitjans de comunicació andorrans, sinó per tota la societat en general" "Però també vull fer referència a la mala utilització de l'anonimat, i això també fa que molta gent es freni a l'hora d'opinar o de dir la seva"*.

Cosa que serà sancionada el **Miquel Calsina**: *"El tema dels blocs d' internet es molt interessant, si no fos perquè darrerament la gent es dedica més a destruir que a construir.*
Però, jo crec que obrint-los se'n canviarà".

Moltes questions per a un sol debat, i us ben asseguro que no'n deixo (anau a l'altre post i llegiu-los senyors els comentaris). Us convido a continuar aportant les vostres visions, ens enriquim tots plegats.

Posted in Andorra | 17 Comments »

Satisfet de Prada

agost 19th, 2007

Bé, ja he tornat de Prada, i he fet molt satisfet, sobretot pel nivell d'algunes ponències que han donat una visió sectorial de la necessitat que tenim a Andorra de recuperar el capital social malmès en els darrers anys. Interès debat al voltant de dues ponències, la d'Enric Nomen al matí i la meva a la tarda (us podeu consultar completa aquí)

Però interessant també ha estat l'anàlisi sobre el voluntariat que s'ha fet a l'entorn de tres ponències: l'inesgotable i ilustrador Salvador Brasó; el jove secretari d'Estat Víctor Pillet, i en menor mesura la de la consellera socialdemòcrata Mariona González (les de Brasó i González van ser ponències llegides, no presencials)

I també em fa pensar i molt l'estadística presentada per Joan Micó en la qual fa palesa la desconfiança amb els poders públics i amb la pròpia gent que hi ha per part dels ciutadans.

Emotiu va ser mossèn Ramon de Canillo destacant l'educació en els valors humans com a tasca fonamental a ANA. Més contundent el monedor del ciutadà, Pere Canturri, reclamant més treball en la reinserció del delinqüent. I ilusionats com sempre des del Centre de la Cultura Catalana i Àgora Cultural, Teresa Cabanes i Arnau Colominas reivindicant la cultura i la llengua com a bases de la societat andorrana.

I molts d'altres que em deixo (fins a vint-i-cinc intervencions) com l'Elisa Muxella de l'Institut de Drets Humans, la Cristina Viladomat de Grandvalira social, la Lurdes Font... I tot plegat gràcies a la Societat Andorrana de Ciències, la SAC, que com sempre ha demostrat un alt domini de l'organització de les Diades Andorranes (i ja en van vint!). Només els hi faig un prec: i és que pengin tan aviat com puguin al seu web tots els textos de les ponències.

Posted in Andorra | 6 Comments »

20a Diada Andorrana a l'UCE

agost 17th, 2007

Aquí teniu la ponència Els mitjans de comunicació, l'evolució dels lectors i la llibertat d'expressió que llegiré d'aquí unes hores a Prada... em retrobaré amb molta gent que fa temps no veig i, sobretot en un lloc tan emblemàtic com la Universitat Catalana d'Estiu que em porta records de joventut. Em fa il·lusió.

Posted in Andorra | 4 Comments »

Dissabte a Prada

agost 16th, 2007

Ahir al vespre vaig acabar d'escriure la ponència que llegiré dissabte en el marc de la 20a Diada Andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu que any rere any la Societat Andorrana de Ciències, la SAC, ha anat organitzant, sempre amb un notable èxit de participació i també de ressó mediàtic. En ple estiu la SAC sempre ens ofereix interessants temes per debatre i reflexionar. Per tant, agraeixo als organitzadors i responsables de la SAC que hagin pensat amb mi a l'hora de participar-hi. Serà tot un honor.

Enguany dediquen la Diada a Andorra i el seu capital social, una temàtica que dóna molt per explicar ja que tots els sectors hi estem directament implicats. Per acabar d'entrar en el tema us aconsello la lectura del seu últim butlletí (aquí en versió a la xarxa). Ja us explicaré com han anat les xerrades i les meves impressions.

Recull de premsa

Avui+

Avui, 20/08/2007

Neix Heptàgon, una xarxa paral·lela per a la cultura catalana

G.A.
PRADA DE CONFLENT

Llibres que el venedor no té en compte tot i tenir sortida en el mercat català, pel·lícules desterrades a pocs cinemes, o conferenciants de prestigi que no troben un espai a les universitats, tindran un punt de trobada virtual al projecte Heptàgon (*www.heptagon.cat*). La iniciativa de l'UCE i l'Associació Coneixer Catalunya pretén posar a l'abast del públic potencial dels Països Catalans tots aquells productes que els canals de distribució majoritaris no tenen en compte.

La iniciativa més ambiciosa és la creació d'un catàleg de pel·lícules en català per distribuir: "Cap govern se n'ha sortit en la normalització del cinema en català, i les distribuïdores no hi tenen interès. Per tant, hem de crear un sistema complementari perquè entitats, ajuntaments i ciutadans en coneguin l'oferta", assegura Joan Maluquer, coordinador del projecte Heptàgon. L'associació està negociant amb distribuïdores com Filmax i Lauren consensuar un catàleg de films accessibles per a entitats, ajuntaments i particulars que vulguin contractar ne la distribució.

Però el primer pas es farà amb els llibres. La web *www.llibresenxarxa.cat*, que s'activarà el 12 de setembre, centralitzarà un catàleg d'editorials petites i d'entitats per facilitar-ne la compra per Internet com un canal de venda complementari a les llibreries. A l'octubre es podrà accedir a una llista d'un centenar d'especialistes en diferents matèries per organitzar conferències, amb un cost variable, i en el futur s'hi podria incorporar una oferta de música. ■

Avui, 01/09/2007

TANTxTANT

Alfons Almendros

L'evolució d'Andorra

Andorra ha conegut tres etapes econòmiques i socials ben marcades al llarg de la seva història. Des de l'Edat Mitjana fins al 1950, des del 1950 fins al 2000 i des del 2000 fins ara. En la primera etapa es tractava d'un país agrícola i força aïllat on gairebé volien camins difícils i costeruts per tal de mantenir-se a part del món *bàrbar*. La segona etapa ve marcada per l'obertura al turisme, sobretot al comercial provinent d'Espanya, on els obstacles aranzelaris i les prohibicions de tot tipus feien veure el *país del Pirineu* com un paradís on es podia trobar de tot. Aquest turisme després evolucionaria cap a uns visitants d'un altre estil que buscarien coses diferents que productes prohibits o prohibitius.

S'ha pres consciència que el capital estranger ha de ser un dels motors econòmics

Paral·lelament hi ha hagut un tràfic de capitals que ha registrat diferents característiques al llarg de l'evolució de l'economia andorrana. A l'etapa que va començar el 2000 s'ha pres consciència que el capital estranger ha de ser un dels motors més importants del desenvolupament econòmic i empresarial d'Andorra. Al capdavall, aquesta afirmació implica, pel que fa a la Unió Europea, tenir una visió estratègica per sobre d'algunes de les *imatges fosques* del passat. El model econòmic que va començar el 1950 se sostenia en tres pilars: el sector de turisme i comerç, el sector bancari i financer i el sector agrícola i industrial (tabac). La diferenciació fiscal que donava la sobirania i la relativa tolerància dels veïns explicaven el funcionament del model.

Ara s'ha plantejat la necessitat d'una nova estratègia econòmica nacional. S'han de construir nous escenaris. La situació de la negociació pendent amb la Unió Europea demana la definició d'un ventall d'opcions econòmiques.

TANTXTANT

L'evolució d'Andorra

Avui, 01/09/2007

ALFONS ALMENDROS

Andorra ha conegut tres etapes econòmiques i socials ben marcades al llarg de la seva història. Des de l'Edat Mitjana fins al 1950, des del 1950 fins al 2000 i des del 2000 fins ara. En la primera etapa es tractava d'un país agrícola i força aïllat on gairebé volien camins difícils i costeruts per tal de mantenir-se a part del món *bàrbar*. La segona etapa ve marcada per l'obertura al turisme, sobretot al comercial provinent d'Espanya, on els obstacles aranzelaris i les prohibicions de tot tipus feien veure el *país del Pirineu* com un paradís on es podia trobar de tot. Aquest turisme després evolucionaria cap a uns visitants d'un altre estil que buscarien coses diferents que productes prohibits o prohibitius.

Paral·lelament hi ha hagut un tràfic de capitals que ha registrat diferents característiques al llarg de l'evolució de l'economia andorrana. A l'etapa que va començar el 2000 s'ha pres consciència que el capital estranger ha de ser un dels motors més importants del desenvolupament econòmic i empresarial d'Andorra. Al capdavall, aquesta afirmació implica, pel que fa a la Unió Europea, tenir una visió estratègica per sobre d'algunes de les *imatges fosques* del passat. El model econòmic que va començar el 1950 se sostenia en tres pilars: el sector de turisme i comerç, el sector bancari i financer i el sector agrícola i industrial (tabac). La diferenciació fiscal que donava la sobirania i la relativa tolerància dels veïns explicaven el funcionament del model.

Ara s'ha plantejat la necessitat d'una nova estratègia econòmica nacional. S'han de construir nous escenaris. La situació de la negociació pendent amb la Unió Europea demana la definició d'un ventall d'opcions econòmiques.

Noticia publicada al diari AVUI, pàgina 20. Dissabte, 1 de setembre del 2007
Paraules clau: Andorra, Evolució, Unió

http://paper.avui.cat/article/imprimir.php?imp=true&id_sec=455&id_art=97137 01/09/2007

el País, 20/08/2007

La Universidad de Prada crea una 'web' para vender cultura catalana

J. BAUZÁ, **Prada de Conflent**

Un espacio virtual de encuentro y de difusión sólo de la cultura catalana y con marcado carácter comercial. Ésa es la razón de ser del *Projecte Heptàgon*, iniciativa que combina la venta de libros y películas en catalán provinientes de los siete territorios de habla catalana, amén de ser un escaparate en el que se ofertarán conferencias para las entidades y los municipios que se adhieran. La iniciativa parte de la asociación Conèixer Catalunya y de la Universitat Catalana d'Estiu, que celebra su 39ª edición en Prada de Conflent. "No hay ánimo de lucro. Sólo seremos los intermediarios entre editoriales y distribuidoras de cine con el público", afirmó ayer Joan Maluquer, coordinador del proyecto.

Esta comunidad virtual se agrupa en torno a la página www.heptagon.cat. La iniciativa está aún en fase embrionaria. Prueba de ello es que la *web* ofrece sólo seis libros. "Muchas son obras que, por ser de temática local, es difícil encontrarlas en Barcelona, por ejemplo. Se trata de aprovechar las nuevas tecnologías para evitar eso".

Los promotores venderán películas en 35 milímetros y en DVD para su proyección en ateneos y pueblos. El proyecto también pondrá en contacto conferenciantes con ayuntamientos y entidades. "Hay especialistas jóvenes y brillantes que merecen más oportunidades", cree Maluquer.

Informaciones, 22/07/2007

ACTES CULTURALS

Presentació del llibre "Els models de fiscalitat per a Andorra", que recull els textos de les ponències presentades en la 19a Diada andorrana de la XXXVIII edició de la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent (Catalunya Nord)

24 de juliol, a les 18 hores

Seu d'Andbanc (Centre de Negocis), Escaldes-Engordany

La Vanguardia, 22/08/2007

Heptàgon da a la cultura catalana un escaparate gratuito en la red

■ El portal, que iniciará sus actividades el 12 de septiembre, ofrecerá una plataforma electrónica a todas aquellas creaciones que no hallan espacio para su promoción en comercios y medios

XAVIER ALDEKOA
Servicio especial

PRADA. - A los pequeños editores les cuesta mucho hacerse un hueco en un mercado literario ocupado ya por gigantes editoriales. Con sólo activar su enorme maquinaria publicitaria, estos grandes grupos literarios colocan sus novedades y reediciones en las estanterías de las librerías, casi sin pestañear. Lo más habitual es que las propuestas literarias de editoriales catalanas modestas queden relegadas al desconocimiento general...

Para evitarlo y potenciar la presencia y la venta del libro en catalán, el próximo 12 de septiembre se pondrá en marcha el proyecto Heptàgon, una web (www.heptagon.cat) que aspira a convertirse en plataforma de la cultura menos conocida realizada en los siete territorios de habla catalana: Alguer, Andorra, Catalunya, Catalunya Nord, la Franja, Baleares y Valencia. Aunque inicialmente sólo se pondrá en marcha la sección literaria *Libros en red*, un mes más tarde empezarán a funcionar progresivamente el resto de los bloques de cine, música y conferencias.

El proyecto, que se ha puesto en marcha sin ánimo de lucro, y es de acceso gratuito para todo el público, nace con el apoyo de la asociación Conèixer Catalunya y la Universitat Catalana d'Estiu (UCE).

La información sobre libros, primer foco de interés de Heptàgon, se complementará con otras de cine, música y demás

Esta plataforma de difusión de la cultura en lengua catalana cuenta actualmente con acceso a una lista de 15.000 direcciones de correo electrónico -tiene acuerdos de colaboración con varias entidades-, a las que mensualmente se enviará un boletín de novedades editoriales.

Según Joan Maluquer, coordinador del proyecto y gerente de la UCE, el objetivo es que tanto entidades como particulares se interesen por la iniciativa y llegar a las 100.000 cuentas de correo en dos años. Quien quiera utilizar este servicio deberá registrarse para recibir cada mes un boletín con seis nuevos títulos seleccionados bajo criterios de calidad, territorialidad, temática y precio que podrá comprar por internet y recibir en un máximo de 72 horas.

"Si alguien planea viajar a Cerdeña y quiere comprar un libro de recetas de cocina del Alguer, por ejemplo, tiene muy difícil acceder a él desde Catalunya, mientras que con este sistema puede comprárselo fácilmente", explica Joan Maluquer a este diario.

Para el coordinador del proyecto digital, no se trata de suplantar el trabajo de las librerías habituales, sino de complementarlo, ya que "no es un servicio contra las librerías, sino que ayuda a que se vendan más libros y a hacer negocio. La gente puede imprimir el boletín y llevárselo a su librero de toda la vida para que sea él quien lo pida y conozca así novedades editoriales que quizás no le llegan".

Además de la propuesta literaria, se negocia con agentes culturales cinematográficos para poder ofrecer a través de la web un amplio abanico de películas y DVD en catalán. Cada mes se ofrecerá un catálogo de películas y precios de proyección para que entidades y ayuntamientos puedan ofrecer proyecciones en catalán. "No se trata de ofrecer sólo películas antiguas, lo que queremos es poder ofrecer novedades tipo *Shrek III* en catalán", subraya Joan Maluquer.

Además de cine y libros, el proyecto Heptàgon ofrecerá a partir de octubre una selección de conferenciantes y temáticas concretas al conjunto de entidades adheridas y, más adelante aunque sin una fecha concreta por ahora, se abrirá a otros campos como la música cantada en catalán.●

Diari de Prada

Diari de Prada 18-08-2007

Activitats d'avui

A les 9 h. CURSOS: La bioètica i la seva transcendència en l'atenció sanitària / Jocs d'identitat a l'actual vida europea / La força de la identitat. Ensenyaments africans sobre el valor quotidià de la tradició / Història i memòria de la Guerra de Successió / 1707-2007: «Quan el mal ve d'Almansa». Aproximació a la història social i legal de la llengua catalana / Revisions d'actualitat. Teoria i pràctica artística a Catalunya. FORMACIÓ: Llenguatge i gramàtica. SEMINARI: Història, llengua i sociolingüística. La Corona de Mallorca (UIB). JORNADES: Turisme, identitat i economia.
A les 9.30 h. JORNADES: XX diada Andorrana «Andorra i el seu capital social».
A les 10 h. CURSOS: Articulació econòmica dels Països Catalans / Introducció als grans espectacles del teatre medieval. FORMACIÓ: Curs introductori d'història de Catalunya / Coneixement de Catalunya Nord. Catalunya Nord a través d'un escriptor / Iniciació als Països Catalans: «Assaig d'anàlisi política». La Franja de Ponent / Iniciació a la llengua. Expressió oral i escrita. TALLERS: Televisió.
A les 12 h. ACTES: Ciències i humanitats: una mateixa cultura?
A les 15 h. TALLERS: Alimentació sota control. Dietes, alimentació sana i codis religiosos / Fotografia de la natura / Socorrisme / Observació i classificació dels cargols marins dels Països Catalans / Dansa / Cançons populars / Sardanes / Esports / Petanca / Muntanyisme / El gravat calcogràfic: l'aiguafort / Nines de porcellana / Obrador de poemes atemporals i actuals / Versos diversos: anversos i reversos / Introducció a l'ornitologia.
A les 17 h. ACTES: turisme com a motor de l'economia de la identitat
A les 17.30 h. FÒRUM OBERT: Partit Republicà Català.
A les 18 h. FÒRUM OBERT: El Conflent subterrani: les Coves de Fullà-Canaletes /
A les 20 h. ESPECTACLES: Biel Majoral. **A les 21 h.** Pep Sala i Santi Miret
A les 23 h. CINEMA: *Llach: la revolta permanent*.

Diari de Prada 19-08-2007

XX Jornada Andorrana

Ahir se va celebrar la XX Diada Andorrana, una jornada de reflexió i debat organitzada per la Societat Andorrana de Ciències. Ja fa, doncs, vint anys que l'associació, en un inici ajudada pel Centre Rossellonès d'Estudis Catalans, va trobar al Liceu Renouvier un espai d'anàlisi dels temes d'interès per a Andorra. Segons va comentar Antoni Pol, coordinador de la diada, «als andorrans ens falta conèixer-nos a nosaltres mateixos. Hem passat molt ràpidament d'una societat rural a una societat urbana, i ara portem un temps de retard. Aquesta diada ens permet crear opinions i madurar al marge del tema polític.» Enguany l'associació va decidir tractar el concepte de «capital social», que Pol defineix com «el grau de confiança que hi ha entre els membres d'una societat». Se van succeir 25 ponències, en les quals van intervenir diversos actors de la societat andorrana, provinents dels sindicats, del voluntariat o fins i tot dels mitjans de comunicació. Per avaluar el nivell de capital social d'Andorra, l'interès es va centrar en diferents indicadors, com la delinqüència, la reinserció o l'assistència social. Per a tots els qui no van assistir a la diada, la Societat Andorrana de Ciències publicarà la integralitat de les ponències, complint així un dels seus objectius: divulgar coneixements i opinions. Justament ara acaben d'editar les ponències de l'edició anterior, sobre «Els models de fiscalitat per a Andorra».

Diari de Prada 20-08-2007

Breus

Projecte Heptàgon

Aquesta tarda, a les 16 h, a l'aula R101, es presentarà el projecte Heptàgon, una iniciativa sorgida fa dos anys d'un grup de persones, amb el suport inicial de la UCE i l'Associació Conèixer Catalunya, que pretén crear una xarxa arreu dels territoris de parla catalana entre entitats de tots tipus. Heptàgon, paral·lelament a la xarxa, té com a objectius principals «Llibres en xarxa», «Cinema en xarxa» i «Conferències en xarxa», que promocionaran la difusió d'edicions que difícilment poden combatre amb els grans grups editorials però que no per això són de poca qualitat, la difusió de pel·lícules en català arreu del país a través de les entitats, i la promoció de pensadors de gran qualitat comunicativa però que per diversos factors no poden fer-se un lloc en l'àmbit cultural i comunicatiu del país. Tot un projecte, evidentment ambiciós, d'un gran contingut i rigor cultural i associatiu que pretén activar tot el potencial «consumidor» que en l'actualitat no pot arribar a molts dels productes propis. L'adhesió al projecte, que pot ser tant d'entitats com persones, és del tot gratuïta.

Diari de Prada 24-08-2007

Agrupacions europees

Avui, amb l'acte sobre «El futur de l'Euroregió» i l'«IX Jornada: cap a un espai econòmic i social per damunt de la frontera dels estats», les relacions transfrontereres centren els debats d'aquest penúltim dia de la UCE. La jornada, organitzada per l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà i g Europe Direct Pyrénées Languedoc-Roussillon, tractarà d'una banda de l'Agrupació Europea de Cooperació Territorial (AECT), i de l'altra de l'Eurodistricte. L'AECT és una nova eina que permet dotar de personalitat jurídica les agrupacions de territoris de diferents estats. A partir d'aquest mes d'agost es posaran en marxa els primers AECT. Joan-Francesc Castex Ey, tècnic d'afers transfronterers i europeus a la Casa de la Generalitat de Perpinyà, presentarà el recent Eurodistricte de l'Espai Català Transfronterer, que abraça les comarques gironines i Catalunya Nord. Aquest marc jurídic comú hauria de facilitar l'accés al món laboral, cooperar dins la protecció del medi ambient o fins i tot multiplicar els intercanvis culturals.

Mapa de l'Euroregió ampliada per Pasqual Maragall. L'expresident de la Generalitat de Catalunya visita avui la UCE.

A les 12 h es plantejarà el futur d'una cooperació més àmplia, l'Euroregió Pirineus Mediterrani. Creada fa més de deu anys, actualment agrupa el Llenguadoc-Rosselló, Catalunya, les Illes Balears i la regió de Migdia-Pirineus i Aragó. Intervindran Francina Armengol, presidenta del Consell de Mallorca, Jordi Gallardo, secretari d'estat de Patrimoni Cultural i Política Lingüística del Govern d'Andorra, i Pasqual Maragall, expresident de la Generalitat de Catalunya, qui durant el seu mandat elecle va ampliar l'agrupació amb la participació de les Illes Balears i Aragó.

web@serveidepremsa.com
00 33 4 68 05 36 05 / 00 33 4 68 05 53 77

Anterior mes
el dia
Darrer dia
Anar-hi
dimecres 17
dijous 18
divendres 19
dissabte 20
diumenge 21
dilluns 22
dimarts 23
dimecres 24
dijous 25
divendres 26

CONTACTA
PROGRAMA UCE

Per descarregar-vos una fotografia a alta resolució feu click sobre la fotografia amb el botó dret del ratolí i escolliu l'opció: 'descarregar enllaç al disc'

Francesc Armengol saluda Manuel Marsol en presència de Joandomènec Ros i Joan Boada

Marsol i Armengol al Campus de l'UCE

El Cònsol de l'Ordino saluda Francesc Armengol, Joandomènec Ros, Manuel Marsol i Jordi Gallardo

Manuel Marsol obrint el parlar a l'UCE

Joandomènec Ros

Dubut Pubum-no da novetat

Albert Sánchez Piñol a punt per participar al debat

Assistents	
Alumnes matriculats	555
Professors i col·laboradors	28
Convidats	104
Voluntaris acreditats	45
Periodistes	370
TOTAL	1102

Procedència d'estudis	
Completa	50,68%
Menys de 18 dies	49,32%

Procedència de l'alumnat	
Resta Universitat	9,10%
UDA	13,28%
Catalunya Nord	12,37%
Procedent	64,19%
Altres (Andorra, Estranger)	3,14%

Procedència en funció del Continent	
Continental Àsia	5%
Continent que han viatjat per primera	153

web@serveidepremsa.com
00 33 4 68 05 36 05 / 00 33 4 68 05 53 77

SERVEI DE PREMSA

Anterior mes
el dia
Darrer dia
Anar-hi
dimecres 17
dijous 18
divendres 19
dissabte 20
diumenge 21
dilluns 22
dimarts 23
dimecres 24
dijous 25

CONTACTA
PROGRAMA UCE

dissabte 18 d'agost de 2007

Per descarregar una fotografia a alta resolució feu click sobre la fotografia amb el botó dret del ratolí i escolliu l'opció: 'descarregar enllaç al disc'

El conseller en roda de premsa a Josep Huguet a l'ando

El conseller en roda de premsa a Josep Huguet a UCE

Intimula Andorrana a UCE

El conseller Huguet parla amb el president de la Diputació de Lleida, Joaquim Gilabert, en presència del rector de l'UCE, Joandomènec Ros i de Teresa Vidal Vidal

Presentació al campus de l'UCE del llibre CATALUNYA DE SOBRE HISTÒRIA *de Jaume Fabregat*

Josep Maria Pelayo, en roda de premsa a l'UCE

Biel Majoral, durant la seva actuació a l'UCE ric

INFO 3

HUGUET PRESENTA A PRADA EL MAPA TURÍSTIC DE CATALUNYA

LE CONSELLER D'TONSOLAL, UNIVERSITATS I EMPRESA, JOSEP HUGUET, HA APROFITAT LA SEVA ASSISTÈNCIA A PRADA, ON AHIR VA INAUGURAR LA XXXIX UNIVERSITAT D'ESTIU DE PRADA, PER PRESENTAR LES ESTACIONS QUE DISPOSEN ARA ELS CENTRES TURÍSTICS REPARTITS A CATALUNYA. ELS CENTRES SÓN AGRUPACIONS TEMÀTIQUES DE MUNICIPIS QUE S'ESPECIALITZEN EN L'OFERTA D'UNA O MÉS ESTACIONS DE L'ANY DE CARÀCTER TURÍSTIC. L'ESTIU, HIVERN I L'ANY ENTERAMENT ES L'OBJECTE D'ESTUDI DE LA UNIVERSITAT RAMON LLULL I VINCLE A LA UNIVERSITAT DE GIRONA, NO SOLAMENT AMB L'OFERTA DE MACRO-CENTRES TURÍSTICS EXISTENTS A CATALUNYA SINÓ TAMBÉ AMB ELS CENTRES TEMÀTICS, QUE COMPTEN A L'ESTIU AMB LA NEUTRALITAT, LA CULTURA, EL TURISME ACTIU, L'ART I EL PATRIMONI. ELS SEUS ESTUDIS SÓN LA BASE PER ELABORAR UNA POLÍTICA DE TURISME SOSTENIBLE. EL CONSELLER HA DESTACAT QUE EL MODEL DE TURISME DE SOL I PLATJA ESTÀ ESGOTAT PERQUÈ "CADA VEGADA" HI HA A MÉS GENT QUE HO FA SABER". I QUE VOL EL GOVERN DE LA JORNADA SIGUI UTILITZADA PER LA PROPIETAT TURÍSTICA. EN AQUEST SENTIT EL VOLEN ASSESSORAR ELS NOUS TERRITORIS DE CATALUNYA A VENDRE EL SEU PRODUCTE AMB LES DENOMINACIONS D'ORIGEN I PROMOCIONAR LES DE LA COSTA QUE ACTUALMENT ES TROBEN EN UN PROCÉS DE RECONVERSIÓ.

EN LES ACTES CELEBRATS AL CENTRE D'ESTUDIS DE PRADA A L'ANTIGA CASA DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA ELS REPRESENTANTS D'ENTITATS TURÍSTIQUES HI HAN MOSTRAT LA SEVA PREOCUPACIÓ PER LA SITUACIÓ ACTUAL DEL SECTOR DURANT LA TEMPORADA DE LA INDEPENDÈNCIA, UNS EQUIPS QUE ENCARA NO CONEIXEN QUINS PROGRAMES ES FINANCIARAN AMB EL NOU MODEL DE FINANCIACIÓ DE CATALUNYA I ENTRE ELS ATENTATS. LES SEVES PREOCUPACIONS HAN ESTAT TRANSMESES PER REPRESENTANTS DEL SECTOR AL CONSELLER DE CDC, JOSEP MARIA PELAYO, QUE HA DEMANAT QUE HUGUET "NO HAURIA DE MOSTRAR-SE EN L'ACTUAL DE L'APARADA MOLÈCULE MARIA D'HAVER ESTAT "AL CAP DEL CONSELLER" AUDIAT AL SECTOR DURANT LA CRISI". EL SOLTER DEMOCRÀTIC HA CONTRADIT EL CONSELLER DEL QUE ES A L'IMPACTE, QUE ASSEGURANT QUE "ESTÀ EN CONTACTE AMB ELS AGENTS DEL SECTOR".

SERVEI DE PREMSA
JOSEP MARIA MONTANER I SOLANS VILARRASA
00 33 4 68 05 36 05 / 00 33 4 68 05 53 77

http://www.serveidepremsa.com/uce/2007/

Recull de premsa

núm. 132 juliol-agost 2007

BUTLLETÍ CULTURAL NÚM. 132 JULIOL-AGOST 2007

EDITORIAL

Antoni Pol i Solé
Representant de la SAC a la UCE

Andorra i el seu capital social

El capital social, com a conjunt de virtuts i normes que articulen una societat, ens serveix per conèixer quins són aquells valors intangibles que fan que es pugui construir una societat civil de manera estructurada, complexa i avançada, i que permeti el desenvolupament d'una democràcia madura i forta.

Ens interessa conèixer, doncs, quin és el nostre capital social, base de la nostra societat civil, alhora base de la nostra democràcia.

Han utilitzat aquest terme Lyda Judson, el 1916, per descriure escoles comunitàries rurals; Jane Jacobs, el 1961, en relació amb la seguretat pública; Glenn Loury i Ivan Light, els anys 70, amb relació al problema del desenvolupament econòmic a les àrees urbanes de les comunitats afroamericanes per falta de vincles de confiança, i els anys 1980, James Coleman i Robert Putman en relació amb la societat civil. I finalment, Francis Fukuyama l'ha analitzat a fons cap a final dels anys 90 i l'ha intentat concretitzar.

Si bé pensadors, politòlegs, economistes i sociòlegs han teoritzat sobre el tema, ens interessa a tots.

Si ens agrada conèixer l'evolució de les dades econòmiques per saber com ens trobem en el creixement del nostre capital econòmic, també ens ha d'atreure conèixer l'evolució de les dades socials per saber com ens trobem en el creixement del nostre capital social.

Les virtuts com la veritat, l'honestedat, la confiança i les normes, escrites o no, que s'estableixen entorn a la connexió social o l'estructuració i organització d'una societat són les bases del capital social. La família és una important font de capital social.

El capital social permet que els diferents grups d'una societat s'uneixin per defensar els seus interessos. Entenem per societat civil els grups i les associacions entre la família i l'Estat.

El capital social i la societat civil són bons en si mateixos però poden o no ser beneficiosos en funció del bon o mal ús que se'n faci (màfies...).

Si bé existeixen problemes de mesura, en ser el capital social d'una important dimensió qualitativa i en la mesura en què pot generar tant externalitats positives (grups que creen confiança més enllà d'ells) com externalitats negatives (grups negatius).

S'han proposat diversos tipus de mesura:

1- Putman proposa dos tipus de mesures estadístiques:

Informació sobre grups i la filiació a grups, índex de participació política, votants, lectors de diaris, ús del temps i d'altres indicadors sobre el lleure...

Enquestes socials de valors i conductes.

2- Fukuyama proposa en el seu llibre *La gran ruptura* (Ediciones B, 2000) retenir tres tipus de dades:

Sobre delinqüència.

Sobre la família (fecunditat, nupcialitat, divorcialitat, il·legitimitat...).

Enquestes de confiança, valors i societat civil.

(Continua a la pàgina 8)

EDITORIAL

(Ve de la pàgina 1)

La valoració del capital social fonamentant-se només sobre dades negatives (delinqüència, ruptures familiars, consum de drogues, plets, suïcidis, evasió d'impostos, pobresa, etc.) no és aconsellable, perquè de la desconnexió cívica i de la desviació social es pot conèixer la falta de capital social, però no se'n deriva necessàriament el capital social existent.

Les quatre grans qüestions que ens volem proposar a la SAC, per a Andorra, són:

Quin és el nostre capital social, avui?

Com està evolucionant aquest capital social, tenint en compte que cal coordinar-lo, renovar-lo i adaptar-lo en permanència?

Com està distribuït, ja que, com el capital convencional, té una irregular distribució?

Com es pot millorar?

La XXXIX edició de la Universitat Catalana d'Estiu 2007, 20 anys de participació

L'edició de l'UCE d'enguany tindrà lloc del 16 al 25 d'agost a la seu habitual del liceu Renouvier de Prada de Conflent.

Divendres 17, el conseller d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya, Josep Huguet; l'autor del cartell 2007, Antoni Miró; el batlle de Prada, Joan Francesc Denis, i Joandomènec Ros, president de l'UCE, iniciaran l'edició, en l'acte inaugural del migdia. L'acte de cloenda, dissabte 25, tractarà el centenari de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i tindrà la presència de Salvador Giner, president de l'IEC; Salvador Alegret i Antoni Riera, vicepresidents de l'IEC, i Joandomènec Ros.

L'activitat diària a l'UCE comença a les 9 del matí i fins a les 12 del migdia amb els cursos i els seminaris, i continua de 12 a 1 del migdia amb els actes públics (homenatges i conferències). Divendres 24, a les 12 h, en l'acte *El futur de l'Euroregió* hi haurà la participació de Jordi Gallardo, secretari d'Estat de Patrimoni Cultural i Política Lingüística del Govern d'Andorra, junt amb Francina Armengol, presidenta del Consell de Mallorca, i Pasqual Maragall, expresident de la Generalitat de Catalunya. Després del dinar es pot assistir als tallers, de 3 a 5, i de 5 a 7 de la tarda a les sessions de l'àrea pluridisciplinària i als debats i taules rodones. Cada vespre i per a tots el matriculats hi ha concerts, a les 9, a la plaça de la vila de Prada i a les esglésies del Conflent i a l'abadia de Sant Miquel de Cuixa. A partir de les 11 de la nit, cada dia hi ha una programació de cinema en català, a la sala Lido de Prada.

Hi haurà cursos de temes d'interès i actuals en les diverses àrees de ciències de la natura, salut, tecnologia, ciències socials, humanitats i formació cultural, que es concreten en els títols següents:

Energia i canvi climàtic, a l'àrea de ciències de la natura, coordinat per Martí Boada (UAB).

Cambó, coordinat per Jordi Figuerola (UAB) i Josep Lluís Martín (UAB) en l'àrea d'història.

La desintegració de l'imperi soviètic i la formació de nous estats al seu territori. Reflexions d'una corresponsal interessada, a càrrec de Pilar Bonet.

Llengua: *1707-2007: "Quan el mal ve d'Almansa". Una aproximació a la història social i legal de la llengua catalana*, i literatura: *Literatura i mercat: els bestsellers de les lletres catalanes*, coordinats per Joan Borja (UA)

Música i músics dels Països Catalans, coordinat per Jaume Carbonell (UB).

Art: *Revisions d'actualitat. Teoria i pràctica artística a Catalunya*, coordinat per Tània Costa (UAB).

Audiovisual: *Àrea de cinema i audiovisuals*, coordinat per Encarnació Soler.

Formació cultural de coneixement de la història i la llengua catalanes i occitanes, en el que Èric Jover el dia 19 impartirà la part d'Andorra del curs.

L'Institut Joan Lluis Vives avala el projecte de convalidació de gran part dels cursos per a crèdits de lliure elecció a les universitats dels Països Catalans adherides. Aixi mateix, cadascuna de les universitats imparteix seminaris d'investigació de temes diversos.

A la tarda, de 3 a 5 h, es realitzen els tallers de temes tan variats com ràdio, televisió, ciència quotidiana, alimentació i dietètica, ornitologia, socorrisme, química de les relacions personals, cançons populars, dansa, muntanyisme, petanca, espeleologia, música, nines de porcellana... El taller de gravat, que amb tant d'èxit de participació ha tingut lloc els darrers anys, enguany es dedicarà al *Gravat calcogràfic: l'aiguafort* i serà impartit per Gemma Rufach els dies 17 al 20 i del 22 al 24 d'agost.

Als vespres hi ha cinema en català (*El coronel Macià, Dies d'agost, Llach: la revolta permanent, La vida abismal, El perfum: història d'un assassí* i *Salvador*), concerts de música clàssica i actual en català, i altres espectacles (l'Orquestra Simfònica de Joves Intèrprets dels Països Catalans, Maria del Mar Bonet, la Companyia Elèctrica Dharma, Obrint Pas, La Vella Dixieland, Pep Sala, Franca Masu, el Cor de Cambra de Besèit, Randellaires, Crescendo, Cobla Casanovas, Els Mariners del Canigó i Blues del Picolat).

La matrícula per als cursos i les activitats i per a l'estada complerta a l'UCE costa 440 euros (del sopar del dia 16 a l'esmorzar del dia 25), amb allotjament a la residència d'estudiants del liceu Renouvier. Cada any la SAC, amb el suport del ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior, atorga uns ajuts del 90% de la matrícula als estudiants d'Andorra que estiguin interessats a participar-hi i reserva dues de les places a estudiants del lectorat de català de Praga.

Per als joves de 14 a 17 anys hi ha una universitat per a joves, amb activitats dirigides per monitors especialitzats els mateixos dies.

La 20a Diada Andorrana, que organitza la SAC amb el patrocini del ministeri del Portaveu, Cultura i Ensenyament Superior i que posteriorment es publica amb l'ajut d'Andbanc, versarà sobre el tema central *Andorra i el seu capital social*, en el marc de les jornades especialitzades de l'UCE i serà durant tot el dissabte 18 d'agost en què es presentaran les ponències, seguides de debat. L'assistència a aquest acte concret és gratuita i oberta a tothom. Aquesta activitat està acreditada per la Universitat d'Andorra i els estudiants que hi participin poden demanar a la SAC la certificació corresponent.

Podeu veure'n el programa complet a www.ucestiu.com i també a www.sac.ad

Astronomia i astrofísica: l'univers proper i llunyà, coordinat per Núria Ferrer (UPC).

Ciències de la salut: *La bioètica i la seva trascendència en l'atenció sanitària*, coordinat per Jordi Craven-Bartle (hospital de la Santa Creu i Sant Pau; UAB).

Arquitectura i paisatge rural als Països Catalans, coordinat per Oriol París (UPC).

Articulació econòmica dels Països Catalans, coordinat per Elisenda Paluzie (UB).

Jocs d'identitat a l'actual vida europea, en l'àrea de filosofia, coordinat per Jordi Sales (UB) i Josep Monserrat (UB).

La força de la identitat: ensenyaments africans sobre el valor quotidià de la tradició, coordinat per Ferran Iniesta (UB) en l'àrea d'antropologia.

Història i memòria de la guerra de Successió, coordinat per Àngel Casals (UB) i *De Prat de la Riba a Pujol, passant per*

Projecte Heptàgon

Èric Jover, Joan Maluquer, Pere Baltà i Jordi Galves

Josep Maria Forn, director d'El coronel Macià

El dimarts 15 de maig passat es va dur a terme a Barcelona la presentació de les tres primeres iniciatives del projecte Heptàgon: *Cinema en xarxa*, *Llibres en xarxa* i *Conferències en xarxa*, al Museu d'Història de Catalunya, amb l'assistència de representants d'un gran nombre d'entitats cíviques dels set territoris de parla catalana.

Joan Maluquer i Ferrer, coordinador del projecte i gerent de la Universitat Catalana d'Estiu, va fer-ne la presentació general. Seguidament, l'editor Pere Baltà va presentar *Llibres en xarxa*; Jordi Galves, de la UAB, va presentar *Cinema en xarxa*, amb fragments de la pel·lícula *El coronel Macià*, del director Josep Maria Forn, i Èric Jover, representant de la junta de la SAC en aquest projecte, va presentar *Conferències en xarxa*. També es va projectar el DVD *Em dic Catalunya i em presento*, realitzat per l'associació Conèixer Catalunya. Seguidament, Josep Maria Torras i Ribé, professor a la Universitat de Barcelona, va pronunciar la conferència *Repensar la guerra de Successió*, i finalment el director del Museu d'Història de Catalunya, Jaume Sobrequés i Callicó, va cloure l'acte.

El projecte Heptàgon, o comunitat internacional de llengua catalana, és un lloc d'intercanvi entre entitats i grups de tota mena i d'àmbit local de totes les poblacions dels set territoris de cultura catalana, que ha nascut de la col·laboració entre l'associació Conèixer Catalunya i la Universitat Catalana d'Estiu per tal de poder donar oportunitat per difondre cinema, llibres i conferències en català mitjançant la formació d'una xarxa de grups i entitats que s'hi adhereixin. La pel·lícula esmentada, que va ser projectada amb molt d'èxit a Andorra, en la XI Mostra de cinema català del Centre de la Cultura Catalana, forma part d'aquest projecte.

Podeu trobar-ne més informació a la pàgina www.heptagon.cat

ACTIVITATS A LA UCE

20a Diada Andorrana

Inauguració de la XXXIX edició de la Universitat Catalana d'Estiu el 17 d'agost del 2007. D'esquerra a dreta: Joan Francesc Denis, batlle de Prada; Montserrat Casas, rectora de la Universitat de les Illes Balears; Joandomènec Ros, president de la UCE; Josep Huguet, conseller d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya; Maria Torres, conseller de Política Educativa i Cultura del Consell Insular d'Eivissa; Jean Benkhelil, president de la Universitat de Perpinyà i Antoni Miró, autor del cartell d'enguany.

a Prada de Conflent en imatges

Cloenda de la XXXIX UCE. D'esquerra a dreta: Antoni Riera, vicepresident de l'IEC; Enric Vilert, president de la Diputació de Girona; Salvador Giner, president de la FUCE i de l'Institut d'Estudis Catalans; Joaquim Llena, conseller d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya; Joandomènec Ros, president de la UCE; Joan Francesc Denis, batlle de Prada.

ACTIVITATS A LA UCE

Renata Novaková i Miquel Komm, els estudiants del lectorat del Govern a Praga

Èric Jover impartint la part d'Andorra del curs d'Iniciació als Països Catalans (19-8-07)

L'Ester i la Pilar vetllant perquè tot funcioni des de la secretaria

Enric Cirici, Èric Jover i Joan Maluquer presentant el projecte Hepàgon a la UCE (20-8-07)

Joan Maluquer, gerent de la UCE, Àngels Marsà, Èric Jover i Carlo Sechi, d'Obra Cultural de l'Alguer

tots els Becaris d'Andorra

Homenatge a Pompeu Fabra a la seva tomba al cementiri de Prada (22-8-07) amb representants territorials, el cant dels ocells interpretat per una violinista de la Franja de Ponent, i Oriol Casassas i Joandomènec Ros fent l'ofrena floral

Arnau Colominas entrevistant a Antoni Pol

Edifici de Vall Roc, futura nova seu permanent de la UCE al centre del poble de Prada

L'acte del migdia El futur de l'Euroregió (24-8-07), d'esquerra a dreta: Francina Armengol, presidenta del Consell de Mallorca; Joandomènec Ros, president de la UCE;
Pasqual Maragall, expresident de la Generalitat de Catalunya, i Jordi Gallardo, secretari d'estat de Política Cultural del Govern d'Andorra

Visita a Vall Roc de les delegacions i autoritats de Mallorca i Andorra

ACTIVITATS A L'UCE

Conclusions de la 20a Diada Andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu

Andorra i el seu capital social

Per Èric Jover i Comas
Soci núm. 238

La Diada Andorrana d'enguany ha estat un èxit, amb unes ponències de gran interès que han enfocat des de diferents perspectives la temàtica proposada del capital social. Cal destacar que aquest fet encara té més valor si es considera que el capital social és un concepte abstracte que presenta certes dificultats a l'hora de copsar-lo. Tant en l'obertura, realitzada per la presidenta de la SAC, Àngels Mach, com en diferents ponències, es va intentar definir el concepte de *capital social* tant a partir de la definició que en fa el Banc Mundial com en les de diferents intel·lectuals. Però resumint, el que podríem dir és que el capital social d'una societat és una suma d'intangibles que poden relacionar-se amb fets tan trivials com el valor que té la paraula donada, una ferma encaixada de mans, una llengua per entendre's i, sobretot, sentir-se part d'un projecte comú de país. De fet, el capital social no és res més que la confiança que existeix entre els diferents membres de la societat.

Però el concepte de capital social no s'exhaureix amb aquest vessant lleugerament bucòlic. En efecte, diferents ponents han aportat dades que han demostrat que aquest capital social té conseqüències en el desenvolupament econòmic i social del país. Com menys capital social, menys desenvolupament econòmic i menys qualitat de la democràcia. En un país on la gent no és solidària per si mateixa, l'Estat ha de tenir una presència més activa i llavors ha d'eixamplar el funcionariat i augmentar una sempre costosa estructura burocràtica. Així doncs, veiem que, tot i ser un concepte abstracte, el capital social té conseqüències importants en les nostres societats. És l'hora de fer un exercici d'introspecció i de saber com anem de capital social a casa nostra.

Primer de tot, hem de ser conscients de la dificultat de quantificar aquest tipus

de paràmetre. El ponent Joan Micó ens va explicar com s'han d'utilitzar dades indirectes per arribar a fer-ne una valoració i ens va presentar els resultats de les últimes enquestes realitzades a Andorra. Les dades presentades ens situen de ple en el context europeu, en presentar resultats similars als dels nostres veïns. Aquests resultats, segons la majoria de conferenciants, es correspondrien amb una progressiva degradació del nostre capital social que estaria íntimament correlacionada amb els valors intrínsecs de la nostra societat tradicional. En aquest sentit, aquesta societat tradicional s'ha anat dissolent amb l'arribada de la pretesa modernitat.

És evident per a tothom que l'espectacular creixement que ha tingut Andorra des de mitjan segle XX no s'ha fet sense problemes. Potser la part més remarcable d'aquest creixement, i també la que ha tingut més conseqüències pel que fa al capital social, és l'augment demogràfic que ha patit Andorra. En efecte, Andorra va passar de tenir 6.189 habitants el 1955 a tenir-ne 65.227 el 1993; va multiplicar així la seva població per deu en menys de cinquanta anys. És evident que aquesta progressió no ha vingut donada solament pel creixement vegetatiu de la població sinó que la immigració hi ha tingut un rol destacadíssim. Aquest fet és especialment rellevant si es considera que diferents pensadors han vinculat una immigració important com un dels principals causants del descens del capital social. A més, en el cas d'Andorra, tenim l'agreujant que una part d'aquesta immigració té un marcat caràcter estacional, cosa que en fa gairebé impossible la integració i dificulta la construcció d'una societat homogènia.

Però la Diada d'Andorra no va ser tan sols una llista de les deficiències del nostre país, sinó que es van intentar identificar quins són els paràmetres que ens poden ajudar a augmentar, o si més no mantenir, el nostre capital social. Es va fer especial esment a la importància del teixit associatiu per vertebrar la societat. Aquest teixit d'associacions diverses i ONG han de fer de pal de paller de la nostra societat civil i ajudar a integrar en un projecte de país tots els habitants de les Valls, vinguin d'on vinguin, al voltant de valors comuns com poden, ser entre d'altres, la solidaritat o la cultura.

Els mitjans de comunicació, que alguns anomenen el quart poder, també hi tenen molt a dir, quant al manteniment del capital social. El mitjans de comunicació nacionals tenen la responsabilitat d'informar però també de formar els lectors. Poden fer que el lector, vingui d'on vingui, se senti part de la realitat d'un país, amb la qual cosa esdevinguin així una important eina d'integració al país, a la llengua i a la nostra cultura. En aquest sentit, tenen la possibilitat de transmetre als lectors els valors que nosaltres volem que siguin els eixos vertebradors de la nostra societat.

Hem parlat del quart poder, però els tres altres també hi tenen gran importància. L'executiu perquè és el que ha de marcar el *tempo* de l'activitat política al país i ha de gestionar el dia a dia, per orientar-nos cap al model de país que els votants li han demanat. El capital social serà molt dependent del model que triem. A més, en la seva gestió diària, el nostre govern, conjuntament amb els comuns, també té uns serveis socials orientats a ajudar la

població en general, però fent un especial èmfasi en els sectors més desprotegits, a viure en unes condicions de vida dignes. El poder legislatiu no en resta exclòs, i tindrà la tasca d'elaborar una llei del voluntariat –el projecte de llei de la qual ja existeix i que de moment no sembla que té el suport majoritari de les associacions–, que hauria de contribuir a crear un marc en què es facilitin les tasques de les associacions que tan beneficioses són per a la societat. Finalment, Pere Canturri, raonador del ciutadà, va fer notar que el poder judicial havia de reforçar cada cop més la reinserció dels presos en la societat, ja que hauria de ser un dels principals objectius de les penes de privació de llibertat. En efecte, tan sols una bona reinserció pot fer minvar el problema, creixent arreu, dels delinqüents reincidents.

No vull oblidar-me de fer esment d'alguns dels pilars tradicionals de la nostra societat que també tenen i han de tenir un rol important en la preservació i la reconstrucció del nostre capital social. Vull destacar especialment el paper de la dona, que ha estat a Andorra el pal de paller de la nostra societat, com ens ho van recordar Pilar Triquell i Mari Carmen Barbero, i també recordar els valors derivats de la tradició cristiana. En el pas a la modernitat hem abandonat el nucli bàsic de la nostra societat tradicional, la família, per caure en l'individualisme més exacerbat, amb uns més que dubtosos resultats. En aquest sentit va ser especialment emocionant la ponència de mossèn Ramon Rossell, que va recordar la tasca que ha realitzat i que realitza a les colònies d'AINA. Una tasca constant de formació tant dels més joves com dels monitors en valors essencials de convivència i amor, joves que el dia de demà, superant l'individualisme, seran part integrant d'aquest teixit social que busquem reformar.

En conclusió, en la 20a Diada d'Andorra s'ha tractat un problema llunyà i alhora proper, el del capital social. Per valorar l'estat de salut d'un país s'acostumen a emprar fredes dades macroeconòmiques, com el gastadíssim PIB, quan, si realment volem saber com es troben les nostres Valls, el que hem de fer és passejar pels seus carrers, parlar amb la seva gent i mirar com viuen o més aviat com conviuen.

ESTUDIANTS A L'UCE

Memòria de l'UCE

Per Renata Novakova
Universitat Carolina de Praga
Praga (República Txeca).
15 d'octubre del 2007

En primer lloc, m'agradaria agrair al Govern d'Andorra i a la SAC que m'hagin atorgat aquest ajut que m'ha fet possible participar a l'UCE de Prada de Conflent aquest estiu. Ha estat una possibilitat magnífica per practicar i millorar la llengua catalana.

Va venir molta gent dels països catalanoparlants, joves i grans. La majoria de la gent ve cada any a l'UCE de vacances i es coneixen els uns amb els altres. Vaig conèixer molta gent interessant que em va contar moltes coses sobre l'UCE i també sobre la història i política dels Països Catalans.

Hi ha dos pavellons per dormir a l'UCE. Jo m'estava al pavelló A, on s'allotjaven els joves en general i hi havia el soroll del bar i de la carretera totes les nits i no es podia dormir. Per mi era un bon lloc, perquè sortia molt i també dormia poques hores totes les nits. Vivia amb tres noies més, de Mallorca i Tarragona, molt simpàtiques. Però al principi l'organització va ser bastant caòtica. Hi havia cinc persones a la nostra habitació i van tardar unes hores per trobar un altre llit per a una persona. La gent del secretariat era amable i van ajudar-nos força en cada moment.

Les classes van tenir lloc al matí i a la tarda hi havia tallers. Al migdia i a la tarda la gent anava a les conferències i a la nit hi havia moltes activitats culturals. La gent també anava al fòrum obert, on van presentar llibres. El primer dia vaig participar en la inauguració de l'UCE, on es va presentar el president, Joandomènec Ros.

En la majoria d'ocasions, jo anava a classe de català i als cursos dels Països Catalans (en general, d'Andorra i Mallorca). Després vaig anar a classe d'economia, astronomia i arquitectura. No podia entendre totes les conferències gaire bé, però el sentit general sí que l'agafava.

Cada tarda vaig participar al taller de muntanyisme, on vaig poder conèixer els llocs, la natura i bellesa dels Pirineus. Vam caminar a prop de Prada i vam descobrir la pedra seca. També vam visitar l'església de Sant Andreu a Vallestàvia, on hi va haver una conferència sobre la pedra seca de Mallorca i la Catalunya Nord. Després vaig participar a la festa de Vallestàvia. Vaig menjar un sopar molt ric i vaig conèixer molta gent. El grup Crescendo va tocar tota la nit i ens va ensenyar uns punts fàcils i divertits.

En el taller de muntanyisme vam anar a la muntanya del Canigó, que té 2.875 metres. Vam pujar tota la tarda, fins al refugi, on vam dormir poques hores. Vam

llevar-nos a les quatre del matí i vam continuar pujant al pic del Canigó. Hi vam arribar just a la sortida del sol. Vam cantar l'himne nacional, vam fer moltes fotografies i ràpidament vam tornar a baixar perquè feia molt fred, vent i plovia de tant en tant (el temps no em va agradar gens). Encara que la vista era magnífica. Vam baixar tot el dia, i els txecs vam continuar baixant a peu fins a Prada (són tres hores més). Quan vaig arribar a Prada estava molt cansada i vaig dormir moltes hores. El pitjor era que em vaig trencar les botes de muntanya.

Vam trobar un grup de gent invàlida que no podien caminar. Ells tenien un carretó especial i els assistents els van ajudar a pujar a les muntanyes. Va ser molt interessant.

Cada nit vam anar al centre del poble a veure concerts i després vam continuar al cinema. A la una obrien el bar, amb música, i ballàvem fins a les quatre.

La cuina era rica, em va agradar molt el peix, que vam menjar cada nit encara, que la gent es queixava. També vam menjar molta verdura i fruita fresca, cosa que em vaig agradar molt perquè al meu país no mengem gaire verdura.

Voldria recomanar de participar a l'UCE a tots els companys de la classe de català

perquè ha estat una experiència molt bona, amb gent amable, l'ambient agradable i un programa ple d'activitats. Hi vaig fer molts amics i vaig entrar més en la cultura catalana. Crec que vaig adquirir una visió més àmplia de Catalunya, dels països de llengua catalana, inclosa Andorra, i els seus habitants.

M'agradaria molt tornar-hi una altra vegada.

Per Michael Komm
Universitat Carolina de Praga
Praga (República Txeca),
12 d'octubre del 2007

Memòria de l'UCE 2007

Aquest estiu he participat a la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) a Prada de Conflent (Catalunya Nord). Aquesta va ser la meva segona vegada a l'UCE, ja que ara fa dos anys que vaig tenir una beca de treball. Enguany he obtingut una beca completa del Govern d'Andorra i la SAC. La Universitat Catalana d'Estiu és una possibilitat única per explorar la cultura dels països de llengua catalana, amb un gran nombre de concerts, excursions i festes. També és possible millorar el coneixement amb una gran varietat de temes en els cursos.

Vaig participar al curs *Història dels Països Catalans*, que m'ha donat una idea general de l'evolució de Catalunya (sobretot a l'època de l'edat mitjana), i a altres cursos que m'interessaven professionalment (curs de fotografia de la natura i curs sobre les fonts d'energia per al futur, ja que en l'àmbit acadèmic treballo en recerca de fusió nuclear). Tots aquests cursos van tenir un nivell elevat i m'han interessat molts fets nous.

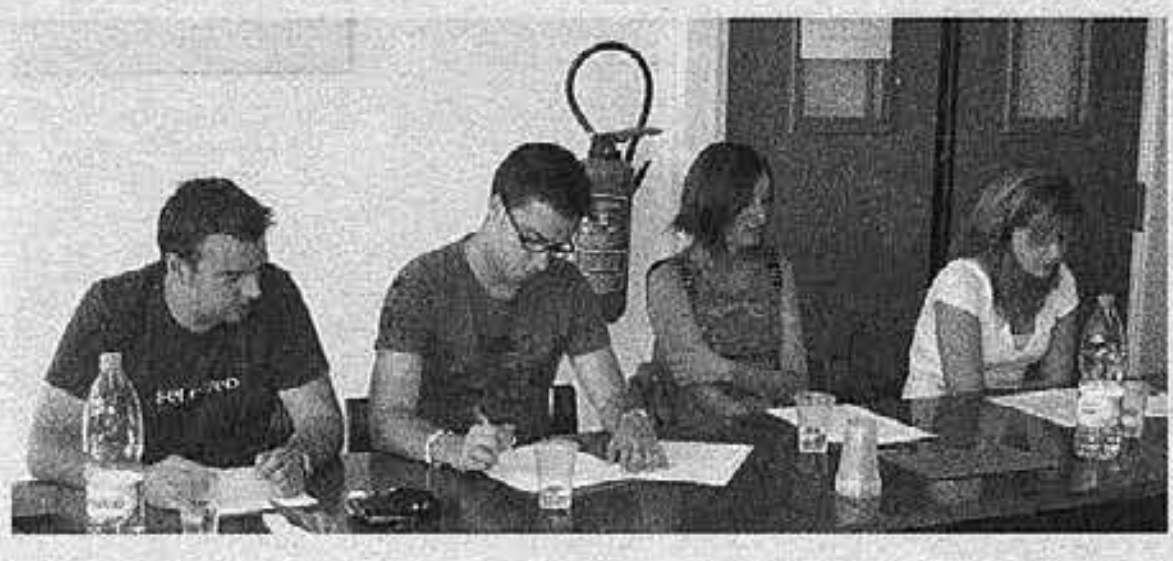
Com que m'agrada viatjar i fer fotografia de paisatge, vaig assistir a un bon nombre d'excursions a peu pels voltants de Prada (Sant Miquel de Cuixà, Vilafranca de Conflent i als pobles d'Eus i Vinça). Aquestes excursions ens van permetre admirar la bonica i fèrtil regió del Conflent.

Personalment penso que la millor cosa de tota la Universitat va ser l'excursió al pic del Canigó. El record de la sortida del sol sobre el cap del Canigó no desapareixerà mai. Al mateix temps, aquesta excursió em va mostrar la gran diferencia entre Catalunya i la República Txeca, on el sentit patriòtic sembla perdut.

Sobre el programa oficial, vaig trobar moltes oportunitats per parlar amb catalans de totes les regions dels Països Catalans (amb més o menys dificultats per entendre'ls). Així mateix, he pogut comprendre millor els problemes de la immigració a Andorra, la situació del nacionalisme valencià i altres coses, i, naturalment, hi he fet molts amics nous.

En general, puc dir que l'UCE 2007 ha estat per a mi un gran èxit, malgrat tot el que ja hi vaig conèixer abans. Si fos possible, hi voldria anar una altra vegada, l'any proper, i continuar amb un taller no oficial d'excursions.

ESTUDIANTS A L'UCE

La importància de la UCE

Per Arnau Colominas i Navarro

39 són els anys que fa que una munió de gent es reuneix, estiu rere estiu a la Universitat Catalana d'Estiu. 39 anys no és pas una xifra menyspreable, ans al contrari, és tot un rècord per un certamen d'aquestes característiques.
Tot plegat és, evidentment, gràcies a l'importantíssim esforç en majúscules d'un grup de persones que no tenen cap interès econòmic ni de reconeixement social, sinó un interès cultural i de país.
La Diada Andorrana és també un reflex d'això en petita escala, la gent de la SAC passa molts dies sense moments d'oci per preparar una diada plena (potser massa plena i tot) de conferències i xerrades. Aquesta gent, que es mereix el meu sincer i més profund homenatge ens ha permès que un any més que uns quants andorrans haguem pogut anar becats a la Universitat d'estiu per excel·lència dels Països Catalans.
Una universitat molt important. Són molts els ponents que al llarg d'aquests 34 anys han anat passant per Prada, sense fer massa soroll i explicant els seus

punts de vista. Ponents que són, avui en dia, referents de la nostra cultura i llengua (alguns més que d'altres).
I és que és d'allò més plaent veure com en una taula es reuneixen per parlar d'Euroregió en Pasqual Maragall i el nostre Jordi Gallardo.
Mentre en Pasqual, que venia a Prada pocs dies abans de la roda de premsa on anunciaria que patia malaltia d'Alzehimer, deixava volar la seva peculiar imaginació per construir una utòpica i futurista Euroregió, en Jordi Gallardo, tot i arribar tard ens feia una explicació molt lúcida del paper que està jugant avui en dia Andorra en aquesta Euroregió i el paper social, lingüístic i sobretot cultural de l'Eix Mediterrani i/o els Països Catalans.
A més a més, a Prada s'hi aprèn molt. Moltíssim. Per exemple, una de les coses que més em va sorprendre de les que he après aquest any.
¿Sabieu que a la vila veïna de Prada: Vilafranca de Conflent l'any 1674 va reunir gran part de la seva població per a fer una conspiració per tal de reunificar Vilafranca amb Catalunya? Els conspiradors van massacrar la guarnició francesa. Dies més tard, el govern francès va fer torturar, esquarterar i exposar públicament en gàbies a les muralles els trossos dels vilatans.
Aquesta és una de les moltes coses, en format anècdota, que hem après a Prada de Conflent, la Universitat d'Estiu de referència dels PPCC.

Immergir-se en la cultura catalana

Per Maria Cucurull i Canyelles

Classes, tallers, conferències, taules rodones, concerts. Aparentment la Universitat Catalana d'Estiu és una proposta per als joves i també per als més grans de passar 10 dies en un entorn catalanista amb la finalitat d'immergir-se en la cultura catalana i impregnar-se de catalanitat i de tot allò que fa referència als nostres PPCC.

He dit aparentment, perquè si bé és cert que la UCE pretén aquests propòsits, també cal remarcar que anar a Prada és molt més. És conèixer gent amb unes idees afines a les teves, cosa que és gratificant, a més, omple molt poder compartir i contrastar opinions.

De fet, Prada és compartir, sobretot compartir. Comparteixes habitació, lavabos, dutxes, taula, classes, etc. Des que t'aixeques al matí, comença l'experiència. Per alguns podria ser falta d'intimitat, ja que és difícil passar 10 minuts sol, però en realitat l'experiència és massa enriquidora per trobar a faltar moments per tu.

L'únic que es troba a faltar són hores de son, i és que les classes són atractives i et fan aixecar aviat; després de dinar, quan et vindria de gust fer la migdiada, t'estimes més anar als tallers; a la tarda hi ha presentacions de llibres, conferències, xerrades, tot massa llaminer per descansar i finalment, al vespre l'hora d'anar a dormir s'endarrereix perquè hi ha cinema en català, concerts i gresca al tendal. Tot plegat et deixa esgotat, però encara hi ha temps d'anar a fer l'última copa amb els teus companys d'habitació, però també els de l'habitació del davant, del costat i la de dos pisos més amunt.

A la Universitat Catalana d'Estiu, s'hi ha d'anar

Per Marta Bascompte i Grau

La primera vegada que vaig sentir a parlar de la Universitat Catalana d'Estiu va ser quan els meus amics em va proposar d'anar-hi. Primer vaig pensar que això de passar les vacances a una universitat no eren les vacances dels meus somnis, però bé, són els meus amics i els vaig donar un vot de confiança.

És curiós veure com persones de diferents regions i països ens veiem units per una mateixa llengua i cultura. La universitat catalana d'estiu és el lloc on es pot veure aquest agermanament. Gent del Principat d'Andorra, Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya Nord i l'Alguer es reuneixen durant 10 dies per a intercanviar idees, costums, reivindicacions, danses, i sobretot amistat. És aquest últim aspecte el que més em va agradar. Conèixer gent d'altres zones, cadascun d'ells amb la seva pròpia història, a vegades increïble, però certa. Em va sobtar que gent d'Alemanya, Madrid, o inclús de la república Txeca aprengui la nostra llengua... quan gent que fa tota una vida que viu al nostre país és incapaç de pronunciar-ne ni un mot.

Però es que a part de tot això, em va sobtar la temàtica de les classes i tàllers que s'hi imparteixen. Classes de llengua, història, literatura, física, química, biologia, i els tallers, com ara la física quotidiana, danses tradicionals, cuina... crec que eren tots molt divertits i interessants, i feien passar dues horetes de tarda d'una manera ben amena.

D'altra banda també vaig trobar interessant la temàtica de la Diada Andorrana: Andorra i el seu capital social. Personalment vaig descobrir nombroses entitats del país que es dediquen a fer un bé a la gent, visquin o no al principat. També em va fer reflexionar sobre la manera com vivim a Andorra i com formem la societat. Potser hauríem de mirar-nos menys el melic i mirar una mica més el nostre voltant, potser així augmentarien aquestes relacions socials de les quals tant es va parlar. Però bé, és una tasca que em de fer entre tots!

Malgrat això cal no oblidar les activitats de nit, el cinema i els concerts (que van ser fantàstics), que anaven des de grups que toquen música tradicional a grups més actuals com ara *Obrint pas* o la *Maria del Mar Bonet*, que em va fer descobrir poemes i melodies precioses. I perquè no dir-ho... la festeta de després al bar de la universitat o a l'habitació, on realment s'intensifiquen els lligams d'amistat i on descobreixes perquè la gent decideix passar 15 dies en una universitat.

I ara, havent viscut el què he viscut a la UCE, entenc perquè els meus amics em recomanaven d'anar-hi. Tenien tota la raó; vine i ho veuràs. I sense dubte s'hi ha d'anar!

La Universitat Catalana d'Estiu, 300 anys després de la batalla d´Almansa

Per Pere Sanmarti i Rodriguez

Si cerquéssim al famós buscador d'Internet *Google* les sigles UCE, veuriem que sota aquestes sigles trobem diverses institucions i associacions, la gran majoria d'elles molt allunyades de l'autèntica UCE que tots coneixem des de fa una colla d'anys.

Aquest any 2007 s'escau el tres-cents aniversari d'un esdeveniment que marcà el futur d'uns Països Catalans sobirans. la batalla d'Almansa. Estant a la UCE és obligat fer-hi referència, i no tan sols de passada, ja que aquesta efemèride recordada enguany té avui dia (300 anys després) greus repercussions en molts àmbits del País Valencià, del Principat de Catalunya i de Les Illes Balears; en especial en el camp de la llengua que compartim els habitants de tots els territoris esmentats sumant-hi el Principat d'Andorra i la Catalunya Nord.

La Universitat Catalana d'Estiu (UCE) va començar a organitzar les seves primeres jornades, just després del famós maig del 68, i precisament en un espai fronterer, Prada de Conflent, donat que cert feixisme àmpliament conegut per tothom imperava a gran part dels nostres territoris.

Aquelles trobades, en un espai on no calia patir per parlar en català o per pensar de forma diferent a la línia oficial del règim franquista, es van anar fent més i més grans amb el pas dels anys i amb l'ajut i interès mostrat per molta gent, en especial pels nordcatalans i avui dia ja ens trobem amb la Universitat d'Estiu més gran de tots els nostres territoris.

Per la UCE és tradicional el pas de personalitats socials, polítiques i econòmiques dels Països Catalans. Es tradicional, per exemple, la presència de Consellers i Conselleres de la Generalitat, membres del Govern d'Andorra i evidentment la presència de catedràtics, professors i emèrits coneixedors dels nostres països.

També, és tradicional, des de fa ja un parell de dècades, l'anomenada Diada

d'Andorra, una jornada de reflexió específica sobre aquest el nostre petit país a cavall sempre de Catalunya, de la Catalunya Nord i una mica més enllà d'Espanya i França. Una jornada que cada any tracta una temàtica específica del país: l'economia, el creixement demogràfic, la cultura, la llengua, les llibertats col·lectives, etc. etc.

Aquest dia, els andorrans (tant els de passaport, com els adoptats) que assisteixen a la UCE es miren una mica el melic (de tant en tant és d'allò més sà), desconnecten de l'ambient general del Lycée i es tanquen en una sala on s'hi exposen idees o conclusions, problemes o solucions sobre el tema a debat d'aquell any.

La Diada d'Andorra és una mica, un gran aparador de la societat intel·lectual i política d'Andorra que intenta posar remeis o impulsar el nostre país al marge dels esquemes tradicionals de la política, un espai on les idees no competeixen per vots o per agradar més o menys a una gran massa d'electors. Aquesta llibertat que dona el no haver de competir per uns resultats millors que els del veí, permet deixar anar les idees i debatre sense "cap compromís" sobre el futur i el present d'Andorra. un privilegi que hom desitja que fos extensible els 365 dies l'any en tots els àmbits possibles sense que existís cap mena de por a represàlies de cap mena.

Però la UCE no només és reflexió i aprenentatge, la UCE també són coneixences i experiències compartides amb gent d'arreu, de territoris i societats diverses i més diferenciades del que hom, a simple vista, diria mai.

És d'allò més interessant conèixer gent del País Valencià, una gent acostumada a batallar cada dia per la supervivència de la seva llengua, la nostra llengua, sense cap mena de suport per part de les institucions públiques del seu país. Una gent de la que molts andorrans n'haurien d'aprendre per aconseguir que Andorra no s'acabi convertint en una València descafeïnada on el català només aguanta per ésser la única llengua oficial del país i per les lleis que d'aquest estatus privilegiat se'n deriva.

De la gent de les Illes Balears que varem conèixer he de dir que tenen molt més en comú amb els andorrans que els valencians, ja que és bastant habitual sentir parlar castellà a dos amics catalanoparlants, una situació tristament coneguda al nostre petit país.

El saber popular diu que la situació del català al País Valencià és la més greu d'arreu dels Països Catalans, però no podem passar per alt l'extrema fragilitat en que es troba la nostra llengua a altres indrets com a les Illes Balears, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i a Andorra on la llengua catalana viu moments crítics per a la seva supervivència que passa obligatòriament per l'augment de l'ús social de la mateixa i per el prestigi que aquesta pot aportar als nouvinguts en la societat d'acollida, només amb una immigració integrada aconseguirem avenços en la nostra pròpia societat.

Publicacions Diades

Andorranes a la UCE

SAC (Prada de Conflent)

· 2003
ANDORRA I ELS SEUS VEÏNS DEL SUD (16a)

· 2004
ELS LLINDARS ÒPTIMS DEL CREIXEMENT ANDORRÀ (17a)

· 2005
ANDORRA I ELS SEUS VEÏNS DEL NORD (18a)

· 2006
ELS MODELS DE FISCALITAT PER A ANDORRA (19a)

El Banc Mundial estableix 5 tipus de capital:
– el capital natural, format pels recursos naturals i biològics que es poden usar en procesos econòmics
– el capital físic, que és el format per l'home en la societat per facilitar els processos de desenvolupament, com obres d'infraestructura, maquinària, eines i serveis, com el sistema financer.
– el capital humà, que és el nivell de preparació i educació d'un conjunt de persones que determina la capacitat de producció de cada individu per afegir valor econòmic i millorar les condicions personals d'ingressos.
– el capital cultural, que és el recull de normes, valors, creences populars i religioses, tradicions, modes i costums, llengua i institucions d'un conjunt de persones, i
– el capital social, que es vincula als valors de l'associativitat, la consciència cívica, el consens moral i els valors ètics que en conjunt generen en la societat un clima de confiança i el teixit social apropiat perquè els seus membres tinguin capacitat de treballar junts en grups i organitzacions per assolir objectius comuns.

Però així com en la proposició de llei queden força delimitats els drets i deures dels voluntaris i de les entitats, quan es refereix a les administracions públiques (Govern i comuns) tot resta dins d'una nuvolada d'ambigüitats...

Salvador Brasó

Els sindicats, les associacions de veïns, les associacions ecologistes i pacifistes, els grups de dones, són part indispensable de qualsevol país democràtic modern. A Andorra, on la major part de la població no està representada en cap institució política, és fonamental el desenvolupament d'aquestes associacions.

Gabriel Ubach

Indubtablement, els "mass media" hi tenen molt a dir. En la societat de la informació segurament es tracta de la primera i més important eina que els ciutadans tenim a l'abast per promoure quotidianament i sense cap trauma la integració i socialització de tots i cadascun dels habitants d'Andorra.

Lourdes Font

Una noció de capital social seria la de capital social com un recurs sentit de pertinença a una societat i el respecte vers un conjunt de normes i valors compartits que promouen la confiança i la cooperació social [...] El problema de dilució del capital social degut a fortes migracions passa a ser encara més greu en situacions de grans fluxos migratoris estacionals [...] El capital social es una variable fonamental en el desenvolupament del PIB i de la qualitat de vida d'una societat. És un element dinàmic i relatiu a un determinat objectiu. És fràgil i la seva creació és complexa. La dilució del passiu social d'Andorra comporta l'aparició de passius socials i financers, com ara el creixement de les administracions, el creixement de la pressió fiscal, el creixement dels passius financers corresponents als fons de salut i pensions [...] i pot ser un factor explicatiu de la recessió actual d'Andorra. El plans estratègics dels països han de tenir en compte la variable del capital social i han de considerar les mesures necessàries per a la seva gestió i correcte desenvolupament en línia amb els objectius macroeconòmics i socials previstos.

Eusebi Nomen

Si considerem que el capital social a les empreses és clau per al seu desenvolupament, no podem obviar aquelles eines que ens han de permetre assolir els estàndards de qualitat en la gestió de les persones com a contrapartida de la seva contribució als bons resultats de l'empresa.

Mònica Codina

Recents estudis sobre aquest fenomen a Andorra [...] insisteixen en la necessitat de crear un marc institucional clar i favorable a l'expansió del voluntariat.

Mariona González

[...]es pot afirmar que els processos migratoris son fenòmens condicionals pel capital social.
Magda Santos

Es pot considerar que el concepte de capital social sorgeix com a reacció al pensament econòmic clàssic i neoclàssic, que considera la societat com una sèrie d'individus independents, amb objectius particulars que competeixen en el mercat, mentre que des de la perspectiva del capital social les persones utilitzen els recursos socials per aconseguir mitjançant la cooperació mútua objectius que serien difícils d'assolir.

Joan Micó

andbanc
Fundat el 1930

ISBN 978-99920-1-679-4